De același autor:

Personaje de rezervă *(1985)*
Lumea literaturii *(1986)*
Povestitorii *(1988)*
Punct și de la capăt *(1991)*
Veselia generală *(1992)*
Lumea văzută de un român rupt în fund *(1996)*
Un pesimist la sfîrșit de mileniu *(1999)*

Copyright © 1999
Editura Evenimentul Românesc
Toate drepturile sînt rezervate
Editurii Evenimentul Românesc.
Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată
fără permisiunea scrisă
a **Editurii Evenimentul Românesc.**
Drepturile de distribuție în străinătate aparțin
în exclusivitate editurii.
Copyright © 1999
by **Editura Evenimentul Românesc**
All rights reserved.
The distribution of this book outside Romania,
without the written permission of **Editura**
Evenimentul Românesc is strictly prohibited.

Editura Evenimentul Românesc

Piața Presei Libere nr. 1, corp C 2, cam. 9
sector 1, București, O.P. 33, C.P. 69
Tel./Fax: 223.43.53

ISBN: 973-99233-2-1

821.135.1
C85

ion cristoiu

singur împotriva tuturor

Pamflete politice 1990–1999

Editura Evenimentul Românesc
București, 1999

CUPRINS

O precizare .....
PCR — DEFINITIV COMPROMIS .....
DISIDENȚII DE IERI, GUVERNANȚII DE AZI .....
SĂ RĂMÎNEM ÎN EUROPA! .....
NEÎNCREDEREA .....
PERSONALIZAREA PUTERII .....
O MASĂ DE MANEVRĂ: MINERII .....
SCANDALUL „CONTEMPORANUL“ .....
POLITICA PRECEDENTULUI PERICULOS .....
IPOTEZA COMPLOTULUI .....
NOSTALGIA DUPĂ CEAUȘESCU .....
VIZITA PREȘEDINTELUI ION ILIESCU ÎN IUGOSLAVIA .....
LECȚIILE TELEVIZATE ALE GUVERNULUI .....
STRASBOURG — TEMENELE ALE BALCANISMULUI NOSTRU .....
BUNI ACTORI, MINIȘTRII NOȘTRI! .....
SLUGĂRNICIE CU TENDINȚĂ .....
MANEVRE DE PRIMĂVARĂ .....
BOMBĂNELILE DOMNULUI ALEXANDRU BÂRLĂDEANU .....
EXPLOATAREA LUI AVRAM IANCU .....
COMUNISMUL FINANCIAR–CONTABIL .....
UN PROGRAM POLITIC: TRASUL PROȘTILOR PE SFOARĂ .....
TÎRFELE NOASTRE N-AU DEMNITATE NAȚIONALĂ! .....
DE LA ANTIGONA LA TRAIAN CHEBELEU .....
MANIA ARESTĂRILOR PREVENTIVE .....
PETRE NINOSU ȘI TRAGEDIA REGELUI LEAR .....
MOȘIA LUI ION ILIESCU .....
STILUL NICOLAE VĂCĂROIU .....
SEMNIFICAȚIILE UNEI ÎMBRÎNCELI POLITICE .....

ȚARA DE DINCOLO DE CHITILA 98
DERBEDEISMUL DIN PRESĂ 100
ARHEOLOGUL GHEORGHE FUNAR 102
ARMATA NE ÎNVAȚĂ CUM SĂ SCRIEM 104
COMEDIE CU ADRIAN NĂSTASE ȘI ȚĂRANI 108
PRINCIPIUL COMPETENȚEI
ÎNLOCUIT CU PRINCIPIUL CIOLANULUI 110
O GĂINĂRIE LA ÎNALT NIVEL 112
UN MUȘTIUC GUVERNAMENTAL: „VOCEA ROMÂNIEI“ 114
O DOVADĂ DE INCOMPETENȚĂ 116
CRIZA PERSONALITĂȚILOR DIN PD 118
SANCTIFICAREA LUI ION ILIESCU 120
UN EȘEC PREVIZIBIL 122
DUPĂ CASĂ ȘI RĂSPLATĂ! 124
„CÎRTIȚA“ ÎN VIAȚA POLITICĂ 126
O SĂRBĂTORIRE IPOCRITĂ 128
MALADIA DE A NU SPUNE NIMIC 130
DE LA HENRY KISSINGER LA RODICA BECLEANU 132
BOIERILOR MARI LE PUT MUNCITORII 134
DESPRE CUM NE CREDE MUGUR ISĂRESCU PROȘTI 136
COTCODĂCITUL LUI RADU BALTAZAR 138
FAȚA LOCULUI ERA UMFLATĂ! 140
SĂ NE DESPĂRȚIM DE SRI RÎZÎND! 142
UN SERIAL DIAREIC 146
UN EUROPEAN DE TINICHEA: MIRCEA COȘEA 148
UN MULT PREA NEVINOVAT: NICOLAE VĂCĂROIU 150
UN OBIECTIV DE INTERES NAȚIONAL: MENAJERA LUI VADIM 152
TOCHITURA ÎN POLITICA ROMÂNEASCĂ 154
MIZERIE MORALĂ DÎMBOVIȚEANĂ 156
CAZUL CERVENI 158
MULȚUMESC, DOMNULE ION ILIESCU! 161
UN MEGALOMAN SINISTRU 163
PIPOTA LUI ION RĂDOI 165
ȚARA LUI PAPURĂ–VODĂ 167
PRĂBUȘIREA IMPERIILOR DE CARTON 169
AL DOILEA ZÎMBĂREȚ AL ȚĂRII 171

LINGURARII DIN EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST 173
PDSR-UL ȘI-A DESCĂLȚAT PANTOFII DE BAL 175
FORȚA BÎTEI, MAI PUTERNICĂ DECÎT FORȚA DREPTULUI 177
DEZASTRUL COZMÂNCĂ 179
MĂ OFER SĂ FIU ȘOFERUL LUI ION ILIESCU! 181
FRAUDELE BANCARE 184
CÎND ROMÂNIA E MOȘIA PDSR-ULUI 186
COMEDIE CU PUNR 188
UN ORACOL DE IARMAROC: SILVIU BRUCAN 190
A DOUA VIAȚĂ A LUI AGAMIȚĂ DANDANACHE 194
SILVIU BRUCAN A DESCHIS DIN NOU GURA 196
PIȚIFELNICII AU IMPRESIA CĂ LE-A VENIT MOMENTUL! 198
MI-A RĂSPUNS ABAJURUL LUI PETRE ROMAN! 201
DE LA BĂLTIREA PUR ȘI SIMPLU LA BĂLTIREA CU SCLIPICI 205
CIOROVĂIALA PE MORMINTELE EROILOR 208
IAR MINȚIM POPORUL CU TELEVIZORUL? 210
UNDE DAI (TVR) ȘI UNDE CRAPĂ (PREȘEDINȚIA ROMÂNIEI)! 214
UN SPECTACOL DE SUNET ȘI LUMINI
CU VICTOR CIORBEA ÎN ROLUL PRINCIPAL 216
PENTRU A STA DE VORBĂ CU POPORUL ROMÂN,
ACTUALII GUVERNANȚI BAT ÎN LUNG ȘI-N LAT AMERICA 219
TEODOR MELEȘCANU VREA SĂ SCHIMBE DOAR PATURILE 221
CONTINUĂ CĂSNICIA MURDARĂ DINTRE CDR ȘI PD 223
PARTIDUL DEMOCRAT S-A MAI SINUCIS UN PIC 225
PESTE TOATĂ HĂRMĂLAIA / TRECE-N ZBOR UN FLUTURE 227
LIDERII SINDICALI AU BÎRFIT CU VICTOR CIORBEA,
LA O CAFELUȚĂ, DESPRE REFORMĂ 229
DE LA CERȘEALA VOTURILOR LA AROGANȚA CIOCOIASCĂ 231
O DOAMNĂ CĂREIA I-AȘ PUTEA SPUNE: FĂ! 235
GENIALA CĂDERE ÎN FUND A PREȘEDINTELUI CONSTANTINESCU 238
CAZUL ADRIAN SEVERIN — STALINGRADUL
REGIMULUI CONSTANTINESCU 241
O PREMIERĂ ÎN ISTORIA ROMÂNIEI: ELEVII
DEMONSTREAZĂ ÎMPOTRIVA PROSTIEI 246
UN OPORTUNIST EXEMPLAR: ION CARAMITRU 249
ORTACII DE LA TVR 254
BORDELUL POLITIC FUNCȚIONEAZĂ NON-STOP 258

MAIDANEZUL REMUS OPRIȘ DĂ SĂ MUȘTE ROMÂNIA.....261
RISCURILE HÎRJOANELOR PREZIDENȚIALE 264
DUPĂ CE A FOST INSTRUMENTUL LICHIDĂRII FIZICE
A LUI CEAUȘESCU, DAN VOINEA E FOLOSIT CA INSTRUMENT
ÎN LICHIDAREA POLITICĂ A LUI ILIESCU.....268
STEAUA LUI EMIL CONSTANTINESCU „ÎNCET PE CER SE SUIE“.....275
„SPUSU-V'AM EU, / DOMNILOR BOIERI, C'AȘA O SĂ FIE!“ 278
SORIN STĂNESCU — O NOUĂ EPIGRAMĂ
A LUI MIRCEA IONESCU–QUINTUS 281
TAXA DE SOLIDARITATE SAU CUM SE PREZINTĂ ȚĂRII
O BALEGĂ ÎMPACHETATĂ ÎN ȚIPLĂ 284
TEMĂ FĂRĂ VARIAȚIUNI 287
DE LA „ȚĂRIȘOARA MEA“ LA POUL THOMSEN.....292
UN BUMBEȘTI–LIVEZENI AL ARESTĂRILOR PREVENTIVE 294
UN COMUNICAT SFIDĂTOR.....296
UN BUN NEGUSTOR: SERGIU CUNESCU 299
SINUCIGAȘII DIN PNȚCD 301
O CLOACĂ SUB ÎNALTUL PATRONAJ PREZIDENȚIAL.....303
UN DOCUMENT SEMNAT LA BEȚIE 306
MIȘ–MAȘUL DÎMBOVIȚEAN 308
DEMOCRAȚIA A CĂZUT LA EXAMENUL INUNDAȚIILOR 311
UN MINISTRU RĂTĂCIT PRIN DANEMARCA 314
NOMENKLATURIȘTII DEMOCRAȚIEI.....316
UN NOU ARMAND CĂLINESCU?.....319
„CUTIA NEAGRĂ“ DE LA PNL.....322
UN DISCURS CARE NU IEFTINEȘTE PÎINEA.....324
CACEALMAUA DIN CONGRESUL AMERICAN 327
DE CE RÎDE SORIN DIMITRIU? 330
O SIMPLĂ TOANĂ A UDMR? 333
CUM SE ERODEAZĂ ÎNCREDEREA ÎN STATUL DE DREPT 337
UN EȘEC: TRATATUL CU UCRAINA.....340
UN STRĂLUCIT EXEMPLU DE DOGMATISM 343
COMEDIE CU STAN (UDMR) ȘI BRAN (CDR + PD) 345
UN BLESTEM POSTNOIEMBRIST: REFORMA CA SPECTACOL.....349
COMPROMITEREA JUSTIȚIEI DE CĂTRE POLITICIENI 352
ȚARA MOARE ȘI POLITICIENII SE JOACĂ DE-A DIVERSIUNEA! 356
ASTA NE MAI LIPSEA: DECALOGUL PNL! 359

O ȘUETĂ CU PREMIERUL RADU VASILE 361
STALINISMUL AȘA–ZISEI TERAPII DE ȘOC 364
CRĂCIUNUL DE PARTID ȘI DE STAT 367
TRECEREA DE LA SOCIALISM LA CAPITALISM
ÎNTRE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU 370
BĂLTIREA CU BULBUCI 373
IMBECILITATEA TREBUIA SĂ POARTE UN NUME:
DECEBAL TRAIAN REMEȘ 376
DOI MĂREȚI CTITORI: UN SECRETAR GENERAL AL PCR
ȘI UN PREȘEDINTE DE REPUBLICĂ 379
CUM A AJUNS EMIL CONSTANTINESCU LA CONCLUZIA
C-AR TREBUI SĂ FIM FERICIȚI 382
FEMEILE DE LA APACA — TRAVESTITE
ÎN INTELECTUALI CU CIOC 386
NINI SĂPUNARU — O ȘEHEREZADA DE FOCȘANI 389
VÎNZOLEALA CA POLITICĂ 392
LĂPTĂREASA NEAGU COSMA 394
SRI — ÎNTRE DIVERSIUNE ȘI FANTASMAGORIE 397
UN MESAJ CARE SE ADRESEAZĂ CÎINILOR ȘI NU ROMÂNILOR 400
ACTUALA PUTERE A ALES: ROMÂNIA VA PARTICIPA
LA AGRESIUNEA ÎMPOTRIVA SERBIEI 404
UN MUTANT: GABRIEL LIICEANU 407
ROMÂNIEI I S-A DAT VOIE SĂ SE ANTRENEZE
PENTRU A INTRA ÎN NATO! 410
NATO NU E SFÎNTA VINERI DIN BASME 414
UN JOC PLANETAR ÎN CARE NE-AM VÎRÎT CA PROȘTII 417
GAFA ISTORICĂ DE LA BĂNEASA 419
CUM SE VA TRANSFORMA DEMOCRAȚIA ÎN PROSTOCRAȚIE 422
PNȚCD ÎȘI PROPUNE SĂ CÎȘTIGE ALEGERILE
CU PAMFLETE ANTICOMUNISTE! 425
CANDIDATUL UNEI ADEVERINȚE FĂRĂ ȘTAMPILĂ 428
PRĂPASTIA DINTRE ROMÂNIA POLITICIENILOR
ȘI ROMÂNIA REALĂ 431
ADEVĂRATUL RESPONSABIL PENTRU DEZASTRU:
FONDUL PROPRIETĂȚII DE STAT 434
SUSPECTA NEMULȚUMIRE
A LUI CONSTANTIN TICU DUMITRESCU 437
INDICE ONOMASTIC SELECTIV 441

O precizare

Timp de nouă ani (din ianuarie 1990 pînă în iunie 1999), mi-am asumat ingrata misiune de a fi cronicarul societății românești în tranziție. Rezultatul? Cîteva mii de pagini scrise și publicate săptămînal pînă în 1992, zilnic după aceea. Dintre acestea, cele mai multe pot fi considerate ***pamflete politice.*** *Revăzîndu-le, am constatat, nu fără surprindere, că nici un politician și nici un partid ivit din mîlul postdecembrist n-au scăpat împunsăturii otrăvitoare a peniței mele, răzvrătite împotriva fuduliei, prostiei, corupției, demagogiei, punerii interesului mărunt, meschin, deasupra interesului național.*

Urmare a unei selecții severe a acestor rînduri vitriolante, s-a născut volumul **Singur împotriva tuturor. Pamflete politice (1990–1999).** *Textele au fost reproduse în forma apărută în publicațiile pe care le-am condus sau la care am colaborat. Dat fiind că tipărirea lor a stat, atunci, sub porunca goanei turbate cerute de jurnalistică, mi-am permis, acum, unele corecturi gramaticale sau stilistice. Acestea nu afectează forma inițială, cea apărută la vremea respectivă în gazete.*

Recitindu-le în vederea strîngerii în volum, mi-am dat seama că n-am cruțat pe nimeni. Am fost, într-adevăr, timp de nouă ani, ***singur împotriva tuturor.*** *Cum voi continua — n-am nici o îndoială — și în anii care mi-au mai rămas pentru a fi cronicarul scenei politice dîmbovițene.*

Autorul

PCR — DEFINITIV COMPROMIS

Televiziunea Română Liberă ne-a oferit, cu puțin timp în urmă, un interviu cu domnul Ion Gheorghe Maurer. Trecînd peste seriozitatea discutabilă a acestei inițiative publicistice, vreau să mă opresc asupra unui fapt cu deosebire semnificativ: alegerea lui Ceaușescu în funcția de prim–secretar al CC al PCR.

Ei bine, hotărîrea care aducea la conducerea partidului și, în cele din urmă, a țării un viitor dictator, ne-a fost înfățișată de domnul Maurer ca rezultatul unor simple afaceri între cîțiva inși. Telespectatorii vor fi întrebat de îndată, nu fără tulburare: bine, bine, dar era vorba de o organizație cu milioane de membri și, de fapt, de interesele unei țări întregi, nicicum de ale unui cătun din creierii munților. Este oare posibil ca o hotărîre esențială pentru soarta atîtor oameni să fie rezultatul unei intrigi de cabinet? E posibil ca la o asemenea decizie să nu-și fi spus realmente cuvîntul întreg partidul, întreaga țară? Sau, nu exagerează cumva domnul Maurer, încercînd să-și asume un rol pe care nu l-a avut?

Nu, intervievatul nu exagerează. Nu este exclus, desigur, ca faptele să se fi desfășurat altfel. Putem presupune, de pildă, că Nicolae Ceaușescu a fost **„decis"** de cele două aripi, stînga și dreapta, aflate în bătălia pentru afirmarea propriilor candidați: Alexandru Drăghici și Gheorghe Apostol. Oricum, ce a urmat e îndeobște cunoscut. Ceaușescu, **„tînărul"** care părea inițial ușor de manevrat, a reușit să-i biruie pe toți. Indiferent de desfășurarea lor, esența faptelor din 1965 rămîne aceeași: luarea unei decizii politice majore nu în urma unei dezbateri în întreaga țară, ci a unor combinații de culise.

Falimentul comunismului își găsește aici una din explicații. Principiul centralismului democratic, specific partidului comunist, a dus fatal, în relativ scurt timp, la restrîngerea primejdioasă a cercului de luare a deciziilor. Nu numai în cazuri precum alegerea secretarului general, dar și în altele, la fel de importante, mecanismul decizional a rămas străin masei membrilor de partid. Luate în urma unor bătălii de cabinet, din care puține lucruri răzbeau în afară, aceste hotărîri erau pur și simplu aduse la cunoștința partidului și, dat fiind monopolul puterii, ele se aplicau necondiționat.

Acest transfer al puterii de decizie de la partid sau popor la cîțiva inși a avut efecte dezastruoase asupra viabilității politice a partidului comunist. Cîtă vreme deciziile nu urmau logica vieții, ci logica mașinațiilor de pe culoarele Comitetului Central, coeficientul de eroare în raport cu adevărul realității creștea enorm. În același timp, aplicarea acestor hotărîri luate de alții, care nu corespundeau nici opiniei, nici intereselor marii mase de membri, nu putea fi decît lipsită de vigoare, deci de eficiență.

Fără să vrea, domnul Ion Gheorghe Maurer a adus un argument hotărîtor împotriva conceptelor, practicilor și însești existenței partidului din a cărui conducere a făcut parte.

19 ianuarie1990, „Observator"

DISIDENȚII DE IERI, GUVERNANȚII DE AZI

Domnul Nicolae Stroescu–Stînișoară, directorul postului de radio **Europa liberă,** într-unul din editorialele sale săptămînale, a abordat una dintre cele mai delicate probleme ale respectivei instituții: atitudinea față de foștii disidenți. Așa cum se conturează din spusele domnului director, chestiunea stă în felul următor: **Europa liberă** a sprijinit în trecut activitatea disidenților din România. Astăzi, mulți dintre aceștia se află la putere. Inimosul post de radio se găsește astfel în fața unei probleme extrem de complicate. Ce trebuie să facă dacă acești foști disidenți, azi guvernanți, vor face greșeli?

Răspunsul lui Nicolae Stroescu–Stînișoară a fost cît se poate de limpede: să-i critice fără menajamente. O astfel de atitudine se bazează pe principiul potrivit căruia presa trebuie să exprime punctul de vedere al opiniei publice în raport cu puterea. **Europa liberă** i-a susținut pe disidenți în perioada anterioară, pentru că ei reprezentau voința poporului față de abuzurile guvernanților. Azi însă, cînd foștii disidenți se află la cîrma treburilor publice, **Europa liberă** nu poate decît să-i critice în clipa cînd greșesc față de guvernați. Intervenția lui Nicolae Stroescu–Stînișoară nu era întru totul abstractă. Ea pornea, din cîte lăsa să se înțeleagă editorialul, de la nervozitatea arătată de unii conducători ai României de azi față de criticile venite dinspre **Europa liberă.** Deși vizînd o situație a instituției pe care o conduce, directorul postului de radio a abordat una dintre cele mai acute probleme ale momentului actual. Prin jocul istoriei, foștii disidenți au devenit guvernanți. Din punctul de vedere al puterii, ei se află azi în locul celor pe care i-au criticat și denunțat pînă nu de mult. În aceste condiții, viața le ridică o dură întrebare: vor ști ei să nu repete greșelile conducătorilor de ieri? Vor avea ei tăria să fie obiectivi cu toată lumea, inclusiv cu foștii adversari? Puterea e un spațiu care atrage și pervertește. Mai ales acum cînd, dat fiind caracterul incipient al democrației românești, puterea noilor guvernanți e, într-un fel, asemănătoare cu cea a oamenilor pe care i-au înlocuit. Nu mă îndoiesc de calitatea morală a multora dintre ei. Au probat-o clar și convingător în timpul dictaturii. Dar să nu uităm că o tărie asemănătoare au avut-o și comuniștii în clipa cînd au ieșit din închisori. Beția puterii i-a făcut de nerecunoscut pe cei mai mulți dintre ei.

Riscul unei astfel de transformări a foștilor disidenți e cu atît mai mare cu cît noi, guvernații, mai păstrăm totuși (să sperăm pentru cît mai scurt timp) din mentalitatea stalinistă față de cei ce ne guvernează. Nu putem gîndi lumea decît piramidal. Și, din acest punct de vedere, nu putem gîndi situația noastră, succesul nostru decît ca fiind dependente de acțiunile guvernanților.

Ca să mă refer, de exemplu, la cultură, istoria ultimilor 45 de ani ne înfățișează spectacolul comic al agitației produse între scriitori de schimbările din conducerea sectorului cultural. Noul venit **„pe post"** se trezea imediat cu o armată de personalități venite să se **„pună bine"**, să ceară avantaje, să se plîngă și să-și pîrască adversarii literari. Un cunoscut ajuns peste noapte demnitar în cultură mi-a arătat cîndva raftul de cărți cu autografe primite imediat după instalare. Omului, altfel cinstit, nu-i venea să creadă ochilor că despre el e vorba în acele elogii deșănțate care-l considerau, dintr-o dată, o mare personalitate a culturii românești. Printr-un astfel de mecanism se crea în jurul noului demnitar o cohortă de protejați. Venirea altuia aducea cu sine schimbarea acestora și persecutarea lor. N-am încă datele concrete pentru a crede că în acest fel se petrec lucrurile și la noul Minister al Culturii. Mulțimea celor care mă întreabă dacă îl cunosc pe domnul Andrei Pleșu, pentru că ar vrea să stea de vorbă cu el, mă neliniștește însă.

26 ianuarie 1990, „Observator"

SĂ RĂMÎNEM ÎN EUROPA!

Potrivit domnului Ion Iliescu, 28 ianuarie 1990 a fost o zi de grea încercare pentru Consiliul Frontului Salvării Naționale. Domnia sa a vizat, desigur **„manifestația împotriva Consiliului din după–amiaza zilei de 28 ianuarie 1990"**.

Eu cred însă că domnul Iliescu se înșală un pic. Adevărata zi de grea încercare pentru Consiliu a fost cea din 29 ianuarie 1990, ziua manifestațiilor în favoarea FSN.

Primul și cel mai grav eveniment din 29 ianuarie 1990 l-a constituit agresiunea manifestanților față de sediile a trei mari partide din opoziție. Nu-mi permit nici o afirmație în legătură cu sinceritatea acestor manifestări, deși, între noi fie vorba, multe dintre lozincile strigate aici erau urmarea nemijlocită a propagandei tendențioase făcute prin **Radio–Televiziunea Română Liberă** pe tema legăturilor cu străinătatea și a intențiilor politico–economice ale acestor partide. De altfel, în politică n-are importanță dacă un fapt e sincer sau nu. Important e cum se receptează el pe scena vieții publice. Or, în cazul demonstrațiilor din fața sediilor partidelor din opoziție, situația stă în felul următor: în condițiile în care Consiliul Frontului Salvării Naționale s-a angajat că va lua toate măsurile pentru perfecta funcționare a mecanismului democratic, masele de demonstranți înconjoară într-o manieră agresivă sediile unor partide. Ba, mai mult, repetînd aidoma o situație din februarie 1945, muncitorii tipografi refuză să tipărească „Dreptatea", organ al PNȚCD, producînd astfel un grav atentat la libertatea presei.

Datoria Consiliului era de a face în așa fel încît aceste lucruri să nu aibă loc. Era o datorie derivînd din situația de putere de stat pe care o are Consiliul. Dacă acest lucru nu s-a întîmplat e din cauza ambiguității în care continuă să se cantoneze Consiliul FSN, de arbitru, ca deținător al puterii, și de jucător, ca adversar politic al PNȚCD în campania electorală. Să remarcăm în acest sens declarația stranie din partea unui prim–ministru. Pentru că datoria guvernului e să protejeze în această perioadă instituțiile democratice din România, între care la loc de frunte se află partidele politice.

Să nu uităm că sediul Consiliului FSN din Palatul Victoria e apărat de un cordon de militari și de tancuri. Sediul PNȚCD n-a fost însă apărat de

nimeni! Se va spune că Palatul Victoriei stă sub protecția armatei nu ca sediu al unui partid, ci ca sediu al puterii în stat. Depinde cum vrei să privești această clădire. Ca sediu al puterii în stat, sau ca sediu al unui simplu partid... iată așadar, gravele efecte ale confuziei de planuri — politic și de stat — la nivelul Consiliului! Această identificare a dus și la opinia net defavorabilă a presei internaționale față de evenimentele din 29 ianuarie 1990. În ochii opiniei publice mondiale asediul sediilor celor trei mari partide politice a apărut ca atac sprijinit de către puterea de stat.

22 decembrie 1989 ne adusese în centrul Europei. 29 ianuarie 1990 ne-a împins... unde?

2 februarie 1990, „Observator"

NEÎNCREDEREA

Văzînd scăderea popularității domnilor Ion Iliescu, Petre Roman, Silviu Brucan și a altor lideri ai fostului Consiliu al Frontului Salvării Naționale, un sceptic ar putea medita amar asupra instabilității sentimentale a oamenilor. Iar domniile lor, ca niște **„talente politice"** deosebite ce probabil se consideră, cum, de fapt, ne credem toți, ar găsi confirmată aici teza personalității de excepție neînțelese de către cei din jur. Nu trebuie excluse, firește, din această schimbare de atitudine capriciile firii omenești. Unei perioade de maximă simpatie față de anumiți lideri politici îi urmează în chip normal dacă nu o antipatie, atunci măcar un soi de indiferență.

Lucru firesc și dacă ne gîndim că, deseori, aceste momente de simpatie corespund începutului, cînd respectivii lideri se află în etapa promisiunilor surîzătoare. Ajunși la putere, cum s-a întîmplat cu liderii Consiliului Frontului Salvării Naționale, ei se văd obligați la decizii care, oricît de corecte ar fi, nu pot să nu dezamăgească, dacă nu chiar să nemulțumească.

În cazul domnilor Ion Iliescu, Petre Roman, Silviu Brucan, Aurel Dragoș Munteanu, adevărata și profunda cauză e alta. Domniile lor au avut ghinionul, dacă se poate spune așa, de a se ivi pe scena politică românească în primele zile de după Revoluție. În ochii întregii țări, dar mai ales ai tinerilor, studenților, ai oamenilor cinstiți, ei s-au identificat cu spiritul pur al acestei Revoluții. Să ne reamintim cît de superbi erau domnii Ion Iliescu și Petre Roman în stîngăcia lor de conducători. Să ne reamintim cît de frumos știa să zîmbească domnul Ion Iliescu ori de cîte ori apărea pe micul ecran în pulover, după o perioadă în care liderii politici ne obișnuiseră cu imagini de activiști sugrumați de cravata obligatorie și de posomorala fundamentală a unui sistem care-și proclamase drept mască austeritatea și severitatea autoritară.

În naivitatea lor, tinerii și studenții și-au imaginat pe noii lideri, unii dintre ei apăruți peste noapte pe scena publică, alții cunoscuți ca disidenți, drept niște eroi camilpetrescieni, arși de nostalgia dreptății absolute. Îi vedeam cu toții sacrificîndu-și nopțile și zilele, profesia (în care mulți dintre ei erau maeștri), de dragul națiunii. Și, în naivitatea noastră politică, îi și vedeam drept niște oameni care, o dată ajunși la alegerile generale, se vor da la o parte.

Această naivitate a fost violent contrazisă de desfășurarea ulterioară a evenimentelor. Domnii Ion Iliescu și Petre Roman și-au anunțat candidatura în alegeri. Dintr-o dată ei ne-au apărut ca niște oameni care vor să rămînă mai departe la putere. Ivirile lor în public ni i-au relevat ca pe niște buni oameni politici, adică lipsiți de sentimentalisme inutile, gata să știe să tacă atunci cînd trebuie, să știe să promită cînd sînt strîmtorați. Ar fi o naivitate din partea mea să cred că liderii fostului Consiliu al Frontului Salvării Naționale trebuiau să rămînă la puloverele revoluționare, pentru că, nu știu dacă v-ați dat seama, Revoluția noastră a adus în prim–plan un stil de om politic mult apropiat de cel al tinerilor și studenților care au ieșit în stradă.

N-am vrut decît să explic de ce s-a schimbat atitudinea multora față de foștii lideri ai Frontului. Și în același timp, de ce nu trebuie să fim naivi în judecata noastră asupra oamenilor politici.

15 februarie 1990, „Observator"

PERSONALIZAREA PUTERII

Manifestanții din 18 februarie 1990 au strigat, printre altele: **„Jos Iliescu!"**. Ei au apelat chiar la două dintre lozincile îndreptate împotriva lui Ceaușescu: **„Nu vă fie frică / Iliescu pică!"** și **„Olé, olé / Iliescu nu mai e!"**.

Normal ar fi fost ca lozinca să sune: **„Jos Consiliul Provizoriu de Uniune Națională!"**. Pentru că, din 13 februarie 1990, România e condusă de acest organism. Cine e de vină că s-a strigat așa? Domnul Ion Iliescu, desigur. Actualul președinte al CPUN a făcut totul ca întreaga atenție a țării să se îndrepte asupra lui.

Neîndoielnic, în formarea acestei atitudini și-a spus cuvîntul și nevoia noastră națională de-a avea un tătuc. Nu putem gîndi conducerea României decît dependentă de un singur om! Ne-au învățat aceasta nu numai dictaturile succesive (a lui Carol al II-lea, a lui Ion Antonescu, a lui Gheorghiu–Dej, a lui Nicolae Ceaușescu), ci și istoria predată la școală, plină de faptele **„istorice"** ale unui singur om, fie el și domnitor.

Dar cauza principală a actualei personalizări a puterii rămîne atitudinea d-lui Ion Iliescu. Întîi și întîi, pentru că, printr-o ciudată întîmplare, domnia sa se detașează net ca personalitate politică în cadrul noului Consiliu. Excepție făcînd Radu Câmpeanu, toți ceilalți fruntași, de la Gelu Voican Voiculescu pînă la Cazimir Ionescu, sînt — iertată-mi fie vorba democratică — niște ageamii. Într-ale politicii, desigur. Diferența zdrobitoare dintre Ion Iliescu și restul membrilor Consiliului FSN a făcut ca, în timpul scurs din decembrie pînă acum, fostul disident al nomenclaturii să se afirme strălucitor.

La concentrarea atenției asupra d-lui Ion Iliescu a contribuit însă și o vizibilă nerăbdare a acestuia de a avea totdeauna ultimul cuvînt. Numeroasele reuniuni televizate de pînă acum s-au înfățișat de fiecare dată după aceeași schemă: Iliescu și ceilalți. A sta puțin **„în umbră"** e un mare talent. Dl Ion Iliescu, altfel excepțional dotat ca lider politic, nu-l are. Ce-l costa, de exemplu, ca la cele două ședințe ale Consiliului Provizoriu de Uniune Națională să nu apară singur la catedră? Era atît de greu să accepte ideea unui prezidiu? Chiar a unui alt președinte al reuniunii?

Prea marea concentrare a atenției asupra personalității sale e pentru dl Iliescu o armă cu două tăișuri. Ea îi aduce ascensiunea. Dar ea îi poate

aduce și căderea. În orice clipă, domnia sa poate fi făcut responsabil de toate deficiențele economice și social–politice ale momentului. Și, într-o situație de criză, masele își vor îndrepta atenția nu către Consiliul Provizoriu de Uniune Națională, care conduce țara din punct de vedere legal, ci către dl Ion Iliescu. Nu domnia sa a lăsat impresia că rezolvarea tuturor problemelor depinde numai și numai de el?

22 februarie 1990, „Observator"

O MASĂ DE MANEVRĂ: MINERII

Misterul evenimentelor din 18 și 19 februarie 1990 poate fi dezvăluit numai dacă plecăm de la întîlnirea Biroului Executiv al CPUN cu minerii care au dat fuga din Valea Jiului (alarmați, după propriile lor mărturisiri, de soțiile aflate în fața televizorului) să-i învețe pe bucureșteni cum se apără o clădire guvernamentală. Pînă la un punct, totul a părut normal. Reprezentanții minerilor și-au exprimat profunda indignare față de actele huliganice din după–amiaza zilei de 18 februarie. Fiecare cuvînt al acestora era confirmat de minerii din piață, prin agitarea lămpașelor, aduse pentru a demonstra bucureștenilor, dar și întregii țări, că ei au alergat la tren direct din subteran. A părut normal, deși scepticismul nostru de intelectuali mereu cîrtitori nu poate să nu ridice unele întrebări. Evenimentele din seara zilei de 18 februarie fuseseră condamnate deja de întreaga țară. Cei vinovați se aflau sub anchetă. De ce era nevoie de intervenția minerilor? O demonstrație e un mijloc de a impune un punct de vedere politic sau economic împotriva cuiva care se opune. În cazul de față, nimeni din București și din țară nu aproba devastarea unei clădiri guvernamentale. Minerii nu contraziceau pe nimeni. Întreaga lor agitație a fost complet inutilă. Slavă Domnului că n-a trăsnit prin cap și altora să vină la București pentru a-și manifesta concepția față de huliganismul de duminică seară! Am fi avut o demonstrație de cîteva milioane de persoane înzestrate, dată fiind diversitatea profesiilor din România de azi, nu numai cu lămpașe, dar și cu linguroaie de oțelari, mașini de cusut, coase și pluguri, drujbe și toporiști, și, de ce nu? chiar stilouri.

A părut normal și faptul că reprezentanții minerilor au somat pe cei doi miniștri — al Armatei și al Internelor — să ia măsuri ferme pentru ca astfel de acte să nu se mai repete. Și aici însă simțim nevoia unei obiecții. De ce reprezentanții Armatei și Poliției? La noi, dată fiind tentația originalității în raport cu întreaga lume contemporană, se iese în stradă pentru ca Poliția și Armata să fie mai sîrguincioase în folosirea bastonului de cauciuc! Nu-i exclus ca, în curînd, să avem o demonstrație în care Poliția și Armata, reunite sub un comandant unic, să fie somate să tragă în noi! În al doilea rînd, cei doi miniștri sînt membri plini ai Guvernului amenințat de huligani. Situația e ușor comică. Reprezentanții minerilor au cerut Guvernului să nu se mai lase

devastat! Ciudat acest guvern căruia, ca să folosim o sintagmă din limbajul politic al domnului Ion Iliescu, **„i se pune sula-n coaste"** ca să se apere!

Lucrurile au devenit nefirești din clipa cînd delegații minerilor s-au avîntat pe teritoriul politicii generale. Subiectul reuniunii și, implicit al demonstrației, a fost devastarea sediului guvernamental. Acest subiect a fost însă iute părăsit pentru a aborda chestiuni politice actuale: existența mai multor partide, demonstrațiile și grevele din București, radicalitatea revoluționară a studențimii, prezența domnului Ion Iliescu în fruntea statului și, desigur, ca viitor candidat la alegerile din mai. Rapida și, mai ales, ciudata trecere la astfel de chestiuni de o deosebită importanță națională și internațională pun evenimentele din ultimele zile într-o semnificație îngrijorătoare. Pentru că opinia minerilor în aceste probleme politice fundamentale nu se deosebea cu nimic de cea a muncitorilor bucureșteni din 29 ianuarie 1990.

E vorba, în esență, de o atitudine antidemocratică și antiintelectuală. Brutalitatea cu care au fost întrerupți cei doi vorbitori din partea partidelor politice, caracterul insidios al întrebării adresate domnului Radu Câmpeanu, ostilitatea față de mitinguri și demonstrații (ale altora!) mărturiseau o vizibilă suspiciune față de sistemul democratic pluralist. Mai mult, reprezentanții minerilor ne-au ținut și niște scurte prelegeri asupra evenimentelor petrecute în 1929, la Lupeni, și în 1933, la Grivița. Ele concretizau o viziune de învățămînt politico–ideologic și de editorial din presa centrală asupra acestor complexe momente din istoria țării. De precizat însă că învățămîntul politic din care se inspirau era cel din anii '50 și nu din anii regimului Ceaușescu, știut fiind că, în ultimul timp, sub presiunea adevărului istoric, propaganda de partid începuse să prezinte aceste momente mult mai nuanțat și mai complex decît în perioada stalinistă. Cu adevărat straniu a fost limbajul în care au fost expuse opiniile. Văzîndu-i pe distinșii ingineri și șefi de sector împleticindu-se în cele mai simple formulări lingvistice, exprimîndu-se otova, fără nici o preocupare de subtilitate intelectuală, ne-am întrebat de unde-i știam? Răspunsul l-am găsit observînd că respectivii își citeau intervențiile. Îi știam din literatura proletcultistă a anilor '50! Această literatură, redusă la propaganda de partid, își făcuse un drapel din a înfățișa pe muncitor ca pe un ins vînjos, butucănos în exprimare, redus intelectual, dar sincer în credința lui comunistă. Dramaturgia lui Mihail Davidoglu, proza lui Eusebiu Camilar, poezia lui Dan Deșliu au acreditat, alături de miile de reportaje, imaginea muncitorului troglodit, folosită ca element de presiune împotriva a ceea ce epoca numea șovăielile intelectualilor, ale intelectualilor care taie firul în patru, în timp ce omul simplu o spune **p'aia dreaptă.**

Poziția minerilor se înscrie astfel în continuarea logică a atitudinii demonstranților din 29 ianuarie 1990, demonstranți care au devastat

sediile partidelor politice. La reuniunea din 19 februarie 1990 s-a încercat a se sugera că minerii, important detașament al clasei muncitoare, văd cu scepticism, dacă nu cu ostilitate, existența mai multor partide politice. E oare punctul de vedere al tuturor minerilor? E oare atitudinea întregii muncitorimi? Să fie adevărată părerea lui Marx că popoarele n-au decît soarta pe care și-o merită? Altfel spus, merită poporul român, la ora actuală, un sistem dictatorial și nu unul democratic? Dacă e așa, trebuie să ne întrebăm dacă nu cumva Platforma–program a Consiliului Frontului Salvării Naționale din ianuarie 1990 nu e o splendidă formă fără fond. Ea proclamă sistemul pluralist, alegeri libere, libertatea de expresie. Demonstrațiile din 29 ianuarie și 19 februarie 1990 au lăsat să se înțeleagă că proletariatul respinge aceste elemente–cheie ale democrației. Corespunde realităților românești de azi democrația autentică? Sau cumva trebuie inventată o democrație originală? Au reclamat aceste realități alegeri libere, existența mai multor partide, libertatea de expresie, sau ele au fost trecute în Platforma–program a Consiliului F.S.N. doar pentru ca Occidentul să nu mai critice țara noastră pentru nerespectarea drepturilor omului? E democrația preconizată de Platforma–program de la începutul lui ianuarie expresia credinței noilor lideri ai României că din grava criză economică și social–politică actuală nu se poate ieși decît prin pluralism și liberă inițiativă particulară? Sau o simplă manevră politică menită a obține ajutor economic din partea occidentalilor ultrasensibili la totalitarism?

Aceste întrebări se ridică, îngrijorătoare, nu numai din întîlnirea cu minerii, dar și din alte elemente ivite în ultimul timp: ezitarea de a desființa aparatul Securității, apariția unor partide–satelit ale Frontului Salvării Naționale, paternalismul Frontului în raport cu celelalte partide, semnificativa discrepanță dintre sistemul politic actual (devenit democratic) și sistemul economic (rămas comunist). Aș fi fost înclinat, după poziția minerilor, să cred că democrația adevărată nu corespunde vieții noastre economice și social–politice. Ne-am amintit însă că liderii instalați la conducerea țării după 22 decembrie 1989 și-au afirmat în cîteva rînduri scepticismul față de posibilitatea existenței în România a unui pluralism politic. Mi-am amintit, de asemenea, că atît în măsurile concrete luate pe plan economic, cît și în programul partidului intitulat Frontul Salvării Naționale, chestiunea proprietății private e escamotată cu dibăcie. Așadar, reprezentanții minerilor au exprimat, la întîlnirea din 19 februarie 1990, opinia domnilor Ion Iliescu, Silviu Brucan, Gelu Voican Voiculescu privind necesitatea unei democrații originale românești. Reuniunea televizată cu atîta generozitate n-a avut, de fapt, drept subiect principal critica deja lichidatei chestiuni a devastării sediului, ci sugerarea tezei că muncitorimea română, demn întruchipată de mineri, e sceptică în ce privește posibilitatea unei democrații de tip occidental în România de azi.

Și atunci ni s-au lămurit cîteva chestiuni:

1. De ce au venit minerii totuși în ajutorul domnilor Ion Iliescu și Gelu Voican Voiculescu, cu toate că dînșii au fost cît pe-aci să utilizeze forța ca să-i oprească de a le veni în ajutor.

2. De ce domnul Ion Iliescu, șeful statului și, deci, obligatoriu arbitru al confruntării dintre partide, i-a lăsat pe mineri să-i umilească pe reprezentanții partidelor politice.

3. De ce era atît de liniștit domnul Ion Iliescu cînd violentele atacuri antidemocratice și antiintelectuale ale minerilor ar fi trebuit să-l îngrijoreze profund? Nu de altceva, dar și domnia sa va candida în alegerile libere de la 20 mai 1990, alegeri care se vor desfășura pe baza demonstrației contestate de către reprezentanții minerilor din Valea Jiului. Nu de altceva dar sîntem aproape siguri că domnia sa s-a convins, în calitate de director al Editurii Tehnice, de adevărul că viitorul României nu poate fi conceput fără respectarea intelectualității.

2 martie 1990, „Expres"

SCANDALUL „CONTEMPORANUL“

Scandalul din jurul revistei „Contemporanul“ reprezintă un nou moment din ceea ce s-ar putea numi lenta degradare a imaginii publice a domnului Andrei Pleșu, ministrul Culturii. Autorul celebrei **Minima Moralia** are toate motivele de a privi cu melancolie la perioada anterioară Revoluției. Deși hărțuit de oficialitate, domnia sa se bucura de un imens prestigiu în cercurile intelectuale. Făcînd o disidență de capul lor, revistele îi acordau spații largi pentru a se exprima cît mai subtil. Cărțile sale au beneficiat de comentarii entuziaste, pe suprafețe ample. N-a fost, desigur, o recunoaștere administrativă, domnia sa n-a fost binecuvîntat prin editorialele „Scînteii“ și nici n-a primit **Premiul de Stat** dar, în perioada la care ne referim, această autoritate neoficială era cu mult mai importantă pentru un scriitor adevărat decît aceea a unui poet de curte. Trebuie să avem, în sfîrșit, curajul de a recunoaște că în ultimii ani ai fostului regim, contrar aparențelor, scriitorii preferau recunoașterii oficiale această glorie de cercuri literare. Mai ales că schizofrenia națională, dată de jocul nostru dublu, a făcut ca mulți activiști să-și exprime nemulțumirea față de regimul Ceaușescu sprijinind pe ascuns pe scriitorii disidenți.

Acum însă, la trei luni de la Revoluție, autoritatea domnului Andrei Pleșu se află în impas. După o anume ezitare, dată de statura intelectuală a noului ministru, dar și de faptul că mecanismul democrației românești i-a dat în putere repartizarea cotei de hîrtie, ziarele și revistele s-au năpustit asupra cunoscutului om de cultură. Sfidarea cineaștilor, măsurile nefirești luate împotriva publicațiilor particulare, declarațiile iresponsabile ale adjunctului domniei sale, Dan Petrescu, afacerea „Contemporanul“ au fost pentru presă tot atîtea prilejuri de a se interoga amar asupra domnului Andrei Pleșu. Aureola ministrului postrevoluționar se ridică tot mai știrbită pe bolta culturii noastre contemporane. Acest proces își are cauza imediată într-o serie de măsuri arbitrare luate de domnul Andrei Pleșu de cînd se află în fruntea departamentului. Spre surprinderea multora, domnia sa a dovedit față de colegii de breaslă o lipsă de subtilitate greu de imaginat la un intelectual de o asemenea suprafață. Multe dintre gesturile și cuvintele sale conturează un personaj care trimite, prin dispreț față de scriitori, la personaje de tristă amintire din istoria îndrumării politice a

culturii. Greva cineaștilor a fost apostrofată public, reducerea numărului de pagini și a tirajului n-a fost precedată de o consultare democratică a conducerii publicațiilor, mulți directori și redactori–șefi au fost impuși împotriva colectivelor respective.

Unii s-au întrebat cum de e posibilă o astfel de atitudine din partea unui intelectual. O simplă rememorare a perioadei postbelice în domeniul culturii ne arată că respectivii sînt victimele unei grave iluzii. Nu întotdeauna personalitatea culturală coincide cu cea morală. Marile nedreptăți comuniste împotriva literaturii și artei contemporane au fost comise de îndrumători cu o solidă pregătire culturală: Leonte Răutu, Dumitru Popescu. Un gînditor de talia lui Lucrețiu Pătrășcanu a avut, de exemplu, un rol decisiv în izolarea imediat postbelică a lui Lucian Blaga. În conferința **Curente și tendințe în filozofia românească,** susținută în 18 ianuarie 1945, la Fundația Carol, în cadrul ciclului **Cunoaștere și societate,** el îl acuza pe marele scriitor de a fi fost inspiratorul politicii legionare. Această apreciere nedreaptă din partea unui fruntaș comunist va avea o influență hotărîtoare asupra scoaterii lui Lucian Blaga din circuitul cultural încă din anii 1944–1947.

Cauza depărtată și totuși profundă a procesului traversat de domnul Andrei Pleșu e însă alta. Toate scandalurile enumerate mai sus își au rădăcina în strania situație a culturii noastre la ora actuală. Dacă privim puțin atenți, vom observa că în raporturile statului cu cultura nu s-a schimbat mare lucru. Excepție făcînd eliminarea cenzurii, precum și unele retușuri cosmetice (schimbarea denumirii departamentului, restructurarea fantezistă a departamentelor), Ministerul Culturii și-a păstrat toate atribuțiile de îndrumare și control ale răposatului Consiliu. Domnul Andrei Pleșu poate numi și revoca imediat conducători de reviste, edituri, teatre, poate desființa, dacă dorește, reviste de cultură, pe care să le înființeze peste cîteva zile sub alt nume și sub o altă conducere, firește, mult mai apropiată inimii sale. Ministerul și-a schimbat doar conducerea. Modul autoritarist de a concepe raporturile statului cu cultura continuă să se manifeste în activitatea sa cotidiană. Ar fi fost de așteptat ca, în spiritul celor promise prin Platforma–program a FSN, Ministerul Culturii să fi renunțat bucuros la o serie de instituții subordonate, de la Centrala industriei poligrafice pînă la numeroasele reviste de cultură. În locul acestei măsuri firești într-o economie de piață, ministerul și-a sporit teritoriul aflat în administrarea sa. Cultura s-a centralizat excesiv. Puterea ministrului a crescut și nu a scăzut. Perestroika are drept politică principală schimbarea oamenilor fără a afecta sistemul. Această dominantă își găsește o concretizare semnificativă în cele întîmplate cu Ministerul nostru al Culturii.

Se înțelege că scandalurile cărora le-a fost subiect domnul Andrei Pleșu ar fi fost imposibile în condițiile unei așezări normale, democratice a

Ministerului Culturii. Puterea deosebită l-a adus pe domnul Andrei Pleșu la repetarea unor greșeli ale predecesorilor. Postul de ministru al Culturii s-a dovedit la fel de blestemat ca și în cazul altor îndrumători ai culturii. Autorul **Minimei Moralia** este una dintre victimele de prestigiu ale actualei perestroika românești.

13 aprilie 1990, „Expres"

POLITICA PRECEDENTULUI PERICULOS

Poziția mea față de unele măsuri arbitrare luate împotriva presei de către domnul Andrei Pleșu, ministrul Culturii, a stîrnit o agitație surprinzătoare. Numeroși admiratori ai gîndirii scrise și vorbite a domnului ministru au dat fuga la redacții pentru a-și exprima imediat, pe spații tipografice variind de la sintagmă pînă la editorial, clocotul interior. Spectacolul apărării indignate a domnului Andrei Pleșu, membru CPUN, încîntă și amuză totodată. Pot fi întîlnite, în desfășurarea lui publicistică, toate formele de manifestare a ceea ce Tudor Arghezi numea țigănia noastră literară. Cotidianul „Azi", de exemplu, apelează, preț de o notiță, la faimoasa întrebare a „Scînteii" din anii trimiterii la Canal: ce dușmani de peste Ocean se ascund în spatele intervenției mele? Domnul Radu Țeposu, ajuns printr-o minilovitură de stat redacțională să se poată iscăli director, insinuează că m-aș fi opus numirii domnului Nicolae Breban ca redactor–șef al „Contemporanului". Dar incriminatul meu articol din „EXPRES" nu pomenește o singură dată măcar numele valorosului prozator căruia i s-a tipărit primul interviu românesc după excomunicarea din 1971, nu în „România literară", nici în „Amfiteatru", ci în atît de hulitul azi „Supliment literar–artistic". Lovitura domnului publicist e piezișă, demnă de angajamentul unei publicații ajunse nitam–nisam în patrimoniul Biroului de Turism pentru Tineret, instituție ce se ocupa pînă nu de mult doar cu pernele și cearșafurile tinerimii noastre revoluționare.

Emoția provocată de atitudinea mea e responsabilă și de un moment aparte în analele campaniei electorale pentru alegerile din mai. „Azi" și „22", două publicații aflate într-o polemică necruțătoare, s-au înfrățit în aprobarea domnului ministru. Gestul cotidianului „Azi" nu cred să fi surprins pe nimeni. Respectivul ziar e oficios guvernamental. Intră în logica de fier, a unei asemenea publicații, să apere și să cînte pînă și respirația fiecărui ministru. Poziția săptămînalului „22", în schimb, ne nedumirește. Această revistă s-a afirmat în peisajul nostru publicist prin una din cele mai neînduplecate campanii împotriva guvernului. N-a fost gest, n-a fost silabă pronunțată de vreun titular de departament care să nu fie imediat sancționată în paginile prestigioasei publicații. Iată însă că organul Grupului pentru Dialog Social ia apărarea unui membru al guvernului, domnul

Pleșu. Faptul e cu atît mai tulburător cu cît revista aprobă entuziastă, polemizînd cu modesta mea persoană, nu numai suspendarea „Contemporanului", dar și alte măsuri dictatoriale semnate de ministrul Culturii, cum ar fi, de exemplu, reducerea drastică a tirajului și a numărului de pagini la publicațiile independente și particulare. Să fi trecut peste noapte publicația „22" de partea Guvernului? Să se fi înscris ea, fără ca noi s-o știm, în concertul tipografic dedicat actualei conduceri a României? Firește că nu. Explicația e mult mai simplă. Ministrul Culturii, domnul Andrei Pleșu, e un bun amic al colectivului care tipărește „22". Și e de înțeles că principialitatea democratică pălește în confruntarea cu amiciția. Intransigența celor de la „22" se desfășoară nu fără anumite paranteze interesante.

N-aș fi făcut aceste observații dacă atitudinea publicației Grupului pentru Dialog Social n-ar fi atras atenția asupra unui pericol care pîndește viața noastră politică. E vorba de influența nefastă a balcanismului asupra democrației de tip occidental. Criticile comuniste aduse vieții noastre politice interbelice aveau un sîmbure de adevăr. Scena noastră publică era grav afectată de multe deficiențe. Numai că acestea nu erau expresia democrației burgheze, cum declarau articolele de propagandă comunistă, ci rezultatul influenței balcanismului național asupra acestei democrații. Punerea între paranteze a principialității de dragul amiciției e una dintre manifestările de bază ale acestuia.

Personal, n-am nimic cu domnul Andrei Pleșu. Pe vremea cînd mă aflam în fruntea revistei „Teatrul", domnia sa a publicat în paginile acestei reviste, la solicitarea mea expresă, un articol extrem de interesant. Tipărirea acestei intervenții n-a fost un lucru prea ușor, dat fiind că domnia sa aparținea deja indezirabililor de marcă. Poziția sa ca ministru al Culturii mi s-a părut însă în clară contradicție cu principiile democratice afișate. Suspiciunea mea a crescut în clipa cînd mi-am dat seama că unele intervenții ale domniei sale din CPUN au servit în chip subtil luării unor măsuri împotriva cărora să se ridice opoziția antitotalitară din acest organism. Sînt aproape sigur că dacă în România, spre deosebire de toate țările din jur, va învinge neocomunismul, o responsabilitate majoră o vor avea și intelectuali ca domnul Andrei Pleșu, care, repetînd gestul marilor scriitori imediat postbelici, și-au pus autoritatea, de dragul unor privilegii, în slujba totalitarismului ascuns sub declarații democratice. Pe de altă parte, n-am nici un motiv să simpatizez fosta redacție a „Contemporanului". Aici continuă să lucreze Corneliu Leu, un adversar de o viață. După Revoluție am înaintat domnului Mircea Herivan un eseu, cerînd reconsiderarea lui Nae Ionescu. Îmbătat de noua funcție, domnul Herivan și-a permis să-i amîne publicarea într-un mod de-a dreptul jignitor. M-am ridicat împotriva deciziei domnului Andrei Pleșu numai și numai din principiu. Ca și conducerea Societății Ziariștilor, pe care o admir pentru

felul exemplar în care apără interesele breslei, am văzut în măsura luată împotriva „Contemporanului“ un precedent extrem de primejdios. Domnul Andrei Pleșu și-a întemeiat decizia pe opinia că revista „Contemporanul“ e de o mediocritate dezarmantă. Un lucru asemănător însă se poate petrece și cu publicația „22“. Domnul Petre Roman, un om de cultură ca și domnul Andrei Pleșu, poate să aibă aceeași opinie despre organul Grupului pentru Dialog Social. Ce-ar fi dacă el ar dispune pe acest motiv suspendarea revistei „22“?

P.S. *Fosta revistă „Contemporanul“ nu era întrecută de nimeni la capitolul mediocritate. Acum însă are un concurent serios la acest loc. E vorba de noua ediție a revistei „Contemporanul“, apărută grație înverșunării domnului Andrei Pleșu de a demonstra întregii Europe că știe să bată cu pumnul în masă. Titlurile înalte cît Casa Republicii, precum și iscălirea domnului Nicolae Breban cu litere megalomane, nu reușesc să schimbe cu ceva aerul jalnic al revistei. Încă o dată, domnul Andrei Pleșu a greșit în impunerea redactorilor–șefi cu tancul.*

23 aprilie 1990, „Zig–Zag Magazin“

IPOTEZA COMPLOTULUI

Articolul din săptămînalul francez „Le Point" privind complotul aflat în spatele evenimentelor din decembrie 1989 a stîrnit în presa bucureșteană un imens val de cuvinte inutile. Publiciști îndelung formați la școala lirismului semănătoristo–socialist au prins a suspina din greu la ceea ce numesc **defăimarea Revoluției românești.** Au fost scoase din magaziile gazetărești imaginile care reușiseră să ne exaspereze cu totul în zilele postrevoluționare: martirii, sîngele vărsat, tinerimea noastră pură, mîini goale, piepturi goale. Analizei lucide a ipotezelor din săptămînal i s-a preferat nevărsarea de metafore care făceau cîndva gloria tabletelor sărbătorești de pe pagina întîi a „Scînteii". O dată cu aceasta s-a pus în mișcare și o întreagă mașinărie de reproșuri la adresa presei occidentale. Cel mai des întîlnit vizează caracterul senzațional al unor astfel de investigații, surprinzătoare, pare-se, pentru presa românească, obișnuită să confunde textul cu îndrumare politico–ideologică. Așa cum s-a întîmplat și cu grupajul tipărit, în ianuarie, de „Le Figaro Magazine", preocuparea publicației „Le Point" pentru culisele mișcării din decembrie a fost taxată drept practică tipică unei jurnalistici obsedate de sporirea cu orice preț a tirajului. O acuzație asemănătoare, chiar dacă într-o formă directă, vizează și acea parte a presei interne interesate de descoperirea adevărului despre Revoluția noastră. Firește că marea presă trăiește din dezvăluiri senzaționale. Prototipul jurnalistului modern rămîne eroul din „Z", filmul lui Costa Gavras, ziaristul care descoperă dincolo de un accident de circulație o crimă politică în stare să prăbușească un guvern. Un astfel de reporter e gata de a concura oricînd cu Poliția, Procuratura și serviciile secrete. Numai în socialism a fost posibil ca presa să-și facă o chestiune de viață și de moarte din faptul că instalatorul de la ICRAL n-a venit la timp să repare țeava.

Obsesia jurnalisticii străine de a afla adevărul despre mișcarea din decembrie își are însă și o altă explicație. Din numeroase motive gazetarii occidentali s-au întrecut în a se minuna de caracterul spontan al evenimentelor petrecute la noi. Un minimum de luciditate i-ar fi avertizat că mînia populară nu poate răsturna prin ea însăși un regim de proporțiile celui făurit de Ceaușescu. Trebuie multă naivitate să crezi că o mulțime

chemată prin Televiziune poate înspăimînta pe niște profesioniști ai luptei armate, cum erau prezentați, la un moment dat, inclusiv de domnul Iliescu, faimoșii noștri teroriști. Trasă pe sfoară în decembrie 1989 presa internațională s-a hotărît să stabilească adevărul. E în aceasta înverșunarea de a demonstra că totul n-a fost decît înscenare și un soi de masochism intelectual.

Dacă acestea ar fi fost motivele străinătății, cele românești sînt mai profunde și mai dramatice. Răspunsul la întrebarea: lovitură de stat sau revoltă spontană? este mult mai neliniștitor decît pare la prima vedere. Și, odată descoperit el stîrnește, la rîndu-i, alte întrebări la fel de chinuitoare. Admițînd, de exemplu, cum se profilează tot mai limpede în ultimul timp, că este vorba de o lovitură de stat, prima întrebare aruncată în joc este următoarea: cu sau fără sprijin din afară? Și dacă presupunem — nu fără temei — acest sprijin, nu vom putea evita o altă întrebare la fel de importantă: de către care țară? Articolul din „Le Point", ca și altele tipărite în Occident, răspunde: Uniunea Sovietică. Răsturnarea lui Ceaușescu este înscrisă astfel în seria de schimbări spectaculoase operate de către Mihail Gorbaciov la nivelurile de vîrf ale țărilor din Est. În 1955–1956, N.S. Hrușciov a înlocuit pe conducătorii partidelor comuniste frățești care îi stînjeneau într-un fel sau altul politica antistalinistă. Fiecare schimbare s-a făcut sub presiunea tancurilor prezente pe teritoriile țării respective. În 1989, Mihail Gorbaciov i-a dat jos pe toți liderii care nu mai corespundeau concepției sale privind socialismul. Instrumentul principal a fost diferit de cel practicat de Hrușciov. Liderii respectivi au fost schimbați nu sub amenințarea blindatelor, ci a maselor populare. Scenariul a fost același în mai toate țările: demonstrații populare reprimate cu mai multă sau mai puțină brutalitate de către conducerea comunistă, evenimente urmate de înlocuirea vechilor lideri cu sprijinitorii politicii sovietice. Desigur, cercetările ulterioare au dovedit că reprimarea care a sporit mînia populară a fost un subtil mijloc de a pune victime între conducători și popor. La momentul respectiv însă, atît pe plan intern cît și extern, s-a creat iluzia că schimbările respective au fost efectul nemijlocit al voinței maselor populare.

Din cîte se vede scenariul este acum mai complex și mai subtil. În 1956 liderii detronați au fost trimiși la pensie. Cei din 1989 au fost trimiși în boxă. Schimbările din 1956 au contribuit la creșterea prestigiului Moscovei în rîndul popoarelor din Est. N.S. Hrușciov a apărut acestora drept eroul luptei împotriva oprimării staliniste. În chip asemănător, Mihail Gorbaciov își sporește nu numai prestigiul, dar și puterea. În toate țările socialiste, mișcările populare au avut ca efect și distrugerea totală a rețelei de contrainformații. Demonstranții au luat cu asalt sediile serviciilor secrete. Ar fi naiv să credem că în primele rînduri ale acestora nu s-au aflat și agenții KGB. Distrugerea poliției secrete a exprimat voința cetățenilor din fiecare

țară, terorizați de un formidabil instrument de opresiune comunistă. În același timp însă, ea a sporit puterea Uniunii Sovietice asupra țărilor estice. Visul de aur al KGB-ului — acela de a pune mîna pe dosarele ultrasecrete ale guvernelor din lagărul socialist — s-a îndeplinit. Chiar și în apogeul prieteniei cu URSS, fiecare țară din Est și-a păstrat un procentaj de secrete menite a-i proteja independența națională. Avem serioase îndoieli în a crede că după 1989 acest procentaj mai există. Lăsînd la o parte faptul că pe terenul viran ivit după distrugerea contraspionajului din fiecare țară, serviciile secrete străine și-au instalat rețele pentru a căror înlăturare vor fi necesare decenii de activitate.

Nu există totuși dovezi serioase că răsturnarea lui Ceaușescu este rezultatul unei acțiuni externe. A fost prea mult haos pentru ca în spatele lui să ghicim o regie abilă. A fost mai mult răscoală decît revoluție. Dar dacă ipoteza săptămînalului „Le Point" se va confirma în timp, atunci întreaga mișcare din decembrie va apărea într-o nouă lumină. Desigur, Ceaușescu trebuia să cadă. Pentru gravele sale greșeli, el trebuia să plătească. Dar una e ca această plată să vină din partea poporului român și alta e ca ea să vină din afară. Dacă răsturnarea lui Ceaușescu nu e rezultatul unei acțiuni strict interne (fie ea și lovitură de stat), atunci întreaga poveste ia înfățișarea unui act de trădare națională. Iar evenimentele din decembrie ne-ar trimite la tradiția noastră istorică de a schimba domnitorii — fie ei și insuportabili — cu ajutorul sultanului de la Constantinopol sau al împăratului de la Viena. Dar nu numai atît. Întreaga campanie dusă după Revoluție pentru a demonstra că Nicolae Ceaușescu a fost un **„cizmar analfabet"** ar apărea ca un proces de umilire națională. Cineva a vrut să ne plătească cu vîrf și îndesat orgoliul de a fi vrut să rămînem noi înșine la răscruce de mari imperii. Pentru că raționamentul e simplu. Un popor care a fost condus timp de 25 de ani de un ins sărac cu duhul nu poate fi altfel decît un popor de pigmei. Dacă Nicolae Ceaușescu n-a fost o personalitate negativă a istoriei noastre, dar o personalitate totuși, înzestrată cu un diabolic instinct al puterii, atunci poporul român, care nu l-a putut răsturna timp de 25 de ani, ia în ochii lumii și ai lui înșiși înfățișarea unui trib african cu care se poate face orice.

Iată, așadar, că descoperirea adevărului despre revoluția din decembrie nu e o simplă obsesie de senzațional a unei părți a presei românești. Concluziile care decurg din ipoteza săptămînalului „Le Point" sînt destul de grave pentru ca aflarea adevărului despre evenimentele de la sfîrșitul lui 1989 să devină o chestiune fundamentală pentru poporul român aflat în plin proces de democratizare.

P.S. *Cîțiva confrați se străduiesc de mai mult timp să acrediteze legenda unei prietenii între mine și Nicu Ceaușescu. Fostului prim-secretar al CC*

al UTC i se atribuie gesturi pe care numai analfabetismul politic al gazetarului român le putea inventa. Ca, de exemplu, acela de a-mi face cadou (sic!) „Suplimentul literar artistic" al „Scînteii Tineretului". Adevărul e că am stat de vorbă cu Nicu Ceaușescu doar de două ori în viață. O dată cînd, în cadrul unei audiențe, i-am solicitat, ca slujbaș la „Scînteia Tineretului", o locuință mai aproape de redacție. A doua oară cînd, tot în cadrul unei audiențe mi-am cerut transferul la revista „Teatru". De fiecare dată am rămas profund impresionat de modestia sa, surprinzătoare la un om de puterea fiului lui Ceaușescu. E un sentiment pe care-l păstrez și azi, cînd Nicu Ceaușescu se află în boxă sub acuzația de genocid.

12 iunie 1990, „Zig–Zag Magazin"

NOSTALGIA DUPĂ CEAUȘESCU

Circulă tot mai insistent zvonul că în cîteva localități din țară s-a demonstrat cu portretul lui Nicolae Ceaușescu. Se confirmă chiar știrea potrivit căreia muncitorii de la o mare întreprindere din Turnu Severin, nemulțumiți de micșorarea salariilor, au agățat pe mașinile din secții portretul fostului dictator. Situîndu-ne în apropierea tărîmului care a făurit cele **1.001 de nopți,** nu putem considera aceste zvonuri altfel decît ca pe niște produse ale imaginației noastre colective, supuse înfierbîntării politice din ultimul timp. Aflîndu-ne însă într-o societate în care pînă nu de mult zvonurile țineau loc depeșelor de presă, trebuie să luăm în serios aceste șoapte, văzînd în ele dacă nu mărturisirea unei realități, atunci măcar expresia unei stări de spirit.

În ce ar consta aceasta? S-ar putea crede că e vorba de o ciudată nostalgie după anii **„epocii de aur".** Comentatorii străini ar găsi astfel un nou argument pentru ceea ce s-ar putea numi imprevizibilitatea românească. După ce, printr-o uluitoare izbucnire de mînie, acest popor l-a alungat pe conducătorul care părea de o eternă stabilitate, tot el se reîntoarce, melancolic, la perioada dictaturii. O asemenea interpretare e absolut falsă. Nimeni în România de azi, nici măcar nomenclatura trimisă pe banca acuzării, nu mai are nostalgia după Nicolae Ceaușescu. Scoaterea de la naftalină a portretului fostului dictator nu exprimă nevoia întoarcerii la perioada anterioară, ci o formă aparte de protest față de prezent. Instabilitatea politică într-o țară obișnuită cu ordinea de tip comunist, creșterea spectaculoasă a prețurilor pe piața liberă, înmulțirea îngrijorătoare a delictelor foarte grave, amenințarea cu șomajul au stîrnit în rîndul imensei majorități a populației o nemulțumire tot mai crescîndă, care-și caută formele de exprimare. Una dintre ele ar fi fost demonstrația cu portretele d-lui Ion Rațiu și Radu Câmpeanu, liderii Opoziției. Dar electoratul și-a spus cuvîntul în privința acestor oameni politici. În absența unor personalități care să fie contrapuse liderilor actuali ai țării, largi categorii ale populației au găsit în afișarea portretului lui Ceaușescu modalitatea de a sfida pe d-nii Ion Iliescu și Petre Roman, făcuți răspunzători de actualele lucruri. Cine e vinovat de această stare de spirit a populației? Incontestabil, Frontul Salvării Naționale. Era clar pînă și celui mai simplist

observator al politicii că situația moștenită de la Nicolae Ceaușescu atinsese limitele catastrofei. Dar era la fel de clar că dezastrul nu-și avea cauza principală în personalitatea fostului secretar general. Ani în șir poporul român s-a iluzionat că falimentul tot mai clar al vieții cotidiene își are explicația într-o aiurire de ultim moment a lui Nicolae Ceaușescu. Manifestul FSN difuzat în 1989 de posturile de radio occidentale, Scrisoarea celor șase au întreținut această amăgire. Se lăsa să se înțeleagă că e suficientă debarcarea cuplului prezidențial pentru ca economia românească să se redreseze în chip spectaculos, pentru ca marile combinate să aibă materii prime, pentru ca rafturile magazinelor să geamă de mărfuri. Această iluzie a fost sporită și de o concentrare, fără egal în alte țări socialiste, a puterii de decizie în mîinile lui Nicolae Ceaușescu. În tot Estul a funcționat ceea ce politologii comuniști numesc conducerea colectivă. Populației din celelalte țări socialiste i-a fost evident că dezastrul economic își avea cauza nu în deficiențele conducătorilor, ci în cele ale sistemului. De aceea, în toate celelalte țări socialiste revoluția a fost categoric anticomunistă. La noi, paternalismul definitoriu al fostului secretar general a făcut ca întreaga responsabilitate să fie pusă pe seama unei singure persoane. În acest fel s-a creat la nivel național amăgirea că înlăturarea acestei persoane va duce automat la eliminarea tuturor deficiențelor de la nivel social–politic și economic. N-are rost să explicăm aici pe larg un adevăr mai puțin recunoscut după evenimentele din decembrie: Nicolae Ceaușescu n-a fost călăul, ci victima sistemului comunist. S-a spus că momentul 1971 a fost rezultatul încîntării cu care s-a întors Nicolae Ceaușescu din faimoasa sa vizită în China. E — trebuie să recunoaștem — un mod mai degrabă sentimental decît lucid de a explica marile cotituri din istoria unei țări. Realitatea e mult mai complexă. Momentul 1971 își are cauza nu în invidia stîrnită de o călătorie în străinătate, ci într-o concluzie lucidă a lui Nicolae Ceaușescu. Începînd cu 1965, fostul dictator experimentase din plin perestroika. Declarațiile lui de anul trecut că noi, românii, am făcut mai de mult ceea ce Gorbaciov încearcă în URSS, nu conțineau nici o urmă de megalomanie. Într-adevăr, el căutase să reformeze socialismul. Numai că în doar cîțiva ani marele lui instinct politic l-a avertizat asupra unui adevăr: pentru a fi viabile, reformele trebuie duse pînă la ultimele lor consecințe, altfel spus, pînă la negarea a însuși sistemului comunist. Or, aceasta ar fi însemnat sfîrșitul puterii lui Nicolae Ceaușescu. În consecință, fostul președinte a ales cealaltă cale: a centralizării socialiste absolute. Toate zbaterile sale de a-și salva formula economică — de la miile de vizite pînă la controlarea celor mai neînsemnate decizii — dovedeau cum nu se poate mai clar conștiința acută a impasului atins de sistemul comunist. Maxima concentrare a puterii în mîinile unui singur om a făcut ca mișcarea din decembrie să fie în primul rînd anticeaușistă și, în

al doilea rînd, anticomunistă. Exasperate de aberațiile familiei Ceaușescu, nomenclatura, Securitatea, Armata, populația au răsuflat ușurate. Iată — s-a spus de către toată lumea — de acum înainte lucrurile vor merge perfect. Am scăpat de indicațiile aiuritoare, de cultul personalității, de megalomania prezidențială. Din acest moment belșugul și prosperitatea vor veni de la sine. Pentru că — se iluziona toată lumea — belșugul și prosperitatea fuseseră interzise conștient de Nicolae Ceaușescu, într-un soi de ură ciudată față de poporul român. Din păcate, această amăgire a fost întreținută masiv și după revoluția din decembrie. Presa și Radio–Televiziunea, oficialitatea s-au întrecut în a pune toate deficiențele perioadei anterioare pe seama trăsăturilor de caracter ale fostului dictator. S-au accentuat în mod exagerat luxul perechii prezidențiale, deciziile subiective luate de Nicolae Ceaușescu. S-a creat la scară națională imaginea unui dezastru care-și avea cauza în faptul că fostul președinte nu arăta nici o preocupare pentru destinele țării, petrecîndu-și timpul prin vînători și călătorii de plăcere. Iluzia responsabilității unui om și nu a unui sistem a fost mult sporită și de măsurile luate de noua putere. Firește, o serie de decizii promovate în ultimii ani trebuiau neapărat abrogate. Unele dintre ele țineau de megalomania tipic ceaușistă. Dar altele țineau de presiunea extraordinară a falimentului economic. Raționalizarea energiei, a hranei, reducerea drastică a importurilor, izolarea economiei fuseseră măsuri adoptate de Nicolae Ceaușescu nu din subiectivism, ci din constrîngerea realității obiective. E interesant astfel de arătat că hotărîrea de a achita datoria externă prin impunerea unui sacrificiu fără precedent populației a fost luată după ce FMI ceruse, drept garanție a unui nou împrumut, liberalizarea economică.

Frontul Salvării Naționale a moștenit astfel o situație economică dezastruoasă. Criza pe care o străbătea țara cerea o politică de austeritate. Din motive de propagandă electorală, Frontul Salvării Naționale nu numai că n-a practicat o asemenea politică, dar a și întreținut primejdioasa amăgire că o dată cu instalarea lui la conducere toate se vor îmbunătăți în mod miraculos. Într-un climat de beatitudine generală s-a procedat la mărirea salariilor, s-a generalizat ziua liberă, au fost date retribuții fără o acoperire în producția propriu–zisă. Toate acestea au dus la adîncirea crizei moștenite de la regimul anterior. Imensa majoritate a populației s-a complăcut în credința că se poate trăi bine și fără a munci. Mai ales că Televiziunea, o parte a presei s-au străduit s-o convingă că ușoara îmbunătățire a nivelului de trai se datora punerii în circuit a unui tezaur ținut pînă atunci deoparte de familia Ceaușescu.

O situație asemănătoare s-a petrecut și în timpul campaniei electorale. Devenise limpede pentru întreaga țară că ieșirea din criză cerea trecerea neîntîrziată la economia de piață. Devenise de asemenea limpede că

această trecere nu putea fi un proces lin, fără contradicții. Ca și în alte țări socialiste, el presupunea în mod fatal creșterea șomajului, ridicarea prețurilor, o temporară dezorganizare a economiei, ridicarea tensiunii sociale. În ce a constat propaganda electorală a Frontului? În crearea falsei speranțe că, odată ales de majoritatea țării, acest partid va asigura, ca prin minune, prosperitatea generală. Nici un cuvînt despre necesarul sacrificiu din partea populației. Nici un cuvînt despre fatalele efecte negative ale tranziției.

Iată, așadar, principala cauză a nemulțumirii tot mai crescînde a populației. Afișarea ostentativă a portretului lui Nicolae Ceaușescu e unul din semnele acestei stări de spirit. Altul a fost numărul uriaș, nesperat de mare, al demonstranților din 13 iulie 1990 pentru eliberarea lui Marian Munteanu. Se spera pe cîteva sute de participanți. Au fost peste 60.000. În rîndurile acestora s-au aflat desigur și mulți cetățeni care au ieșit în stradă nu atît pentru eliberarea lui Marian Munteanu, cît pentru sfidarea politicii Guvernului în domeniul economic.

Frontul Salvării Naționale trebuia să prezinte poporului, în timpul campaniei electorale, costul ridicat al tranziției. Corect ar fi fost ca liderii acestui partid să declare răspicat electoratului: ne alegeți, dar să știți că programul nostru economic presupune o perioadă de sacrificiu din partea dumneavoastră, o perioadă indispensabilă pentru ca economia românească să se redreseze și, deci, pentru ca dumneavoastră să atingeți, nu peste mult timp, prosperitatea la care visați. Altă soluție nu există. Dacă alte partide cred că România poate ieși din criză fără o perioadă de sacrificiu, n-aveți decît să le acordați votul.

Sînt aproape sigur că și în aceste condiții Frontul Salvării Naționale ar fi învins în alegeri. Dar toți cei care l-ar fi votat ar fi știut ce-i așteaptă în perioada următoare. În consecință, nu numai că n-ar fi fost nemulțumiți de temporalele efecte negative ale tranziției, dar ar fi și contribuit din plinătatea forțelor lor la transpunerea în viață a programului economic al Guvernului. Și, în orice caz, n-ar mai fi ieșit în stradă cu portretul lui Ceaușescu.

1 august 1990, „Zig–Zag Magazin"

VIZITA PREȘEDINTELUI ION ILIESCU ÎN IUGOSLAVIA

Cel mai important eveniment al săptămînii politice trecute rămîne vizita președintelui Ion Iliescu în Iugoslavia. În comunicatele apărute în presă, semnificația deosebită a gestului a fost căutată în faptul că e vorba de prima ieșire în străinătate a șefului statului după desemnarea sa în această funcție prin votul de la 20 mai. A privi astfel lucrurile înseamnă a transforma o formalitate într-o cauză de profunzime. Importanța vizitei făcute de domnul Ion Iliescu are explicații mult mai complexe și mai adînci. Întîi și întîi trebuie evidențiat că președintele și-a luat inima în dinți și a procedat la o ieșire peste hotare. Altfel spus, domnia sa a înțeles în sfîrșit să dea curs unuia din prerogativele de bază ale funcției sale. Închis pînă mai ieri în Palatul de la Cotroceni, iată-l pe domnul Ion Iliescu făcînd prima sa vizită oficială în străinătate după Revoluția din decembrie. Spun prima, pentru că cele două raite date la Moscova nu pot fi numite vizite. Ele au fost mai degrabă rezultatul unor chemări ale domnului Ion Iliescu la Kremlin decît cel al unor inițiative personale. Vizita în Iugoslavia reprezintă. cum se precizează, de altfel, și de către comunicatele oficiale, debutul unei ambițioase activități internaționale a domnului Ion Iliescu. În acest sens, nu putem decît să salutăm ferma hotărîre a președintelui țării. Așa cum am arătat și altă dată, situația internațională actuală reclamă o sporire de proporții a inițiativei diplomatice românești. Țara noastră are în acest domeniu o tradiție atît de bogată încît, la un moment dat, s-a crezut că, așa cum elvețienii s-au specializat în ceasuri, românii s-ar putea consacra, cu mic cu mare, activității diplomatice. Ar fi păcat ca, rămași mai departe intimidați de izolarea din ultimii ani ai României lui Ceaușescu, să nu devenim extrem de activi nu numai în probleme ce vizează România, dar și în cele ce țin de ansamblul vieții internaționale.

Intensificarea contactelor diplomatice e azi o cerință vitală pentru țara noastră. În primul rînd pentru că dezechilibrul mondial din ultimul timp reclamă statornicirea unor noi alianțe, precum și verificarea celor anterioare. În al doilea rînd, pentru că trecerea la economia de piață impune o mai mare implicare în dinamica economiei mondiale. Contactele la cel mai înalt nivel sînt benefice nu numai politicului, ci și economicului. Precizez, contacte la cel mai înalt nivel, adică la cel al președintelui țării, pentru că primul ministru, oricît de simpatizat ar fi peste hotare pentru surîsul ame-

rican al personalității sale și pentru cunoașterea mai multor limbi străine, nu poate suplini, în viața internațională, pe șeful statului. Din acest punct de vedere, mi-e greu să nu remarc palma primită de domnul Ion Iliescu din partea grupului de senatori americani care, după ce i-au fost oaspeți, s-au adresat primului ministru cu invitația de a vizita Statele Unite ale Americii. În aceleași texte din presă s-a subliniat importanța călătoriei într-o țară ca Iugoslavia. S-a vorbit în stilul limbajului de lemn din perioada anterioară, de tradițiile relațiilor de prietenie dintre cele două țări, uitîndu-se că, prin anii '50, numai de amiciție nu se putea vorbi la granița româno–iugoslavă. S-a insistat mai ales pe faptul că ambele țări sînt preocupate de trecerea la economia de piață. O astfel de punere a problemei, inclusiv în conferințele de presă ale domnului Ion Iliescu, ni se pare ușor amuzantă. Potrivit ei, importanța vizitei ar consta în satisfacerea curiozității președintelui țării în legătură cu modul cum trec alții la economia de piață. Un contact diplomatic la un nivel atît de înalt e redus astfel la un schimb de experiență între doi directori de întreprindere. Importanța călătoriei nu trebuie căutată în preocupările economice asemănătoare, mai ales că între cele două țări nu sînt chiar atît de multe lucruri comune. Iugoslavia, de exemplu, a practicat o economie de piață în cadrul sistemului comunist. Să se fi dus domnul Ion Iliescu pînă în țara vecină ca să vadă cum se poate construi asemenea economie în hotarele comunismului? Alta mi se pare semnificația alegerii Iugoslaviei pentru această vizită. Țara vecină aparține zonei balcanice. Marile mutații din ultimul timp au deplasat accentul de la global la regional. Focarele de tensiune își vor avea germenii în marile probleme zonale rămase nerezolvate în cei peste 40 de ani de război rece. Destrămarea blocului estic va duce, în mod inevitabil, la proiectarea în prim–plan a unor vechi conflicte ținute pînă acum latente grație jandarmeriei de lagăr practicate de Moscova. O zonă fierbinte în acest sens se va dovedi, lucru incontestabil, cea balcanică, supranumită cîndva butoiul cu pulbere al Europei. Tensiunile între țări din această parte a Europei sînt posibile și ca urmare a dificultăților economice și sociale cu care se confruntă fiecare stat balcanic. Exacerbarea naționalismului, reluarea unor vechi probleme de graniță ar putea fi pentru guvernanții din fiecare țară un excelent instrument de ieșire din criză prin abaterea atenției de la adevăratele probleme interne.

Că aceasta e semnificația vizitei președintelui Iliescu o arată și inițiativele formulate de domnia sa în cursul vizitei în domeniul cooperării și conlucrării în Balcani. S-a propus, astfel, realizarea unui forum al securității și colaborării în această zonă. O parte componentă a procesului CSCE, instituție care urmează a-și găsi concretizarea în acțiuni de întărire a încrederii reciproce, de prevenire a neînțelegerilor. Intuind că problemele minorităților naționale ar putea fi în Balcani scînteia unor mari conflicte, președintele a propus statelor balcanice elaborarea unui cod de conlucrări,

prin reînființarea unui Institut balcanic de studii și cercetări în probleme etnice. Al treilea motiv pentru a considera această vizită drept cel mai important eveniment al săptămînii trecute trebuie căutat în declarațiile domnului Ion Iliescu privind problemele fierbinți ale lumii contemporane. Un șef de stat cu prerogative atît de mari pe plan internațional trebuie neapărat să înfățișeze poporului propria-i viziune asupra situației planetare, viziune din care vor decurge și acțiunile concrete ale țării pe care o conduce. Intervențiile de pînă acum ale domnului Ion Iliescu n-au fost deloc convingătoare la acest capitol. Preocupat mai ales de politica internă, șeful statului nostru nu ne-a oferit ocazia de a ști ce gîndește despre ce se întîmplă acum în lume. Iată însă că vizita în Iugoslavia ne prilejuiește o astfel de fericită situație. Declarațiile din cadrul conferințelor de presă, alte documente, ne-au pus la dispoziție punctele de vedere ale președintelui în cîteva chestiuni ale momentului actual internațional.

Spre satisfacția noastră, am putut observa, în aceste opinii, și unele nuanțe extrem de interesante. Astfel, referindu-se la procesul de edificare a Noii Europe, domnul Ion Iliescu a observat că României nu-i va fi deloc indiferent în ce fel și pe ce poziție se va integra în noua structură. Adăugată precizării că o structură realistă și viabilă a viitoarei Europe trebuie să implice în chip necesar participarea activă a tuturor statelor semnatare ale actului de la Helsinki, vom sesiza, dincolo de limbajul diplomatic arid, punctul de vedere potrivit căruia viitoarea structură a continentului trebuie să asigure egalitatea democratică a tuturor părților componente. Ea nu poate fi — ne sugerează domnul Ion Iliescu în continuarea unei tradiții a diplomației românești — o structură bazată pe țări conducătoare și țări conduse, pe repetarea relațiilor dictatoriale de la nivelul forțelor blocurilor militaro–economice. E o poziție ce nu poate fi decît salutară la o țară ca România, suspicioasă, dintr-o lungă experiență istorică, față de sisteme de securitate și cooperare care i-ar putea rezerva locul de satelit al unor state mult mai puternice.

Am citit cu mare atenție despre poziția președintelui față de conflictul din Golf. Am descoperit aici unele nuanțe menite să lămurească politica României față de acest eveniment care preocupă întreaga planetă. Dacă imperativul retragerii neîntîrziate a forțelor militare irakiene din Kuweit apropie poziția președintelui de cea a Statelor Unite ale Americii, în schimb precizarea că se cere **„manifestarea unei atitudini de moderație și răspundere din partea tuturor statelor, în primul rînd a celor implicate direct în conflictul din Golf"** apropie mult punctul de vedere al domnului Ion Iliescu de cel al URSS. Ca să nu mai spunem că menționea: **„ne pronunțăm pentru încetarea tuturor actelor care pot conduce la sporirea tensiunii în Golf"** e suficient de ambiguă pentru a trece drept o denunțare a luării de ostatici de către Irak, dar și o critică a masivei sporiri a prezenței militare

occidentale în zonă. Însumate, părerile domnului Ion Iliescu asupra crizei din Golf nu situează România de partea Occidentului de la care așteptăm faimosul ajutor economic. E greu de găsit o singură explicație la această poziție. Stă la temelia ei și o anume prudență în a nu irita prea mult Irakul, care trebuie să ne ramburseze o însemnată datorie. E implicit, însă, și un anume antioccidentalism, mai precis antiamericanism, al președintelui Ion Iliescu. El și-a găsit expresia chiar în timpul vizitei în Iugoslavia, și anume, în critica atitudinii SUA în relațiile cu țara noastră pe plan economic. Se pare că ne aflăm în fața unui cerc vicios. Occidentul manifestă suspiciune față de democratismul președintelui Iliescu, îndeosebi după episodul mineriadei. Șeful statului nu încearcă să-l convingă de intențiile sale bune, ci îi răspunde cu note polemice. Acestea, la rîndu-le, înăspresc poziția Occidentului. E un orgoliu prezidențial din care pierde în primul rînd România.

Pozitivă în planul rezultatelor concrete, vizita președintelui Ion Iliescu a fost catastrofală în ce privește reflectarea de către mijloacele noastre de comunicare în masă. Urmărind cotidianele din această perioadă, am putut remarca o întrecere crîncenă în minimalizarea vizitei prezidențiale. Un eveniment atît de important cum e o călătorie peste hotare a șefului statului a fost expediat în mod nepermis în întreaga noastră presă. „Adevărul", de exemplu, deși publicație pro–Iliescu, a tipărit la un moment dat comunicatul asupra bilanțului uneia din zile în pagina a 4-a, alături de Sesiunea Parlamentului mongol. Pînă și „Azi", oficiosul partidului de care se leagă numele domnului Ion Iliescu, a acordat vizitei o importanță nesemnificativă. Locului și spațiului minimalizatoare trebuie să le adăugăm și alte lucruri ciudate. Textele consacrate vizitei au aparținut ROMPRES-ului. Faptul e răspunzător de două trăsături nedorite: **1.** Toate publicațiile au tipărit același comunicat; **2.** Redactarea textelor s-a făcut în gloriosul limbaj de lemn al perioadei ceaușiste. Culmea e că pînă și singurul ziarist care l-a însoțit pe președinte, d-na Carmen Firan de la „Dimineața", și-a scris corespondențele într-o formulă dominată de clișeele ziaristicii anterioare. De precizat, tot în chip surprinzător, că, excepție făcînd „Tineretul liber", nici o publicație mai acătării n-a tipărit comentarii pe marginea vizitei. Ar lipsi de asemenea, publicarea documentelor oficiale (declarațiile de presă complete ale celor doi președinți, toasturile, propunerile avansate de domnul Ion Iliescu), precum și necesara revistă a presei iugoslave și mondiale.

Vina acestei situații e împărțită deopotrivă de presă și de domnul președinte. Păstrînd încă vie amintirea cultului personalității, presa noastră manifestă o anume reținere în a relata activitățile președintelui și ale prim–ministrului. S-a sărit astfel dintr-o extremă în alta. Excesului de pagini dedicate vizitelor lui Nicolae Ceaușescu i-a urmat, după Revoluție, reducerea la minimum a informației privind gesturile celor doi marcanți oameni

politici: Ion Iliescu și Petre Roman. A oferi însă cît mai multe amănunte despre un eveniment de importanța vizitei președintelui țării în străinătate nu înseamnă deloc o reeditare a cultului personalității. O călătorie cum e cea în Iugoslavia se dovedește extrem de semnificativă pentru țară. E normal ca masele de cititori să știe cît mai multe despre ea. Astfel, din spaima unui nou cult al personalității, riscăm să cădem în lipsa de transparență (ca să ne exprimăm în termeni gorbaciovieni) la nivelul instituției prezidențiale. Limbajul de lemn din comunicatele ROMPRES ține și el de responsabilitatea mijloacelor noastre de comunicare în masă. Se pare că despre președintele țării mulți ziariști nu pot scrie decît în clișee, din teama de a nu stîrni supărări prin relatarea unor amănunte omenești.

O vină în minimalizarea de către presă o are și domnul Ion Iliescu. Spre surprinderea tuturor, domnia sa s-a lăsat însoțit în călătorie de un singur ziarist român: Carmen Firan de la „Dimineața". Să fie președintele țării atît de supărat pe breasla noastră încît să nu mai vrea să vadă în apropiere decît pe doamna Carmen Firan? Să creadă domnia sa că, din mulțimea ziariștilor care activează în România de azi, doar doamna Carmen Firan e atît de talentată încît îl poate exprima pînă în cele mai subtile nuanțe sufletești? Greu de răspuns. Oricum, preferința domnului Ion Iliescu s-a dovedit total neinspirată. Tînăra redactoare de la „Dimineața" e o excelentă scriitoare. Într-ale gazetăriei, însă, nu se situează nici măcar în plutonul de mijloc. O arată înseși corespondențele speciale din Iugoslavia tipărite în „Dimineața". Nu-i exclus astfel ca minimalizarea vizitei de către presa noastră să fie și un soi de răzbunare a gazetelor care nu s-au văzut invitate în călătorie.

Preferința pentru doamna Carmen Firan mărturisește încă o dată o slăbiciune a președintelui țării: sentimentalismul. Doamna Carmen Firan a lucrat la **Editura Tehnică** pe vremea cînd domnul președinte era directorul instituției respective. Din acea vreme, probabil, domnia sa păstrează o amintire frumoasă despre inteligența și hărnicia tinerei redactoare. Apoi, memoria noastră ne-o relevă pe d-na Carmen Firan dînd lectură, pe micul ecran, unui înduioșător text despre omul și directorul Ion Iliescu într-o vreme cînd Opoziția începuse să-l critice pe președintele CPUN-ului. Căldura pe care o degaja acea intervenție a unei foste colaboratoare se va fi păstrat puternic în memoria afectivă a președintelui țării. În acest sentimentalism trebuie căutată poate motivația gestului de a face în ciudă tuturor ziariștilor români luînd-o cu sine, în prima sa călătorie în străinătate, doar pe doamna Carmen Firan.

E un sentimentalism care face onoare omului Ion Iliescu, dar care se dovedește, iată, păgubitor pentru șeful statului. Președintele ales al țării trebuie să înțeleagă, odată și odată, că marii oameni politici n-au amintiri.

11 septembrie 1990, „Zig–Zag Magazin"

LECȚIILE TELEVIZATE ALE GUVERNULUI

Săptămînile următoare evenimentelor din decembrie au fost dominate de numeroasele declarații publice ale unor personalități politice sau culturale. Ar fi un exercițiu extrem de interesant dacă am citi aceste texte din perspectiva celor întîmplate ulterior. Spunem, extrem de interesant, pentru că în multe cazuri afirmații care ne-au părut atunci aberante s-au dovedit în timp mult mai nimerite decît credeam. S-a făcut mare caz la vremea respectivă de opinia unor lideri ai FSN potrivit căreia democrația noastră va fi una originală. Ce proteste vehemente s-au înregistrat atunci în toate mediile politice și culturale! Cîte ironii nu s-au făcut pe seama termenului de democrație originală! Conceptul de democrație originală a fost văzut, în numeroase cazuri, ca o jignire adusă poporului român considerat a fi — susțineau adversarii Frontului — incapabili de a fi actorii unei democrații adevărate. Firește, conceptul de democrație originală viza, în filozofia liderilor FSN, instaurarea în România a unui comunism cu față umană. În același timp el conținea însă, cu sau fără voia acestor oameni politici, o stranie intuiție a ceea ce va defini viața noastră social–politică din ianuarie pînă acum. Pentru că toate evenimentele acestei perioade confirmă faptul că societatea noastră se poate mîndri între celelalte democrații europene cu o originalitate izbitoare. Sîntem aproape siguri că evenimentele care au marcat lunile trecute din decembrie pînă acum au pus în grea încurcătură pînă și pe cei mai inteligenți analiști politici din străinătate. Nu-i exclus ca în tratatele de politologie, democrației noastre să i se consacre un capitol aparte, singura modalitate de a face pe un occidental să înțeleagă în vreun fel toate întîmplările atît de hazlii, cît și dramatice petrecute pînă la ora actuală. Nu e spațiul aici să trecem în revistă momentele românești care au reușit să dea peste cap întreaga știință a analiștilor occidentali în materie de viață economică și social–politică normală. Ar fi suficient să amintim, de exemplu, că ne aflăm într-o țară guvernată de un cabinet cu program liberal, sprijinit în Parlament de o majoritate social–democrată.

Ne vom opri însă asupra celui mai important eveniment al momentului: liberalizarea prețurilor. Întreaga lui desfășurare confirmă strălucit teza originalității noastre nu numai de democrație, dar și de politică în general.

Liberalizarea prețurilor e o măsură nepopulară. Cea mai simplă logică ne spune că o astfel de decizie trebuie precedată de ample dezbateri cu participarea tuturor forțelor politice ale țării. În cadrul acestora partidele, sindicatele, asociațiile profesionale, presa, își exprimă opinia asupra măsurii preconizate, o resping sau o nuanțează. Rezultatul unei asemenea efervescențe nu poate fi decît o îmbunătățire a măsurilor inițiate de guvern, dar mai ales, obținerea acordului principalelor formațiuni politice și profesionale. În același timp un program cum e cel de liberalizare a prețurilor are nevoie de o lungă și minuțioasă convingere a cetățenilor. Pregătită din timp, lămurită prin exemple concrete, populația țării, cea direct afectată de asemenea măsuri, va suporta cu stoicism efectele negative asupra nivelului de trai. Așa trebuie să se întîmple într-o adevărată democrație. În democrația noastră originală lucrurile s-au petrecut invers. Adică mai întîi s-a luat măsura liberalizării prețurilor și apoi a urmat dezbaterea publică. La 1 noiembrie a intrat în vigoare hotărîrea Guvernului. De la călătorii cu trenul pînă la consumatorii produselor de patiserie, toată lumea s-a confruntat cu prețuri majorate uneori la un nivel incredibil. Odată luată această măsură, întreaga națiune s-a apucat s-o dezbată dacă e bună sau nu. Membrii Guvernului, în frunte cu premierul Petre Roman, au dat interviuri, au apărut în multe emisiuni televizate, explicînd pe larg cauzele care au dus la aceste măsuri, cerînd populației să le suporte consecințele negative. O activitate febrilă total inutilă, cîtă vreme hotărîrea funcționează deja. Această răsturnare a logicii firești e unul din spectacolele originalității noastre în materie de democrație. Ea ne reamintește că ne aflăm, totuși, în țara care l-a dat pe Dănilă Prepeleac.

Un alt aspect se referă la modul în care decurge această dezbatere post factum. Să admitem inversarea unei succesiuni normale. Să luăm în serios dezbaterea care se desfășoară în aceste zile pe marginea unor măsuri care se aplică deja. Să presupunem utilă această dezbatere pentru alte măsuri pe care ni le pregătește Guvernul în cadrul procesului de tranziție. Urmărind-o cu atenție, vom sesiza însă că și ea se înscrie în cadrele originalității noastre. Televiziunea română a anunțat, cu gravitatea unui comunicat care semnala iminența unui război termonuclear, o dezbatere între primul–ministru și liderii unor sindicate din România pe tema liberalizării prețurilor. La aflarea acestei vești, întreaga națiune s-a pregătit să asiste la o bătălie televizată mai palpitantă decît un serial polițist. Așteptare perfect explicabilă dacă ne gîndim că sindicatele reprezintă populația afectată de liberalizarea prețurilor. Ei bine, marea dezbatere televizată a confirmat o dată în plus originalitatea vieții noastre politice! Pentru că, în locul confruntării dramatice, am asistat la o lecție ținută de domnul Petre Roman liderilor sindicali. Pînă și aranjarea locurilor în studio a fost originală. Oricît de prim–ministru ar fi domnul Petre Roman, interlocutorii săi

aveau dreptul de a sta alături de el în jurul unei mese rotunde. Nici vorbă de așa ceva în dezbaterea de la Televiziune. Domnului Petre Roman i s-a oferit un fel de catedră unde s-a mișcat lejer, ca un profesor care le știe pe toate, iar liderilor sindicali, un soi de bancă situată la o distanță cît mai respectuoasă de genunchii premierului. Dezbaterea propriu–zisă a reflectat fidel așezarea protagoniștilor în spațiul studioului. Excepție făcînd domnul Miron Mitrea, liderul sindicatului **Frăția,** a cărui siguranță ne-o amintește pe cea a lui Walesa, liderii sindicali au avut gesturile și înfățișarea unor școlari care la sfîrșitul lecției pun profesorului întrebări suplimentare ca să înțeleagă mai bine cînd vor citi textul din manual. Aflat la catedră, domnul prim–ministru le-a răspuns cu maximă bunăvoință.

Nu știm cine a avut ideea acestei dezbateri televizate. Nu știm dacă ea a fost cerută de Guvern sau de sindicate. Sigur este că ea a adus un imens deserviciu nu numai mișcării sindicale, dar și democrației din România. O dezbatere desfășurată în acest mod între primul–ministru și reprezentanții sindicatelor spune mult despre deficiențele democrației noastre. Numai într-o democrație boantă raportul de forțe între sindicate și guvern poate înclina atît de tare în favoarea Guvernului, încît o dezbatere pe tema unor măsuri care afectează în primul rînd pe membrii sindicatelor să se transforme într-o prelegere ținută liderilor sindicali de către primul–ministru. Răspunsurile domnului Petre Roman au reluat, în mare parte, explicațiile oferite națiunii cu ocazia altor intervenții publice din ultimul timp. Au diferit, dacă nu mă înșel, exemplele concrete. Pantofilor din timpul conferinței de presă le-au luat locul acum becurile. Și totuși de-a lungul acestor explicații, domnului prim–ministru i-a scăpat o informație prețioasă. Domnia sa a vorbit la un moment dat de un împrumut extern de un miliard de dolari care nu ne-ar fi acordat fără anumite garanții, împrumut ce-ar urma să fie folosit pentru a face rost de energia necesară iernii care se apropie. E prima oară cînd Guvernul vorbește despre un asemenea împrumut. Ascultîndu-l pe domnul Petre Roman, ne-am amintit că nu de mult ne-a vizitat țara directorul Fondului Monetar Internațional, care a făcut, în final, declarații ambigue în legătură cu posibilitatea unui împrumut acordat României. Noi știm însă că respectivul organism condiționează orice împrumut de existența unor reforme în direcția economiei de piață. Întreaga națiune s-a întrebat asupra rapidității cu care Guvernul a trecut la liberalizarea prețurilor. Domnul prim–ministru a răspuns că la această măsură se lucrează de vreo cîteva luni. Chestiunea împrumutului de un miliard de dolari ne sugerează însă că hotărîrea de liberalizare a prețurilor a fost luată mult mai recent. Și nu atît de dragul însănătoșirii radicale a economiei românești, cît mai ales de dragul miliardului de dolari pe care-l așteptăm de la Fondul Monetar Internațional.

Dezbaterii cu liderii sindicali i-a urmat o altă emisiune anunțată la fel de pompos. Cea în care așa–numitul stat–major al reformei, în frunte cu domnul prim–ministru, a răspuns întrebărilor telefonice ale telespectatorilor, sau ca să fim mai exacți, unei sinteze a acestor întrebări realizate de către conducerea Televiziunii. Și în acest caz ne așteptam la o confruntare de proporții. Oricîtă conștiință civică ar avea românul, liberalizarea prețurilor nu este o măsură menită a face din Guvern un amic al populației. Era de așteptat ca emisiunea bazată pe întrebările telespectatorilor să fie un adevărat război între Guvern și cetățeni. Spre uluirea noastră, ea nu a diferit prin nimic de dezbaterea cu sindicatele. Ca și în emisiunea anterioară, membrii Guvernului au ținut o lecție. De această dată elevii au fost telespectatorii. Principalul vinovat de eșecul acestei emisiuni este domnul Răzvan Theodorescu, președintele Televiziunii. Domnia sa și-a asumat rolul de reprezentant al opiniei publice. Prin intermediul persoanei sale, telespectatorii s-au războit cu Guvernul. Numai că. în decursul acestei confruntări, domnul director s-a remarcat printr-o slugărnicie exemplară față de interlocutorii săi guvernamentali. Fiecare cuvînt, fiecare gest al domnului președinte reflecta preocuparea paralizantă de a nu supăra cumva pe domnul prim–ministru și pe ceilalți oaspeți transmițîndu-le o întrebare mai colțoasă. Fiecare observație critică era îmblînzită printr-o întreagă mașinărie de cuvinte dulci, de zîmbete seducătoare și de nuanțări infinite. Răspunsurile membrilor Guvernului provocau domnului Răzvan Theodorescu o mirare admirativă față de competența la care avea norocul să asiste. Reprezentantul telespectatorilor la această dezbatere s-a comportat ca un școlar care, așezat în banca întîi, dă din cap la fiecare cuvînt al profesorului pentru a arăta că el nu-i ca derbedeii din fundul clasei care chicotesc și se înghiontesc, în timp ce de la catedră se spun lucruri așa de importante.

Cele două confruntări au fost dominate zdrobitor de domnul Petre Roman. Nu știm cît de îngrijorat a fost primul–ministru înaintea acestor dezbateri. Nu știm cît de liniștit e acum după ce ele s-au petrecut. În locul domniei sale noi n-am fi liniștiți. Întîlnirea consacrată răspunsurilor la întrebările telespectatorilor n-a exprimat în nici un caz adevărata stare de spirit a populației. Nimic din nemulțumirea întîlnită peste tot n-a pătruns prin pereții studioului. Grație plecăciunilor făcute de domnul Răzvan Theodorescu Guvernul are o imagine periculos de falsă asupra modului în care populația țării a primit măsurile de liberalizare a prețurilor. Întîlnirea cu liderii sindicali e și mai îngrijorătoare. Ea a scos din nou în evidență una dintre cele mai primejdioase realități ale României de azi: slăbiciunile de esență ale forțelor organizate cu care Fuvernul poate intra în dialog în momentele de criză. Aceste forțe (sindicate, partide politice, organizații profesionale) au în democrație menirea de a capta și a aduce în fața

Puterii adevărata stare de spirit a maselor. În momentele de criză ele pot controla aceste mase, le pot convinge să respecte condițiile rezultate din dialogul cu Puterea. Slăbiciunea forțelor organizate determină populația să-și exprime nemulțumirea față de Putere prin forme anarhice, neorganizate, cum ar fi, de exemplu, ieșirea în stradă. Încercînd să angajeze un dialog, Guvernul va descoperi că nu are interlocutor. Ceea ce din punctul de vedere al stabilității politice înseamnă o adevărată catastrofă. Cele două dezbateri televizate pot fi considerate de domnul Petre Roman victorii zdrobitoare ale programului său. În realitate, ele au fost înfrîngeri. Timpul o va dovedi.

Nr. 42, noiembrie 1990, „Expres"

STRASBOURG — TEMENELE ALE BALCANISMULUI NOSTRU

Biroul Permanent al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei a decis, în reuniunea din 1 februarie 1991, să acorde României statutul de invitat special. Știrea a stîrnit în mediile oficiale o adevărată explozie emoțională. Postul de radio București a difuzat-o din oră în oră de-a lungul zilei de 1 februarie. Nici dobîndirea independenței din 1877 nu s-ar fi bucurat de un asemenea entuziasm radiofonic. Purtătorul de cuvînt al Guvernului, domnul Bogdan Baltazar, s-a grăbit să dea citire unui comunicat pe marginea evenimentului. A făcut-o cu o asemenea aroganță că mulți ascultători s-au întrebat dacă nu cumva domnul Bogdan Baltazar și nu Consiliul Europei ne-a acordat statutul de invitat special. Primul–ministru, alți membri ai cabinetului au fost solicitați cu declarații solemne și interviuri explicative în presa săptămînii. Asupra victoriei repurtate în fața bătrînului continent s-a pronunțat și Parlamentul României. Domnului Andres Bjorek, președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, i-au fost expediate telegrame din partea celor doi președinți ai Camerei. De altfel, respectivul domn a făcut obiectul unei evidente recunoștințe naționale. Puțin a mai lipsit să-i vedem profilul în manualele noastre de Istorie, alături de bătălia de la Podul Înalt și de Unirea din 1859. L-a secondat cu brio, în acest val de sentimentalism meridional, domnul François Mitterrand a cărui bunăvoință părintească față de premierul nostru a stîrnit un val de duioșie lăcrămoasă în presa cu simpatii guvernamentale. Citim astfel într-o corespondență iscălită de domnul Darie Novăceanu această emoție provocată de faptul că întîlnirea premierului nostru cu președintele Mitterrand a durat mai mult decît era prevăzut: **„Pentru că acest timp neprevăzut este un timp pe care președintele Franței ni l-a dăruit nouă, românilor".** Hotărît lucru! Mai avem puțin și-l vom înscrie pe François Mitterrand alături de Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul și, de ce nu? Nicolae Ceaușescu.

Nu împărtășim, firește, vanitatea comică a naționaliștilor noștri de ultimă oră. Mîndria de a fi român nu-și ajunge sieși. Ea trebuie să-și găsească expresia într-o viață culturală, politică și economică la nivelul țărilor puternic dezvoltate. Lozinca **„Mai bine demni acasă, decît umiliți în Europa",** înălțată la recentele agitații organizate de Vatra Românească, atinge punctul maxim al aiurelii demagogice. Oricît de românească ar fi demnitatea, ea

nu reușește să pună în mișcare turbinele hidrocentralelor. Cerșim, în continuare, energie electrică de la Germania, ai cărei locuitori, deși nu se bucură de mîndria de a fi români, beneficiază, în schimb, de lumină și căldură. Totuși inflația de plecăciuni stîrnită de admiterea ca invitat special în Consiliul Europei ni se pare absurdă. Întîi și-ntîi pentru că această depășire a limitelor curtoaziei diplomatice ne umple de ridicol. Gestul faimosului organism european e unul politic. El are la bază calculul rece, lucid. Respinsă și de astă dată, România risca să se îndepărteze tot mai mult de Europa Occidentală. O mișcare primejdioasă nu numai pentru țara noastră, dar și pentru construcția europeană. Evenimentele din Uniunea Sovietică au demonstrat tuturor cancelariilor că procesul de democratizare a Estului nu e deloc ireversibil. Zgîndărit de agitația baltică, orgoliul imperial al Moscovei își poate oricînd reaminti că sfera sa de influență se întindea, cu puțin timp în urmă, pînă la Berlin. Împotmolirea Americii în Golf lasă fostele țări socialiste fără unul din principalii susținători ai proceselor democratice. Moscova are din nou deschis drumul către jumătate din continentul european. În aceste condiții, Vestul nu-și mai poate permite capricii în genul celor care au făcut ca României pluraliste să i se refuze accesul la un organism care o acceptase demult pe Rusia comunistă. Statutul de invitat special nu e rodul unei înduioșări colective a parlamentarilor europeni la smiorcăielile puterii noastre de stat. Valul de temenele balcanice nu-și are rostul. Cum nu și-a avut rostul nici trecerea domnului Petre Roman de la o limbă la alta în fața Adunării Parlamentare. E greu de crezut că prestigiosul Consiliu acordă statut de invitat după criteriul limbilor străine cunoscute de premierul unei țări. El ne pune în situația de a fi pe plan european asemenea unor țigani care se reped cu **„săru'mîna, conașule!"** pentru că ai cedat milogelilor lor sîcîitoare.

Ca în toate mișcările de ordin diplomatic, în decizia de la Strasbourg a contat și impresia făcută de delegația noastră. Raportat la ceilalți lideri români, primul–ministru pare a fi măcar pe jumătate în Europa. Acest semieuropenism al domnului Petre Roman a sporit încrederea parlamentarilor în intențiile democratice ale guvernului român. Un altul, domnul Alexandru Bârlădeanu, de exemplu, ar fi fost catastrofal. Ilegalistul kominternist s-ar fi ghicit de la o poștă. Dar toate acestea nu înseamnă că personalitatea reprezentanților noștri a fost hotărîtoare. Oricît de vioi s-ar fi mișcat domnul Petre Roman dintr-o limbă într-alta, statutul de invitat special nu ne-ar fi fost acordat dacă n-am fi înregistrat progrese pe drumul democrației. Evenimentul de la Strasbourg confirmă o stare de fapt. Lungul șir de mulțumiri adresate parlamentarilor europeni poate crea iluzia extrem de primejdioasă că deschiderea porților Occidentului depinde nu de realitatea noastră internă, ci de șiretlicurile diplomatice ale reprezentanților noștri peste hotare. Guvernanții ne-ar putea lăsa să credem că pot face orice în

România. Ar fi suficient un contraatac de linguşeală pentru ca instituţiile europene să închidă ochii.

Dincolo de aceste ciudăţenii ţinînd de balcanismul nostru funciar, decizia Consiliului Europei are o deosebită însemnătate pentru transformările social–politice şi economice din România de azi. Nu luăm în discuţie avantajele economice. Aşa cum, de altfel, remarca şi domnul Ion Iliescu la întoarcerea din Italia, decizia de la Strasbourg va spori încrederea investitorilor străini. Nu vom asista, desigur, la **„o venire în masă"** a acestora, cum ne-a avertizat preşedintele, fie şi pentru faptul că verbul a veni în masă nu se prea potriveşte capitalului occidental. Dar, în mod cert, vom beneficia de o mai mare atenţie în plan economic din partea ţărilor puternic dezvoltate. Faptul că mecanismele creditelor şi ajutoarelor externe s-au deblocat nu poate fi decît un semn îmbucurător.

Ne vom referi, aşadar, la avantajele politice. Gestul Parlamentului European e o victorie a premierului Petre Roman. E suficient să amintim că primul ministru a făcut greoaia maşinărie parlamentară să grăbească definitivarea rapoartelor cerute cu insistenţă şi fermitate de către Parlamentul European. Sub acelaşi semn, trebuie să punem şi concesiile economice făcute de domnul Petre Roman trusturilor franceze, cu scopul vădit de a cîştiga sprijinul Franţei în organismele europene. Succesul de la Strasbourg confirmă politica pragmatică a aripii liberale a Frontului Salvării Naţionale. În bătălia cu conservatorii adepţi ai democraţiei **„originale"**, ai comunismului reformist, gruparea condusă de domnul Petre Roman a obţinut un nou succes. Plecînd de la el, nu-i exclus ca ea să treacă la bătălia finală pentru lichidarea fracţiunii comuniste din Front. Rămîne de văzut ce va lămuri apropiata Convenţie Naţională a FSN.

Decizia Parlamentului European capătă o importanţă deosebită şi în actuala conjunctură internaţională. Neliniştite de evenimentele din Uniunea Sovietică, toate fostele ţări socialiste se grăbesc să elimine ceea ce pe plan intern şi internaţional ar putea favoriza întoarcerea la realitatea anterioară. Fiecare dintre tovarăşii de lagăr se străduieşte să facă în aşa fel încît viitoarea Cortină de Fier să cadă dincolo de hotarele sale. Cu o mare parte a conducerii înclinată spre comunism, cu o populaţie purtînd încă nostalgia populismului şi egalitarismului totalitar, România are toate şansele de a rămîne pentru totdeauna în sfera de influenţă a Moscovei. Procesul de democratizare nu e ireversibil. Convulsiile din URSS o dovedesc din plin. Aripa comunistă din conducerea ţării, obligată de realitate să joace comedia democraţiei, îşi poate da oricînd arama pe faţă. Acest lucru trebuie să-l înţeleagă şi Opoziţia. În actuala conjunctură internaţională e necesară o unire a tuturor forţelor credincioase democraţiei, indiferent de formaţiunile politice din care fac parte. O posibilă încordare a relaţiilor dintre SUA şi URSS, plecînd de la chestiunea ţărilor baltice, dar şi de la

lupta pentru stăpînirea Golfului, trebuie să ne găsească dincolo de noua Cortină de Fier. E prioritatea priorităților în politica internă și internațională. Decizia de la Strasbourg trebuie astfel văzută ca un eveniment major nu numai pentru democrația noastră, dar și pentru independența și suveranitatea țării.

6 februarie 1991, „Expres Magazin"

BUNI ACTORI, MINIȘTRII NOȘTRI!

Legiuni întregi de ziariști s-au plîns de ineficiența scrisului la gazetă. Poți să înjuri, poți să te milogești, poți să și scuipi, cei vizați își văd de ale lor. Un articol, oricît de exact ar fi, nu mai tulbură pe nimeni. Acestor lamentații le-a pus capăt Comunicatul prin care Guvernul anunța că în ședința din 7 februarie 1991 a dezbătut Raportul privind rezultatele verificării informațiilor apărute la 9 ianuarie 1991 în ziarul „Renașterea Bănățeană" din Timișoara. O mare emoție colectivă a pus stăpînire pe cîrtitoarea breaslă a jurnaliștilor. Guvernul însuși, de la primul–ministru la domnul Andrei Pleșu, și trecînd prin domnul Bogdan Baltazar, a fost pus în alertă de un articol apărut în presă. Și nu într-unul din marile noastre cotidiane, ci într-un amărît ziar județean. Semnat nu de un gazetar cunoscut, ci de un anume Comitet secret pentru Democratizarea Societății Timișoara. Zeci de articole au înfățișat pînă acum exemple de corupție mafiotă, cele mai multe provenind din rîndurile partidului de guvernămînt. Alte zeci au denunțat rezistența ascunsă și îndărătnică a vechilor structuri birocratice la actuala reformă. Nici unul n-a făcut pe vreun ministru să aibă o clipă de insomnie. Nu s-a constituit nici o comisie de verificare, nu s-a dat publicității nici un raport. Și deodată, în plină criză energetică, economică și morală, Guvernul consacră unui articol de ziar o parte din timpul extrem de prețios al reuniunii sale săptămînale. Obștea gazetărească, pînă acum condamnată să scrie în zadar, s-a emoționat profund. Imaginea domnilor miniștri citind în colectiv articolul din „Renașterea Bănățeană" i-a făcut pe mulți să izbucnească în plîns. Prin roua lacrimilor unii au întrezărit deja acel viitor luminos pentru care luptă de veacuri publicistica românească. Toți, apoi, am citit Raportul Comisiei guvernamentale. La sfîrșitul lui n-am mai plîns. Am rîs în hohote. Pentru că acest Raport ne dezvăluie o punere la cale tipic dîmbovițeană, un șiretlic demn de urmașii foștilor supuși ai puterii otomane. Prin anii liberalizării hrușcioviste, Cicerone Theodorescu a scris, referindu-se la perioada anterioară, aceste versuri celebre: **„Întîi îți inventează o boală / Și-apoi te vindecă de ea".** Poetul surprindea astfel politica stalinistă de a inventa un pericol în cultură (naturalismul, decadentismul, formalismul) pentru a-l putea combate apoi cu mare gălăgie. Cam în acest fel s-a procedat și în cazul articolului din „Renașterea Bănățeană".

Comitetul secret pentru Democratizarea Societății Timișoara e un pseudonim al Guvernului României. Nici măcar proștii domnului Brucan n-ar putea fi convinși că adversarii unei simple organizații culturale se văd obligați să se ascundă sub un nume luat parcă din literatura cotidianului „Azi". Ziarului timișorean i-au fost oferite datele care reprezentau Societatea Timișoara drept o agentură a puterilor străine. Pe baza lor a fost scris și publicat articolul „La închiderea ediției". Și, firește, făcîndu-se că nu știe nimic, Guvernul României a sărit ca ars și a hotărît imediat constituirea unei comisii de verificare a informațiilor apărute în „Renașterea Bănățeană". Altfel spus, a propriilor informații.

În finalul Raportului se arată că neajunsurile și ilegalitățile arătate în articol își au explicația în activitatea necorespunzătoare a Serviciului Român de Informații.

Bată-vă să vă bată, domni miniștri! Nu vă știam așa buni actori!

12–18 februarie 1991, „Expres"

SLUGĂRNICIE CU TENDINȚĂ

În seara de 1 februarie, cu puțin timp înainte de izbucnirea dezastrului meteorologic național, micul ecran ne-a adus iar în prim–plan personalitatea domnului Răzvan Theodorescu. Îndreptînd spre noi găvanele faimoșilor săi ochelari negri, președintele Radio–Televiziunii a declarat că emisiunea **Puncte de vedere** se suprimă pînă la noi indicații. Motivul? Numeroși telespectatori s-au plîns, prin poștă și prin telefon, că sînt turmentați de excesul de politic făcut de televizor. Distinsul om de cultură nu ne-a dezvăluit ce dorește publicul plătitor de abonamente liberalizate. În regia post–Strasbourg, acest rol revine altcuiva. IRSOP-ului, de exemplu. Pariez că, în scurt timp, calculatoarele instituției constituite prin semnătura cepeunistă a domnului Ion Iliescu vor confirma, la scară națională, că poporul român vrea să vadă la televizor doar romanțe cu bădii pomădați și filme străvechi primite prin satelit ca pomană culturală. Noua apariție confirmă pe deplin bănuiala că domnul Răzvan Theodorescu joacă după cum i se cîntă. Iar melodia de acum, cînd Guvernul nu mai are grija intrării în Europa, e dispariția oricărei crîcniri politice. Ce-și poate dori mai mult un guvern decît un popor preocupat exclusiv de muzică și filme cu Tarzan?! Un asemenea popor lipsit de întrebări politice e visul oricărei puteri. El corespunde perfect principiului: conducătorii comandă, iar prostimea ascultă. Suprimarea emisiunii **Puncte de vedere** se înscrie astfel într-o campanie mai largă de întoarcere a societății românești la somnolența ultimilor ani de domnie ceaușistă. Pe cei ce-au împins țara în actuala prăpastie economică și morală îi neliniștește raza celei mai mici lucidități politice. Pentru că o deșteptare democratică le-ar provoca multe insomnii.

Domnul Răzvan Theodorescu e un simplu șurub în această mașinărie pusă în mișcare. Un șurub care, neîndoielnic, va fi uns pentru sîrguința cu care s-a învîrtit la comandă. Cînd va fi suficient de compromis, domnul președinte al Radio–Televiziunii va fi înlocuit cu un hămesit mai proaspăt și trimis peste hotare să-și refacă fosforul pierdut în atîtea manevre. Ca și predecesorul său, domnul Aurel Dragoș Munteanu, care ne zîmbește azi de dincolo de Ocean, sperînd că vom uita rolul jucat de domnia sa în compromiterea mișcărilor opoziționiste de la începutul anului trecut.

Ion Cristoiu

Regimul ceaușist pusese în fruntea Radio–Televiziunii un activist de partid. Ca să aibă aici un om ascultător. Mult mai viclean, regimul fesenist a numit în acest post un intelectual cunoscut. Cu un scop nu prea diferit de cel al lui Ceaușescu. Pentru că slugărnicia se poate manifesta din plin și în cazul unui om de cultură. Domnul Răzvan Theodorescu ne-o demonstrează cu prisosință.

13 februarie 1991, „Expres Magazin"

MANEVRE DE PRIMĂVARĂ

La ședința din 20 martie, Guvernul României a hotărît trecerea la cea de a doua etapă a programului de liberalizare a prețurilor. Așadar, începînd cu 1 aprilie, și nu cu 1 iunie, cum se angajase primul–ministru într-un moment de maximă tensiune socială, prețurile la produsele de bază se vor dubla. Incontestabil, pentru marea majoritate a populației viața va deveni mult mai dificilă. În condițiile unor impozite extrem de severe, care au făcut ca în multe cazuri mărirea salariului să însemne practic o micșorare, cetățeanului îi va fi greu să asigure mai departe, lui și familiei sale, ceea ce ne-am obișnuit a numi **pîinea zilnică.** Compensațiile făgăduite de Guvern cu acest prilej se vor dovedi, ca și în prima etapă de liberalizare a prețurilor, simple argumente propagandistice. A fost și este limpede că protecția socială e un punct trecut în lehamite în ambițiosul program guvernamental de implementare a reformei. Chiar dacă ar fi hotărît s-o ia în serios, cabinetul domnului Petre Roman tot n-ar reuși să facă mare lucru. Bugetul public e tot mai secătuit. Generozitatea financiară din perioada electorală se plătește acum din plin.

Cu puțin timp în urmă liberalizarea de la 1 aprilie se anunța ca un moment de mari zguduiri sociale. Pe căile deja bătătorite ale zvonurilor, ale știrilor strecurate în presă, se dădea ca sigură o ridicare în masă a muncitorimii la ceea ce faimosul refren al **Internaționalei** chema la **„lupta cea mare“.** Aceste zile apăreau tot mai mult ca o reeditare, peste un război mondial și o revoluție ambiguă, a glorioaselor zile din februarie 1933. Vechile noastre reflexe de oameni formați la pisăloaga școală a învățămîntului politico–ideologic prinseseră să se dezmorțească. Ne și veneau pe buze faimoasele învățături scrise cu litere de aur în maculatoarele noastre ferfenițite: **„Burghezia vrea să iasă din criză pe spatele clasei muncitoare; Proletariatul, groparul burgheziei; Criza economică — o permanență a capitalismului contemporan“.** Vedeam deja, ca în tabloul care ne-a încîntat copilăria realist–socialistă, brațele goale, dar vînjoase ale muncitorimii ridicate convingător împotriva puștilor armatei și jandarmeriei puse în slujba regimului burghezo–moșieresc. Lipsea, desigur, glorioasul Vasile Roaită. Pe deplin justificat, dat fiind că pe respectivul domn l-au scos din tablou, fără pic de milă, chiar tovarășii de luptă. Aceasta era

atmosfera socială care se prefigura cu puțin timp în urmă. Mult mai puțin liric decît noi, domnul Ion Iliescu a definit-o: **„stare de tensiune în opinia publică, stare ce s-a manifestat în diverse forme".** Și totuși, perioada imediat următoare hotărîrii Guvernului privind trecerea la cea de a doua etapă a liberalizării prețurilor n-a atins nici pe departe tensiunea despre care se vorbea. Populația României își vede liniștită de treburi. Dacă există, totuși, o anume înfrigurare, ea se datorează incontestabil, nu înaltei hotărîri guvernamentale, ci alergării de colo pînă colo pentru a face rost de ouă de Paști. Cum se explică această neașteptată dezumflare a opiniei publice? S-ar părea la o primă vedere, că neizbucnirea convulsiilor anunțate își are cauza în măsurile de protecție socială sporită, hotărîte de Guvern în ședința din 20 martie 1991. Nimic mai greșit. Aceste măsuri, pe larg cîntate în presa proguvernamentală, nu reușesc să îmblînzească șocul produs de spectaculoasa creștere a prețurilor la produsele de bază. Cel mai simplu calcul demonstrează limpede că ajutoarele sociale, compensațiile lunare, alocațiile pentru copii, intens trîmbițate de Guvern, contribuie într-o măsură infimă la echilibrarea bugetului familial din această primăvară. În plus, experiența etapei anterioare ne-a dovedit că măsurile de protecție socială se vor împotmoli în jungla de hîrtii și ștampile, tipică administrației noastre de azi. Cauza ciudatei reacții a populației trebuie căutată într-o manevră extrem de abilă a Guvernului, a primului–ministru Petre Roman, manevră folosită cu succes din decembrie 1989 și pînă acum. E vorba de anihilarea unei previzibile izbucniri sociale prin crearea unei atîtări artificiale în perioada premergătoare respectivului moment. Puterea actuală a dovedit că știe să folosească cu mare dibăcie, în interesul propriu, instrumentele democrației. Prin diferite mijloace verificate (răspîndirea de zvonuri, intoxicarea presei independente și de opoziție, false declarații publice) se creează, în legătură cu un eveniment, cu o anume zi viitoare, o imagine înfricoșătoare. Se vorbește de tulburări sîngeroase, de convulsii de proporții. Electoratul care a votat **„pentru liniștea noastră"** intră în neliniștea greu de suportat psihic specifică așteptării unui cataclism național. Ne amintim cu toții, desigur, că timp de o lună înaintea lui 22 decembrie 1990, au circulat cu insistență zvonuri despre o nouă revoluție, despre reprimări sîngeroase, despre misterioase mișcări de trupe. Aniversarea revoluției din decembrie se anunța în culori apocaliptice. S-a creat astfel în rîndurile populației o extraordinară tensiune artificială. Firește, la 22 decembrie 1990, nu s-a întîmplat nimic deosebit. Nici n-avea cum. Pentru că toate zvonurile, toate știrile strecurate în presă făceau parte dintr-o regie abilă menită a preîntîmpina izbucnirea prin anunțarea ei insistentă și prin epuizarea energiei sociale într-o tensiune creată în chip artificial. Aceeași regie a funcționat și în cazul lui 1 decembrie 1990. Faimoasa declarație belicoasă a generalului Cheler se pare că nu era deloc expresia

MIHAI SADOVEANU
SECȚIA RELAȚII

unui Moș Teacă postrevoluționar. Ea făcea parte din uriașul scenariu de stîrnire a unei ațîțări care să sleiască, înaintea datei respective, posibila mișcare antiguvernamentală. Un lucru asemănător s-a petrecut și în cazul trecerii la cea de a doua etapă a liberalizării prețurilor. Principala cauză a creșterii tensiunii a reprezentat-o lansarea în opinia publică a unor variante înfricoșătoare ale noilor prețuri. Acestea au fost publicate de către presa independentă și de opoziție. Cu maxima satisfacție a ziarelor și revistelor de a fi beneficiat de o scurgere de informații. Se pare că oamenii noștri politici sînt mult mai abili decît credem noi. În multe cazuri ei reușesc să intoxice presa sub pretextul că-i vînd documente ultrasecrete.

Așa s-a întîmplat și cu variantele noilor prețuri. Grație zvonurilor, grație ziarelor trase pe sfoară, prețurile se anunțau la proporții greu de imaginat. Se ajunsese, la un moment dat, ca unui ou să i se dea drept sigur prețul de 9 lei. Geniul creatorului anonim din cadrul mitingurilor și demonstrațiilor postrevoluționare s-a și pus în mișcare. Astfel a luat naștere sloganul, scandat cu maximă convingere pe străzile Bucureștiului din această perioadă: **„9 lei un ou / Ați votat un bou!". „Ați votat"** se referea, desigur, la acea parte a populației care a asigurat, la 20 mai 1990, zdrobitorul succes în alegeri al FSN. Cît despre cuvîntul bou, ne e destul de greu să ne pronunțăm. În perspectiva unei drastice sancționări a defăimării în presă a instituției prezidențiale, ne mulțumim să credem că-i vorba de o simplă rimă la **„ou"**. Firește că prețurile hotărîte de Guvern în ședința din 20 martie au fost mai mici decît cele din variantele publicate cu mare tărăboi în presă. Vechiul șiretlic revoluționar, împins pe culmile gloriei de guvernarea Ceaușescu, a prins și de astă dată. Înspăimîntată de prețurile anunțate ca sigure cu puțin timp înainte, populația a răsuflat ușurată. Deși mari, prețurile hotărîte de Guvern au părut, prin raportare la ce se preconiza, acceptabile. E limpede, așadar, că ne-am aflat în fața unei regii bine puse la punct. Varianta aprobată de Guvern în mult așteptata reuniune din 20 martie era cea preconizată spre a fi aplicată. Grație intoxicării opiniei publice cu variante false, întreaga energie socială s-a consumat în perioada premergătoare lui 20 martie 1991. Hotărîrea de liberalizare a prețurilor a fost primită cu calm. Populației i s-a creat sentimentul că dracul nu e chiar atît de negru. Dar nu numai atît. Varianta finală a noilor prețuri s-a conturat și ca un succes al opiniei publice. Guvernul a lăsat impresia că a cedat presiunilor populare. Ziarele au fost satisfăcute că lupta lor a fost biruitoare. Senzația de variantă hotărîtă în urma unor mari frămîntări privind protecția socială a fost sporită și de faptul că doi membri ai Cabinetului și-au anunțat demisia pe motiv că doreau adoptarea unor prețuri mult mai mari. Domnul Petre Roman și-a dovedit din nou abilitatea politică. Domnia sa a apărut astfel, în interiorul echipei guvernamentale, ca un luptător neînfricat pentru apărarea intereselor celor mulți. Într-o bătălie care n-a fost deloc ușoară, o

dată ce susținătorii unor prețuri mult mai mari au fost atît de îndîrjiți în punctul lor de vedere încît și-au anunțat demisia. E drept că, ulterior, după un tipic deja încetățenit, aceasta nu le-a fost acceptată. Efectul de psihologie socială a fost însă eficient.

Să adăugăm acestor lucruri și o altă manevră a primului–ministru. Domnia sa a ținut neapărat să aducă la această ședință de guvern și pe domnul Ion Iliescu. Unele publicații au văzut în asta o nouă dovadă a tendințelor dictatoriale ale președintelui. În realitate, participarea e o nouă dovadă a abilității domnului Petre Roman. Președintele țării trece în ochii populației drept un înverșunat adept al protecției sociale. **„Cei mulți și sărmani"** văd în zîmbetul larg al domniei sale garanția că la nivelul puterii cineva ține cont de ei în permanență. În distribuția de la vîrf, domnul Ion Iliescu joacă rolul necesar al părintelui înțelept care-l ține în frîu pe radicalul Petre Roman. Prezența domniei sale la ședința de Guvern care a hotărît cea de-a doua etapă a liberalizării și-a adus și ea contribuția la îmblînzirea șocului produs de noile prețuri. Imensa majoritate a populației, convinsă că domnul Ion Iliescu s-a bătut pentru prețuri mai mici, le-a primit ca pe o binefacere.

Surprinzătoarea abilitate a domnului Petre Roman a înregistrat în ultimul timp cîteva succese răsunătoare. Întrebarea este dacă în domeniul economic știința primului–ministru de a manevra subtil poate da rezultate. Eșecul politicii economice a lui Nicolae Ceaușescu — un alt mare maestru al abilității politice — ar putea fi un răspuns neliniștitor.

27 martie 1991, „Expres Magazin"

BOMBĂNELILE DOMNULUI ALEXANDRU BÂRLĂDEANU

Culmea spectacolului politic din ultimul timp a fost atinsă de intervenția domnului Alexandru Bârlădeanu în ședința Senatului din 29 martie 1991. Despre gestul domnului președinte s-au spus deja, chiar în cadrul respectiv, multe lucruri interesante. Sînt de acord cu observațiile unor vorbitori, mai ales cu cele reci, implacabile din răspunsul domnului Adrian Severin, care s-a dovedit din nou imbatabil luptător de la tribună. Intervenția domniei sale ne-a reamintit că schimburile de replici, polemicile furtunoase și discursurile senzaționale au făcut farmecul de mult pierdut al vieții politice din România perioadei interbelice. Domnul Adrian Severin a pus punctul pe i într-o problemă ținînd de abecedarul politologiei: din faptul că într-un partid, fie el și de guvernămînt, se cere o anumită disciplină, nu înseamnă că în societate în ansamblu se încalcă grav democrația. E drept că viața internă a unui partid de guvernămînt influențează întreaga viață politică a momentului. Dictatura tipică situației interne a partidului comunist, trăsătură care i-a adus victoria în haosul din Rusia lui Kerenski, s-a transferat apoi asupra întregii societăți sovietice. Nu e cazul să ne temem însă de o astfel de situație în FSN, formațiune politică eclectică, alcătuită fără nici un program ferm, în rîndul căreia au pătruns de-a valma persoane diverse, de la foști nomenclaturiști, pînă la deținuți de drept comun.

Lipsa unui minimum de disciplină este o carență nu numai a partidului de guvernămînt, ci și a tuturor partidelor din Opoziția de azi. Și ea explică, printre altele ocolișurile înregistrate în procesul de înaintare către democrație și economia de piață. Nu mă voi opri, așadar, asupra unor lucruri spuse de domnii Adrian Severin, Paul Jerbas, Vasile Văcaru, Mihai Fercală, Mircea Cupșa, care au dezaprobat, de la tribuna Senatului, izbucnirea domnului Alexandru Bârlădeanu. Voi încerca să situez momentul din dimineața zilei de 29 martie 1991 în contextul mai larg al confruntărilor din Frontul Salvării Naționale, din viața politică a țării. Sînt printre jurnaliștii care au sesizat în numeroase rînduri existența unei tensiuni în sînul partidului de guvernămînt, între ceea ce numeam aripa conservatoare și aripa liberală. Am avertizat printre primii asupra iminenței unei răbufniri la suprafață a situației. Pentru că, trebuie precizat, această confruntare, care datează de mai mult timp, s-a dus pînă acum doar în culisele Puterii actu-

ale. Puține dintre semnalele ei au ajuns la cunoștința opiniei publice. Această modalitate de desfășurare a luptei a fost impusă de aripa conservatoare. Alcătuită din comuniști cu o îndelungată experiență în manevrele de pe culoarele Kominternului și, apoi, de pe cele ale Comitetului Central, ea a evitat cu abilitate confruntarea la scenă deschisă. Șiretlicurile comuniste, sforăriile cadriste îi conveneau de minune. Păstrînd proporțiile, am putea spune că acestea au fost mijloacele prin care complexatul și birocratul Stalin l-a învins pe marele orator Troțki, omul bătăliilor la vedere. Astfel de mișcări de culise au definit politica de decenii a comuniștilor. În timp ce democrația impune o confruntare publică, în ochii tuturor, comunismul a preferat bătălia din culise, de pe culoare și din cabinete. Populația, ba chiar și partidul aflau de această bătălie doar după ce ea se încheia. Un comunicat laconic al Comitetului Central anunța că învinșii fuseseră împușcați deja, sau, în cel mai bun caz, excluși din partid. Aripa liberală care a impus treptata depărtare a Frontului de neocomunismul inițial, s-a străduit în numeroase rînduri să aducă bătălia din culise în fața întregii țări. Pentru aceasta domnul Petre Roman n-a precupețit nici un mijloc. E suficient să amintim somația făcută Parlamentului în ianuarie 1991, precum și comunicatul prin care se cerea membrilor FSN să se distanțeze de președinții celor două Camere, gest voit provocator, menit a stîrni reacția aripii conservatoare. De fiecare dată conservatorii au evitat capcanele cu maximă abilitate. Ținem minte cu toții că la gestul sfidător făcut de domnul prim–ministru, președintele Senatului s-a prefăcut că nu-i observă obrăznicia, propunînd să se aștepte întoarcerea în țară a domnului Ion Iliescu. Iată însă că vineri, 19 martie 1991, aripa conservatoare ia hotărîrea neașteptată de a ieși la luptă deschisă. Domnul Alexandru Bârlădeanu, președintele Senatului, procedează la un atac public de o rară duritate împotriva primului–ministru și a aripii liberale din Front. Zarurile au fost aruncate! Acesta e doar începutul. Vor urma, probabil, alte și alte momente de confruntare fățișă pînă la rezultatul final. Pînă la acest rezultat, greu de prevăzut, pentru că el depinde nu atît de raportul de forțe din FSN și din țară, cît mai ales de situația internațională, se poate spune limpede că această primă bătălie în public a fost un dezastru pentru aripa conservatoare. Nu cunoaștem motivele care au dus la gestul domnului Alexandru Bârlădeanu. Nu știm dacă domnia sa a acționat pe cont propriu sau a fost mandatat să atace. Sigur e faptul că intervenția sa a fost catastrofală. Atît de prost pregătită, atît de naivă, încît am putea crede că am asistat la o scenă pusă la cale de gruparea domnului Roman, pentru a demonstra întregii țări anacronismul, dogmatismul și infantilismul politic, pînă acum neștiute public, ale grupării conservatoare.

Să luăm mai întîi conținutul discursului. Prin cîteva din punctele sale, el ne-a dat posibilitatea de a vedea clar poziția aripii conservatoare pe

eșichierul politic actual. Domnul Alexandru Bârlădeanu a criticat Guvernul nu de pe poziții neocomuniste, gorbacioviste, cum ne-am fi așteptat, ci, mai rău, de pe poziții vădit staliniste. Iată două exemple. În chestiunea grevei de la Iași, după o serie de bîlbîieli incredibile, Guvernul a făcut dovadă de realism. Convins că decizia Curții Supreme de Justiție n-a avut efectul scontat (ea n-a fost altceva decît o parodie juridică), cabinetul Roman a cedat în fața greviștilor. Domnul Alexandru Bârlădeanu se ridică vehement împotriva acestui moment de înțelepciune politică, destul de rar în activitatea de pînă acum a Guvernului. Cum ar fi vrut domnia sa să procedeze executivul în fața hotărîrii greviștilor de a nu recunoaște o decizie dubioasă? Foarte simplu! Scoțînd tancurile și trăgînd în protestatari. Iată cum vede aripa conservatoare rezolvarea conflictelor sociale din România! Într-o Rusie comunistă, Gorbaciov nu îndrăznește să treacă la reprimarea grevei minerilor. Într-o Românie care a rupt-o definitiv cu comunismul, președintele Senatului e pentru acțiune în forță.

Domnul Alexandru Bârlădeanu critică Guvernul și în problema atitudinii față de aparatul centralelor și al ministerelor. Împotriva acestora, Guvernul a dus o bătălie absolut necesară. Pentru că imensul aparat al centralelor și ministerelor rămîne o creație a birocrației staliniste. Greoi și complicat, el nu și-a justificat o clipă existența din punct de vedere economic. Crearea lui nu numai că a sporit rîndurile birocrației specifice comunismului, dar a și împiedicat promovarea eficienței în economie. Pentru a supraviețui, pentru a-și păstra privilegiile, acest aparat a opus o rezistență dîrză guvernului Roman, aducînd drept argument necesitatea de a se continua dirijismul economic de tip comunist. Această poziție a birocrației, anacronică pînă și în raport cu neocomunismul, și-a găsit apărarea în discursul domnului Alexandru Bârlădeanu. O dovadă zdrobitoare că aripa conservatoare reprezintă în partidul de guvernămînt și în cadrul Puterii în general interesele unui trecut de care întreaga țară face eforturi să se despartă.

Sub aspectul formei, discursul domnului Alexandru Bârlădeanu a fost de o incoerență năucitoare. Nimeni din cei care l-au ascultat n-a înțeles de fapt care era obiectivul principal. Domnia sa a vorbit mult și dezlînat, sărind de la o idee la alta, amestecînd pozițiile de principiu cu mărturisirile sentimentale. Un luptător de marcă și-ar fi concentrat tirul pe o singură chestiune. De regulă, cea mai ușor de atacat. În cazul de față, desigur, liberalizarea prețurilor, punct slab în popularitatea Guvernului. Domnul Alexandru Bârlădeanu a trecut peste ea în viteză pentru a se opri asupra unei probleme care în mod sigur a lăsat indiferentă opinia publică: dictatura premierului Roman în cadrul FSN. Prin abordarea acestei chestiuni în cadrul unei ședințe de Senat, domnul Alexandru Bârlădeanu a făcut o greșeală imensă. Nu numai că s-a concentrat asupra unei probleme fără prea mare ecou în opinia publică, dar a și abuzat, în mod nepermis, de

funcția deținută pentru a aduce în Parlamentul țării o chestiune fără nici o legătură cu statutul legislativului. Să ni-l imaginăm, de exemplu, pe domnul Radu Câmpeanu denunțîndu-și de la tribuna Senatului adversarii din propriul partid. Ce-ar fi făcut în acest caz domnul Alexandru Bârlădeanu? L-ar fi întrerupt arătîndu-i că Senatul nu e locul unde pot fi spălate rufele unui partid. Profitînd de postul de președinte, domnul Alexandru Bârlădeanu și-a permis să se răfuiască de la tribună cu adversarii din propria formațiune politică. În termenii cei mai banali din punct de vedere juridic, aceasta se cheamă abuz în serviciu. Președintele Senatului și-a motivat incoerența discursului prin lovitura sufletească primită în urma publicării de către „România liberă" a unui memoriu al intelectualilor români cerînd demisia din Academie a domnului Alexandru Bârlădeanu. Această pagină întîi a „României libere" constituie o veritabilă bombă publicistică. Imaginea unei pagini întregi de semnături sub un titlu uriaș a fost desigur un șoc nu numai pentru președintele Senatului, ci și pentru întreaga opinie publică. Dacă n-am ști poziția independentă a „României libere", am suspecta-o de sprijin discret dat domnului Petre Roman. Publicarea acestui memoriu în chiar ziua cînd domnul Alexandru Bârlădeanu se hotărîse să treacă la atac, s-ar putea să nu fie întîmplătoare. Oricum, prin șocul produs, ea a dat peste cap întreaga tactică pe care și-o propusese pentru acea zi președintele Senatului. Șocul ar fi fost evitat dacă domnul Alexandru Bârlădeanu ar fi făcut imediat după revoluție un gest firesc: să-și ceară demisia din Academie. Domnia sa ar fi putut motiva că prezența sa în prestigioasa instituție, fără a avea operă, ținea de mecanismul comunist. Că oricît de mult l-ar fi revoltat trecerea sa în rîndul academicienilor n-ar fi putut refuza, la vremea respectivă, o asemenea sarcină pe linie de partid. Acum, după revoluție, avea posibilitatea să se corecteze. De ce n-a făcut-o? Răspunsul e simplu. Domnia sa a fost atins pentru totdeauna de mentalitatea comunistă potrivit căreia pătura nomenclaturistă are dreptul la toate privilegiile. Nici o clipă domnul președinte nu s-a întrebat dacă nu cumva numirea sa ca membru al Academiei nu e o imensă nedreptate făcută oamenilor de știință. I s-a părut normal să ia locul unuia care merita. Nu se considerau nomenclaturiștii o lume aparte, superioară oamenilor de rînd? Nu credeau Ceaușeștii că ei au dreptul la toate, inclusiv la cel de a fi savanți fără operă? Lăsînd la o parte aceste lucruri, să spunem că șocul produs de lectura unui atac în presă nu justifică incoerența discursului rostit de domnul Alexandru Bârlădeanu. Un politician adaptat bătăliei în cadrele democrației își păstrează sîngele rece în asemenea situații. Vechi comunist, obișnuit să vadă în presă doar un producător de elogii la adresa conducătorilor, președintele Senatului a fost dat peste cap de un atac vehement împotriva domniei sale.

A doua mare gafă din intervenția domnului Alexandru Bârlădeanu a fost caracterul personal dat întregii afaceri. Prin ton, prin conținut, prin mimica însoțitoare, discursul a apărut clar ca o izbucnire personală împotriva domnului Petre Roman. Subiectivismul intervenției a fost evident. Din această cauză am putea spune că intervenția domnului Alexandru Bârlădeanu a avut în ea ceva înduioșător. Asociată altor manifestări de la tribuna Senatului, ea ni-l confirmă pe domnul Alexandru Bârlădeanu ca pe un bătrînel simpatic, gata să izbucnească în bombăneli nesfîrșite ori de cîte ori nepoții îi fac o poznă. E limpede că domnia sa a făcut din acest discurs un soi de spunere a ceea ce avea pe inimă. Din nefericire, exprimarea ofurilor personale e bună doar la un pahar cu vin. În fața Senatului, a unei țări neliniștite de criza pe care o străbate, ea rămîne o imensă gafă. Dacă ar fi să alegem din punct de vedere sentimental între domnia sa și domnul Adrian Severin, opțiunea noastră ar fi pentru domnul Alexandru Bârlădeanu. Implacabila răceală din discursul domnului Adrian Severin neliniștește. Izbucnirea sentimentală a domnului Alexandru Bârlădeanu înduioșează.

Din nefericire, politica nu are nici o legătură cu duioșia. Ar fi momentul ca domnul Alexandru Bârlădeanu să înțeleagă în sfîrșit că trebuie să părăsească o scenă pentru care e de mult depășit. Un om poate intra în istorie și prin talentul de a ști exact cînd trebuie să se retragă dintr-o bătălie.

3 aprilie 1991, „Expres Magazin"

EXPLOATAREA LUI AVRAM IANCU

Avram Iancu e unul dintre cele mai semnificative personaje ale istoriei noastre naționale. Sfîrșitul tragic al iluziilor sale a dobîndit de mult o valoare de simbol. Ori de cîte ori poporul român a fost nevoit să-și îndrepte privirile către marile puteri, reprezentanții săi de seamă au găsit în Avram Iancu îndemnul de a refuza orice iluzie. Iată de ce, Avram Iancu e una dintre puținele figuri ale istoriei noastre naționale care nu poate să fie prilej de ciorovăială politică. Și totuși, acest lucru s-a întîmplat. Mizera bătălie pentru putere din ziua de azi s-a atins și de acest monument legendar al trecutului românesc. S-a atins și l-a terfelit. E ceea ce s-a întîmplat la comemorarea a 119 ani de la moartea lui Avram Iancu. Marele erou tragic al românilor s-a transformat într-un pretext de păruială politică. Puterea actuală, întruchipată de președintele Ion Iliescu și premierul Petre Roman, și-a disputat cu Partidul România Mare momentul sacru al unei comemorări care trebuia ținută departe de meschinăriile prezentului. Fiecare dintre cei doi adversari l-a vrut pentru el pe Avram Iancu. Ca să-l exploateze la maximum în scopuri electorale. Cum se întîmplă de regulă cînd morții nu sînt lăsați în pace, această păruială n-a putut fi decît perfect ridicolă. Scurta-i trecere în revistă ne-o dovedește din plin.

Așadar, Vatra Românească anunță organizarea, la Țebea, a unei manifestări culturale prilejuite de comemorarea a 119 ani de la moartea lui Avram Iancu. Pînă aici, nimic în neregulă. Ca organizație culturală, Vatra Românească are nu numai dreptul, dar și îndatorirea de a semnifica festiv marile momente ale trecutului nostru național. Cu atît mai mult se impunea, în această perioadă, comemorarea morții celui ce a fost numit **„Crăișorul munților"**, cu cît românii din Ardeal trăiesc mari neliniști provocate de ambițiile revizioniste ale extremismului maghiar, extremism care vede în acest timp de rescriere a hărților un bun prilej de a pune la îndoială prevederile tratatelor de pace anterioare. Politicienii noștri sînt însă convinși că o asemenea comemorare nu trebuie să le scape. Moartea tragică a lui Avram Iancu poate fi, în concepția lor măruntă, momentul potrivit pentru a mai marca un punct în deja începuta campanie electorală. În consecință, revista „România Mare" anunță intenția domnului Corneliu Vadim Tudor, liderul Partidului România Mare, de a se deplasa la Țebea, pentru a da citi-

re unui **mesaj despre starea națiunii** (sic!). Aceeași publicație precizează că formațiunea politică a domnilor Corneliu Vadim Tudor și Eugen Barbu se numără printre organizatorii festivităților din Ardeal. Cațavencii de azi n-au nimic sfînt. N-are importanță că acolo, la Țebea, se comemora moartea unui personaj tragic al istoriei noastre naționale. N-are importanță că un adevărat patriot, un bun român, ca să mă exprim în termeni dragi „României Mari", umblă cu pași sfioși în preajma unui asemenea mormînt. Domnul Corneliu Vadim Tudor ținea neapărat să facă politică la căpătîiul lui Avram Iancu. Să tropăie și să se înfoaie sub Gorunul lui Horea! Dar Avram Iancu se dovedește un mort ispititor și pentru putere. Domnilor Ion Iliescu și Petre Roman le trece prin gînd că n-ar strica să tragă un ce profit din momentul solemn al comemorării. Ca atare, domniile lor hotărăsc o deplasare în tandem la Țebea. Numai că această inițiativă se confruntă cu o problemă complicată. Partidul România Mare și-a asumat public apartenența la grupul de organizatori ai manifestării. Ba mai mult, liderul partidului, domnul Corneliu Vadim Tudor, și-a anunțat intenția de a ține un discurs răsunător. Iată-i pe președinte și pe premier într-o situație dificilă. Aceea de a se trezi alături de domnul Corneliu Vadim Tudor care, prin demagogia sa deșănțată, prin atacurile huliganice din presă, prin exagerarea pînă la paranoia a eului propriu, a devenit stînjenitor nu numai pentru putere, care l-a sprijinit discret pînă acum, dar și pentru înseși forțele naționaliste. În consecință, domnii Ion Iliescu și Petre Roman își vor arunca în joc întreaga forță de convingere pentru a împinge într-un plan cît mai îndepărtat prezența lui Corneliu Vadim Tudor la festivitățile de la Țebea. Și rezultatele manevrelor lor de culise nu se vor lăsa așteptate.

Vatra Românească dă un comunicat potrivit căruia Partidul România Mare nu face parte dintre organizatori. La rîndu-i, Partidul România Mare răspunde, printr-un comunicat dat tot la Televiziune, că face parte. Pentru a-l bloca pe domnul Corneliu Vadim Tudor, se hotărăște ca la festivitate să vorbească numai președintele Ion Iliescu. Liderul Partidului România Mare rămîne cu mesajul către națiune în buzunar. Roșu de indignare din creștet pînă în tălpi. Mai ales că, pe tot parcursul manifestării, atît președintele, cît și premierul îi întorc spatele. Gravă ingratitudine din partea unor puternici ai zilei, pe care Corneliu Vadim Tudor i-a cîntat în numeroase articole. Ceaușescu a fost mult mai recunoscător. Reportajele Televiziunii, ca și materialele presei feseniste, se străduiesc și ele, din răsputeri, să elimine de la Țebea umbra în costum alb a domnului Corneliu Vadim Tudor. Pe acest fond de vicleană înlăturare a slujbașului devenit stingheritor, președintele și premierul se agită electoral. Ei se bucură de gesturile pompoase ale protocolului militar, se vîră în mulțime, împărțind în dreapta și-n stînga strîngeri de mînă, îmbrățișări și chiar pupături democratice, împărtășesc satisfacția de a fi chestionați, pipăiți, mai ceva ca Mîntuitorul.

Președintele Ion Iliescu ține un discurs festiv, din care rezultă că Avram Iancu e un demn membru al Frontului Salvării Naționale. Presa și Radioteleviziunea comentează pe larg. Succesul e zdrobitor. Domnii Ion Iliescu și Petre Roman au cîștigat un punct prețios în campania electorală care se anunță destul de grea. Atins în amorul propriu, domnul Corneliu Vadim Tudor se întoarce la București și trîntește un pamflet împotriva președintelui Ion Iliescu, din care rezultă că acesta, asemenea tuturor celor vînduți imperialismului american, bea whisky. Orgoliul se dovedește mult mai puternic decît înțelepciunea politică. Liderii lucizi ai Partidului România Mare asistă neputincioși la o catastrofă: pierderea sprijinului discret al Puterii. Din acest moment, partidul întemeiat pe tirajul unei reviste de scandal trebuie să se descurce singur. Tot mai izolat pe eșichierul politic al țării, din cauza ieșirilor iresponsabile ale liderului său, domnul Corneliu Vadim Tudor.

Acesta ar fi unul dintre aspectele momentului reprezentat de comemorarea lui Avram Iancu. Aspect general, ținînd de mizeria oricărei bătălii pentru putere. Există însă în acest moment și aspecte particulare, exprimînd anumite mutații din spațiul nostru politic. Unul dintre ele trimite la motivul profund care a stat la baza deciziei domnilor Ion Iliescu și Petre Roman de a se da în spectacol la Țebea

Naționalismul demagogic, perfect întruchipat de Partidul România Mare, dar afectînd uneori și formațiuni mai echilibrate, cum ar fi, de exemplu, Vatra Românească, se definește prin gesturi de paradă. Se uită, de cele mai multe ori, că despre patrie se vorbește numai în șoaptă. Adevăratul naționalism se verifică prin fapte și nu prin declarații zgomotoase. Naționalismul extremist pare să nu fi înțeles acest adevăr. De aici, avalanșa de patetisme ieftine, fără acoperire, de bătăi cu pumnul în piept, de lacrimi de crocodil pe umărul patriei. Se înțelege de la sine, astfel de ieșiri țipătoare, de gesturi umflate, ascund suflete pitice. Afacerea Butimanu ne-a dovedit din plin că poezia făcută de Corneliu Vadim Tudor pe marginea tristei sorți a țăranului român sub capitalismul sălbatic nu l-a împiedicat să cumpere un sat cu vaci cu tot. Ca ultimul dintre arendași! Puterea instalată în decembrie 1989 a evitat pînă acum să îmbrace ițarii ostentativi ai naționalismului demagogic. Motivele acestei prudențe trimit la un întreg context intern și internațional. Extremiștii naționaliști i-au acuzat pe domnii Ion Iliescu și Petre Roman de lipsă de patriotism. Domnul prim–ministru îndeosebi, mult mai prudent decît președintele în fața gesturilor de paradă, a făcut obiectul unor lungi campanii în presa naționalist–șovină. Puterea a rezistat mult timp la aceste atacuri neîntemeiate. În numeroase rînduri, atît președintele țării, cît și premierul au răspuns polemicilor interesate dinspre PUNR și România Mare cu precizarea, perfect adevărată, că patriotismul e dat numai și numai de faptele unui partid sau ale unui cetățean. În ultima perioadă însă apar semne clare că Puterea e tot mai mult tentată să

apeleze la cartea naționalismului de paradă. Întîmplările de la Țebea o dovedesc din plin. Cauzele acestei modificări de tactică sînt numeroase. Ne vom mulțumi să ne oprim doar asupra uneia. E vorba de faptul că atît președintele, cît și premierul au descoperit, nu fără uimire, că naționalismul exterior, de paradă, poate constitui un important capital politic. Pe fondul unor grave slăbiciuni de cultură politică a populației, dar și pe cel al evenimentelor din Europa, naționalismul demagogic a prins mult mai mult decît se așteptau observatorii lucizi ai vieții politice românești. Ba chiar românismul de paradă s-a dovedit o cale sigură de a obține maximum de eficiență electorală cu minimum de mijloace. Un partid care susține reforma se vede obligat la un program care poate fi verificat în realitate. Prosperitatea promisă de un partid al reformei e un lucru extrem de concret. Soarta partidelor naționalist–extremiste e, însă, mult mai ușoară. Ele evită, prin definiție, problemele economice. Nici PUNR, nici România Mare n-au un program economic precis. Eliberate de povara acestuia, ele își pot limita discursul politic la obiective generale, greu de verificat în transpunerea lor în practică: apărarea intereselor naționale, gloria patriei, cinstirea strămoșilor.

Astfel de puncte de program politic nu presupun nici un efort de îndeplinire. Ajung simplele declarații de intenții. Cine poate verifica în ce măsură un partid și-a adus contribuția la gloria patriei ? Succesul electoral e însă incontestabil. Descoperit cu surprindere, acest adevăr a început să tulbure tot mai mult politica Puterii de azi. Falimentară la capitolul economic, ea e tot mai mult tentată de cartea naționalismului de paradă. Un cuvînt greu de spus în acest sens îl are și dispoziția partidului de guvernămînt de a face orice compromis pentru a rămîne la putere. Se pare că singurul program politic al grupării domnului Petre Roman e cel al neclintirii. Frontul Salvării Naționale și-a bazat la un moment dat supraviețuirea politică pe preluarea pur și simplu a programului economic al liberalilor. Acum, acest lucru e pe cale să se întîmple și cu programul naționaliștilor–extremiști. Puterea se află în plin proces de împrumutare a gesturilor și declarațiilor care au făcut pînă acum gloria românismului demagogic. Țebea e doar unul dintre momentele acestei importante schimbări de tactică.

Cartea naționalismului țipător va aduce mari avantaje electorale partidului de guvernămînt. E aproape sigur că între naționalismul României Mari și cel al Frontului Salvării Naționale, electoratul va prefera pe cel din urmă. Pentru românii din Ardeal, de exemplu, îngrijorați pînă acum că Guvernul de la București i-a trădat, naționalismul declarativ al puterii deja constituite va fi un prilej de liniștire. Oricum, gesturile făcute de partidul de guvernămînt în direcția românismului de paradă reprezintă o garanție mult mai sigură decît gesturile identice ale unor partide naționaliste aflate în

opoziție. În același timp însă, pariul pe cartea naționalismului declarativ nu va putea rămîne fără urmări negative pe plan intern și extern. Pe plan intern, el riscă să accentueze îngrijorările — și așa destul de mari — ale minorităților. Demagogia tipică naționalismului agresiv va depărta și mai mult de FSN pe intelectuali. Pe plan extern, cartea naționalistă va adînci și mai tare izolarea României. Și, într-un context mondial în care imaginea unei țări în exterior joacă un rol fundamental în acordarea ajutorului economic, ba chiar și în rezolvarea unor litigii teritoriale, s-ar putea ca tentația naționalismului de paradă să se întoarcă împotriva intereselor naționale ale României.

25 septembrie–1 octombrie 1991, „Expres Magazin"

COMUNISMUL FINANCIAR–CONTABIL

Viața din ultimul timp a fost dominată, incontestabil, de chestiunea convertibilității. Acest moment financiar–contabil, pînă nu de mult apanajul exclusiv al specialiștilor, a stîrnit în țară o fierbere vecină cu clocotul. Rareori în istoria de pînă acum o problemă strict economică s-a bucurat de o asemenea glorie publică. Noțiuni abstracte — **curs valutar, blocare a conturilor, devalorizare** — întîlnite doar în filmele cu miliardari, și-au găsit rapid locul în limbajul cotidian. Ședințele de guvern extraordinare s-au ținut lanț. Succesiunea lor năucitoare, dar mai ales prelungirea pînă noaptea tîrziu, au sporit mult impresia unei stări de urgență mascate. Numai Convenția franceză, în glorioasele zile ale ghilotinei, și Sovietele de muncitori, țărani și soldați, înaintea luării cu asalt a Palatului de Iarnă, au mai oferit lumii o asemenea atîtare.

Atît înainte, cît și după căderea fostului Guvern, forțele conservatoare au dus o campanie înverșunată împotriva terapiei de șoc avansate de gruparea Roman. Cei ce vor rămîne în istorie sub numele de grupul celor patru — Ion Iliescu, Alexandru Bârlădeanu, Dan Marțian și Virgil Măgureanu — au criticat-o pe motiv că nu ține cont de realitățile României prezente. Potrivit lor, cărora li s-a alăturat, în ultimul moment, cu faimosul său oportunism, domnul Silviu Brucan, românii, abia ieșiți din privațiunile ceaușiste, nu sînt dispuși să mai suporte și sacrificiile terapiei de șoc. Într-un efort vizibil de a-și depăși competențele, domnul Virgil Măgureanu, directorul SRI a declarat, în Parlament, că menținerea guvernului Roman riscă să aducă țării noi și grozave tulburări. De asemenea, prin declarații publice și prin presa obedientă, gen cotidianul „Dimineața", conservatorii au denunțat liberalismul economic absolut al echipei Roman – Severin. În perioada de tranziție — au susținut ei — se impune ca Guvernul să practice un anume dirijism. Deși toate obiecțiile au fost însoțite, de fiecare dată, de declarații patetice în favoarea reformei, ele au exprimat, sub o formă subtilă, grăbită să menajeze Occidentul ajutoarelor economice, o concepție antireformistă. Mult mai sinceri, național–comuniștii, susținători înrăiți ai conservatorilor din interiorul Puterii, au acuzat gruparea Roman de promovarea unui **„capitalism sălbatic nefast maselor populare", „de distrugerea măreților realizări din anii socialismului".**

La aproape două luni de la venirea minerilor, guvernul Stolojan, format în urma tulburărilor din septembrie, trece la convertibilitatea leului. Ne-am fi așteptat, firește, la o reacție violentă a tuturor celor care au denunțat reforma Roman – Severin. Pentru că, incontestabil, convertibilitatea leului reprezintă unul din momentele fundamentale ale terapiei de șoc. Ea are toate datele pentru a-și ridica împotrivă-i pe toți cei nemulțumiți de radicalitatea programului economic anterior. Convertibilitatea e, astfel, un moment care face ireversibil procesul desprinderii de comunism. În același timp, ea impune, mai mult decît alte etape ale terapiei de șoc, sacrificii enorme din partea populației. Nu întîmplător, unii comentatori, în frunte cu domnul Lionel Stoleru, cel ce trebuia să devină consilierul fostului prim–ministru, au pus evenimentele din septembrie pe seama panicii conservatorilor și național–comuniștilor în fața intenției domnului Petre Roman de a trece la convertibilitatea monedei naționale. Contrar tuturor așteptărilor, decizia guvernului Stolojan n-a stîrnit nici o atitudine critică dinspre conservatorii de la vîrf. Ba, mai mult, la recenta conferință de presă, domnul Ion Iliescu, atît de neliniștit altădată de starea **„celor mulți și sărmani“**, și-a exprimat sprijinul ferm față de hotărîrea executivului. Deși convertibilitatea aparține din plin instaurării în România a **„capitalismului sălbatic, vîndut Occidentului“**, național–comuniștii nu numai că n-au condamnat-o cu mînie proletară, dar au și aprobat-o discret. Bizară e și reacția celebrului revoluționar ad–hoc, domnul Miron Cozma. Noul premier a lansat în Parlament o viguroasă critică a concesiilor economice făcute acțiunii ilegale a minerilor. Contrar așteptărilor, domnul Miron Cozma nu-și aruncă din nou ortacii asupra Bucureștilor, nici măcar nu-l somează pe domnul Theodor Stolojan să coboare în Valea Jiului. Dimpotrivă, domnia sa vine la Guvern în civil, fără lămpașul care l-a făcut celebru; într-o audiență de cetățean respectuos cu autoritățile.

Explicația surprinzătoarei acalmii a populației trebuie căutată mai întîi în procesul complex pe care-l reprezintă efectele convertibilității asupra vieții cotidiene. Pe moment, aceste efecte vizează o pătură redusă a populației: cea a posesorilor de autoturisme și a micilor proprietari de la sate și de la orașe, pătură care, prin specificul ei, nu prezintă riscul unor mișcări sociale necontrolate. S-ar putea spune astfel că, în actuala etapă, convertibilitatea, care a afectat pe cei cu mașini și cu valută, trece drept o măsură de stînga. Ea dă satisfacție celor ce văd în economia de piață un prilej de îmbogățire numai a **„speculanților“** și **„paraziților“**. În timp, consecințele convertibilității se vor extinde, prin ricoșeu, la aproape toate produsele de larg consum. Cu toate acestea, există puține riscuri ca nemulțumirea socială să se transforme într-o violență generalizată. În primul rînd, pentru că produsele de larg consum se vor scumpi cu precădere la țărani și la micii proprietari. Nu va fi greu, așadar, ca, la un moment dat,

nemulțumirea socială fatală pentru Putere să fie îndreptată împotriva acestora din urmă. Ar fi suficientă o campanie dusă de Televiziune împotriva **„speculanților"** și **„bișnițarilor"** din cauza cărora prețurile sînt atît de mari. În al doilea rînd, căderea guvernului Roman a avut un rol decisiv în atenuarea tensiunii sociale. Dincolo de vederile lor conservatoare, autorii loviturii de stat din septembrie au făcut o mișcare fundamentală pentru propria lor salvare. Guvernul Roman a fost conceput ca o **„siguranță"**, menită a evita scurtcircuitarea întregii Puteri instalate în decembrie 1989. În acest sens, el a fost încărcat, treptat–treptat, atît prin propriile greșeli, cît și printr-o vastă acțiune de intoxicare a publicului, cu întreaga responsabilitate pentru costurile ridicate ale reformei. La nivelul conștiinței colective s-a instalat astfel credința că demiterea domnului Petre Roman va pune capăt tuturor suferințelor. Aruncarea acestei **„siguranțe"** a dezamorsat situația. Noul Guvern a stimulat speranțele populației. El beneficiază de o investiție de încredere încă proaspătă. Nu-i exclus ca, mai tîrziu, acest cabinet să se erodeze și el. În acel moment, el va avea soarta cabinetului Roman. Noua **„siguranță"** va fi rapid sacrificată pentru a salva regimul. Deocamdată, la nivelul conștiinței colective mai există speranța că dificultățile sînt trecătoare. Mai ales că premierul Stolojan, aparținînd personalităților posomorîte, jucînd din plin comedia chinuitoarei preocupări pentru treburile țării, gen Ion Antonescu sau Nicolae Ceaușescu din primii ani de guvernare, se bucură de mult mai multă încredere din partea populației decît aparent ușuraticul Petre Roman. Nu trebuie exclusă nici o anumită resemnare care a cuprins încetul cu încetul societatea românească. Spre sfîrșitul guvernării Roman, populația punea continua înrăutățire a vieții cotidiene pe seama **„nebuniei reformiste"** a liderului FSN.

Prezentînd reforma ca pe ceva abstract, impus poporului român de propria-i viziune asupra lumii, domnul Petre Roman a lăsat impresia că ar mai fi și o altă cale decît cea a sacrificiilor tot mai mari din partea omului de rînd. Cel ce i-a urmat, domnul Theodor Stolojan, practică și el aceeași spectaculoasă scumpire a vieții. Numai că, spre deosebire de predecesor, noul premier are inspirația de a înfățișa măsurile de austeritate nu ca pe un efect al unui program politic ambițios, ci ca pe o fatalitate. Constatînd că și acest Guvern a impus o spectaculoasă ridicare a prețurilor, populația a ajuns să se resemneze, ca în fața unui destin necruțător, la o tot mai accentuată înrăutățire a situației. În al treilea rînd, de regulă, nemulțumirea populației s-a transformat în mișcări de amploare numai sub bagheta mînuitorilor din umbră. Atît decembrie 1989, cît și septembrie 1991 o demonstrează din plin. Cele două momente par decupate din același scenariu, al unei lovituri de stat deghizate sub faldurile revoltei spontane. Ajungem astfel la explicația surprinzătoarei acceptări de către forțele conservatoare a deciziei de convertibilitate a leului. De ce aceste forțe, atît

de revoltate anterior pe terapia de șoc, au dat domnului Theodor Stolojan binecuvîntarea pentru o decizie preconizată de guvernul Roman? Răspunsul trimite mai întîi la o trăsătură de substanță a vieții noastre politice: rolul imens jucat de vanitate. Să ne imaginăm că măsura convertibilității ar fi fost luată de fostul Guvern. Cum ar fi procedat domnul Petre Roman? În primul rînd, e greu de presupus că domnia sa ar fi catadicsit să se consulte cu Președinția, cu domnul Alexandru Bârlădeanu, cu domnul Virgil Măgureanu. În al doilea rînd, chiar dacă ar fi făcut-o, ar fi prezentat-o ca pe o performanță personală, ca pe o măsură a reformei care îi aparține! Firește că astfel ar fi reușit să-i pună împotriva sa pe toți. La recenta conferință de presă, domnul Ion Iliescu a declarat, vizîndu-l pe fostul premier, că reforma nu-i un apanaj al cuiva, că ea aparține tuturor. În această afirmație se regăsește orgoliul multor personalități politice în vîrstă, nu numai de la nivelul Puterii, dar și din Opoziție, de a demonstra că ele fac jocurile. Propunerea domnului Petre Roman, făcută cu aroganța-i deja celebră, ar fi fost respinsă sau boicotată.

Noul premier a adoptat o poziție net opusă. Domnia sa s-a înfățișat atît Parlamentului, cît și Președinției, ca un funcționar modest, căruia cifrele îi spun că trebuie făcută convertibilitatea. Nici o referire la un program politic. Nici o ambiție evidentă de a intra în istorie. Comedia a prins! Bătrînilor conservatori li s-a lăsat impresia că decizia politică le aparține. O altă explicație a bunăvoinței cu care a fost primită convertibilitatea trebuie căutată în adevăratul sens al deciziei luate de Guvern. O cercetare atentă ne relevă că principalul scop al convertibilității nu-l reprezintă marcarea unui punct decisiv al reformei, ci obținerea valutei necesare pentru ieșirea din iarnă. Prin obligativitatea transformării în monedă națională a valutei existente, Guvernul a dat o dublă lovitură: a făcut rost de resursele valutare care întîrziau să vină după evenimentele din septembrie și a obținut miliardele de lei pentru a realiza deblocarea financiară. În ambele cazuri ne întîlnim, incontestabil, cu o măsură de contabil–șef căruia directorul i-a dat ordin să facă rost de bani cu orice preț. Funcționar conștiincios al echipei de la putere, domnul Theodor Stolojan a găsit în registre acrobația financiar–contabilă prin care s-au putut procura sumele necesare pentru a rezolva pe moment, fără a stîrni tărăboi politic de amploare, criza provocată de venirea iernii și de incapacitatea întreprinderilor de a mai da salarii. Ne aflăm astfel nu în fața unui moment reformist, ci a unei lovituri de stat financiar–contabile! Semnificativ din acest punct de vedere e faptul că trecerea la convertibilitate n-a fost însoțită de deciziile menite a face din ea un moment major al reformei, cum ar fi, de exemplu, cele privind falimentarea întreprinderilor care nu rezistă noii situații sau accelerarea procesului de privatizare. Puterea instalată în decembrie 1989 avea neapărată nevoie de bani pentru a se salva. Altă dată, ea ar fi apelat la mijlocul grosolan al

naționalizării valutei. Credincioasă cosmeticii neocomuniste, ea a găsit acum o formulă mult mai subtilă: cea financiar–contabilă. Măsură menită a prelungi agonia economiei socialiste, trecerea la convertibilitate se înscrie din plin în amplul proces, început în septembrie, de revenire la perestroika. Sînt tare curios să știu ce viclenie financiar–contabilă va mai inventa domnul Theodor Stolojan în clipa cînd banii obținuți prin recenta lovitură se vor termina. Decizia trecerii la convertibilitate, așa cum a fost luată de guvernul Stolojan, satisface și nostalgia conservatorilor după introducerea unui anume dirijism economic. Făurirea unui organism politic menit a îndruma economia se dovedește imposibilă la ora actuală. Occidentul, de la care Puterea așteaptă tot mai multe linii de credit, ar reacționa imediat. Rolul acestui organism îl joacă, prin noile măsuri, Banca Națională a României. Toate societățile comerciale sînt obligate să-și transforme valuta în lei. Teoretic, ele pot cere ulterior transformarea leilor în valută pentru a face importuri. Numai că acest lucru depinde de Bancă. Ea poate da sau nu aprobare pentru obținerea valutei. Ea poate considera că un anume import nu merită risipirea dolarilor atît de prețioși. În acest fel, Banca Națională a României va dirija practic întreaga viață economică a țării. Înainte vreme, se mergea cu căciula în mînă la Nicolae Ceaușescu. Acum, se va merge la Mugur Isărescu.

Enigma acestei întregi afaceri rămîne domnul Stolojan. E domnia sa un reformist care a apelat la viclenia de mai sus pentru a-i convinge pe conservatorii din interiorul Puterii să accepte convertibilitatea? Sau, dimpotrivă, domnia sa e un neocomunist mascat sub aerul unui tehnocrat reformist? Răspunsul e destul de dificil. În numeroase rînduri, noul premier s-a declarat un reformist înverșunat. Dar, tot în atîtea rînduri, domnia sa și-a exprimat convingerea că e un simplu funcționar, total dezinteresat de politică. E posibil, oare, în România de azi, să fii prim–ministru fără a avea o opțiune generală? Hotărît, nu! Orice decizie economică are nu numai la noi, dar și aiurea, profunde implicații politice. Efectele nebănuite ale convertibilității Stolojan o dovedesc din plin.

20–26 noiembrie 1991, „Expres Magazin“

UN PROGRAM POLITIC: TRASUL PROȘTILOR PE SFOARĂ

Recentele schimbări de la **Actualități,** principala emisiune de informații a Televiziunii, ca și înverșunarea cu care fostul director general, domnul Emanuel Valeriu, ține să facă o emisiune de mare influență, **REVISTA PRESEI,** n-au avut în presă un ecou deosebit. Cîteva publicații, printre care și „EXPRES MAGAZIN", s-au sesizat imediat. Restul au tăcut. Unele, pentru că au considerat subiectul lipsit de interes. Cele mai multe însă, pentru că au obosit să mai scrie în zadar. Sentimentul că orice s-ar scrie, orice s-ar dezvălui, puternicii zilei își văd mai departe de treabă, se întărește pe zi ce trece. Un aer de lehamite bîntuie societatea românească. Sub el însă se acumulează, ca și în lunile premergătoare lui decembrie 1989, tensiuni extrem de primejdioase. Întîmplările de la Televiziune meritau însă o reacție mult mai severă. Aceasta, pentru că ele nu sînt întîmplătoare. Ele reprezintă acel fapt minor care exprimă, prin semnificațiile sale majore, o realitate fundamentală. Ce au făcut redactorii acuzați? Și-au făcut pur și simplu meseria. Au convocat cîțiva istorici nu pentru a discuta despre posibilitatea sau imposibilitatea reinstaurării monarhiei în țara noastră, ci pentru a dezbate adevărul despre o personalitate istorică: Regele Mihai. Convocînd în studio cîțiva istorici, ei n-au procedat în calitate de monarhiști, ci în calitate de profesioniști care știu că adevărul se dezvăluie nu prin campanii de tip proletcultist, ci prin confruntarea științifică a punctelor de vedere. Gestul lor nu putea rămîne însă fără urmări. El a fost considerat de domnul Răzvan Theodorescu drept picătura care a umplut paharul. Obedientul președinte al Televiziunii nu se referea însă la activitatea celor doi, ci la o întreagă tendință vizibilă în ultimul timp la Televiziune. Spargerea Frontului a provocat o derută a forțelor conservatoare. Pe acest fond, unii profesioniști de la Televiziune au declanșat o bătălie pentru a face această instituție un spațiu al obiectivității jurnalistice. Deruta forțelor conservatoare a durat destul de puțin. Ele s-au mobilizat și au trecut la contraatac. Sancționarea celor doi redactori, aducerea în prim–plan a lui Emanuel Valeriu sînt puncte deja cîștigate. Vor urma, probabil, și altele. Mai ales că Televiziunea, în criză financiară din cauza unei gestiuni dezastruoase, se află la cheremul Președinției și Parlamentului, altfel spus, al instituțiilor dominate de forțele conservatoare. Nu e prima dată cînd forțele

neocomuniste din interiorul Puterii acționează drastic pentru a lichida orice tentativă a Televiziunii de a se așeza pe fundamentele adevărului. Întreaga perioadă de după revoluție e dominată de înverșunarea cu care regimul fesenist s-a străduit să aibă controlul deplin al Televiziunii. Pentru păstrarea acestei instituții sub dominația sa, el n-a precupețit nimic. E suficient să reamintim că, în septembrie 1991, Televiziunea a fost apărată de asediatori cu prețul unei băi de sînge. Eliberarea Televiziunii, inclusiv prin acțiunea din interior, ar fi o lovitură de moarte pentru forțele neocomuniste care, în fața mutațiilor din electoratul român, simt cum le fuge pămîntul de sub picioare. Aceasta, pentru că Televiziunea reprezintă, încă din decembrie 1989, unul din instrumentele transpunerii în viață a politicii neocomuniste.

Cînd, la începutul lui 1990, domnul Silviu Brucan, pe atunci politologul declarat al FSN, lansa public teza împărțirii românilor în proști și deștepți, întreaga presă s-a năpustit asupra lui indignată. Grație umorului nostru, formula **„proștii lui Brucan"** a făcut carieră. Nimeni nu a observat însă că ea reprezenta nu atît o judecată de apreciere, cît mai ales un program de guvernare. Echipa perestroikistă venită la putere în decembrie 1989 împărtășea convingerea că regimul Ceaușescu se prăbușise nu pentru că împinsese pînă la ultimele consecințe slăbiciunile comunismului, ci pentru că, așa cum afirmase Ion Iliescu pe micul ecran, în după–amiaza lui 22 decembrie 1989, întinase **„nobilele idealuri ale socialismului"**. În numele acestor **„nobile idealuri ale socialismului"**, Stalin trimisese la moarte milioane de oameni. Sub semnul celebrei învățături machiavellice **„Scopul scuză mijloacele"**, se practicase delațiunea la scară națională, îndoctrinarea oarbă, falsificarea trecutului, minciuna ridicată la rangul de politică de stat, cultul personalității, festivismul absurd. Noua echipă n-avea de gînd să renunțe la **„nobilele idealuri ale socialismului"**. Sub semnul gorbaciovismului, ea își propunea să modernizeze mijloacele pentru atingerea lor, să le adapteze unei lumi obsedate de respectarea libertăților individuale. Era limpede că vechile mijloace, ale constrîngerii și ale propagandei grosolane, nu mai erau posibile. Ele trebuiau înlocuite cu mijloacele, mult mai subtile, ale manipulării și diversiunii, mijloace de atingere a **„nobilelor idealuri ale socialismului"** în condițiile unei aparente respectări a democrației. Existența **„proștilor lui Brucan"** avertiza asupra posibilității de a folosi, la scară națională, mijloacele trasului pe sfoară. Dacă poporul român se împarte în proști și deștepți, neîndoielnic, ultimii îi vor manipula pe primii. S-au pus astfel fundamentele unei politici bazate nu pe rezolvarea problemelor reale, ci pe tragerea proștilor pe sfoară. Dezastrul economic actual își are una din cauze și în această politică. Trasul proștilor pe sfoară a asigurat rămînerea la putere a echipei perestroikiste. El n-a reușit și nu va reuși niciodată să rezolve gravele contradicții ale realului. Un rol decisiv în această politică avea să-l joace Televiziunea. În acest scop,

chiar din decembrie 1989, instituția a făcut obiectul unei intense operații de cosmetizare neocomunistă. După cum s-a putut vedea, mișcarea din decembrie a folosit o întreagă imagistică revoluționară. Intrarea în sediul fostului CC trimite la luarea Bastiliei sau la asaltul Palatului de Iarnă. Poporul ridicat la luptă (o altă imagine din recuzita revoluționară) face gesturi simbolice: devastează sediul CC, identificat drept inima răului, arde portretele dictatorului, dă flori soldaților, își exprimă bucuria de a trăi un moment măreț. E izbitor să constați, revăzînd benzile video din decembrie 1989, cît de mult seamănă imaginile surprinse în zilele respective cu cele ale filmelor proletcultiste despre revoluția din 1917 sau despre 23 august 1944. Aceeași agitare a drapelelor victorioase. Aceeași venire a muncitorilor din suburbii. Aceiași soldați care ezită să tragă în popor. Aceeași cădere a tiraniei. Și aceeași viață nouă care se deschide acum. Singurul element original, cel prin care decembrie 1989 îmbogățește recuzita revoluționară, rămîn autobasculantele. Revoluția română ne oferă imaginea, pe cît de puternică, pe atît de seducătoare, a zecilor de autobasculante cutreierînd Bucureștiul în lung și în lat, cu mase populare pe platformă, bucuroase c-au răsturnat tirania și cu șoferul la volan, bucuros că poate încălca regulile de circulație fără ca Miliția să-l amendeze.

Evenimentele de la finele lui 1989 repetă mecanismul tuturor revoluțiilor: diferența dintre aparență și esență, dintre fațada lirică și realitatea meschină. În *Tehnica loviturii de stat,* Curzio Malaparte scria că asaltul Palatului de Iarnă a fost, din punct de vedere practic, complet inutil. Lucrurile fuseseră rezolvate, de mult, în culise. În istorie însă a rămas opereta: salvele mărețe de pe „Aurora", matrozii înaintînd prin **„gloanțele ucigașe ale tiraniei".** Diferența funcționează din plin și în cazul evenimentelor din decembrie. Asedierea CC-ului, intrarea în Televiziune fac parte din spectacolul Revoluției. Răsturnarea dictatorului e însă rezultatul unor combinații abil ascunse de aparențele spectaculoase: înțelegerile dintre diferitele grupuri de putere din partid, între Armată și Securitate etc. Alături de sediul fostului CC, Televiziunea beneficiază și ea de o masivă acțiune de simbolizare. Astfel, pătrunderea maselor populare în clădire (permisă, din cîte se știe deja, de Securitate), ocuparea studioului 4, posibilitatea ca orice cetățean să vorbească și să dea din mîini în fața camerelor de luat vederi, erau tot atîtea încălcări ale unor tabuuri anterioare. Tot ce fusese interzis mai înainte era acum permis. Prin astfel de gesturi avea loc ceea ce s-ar putea numi blanșizarea Televiziunii. Ca și Armata, Televiziunea fusese instrumentul dictaturii. Era necesar, ca și în cazul Armatei, o operațiune prin care populația să creadă că Televiziunea a trecut de partea poporului. Ea fusese a lui Ceaușescu. Acum era a poporului. Ea nu fusese liberă. Acum era liberă. Nu întîmplător redactorii se grăbesc să pună genericul **TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ LIBERĂ.** În același timp se întîmplă și ceea ce s-ar

putea numi operația de eroicizare a Televiziunii. Alături de noii lideri, Televiziunea e prezentată drept salvatoarea Revoluției. Întruchipări ale răului, teroriștii trag în ea cu arme de toate calibrele. Ea însă rezistă eroic și salvează țara de odioasa dictatură. În realitate, Televiziunea nu e deloc liberă. Ea trebuie să treacă acum drept liberă, întemeiată pe adevăr, ruptă definitiv de postura instrumentului de propagandă. Pentru că, sub această mască a independenței, ea urmează să joace rolul de principal instrument al manipulării care va urma. Imbecilitățile ceaușiste lipsiseră Televiziunea de credibilitate. Nici o vorbă, nici o imagine aparținînd Televiziunii din ultimii ani ai lui Ceaușescu nu mai avea efect asupra populației. Prin vasta operațiune de mitizare de la sfîrșitul lui decembrie 1989 ea capătă o credibilitate spectaculoasă. Pe acest fond, Televiziunea rămîne mai departe aservită regulilor tipice mecanismului comunist de propagandă. Perioada ceaușistă e supusă unui tir necruțător. În schimb, noua realitate, ivită prin răsturnarea dictaturii, e idilizată la maximum. Comunismul nu e negat ca sistem. Tarele regimului anterior nu sînt puse pe seama sistemului, ci a omului Ceaușescu. Noua echipă e înfățișată ca salvatoare a neamului, dar mai ales ca fiind în stare să rezolve, ca prin farmec, toate problemele. Ceaușescu apare ca un geniu al răului. Asupra lui se concentrează o întreagă campanie tipic bolșevică. Personalitatea sa morală, chiar și personalitatea fizică trec înaintea celei politice. Dictatorul e înfățișat în imagini tari: odios, bea și benchetuiește în timp ce poporul suferă, se întreține cu sînge de copil, e gîngav, analfabet etc. El e acum menșevicul din literatura sovietică și chiaburul din literatura română proletcultistă.

În același timp, membrii noii Puteri fac obiectul unei transfigurări de basm: curajoși în lupta împotriva teroriștilor, buni la suflet, frumoși și inteligenți, veșnic surîzători. Ei sînt acum stahanoviștii din literatura anilor '50. Această prezentare lirică nu va rămîne fără urmări. Mizeria ceaușistă era expresia fundăturii fatale în care intrase dictatorul din cauza sistemului său centralizat. Dezastrul era obiectiv. Acestei explicații i se preferă teza propagandistică potrivit căreia dificultățile vieții cotidiene își aveau cauza în intenția lui Ceaușescu de a înfometa, conștient, poporul pe care nu-l iubea. În aceste condiții, are loc, paradoxal, o idilizare a sistemului anterior. Dacă numai Ceaușescu e de vină, lucrurile sînt foarte simple: el a lăsat o bogăție uriașă. Nu rămîne noii echipe decît s-o redea poporului. Răsturnarea lui Ceaușescu și aducerea la conducere a unor oameni buni, iubitori de norod, trec drept suficiente pentru instaurarea fericirii și prosperității. De aici sentimentul național că în perioada care va urma nu mai e nevoie de nici o responsabilitate. Căzută în propria-i capcană, noua Putere se complace în a ceda unor exigențe dintre cele mai aberante din punct de vedere economic. Iluzia durează mult timp. Ea va fi principalul factor al zdrobitorului succes obținut de FSN în alegerile din mai 1990.

Mecanismul proletcultist e mutat apoi de la propaganda împotriva lui Ceaușescu la propaganda împotriva Opoziției. Lucru destul de ușor dacă ne gîndim că Opoziția reprezintă burghezia, eternul dușman al comunismului. Tezele exploatării, ale vînzării capitalismului străin fuseseră verificate de 45 de ani. Mijloacelor anticeaușiste li se adaugă altele specifice. E inutil să trecem aici în revistă lunga istorie a manipulărilor și diversiunilor prin Televiziune, mai ales în perioada decembrie 1989–mai 1990. Toată lumea își amintește de ascunderea realității, de prezentarea ciuntită a manifestațiilor de protest, de exagerarea unor fapte minore cum a fost, de exemplu, așa–zisul pericol al pătrunderii în țară a literaturii legionare. Atît de puternică e mitizarea Televiziunii prin evenimentele din decembrie încît ea își permite manevre dintre cele mai primitive, cum ar fi, de exemplu, refuzul de a transmite uriașa demonstrație din 28 ianuarie 1990, pe motiv că în Piața Victoriei era ceață. Printr-un arsenal de manevre și diversiuni, Televiziunea a compromis pluralismul, tranziția la economia de piață. Ea e unul dintre responsabilii dezastruoasei întîrzieri a instaurării democrației în România.

Și dacă ne gîndim la faptul că unele teritorii pierdute din interiorul ei au fost recent recîștigate de către forțele conservatoare, forțe care nu înțeleg că trebuie să plece de pe scena istoriei, Televiziunea riscă să devină responsabilă și de un dezastru național. Pentru că ieșirea din criză nu poate avea loc decît prin dezmeticirea populației. Trasul proștilor pe sfoară e o politică nu numai imorală, dar și falimentară.

20–27 mai 1992, „Expres Magazin"

TÎRFELE NOASTRE N-AU DEMNITATE NAȚIONALĂ!

Trecînd printr-un timp de tăcere, domnul Paul Everac s-a manifestat, după decembrie 1989, ca autor de tablete în cîteva publicații bucureștene. O mare parte din producțiile sale publicistice au fost strînse într-un volum, intitulat *Reacționarul*. Un volum fără prea mare ecou la public. Un jurnalist de la „Adevărul" se întreba, retoric, asupra tăcerii cu care a fost primită cartea domnului Paul Everac. Adversarii domniei sale au scris, în aceste zile, că actualul director al Televiziunii Române ar fi colaborat la „România Mare" și la „Totuși iubirea". Nimic mai exagerat. Înainte de decembrie 1989, domnul Paul Everac n-a făcut parte din gruparea Barbu–Păunescu. Deși autor al unor cunoscute lucrări de comandă socială, domnul Paul Everac a fost totuși un personaj incomod. Ori de cîte ori interesele sale au fost atinse, domnia sa n-a ezitat să-și îndrepte ascuțișul ironiei verbale și tipărite împotriva funcționarilor culturali ai momentului. În orice caz, nu se poate spune că domnul Paul Everac a atins slugărnicia unor Corneliu Vadim Tudor și Adrian Păunescu față de partid, față de cuplul Ceaușescu. Și după Revoluție el s-a păstrat departe de publicațiile naționalist–extremiste. A preferat acestora publicații de un naționalism mai puțin exagerat. Le-am numi, în absența altui termen, publicații de un naționalism mediocru. Deși ziarele și revistele respective, ca de altfel și domnul Paul Everac, au cultivat mascat Puterea, lansînd împotriva Opoziției acuzațiile devenite deja clișeu, nu se poate vorbi în cazul acestora, ca și în cazul domnului Paul Everac, de o atitudine oficios prezidențială. După decembrie 1989, așadar, domnul Paul Everac nu s-a manifestat ca un publicist și scriitor cotrocenist. Deși, multe dintre ideile sale sînt locuri comune ale gîndirii domnului Ion Iliescu.

Cîtă vreme prezența domnului Paul Everac s-a limitat la spațiul presei, personalitatea și spusele domniei sale au trecut aproape neobservate. Curios, tabletele sale n-au fost atacate nici de la dreapta, nici de la stînga. De fapt, ele n-au avut nici un ecou. Domnia sa ar fi putut publica ani în șir de acum încolo. Rezonanța scrisului său ar fi rămas la același nivel. Adică la zero. Recenta sa numire în postul de director general al Televiziunii l-a adus pe domnul Paul Everac în prim–planul atenției generale. Incitată de această numire, presa, opinia publică și-au întors privirile spre domnul

Paul Everac. I-a fost răscolită biografia. I s-au descoperit antecedente în planul scrisului compromițător. I s-au recitit tabletele publicate după 22 decembrie 1989.

Se poate vorbi astfel, la ora actuală, de un veritabil caz Paul Everac. În ce constă acest caz? În primul rînd, în numirea domnului Paul Everac în postul de director general al Televiziunii. O numire făcută de Guvern, desigur. Asta însă numai în aparență. În realitate, numirea a venit de la Cotroceni. Domnul Paul Everac pare să se bucure de o mare slăbiciune din partea domnului Ion Iliescu. Țin minte că, la întîlnirea neprotocolară a domnului președinte cu directorii și redactorii–șefi ai principalelor cotidiane bucureștene, a fost prezent și domnul Paul Everac. Deși acesta era un simplu colaborator la săptămînalul „Românul". Intervenția domniei sale n-a fost dincolo de tiparele de pînă acum ale personalității sale. Domnul Paul Everac a spus banalități pe un ton grav. Domnul Ion Iliescu mi s-a părut însă adînc impresionat de aerul de gospodar și de mare înțelept național al domnului Paul Everac. Indiferent însă de unde a venit această numire, ea rămîne discutabilă din mai multe puncte de vedere. Mai întîi, pentru că pretextul invocat de Guvern — haosul provocat de absența unui cap în fruntea instituției — e cusut cu ață albă. Așa cum s-a așteptat aproape un an votarea legii de organizare a Televiziunii, se mai aștepta o lună–două pînă se stabilea legal cine și cum să numească pe directorul general al TVR. În perioada interimatului, Televiziunea n-a făcut mai mari greșeli decît în perioada cînd s-a bucurat de prezența unui director general. Sub interimatul domnilor Paul Șoloc și Dumitru Moroșanu, Televiziunea a trecut în chip acceptabil campania electorală. În al doilea rînd, pentru că numirea s-a făcut fără ca primul–ministru să catadicsească a consulta pe cineva. Nici măcar comisiile de specialitate ale Parlamentului. Sigur, din punct de vedere constituțional poate fi invocat faptul că, în absența unei legi anume, numirea se face de către Guvern, potrivit unui decret rămas de pe vremea CPUN-ului. În actualul context politic sensibil al țării, n-ar fi fost rău însă dacă decizia Guvernului ar fi respectat, măcar de fațadă, regulile consultării democratice. S-a văzut încă o dată, poate, că democrația e un cadru la care actualii guvernanți apelează doar atunci cînd le convine. Cînd e vorba de o decizie vitală pentru supraviețuirea lor politică, atît de invocata democrație e pusă între paranteze.

Numirea domnului Paul Everac e discutabilă și dintr-un alt punct de vedere. Domnia sa nu are nici o legătură cu noul post. S-a făcut mare caz în ultimul timp de faptul că în perioada guvernărilor Roman și Stolojan au fost destituiți oameni bine pregătiți profesional, cu o mare experiență de conducere, sub pretextul că ar fi avut un trecut ceaușist. În locul lor au fost numiți oameni fără prea mare competență și, mai ales, fără prea mare experiență de conducere, numai și numai în virtutea faptului că în perioada

Ceaușescu n-au îndeplinit nici o funcție. Atît domnul Nicolae Văcăroiu, cît și domnul Ion Iliescu au deplîns această practică. Domniile lor au pledat pentru promovarea în posturi de conducere a unor oameni competenți, fără a se ține cont de trecutul lor. Din nefericire, numirea domnului Paul Everac infirmă flagrant aceste intenții afișate de FDSN înainte și după alegeri. În postul de director general al Televiziunii a fost promovat cineva fără competență și fără experiență în domeniul respectiv. Domnul Paul Everac n-a lucrat o zi la Televiziune. Nici înainte, nici după decembrie 1989. Dacă, în cazul postului de președinte al Radio–Televiziunii, experiența în domeniu avea mai puțină importanță, în cazul postului de director general, post executiv în esență, experiența în domeniu contează enorm. Domnul Paul Everac n-a condus nici înainte, nici după, vreo gazetă. De altfel, domnia sa n-a condus nimic, dat fiind că toată viața sa a fost liber profesionist. Unde sînt competența, experiența de conducere atît de des invocate de domnul Ion Iliescu și de domnul Nicolae Văcăroiu?

O altă componentă a cazului Paul Everac o reprezintă decizia domnului director general de a susține, în fiecare sîmbătă, la o oră de maximă audiență, un editorial. Domnul Paul Everac și-a motivat hotărîrea exemplificînd că în chip asemănător procedează și directorul postului de radio **Europa Liberă.** În ciuda acestui exemplu, care mi se pare nefericit, deoarece **Radio Europa Liberă** nu e finanțat prin contribuția cetățenilor români, hotărîrea domnului Paul Everac e cel puțin bizară. În primul rînd pentru că, așa cum s-a subliniat și în intervențiile din Parlament, Televiziunea e un bun național. Intenția noului numit în funcție de a-și publica producțiunile proprii nu într-un ziar aparținîndu-i, ci pe postul de televiziune, profitînd de postura în care se află, rămîne sinonimă cu un abuz în serviciu. Aceasta, cu atît mai mult cu cît anterior promovării sale ca director general, domnul Paul Everac nu s-a afirmat ca o vedetă a publicisticii. Prin difuzarea impresiilor sale la o oră de maxim interes, Televiziunea nu cîștigă un spor de atractivitate. Nu Televiziunii îi servește apariția pe post a domnului Paul Everac, ci domnului director general însuși. În al doilea rînd, pentru că un editorial al conducătorului instituției riscă să marcheze politic activitatea în ansamblu a Televiziunii. Instituția din Dorobanți a fost criticată în numeroase rînduri pentru partizanatul ei politic. De către toate forțele. Și de către cele aflate la dreapta eșichierului politic, și de către cele aflate la stînga. De fiecare dată s-a răspuns — și pe drept cuvînt — că Televiziunea nu e un întreg unitar, că există o libertate maximă a fiecărei redacții, a fiecărei emisiuni. Un argument absolut convingător. Într-adevăr, sub acest semn oamenii și emisiunile Televiziunii au înfățișat pînă acum o largă paletă de poziții diverse, chiar controversate în marile probleme politice ale momentului. La nivelul instituției aceste poziții s-au compensat reciproc. S-a putut vorbi, astfel, de o echidistanță de ansamblu a principalei noastre instituții

de presă. Indiferent de cine l-ar compune, un editorial n-are cum să nu fie marcat politic. Din start, difuzarea unui editorial semnat de conducătorul instituției riscă să identifice politic întreaga instituție. Oricît s-ar strădui domnul Paul Everac, punctele sale de vedere n-au cum să treacă, în ochii partidelor, ai opiniei publice drept opiniile personale ale publicistului și scriitorului Paul Everac. Ele sînt identificate, cum de altfel s-a și întîmplat după intervenția de sîmbătă, ca fiind ale Televiziunii în general.

N-a fost singurul lucru suspect în discursul inaugural susținut de directorul general al Televiziunii. Nedumeriri a stîrnit, de exemplu, declarația domnului Paul Everac privind necesitatea ca Televiziunea să nu jignească instituțiile statului de drept. În fapt afirmația e corectă. Televiziunea nu trebuie să jignească. Nu numai instituțiile statului de drept, dar tot ce există și mișcă în România de azi. Numai că, precizînd, domnul Paul Everac s-a referit numai la instituțiile Puterii. Or, după opinia mea, Televiziunea nu trebuie să jignească nici Opoziția. E drept că domnul Ion Iliescu, de exemplu, a învins în alegeri. Domnia sa a obținut un procentaj mai mare decît domnul Emil Constantinescu. Acesta din urmă însă, se bucură și el de încrederea unei anumite părți a populației. Din acest punct de vedere, domnia sa are aceleași drepturi ca și domnul Ion Iliescu de a nu fi jignit de către Televiziune. Pentru că, așa cum jignirea domnului Ion Iliescu înseamnă jignirea unei părți a electoratului, jignirea domnului Emil Constantinescu înseamnă jignirea celeilalte părți. În discursul său inaugural, domnul Paul Everac a vorbit despre necesitatea ca Televiziunea să facă educație. Și aceasta e absolut corect. Numai că, în clipa cînd s-a pus problema ce educație să facă Televiziunea, domnul Paul Everac n-a spus un cuvînt despre necesitatea unei educații în spiritul democrației, al economiei de piață, al integrării noastre în Europa.

Ascultînd discursul inaugural, am crezut că absența oricărei referiri la educația pentru democrație a fost o scăpare a domnului Paul Everac. Tableta de sîmbătă seara, de după emisiunea **Actualități**, m-a convins că n-a fost vorba de o întîmplare. Ca și în intervențiile sale din presă, domnul Paul Everac se dovedește incapabil să înțeleagă mecanismele subtile ale noii realități românești. Semnificativă în acest sens mi se pare explicația pe care domnul Paul Everac s-a străduit s-o dea fenomenelor existente în perioada de după decembrie 1989. Domnia sa s-a referit, astfel, la o sumedenie de lucruri. Și la buluceala unora pentru a beneficia de ajutoare din străinătate. Și la afacerea deșeurilor. Și la importul de zahăr infestat. Și la importul de filme proaste. S-a referit pînă și la whisky-ul fals și la tîrfele care iau drumul Turciei. Sesizarea acestor lucruri e absolut corectă. Incorectă pînă la catastrofal e explicația dată de domnul Paul Everac. O explicație puerilă, care stîrnește rîsul și unui proaspăt alfabetizat. Domnia sa a explicat fenomenul de mai sus prin faptul că ne-am pierdut mîndria națională.

Așadar, tîrfele noastre iau drumul Istanbulului nu pentru că sînt tîrfe, adică în stare să facă orice pentru un ban în plus, ci pentru că n-au mîndrie națională! Potrivit filozofiei domnului Paul Everac, dacă tîrfele noastre ar avea mîndrie patriotică, atunci ar fi conștiente că **„acum 2000 de ani, de cînd ne-am născut, aveam doi părinți, unul mai mîndru decît altul, iar unul dintre ei a construit Europa“,** prostituatele noastre ar rămîne în țară, să-și facă meseria pe leul nostru național, nu pe dolar! Aceeași explicație aberantă a dat domnul Paul Everac și afacerii cu zahăr infestat, și aceleia cu whisky falsificat, și bulucelii acolo unde se atribuie ajutoare străine. E limpede că domnul Paul Everac face o mare eroare de analiză. Fenomenele incriminate de domnia sa nu-și au cauza în absența demnității naționale. Tîrfele noastre merg la Istanbul, afaceriștii noștri aduc zahăr infestat, dughenarii care răspîndesc whisky falsificat sînt niște simpli escroci. A pune problema demnității naționale în cazul acestora e o profundă jignire a însești demnității naționale. Nu prin apelul la conștiința marelui nostru trecut istoric pot fi scoși escrocii din activitatea lor, ci printr-o severă aplicare a legii.

Domnul Paul Everac s-a străduit să fie cît mai patetic. Domnia sa nu a părut convins de faptul că apelul patetic la patriotism va reuși să oprească pe tîrfele autohtone în drumul lor către Turcia. Am vaga impresie că domnul Paul Everac se înșală!

3–10 februarie 1993, „Expres Magazin“

DE LA ANTIGONA LA TRAIAN CHEBELEU

După o tăcere căreia un ziar bucureștean i-a zis inexplicabilă, Traian Chebeleu a răspuns atacurilor lui Corneliu Vadim Tudor. Nu vreau să stărui asupra textului de aproape nouă pagini prin care purtătorul de cuvînt al Președinției își îndeplinește, în sfîrșit, una din ipostazele presupuse ale domniei sale: cea de bărbat. Țin, totuși, să remarc, dintr-o fugară ochire a întregului text, o anume exagerare a situației. Traian Chebeleu ia atacarea sa de către Corneliu Vadim Tudor ca pe o veritabilă tragedie antică. Domnul ambasador se prezintă publicului larg cu o față mai răvășită decît a Antigonei. Domnia sa ajunge la un moment dat să-și ceară scuze familiei, rudelor, colegilor și colegelor cu care a lucrat. E limpede că e marcat profund de potopul de insulte și de calomnii abătut asupra capului său. L-am compătimi, bocind împreună cu el și ștergîndu-ne reciproc nasurile, dacă nu s-ar pune următoarea problemă. De doi ani și ceva, mai mulți oameni publici din România de azi, printre care mă număr și eu, sînt terfeliți, săptămînă de săptămînă, de Corneliu Vadim Tudor. Acest Jirinovski de buzunar e însă creația președintelui Ion Iliescu. Datorită președintelui a înviat din moartea politică și gazetărească la care îl condamnase revoluția din 1989. Datorită lui Ion Iliescu a cîștigat alegerile. Datorită lui Ion Iliescu Justiția n-a făcut dreptate nici uneia din victimele lui Corneliu Vadim Tudor. Nici măcar în cazul strigător la cer prin limpezimea lui al fostului procuror general Gheorghe Robu.

Cum să se pună în mișcare Justiția împotriva lui Corneliu Vadim Tudor cînd acesta e liderul unui partid aliat cu al lui Ion Iliescu?! În tot acest timp, președintele Ion Iliescu n-a schițat un singur gest de desolidarizare de Corneliu Vadim Tudor. Și-a frecat bucuros mîinile ori de cîte ori liderul PRM i-a împroșcat cu noroi pe adversarii săi politici. A acceptat ca senatorul PRM să-i sară în ajutor cu jegul său publicistic ori de cîte ori un jurnalist sau un om politic a îndrăznit să-i spună că mai și greșește. Această complicitate discretă i-a dat lui Corneliu Vadim Tudor avîntul de a-și face de cap în politică și în gazetărie. Și acum, cînd valul de murdărie se întoarce și asupra colaboratorilor săi, președintele dă, prin Traian Chebeleu, semne de nervozitate. Astfel că, oricît de mult ne-ar îndemna sufletul să-l deplîngem pe purtătorul de cuvînt al Președinției, nu putem spune altceva decît

că aerul său tragic e ridicol. Cum ridicolă e și scrisoarea de solidaritate cu domnia sa a lui Adrian Năstase. Din cîte știu, Adrian Năstase e liderul unui partid aliat cu PRM. Domnia sa a fost, pînă nu de mult, în unitate de cuget și simțiri cu Corneliu Vadim Tudor. Acum, cînd un om al președintelui e atacat, domnia sa îi trimite o scrisoare de solidaritate. La altceva decît la o epistolă ne așteptam de la bărbatul Adrian Năstase. Ne așteptam, de exemplu, la gestul radical de a o rupe în plan politic cu liderul PRM. Asta presupune însă anumite riscuri. Cum ar fi pierderea sprijinului dat PDSR de Partidul România Mare. Cum să-și asume Adrian Năstase un asemenea risc? E mult mai comod, e mult mai călduț să-i trimiți o scrisoare de solidaritate lui Traian Chebeleu. N-aș fi scris despre răspunsul domnului purtător de cuvînt al Președinției dacă, în finalul poliloghiei sale, n-ar fi și o referire la persoana mea și la „Evenimentul zilei". Brusc avîntat pe terenul mlăștinos al psihologiei, domnia sa îmi presupune un impuls sufletesc. Și anume, că aș fi reprodus **„cu o voluptate nedisimulată"** insultele și abjecțiile lui Corneliu Vadim Tudor în cele cîteva sute de mii de exemplare ale „Evenimentului zilei". Pe cît de prost psiholog, pe atît de prost om politic e Traian Chebeleu. Purtătorul de cuvînt al Președinției n-a înțeles nimic din acțiunea noastră publicistică. Dacă insulta cu **„sexul oral"** ar fi fost formulată de un jurnalist oarecare, nu i-aș fi dat nici o atenție. Așa cum am scris de cîteva ori în „Evenimentul zilei", incredibila insultă aparține nu unui jurnalist oarecare, ci unui personaj politic: lider de partid, ba chiar, prin bunăvoința PDSR, secretar al Senatului. Mai mult, avînd în vedere tratativele PDSR cu aliații săi de stînga, acest personaj poate fi, de la 1 martie, ministru. Atît prin știrea publicată, cît și prin editorialele mele, am atras atenția că ne aflăm în fața unui incredibil caz de degradare a vieții politice românești. Noi nu am reprodus pur și simplu abjecțiile lui Corneliu Vadim Tudor, ci am publicat o știre despre un eveniment ieșit din comun. Prin asta am avertizat nu numai asupra hăului în care poate cădea viața politică românească, dar și asupra tembelismelor pe care le-ar putea face Corneliu Vadim Tudor odată ajuns la guvernare.

16 februarie 1994, „Evenimentul zilei"

MANIA ARESTĂRILOR PREVENTIVE

N-are rost să mai explicăm ce înseamnă pentru un om o arestare. Chiar și atunci cînd ea e doar pentru cîteva zile. Chiar și atunci cînd ea e nedreaptă. Șocul psihologic și moral e imens. Imaginea publică a respectivului suferă o prăbușire dramatică. Un proces care capătă conotații neobișnuite dacă respectivul e o personalitate cunoscută. Aruncată în spațiul imens al opiniei publice, știrea ajunge la cunoștința întregii țări. Dacă arestatul e un politician, o află imediat toți cei care i-au dat votul. Dacă e gazetar, iau cunoștință de ea toți cei care-l citesc. Plecînd de la această realitate, **Codul de procedură penală** prevede condiții precise pentru măsura de arestare preventivă a cuiva. În ansamblu, ele se subscriu însuși conceptului de preventiv. Un om e arestat preventiv cînd rămînerea sa în libertate ar constitui un pericol. Pentru mersul cercetării penale. Pentru siguranța celorlalți cetățeni. Iată însă că în ultimul timp asistăm la o cascadă de arestări preventive. Nu ale unor criminali înrăiți, ci ale unor personalități publice sau implicate în scandaluri vizînd persoane publice.

Cazul cel mai izbitor îl reprezintă, incontestabil, cel al tînărului jurnalist Andrei Nicolae, de la Craiova. Nu pun în discuție măsura tîrîrii sale într-un proces penal pe motiv de ofensă adusă autorității prin scrierea și iscălirea pamfletului antiprezidențial **„Povestea porcului"**. Mai-marii de la Craiova, în frunte cu prefectul, au găsit de cuviință că textul e o ofensă la adresa autorității care e președintele Ion Iliescu. Ca scriitor, admir textul lui Nicolae Andrei. Avem în persoana autorului, cred, un pamfletar adevărat. Toți cei care se pretind a fi pamfletari în România de azi nu fac altceva decît să imite textele lăbărțate, golănesco–mistocărești, ale lui Corneliu Vadim Tudor. Autorul de la Craiova practică un pamflet amintind de cel arghezian: frază scurtă, verb plesnitor, text ținut în frîu de la prima pînă la ultima literă. Șocul asupra cititorului provine din uriașa cantitate de otravă pusă într-un quadrat. Ca jurnalist, însă, nu agreez o asemenea formulă. Pamfletul semnat de Andrei Nicolae trădează o ură virulentă. Indiferent cine ar fi ținta acestui sentiment, nu pot să-l împărtășesc nici în presă, nici în politică. Am mai spus-o — cred —, că într-o lume în care toți sîntem trecători nu merită să ne cheltuim sufletul în ura împotriva cuiva. Aceasta nu înseamnă însă că împărtășesc gestul autorităților de la Craiova de a-i trînti autorului un

proces penal pentru un pamflet. Cînd spun asta, mă gîndesc, printre altele, că ditamai liderul de partid și secretarul Senatului României, Corneliu Vadim Tudor, și-a îngăduit texte mult mai insultătoare față de oameni publici din România de azi, inclusiv față de președinte, fără ca Procuratura să tresară măcar. Admițînd însă posibilitatea unui proces, cu atît mai puțin pot fi de acord cu măsura arestării preventive luate împotriva tînărului autor. Cum se justifică ea? În nici un fel. Omul a mîzgălit și el ceva pe hîrtie. N-a dat cu cuțitul, n-a participat la un viol în grup, n-a jefuit un magazin punînd vînzătoarei unghia-n gît. Rămînerea lui în libertate pînă la pronunțarea sentinței n-ar constitui un pericol pentru nimeni. Nici măcar pentru Ion Iliescu. Chiar dacă, în libertate fiind, tînărul jurnalist ar mai fi scris și publicat un pamflet antiprezidențial, nu cred că prin asta ar fi fost amenințată funcția supremă deținută în statul român de Ion Iliescu. E limpede că arestarea preventivă e un abuz al autorităților locale. O ilegalitate comisă prin forțarea legii. O ilegalitate prin care mai-marii provinciali au ținut să se răzbune pe jurnalist. Andrei Nicolae nu e însă singurul caz în care măsura arestării preventive n-are nici o justificare. Și în **Afacerea Petromin,** și în **Afacerea Pancea,** am asistat la arestarea preventivă a unor oameni fără ca aceștia să fi reprezentat un pericol. Dacă lucrurile stau așa, de ce această manie a arestărilor preventive? Răspunsul trimite tocmai la impactul emoțional pe care îl are orice arestare de acest fel. Cei ce umflă nitam-nisam un om și-l bagă la beci știu ce efecte negative are în conștiința opiniei publice un asemenea gest. Chiar dacă, ulterior, prin sentință judecătorească, respectivul e repus în libertate, știrea că el a fost arestat își face efectul. Și chiar dacă procesul penal îl va dovedi nevinovat, rămîne, undeva, în conștiința opiniei publice, faptul că el a fost arestat. Cu consecințele de rigoare în ce privește imaginea sa. Prin aceasta, arestarea preventivă devine o afacere politică.

1 martie 1994, „Evenimentul zilei"

PETRE NINOSU ȘI TRAGEDIA REGELUI LEAR

Dacă politicienii pot încerca stări sufletești shakespeariene, atunci nu greșim deloc spunînd că Petre Ninosu traversează tragedia Regelui Lear. Din cîte se știe de la școală, bătrînul și naivul rege e zvîrlit pe scări de-a berbeleacul tocmai de fetele cărora le încredințase nu numai moșia, dar și iubirea. Din acest punct de vedere, Ion Iliescu a fost pentru Petre Ninosu ceea ce au fost cele două scorpii de fiice pentru Regele Lear. La ora spargerii FSN, Petre Ninosu s-a remarcat printre cei care s-au dăruit total sprijinirii lui Ion Iliescu în bătălia acestuia cu Petre Roman. Petre Ninosu e autorul sfîșietorului strigăt, din Reuniunea națională a FSN, **„nu-l umiliți pe președinte!"**. Strigătul țîșnise din personalitatea domniei sale în clipa cînd sala, aflată sub stăpînirea lui Petre Roman, a votat o hotărîre prin care candidatul la Președinție din partea FSN trebuia să se prezinte în fața instanței superioare a partidului. Candidatul la Președinție era, firește, Ion Iliescu. Inteligența lui Petre Ninosu n-a putut concepe ca Ion Iliescu să vină personal în fața conducerii FSN pentru a-și argumenta candidatura. Ion Iliescu nu putea face — în viziunea despre lume și viață a lui Petre Ninosu — un asemenea gest absolut normal. Ion Iliescu se putea arăta muritorilor din FSN, inclusiv celor din conducerea acestui partid, numai sub forma unor mesaje enigmatice trimise de la Cotroceni. Ceva asemănător, adică, **Tablelor legii,** prin care Dumnezeu își prezentase indicațiile prețioase legendarului Moise. În zilele care au urmat blasfemiei de la Polivalentă (pentru că acolo s-a ținut Reuniunea FSN), Petre Ninosu a fost printre cei care s-au dat de ceasul morții să-i prepare lui Ion Iliescu un partid. Mi-l amintesc și acum agitîndu-se de la un sediu la altul, ținînd conferințe de presă prin care profețea că Făt–Frumosul Ion Iliescu îl va răpune pe Zmeul Petre Roman. Duminică, 6 martie, mîna prezidențială a semnat fără să tremure Decretul prin care Petre Ninosu era schimbat din funcție. În cuvîntarea de după aceea, Ion Iliescu l-a consolat pe fostul ministru al Justiției zicînd că urmează să primească alte însărcinări la Senat. Petre Ninosu s-a dus liniștit acasă. S-o fi gîndit că prin alte însărcinări se înțelegea ceea ce toată lumea presupunea. Vicepreședinția Senatului, rămasă vacantă prin numirea lui Doru Ioan Tărăcilă în funcția de ministru de Interne. A doua zi, luni, a urmat tragedia. Fondator al PDSR și adept necondiționat al lui Ion

Iliescu, Petre Ninosu a căzut la vot. Și nu din cauza mîrșavei Opoziții, cea care îl înjură toată ziua pe Ion Iliescu, ci din cauza camarazilor săi de partid. Grație acestei surprize, Petre Ninosu a rămas un simplu senator. Puțin, foarte puțin pentru cel care l-a iubit atît de sfîșietor pe Ion Iliescu. Puțin, foarte puțin pentru cel care l-a dat afară pe Corneliu Turianu, pentru că, în calitate de judecător, a îndrăznit să conteste dubla candidatură a lui Ion Iliescu: la Președinție și pe listele PDSR pentru Senat. Punînd față în față întîmplările prin care a trecut în aceste zile Petre Ninosu și tot ce a făcut el pentru Ion Iliescu, avem toate temeiurile să credem că fostul ministru al Justiției cunoaște pe propria-i piele ce va să însemne nerecunoștința omenească. Adică exact ceea ce a simțit, cu secole în urmă, bietul Rege Lear.

Dincolo de determinațiile sale umane, situația lui Petre Ninosu are însă și un aspect politic. Unul care — cred — a scăpat lui Ion Iliescu. Nu știu care au fost calculele în urma cărora președintele și-a sacrificat pe unul dintre cei mai apropiați și mai supuși oameni ai săi. Sigur e, însă, că exemplul lui Petre Ninosu nu e menit să-i liniștească pe adepții statornici și necondiționați ai lui Ion Iliescu. Puterea se păstrează, printre altele, și prin sprijinirea pe oameni siguri. Aceștia știu însă că, indiferent ce s-ar întîmpla, nu vor fi sacrificați de dragul unor calcule politice. Această conștiință îi determină să facă totul pentru stăpînul lor. Chiar și mîrșăvii, uneori. În clipa însă cînd adepții își dau seama că pot fi sacrificați fără milă, tăria cu care ei slujesc slăbește periculos. Înainte de a face ceea ce li se cere sau ceea ce doar li se sugerează, ei riscă să se mai gîndească un pic. În tragedia shakespeariană, pierde nu numai Regele Lear. Pierd, în final, și fiicele acestuia. E avertismentul pe care îl lansează marele dramaturg împotriva nerecunoștinței umane. Ar fi cazul ca Ion Iliescu să-l mai citească pe Shakespeare.

9 martie 1994, „Evenimentul zilei"

MOȘIA LUI ION ILIESCU

Am citit cu atenție și — de ce să n-o recunosc? — nu fără o anume încîntare amintirile din copilărie depănate de Ion Iliescu unei redactorițe de la **Radio București** și reluate fragmentar de cotidianul „Tineretul liber". Președintele actual al țării se poate mîndri cu un început de biografie tipic mic burgheză. A cîntat în cor. A încercat să fredoneze la mandolină, chiar dacă n-a făcut prea mare lucru cu respectivul instrument. A fost pus să învețe franceza și germana. Excepție făcînd, puțin mai tîrziu, contribuția hotărîtoare la Marșul Tinerilor Brigadieri din Albania, nimic nu anunța strălucita carieră a celui pe care Teodor Brateș îl prezenta, la Televiziune, în după–amiaza de pomină a lui 22 decembrie, **„el însuși revoluționar".** Din lectura confesiunilor prezidențiale n-am putut afla nici în ruptul capului, cu toată stăruința mea iscoditoare, ca Ion Iliescu să fi moștenit de la părinții săi Palatul Cotroceni. Știind că președintele n-a făcut afaceri după 1989 și că, mai mult, și-a exprimat dorința de a muri sărac, am tras concluzia că Palatul Cotroceni, în care domnia sa trăiește și muncește actualmente, nu-i aparține. Acest Palat, cu toate ale sale, de la firul de iarbă care răsare sfios în umbra personalității prezidențiale, pînă la sîrmele pe care vine curentul electric nu e proprietatea lui Ion Iliescu, ci a statului român. Domnia sa locuiește aici în ipostaza, evident trecătoare, de președinte ales al țării. Și cum președintele e un funcționar public, cel mai înalt în statul român, desigur, dar, totuși, funcționar, aș putea spune că Ion Iliescu n-are asupra Palatului Cotroceni, pe durata mandatului de patru ani, mai multe drepturi decît are — să spunem — un contabil asupra încăperii sale pline de hîrțoage. Acestea fiind spuse, pun fireasca întrebare: Ce-ar face domnul președinte dacă i-aș arăta că un contabil oarecare interzice ziariștilor accesul în încăperea în care muncește? Ar tresări mirat și ar spune că respectivul nu e în toate mințile. Asta-i bună, ar replica președintele, e moșia lui?! Numai că exact același lucru l-ar putea afirma Ion Iliescu și despre el însuși. De mai mult timp, jurnaliștilor de la „Evenimentul zilei" li se interzice accesul la Palatul Cotroceni. Dacă vor să treacă dincolo de poarta păzită de un soldat, acesta se uită urît la ei. Nu-i voie! Președintele nu vrea să vadă picior de jurnalist de la „Evenimentul zilei" prin ograda Palatului Cotroceni. Și dacă jurnaliștii insistă, soldatul e gata chiar să le

vîre baioneta în burtă. Palatul Cotroceni, așa cum spuneam, nu e proprietatea particulară a lui Ion Iliescu. E biroul în care funcționarul public Ion Iliescu își desfășoară activitatea. Drept pentru care avem dreptul să ne întrebăm și noi, cu legitimă uimire: de ce să n-avem acces la Palatul Cotroceni? Ce, Palatul e moșia lui Ion Iliescu?

Ca președinte al țării, Ion Iliescu cheltuiește o sumă însemnată de bani. Salariul domniei sale, întreținerea Palatului Cotroceni, plata celor care-i fac cafele, costul mașinilor, al avioanelor care îl poartă dintr-un loc în altul și al pazei care îl apără de privirile noastre muritoare. Acești bani nu sînt dați de Ion Iliescu din buzunarul propriu. Ei provin din bugetul țării. Adică din impozitele grele pe care le dau toți cetățenii. Grație acestor bani, obținuți cu trudă de fiecare dintre noi, domnul președinte al țării se bucură de excelente condiții de muncă și viață. Printre cetățenii care plătesc impozite se numără și sutele de mii de cititori ai „Evenimentului zilei". Așadar, statul confortabil al președintelui în Palatul Cotroceni e plătit din greu și de cititorii ziarului nostru. Acești cititori au dreptul, firește, să afle ce se mai întîmplă pe la Palatul Cotroceni. Nu de alta, dar măcar să știe pe ce se duc o parte din banii pe care îi plătesc drept impozite. Domnul președinte a interzis gazetarilor de la „Evenimentul zilei" să pătrundă la Cotroceni. Prin aceasta, el a interzis sutelor de mii de cititori ai ziarului și, deci, unor sute de mii de plătitori de impozite, dreptul de a ști ce face domnia sa pentru banii pe care îi cheltuiește de la buget. Ce-ar fi, în aceste condiții, dacă cititorii noștri ar refuza să mai plătească impozite? Ion Iliescu ar răspunde că așa ceva ar fi o prostie. Datoria lor de cetățeni e să întrețină bugetul, buget care-l întreține, la rîndu-i, pe Ion Iliescu. Dîndu-i dreptate președintelui, credem că ne putem întreba și noi, la rîndul nostru: dar gestul domniei sale de a interzice accesul la Cotroceni al jurnaliștilor care reprezintă sute de mii de plătitori de impozite cum se numește?

11 martie 1994, „Evenimentul zilei"

STILUL NICOLAE VĂCĂROIU

Întinsă pe lungimea a două ore, conferința de presă a premierului Nicolae Văcăroiu n-a adus nimic nou. Stilul e omul, pare-se, nu numai în ce privește scrisul, dar și în ce privește conferințele de presă. Pe Balzac îl recunoaștem ușor după romanele sale. Pe Nicolae Văcăroiu, după conferințele sale de presă. Am întîlnit, așadar, în stilul în care Nicolae Văcăroiu s-a prezentat în fața jurnaliștilor, stilul său de a fi prim–ministru. S-a putut remarca astfel, mai ales în răspunsurile la întrebări, incoerența tipică activității lui Nicolae Văcăroiu ca prim–ministru. Din acest punct de vedere, ascultarea unei intervenții a lui Nicolae Văcăroiu e o grea încercare pentru o inteligență obișnuită a lucra după normele logicii aristotelice. Domnia sa are harul de a se contrazice fără să clipească. Iată un exemplu. Întreaga sa prestație de luni, 14 martie, a stat sub semnul stăruinței de a se prezenta ca un autentic reformist. Numai că, la un moment dat, domnia sa a făcut o afirmație în vădită contrazicere cu această ipostază dorită: **„Deci, atîta timp cît sînt pe această funcție, economia trebuie să funcționeze, să iasă din criză și, din mersul economiei, să facem restructurare și privatizare...“**. Primul–ministru al României își concepe astfel guvernarea ca împărțită în două etape: în prima, scoate economia din criză, o face să funcționeze, și în a doua o privatizează și o restructurează. Din cîte se știe, cele două elemente ale reformei — privatizarea și restructurarea — sînt gîndite de economiști mai de soi decît Nicolae Văcăroiu nu ca un scop în sine, ci ca un mijloc de scoatere a economiei din criza în care a lăsat-o sistemul comunist centralizat. Și aceasta dintr-un simplu motiv: numai privatizarea și restructurarea, elemente tipice relațiilor de piață, pot face economia să funcționeze la parametrii săi maximi! Comunismul s-a prăbușit tocmai pentru că mijloacele sale au eșuat în plan economic. Premierul român socotește însă că economia poate fi făcută să funcționeze înainte de a fi privatizată și restructurată. Ce putem înțelege de aici? Că Nicolae Văcăroiu continuă să creadă în eficiența mijloacelor comuniste în plan economic. Iată-l trădîndu-și gîndirea centralistă. Iată-l mărturisindu-se fără să vrea ca un antireformist convins. Iată-l declarînd în fața întregii prese, și prin aceasta în fața întregii opinii publice, că mijloacele folosite de guvernul său pînă acum sînt cele ale centralismului comu-

nist. Ceea ce intră, se înțelege, în violentă contradicție cu insistența sa, de-a lungul întregii conferințe de presă, că ar fi un reformist convins. Incoerența tipică guvernării Nicolae Văcăroiu s-a regăsit, în conferința de presă, și în capacitatea primului–ministru de a sări de mai multe ori de la un plan la altul pe parcursul unei singure fraze. Domnia sa începe, de exemplu, prin a se referi la industria constructoare de mașini, pentru a se trezi vorbind, în finalul frazei, despre cultivarea floricelelor pe cîmpii.

Aceeași conferință de presă a pus în evidență și o altă trăsătură a stilului politic practicat de premierul Nicolae Văcăroiu. E vorba de ceea ce s-ar putea numi lăudăroșenie agresivă. Obișnuit, lăudăroșii stîrnesc simpatia. Nicolae Văcăroiu e însă un lăudăros care reușește să te scoată din sărite. Cînd spune că s-a reușit stoparea scăderii producției materiale, că a crescut produsul intern brut, că a sporit productivitatea muncii pe salariat, că au făcut un salt considerabil exporturile, Nicolae Văcăroiu nu se laudă pur și simplu. El polemizează în subtext cu toți cei care susțin că lucrurile merg rău. Adică cu toți românii. Dacă ar fi fost pe vremea lui Stalin, Nicolae Văcăroiu i-ar fi trimis la zdup pe toți cei care nu înalță cîntări guvernării sale. Fiind în democrație, domnia sa se mulțumește să se laude. Agresivitatea care se ghicește în spatele lăudăroșeniei sale mărturisește totuși cît de mult suferă că nu e pe vremea lui Stalin. La o primă vedere, Nicolae Văcăroiu pare un om modest, la locul lui. Dacă îl urmărești mai atent, descoperi însă că e un om cu o părere deplasat de bună despre el însuși. Atît declarația preliminară, cît și răspunsurile din cadrul conferinței de presă au stat astfel sub semnul unei aroganțe iritante. Din faptul că e prim–ministru, Nicolae Văcăroiu a tras concluzia superiorității sale absolute față de tot ce mișcă în țara asta, rîul, ramul. Mai ales că rîul și ramul, potrivit opiniei sale, stau pe margine și-și dau cu părerea, în timp ce el, Nicolae Văcăroiu, trudește din greu la carul statului.

16 martie 1994, „Evenimentul zilei"

SEMNIFICAȚIILE UNEI ÎMBRÎNCELI POLITICE

În Joia Mare, cînd tot omul stă cu gîndul la cele sfinte, la conferința de presă a PUNR a avut loc o nouă îmbrînceală politică. Spun, o nouă îmbrînceală politică, pentru că genul nu e la noua sa apariție pe scena publică a țării. Lansată de Corneliu Vadim Tudor (a se vedea faimosul incident din incinta Camerei Deputaților), îmbrînceala a devenit una din formulele la care politicienii noștri par a apela tot mai mult pentru a tranșa categoric o dispută de idei. Potrivit presei, la PUNR, lucrurile s-au petrecut cam așa. Vicepreședintele Ioan Gavra se străduia să-i convingă pe jurnaliști că protectorul politic al CARITAS-ului nu e PUNR, cum știe o țară întreagă, ci PD (FSN). În acea clipă, din sală, un domn senator PD, pe numele lui Aristotel Căncescu, i-a strigat că minte. Vorbitorul l-a poftit afară. Preopinentul s-a supus. Un coleg de–al domniei sale, deputatul Vasile Bran, a rămas mai departe în sală. Atunci, vicepreședintele Camerei Deputaților, ditamai personalitatea politică deci, a coborît în sală și a încercat să-l smulgă de pe scaun. Nu s-a lăsat cu pumni, deoarece au intervenit, cum se întîmplă în mod obișnuit, cei din jur. Atrasă de pitorescul întîmplării, presei i-au scăpat cîteva lucruri mai importante decît năduşeala de pe fețele celor doi combatanți. E vorba de faptul că e a doua oară cînd un parlamentar PD e implicat într-o îmbrînceală politică. Firește, Partidul Democrat e de mai mult timp ținta unor campanii sîcîitoare din partea PDSR și a aliaților acestuia. Asta nu justifică însă cu nimic prezența celor doi parlamentari PD la o conferință de presă a altui partid și, cu atît mai puțin, intervenția din sală a lui Aristotel Căncescu. Pentru conducerea PD, incidentul trebuie să fie un semnal de alarmă. Se pare că nervii multora dintre cei din jurul lui Petre Roman încep să cedeze. Dacă fruntașii PD vor continua să-și facă dreptate în acest fel extrem de original, imaginea partidului în țară și în străinătate riscă să se deterioreze grav.

Nu aceasta e, însă, cea mai gravă semnificație a întîmplării din Joia Mare. Cea mai gravă semnificație trebuie căutată în însuși discursul lui Ioan Gavra. După cum arătam mai sus, acesta s-a apucat să propage, la conferința de presă, o teză mult îndrăgită în ultimul timp de către domnia sa și de către ceilalți camarazi de partid. E vorba de teza potrivit căreia responsabilitatea pentru catastrofa națională numită CARITAS revine nu

PUNR-ului, ci partidului condus de Petre Roman. Rolul imens pe care l-a avut PUNR-ul în spectaculoasa afirmare a escrocheriei puse la cale de Ioan Stoica e deja o axiomă a vieții noastre politice. Stau mărturie declarațiile făcute presei și Televiziunii de către președintele PUNR, Gheorghe Funar. De altfel, și fără aceste dovezi, n-ar fi nici o îndoială că fără complicitatea primarului de Cluj jocul n-ar fi putut atrage în mrejele sale atîția oameni. Gheorghe Funar a dat acestui joc nu numai un sediu, nu numai o libertate maximă de mișcare în spațiul orașului, dar și acea încredere fără de care CARITAS-ul ar fi fost mort încă din fașă. Se știe că un asemenea joc se bazează pe încrederea deponenților. Garantînd pentru CARITAS, Gheorghe Funar a creat milioanelor de români iluzia că e vorba de un lucru serios. Cum altfel s-ar fi putut gîndi un om simplu, aflînd că susținătorul jocului e președintele unui partid parlamentar și, totodată, primar al unui oraș de importanța Clujului?! Cîtă vreme CARITAS-ul strălucea ca un fel de Meccă a românilor, nici unul dintre ceilalți lideri ai PUNR n-a luat atitudine împotriva complicității lui Gheorghe Funar cu Ioan Stoica. Lucru perfect explicabil. Faima jocului de întrajutorare era un extraordinar mijloc de sporire a capitalului politic. CARITAS-ul s-a prăbușit. Milioane de deponenți înșelați caută să-și reverse mînia pe cei vinovați. Și atunci ce face PUNR-ul prin persoana lui Ioan Gavra? În loc să-și asume bărbătește responsabilitatea, procedează la o întreagă echilibristică, pentru a demonstra că PUNR-ul n-are nici o legătură cu CARITAS-ul, ba, mai mult, că un alt partid, PD (FSN) ar fi fost susținătorul jocului. O asemenea întoarcere ca la Ploiești ne-ar mira, dacă ea n-ar avea un precedent în politica românească. Precedentul care a fost dezicerea unei părți a FSN (pitită rapid sub numele de PDSR) de greșelile guvernării FSN, aruncînd întreaga responsabilitate pe seama grupării Roman. Acest oportunism politic e semnificația cea mai gravă a incidentului de la conferința de presă a PUNR.

4 mai 1994, „Evenimentul zilei"

ȚARA DE DINCOLO DE CHITILA

O faimoasă rubrică inițiată de Zaharia Stancu în anii imediat postbelici purta titlul **„Țara de dincolo de Chitila"**. La vremea respectivă, Zaharia Stancu făcea figură de gazetar de stînga. Nu pentru că s-ar fi omorît el prea tare după comuniști, ci pentru că trebuia să-și dea obolul. Sub conducerea sa, în 1939, publicația „Azi" dusese o campanie dură împotriva invaziei URSS în Finlanda. Dacă ar fi stat la îndoială să-și înroșească cerneala din vîrful peniței, mai mult ca sigur tovarășii l-ar fi acuzat că a fost fascist. El găsise sintagma **„Țara de dincolo de Chitila"**, dintr-un impuls polemic față de așa–zișii jurnaliști burghezi, care se ocupau, în viziunea sa, doar de cafenelele și barurile din centrul Capitalei, în loc să meargă dincolo de Chitila, să vadă cum trăiesc muncitorii și țăranii. Cu toate acestea, eu cred că sintagma lui Zaharia Stancu poate fi folosită azi de presa noastră independentă. Aceasta, pentru că ea are un grad de generalitate care o face valabilă dincolo de politică, fie aceasta de dreapta sau de stînga.

Țara de dincolo de Chitila ar însemna, în acest context, țara de dincolo de perimetrul Palatul Victoriei — Dealul Mitropoliei — Palatul Cotroceni. Asupra acestui spațiu și-au concentrat jurnaliștii și politicienii maxima lor atenție. Micile și marile întîmplări de aici sînt înfățișate pe larg și comentate minuțios în jurnale, în cele două Camere ale Parlamentului, la conferințele de presă ale partidelor. Din această cauză, riscăm să judecăm țara după ceea ce vedem și auzim în centrul Bucureștiului. Țara se întinde, însă, și dincolo de centrul Capitalei, dincolo de București, dincolo de Chitila, cum ar fi zis Zaharia Stancu. A o judeca numai după ceea ce se întîmplă aici ar însemna o enormă greșeală. În spațiul mediatizat dintre Palatul Victoriei, Dealul Mitropoliei și Palatul Cotroceni, ultimii patru ani de istorie par a fi schimbat radical viața de zi cu zi. Cine face o plimbare pe Calea Victoriei rămîne plăcut surprins de magazinele viu luminate — semn că au trecut din mîna statului falimentar în mîinile celor care știu să le gospodărească. Și pe alte bulevarde care traversează centrul pot fi văzute semnele marilor transformări postdecembriste: sedii ale partidelor politice de opoziție, o lume plină de culoare și diversitate. Dacă judecăm țara după imaginile și declarațiile din Bucureștiul de dincoace de Chitila, am putea trage

concluzia că privatizarea, democratizarea, desprinderea de trecut alcătuiesc o realitate inconfundabilă a României de azi. E însă, oare, așa? S-a schimbat ceva și în restul țării? Au trecut dincolo de Chitila privatizarea, democratizarea profundă a vieții sociale, mentalitățile europene? Pentru a răspunde acestor întrebări, „Evenimentul zilei" a declanșat o amplă acțiune publicistică. Reporteri ai ziarului s-au deplasat în orășelele de provincie. Concluzia primelor reportaje e stupefiantă. Între centrul Bucureștiului și **Țara de dincolo de Chitila** se întinde o prăpastie. Centrul Capitalei, Capitala în întregul ei ne-ar putea convinge că România are deja patru ani de înaintare pe calea democrației și a reformei. **Țara de dincolo de Chitila** ne contrazice însă categoric. Ea e țara unde nu s-a schimbat nimic. Cine descinde din București în Rîmnicu Sărat, în Tecuci, în Tîrgoviște, în fostele tîrguri de provincie se freacă la ochi, crezînd că visează. Aceste orășele au rămas ca pe vremea lui Ceaușescu. Dacă n-ai ști din ziare și de la Televiziune că în România s-a introdus economia de piață, că avem un regim democratic, ai putea crede că aceste orășele sînt conduse în continuare de comitetele județene de partid. Depistezi cu greu semnele prefacerilor. Cîteva dughene în centru, o tarabă de pe care se vinde, la gară, presa liberă, oameni care fac o mai mare gălăgie decît în trecut, o plăcuță pe un bloc, amintind că în nu știu care apartament se află sediul unui partid de opoziție. Cenușiul e același de pe vremea lui Ceaușescu. Mai sărac, mai mizer, poate. Marile întreprinderi sînt în continuare de stat. La conducerile lor au revenit în forță foștii activiști. Nu găsești țipenie de investitori străini. Centrul e dominat de marile magazine, la fel de pustii ca pe vremea lui Ceaușescu. Iar comportamentul celor care lucrează aici nu diferă cu nimic de cel din perioada trecutului regim. Aici — și nu în centrul Bucureștiului — se află adevărata realitate a României de după decembrie 1989. Realitatea unei țări unde nu s-a schimbat nimic.

10 mai 1994, „Evenimentul zilei"

DERBEDEISMUL DIN PRESĂ

Dezastruoasa situație a presei s-a transformat în ultimul timp într-unul din principalele subiecte ale directorilor și redactorilor–șefi de jurnale. Prin articole și la întîlniri cu diferiți demnitari, ei invocă drept cauză de fond a cancerului financiar care macină presa nepăsarea Puterii actuale. Firește, acești directori și redactori–șefi au perfectă dreptate. Dintre toate sectoarele vieții sociale, presa e unul dintre cele mai puternic afectate de monopolul statului în economie. Corectarea unor măsuri aberante ar mai ușura ceva din povara care apasă ucigător pe grumazul jurnalisticii românești. Fiind întru totul de acord cu aceste plîngeri, nu pot însă să nu observ că distinșii mei confrați ocolesc (cu sau fără bună știință) alte cauze ale crizei care a lovit presa. E vorba de cauzele a căror rezolvare stă nu în puterea guvernanților, ci în puterea celor care conduc ziarele și revistele. A nu evidenția, în lamentările noastre, și aceste cauze, mi se pare nu numai incorect, dar și nefericit pentru destinele publicisticii românești. Aceasta, deoarece chiar dacă o miraculoasă bunăvoință guvernamentală ne-ar rezolva problemele economice, situația presei nu se va ameliora spectaculos. Pentru aceasta s-ar impune ca presa să-și eradicheze propriile slăbiciuni. Acele slăbiciuni care au dus la o primejdioasă micșorare a credibilității în ochii cititorului. Una dintre aceste slăbiciuni, echivalentă cu o boală rușinoasă, o reprezintă calitatea îndoielnică a tinerilor gazetari, mulți dintre ei aflați la primii pași pe terenul, pîndit de atîtea pericole, al acestei meserii extraordinare.

Explozia postdecembristă a presei românești a adus în lumea jurnaliștilor o întreagă armată de tineri care n-au mai lucrat anterior în acest domeniu. Unii n-au putut pătrunde în redacții din cauza aberantelor condiții puse de dosarul de cadre, ca și a complicatelor forme birocratice pe care le presupunea angajarea cuiva în presă. Alții nici nu s-au gîndit, înainte de decembrie 1989, că ar putea fi ditamai gazetarii. Ușurința intrării în presă a avut, incontestabil, efecte pozitive. Nou–veniții au impus presei o prospețime pe care gazetarii cu vechi state de plată și-o pierduseră. Vioiciunea stilistică, inventivitatea, ardoarea față de meserie, forța talentului s-au văzut imediat. Dacă presa e unul dintre domeniile în care pot fi sesizate cel mai bine efectele benefice ale democrației și ale economiei de piață, un

cuvînt greu de spus l-au avut și tinerii gazetari. O dată cu jurnaliștii adevărați, au pătruns însă în presă și oameni care n-au ce căuta în această meserie. Lipsiți total de talent. Cu mari spărturi la capitolul cultură, ba chiar și la capitolul gramatică elementară. Cu înspăimîntătoare hibe morale. Mult timp, presa a fost o afacere rentabilă. Ziarele și revistele s-au vîndut indiferent de ținuta lor morală și profesională. În aceste condiții n-a fost posibilă necesara cernere a tinerilor ajunși în presă după decembrie 1989. Succesul facil al scrisului la gazetă a făcut ca acești tineri să nu caute a se autoperfecționa, a fi extrem de atenți cu ei și cu scrisul lor. Treptat–treptat însă, pe fondul unei drastice scăderi a puterii de cumpărare, al creșterii aproape exponențiale a numărului de publicații, concurența a devenit sălbatică. Au ieșit imediat la iveală, ascunse pînă atunci, deficiențele unor tineri gazetari la capitolul calitate. Și nu numai la capitolul calitate profesională, dar și la capitolul calitate morală. Să amintim în acest sens lucruri pe care le cunoaște toată lumea. Falsificarea cu bună știință a adevărului, tendința de a considera că jurnalistul e un simplu mercenar, lipsa unei minime loialități, corupția. Aceste lucruri au afectat grav autoritatea și credibilitatea nu numai ale acestor tineri, dar, prin extensie, și ale gazetarilor români în general. Din această cauză, mulți cititori au renunțat să mai cumpere jurnale și reviste. În toate redacțiile din România pot fi găsiți, la ora actuală, jurnaliști pentru a căror caracterizare cuvîntul lichea e prea dulce. Directorii și redactorii șefi de jurnale îi știu. Cu toate acestea, unii, în loc să lupte pentru curățirea presei de acești derbedei, îi încurajează în numele unei concurențe prost înțelese. Pentru ca după aceea să se întrebe, în articole suspinînde, de ce se prăbușește presa românească. Dacă gazetarii aflați în fruntea ziarelor și revistelor nu vor face front comun împotriva derbedeismului din gazetărie, nimic nu va mai putea salva publicistica noastră.

14 mai 1994, „Evenimentul zilei"

ARHEOLOGUL GHEORGHE FUNAR

Puține sînt discursurile lui Ion Iliescu și ale liderilor coaliției guvernamentale din care să lipsească duioasa invocare a stabilității social–politice. Ion Iliescu, cel puțin, și-a făcut din liniștea țării un program de viață și luptă. Dacă am socoti de cîte ori a pledat pentru ea Ion Iliescu, am putea crede că idealul prezidențial e cel al unui popor de surdo–muți. Și nu numai al unui popor, ci și al unei naturi surdo–mute, pentru că, o dată cu oamenii, ar trebui să tacă și vîntul și ploaia, ca să nu mai spunem că ar trebui să latre și să miaune cu gura închisă, ca să nu se audă pînă la Cotroceni, cîinii și mîțele. Frumoasă această preocupare pentru liniștea țării! Cu o singură condiție. Ca ea să fie sinceră. Or, urmărind îndeaproape declarațiile lui Ion Iliescu și ale liderilor de stînga, vom constata imediat că preocuparea pentru liniștea țării e un simplu instrument diversionist, de contracarare a oricărei cîrteli împotriva Guvernului, a Președinției, a majorității parlamentare. Dacă n-ar fi așa, dacă liniștea țării ar fi o preocupare reală, atunci mai–marii zilei ar putea observa că numeroase acțiuni destabilizatoare, menite a ridica artificial tensiunea social–politică, aparțin chiar unor lideri de partide din coaliția majoritară. Cel mai bun exemplu în acest sens ni-l oferă Gheorghe Funar.

Alături de C.V. Tudor, Gheorghe Funar e unul din principalii agenți turbulenți ai vieții noastre social–politice. Puține sînt inițiativele sale care să nu fi produs o inutilă ridicare a tensiunii nu numai în Ardeal, dar și în România. Cine urmărește atent gesturile și declarațiile acestui lider de partid are tot dreptul de-a se întreba dacă nu cumva el are tocmai misiunea de a întreține la Cluj un climat de destabilizare continuă, un climat dorit cu ardoare de dușmanii noștri de peste hotare. În sprijinul acestei ipoteze, ar putea fi aduse numeroase acțiuni din trecut ale lui Gheorghe Funar. Să sărim peste ele, pentru că sînt deja știute de toată lumea, și să ne oprim asupra unei acțiuni prezente: decizia de a începe săpături arheologice în Piața Unirii din Cluj. Ca mai toți oamenii de știință, arheologii au numeroase subiecte de dispută. De altfel, această realitate explică și faptul că, în timp ce muritorii de rînd se bat cu pumnii sau cu parul, arheologii se bat prin studii și comunicări. Un subiect de dispută al arheologilor noștri îl reprezintă răspunsul la întrebarea dacă sub Piața Unirii din Cluj se află un

forum roman. Unii zic că există. Alții îi contrazic. Ca toate disputele de acest fel, ea se poate rezolva foarte simplu: făcînd săpături arheologice pe locul cu pricina. Din nefericire, sînt numeroase situațiile în care pe aceste locuri se află deja clădiri, alte monumente. Pentru a vedea dacă o bănuială a unor arheologi, contrazisă de alți arheologi, se adevărește, trebuie un imens tărăboi. Să dărîmi clădirile respective, să răvășești locurile cu pricina, să provoci scandaluri social–politice. De aceea, peste tot în lume, înainte de a se trece la săpături arheologice, se iau în calcul costurile unei asemenea întreprinderi. Costuri materiale, social–politice. Și dacă se constată că ele sînt uriașe, se renunță imediat la idee. E limpede că, în ce privește forumul roman de sub Piața Unirii din Cluj, costurile săpăturilor arheologice sînt extrem de mari. Banilor necesari pentru aceasta — transformării splendidului centru al orașului într-o uriașă groapă — li se adaugă neliniștea etniei maghiare că săpăturile ar viza mutarea de la locul ei a statuii lui Matei Corvin. Neliniște pe cale să ia forma unor demonstrații violente. Gheorghe Funar nu ia în calcul aceste costuri. Riscînd provocarea unor tulburări de proporții, destabilizarea situației nu numai din Cluj, dar și din țară, el se încăpățînează să facă săpăturile respective. Pasiune de arheolog atît de mare, încît să fii în stare, de dragul unei bănuieli științifice, să pui la îndoială liniștea țării?! Firește că nu. Alta e pasiunea lui Gheorghe Funar. Așa cum ne-o dovedesc numeroasele sale acțiuni. Cea de agent provocator!

25 iunie 1994, „Evenimentul zilei"

ARMATA NE ÎNVAȚĂ CUM SĂ SCRIEM

Un grup de analiști din conducerea Ministerului Apărării Naționale s-a pus în mișcare și a dus pînă la capăt o cercetare privind imaginea Armatei în mass–media din România pe parcursul lunii mai. Rezultatele investigației lor științifice au fost puse la dispoziția jurnaliștilor, la ultima conferință a MApN, sub forma unui text de șase pagini. Acesta a fost scris pe o parte și pe alta a hîrtiei, semn că Armata e hotărîtă să economisească drastic banii primiți de la buget. Refuzînd să scrie numai pe o parte a paginii, analiștii MApN au făcut o economie de trei coli de hîrtie. Dacă se continuă într-un asemenea ritm al strîmtorării benevole, există mari șanse ca, la capătul unui an de conferințe de presă, Armata română să obțină o zdrobitoare victorie pe fronturile războiului întru economisirea cu orice preț. Cu banii dobîndiți de la hîrtia documentelor scrise pe o parte și pe alta s-ar putea cumpăra, de exemplu, un percutor.

Armata României are, la ora actuală, numeroase probleme. Nu departe de hotarele țării, continuă războiul sîngeros din fosta Jugoslavie. Rămînînd mai departe butoiul cu praf de pușcă al Europei, zona Balcanilor impune tuturor armatelor naționale, inclusiv celei române, să stea cu arma la picior. Parteneriatul pentru pace anunță și el o seamă de bătăi de cap. Trebuie modernizat totul, de la lopata individuală a infanteristului, pînă la rampele lansatoare de rachete. Colac peste pupăză, Armata e în ultimul timp spațiul unor accidente tragice: prăbușiri de MIG-uri, sinucideri spectaculoase, accidente mortale, dezertări. Într-un asemenea context dramatic pentru Armata română, noi, jurnaliștii, ar trebui să ne simțim nespus de mîndri. Și, reamintindu-ne frumoasele vremuri de cazarmă, să ne aliniem în front și, bombînd piepturile ostășește, să strigăm de trei ori **„Ura!“**. Deși nu-și mai vede capul de atîtea treburi, Armata a găsit timpul și energia pentru a cerceta felul în care scriem noi despre ea. Ce alt elogiu mai mare poate fi adus, din partea mînuitorilor de tunuri și mitraliere, cu care poți decima un oraș întreg, purtătorilor de firave condeie, cu care nu poți omorî nici o muscă.

Aceasta ar fi starea pe care ar trebui să ne-o provoace documentul **Problematica apărării naționale în mass–media românești în cursul lunii mai 1994**. Cu o singură condiție: să nu mergem mai departe de titlu.

Pentru că dacă ne trece prin cap să citim textul propriu–zis, alta riscă să devină starea noastră de spirit. E starea pe care Gelu Voican Voiculescu a făcut-o nemuritoare grație unei intervenții televizate: **cea de perplexitate.**

Autorii investigației au lucrat temeinic. Au consultat întreaga presă a lunii mai. Și au așezat concluziile pe puncte și subpuncte cu hărnicia cu care o doamnă își pune părul pe bigudiuri. S-au străduit să-l citească jurnaliștilor prezenți la conferința de presă. Numai că tot efortul lor a fost zadarnic. Și dintr-un motiv foarte simplu. Investigația a plecat de la o ipoteză de lucru falsă. Aceea că a scrie despre Armată înseamnă musai a scrie de bine despre ea. Eventual, în versuri ostășești! E o concepție pe care o putem întîlni la toate instituțiile statului de drept din România de azi. La Armată, ea se accentuează și din credința tipic militară că orice cetățean al țării e un ostaș, și că, în această ipostază, orice cetățean nu poate privi spre Armată altfel decît cum îi urmărește, plimbînd capul de la dreapta la stînga și invers, răcanul pe sergentul său major: **cu o admirație lipsită de orice echivoc.** Această ipoteză de lucru se regăsește imediat în împărțirea pe care o face studiul între gazetele care au scris despre Armată de-a lungul lunii mai. Cele care au criticat Armata pe ici pe colo, prin punctele sale esențiale, vorba lui Caragiale, sînt etichetate ca lipsindu-le echidistanța: „România liberă", „Tineretul liber", „Evenimentul zilei", „Ora", „Cotidianul", „Flacăra" etc. În schimb, cele care au lăudat-o sînt binecuvîntate cu aprecierea publicații **„care promovează constant o anumită echidistanță".** Sînt citate „Libertatea", „Curierul național", „Jurnalul național". Falsa ipoteză de lucru a analiștilor de la MApN capătă o înflorire maximă însă în abordarea noii formule a „Tineretului liber". Iată ce glăsuiește documentul care face „Tineretului liber" onoarea de a fi singurul ziar căruia i se consacră un pasaj special: **„Din paleta largă care acordă o atenție sporită organismului militar se distinge cotidianul «Tineretul liber». Acesta, de la apariția sa în noua formulă condusă de Ion Cristoiu, sesizînd probabil absența din publicațiile militare a problematicii militarilor în termen, le rezervă acestora un spațiu important. Aceasta se înscrie însă și în programul ziarului. Avînd în vedere incisivitatea articolelor, tendința de a induce tinerilor o atitudine de contestare a valorilor tradiționale, precum și de adîncire a conflictului dintre generații, apreciem că această orientare în abordarea problemelor militare poate avea efecte negative asupra educației și moralului soldaților și gradaților. Organismul militar se bazează pe valori tradiționale capabile să creeze motivații solide. În egală măsură înseamnă disciplină și executarea ordinelor".**

Se poate ghici lesne în acest pasaj o anume înclinare a analiștilor militari ai presei către formulările vagi, abstracte. Stilul iliescist al generalităților goale, fără acoperire în realitate, mîngîiate însă în gură ca pe niște bom-

boane lingvistice, face ravagii în instituțiile Puterii din România. Ori de cîte ori vreun șef mai mic sau mai mare vrea să vorbească fără a spune ceva apelează imediat la propoziții filozofice și social–politice. Încercînd, totuși, să dibuim, dincolo de cuvintele mari ale documentului, o acuzație completă, am ajuns la ipoteza că materialele dedicate de „Tineretul liber" Armatei sînt incriminate că ar sta sub semnul unui program moral politic general: acela de a-i face pe tineri să conteste valorile tradiționale. O orientare care — ne mustră domnii ofițeri analiști — **„poate avea efecte negative asupra educației și moralului soldaților și gradaților".** Cum se ajunge de la contestarea valorilor tradiționale la efectele negative? Pe baza unei premise aparținînd unei viziuni de cazarmă asupra lumii și vieții: **„Organismul militar se bazează pe valori tradiționale capabile să creeze motivații solide. În egală măsură înseamnă disciplină și executarea ordinelor".** Trăgînd linie în vederea unui bilanț, ajungem la următorul raționament pe care cititorii de presă ai lui Gheorghe Tinca îl fac subînțeles. În Armată domnesc ordinea și disciplina. Adică valorile tradiționale. „Tineretul liber" contestă valorile tradiționale. Deci „Tineretul liber" contestă ordinea și disciplina din Armată.

În ultimul timp, în Armata română s-au petrecut, așa cum spuneam mai sus, numeroase tragedii și prăbușiri de avioane, cu moartea echipajului, dezertări de soldați în termen, avînd asupra lor armamentul din dotare, sinucideri prin împușcare, accidente mortale. „Tineretul liber" a scris pe larg despre ele. Și nu pentru că ar contesta ordinea și disciplina atît de necesare organismului militar, ci tocmai pentru că pledează pentru ordine și disciplină în Armată. Toate tragediile petrecute în ultimul timp sînt urmarea lipsei de ordine și disciplină din Armata română. Cum e posibil ca un soldat în termen să dezerteze cu armamentul din dotare asupra sa, să ciuruiască un cetățean nevinovat și să sfîrșească prin a-și zbura creierii? Prin harababura din unitatea respectivă! Cum se explică faptul că soldații se împușcă între ei în glumă? Prin lipsa de ordine și disciplină din unitatea respectivă. Cum se explică faptul că MIG-urile se prăbușesc unul după altul? Prin faptul că n-a fost luată nici o măsură practică în urma cercetărilor făcute de comisiile de anchetare a cazurilor de MIG-uri prăbușite. Ceea ce înseamnă, firește, lipsă de ordine și disciplină. Scriind extrem de critic pe această temă, înfățișînd pe spații largi tragediile petrecute în Armată, „Tineretul liber" s-a străduit să atragă atenția asupra lipsei de ordine și disciplină din Armata României. Iată-l acuzat, pentru aceasta, tocmai de atentat la ordinea și disciplina indispensabile organismului militar.

Și mai e încă ceva. În clipa cînd un tînăr pleacă să-și îndeplinească stagiul militar, părinții îl încredințează în întregime Armatei. Cu ferma credință că, la sfîrșitul stagiului militar, Armata li-l va înapoia viu și nevătămat.

Iată însă, că în multe cazuri tînărul, plecat proaspăt sănătos de acasă, se întoarce de la Armată într-un sicriu. Cine răspunde pentru această tragedie provocată într-o familie? Firește că Armata. Moartea unui singur tînăr nu poate fi scuzată prin nici un argument de către ministerul Apărării Naționale. Dacă fiul domnului Gheorghe Tinca, luat la armată, s-ar întoarce acasă sub formă de cadavru, l-ar putea convinge cineva pe ministrul Apărării Naționale că a fost vorba doar de o tragică întîmplare? Firește că nu. Domnul ministru s-ar jelui și ar blestema Armata.

Scriind despre moartea unor oameni nevinovați, despre Armata care ne ucide tinerii, „Tineretul liber" s-a făcut purtătorul de cuvînt nu numai al părinților, dar și al întregii societăți românești. Oricît de importantă s-ar crede Armata în viața țării, ea nu are dreptul să ucidă nici un tînăr. Aceste lucruri ar fi trebuit să le înțeleagă cei ce au realizat materialul consacrat presei, și mai ales cei ce l-au avizat pentru a fi dat publicității. Dacă așa cum se vede, nu l-au înțeles, dacă au realizat un material în care încearcă să ne învețe cum se scrie, cu atît mai rău pentru ei.

5–12 iulie 1994, „Expres Magazin"

COMEDIE CU ADRIAN NĂSTASE ȘI ȚĂRANI

Grație Televiziunii Române, sîmbătă seara am putut vedea, prezentat de două ori, o dată la **Actualitățile** de seară și o dată la **Actualitățile** de noapte, unul dintre cele mai caraghioase spectacole ale perioadei de după decembrie 1989: Forumul Național al Agricultorilor PDSR. Făcut extrem de curios de titlul reuniunii, m-am uitat cu atenție la secvențele televizate pentru a descoperi, la acest Forum Național, pe agricultori. Toți cei care știu cît de cît viața de la țară, adică sînt în stare să deosebească o vacă de o bibilică, știu că nu numai în România, dar și peste tot în lume agricultorii au acum, la vreme de vară, o înfățișare aparte. Meseria de agricultor îi obligă să umble mult pe cîmp. Adică în bătaia soarelui și a vîntului. De aceea, agricultorii, în care includ, desigur, la loc de seamă, pe țărani, au fețele pîrlite de soare. Zadarnic am încercat eu să descopăr în sală și la prezidiu vreun cetățean cu o asemenea particularitate. Excepție făcînd cineva îmbrăcat în costum de **Rapsodia Română,** atît în sală cît și la prezidiu am descoperit niște domni bine hrăniți, cu fălci și cefe respectabile, domni ale căror fețe spuneau limpede că fizicul lor nu a cunoscut o clipă arșița cîmpului. Pentru că așa-zisul Forum Național al Agricultorilor n-a fost altceva decît o convocare în grabă la București a șefilor din Ministerul Agriculturii și din structurile acestuia în teritoriu. Adică exact a birocrației care trăiește pe spatele țăranilor, a birocrației care îl plimbă pe adevăratul agricultor, pentru o hîrtie de iscălit, dintr-un birou într-altul. Sub denumirea de agricultor s-au strîns la București, pentru a crea o organizație pe cît de pompoasă pe atît de inutilă, amintind izbitor de celebrele forumuri ceaușiste, exact dușmanii de moarte ai adevăraților agricultori din România. Din acest punct de vedere, reuniunea de sîmbătă putea să se numească mult mai bine Forumul Național al Antiagricultorilor.

Dacă privind în sală am zîmbit doar, cînd am ajuns la prezidiu am început să rîd în hohote. Lucrările Forumului au fost conduse de președintele executiv al PDSR, Adrian Năstase. Mi-l pot imagina pe Adrian Năstase în toate ipostazele. Inclusiv în cele care fac deliciul presei umoristice din România. Într-o singură ipostază nu mi-l pot imagina: **în cea de agricultor.** Omul politic e obligat să joace o sumedenie de roluri. Există însă și funcționează o lege care s-ar putea numi cea a minimei compatibilități între o

persoană și un rol. Pe Victor Surdu, de exemplu, îl pot vedea bătînd satele țării, stînd de vorbă cu țăranii, bînd și mîncînd alături de ei, ba chiar și luînd sapa și prășind. Mi-i pot imagina în această ipostază și pe mulți alții: și pe Ion Iliescu, și pe Vasile Văcaru, și pe Nicolae Văcăroiu, și pe Oliviu Gherman, și pe Adrian Păunescu, și pe Gheorghe Funar. Pe Adrian Năstase nu mi-l pot imagina nici în ruptul capului. Nu-l pot vedea pe spilcuitul președinte al Camerei Deputaților, vedetă a tuturor recepțiilor și cocktailurilor, posesor al unui premiu numit **Prezervativul de Argint,** cu înfățișarea sa dulce, pentru care colegii îi spun Bombonel, întrebînd pe un țăran dacă i-a fătat vaca.

E limpede că sîmbătă, 30 iulie 1994, am asistat la o comedie pusă la cale de partidul de guvernămînt. O comedie cu Adrian Năstase și cu țărani. După defecțiunea PDAR-ului, delegația permanentă a PDSR și-a anunțat intenția de a îmbunătăți spectaculos activitatea partidului la țară. Aflînd de această decizie istorică, m-am gîndit că liderii PDSR vor lua imediat drumul satelor. Orice îmbunătățire a activității unui partid nu poate începe altfel decît prin cunoașterea la fața locului a stării de lucruri din domeniul respectiv. În locul acestei acțiuni firești, liderii PDSR au trîntit la București un congres de tip ceaușist. Prin intensificarea activității PDSR la sate, ei au înțeles organizarea unei ședințe pe asfaltul Capitalei.

Și totuși de ce a fost nevoie de toată această comedie? Nu pentru a îmbunătăți activitatea PDSR la sate, ci pentru a crea posibilitatea ca fripturiștii din PDAR să treacă la PDSR fără prea mare gălăgie. În schimbul păstrării posturilor lor călduțe, funcționarii din Ministerul Agriculturii, din structurile acestuia în teritoriu nu se puteau înscrie direct în PDSR. Ar fi mirosit prea tare a șantaj politic. De aceea s-a găsit formula înscrierii în FNA. Adică într-un PDSR în travesti.

1 august 1994, „Evenimentul zilei"

PRINCIPIUL COMPETENȚEI ÎNLOCUIT CU PRINCIPIUL CIOLANULUI

Arătam în numărul anterior că, prin recenta migrație a unor membri PDAR la PDSR, partidul de guvernămînt s-a îmbogățit cu niște fripturiști de înaltă clasă. Dacă liderii PDSR ar fi într-adevăr veritabili bărbați politici, nu numai că nu i-ar fi primit în rîndurile partidului de guvernămînt, dar, mai mult, ar fi cerut demiterea lor din funcțiile pe care le dețin la ora actuală. Acești fripturiști au trădat PDAR la prima încercare traversată de partid, încercare datorată strădaniei lui Victor Surdu de a face din partidul său o formațiune politică independentă, situată pe poziții de egalitate și nu de slugă față de PDSR. Cine garantează liderilor PDSR că fripturiștii nu vor proceda la fel cum au procedat cu partidul lor și în clipa cînd apartenența la PDSR le va pune la îndoială ciolanul? Disponibilitatea de a trece rapid la PDSR numai pentru a nu-și pierde postul sau numai pentru a obține un post mai mare ridică grave semne de îndoială asupra profilului moral al acestor oameni. Pentru gestul lor, acești oportuniști au fost lăsați în posturile deținute în administrația de stat sau au primit alte posturi, mult mai încîntătoare. Posturile puse în discuție cer însă celor care le ocupă o înaltă ținută morală. Putem crede noi că acești oameni au o asemenea ținută?!

Gestul liderilor PDSR de a răsplăti trădarea rapidă, cît ai clipi, a PDAR pentru păstrarea unor avantaje materiale se dovedește periculos din două puncte de vedere. Din punctul de vedere al PDSR, în primul rînd. Prin mișcările din ultimul timp numărul fripturiștilor din PDSR a crescut simțitor. Pentru a fi însă un partid adevărat, o formațiune politică are nevoie însă de oameni cinstiți, devotați din convingere respectivei formațiuni. Sub acest semn, cu cît e mai mare numărul oportuniștilor dintr-un partid, cu atît e mai mare găunoșenia sa interioară, cu atît e mai slab el în fața unor posibile încercări. Contrar aparențelor, noile achiziții ale PDSR sînt pentru partid nu o victorie, ci un eșec. Altfel ar fi stat lucrurile dacă PDSR ar fi fost un partid de opoziție, și PDAR, unul de guvernămînt. Atunci am fi putut considera, într-adevăr, migrația de la PDAR la PDSR o strălucită victorie a partidului condus de Adrian Năstase. Dacă PDSR va continua să-și aducă în rîndurile sale oameni nu pe baza seducției exercitate de programul său electoral, ci pe baza șantajului sau a răsplătirii prin posturi substanțiale, el va

deveni rapid un partid de fripturiști. Un partid unic — pentru că restul partidelor vor fi înghițite de el — partidul unic al fripturiștilor.

Gestul e primejdios și din punctul de vedere al țării. Așa cum arătam mai sus, prețul trecerii la PDSR l-a constituit păstrarea respectivilor în posturile deținute pînă acum sau dobîndirea de noi posturi. Rămînerea sau promovarea în astfel de posturi presupune însă competență. O competență de care, atît Nicolae Văcăroiu, cît și Ion Iliescu au făcut și fac mare caz. Ce exemplu poate da PDSR întregii societăți românești prin răsplătirea fățișă a fripturismului, prin punerea drept condiție a rămînerii sau promovării într-o funcție a oportunismului fără limite? Una din condițiile pentru ca lucrurile să meargă bine în țara asta constă și în crearea la nivelul întregii societăți românești a sentimentului că promovarea se face exclusiv pe baza valorii. Nenorocirea sistemului comunist a constat tocmai în faptul că promovarea s-a făcut pe alte criterii decît cele ale cinstei și ale competenței: dosar de cadre, pile, legături de rudenie. De aici, pe de o parte, apariția în unele posturi a unor incompetențe crase și, pe de alta, descurajarea tuturor celor care credeau sincer că pentru a ajunge într-un post e suficient doar să fii competent, să muncești, să dai dovadă de cinste. Prin recentele sale acțiuni, PDSR vrea să ne demonstreze că promovarea într-o funcție publică depinde nu de competență, ci de disponibilitatea de a fi lichea. Cum să credem că aceasta va contribui la instaurarea în România a unui climat de muncă și cinste?!

Cît despre Victor Surdu, eu nu-l deplîng deloc. Dacă rebeliunea sa l-a făcut să piardă astfel de oameni, atunci ea a fost un rău necesar. A curățat PDAR de lichele.

3 august 1994, „Evenimentul zilei"

O GĂINĂRIE LA ÎNALT NIVEL

Dumitru Tinu, redactorul–șef al „Adevărului", a sesizat un amănunt perfid care nouă, celor preocupați de a descoperi semnificațiile politico–filozofice ale recentei remanieri, ne-a scăpat. Potrivit unei declarații făcute de Ioan Gavra, ministrul Justiției, Iosif Gavril Chiuzbaian, a intrat în guvern, la remanierea anterioară, în calitate de membru PUNR. Bănuind ceva, presa l-a împuns cu întrebările pe domnul ministru al Justiției. Și cel care se angajase cu mîna pe Biblie, în fața lui Dumnezeu și a lui Ion Iliescu, că va sluji numai și numai adevărul, s-a jurat pe toți sfinții că n-are nici o culoare politică. Ba mai mult, cînd i s-a zis, de către jurnaliștii care știau ceva, că e membru PUNR, domnia sa s-a supărat rău de tot. Bolnav de blenoragie să-i fi zis că e, și n-ar fi arătat, prin gesturile de rigoare, o mai mare jignire revoltată. Acum vine însă Ioan Gavra și, clipind șmecherește, ca un proprietar de Alba–Neagra după ce l-ai prins, ne anunță că Iosif Gavril Chiuzbaian era membru PUNR în clipa cînd se jura țigănește, pe mamă și pe tată, că nu e. Ba mai mult, că tocmai de aia a intrat Iosif Gavril Chiuzbaian în guvern, zvîrlindu-l jos din fotoliu cu umărul său de peunerist vînjos (peuneristul e îndeobște vînjos, dat fiind că se hrănește numai cu zerul de la Miorița noastră națională), pe unul din fondatorii PDSR-ului și unul dintre cei mai credincioși oameni ai lui Ion Iliescu: Petre Ninosu.

Ioan Gavra e unul dintre personajele aparte ale vieții noastre politice. Jumătate măscărici, jumătate tembel, el e autorul celor mai năstrușnice declarații politice din amărîta noastră istorie postdecembristă. De aceea, zisele sale, cărora Ion Iliescu, prudent diplomatic, le-a etichetat ca fiind doar exagerate, nu sînt luate în seamă de nimeni. N-au pentru viața noastră politică o importanță mai mare decît o are, pentru aerul vast al munților, vîntul tras întîmplător, și fără voia lui, de un turist. De astă dată, declarația sa privind originea peuneristă a lui Iosif Gavril Chiuzbaian e de o gravitate excepțională. Gurii fără baiere a lui Ioan Gavra i-a scăpat un adevăr revoltător. Ministrul Justiției s-a pretat la o găinărie. Ca să-și vadă posteriorul tolănit într-un fotoliu ministerial, a mințit fără să clipească. Iosif Gavril Chiuzbaian nu e un fiștecine. E un jurist eminent și, în același timp, un om cu multă carte. Fără funcția sa politică de azi, Ioan Gavra ar fi un zero absolut. Nu l-ar angaja, să-i care lăzile cu cutii de bere și Coca–Cola, nici

un buticar de la marginea Bucureștiului. De aceea, îl înțeleg că e în stare să facă orice pentru a fi, ca găina, în vîrful mușuroiului căruia specialiștii îi mai zic și partid politic. Iosif Gavril Chiuzbaian mă nedumirește însă. Merita această funcție de ministru în guvernul Văcăroiu, dependentă de hachițele prezidențiale, o compromitere atît de gravă? Cînd a acceptat să mintă pe față n-au tresărit în memoria lui, revoltate, miile de pagini de carte citite pînă acum?!

Să zicem însă că Iosif Gavril Chiuzbaian a avut un moment de leșin moral. Pentru o clipă, strălucirea postului guvernamental l-a făcut să-și piardă conștiința propriei personalități și să-l dea de-a rostogolul pînă la nivelul unui hoț de buzunare. Rămasă la un singur om, fie el și ministrul Justiției, găinăria ar fi cît de cît acceptabilă. Din nefericire însă ea nu aparține numai lui Iosif Gavril Chiuzbaian. Că actualul ministru al Justiției a intrat în guvern nu ca independent, ci ca membru PUNR știau toți cei care i-au pus la cale numirea. Știa Ion Iliescu, care l-a binecuvîntat prezidențial și i-a ascultat jurămîntul fără să clipească, deși cunoștea că e strîmb. Știa primul–ministru, Nicolae Văcăroiu. Știau Adrian Năstase și Oliviu Gherman, șefii PDSR-ului, partidul care a negociat cu PUNR-ul acest loc pe blat în guvern. Toți acești bărbați onorabili, purtători de pantaloni, n-au suflat o vorbă despre faptul că Iosif Gavril Chiuzbaian a intrat în guvern ca membru PUNR. Iscoditi de presă, ei au negat orice zvon privind posibila apartenență la partidul funaristo–gavrist a ministrului Justiției. Ne-au mințit fără rușine. Ne-au mințit privindu-ne în ochi. Cum să mai credem, oare, că ei nu ne-au mințit pînă acum și în alte chestiuni, mult mai importante pentru țară decît ciolanul aruncat pe șest PUNR-ului?!

25 august 1994, „Evenimentul zilei"

UN MUȘTIUC GUVERNAMENTAL: „VOCEA ROMÂNIEI"

Știm, din „O scrisoare pierdută", cam ce necazuri se abăteau cîndva de la guvern pe capul bieților prefecți. Nenorocitul de Ștefan Tipătescu trebuie să facă în așa fel încît **„să se aleagă"** candidatul de la centru, Agamiță Dandanache. Asta, cu riscul de a provoca un scandal din care conița inimii sale, Zoe, să iasă cu onoarea ferfeniță. Prin comparație cu nenorocirea pe care guvernul Văcăroiu o abate zilnic asupra prefecților de azi, necazul lui Tipătescu e o adevărată binecuvîntare. Personajul lui Caragiale trebuia să se zbată pentru ca trimisul centrului să fie victorios în alegerile din județ. Prefecții lui Nicolae Văcăroiu trebuie să citească zilnic organul guvernamental „Vocea României". Cine răsfoiește paginile acestui ziar — despre care cineva se întreba auzindu-i titlul, dacă nu cumva e un cor de operă — își poate da seama ce chin înfricoșător e pentru un om, fie acesta și prefect PDSR, să parcurgă zi de zi „Vocea României". Să înghită, fără a-i veni rău, editorialele lui Constantin Priescu, proza nulă și neavenită a lui Iulian Neacșu, articolele adormitoare ale lui Mircea Bunea, singurul bărbat din lume a cărui nevastă nu se află imediat sub el, ci la preț de patru nume distanță. Mă refer, desigur, pentru a preveni orice alt înțeles, că e vorba nu de pat, ci de caseta redacțională. Aici, pe Mircea Bunea, director al gazetei, îl despart de distinsa sa soție, Smaranda Oțeanu–Bunea, șef compartiment, alți patru bărbați: Constantin Priescu, Ioan Adam, Vasile Oros, Gelu Negrea.

Deplîngîndu-i pe toți amărîții care-și riscă postul dacă nu-i știu pe de rost pe C. Priescu și M. Bunea, îmi permit să le spun prietenește că nenorocirea nu-i chiar atît de mare. Sînt zile cînd „Vocea României" merită citită. Zilele cînd ai chef să te strici de rîs. Nu mai departe, joi, 1 septembrie, eu cel puțin, m-am amuzat grozav parcurgînd „Vocea României". După ce am citit **„Mesajul premierului Nicolae Văcăroiu adresat jandarmilor de ziua lor"** și am aflat că metroul e **„în fața a două bucurii"**, privirile mi-au căzut pe editorialul lui Constantin Priescu. Ce zice domnul redactor–șef în textul pe care și-l publică și de astă dată într-un chenar cu zimți, ca un fermoar de prohab? Că totul merge cum nu se poate mai bine în țară. Plaiurile și văile guvernate de Nicolae Văcăroiu cunosc o fericire pe care n-au mai împărtășit-o de cînd a luat sfîrșit, pe aceste meleaguri, era

glaciară. Generații întregi de voievozi, domnitori, regi, prim–miniștri și secretari generali s-au chinuit să facă din România o țară a fericirii și bunăstării generale. S-au chinuit și n-au putut unii dintre ei nici după decenii de guvernare. A venit însă Nicolae Văcăroiu, și în numai doi ani a reușit ceea ce n-au putut să facă, de la Christos încoace, toți predecesorii. Iar cei care-și permit să observe că nu-i chiar așa, că mai sînt și lipsuri ici–colo, mai–marele mușiucului guvernamental îi numește, acuzator, casandre. Lîngă proza dînd pe de lături de entuziasm a lui Constantin Priescu, s-a nimerit să cadă o știre. Ea poartă titlul **„S-a scumpit pîinea“.** E știrea, dată și de alte gazete, potrivit căreia, în ciuda promisiunilor făcute de guvern, pîinea și-a mărit prețul cu 20 la sută. Pusă lîngă și la același nivel cu textul lui Constantin Priescu, știrea ne avertizează, prin contrast, pînă unde poate merge cu lustruitul celor mari limba moale a inteligențelor pervertite.

Unde e hazul? În faptul că redactorul–șef Constantin Priescu nu și-a dat seama ce înseamnă punerea acestei știri semnificative pentru dezastrul actual al țării lîngă cîntarea sa lingușitoare la adresa măreților realizări ale guvernării Văcăroiu. Francezii ar spune că redactorul–șef al organului guvernamental și-a dat singur cu piciorul în **„tripes“.** Din decență pentru cei ce nu știu franțuzește, evit să ofer traducerea exactă a cuvîntului **„tripes“.** Îmi permit să spun doar că la restaurant ele sînt aduse, pe farfurie și prăjite, sub titulatura de **fudulii.**

2 septembrie 1994, „Evenimentul zilei“

O DOVADĂ DE INCOMPETENȚĂ

În România de azi guvernul e păzit nu numai de către jandarmi, dar și de către unii jurnaliști. Jandarmul are la dispoziție o pușcă cu baionetă. Dacă te uiți cumva chiorîș la clădirea în care stau miniștrii, el îți arde una cu tocul armei. Jurnaliștii sînt dotați cu tocuri și călimări. Dacă îndrăznești să critici guvernul, ei îți croiesc cîteva cu tocul pe șira spinării și îți răstoarnă călimara în cap. Tocul a devenit par, iar călimara, găleată cu lături. Toți acești scribi, avîndu-i în frunte pe cei de la trombonul guvernamental numit „Vocea României", sar ca arși ori de cîte ori cabinetul Văcăroiu e acuzat de incompetență. Ei susțin că toți ce ce critică guvernul de incompetență mint și sînt răuvoitori.

E oare așa? Mint cei care spun că executivul nu poate pregăti și duce nimic pînă la capăt? Să luăm un exemplu din ultimul timp: **noul Program de privatizare în masă.** Această acțiune pe care și-a asumat-o guvernul Văcăroiu e una dintre cele mai importante din istoria noastră de după decembrie 1989. De buna ei pregătire, de ducerea ei pînă la capăt în cele mai bune condiții depinde însuși viitorul țării. Aceasta, pentru că privatizarea e punctul central al tranziției la economia de piață. Odată încheiată această acțiune, țara ar trebui să arate altfel. Cum a pus la cale guvernul Văcăroiu această complicată și spectaculoasă inițiativă? În mod catastrofal. De vreo două luni și ceva, de cînd s-a decis acțiunea, reprezentanții guvernului, în frunte cu primul–ministru, au dus o campanie zgomotoasă de prezentare a Programului de privatizare. Primul–ministru, ministrul cu Reforma, ministrul Finanțelor n-au scăpat prilejul de a-și arăta fizicul la televizor de mai multe ori pe zi și a-și face auzită vocea la radio, de dimineață pînă seara. Cine i-a văzut și i-a ascultat a rămas ferm convins că toate lucrurile au fost puse la punct. Așa cum pomul iese din sîmbure și se desface legic, noul Program de privatizare părea că nu așteaptă decît un bobîrnac pentru a deveni realitate. Oameni lucizi au atras atenția că lucrurile nu sînt chiar atît de simple. Că noul Program nu va putea fi aplicat cît ai bate din palme. Trebuia votată de către Parlament modificarea Legii privatizării. Era necesară stabilirea atentă, fără nici o greșeală, a societăților care urmau să fie supuse privatizării. Se impunea o amplă pregătire a populației pentru a participa la spectaculoasa acțiune în cunoștință de

cauză. Toate aceste momente cereau o pregătire minuțioasă din partea guvernului. Înainte de a lansa public Programul de privatizare, guvernul trebuia să sondeze partidele care-l sprijină pentru a vedea dacă modificarea legii va trece prin Parlament. Lista societăților care urmau să fie privatizate nu putea fi făcută peste noapte. O armată de oameni, avînd la dispoziție timp, bani și energie intelectuală, trebuia să ia la mînă întreprinderile din țară, să le cîntărească atent, să le aleagă. Așa ar fi procedat un guvern care nu poate fi acuzat de incompetență. Ce-a făcut guvernul Văcăroiu din toate lucrurile pe care le impunea buna pregătire a acțiunii? Nimic. El a lansat Programul fără să aibă habar dacă parlamentarii din coaliția majoritară inclusiv din partidul de guvernămînt, îl vor vota. Urmarea? Cînd a venit momentul trimiterii spre Parlament a Programului, guvernul a constatat că parlamentarii majoritari aveau obiecții fundamentale. Că Programul risca să cadă. Și atunci, el a ceadat. Din faimoasa trecere prin procedură de urgență n-a mai rămas nici măcar fumul. Programul a fost luat înapoi, urmînd să fie modificat ici–colo, prin punctele esențiale. Un lucru asemănător s-a petrecut și cu lista societăților. Guvernul a pus la dispoziția presei un cărțoi cît un tratat academic. La cîteva zile după ce ziarele au început să publice lista, s-a aflat că ea nu e bună. Printre societățile de pe listă se numărau și unele care fuseseră de mult privatizate. S-a renunțat, deci, și la listă. Ea urmează să fie refăcută. Planul guvernamental de transpunere a Programului în viață, anunțat cu atîta siguranță pompoasă, s-a dus dracului. Totul trebuie luat de la capăt. Ceea ce înseamnă o amînare sine die a trecerii la marea privatizare. Iată o nouă și strălucită dovadă a incompetenței pe care mulți o acuză în cazul guvernului Văcăroiu!

9 septembrie 1994, „Evenimentul zilei"

CRIZA PERSONALITĂȚILOR DIN PD

Joi noaptea, cînd tot omul da să se culce, jurnaliștii care n-apucaseră să pună capul pe pernă au fost convocați de urgență de domnul Eugen Dijmărescu, unul din liderii PD, la ceva care ar putea fi numit, cu puțină indulgență, conferință de presă. Au fost alarmate și două posturi de televiziune particulare: **Antena 1** și **Tele 7 abc.** Drept urmare, acestea și-au întrerupt emisiunile pentru a ne avertiza că vor comunica o declarație fundamentală a lui Eugen Dijmărescu. Partea trează a nației bucureștene a simțit că i se taie picioarele. Așa cum o anunțau pregătirea de artilerie televizată și știrile umblînd de la un telefon la altul, declarația lui Eugen Dijmărescu urma să provoace un cutremur devastator în viața noastră social–politică. A venit apoi declarația, dată în variante diferind ușor de la un post de televiziune la altul. Chiar dacă era aproape de miezul nopții, atît jurnaliștii prezenți la conferință, cît și telespectatorii, își mai păstraseră o brumă de luciditate. Creierele lor nu fuseseră cotropite în întregime de somnul binefăcător și binemeritat. Cu toate acestea nimeni n-a înțeles nimic. Din discursul incoerent al lui Eugen Dijmărescu, cei mai odihniți au ghicit doar că domnia sa e tare supărat pe Petre Roman și că din această stare de spirit s-ar putea să se nască un nou partid. Un partid condus, firește, de Eugen Dijmărescu. Ferm convinși că ora tîrzie și-a pus amprenta asupra inteligenței lui Eugen Dijmărescu, am așteptat cu toții dimineața de a doua zi, știut fiind că zorile aduc cu sine o limpezire nu numai a întunericului din lume, dar și din capul politicienilor. Din păcate, nici ieri dimineață n-am reușit să ne lămurim ce a vrut Eugen Dijmărescu. După reuniunea staff-ului PD, convocată în grabă, am aflat, atît de la împricinat, cît și de la colegii săi, că enigma se va dezlega abia la Convenția Națională de la sfîrșitul acestui an.

Ce s-a întîmplat cu liderul PD? Ce se întîmplă cu Partidul Democrat? Fără a avea ambiția de a da un răspuns exact, ne permitem să avansăm o ipoteză. Eugen Dijmărescu a traversat joi noaptea o acută criză de personalitate. Ca orice criză, inclusiv cea de bilă, criza de personalitate se poate rezolva în două feluri: prin operație sau prin tratament medicamentos. În cazul lui Eugen Dijmărescu n-a fost nevoie nici de operație, nici de medicament. Criza a trecut o dată cu noaptea.

Întîmplarea ne atrage însă atenția asupra unei mari slăbiciuni a Partidului Democrat. Dintre toate formațiunile politice existente la ora actuală, acest partid are cele mai multe vedete. Nucleul conducător al partidului e alcătuit din personalități marcante, egale între ele ca faimă și, de ce nu? egale, la acest capitol, și cu Petre Roman. În nici un alt partid, inclusiv în cel de guvernămînt nu vei întîlni atîtea nume răsunătoare: Adrian Severin, Traian Băsescu, Victor Babiuc, Cazimir Ionescu, Doru Viorel Ursu, Bogdan Niculescu–Duvăz, Radu Berceanu, Eugen Dijmărescu. Unii dintre ei au fost miniștri. Alții s-au afirmat abia după constituirea PD. Și unii și alții sînt însă cunoscuți și recunoscuți de întreaga opinie publică. Această maximă densitate de personalități pe metru pătrat pare a se constitui într-un punct forte al partidului. La o privire mai atentă ne putem da seama că e vorba mai degrabă de un punct slab. Personalitatea simte nevoia să fie originală Drept urmare, nu de puține ori, Partidul Democrat are într-o problemă tot atîtea poziții diferite cîte personalități marcante numără. De aici impresia de turmentare pe care o lasă uneori partidul condus de Petre Roman. Personalitatea simte însă nu numai nevoia de a fi originală, dar și nevoia de a fi complicată. Eugen Dijmărescu suferă, de exemplu, că îi e amînată sine die plecarea ca ambasador la Tokyo. Suferă și de faptul că unii colegi de partid îl privesc chiorîș pentru această numire. Nevoia de a fi original s-a întîlnit cu nevoia de a fi complicat pentru a da naștere balamucului de joi noaptea. Psihologii l-ar putea înțelege pe Eugen Dijmărescu. Analiștii politici sînt însă mai puțin îngăduitori. Ei pot spune că astfel de crize riscă să fie catastrofale pentru un partid. Din acest punct de vedere ar fi mult mai bine dacă PD ar avea mai puține vedete.

10 septembrie 1994, „Evenimentul zilei"

SANCTIFICAREA LUI ION ILIESCU

Săptămîna trecută, Televiziunea a difuzat o masă rotundă dedicată exclusiv cărții lui Ion Iliescu, *Revoluție și reformă*. Unii cititori mai cîrcotași ne-au sunat pentru a ne întreba, revoltați, de ce se dă pe micul ecran o asemenea emisiune. Domniile lor consideră că Ion Iliescu a beneficiat astfel de un imens spațiu de publicitate gratuită la TVR. Să mă ierte distinșii mei cititori, dar eu nu împărtășesc o asemenea indignare. Inițiativa Televiziunii mi s-a părut nu numai normală, dar și necesară. Așa cum am scris de altfel, în amplul comentariu consacrat cărții în „Expres Magazin", apariția volumului *Revoluție și reformă* e un eveniment important. Un om politic român și-a dat la tipar, pentru a fi cumpărate și citite de toată lumea, opiniile sale despre procesele și evenimentele care definesc România ultimilor cinci ani. Fie și pentru aceasta, volumul ar fi meritat o dezbatere televizată. Dacă ne gîndim însă că autorul nu-i un politician oarecare, ci unul dintre cei care au marcat, cu propria-i personalitate, viața românească a acestor ani, vom înțelege cît de mult se impunea o dezbatere televizată pe seama cărții. Ion Iliescu nu e numai președintele țării, ci și cel mai puternic om din România de azi. Deși pretinde că prerogativele constituționale îi limitează influența, practic Ion Iliescu face și desface aproape totul la nivelul Puterii. Iată de ce Televiziunea ar trebui criticată nu pentru că a organizat o asemenea dezbatere, ci pentru că a programat-o cu o mare întîrziere față de apariția volumului.

Dacă inițiativa mi se pare firească, transpunerea ei în practică mi se pare catastrofală. În definitiv, ce se cerea acestei emisiuni? Să fie o dezbatere profundă a cărții unui om politic de marcă din România de azi. Să deslușească raportul dintre text și realitatea politicii prezidențiale. Să sesizeze în ce măsură punctele de vedere ale lui Ion Iliescu de acum despre evenimentele petrecute în 1989 și 1990 diferă de punctele de vedere ale lui Ion Iliescu de atunci. Să evidențieze în fața întregii națiuni plusurile și minusurile cărții. Din cîte se știe, oamenii politici sînt, chiar și în clipa cînd locuiesc la Cotroceni, oameni. Volumul lui Ion Iliescu trebuia analizat, așadar, ca un text scris și iscălit de un om. Emisiunea de la TVR a preferat însă altceva. Cartea lui Ion Iliescu, deși trecută, ca orice carte, prin mașinăria pămîntească a tipăririi și vînzării în librării, a fost privită ca un obiect sfînt.

Am fi comparat abordarea ei televizată cu cea a Bibliei, dacă nu ne-am fi amintit că pînă și Bibliei i s-au făcut observații. Din acest punct de vedere, o comparație mult mai exactă e cea cu a unei cărți semnate de Nicolae Ceaușescu. *Revoluție și reformă* a fost tratată ca o operă a geniului din Carpați. Excepție făcînd Silviu Brucan, care a dovedit și unele momente de luciditate, toți ceilalți vorbitori s-au referit la cartea președintelui ca la o culme a gîndirii umane din toate timpurile. Sub semnul acestei smerenii sărbătorești, participanții s-au mulțumit să ia cîte o banalitate din opera lui Ion Iliescu și s-o dezbată de parcă ar fi fost una dintre cele mai cutezătoare idei din istoria umanității. Astfel s-a ajuns ca să-i fie atribuită lui Ion Iliescu descoperirea conceptului de economie socială de piață. Un concept care se aplică de cîteva decenii în unele state capitaliste, cum ar fi, de exemplu, Germania. Oameni în toată firea, cei prezenți în studio au împins schizofrenia lingușelii pînă acolo încît să vorbească de filozofia lui Ion Iliescu, de tîlcurile ascunse ale textului, tîlcuri care necesită un extraordinar efort intelectual pentru a fi deslușite.

Cum s-a ajuns la o asemenea catastrofă dezgustătoare? Principala vină o poartă moderatorul emisiunii, Nicolae Cristache. Fostul director al „Orei" s-a remarcat timp de cîțiva ani ca un critic violent, deseori nemăsurat, al lui Ion Iliescu. Din motive care ne scapă încă, după falimentul „Orei", domnia sa a trecut cu arme și bagaje în tabăra admiratorilor lui Ion Iliescu. Așa cum se întîmplă cu orice om care face un asemenea salt amețitor, el a simțit nevoia, în prima sa apariție pro–Iliescu, să exagereze în noua sa postură. Așa s-a făcut că am putut vedea pe micul ecran agitîndu-se un personaj care o întrecea pe Rodica Becleanu în materie de lingușire a lui Ion Iliescu. Ori de cîte ori limba lui Nicolae Cristache atingea numele sacru al președintelui, vocea îi tremura, de teamă ca vîrful organului să nu știrbească cumva din măreția de Zeu a lui Ion Iliescu. Grație labilității morale a unui jurnalist, săptămîna trecută cultul personalității lui Ion Iliescu a intrat într-o nouă etapă. Cea a sanctificării unui contemporan de-al nostru. Un contemporan care a trecut, nu cu mult timp în urmă, printr-o operație de colecist.

19 septembrie 1994, „Evenimentul zilei"

UN EȘEC PREVIZIBIL

Anunțată cu surle și trîmbițe, dezbaterea parlamentară a corupției a sfîrșit ieri ca un balon în care cineva a înfipt, în treacăt și hoțește, un ac fatal: a făcut **poc!** și apoi **fîs! Poc**-ul corespunde răsunătoarei ambiții a PDSR de a se adopta, în final, o hotărîre istorică pe tema luptei împotriva corupției. **Fîs**-ul, constatării că documentul nu poate fi nici măcar supus la vot. Cei mai mulți dintre aleșii poporului o șterseseră acasă, lăsînd în loc, să-i reprezinte, băncile lustruite de atîta măreață folosire. Cum nu s-a descoperit pînă acum mijlocul prin care scaunele să facă și altceva decît să susțină, cu greu, șezuturile bine plătite ale parlamentarilor, votul s-a amînat pentru altă dată.

Acest final mizer nu cred să mire pe nimeni. Eșecul dezbaterii parlamentare era previzibil. Din plictiseala în care s-au depănat cele două zile de ședință comună a Senatului și Camerei Deputaților. Din totalul dezinteres al opiniei publice față de întîmplarea din Dealul Mitropoliei. Căutînd o explicație, ea ar putea fi găsită în lehamitea opiniei publice față de o asemenea temă. De vreo doi ani încoace, mai precis, de cînd a parvenit la putere stînga cu accente naționalist–comuniste, lupta împotriva corupției a devenit un prilej de obositoare flecăreală politică.

De la Ion Iliescu pînă la ultimul soldat credincios al partidului de guvernămînt, toți cei ce vor un vot în plus n-au contenit în a întinde către corupție niște limbi înfricoșătoare. Ori de cîte ori vîrful acestora a atins fenomenul, opinia publică și-a dat seama că e vorba de o farsă. În realitate, limbile erau mîngîietoare pînă la indecență. În acest context, e normal ca nimeni din România de azi să nu mai tresară cînd se aude zăngănit de arme împotriva corupției. Toată lumea știe, chiar înainte de a vedea, că nu e zăngănit de arme, ci de cuțite și furculițe. Autorii se pregătesc să înfulece, nu să lupte.

Acestei cauze generale — lehamitea populației — trebuie să-i adăugăm însă, în explicarea strălucitorului eșec al dezbaterii parlamentare, una particulară: felul aberant în care a fost conceput Raportul Comisiei anticorupție. Produs de seamă al creierului ostenit, pe numele său Romul Vonica, documentul final n-are nici o legătură cu punctul său de pornire. Din cîte se știe, Comisia condusă de onorabilul senator PDSR-ist s-a constituit,

prin vot parlamentar, pentru a ancheta implicarea unor demnitari în afaceri de corupție. Acuzațiile la adresa respectivilor fuseseră publicate, însoțite de documente, în presă. La vremea respectivă, decizia Parlamentului a fost perfect logică. Exista bănuiala că Poliția și Procuratura, chemate să-și vîre nasul, s-ar fi tras înapoi speriate de funcțiile celor acuzați. Era nevoie de o instituție mai mare decît Guvernul. Aceasta nu putea fi alta decît Parlamentul. Drept pentru care așezarea din Dealul Mitropoliei a desemnat o comisie de anchetă, dîndu-i, în același timp, un scop precis: să stabilească dacă respectivii demnitari sînt sau nu vinovați. Concluziile pro sau contra celor zise în presă urmau să fie înfățișate Parlamentului sub forma unui raport. Cu aceasta, bîlciul trebuia să ia sfîrșit. Domnul Romul Vonica primea slobozenia să meargă acasă și să-și șteargă la fund nepoții, cum îi stă bine unui brav bunic. Ce s-a întîmplat însă în realitate? Sub pretextul că Procuratura i-a găsit nevinovați, Raportul final, prezentat miercuri celor două Camere ale Parlamentului, i-a scos din discuție tocmai pe demnitarii pentru care s-a constituit Comisia. În schimb, documentul se ocupă pe larg de alte nume. Provenind, firește, în exclusivitate, din rîndurile adversarilor politici ai PDSR și ai lui Ion Iliescu. E limpede că pe parcurs, grație șireteniei de Trahanache a lui Romul Vonica, lucrările Comisiei au fost deturnate de la obiectivul lor inițial. Caracterul tendențios al Raportului n-a scăpat nimănui. În locul limpezirii la care se aștepta opinia publică, documentul a propus o simplă răfuială politică. În aceste condiții, eșecul dezbaterii era previzibil

30 septembrie 1994, „Evenimentul zilei"

DUPĂ CASĂ ȘI RĂSPLATĂ!

La o conferință de presă nu prea depărtată în timp, președintele Ion Iliescu a fost somat să-și spună părerea despre afacerea cu apartamentul făcut cadou lui Andrei Păunescu, fiul pesemistului de mare gabarit, Adrian Păunescu, de generosul Fond al Protocolului de Stat. Cu cîteva minute în amonte, președintele declarase că a fost, este și va fi, în vecii vecilor Amin! necruțător cu învîrtiții iscăliturilor ilegale, chiar și cînd aceștia fac parte dintre oamenii săi. Cu un calm de James Bond și o seninătate de Buddha în miniatură, Ion Iliescu a răspuns că apartamentul supus dezbaterii publice nu aparține Protocolului de Stat. Toată lumea a rămas într-o stare căreia românii îi zic **„cu gura căscată"**, iar francezii, cărpănoși cu timpul, ca toți occidentalii, mult mai scurtă: **„boujbé"**. Documentele reproduse în presă dovedeau zdrobitor că e vorba de o casă din zestrea cuvenită demnitarilor. La cîteva ore după ce Ion Iliescu ne-a trîntit această afirmație categorică, autorul iscăliturii controversate, Viorel Hrebenciuc, declara, la o conferință de presă ținută la Brăila, că apartamentul primit de Andrei Păunescu pe de'a moaca e din Fondul Protocolului de Stat.

Hăul dintre realitate și afirmația lui Ion Iliescu a făcut pe multă lume să se întrebe ce s-a întîmplat. A mințit cu bună știință ditamai șeful statului, omul care a avut privilegiul unic, refuzat nouă, furnicilor de rînd, să dea mîna cu marele Bill Clinton? Sau Ion Iliescu, asemenea iluștrilor săi predecesori — Iosif Vissarionovici Stalin, Gheorghe Gheorghiu–Dej și Nicolae Ceaușescu — e dezinformat de către cei plătiți să-l țină la curent cu adevărul gol–goluț? Mintea jurnaliștilor români s-a dovedit impotentă în a găsi un răspuns precis. Drept urmare, ciudățenia tezei prezidențiale privind apartenența celebrului apartament a fost trecută, spre inutilă contabilizare, la capitolul enigme postdecembriste. Zilele acestea însă, misterul s-a dezlegat. Scepticilor ăia nenorociți, care susțineau că acest soi de enigme nu se vor dezlega decît peste un secol, după ce vom face din Lună un fel de Las Vegas al Pămîntului, li s-a dat peste bot. Iată, unul din misterele epocii Iliescu a fost luminat! Președintele știa că apartamentul e din Fondul protocolului de Stat. Domnia sa i-a tras pe sfoară pe jurnaliști fără nici un complex. Explicația enigmei ne-o dă textul publicat de Adrian Păunescu, tatăl fericitului beneficiar al locuinței de demnitar, în cotidianul său de

familie, despre prestația lui Ion Iliescu la Strasbourg: **„Ton de învingător! Ton de om liber! Ton de bărbat care își biruie complexele! Ton de președinte! Ton de fair–play! Ton de țară care știe să coopereze, dar știe să fie și ea însăși! Ton protocolar, dar și ton tăios, cînd a fost cazul! Ton de om pe care — așa părea — se poate conta! Ton de partener al lui Clinton! Ton de răsăritean, care construiește punți către Occident!".** Grație întrebărilor puerile formulate de parlamentarii europeni, prestația lui Ion Iliescu n-a depășit, în sine, fruntariile normalității. Dar chiar extraordinară, chiar strălucitoare, chiar istorică să fi fost, cîntarea pe care i-o înalță Adrian Păunescu te ia cu rău de la lingurică. Nu e posibil ca în 1994, la cinci ani după ce Nicolae Ceaușescu, cel mai lingușit om din istoria României, a murit împușcat lîngă un zid murdar din Tîrgoviște, unui om în carne și oase, unui om viu, care n-a devenit încă un cadavru de lux al posterității, unui om care mestecă, transpiră și sforăie, ca toți muritorii, să i se dedice un astfel de cult al personalității. Cult cu atît mai absurd cu cît e făcut unui om care știe că adversarul său a putut fi răsturnat și executat, și pentru că s-a complăcut să se scalde în asemenea mizere băi ale laudei deșănțate. Privind rîndurile iscălite de Adrian Păunescu, te întrebi, stupefiat, cum le poate suporta Ion Iliescu? Cum de nu-i vine greață ori de cîte ori limba lui Adrian Păunescu îl spală din cap pînă în picioare? Mai ales că pe această limbă se mai văd încă urmele rămase de la contactul cu un alt ilustru corp: cel al Împușcatului din decembrie 1989. Se înțelege însă că astfel de întrebări sînt pur retorice. Ion Iliescu nu numai că nu se supără pe asemenea lustruiri inadmisibile, dar chiar îi și plac. Pentru ca auzul să-i fie mîngîiat de asemenea șoapte dulci, domnia sa e în stare să facă totul. Chiar și să sfideze adevărul, susținînd că apartamentul făcut cadou lui Andrei Păunescu nu aparține Protocolului de Stat. Pentru că acesta e misterul năucitoarei contraziceri prezidențiale a evidenței. Apărîndu-l pe fiul lui Adrian Păunescu, Ion Iliescu i-a făcut un serviciu mega–tăticului. Iar acesta din urmă, cînd a venit clipa prielnică, s-a grăbit să-i întoarcă serviciul. Înălțîndu-i ditirambi mai ceva, ca pe vremuri, lui Nicolae Ceaușescu.

Vorba aia: după casă și răsplată!

7 octombrie 1994, „Evenimentul zilei"

„CÎRTIȚA“ ÎN VIAȚA POLITICĂ

Ca persoană, senatorul Ion Predescu, fost PD, actualmente așa–zis independent, e total lipsit de importanță. El e un magnific domn Nimeni. Unul dintre numeroșii Nimeni din Parlamentul României. Din cînd în cînd, chiar și un domn Nimeni are o tresărire. Nu de alta, dar orice ființă vie, de la rîmă pînă la elefant, trebuie să dea semne că se mișcă. Broasca țestoasă, judecată după împietrirea-i desăvîrșită, ca moartă, are la cîteva decenii o dată o ușoară clătinare. Să știm noi, cei ce o privim, că ea nu e un bolovan oarecare, ci unul care trăiește. Una dintre puținele zvîcniri ale lui Ion Predescu era cît p'aci să fie mortală pentru jurnaliști. Alături de Valer Suian, de la PUNR, Ion Predescu a fost autorul unei propuneri vizînd înăsprirea pedepselor penale pentru jurnaliști. Acest bătrînel blajin, cu aerul șăgalnic al unui corupător de minore, ținea neapărat să ne vadă după gratii. Nu de alta, dar el nu înțelegea cum un om ca și el, cu două mîini și cu două picioare, poate să scrie, pe o coală de hîrtie A4, mai mult decît un rînd. El s-a chinuit o dată să compună două, și a fost cît p'aci să-l ia Salvarea. Ajunsese, de atîta efort fizic și intelectual, în pragul apoplexiei!

Senatorul Ion Predescu e interesant, în schimb, în calitatea sa de caz. Un caz tipic pentru politicienii români de azi, făuriți în mirosul grătarelor cu mititei și în sunetele pițigăiate, ca niște purici, ale țambalelor de cîrciumă ieftină. Spre deosebire de alți feseniști, la marea schismă din 1992, Ion Predescu n-a sărit în barca PDSR-ului cîștigător. El a rămas în gruparea Roman. Nu pentru că i-ar fi împărtășit ideile, ci pentru că avea misiune. Să stea, în Partidul Democrat, în ipostaza căreia Serviciile Secrete îi mai zic și de **„cîrtiță“,** și să ronțăie pe tăcute, discret, din tot ce-l înconjura. Multă lume l-a avertizat pe Petre Roman asupra senatorului Ion Predescu. Multă lume i-a atras atenția că respectivul bătrînel compromite grav partidul prin comportarea sa în Senat și în presă. Liderul PD n-a luat în seamă semnalele primite. L-a păstrat pe Ion Predescu alături. Acest infantilism politic al lui Petre Roman a costat amarnic Partidul Democrat. Potrivit misiunii primite, Ion Predescu și-a cheltuit toată energia pentru a da PD-ului, cel puțin la nivel de Senat, înfățișarea unui copil redus mintal. Nimeni nu mai înțelegea nimic. Se ridica, în numele PD, senatorul Ion Predescu și trîntea o intervenție de pe pozițiile PDSR. Îl priveai nedumerit. După ștampilă, era

un reprezentant al Opoziției. După gesturi și declarații, mirosea de la o poștă a reprezentant al Puterii. Prestația senatorului Ion Predescu în numele PD a stîrnit derută în presă și în electorat. Erau momente cînd toată lumea se întreba dacă nu cumva partidul lui Petre Roman e în realitate o addenda la PDSR.

Din nefericire, cazul lui Ion Predescu nu e singular. Întîmplarea cu epistola celor șapte parlamentari împotriva numirii lui Alfred Moses ne-a arătat că nu numai în PD, dar și în alte partide de opoziție există **„cîrtițe"** în genul lui Ion Predescu. Oameni care au fost plantați în partidele respective cu misiunea de a acționa la un semnal dat. Pînă atunci, ei moțăie sau, mai rău, o fac pe opoziționiștii cei mai înverșunați. Motivele pentru care au acceptat respectivii o asemenea ipostază sînt complexe. Unii sînt ofițeri acoperiți încă de pe vremea fostei Securități. Alții sînt șantajați cu un dosar aflat în mîini sigure. Cei mai mulți sînt pur și simplu lichele. Dacă vom lua în calcul existența acestor **„cîrtițe"**, vom înțelege multe dintre lucrurile care ni se par de neînțeles în politica Opoziției: ciorovăiala inutilă din CDR, atitudinile surprinzătoare adoptate de unii parlamentari în momentele decisive ale bătăliei, faptul că toate moțiunile de cenzură de pînă acum au căzut și pentru că, la votul secret, unii deputați și senatori ai Opoziției au fost, pe șest, de partea guvernului.

Viața a făcut ca Ion Predescu să se trădeze. Cu o întîrziere de doi ani, conducerea Partidului Democrat a luat decizia de a-l exclude din partid. O **cîrtiță** a fost deconspirată. Nu pentru că descoperitorii au fost prea deștepți, ci pentru că ea a fost prea proastă. Cîte însă asemenea **„cîrtițe"** vor mai fi prin Opoziție sau prin presa mai mult sau mai puțin independentă? Mult mai deștepte decît Ion Predescu. Mult mai greu de descoperit decît fostul senator PD. Mult mai primejdioase, deci, în clipa cînd vor primi semnalul.

10 octombrie 1994, „Evenimentul zilei"

O SĂRBĂTORIRE IPOCRITĂ

Zilei Armatei i s-a dat, în acest an, amploarea unei petreceri fastuoase. Știu că rotunjirea cifrei aniversare o impunea. Se împlinesc anul acesta 50 de ani de la eliberarea de către oștirea noastră a ultimei palme de pămînt românesc de sub ocupația horthystă. E în obiceiul ființelor cuvîntătoare de a se sărbători la sfert, la jumătate și la un secol. Armata Română, alcătuită și din suflete, nu numai din mușchi, cum s-au străduit s-o deseneze umoriștii, nu putea face excepție de la această lege omenească. Știu, de asemenea, că militarii noștri meritau un asemenea bal național. Sigur, ei nu-și riscă viața pe cîmpul de luptă. Nici măcar nu mai sînt obligați să suporte monotonia cazonă de pe timpul lui Ceaușescu. Viața în unitățile militare, după decembrie 1989, a căpătat un plus de culoare. Și în folosul Armatei, pentru că a fi un bun ostean nu înseamnă a ști doar să pocnești din călcîie și să-ți urmărești superiorul cu priviri duioase. Cu toate acestea, armata rămîne armată. Viața unui ofițer, a unui soldat e supusă, totuși, altor rigori decît viața unui civil. Fie și pentru plusul de asprime geometrică pe care-l presupune serviciul sub arme, militarii aveau dreptul la o sărbătorire din partea politicienilor.

În același timp, nu pot să nu observ că Ziua Armatei din acest an contribuie și ea din plin la sporirea producției naționale de sărbători. Multe lucruri n-am știut să facem din decembrie 1989 și pînă acum. De aceea, multe zidiri au ieșit șui, gata să cadă peste noi: democrația, economia de piață, integrarea României în Europa. Un lucru însă ne-am priceput să-l facem cum nu se poate mai bine: **să sărbătorim pe rupte.** Aniversărilor mari și mici le-am ținut o strașnică evidență. Nu ne-a scăpat nici un prilej de a sărbători ceva. Ceva pe care nu noi l-am făcut, Doamne ferește! ci înaintașii noștri. Drept urmare, din decembrie 1989, o ducem într-un bal continuu. Trăim într-un etern carnaval de simpozioane, de dezveliri de plăci memoriale, de inaugurări de busturi, de spectacole festive și recepții. Mai ales recepții. Românului nu-i place să petreacă oricum. El se dă în vînt după petrecerea cu temă. Dacă un sfert din energia materială și spirituală cheltuită pînă acum cu aniversările ar fi fost pusă la lucru pentru îndreptarea situației din anumite domenii, altfel ar fi arătat poate țara. Din acest punct de vedere, aș fi preferat ca o parte din banii acestei sărbătoriri

fastuoase să fi mers la înzestrarea Armatei. Pentru oștire și pentru țară ar fi fost mult mai de folos decît această petrecere, care nu e altceva decît o posibilitate dată politicienilor de a chefui în numele și pe spatele Armatei. Spun aceasta și pentru că în sclipiciul pe care guvernanții îl conferă sărbătoririi din acest an a Armatei Române e și un pic de ipocrizie. Armata Română se confruntă cu mari probleme materiale. Acestea își au cauza fundamentală în micimea fondurilor alocate de Parlament, la propunerea guvernului, oștirii noastre. Cînd s-a discutat, în Dealul Mitropoliei, bugetul, puțini parlamentari au pledat pentru ca Armatei să i se dea mai mulți bani. În orice caz, numărul celor care se grăbesc azi să petreacă, nu numai la Carei, dar și în alte orașe ale țării, în cinstea Armatei, e mult mai mare decît al celor care s-au bătut pentru ca oștirea să primească fondurile absolut necesare modernizării. Chiar dacă e o zi aniversară, nu putem să nu observăm că toate problemele mari ale Armatei se învîrt în jurul banilor alocați de la buget. Sînt lăudabile eforturile depuse de conducerea Ministerului Apărării Naționale pentru restructurarea din temelii a Armatei. Comunismul a pierdut războiul nu numai pe plan economic, dar și pe plan militar. Extraordinara pătrundere a științei și tehnicii în spațiul militar a făcut anacronică politica sovietică bazată pe bocancul harnic al infanteristului. În timp ce în țările comuniste armata continua să se bazeze doar pe ceea ce se numea educație patriotică, dar care nu era în realitate decît o propagandă prăfuită, în Vest, milităria însemna punerea la lucru a inteligenței, a talentului, a spiritului de inițiativă. Căutînd să ne aducem Armata la nivel european, încercăm azi să împrumutăm, pentru ostașii și militarii noștri, ceva din experiența structurilor occidentale. Fără însă o adaptare la zi a tehnicii noastre de luptă, toate eforturile de modernizare se vor dovedi zadarnice. Noul chip al Armatei îl dau oamenii. Iar acești oameni pot fi alții decît cei din trecut nu numai pe baza unor noi criterii de apreciere și promovare a ofițerilor, dar și prin baza materială modernă care li se pune la dispoziție. Europenizarea soldaților și ofițerilor noștri trece în chip necesar prin europenizarea bazei materiale.

Să sperăm că, făcînd să pocnească dopurile sticlelor de șampanie, politicienii se vor gîndi și la ce trebuie făcut pentru oștirea noastră. Nu la noi sărbătoriri ipocrite, firește.

25 octombrie 1994, „Evenimentul zilei"

MALADIA DE A NU SPUNE NIMIC

Postului de **Radio România Actualități** i-a venit ideea de a organiza, joi după–amiază, o masă rotundă, transmisă în direct, pe tema luptei împotriva corupției din România. Excelenții profesioniști care sînt Paul Grigoriu și Ruxandra Săraru ne-au strîns în sala uriașă, rezervată unor astfel de dezbateri, pe mai mulți cetățeni ai Republicii, bănuiți a avea legătură cu nobilul război împotriva corupției, despre care se vorbește la noi mai abitir decît despre sfîrșitul lumii: doi jurnaliști — Ion Marin de la „Adevărul", și autorul acestor rînduri, de la „Evenimentul zilei" — precum și patru stîlpi ai Puterii — ministrul Justiției, Gavril Iosif Chiuzbaian, procurorul general al Republicii, Vasile Manea Drăgulin, șeful Departamentului de control al Guvernului, Ion Honcescu, și inspectorul general al Poliției române, Ion Pitulescu. Nu e întîia oară cînd particip la o astfel de emisiune. M-am mai înfățișat, cu un oarecare timp în urmă, la o dezbatere consacrată Legii privatizării, cu distinsul prim–ministru al României și la fel de distinsul, chiar dacă mai mic în grad, ministru al Finanțelor. Ca și data trecută, am remarcat seriozitatea cu care jurnaliștii de la Radio își fac datoria. Emisiunea a fost anunțată de mai multe ori pe parcursul zilei, în vîlvătăile unui tărăboi publicitar seducător. Totul a fost pregătit și totul a funcționat pînă la cel mai mic amănunt. Cele trei corespondențe din străinătate au venit cu promptitudine. Mă temeam că, prin plecarea lui Eugen Preda, instituția se va lăsa într-o rînă. Masa rotundă de joi seara m-a convins că m-am înșelat. Radioul a rămas mai departe un spațiu al meseriei făcute nu numai cu inteligență, dar și cu independență. Deși lucrători într-o instituție bugetară, dependentă, adică, de hachițele Guvernului, Paul Grigoriu și Ruxandra Săraru nu și-au plecat o clipă spinarea moral–publicistică în fața celor patru demnitari invitați în studio. Nu numai că nu s-au învîrtit ca niște titirezi pe lîngă ei, așa cum fac unii jurnaliști din așa–zisa presă independentă cînd au în față un demnitar, dar, mai mult, pe traseul dezbaterii, au fost alături de noi, ziariștii chemați să-i luăm la întrebări pe cei patru reprezentanți ai Puterii. Le-au pus acestora întrebări sîcîitoare, i-au pisat cu precizările și i-au întors, nemiloși, la temă ori de cîte ori respectivii, scăpați din lanțul dialogului, o luau razna pe cîmpiile cuvintelor goale, fără acoperire.

Din fericire, cu toată strădania celor doi jurnaliști de la Radio, cu toate eforturile noastre supraomenești, emisiunea de joi seara nu s-a ridicat la înălțimea așteptărilor. Principala responsabilitate o poartă reprezentanții Puterii. Cînd am participat la dezbaterea cu Nicolae Văcăroiu, am crezut că obiceiul de a luneca pe lîngă răspuns, de-a ne oferi, în loc de un **da** sau un **nu**, o piftie propagandistică, îi aparține în exclusivitate primului–ministru. M-am gîndit că anii săi de muncă îndelungă la Comitetul de Stat al Planificării, unde geniul consta în a nu spune nimic, pentru că a spune ceva însemna a dezvălui realitatea și, deci, a risca să treci drept sabotor, l-au învățat să evite cu brio lucrurile zise pe nume. Joi după–amiaza, dialogînd cu cei patru reprezentanți ai Puterii, mi-am dat seama că e vorba de o boală, mai mult, de o epidemie chiar, la nivelul tuturor demnitarilor români. Orice încercare a noastră, a celor patru gazetari, de a smulge un răspuns precis, concret, un răspuns făuritor de fapte, prin caracterul său tranșant, s-a dovedit zadarnică. De fiecare dată, una întrebam, și alta ni se răspundea. Dacă am fi întrebat **plouă sau nu afară?,** ni s-ar fi răspuns, de fiecare dintre interlocutori, că **pămîntul e rotund ca un măr și nu plat ca o clătită, așa cum credeau anticii.**

Cum se explică această ocolire a răspunsului exact? În nici un caz prin personalitatea fiecăruia dintre cei patru reprezentanți ai Puterii. Luați în parte, fiecare e un bun profesionist, ba chiar și un distins intelectual. Cultul impreciziei absolute, practica de a bate cîmpii țin de o atitudine politică. Trăsătura fundamentală a activității guvernamentale e azi amînarea la infinit a oricărei decizii radicale. Ocolirea răspunsului exact se înscrie perfect în această teamă de a opta categoric pentru ceva. Teamă care nu e altceva decît expresia de a supraviețui cu orice preț la putere. Chiar cu prețul de a nu spune sau a nu face nimic.

29–30 octombrie 1994, „Evenimentul zilei"

DE LA HENRY KISSINGER LA RODICA BECLEANU

De Ziua Națională a României, Ion Iliescu a făcut un anunț care a lăsat pe toată lumea cu gura căscată: **Rodica Becleanu a fost numită la Departamentul de analiză politică al Președinției.** Persoana n-are nevoie de nici o prezentare. Reporter TV acreditat la Cotroceni, ea a reușit să întruchipeze perfect tipul femeii care, ajunsă din punct de vedere erotic la o vîrstă critică, își revarsă preaplinul hormonal asupra unui personaj public. Relatările sale despre viața și activitatea lui Ion Iliescu erau leoarcă de o iubire suspinîndă. Cînd venea vorba de președinte, vocea Rodicăi Becleanu se încălzea de o intensă vibrație sexuală. Cînd venea vorba, în schimb, de adversarii lui Ion Iliescu, Rodica Becleanu era de o răutate revoltătoare, acea răutate veninoasă de care sînt în stare femeile, cînd li se dă porecla de muieri. Din această epocă tulbure a tranziției românești ne vom aminti cu groază, peste vremuri, alături de chipul copiilor handicapați, de vocea Rodicăi Becleanu.

Nu trebuie să insistăm prea mult, cred, nici asupra motivelor pentru care Rodica Becleanu a fost promovată într-o asemenea funcție. Deși victorios în două alegeri libere și directe, președintele e și el un biet bărbat. Și care bărbat ar rămîne nesimțitor văzînd cum se topește de dorul său, ca o lumînare, la cîțiva pași distanță, ceva ce are sîni și șolduri?! A stărui prea mult asupra unui asemenea subiect ar însemna să coborîm comentariul politic în zona joasă a bărbierilor din opera lui Caragiale. De aceea, ne vom opri asupra unui alt aspect al afacerii numite promovarea Rodicăi Becleanu, un aspect mult mai grav, pentru că el spune totul despre cît de puțin de importantă e competența profesională în ochii lui Ion Iliescu.

Se știe că politica președinților americani și-a avut punctul de plecare, după război, în studiile analiștilor politici. Istorica doctrină Truman a îndiguirii comunismului, afirmată public în 12 martie 1947, prin discursul prezidențial la Legea privind ajutorul economico–militar american dat Turciei și Greciei, se regăsește din plin în studiile de politică externă ale lui George Kenan. Opțiunea pentru destindere în relațiile cu URSS, făcută de președintele Nixon, s-a întemeiat pe tezele și conceptele lui Henry Kissinger. Consilier special al președintelui, specialistul în afaceri internaționale formulează teza potrivit căreia America trebuie să ajungă la detentă în

relațiile cu URSS. Henry Kissinger pledează astfel pentru a se pune capăt politicii de forță practicate de președinții anteriori: **îndiguirea,** aparținînd lui Truman și **roll–back**-ul, aparținînd lui Eisenhower. Președintele Nixon s-a inspirat masiv din această concepție a lui Henry Kissinger.

Potrivit Constituției, președintele răspunde de politica externă a României. Orientările strategice ale țării, alianțele vitale ale națiunii române, opțiunile fundamentale ale unei patrii de 22 milioane de oameni se intemeiază și pe studiile întreprinse de Departamentul de analiză politică al Președinției. Toate aceste lucruri cruciale pentru o Românie aflată la răscruce de vremuri vor depinde, așadar, și de căpșorul Rodicăi Becleanu. Nu de alta, dar președintele va lua hotărîri în domeniul politicii externe și plecînd de la analizele politice produse de acest obiect cîrlionțat. Și dacă ne gîndim bine că altfel sună niște lucruri cînd sînt spuse de gurița dulce a unei femei, putem presupune că punctele de vedere ale Rodicăi Becleanu vor avea întîietate față de cele rostite de gurile, înconjurate de barbă și mustăți, ale bărbaților din respectivul departament. Rodica Becleanu va fi astfel un Kissinger al României de azi. Rodica Becleanu, care n-are pregătirea necesară nici pentru a mătura printr-un birou al Departamentului de analiză politică, d'apoi să mai și lucreze în el. Sărmană țară! Biet popor!

6 decembrie 1994, „Evenimentul zilei"

BOIERILOR MARI LE PUT MUNCITORII

La conferința de presă ținută ieri, la Cotroceni, Traian Chebeleu, purtătorul de cuvînt al Președinției, a binevoit să polemizeze cu dorința celor de la Reșița de a-l avea în mijlocul lor pe primul–ministru. Cu această ocazie, Traian Chebeleu s-a apucat să facă niscaiva teorii. Că numai în comunism, primul–ministru se duce acolo unde-l cheamă muncitorii. Că, vezi, Doamne!, pretenția celor de la Reșița de a-l avea în mijlocul lor pe Nicolae Văcăroiu e o obrăznicie. Cum îndrăznesc ei, care merg cu transportul în comun la serviciu, să-i poruncească primului–ministru, care se duce la birou cu Mercedesul? Păi, domnul prim–ministru a dat mîna cu șefi de stat și de guvern. Cum să și-o compromită el întinzînd-o unor mîini de muncitori oarecare?! Palma domnului prim–ministru, ca toate palmele care se parfumează din impozitele luate de la noi cu japca, miroase a Rexona. Cum să se împace mirosul ăsta cu mirosul de cocs al palmelor muncitorești de la Reșița?!

Așa cum am mai scris, ori de cîte ori afirmă ceva Traian Chebeleu, mă întreb cît din ce zice el aparține președintelui. Îmi vine uneori să-i deschid gura distinsului purtător de cuvînt ca să văd dacă nu cumva acolo stă, călare pe limba sa, Ion Iliescu. Un Ion Iliescu mic, mic de tot. Dar care cască și el gura pentru a fi auzit, prin gura, mult mai mare, a lui Traian Chebeleu. Dacă declarația lui Traian Chebeleu îl exprimă pe Ion Iliescu, înseamnă că președintele n-a înțeles nimic din ce se întîmplă la ora actuală în România. Obiecția că numai în comunism primul–ministru se duce acolo unde îl cheamă oamenii e o absurditate pe care o putem pune doar pe seama numeroaselor călătorii în străinătate făcute de Ion Iliescu cu avionul. Din cauza golurilor de aer, inteligența sa a suferit o primejdioasă deplasare de la locul ei: cutia craniană. Dimpotrivă, am zice noi, tocmai în democrație primul–ministru, președintele, alți șefi mai mari sau mai mici, trebuie să meargă acolo unde-i vrea un colectiv de muncă, un oraș, un cătun chiar. În timpul campaniei electorale din 1992, președintele Ion Iliescu a umblat prin toată țara cerșind voturile românilor. Gura domniei sale n-a cunoscut odihnă în a face promisiuni peste promisiuni. De atîta pus la lucru, zîmbetul îi ajunsese strîmbătură. A strîns atîtea mîini de oameni simpli încît a făcut scurtătură la mînă. Atunci, domnul președinte al

țării românești n-a mai zis că în democrație un șef nu trebuie să meargă acolo unde-l cheamă cetățenii. Atunci s-a dus, a zîmbit, a strîns mîini, a stat de vorbă. Lucru firesc. Atunci avea nevoie de voturile proștilor. Acum, cînd proștii, ajunși cu cuțitul la os, îl vor în mijlocul lor pe primul–ministru, să-i spună că ei crapă de foame, președintele Ion Iliescu zice că doleanța lor e comunistă. Ca să vezi cine vorbește de comunism!

Culmea absurdității e faptul că, nu prea departe în timp, cînd Petre Roman a refuzat să meargă în Valea Jiului, să se întîlnească cu minerii, președintele Ion Iliescu și acoliții săi din presă l-au condamnat rău de tot. Acum, ca într-un vis urît, Nicolae Văcăroiu îl repetă aidoma pe fostul prim–ministru. Iar Ion Iliescu și acoliții săi din presă declară că bine face. Că e un obicei comunist de a chema pe ditamai primul–ministru în mijlocul muncitorilor. Dacă o asemenea afirmație ar fi făcut-o, să spunem, purtătorul de cuvînt al lui Dinu Patriciu, am mai fi înțeles. Liderul PL '93 n-a declarat niciodată că el reprezintă pe cei mulți. Ion Iliescu însă se bate cu pumnul în piept că e un om de stînga. El și liderii PDSR-ului au cîștigat alegerile denunțîndu-i peste tot pe **„ciocoii"** lui Petre Roman. Acuzîndu-l pe liderul PD de rupere de masele populare, Ion Iliescu și liderii PDSR-ului s-au angajat solemn că ei vor da fuga–fuga la orice chemare a poporului. Aceste discursuri s-au dovedit însă o biată demagogie electorală. O dată cocoțați în fotoliile călduțe, ajunși în palatele Puterii, ei au devenit boieri. Boieri care susțin că a merge în mijlocul celor care i-au ales e o chestiune comunistă. Boieri mari, cum zice colindul. Boieri mari, cărora le put muncitorii. Ce repede au ajuns acești inși s-o facă pe aristocrații! Pînă mai ieri mîncau cu colțul fundului pe un taburet, în bucătărie. Acum mănîncă numai în saloane de lux. Pînă mai ieri n-ajungeau mai departe de Ferentari. Acum stau în țară doar între două avioane. Pînă mai ieri jucau table, în maiou, în fața blocului, cu vecinii de la Faur sau Vulcan. Acum strîmbă din nas la gîndul că trebuie să dea ochii cu muncitorii de la Reșița.

Măi dragilor, măi tovarășilor! Lăsați boieria la o parte! Nu de alta, dar s-ar putea să vă iasă pe nas!

13 decembrie 1994, „Evenimentul zilei"

DESPRE CUM NE CREDE MUGUR ISĂRESCU PROȘTI

Știam că lucrătorilor de la IGP le place să treacă drept buni polițiști. Nu credem însă că ei nutresc ambiția secretă de a fi și autori de romane polițiste. Mediocre, desigur, pentru că sînt rare cazurile în care degetele învățate cu tocul pistolului pot să se descurce și cu tocul de scris. Comunicatul IGP privind arestarea lui Marcel Ivan, președintele **Credit Bank,** mă convinge însă că m-am înșelat. Cei de la IGP țin neapărat să devină un fel de Agatha Christie de Dîmbovița. O Agatha Christie care s-a angajat ca tablagiu în Miliție pentru a ieși colonel din Poliție. Cum altfel să-mi explic, dacă nu printr-o tentativă de a ne propune o enigmă polițistă, precizarea, din finalul Comunicatului, potrivit căreia măsura a fost luată în urma **„actului de control"** al BNR în perioada august–octombrie 1994. La o asemenea precizare, scrisă de IGP în colaborare cu Parchetul General, era, vorba lui Theodor Stolojan, să cad lat. De efortul de a găsi răspuns unei întrebări care s-a năpustit, bîzîitoare, asupra țestei mele profesionale. Cum adică pe baza **„actului de control"** al BNR? Un act, știm cu toții de la ceea ce se întîmplă de mii de ani între bărbat și femeie, e un act. Adică acțiune avînd un rezultat. Cum putea fi arestat un om pe baza unei acțiuni? Așa ceva se putea întîmpla numai în baza unui temei al actului: raport, concluzie etc. Actul de control al BNR, invocat de Comunicatul IGP, nu înseamnă nimic în sine. El putea avea un rezultat pozitiv sau negativ. Dacă era pozitiv, președintele **Credit Bank** trebuia felicitat. Dacă era negativ, trebuia destituit sau chiar arestat. Comunicatul IGP nu se referă la un asemenea efect. El o ține întruna cu actul de control. Să mă ierte distinsul ministru de Interne, Doru Ioan Tărăcilă, dar ce-ar fi dacă o tînără doamnă i-ar pretinde o pensie alimentară invocînd doar actul? Mai mult ca sigur domnia sa i-ar cere să-i arate rezultatul actului. Adică copilul. Nu de altceva, dar din faptul că domnia sa a avut un act cu o tînără doamnă nu înseamnă că a rezultat și un copil. Putea să rezulte, de exemplu, doar o simplă pierdere de vreme! Să presupunem însă că la IGP, la Ministerul de Interne, precizia termenilor nu e la ea acasă. Să presupunem, așadar, că domnii autori ai Comunicatului s-au referit nu la actul de control, ci la rezultatul acestuia: un document al BNR. Stînd prost cu disocierile elementare, ei au confundat actul cu rezultatul. Ar risipi această negură în care se pierde spectaculoasa arestare a

unui director de bancă? Firește că nu. În pagina trei a acestui număr, prezentăm pe larg rezultatul **„actului de control"** al BNR la **Credit Bank.** În finalul adresei semnate de guvernatorul Mugur Isărescu se atrage atenția lui Marcel Ivan **„asupra păstrării caracterului strict confidențial"** al documentului întocmit în urma actului de control. **„În caz contrar, vă revine întreaga responsabilitate cu privire la consecințele nefavorabile asupra imaginii și activității Credit Bank în special și a sistemului bancar în general"** — zice Mugur Isărescu trîntind un punct mai mare și mai ferm decît cel pe care l-a pus Balzac în finalul *Comediei umane.* Rezultatul actului de control trebuia să rămînă confidențial. El nu numai că n-a rămas, dar mai mult, pe baza lui, președintele **Credit Bank** a fost arestat. Ceea ce a afectat extrem de grav imaginea și activitatea **Credit Bank** și a sistemului bancar românesc de la ora actuală. Cum de au ajuns Poliția și Procuratura în posesia acestui document? A escaladat Doru Ioan Tărăcilă zidurile BNR, riscînd să-și rupă pantalonii în fund, pentru a-l șterpeli? S-a dus la IGP și la Procuratură Marcel Ivan zicînd: iată documentul, arestați-mă?! E limpede că rezultatul actului de control al BNR, asupra căruia Mugur Isărescu îl avertizează pe Marcel Ivan să-l țină secret, deoarece răspîndirea lui ar putea avea consecințe grave asupra imaginii și activității **Credit Bank** și a sistemului bancar în general, a fost trimis Poliției de însuși Mugur Isărescu. Dacă n-ar fi fost așa, guvernatorul Băncii Naționale ar fi trebuit să protesteze imediat după apariția Comunicatului IGP. Nu de alta, dar acest comunicat pe baza căruia s-a făcut o arestare cu efecte dezastruoase pentru **Credit Bank** și pentru sistemul bancar românesc trebuia să rămînă, vorba lui Mugur Isărescu, strict confidențial. Guvernatorul BNR n-a scos nici măcar un scîncet de protest. Mare pișicher și domnia sa! Cu o mînă scrie lui Marcel Ivan să păstreze secret documentul și cu cealaltă îl trimite Poliției!

Nu pun în discuție justețea acuzațiilor aduse lui Marcel Ivan. Rămîne ca Tribunalul să se pronunțe. Ceea ce vreau să atrag atenția e faptul că Doru Ioan Tărăcilă și Mugur Isărescu au luat în serios teza lui Silviu Brucan potrivit căreia sîntem un popor de proști. Altfel cum să-mi explic faptul că n-au catadicsit să facă nici măcar o lucrătură ca lumea?!

10 ianuarie 1995, „Evenimentul zilei"

COTCODĂCITUL LUI RADU BALTAZAR

În lumea făpturilor mari și mici din lumea asta, găina e faimoasă prin faptul că simte nevoia să-și însoțească producția proprie de o mare gălăgie. Ori de cîte ori scapă un ou, ea cotcodăcește. Să știe întreaga ogradă că din tîrtița ei a ieșit ceva alb.

Senatorul Radu Baltazar și-a dat demisia din Partidul Democrat. Putea să procedeze cu o anume discreție. În definitiv, nu e nici primul, nici ultimul politician care pleacă dintr-un partid. Distinsul senator a simțit însă nevoia să cotcodăcească, asemenea găinii din poiată. Nu de altceva, dar el trebuia să demonstreze noilor stăpîni că știe să fie zelos. Drept răsplată pentru discursul său, noii stăpîni îi vor da ceva din ciolanele avuției naționale, asupra cărora își țin, de cîțiva ani buni, labele. Televiziunea română, atît de neglijentă cu gesturile și declarațiile realmente importante din punct de vedere politic, s-a grăbit să vîre pe post, la o oră de maxim interes, discursul lui Radu Baltazar. Nu de altceva, dar PDSR-ul, care e adevăratul stăpîn în instituția din Dorobanți, ținea morțiș ca înjurăturile de mamă ale senatorului la adresa Partidului Democrat, partid care l-a făcut parlamentar, să fie cunoscute de întreaga țară.

Produsul transpirației intense a creierului cu care e dotat Radu Baltazar pentru a se deosebi de maimuță și de curca plouată a ajuns astfel pînă la opinia publică. Și această opinie publică din România, care a văzut atît de multe după împușcarea lui Ceaușescu încît are tăbăcit organul mirării, a rămas uluită cît de abject poate fi uneori omul, căruia zoologii îi mai zic și biped. O parte din scurgerea intelectuală a distinsului senator a fost consacrată gestului disperat al lui Dumitru Iuga. Despre obiectivul acțiunii pe care o desfășoară liderul sindical din TVR se poate discuta. Cum se poate discuta și despre bătălia pe care au declanșat-o, ca niște duli, politicienii români, pentru a smulge din suferința unui om o ciozvîrtă electorală cît mai grasă. Despre un singur lucru nu se poate însă discuta. Despre sacrificiul pe care-l reprezintă o grevă a foamei ținută de aproape o lună. E drept că un Corneliu Vadim Tudor, care și-a bătut joc de gestul lui Dumitru Iuga, înțelege mai greu ce înseamnă să faci greva foamei atîta timp. Ca să-l fac să înțeleagă pe liderul PRM prin ce a trecut și trece Dumitru Iuga, trebuie să apelez la o comparație care îi e familiară. Cînd e la Restaurantul Select,

în așteptarea fripturii comandate, nu-i vine rău văzînd că ospătarul întîrzie? Ei bine, o grevă a foamei ar fi sinonimă cu o friptură pe care Corneliu Vadim Tudor ar trebui s-o aștepte vreo lună de zile.

Un om în greva foamei trebuie, așadar, respectat, pentru suferința pe care și-o impune. Cu atît mai mult s-ar cere asta în cazul lui Dumitru Iuga, cu cît liderul sindical din TVR nu face greva foamei în interes personal. Nu vrea nici casă, nici butelie, nici o bucată de pămînt în cadrul Legii Fondului Funciar. El face greva foamei pentru un principiu. Și într-o țară de politicieni care-și umplu buzunarele din averea statului, care hoinăresc pe banii contribuabililor dintr-o parte într-alta a planetei, care schimbă Mercedes-uri după Mercedes-uri, despre un om care face greva foamei pentru un ideal nu poți vorbi decît cu respect. Așa cere bunul simț. Așa cere omenia. Nu numai omenia românească, ci și — să-i zicem — omenia malgașă. Așa cere minima diferență dintre om și porc, dintre cel care mănîncă cu furculița și cel care mănîncă cu rîtul. Iată însă că senatorul Radu Baltazar ne contrazice. Un om — și încă unul trimis în Parlament de alegători să reprezinte un ideal — și-a permis să lanseze un atac murdar împotriva lui Dumitru Iuga. Marea învolburare de după decembrie 1989 a scos la suprafață, din mîlul uman, mulți monștri. Printre aceștia se numără și Radu Baltazar. Că distinsul senator și-a putut permite abjecția de a-și bate joc de un om aflat în greva foamei nu ne miră. Ceea ce ne miră e faptul că timp de doi ani și ceva această anomalie morală a naturii umane a fost membru marcant al Partidului Democrat. Al unui partid condus de Petre Roman și Adrian Severin. Adică de politicieni care se pretind subțiri europeni. Cum de a fost posibil ca acest partid să-l tolereze în mijlocul lui pe Radu Baltazar? Să credem că el și-a ascuns pînă acum față de ceilalți lideri ai PD enorma disponibilitate de a fi abject? Nu și-au dat seama liderii PD că el pute din punct de vedere moral?

Cred că Radu Baltazar a fost același și cînd făcea parte din staff-ul Partidului Democrat. Numai că liderii acestui partid n-au avut forța morală să-l dea afară. Meschinele calcule de partid și-au spus cuvîntul. Pînă în ce adîncuri de noroi îi poate coborî politica pe oameni!

30 martie 1995, „Evenimentul zilei"

FAȚA LOCULUI ERA UMFLATĂ!

Prin anii '50, poeta Nina Cassian era cît pe-aci să facă pușcărie pentru niște versuri rămase de atunci faimoase: **„M-am deplasat la fața locului./ Fața locului era umflată".** De ce au fost considerate ele primejdioase la vremea respectivă? Pentru că poeta răspundea astfel ironic îndemnurilor mai-marilor realismului socialist ca scriitorul să se ducă pe teren, la fața locului. **Am fost,** zicea poeta, **la fața locului. Numai că fața locului era umflată.** Adică exagerată propagandistic. O delegație de partid și de stat condusă de președintele Ion Iliescu a făcut în aceste zile o vizită de lucru în localitățile afectate de inundații. Apelînd, preț de un editorial, la stilul jucăuș, aș putea spune și eu despre această delegație c-a fost la fața umflată a locului. Umflată nu de propaganda comunistă, ca în cazul Ninei Cassian, ci de ploi. Pe mine m-au amuzat versurile Ninei Cassian cînd le-am citit și le-am transcris pentru *Istoria literaturii proletcultiste române.* Mult mai tare m-au amuzat însă secvențele difuzate de TV de la vizita delegației de partid și de stat la fața umflată de ploi a locului. Am putut vedea, în persoanele lui Ion Iliescu, Nicolae Văcăroiu și Octav Cozmâncă — membri ai delegației de partid și de stat — niște domni în cămăși albe, puși la cravată și costum, pășind prudenți să nu-și afecteze pantofii de lac, printre bălți și noroaie.

Acești domni coborîți parcă de la Paris, cu cămășile apretate, cu ultimul fir de păr atent îngrijit, cu rufăria intimă netezită cu fierul de călcat, contrastau violent cu peisajul. În jur, case distruse, copaci scoși din rădăcini, noroaie, vaci vîrîte pînă la gît în mocirlă. Domnii respectivi, cărora li se mai zice și guvernanți, ședeau de vorbă cu locuitorii loviți de nenorocire. Niște amărîți îmbrăcați în flanele tocite de vreme, cu încălțămintea ruptă. Pe fețele lor se amesteca tristețea de a-și vedea distrusă agoniseala de-o viață cu mirarea că văd aterizați, în bălțile și noroaiele din jur, niște domni al căror aer părea de cetățeni veniți de pe altă planetă. Cum de-au ajuns Ion Iliescu, Nicolae Văcăroiu și Octav Cozmâncă în asemenea locuri îmbrăcați ca la Consiliul Europei? Răspunsul e foarte simplu. N-au avut timp să se schimbe. Au plecat așa de la București. Pentru că acolo, la București, ei s-au îmbrăcat europenește ca să primească vizita delegației Fondului Monetar Internațional. Ceaușescu ar fi jucat teatrul de-a merge la fața

locului în salopetă și cizme de cauciuc. Ion Iliescu, Nicolae Văcăroiu și Octav Cozmâncă n-au mai avut puterea să monteze o nouă comedie. Își epuizaseră toate energiile jucînd-o pe cea a europenizării în zilele inspecției Fondului Monetar Internațional. Pentru că tot ce s-a petrecut în timpul din urmă la București, la nivelul Guvernului, al PDSR, al Președinției, n-a fost altceva decît o comedie menită a-i convinge pe cei de la FMI de europenismul actualei Puteri. Observatorii atenți ai vieții politice românești au putut sesiza o goană turbată a Guvernului, a Președinției și a coaliției majoritare de a demonstra voința de a intra cît mai repede în Europa. Guvernul s-a grăbit să adopte o serie de documente cerute de Consiliul Europei. A vrut să facă același lucru și cu Proiectul Legii minorităților. Nu l-a reușit prea mare lucru, dat fiind că, în cazul unui asemenea document, era mai greu de jucat comedia adoptării în viteză. La Palatul Snagov s-a convocat la iuțeală Comisia pentru Integrare Europeană, comisie care, potrivit lui Tudorel Postolache, a stabilit, la finele unor dezbateri de două zile, de ce a fost înființată! La reuniune, Mugur Isărescu, guvernatorul Băncii Naționale, a ținut o cuvîntare pe tema legăturii indisolubile dintre cultură și finanțe. Mai mult ca sigur, domnul demnitar a făcut această observație, plecînd de la faptul că numeroase bancnote care-i trec prin față conțin, tipărită, înfățișarea unui om de cultură: Nicolae Iorga. Vîrît în viteza maximă a europenizării, pînă și Corneliu Vadim Tudor și-a lăsat acasă, la vila din Cotroceni, ițarii naționaliști, devenind brusc adept al intrării noastre în Europa. Președinția și-a îndulcit atitudinea față de Recomandarea 1201. Iar majoritatea parlamentară a făcut pe dracu' în patru pentru a trece prin Parlament, tot în viteză, Legea Privatizării. Nu e prima dată cînd sosirea unei inspecții occidentale provoacă la București o întreagă comedie a voinței de intrare cu orice preț în Europa. După plecarea delegației, guvernanții își scot costumele și surîsurile europene și-și pun sumanele mioritice.

Deplasîndu-se la fața locului, Nina Cassian constatase că fața locului era umflată. Același lucru l-ar putea spune și delegația FMI despre tot ce a întîlnit la București pe parcursul vizitei sale.

27 mai 1995, „Evenimentul zilei"

SĂ NE DESPĂRȚIM DE SRI RÎZÎND!

„Omenirea se desparte de trecut rîzînd" — zicea Karl Marx, referindu-se la comediile dedicate aristocrației deja anacronice la vremea lui. Strămoșul nostru, al tuturor, aplica la social o teză de mai largă generalitate. Rîsul presupune o răceală față de un anume eveniment. De aceea, puterea de a face haz de ceva înseamnă depărtare sufletească. Fiecare dintre noi s-a trezit, la un moment dat, rîzînd de o întîmplare pentru care și-a făcut cîndva sînge rău. Un semnal că ne-am detașat de întîmplarea respectivă, că nu mai sîntem implicați în ea. Parafrazîndu-l pe autorul *Capitalului,* aș spune că m-am despărțit de faimoasa întîmplare de pe Terasa **Anda** rîzînd în hohote. La ora întîmplării scandalului, am scris cu patimă. Trecerea timpului mi-a dat însă posibilitatea să mă despart sufletește de întreaga afacere. Și-ntr-una din zilele trecute mi-a venit în minte întreaga tărășenie. Se spune că prostul rîde de ce-și amintește. Riscînd să fiu și eu înscris în această categorie, mărturisesc că, amintindu-mi ce li s-a întîmplat celor doi ofițeri SRI, am izbucnit în rîs. Am întîlnit în viață puține întîmplări care să egaleze în tîmpenie pe cea ai cărei eroi au fost ofițerii SRI. Imaginați-vă și dumneavoastră! Doi ofițeri SRI, dintre care unul chiar șef de birou, se aflau într-o misiune de filaj. Se mai poartă discuții dacă ei vizau pe cei doi jurnaliști sau niscaiva spioni. Eu însumi m-am pronunțat, la un moment dat, în această privință. Depărtat deja de întîmplare, îmi dau seama însă că ea trebuie abordată și dintr-un alt punct de vedere. Și dacă o privim din acest nou unghi, vom constata că avem toate motivele să ne stricăm de rîs. Pentru că, din acest nou unghi de vedere n-are importanță pe cine filau cei doi. Are importanță ce li s-a întîmplat. Indiferent că urmăreau sau nu pe cei doi jurnaliști, ei au fost mai ridicoli decît doi bărbați în toată firea surprinși umblînd în izmene în plin centrul unei metropole. Sînt descoperiți ca niște ageamii. Odată descoperiți, ei încearcă s-o ia din loc cu mașina. Cei de la „Ziua" le-o blochează cu jaloane de parcare și le dezumflă roțile. Atunci marii, domnii ofițeri SRI, cei care trebuie să se confrunte cu ultraspecializații spioni străini, cu asprii membri ai unor organizații teroriste, o rup la fugă.

După ce am rîs cu poftă de acești Păcală și Tîndală ai lui Virgil Măgureanu, de acești tăntălăi atît de proști încît ar fi incredibili și într-o

farsă teatrală ieftină, mi-am dat seama că n-am nici un motiv să mă amuz. Nu sînt un specialist în servicii secrete. Presupun însă că un specialist în filaj, chiar dacă ar aparține nu SRI-ului, ci unui trib pierdut în junglă, învață, înainte de toate, să nu fie descoperit în timpul misiunii sale de către specialiștii în contrafilaj. Dacă ar fi să credem relatărilor din presă, Ioan Tinca și Ionel Poporoagă au fost surprinși filînd de către niște amatori. De asemenea, presupun că, așa cum cititul începe cu învățarea alfabetului, ofițerii SRI de filaj sînt instruiți, chiar de la primele ore de curs, cum să se descurce în clipa cînd sînt surprinși în misiune operativă. Priviți felul în care au reacționat cei doi după ce au fost descoperiți! Pînă și eu, care nu mă pricep la filaj mai mult decît la condus o navetă spațială, m-aș fi descurcat mai bine. Presupun c-aș fi dovedit suficient sînge rece pentru a mă legitima fără a trezi nici o suspiciune. Presupun c-aș fi avut suficient tupeu pentru a o face pe bucureșteanul indignat de faptul că sînt întrebat de ce filmez Terasa **Anda.** Păi eu, în clipa în care cei trei reporteri speciali ai cotidianului „Ziua" ar fi venit să mă întrebe ce fac acolo, i-aș fi băgat scurt în mă-sa, întrebîndu-i la rîndu-mi, în ce calitate se interesează de ce fac. Asta, pentru că nu mi-ar fi fost greu și fără a fi specialist SRI în filaj să joc teatrul cetățeanului care filmează ca amator. Privită astfel, întreaga tărășenie e mult mai gravă decît dacă ar fi vorba, într-adevăr, de o filare de către SRI a doi jurnaliști. Din acest punct de vedere se pot lansa trei ipoteze:

1. Cei doi s-au comportat așa de prostește, pentru că sînt pur și simplu niște mutălăi. E ipoteza lansată de Virgil Măgureanu. Numai că directorul SRI nu-și dă seama că, în condițiile în care această ipoteză e adevărată, noi, cetățenii acestei țări, avem toate motivele să nu mai dormim liniștiți. Printre altele, Serviciul Român de Informații are misiunea de a descoperi și preveni acțiunile serviciilor secrete străine împotriva României, planurile diabolice ale unor organizații teroriste. Un mijloc de îndeplinire a acestei misiuni îl constituie filarea spionilor străini sau a celor bănuiți c-ar aparține unor organizații criminale. Se înțelege că spionii, teroriștii sînt specialiști în descoperirea faptului că sînt filați. De aceea, e de presupus că ofițerii SRI însărcinați cu filarea sînt astfel instruiți încît spionii și teroriștii să nu-și dea seama că sînt urmăriți. Marii specialiști în filaj ai SRI-ului, Ioan Tinca și Ionel Poporoagă, au fost surprinși filînd de niște ageamii. Păi dacă acest lucru s-a întîmplat cu niște amatori, cum să nu credem că ei, ca și colegii lor, au participat anterior la misiuni operative pe care spionii și teroriștii le-au sesizat din prima clipă? Spioni și teroriști care, dîndu-și seama că sînt filați, și-au luat toate măsurile de contracarare. Continuînd, apoi, să-și vadă de treabă. În aceste condiții, nu putem să nu ne întrebăm: cum își îndeplinește SRI-ul datoria de protejare a siguranței naționale? Instituția condusă de Virgil Măgureanu trăiește și activează pe baza banilor primiți de la bugetul statului. Altfel spus, salariul unor ofițeri precum Ioan Tinca și

Ionel Poporoagă provine din buzunarul contribuabilului. Adică al fiecăruia dintre noi. Ca și salariul directorului SRI, Virgil Măgureanu. În aceste condiții, noi, cei care plătim impozite pentru ca să existe și să activeze SRI–ul, nu putem fi mulțumiți cu măsura luată de mai–marele instituției: aceea de a-i da afară pe cei doi ageamii. Dacă ei au fost atît de tăntălăi, atunci o mare responsabilitate o are și directorul SRI.

2. Ioan Tinca și Ionel Poporoagă au procedat atît de prostește, nu pentru că sînt niște tăntălăi, ci pentru că au fost implicați de la început, împreună cu alte cadre din SRI și cu conducerea ziarului „Ziua", într-o operațiune de compromitere a instituției conduse de Virgil Măgureanu. Potrivit acestei ipoteze cei doi au jucat din plin comedia descoperirii de către niște ageamii și a comportamentului tembel în clipa în care au fost surprinși. Dacă această ipoteză e adevărată, atunci cei doi sînt, alături de cadrele SRI care au pus la cale scenariul, niște trădători. Măsura de dare afară din rîndurile SRI-ului e insuficientă. Parchetul Militar trebuie să se sesizeze și să ia măsuri împotriva lor, ca și împotriva celor care le-au fost complici.

3. Întreaga tărășenie a fost pusă la cale de un alt serviciu secret autohton, interesat, prin dușmănia față de Virgil Măgureanu, în compromiterea SRI-ului. Acest serviciu a montat totul împreună cu conducerea ziarului „Ziua". Dacă această ipoteză e adevărată, atunci Consiliul Suprem de Apărare a Țării trebuie să intervină de urgență. Știm că între numeroasele servicii secrete românești e o dușmănie care își găsește expresia în șuntarea reciprocă. O asemenea realitate — pe care ar putea-o confirma scandalul Terasa **Anda** — nu mai poate fi tolerată. E inadmisibil din toate punctele de vedere ca, în loc să se ocupe cu apărarea Siguranței naționale, cu protejarea cetățenilor acestei țări de acțiunile spionilor străini și ale bandelor teroriste, serviciile secrete românești să-și risipească timpul și energia pentru a se compromite unul pe celălalt. Și asta pe banii noștri, ai contribuabililor!

Comisia parlamentară de supraveghere a SRI desfășoară o anchetă pentru a vedea dacă a fost vorba sau nu de o filare a celor doi jurnaliști. Întreaga presă desfășoară, de mai mult timp, o vastă campanie tot pe această temă. E foarte bine că atît Comisia parlamentară, cît și presa sînt îngrijorate de posibilitatea ca SRI-ul să apeleze la obiectivele și mijloacele Poliției politice. A rămîne numai la această îngrijorare mi se pare însă o enormă greșeală. Mult mai gravă decît posibilitatea ca jurnaliștii să fi fost filați e realitatea că doi ofițeri SRI, specialiști în filaj, au fost implicați într-un tărăboi atît de năuc încît instituția condusă de Virgil Măgureanu a apărut într-o lumină ridicolă.

Avînd în vedere cele trei ipoteze de mai sus, cred că nu există decît două posibilități: sau cei doi s-au comportat atît de prostește din nepro-

fesionalism și atunci directorul SRI trebuie să răspundă cum de s-a ajuns la o asemenea situație în instituția pe care o conduce; sau afacerea a fost pusă la cale fie de cei doi, fie de un serviciu secret adversar, și atunci Virgil Măgureanu trebuie să ne-o spună. În ambele situații, directorul SRI are datoria față de cetățenii acestei țări, cei care plătesc impozite, pentru ca serviciile secrete românești să-i protejeze de acțiunile dușmanilor României, să ne spună mai mult decît a declarat pînă acum.

4 iulie 1995, „Evenimentul zilei"

UN SERIAL DIAREIC

Săptămînalul „Timpul" tipărește de cîteva numere un lung serial dedicat de Petru Pânzaru activității mele jurnalistice. Publicația condusă de Adrian Riza, un cetățean prin preajma căruia nu-i bine să umbli cu un chibrit aprins, dat fiind că alcoolul în formula sa concentrată provoacă incendii, e una dintre acele tipărituri create pentru a menține treaz un discret cult al personalității prezidențiale. Singur cititor al acestui săptămînal ațipitor, cultivînd imense pajiști de articole serbede, Ion Iliescu are astfel săptămînal iluzia că mai sînt și jurnaliști care nu-l înjură. Bietului locatar al Cotrocenilor, obsedat de felul cum îl văd intelectualii români, i se oferă o mîngîiere. Gata să-i facă pe plac șefului, cei din anturaj i-au meșterit o păpușă tipografică. Și în timp ce președintele o pipăie satisfăcut parcurgînd articolele din care rezultă că-i Decebal, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș și Mihai Viteazul la un loc, bătuți cu telul, ca ouăle înainte de a intra în cozonac, respectivii pot jefui în liniște economia națională.

Dacă aș fi vanitos, m-aș simți scărpinat plăcut de întreprinderea lui Petru Pânzaru. Să-ți vezi activitatea jurnalistică obiect de studiu teoretic nu-i de ici de colea! Mai ales că în dezbaterea angajată asupra „Evenimentului zilei" și a editorialelor mele, autorul apelează masiv la citate din Ortega Y Gasset, Jean–François Revel, Goethe, Tudor Vianu, Camil Petrescu. Mie, de exemplu, nu mi-ar fi trecut prin cap să-mi consacru un studiu de o asemenea amploare. Așa cum am mai scris de atîtea ori, nu dau doi bani pe opera mea jurnalistică. Ea stă sub semnul trecătorului nu numai pentru că personajele despre care scriu — Ion Iliescu, Nicolae Văcăroiu — nu vor lăsa nici o urmă în istoria noastră națională, dar și pentru că, în general, creația jurnalistică e condamnată să nu reziste în timp. O gazetă moare a doua zi — cum spunea un personaj din „Ultima oră" a lui Mihail Sebastian. A mă apuca să scriu un studiu despre editorialele mele, încercînd să le dibuiesc — așa cum face Petru Pânzaru în „Timpul" — semnificații filozofice, mi s-ar părea o întreprindere nu numai hazlie, dar și perfect inutilă. Nu cred că am atîta timp și energie la dispoziție în această biată viață de om ca să le risipesc într-o cercetare mai mult sau mai puțin științifică a prăpăditei mele activități de jurnalist. Prefer să mă aplec asupra lui Eminescu, Shakespeare sau Caragiale decît asupra lui Ion Cristoiu!

N-am motive să mă răzgîie amplul studiu din „Timpul" și din alte puncte de vedere. Autorul acestei așa–zise cercetări teoretice, Petru Pânzaru, e un profesor de marxism–leninism de o mediocritate exemplară. Pe vremuri, cînd lucram la „Scînteia tineretului", și trebuia să publicăm ample studii dedicate operei lui Nicolae Ceaușescu, Petru Pânzaru constituia pentru noi o adevărată mană cerească. Mulți cercetători din domeniul științelor sociale ne refuzau discret cînd ceream un articol despre cărțile răposatului secretar general. Petru Pânzaru aparținea acelor așa–ziși specialiști care nu numai că nu ne refuzau, dar mai mult, se înfățișau singuri la redacție, cum adulmecau că e nevoie de contribuția lor intelectuală la aprofundarea operei ceaușiste, cu un geamantan de studii gata bătute la mașină. Studii prin care Nicolae Ceaușescu era trecut, pentru **„mărețele sale idei filozofice"**, alături de Platon, Hegel, Kant. N-am motiv să cad pe spate la inițiativa publicistică a săptămînalului „Timpul" și pentru că serialul lui Petru Pânzaru nu face altceva decît să transpună în practică măreața concepție a lui Ion Iliescu privind „Evenimentul zilei". Hectare întregi de rînduri tipografice sînt risipite pentru a demonstra că ziarul pe care-l conduc nu reflectă și strălucitoarele realizări ale regimului Iliescu. Această mustrare adusă nu numai „Evenimentului zilei", dar și altor cotidiane independente, e una din permanențele vieții și activității lui Ion Iliescu. Uitînd că funcția de secretar cu propaganda al PCR a dispărut o dată cu executarea lui Ceaușescu, președintele României nu ostenește a critica presa, pentru că publică și fapte pozitive din realitate. În viziunea lui Ion Iliescu, pe deplin întrupată în diareicul studiu al lui Petru Pânzaru, toate ziarele trebuie să semene cu „Dimineața" și „Vocea României".

Am sacrificat totuși spațiul unui editorial pentru prostia cu moț din „Timpul", deoarece autorul, în tembelismul său hazos, își permite să jignească pe lectorii „Evenimentului zilei", afirmînd că **„n-au citit nici măcar un articol al lui Eminescu, Delavrancea, Iorga, Arghezi, Camil Petrescu".** E punctul în care mediocritatea devine agresivă. Și merită să i se dea una peste bot!

13 iulie 1995, „Evenimentul zilei"

UN EUROPEAN DE TINICHEA: MIRCEA COȘEA

Împinsă și de semnalele cititorilor, presa și-a îngăduit să mustre felul în care se desfășoară campania de publicitate pe tema privatizării în masă. Scopul publicității e limpede: să îi incite pe cetățeni să meargă să-și ia cuponul. Avînd în vedere că succesul transpunerii în practică a Legii marii privatizări depinde de numărul de români care își iau bucata de hîrtie, putem spune că momentul publicității rămîne esențial pentru reușita ambițioasei acțiuni guvernamentale. Cîștigată de firma Grafitti, publicitatea făcută marii privatizări reușește să îmbine strălucit lucrul de mîntuială cu imbecilitatea absolută. E suficient să amintim în acest sens clipul dat seară de seară la TVR care începe nitam–nisam cu Gînditorul de la Hamangia și se încheie cu hăulitul: **Națiune înseamnă acțiune!** Nu văd care cetățean al României foste socialiste, actualmente în tranziție, sare de pe scaun la auzul acestei lozinci tipice naționalismului mediocru și dă fuga să-și ia cuponul. Speriat ca nu cumva, rămînînd acasă, să se pună rău cu națiunea! Într-un strălucit articol din ziarul „Economistul", profesorul N.N. Constantinescu atrage atenția asupra unei alte aberații din campania publicitară desfășurată pe tema marii privatizări. E vorba de sloganul: **Ce este al tuturor este al nimănui!** Încercînd o sintetizare a observațiilor din presă, remarcăm imediat că punctul nevralgic al campaniei publicitare îl constituie totala neadecvare la obiectivul asumat. Autorii campaniei ar fi trebuit să se gîndească la faptul că românii pot fi stîrniți să-și ridice hîrtia fabricată de Guvern prin înfățișarea plastică, extrem de convingătoare, a avantajelor economice decurgînd din deținerea cuponului. Acestui lucru de bun simț, pentru a cărui descoperire nu era nevoie nici de miile de mărci ale nemților, nici de așa–zișii specialiști în publicitate, i s-a preferat o propagandă de tip comunist. Și anume înfățișarea gestului de a lua cuponul ca îndeplinire exemplară a unei îndatoriri patriotice.

Îndreptățite sau nu, aceste observații trebuiau să primească o replică din partea firmei Grafitti, cea care a cîștigat, o dată cu licitația, și o sumă frumușică în schimbul angajamentului de a-i convinge pe români să meargă să-și ia cuponul. Firma însă tace chitic. În schimb, a deschis gura și s-a apucat să răcnească Mircea Coșea. Într-un nesfîrșit articol semnat în cotidianul guvernamental, domnia sa răspunde observațiilor aduse publi-

citații făcute de firma Grafitti cu o înverșunare demnă de o cauză mai bună. Din cîte știm, Mircea Coșea nu e un slujbaș al firmei Grafitti. Gestul său polemic ar putea fi oricînd asemuit cu cel al cetățeanului care sare din baie. Firește, ca răspunzător la nivelul Guvernului de transpunerea în practică a marii privatizări, domnia sa avea dreptul la o opinie asupra felului în care-și achită sarcinile firma Grafitti. De aici însă, pînă la a se transforma într-un avocat al infantilismului practicat cu osîrdie de firma respectivă e o cale lungă. Fiind vorba de un gest nelalocul lui, e normal să ne întrebăm: ce l-a apucat pe Mircea Coșea? Unii ar putea bănui, plecînd de la experiențele altor demnitari ai guvernului Văcăroiu, că e la mijloc un ce interes material. E de competența organelor abilitate, între care se numără și Corpul de Control al primului–ministru, de a vedea dacă nu cumva Mircea Coșea și-a tras și el din afacerea Grafitti un bănuț pentru largu-i buzunar. Eu însă cred că e vorba de altceva. La numirea lui Mircea Coșea în fruntea bucatelor s-au găsit voci din Opoziție și din presa independentă care să salute intrarea în guvernul Văcăroiu a unui european prin gîndire și fel de a fi. Mircea Coșea părea altfel decît pedeseriștii obișnuiți. Evoluția ulterioară a domniei sale a contrazis însă flagrant speranțele inițiale. Mircea Coșea s-a dovedit un european de tinichea. E suficient să-i zgîrii puțin spoiala strălucitoare pentru a da imediat de tabla pedeseristă. Nimic surprinzător în toată această tărășenie. Mircea Coșea nu e nici primul, nici ultimul demnitar care dezamăgește. El a reușit să treacă drept european cîtă vreme n-a beneficiat de un fotoliu guvernamental. Cînd a intrat în posesia poșetei numite minister, și-a dat arama pe față. Aberantul gest de a se substitui firmei Grafitti în răspunsul dat mustrărilor din presă se înscrie perfect în logica tablei pitite sub spoiala europeană. Ca orice tinichea politică, Mircea Coșea reduce presa la o cîrpă menită a-i lustrui zilnic personalitatea. Deși critica adusă publicității la marea privatizare nu-l viza direct, el s-a simțit imediat atins în orgoliu-i de Mița Baston supraponderală. Nu e aplicarea marii privatizări moșia sa personală?! Așa că, pentru a descoperi resortul psihologic al săritului din baie la care s-a pretat Mircea Coșea nu e nevoie de prea mare efort. E suficient să luăm o cutie de conserve goală și să-i rîcîim cu deștu' eticheta. Vom da imediat de tinichea.

12–13 august 1995, „Evenimentul zilei"

UN MULT PREA NEVINOVAT: NICOLAE VĂCĂROIU

Am povestit, cred, într-unul din editorialele publicate cu mai mult timp în urmă, scena absurdă pe care am trăit-o la întîlnirea noastră, a directorilor de jurnale, cu Nicolae Văcăroiu în chestiunea crizei de hîrtie. Letea își întrerupsese activitatea din lipsă de materie primă. Prin depozitele de hîrtie fluiera vîntul. Tirajele cotidianelor se tîrau de la o zi la alta. Nu eram siguri pînă spre seară dacă vom găsi hîrtia pentru a ieși a doua zi măcar într-un singur exemplar. Alarmate, toate publicațiile au consacrat spații largi crizei de hîrtie. Drept urmare, Nicolae Văcăroiu ne-a invitat la un dialog pe această temă. N-am putut decît să apreciez gestul. În ansamblul unei puteri pentru care presa e un dușman de clasă, pusă în slujba celor ce vor s-o răstoarne, se găsise cineva dispus să ne asculte cu amabilitate. Numai că starea de confort spiritual, creată de gîndul că iată, ăștia de la Guvern nu sînt chiar atît de răi cum îi credem și-i descriem noi, jurnaliștii, a dispărut chiar de la primele cuvinte rostite de Nicolae Văcăroiu. Zîmbitor, primul–ministru afirma că nu există criză de hîrtie. Că depozitele gem de acest produs. Siguranța cu care Nicolae Văcăroiu ne spunea nouă, celor care sosisem tocmai atunci din redacțiile neliniștite la gîndul că s-ar putea să n-apărem din cauza hîrtiei, că hîrtie există, m-a dat peste cap. Să declari unor oameni care vin din mijlocul unui dezastru că dezastrul nu există presupune un apogeu greu de atins la tupeul din toate timpurile. Primul meu impuls a fost în direcția unei exclamații de admirație: Dumnezeule, ce șmecher genial! Ăsta ne vinde și ne cumpără pe toți! După un timp, chiar pe parcursul întîlnirii, mi-am dat seama că m-am înșelat. Nu, Nicolae Văcăroiu nu ne mințea cu bună știință. Nu încerca, abil, să ne tragă pe sfoară. Pur și simplu era sincer convins că faimoasa criză de hîrtie e o invenție. Așa-i prezentaseră lucrurile alții, cei cu adevărat șmecheri, cei care, ajunși la înghesuială, nu se sfiau să-l tragă pe sfoară pe primul–ministru. Am scris, la acel moment, că printre puținele certitudini pe care le am pe lumea asta e și următoare: **Nicolae Văcăroiu e un om de treabă.** Numai că — așa cum scriam atunci — propoziția de care sînt atît de sigur trebuie să devină frază: **Nicolae Văcăroiu e un om de treabă, dar care n-are ce căuta în fruntea Guvernului.** Pentru un asemenea post, într-o Românie cum e cea de azi, adică a haosului deplin, nu e suficient să fii om

de treabă. Trebuie să fii și o personalitate. Să fii o mînă de fier. Să dovedești o voință ieșită din comun. Să fii necruțător cu cei care te dezinformează. Să fii neiertător cu cei ce nu-și îndeplinesc responsabilitățile pentru care încasează, drept salariu, sume frumușele. Să ai, într-un cuvînt, ceea ce știe toată lumea că trebuie să aibă un bărbat. Un lucru pe care decența mă oprește să-l numesc direct. În cazul hîrtiei, s-a dovedit ulterior că Nicolae Văcăroiu a fost dezinformat de către șmecherașii din subordine. Mă așteptam ca domnia sa să dea cu ei de pămînt. Nu s-a întîmplat nimic. Șmecherașii și-au văzut de treburi mai departe. Unii au continuat să taie frunză la cîini, alții să învîrtă afaceri dubioase. Și unii și alții, convinși că nu li se va întîmpla nimic. Nu de alta, dar primul–ministru, căruia i se mai zice — și nu lipsit de semnificație — Nea Nicu, e om de treabă. Merge la meciurile echipei Rapid. Îi ține locul lui Ion Iliescu în montajele literar–artistice de tip ceaușist. Și, mai ales, continuă să creadă că lucrurile zbîrnîie în mașinăria care e Guvernul României. Așa i se prezintă zilnic lucrurile de către șmecherași. M-am convins încă o dată de acest adevăr ascultînd la Radio, ieri, conferința de presă ținută de Nicolae Văcăroiu. De o lună, aproape întreaga presă trage semnale de alarmă pe tema dramaticei crize a grîului. Primul–ministru a declarat ieri, însă, cu o seninătate dezarmantă, că nu există o criză a grîului. Că totul e o invenție a partidelor interesate în cîștigarea de capital electoral. Sînt aproape sigur că Nicolae Văcăroiu n-a mințit cu bună știință. Ca și în cazul hîrtiei, domnia sa e ferm convins că totul a mers și merge perfect în preluarea de la țărani a recoltei de grîu din acest an.

Procesul care va fi intentat de către viitorul Guvern actualului executiv sub acuzația de subminare a economiei naționale îl va avea printre acuzați, mai mult ca sigur, și pe Nicolae Văcăroiu. În calitatea sa de fost prim–ministru al dezastrului național. Mă angajez de pe acum să mă înfățișez ca martor al apărării. Nicolae Văcăroiu n-are nici o vină. Nici măcar aceea că a ajuns prim–ministru.

23 august 1995, „Evenimentul zilei"

UN OBIECTIV DE INTERES NAȚIONAL: MENAJERA LUI VADIM

Într-una din zilele trecute, menajera lui Corneliu Vadim Tudor a băgat de seamă că vecina tăia iedera de pe gard. Cum se sculase cu fundu'n sus, clănțănitul foarfecelui a scos-o din sărite. Drept urmare, i-a răspuns și ea cu cîteva. Un popor întreg știe cum se încheie astfel de istorioare, care se întîmplă cu miile într-o zi. După ce mai schimbă cîteva amabilități, cele două intră în casă trîntind ușa. Peste o zi, ba uneori chiar peste o oră, le poți zări, împăcate, la o cafea. Menajera lui Corneliu Vadim Tudor nu e însă o oarecare. E femeie de serviciu la noul Crăișor al Munților, la cel ce tună și fulgeră în Parlament, la cel care declară solemn, la restaurantul **Select,** înainte de a ajunge în starea în care consoanele devin tot mai greu de trecut cu limba, că va face și va drege în țara asta. În consecință, distinsa persoană, care-i spală nu mai puțin distinsului lider de partid guvernamental weceul, cînd marele om politic uită să tragă apa, a pus mîna pe telefon și a sunat la Circa 17 de Poliție să vină de urgență la fața locului un echipaj. Zeci, sute de oameni din București apelează zilnic la Poliție cerînd ajutor împotriva tîlharilor, borfașilor și violatorilor de tot soiul. Nu de puține ori, cel din casă — o femeie singură, un om bolnav, un bătrîn neputincios — cere sprijinul Poliției, pentru că aude umblînd la ușă, cu șperaclul, niște tîlhari dispuși să taie beregata întîlnită în cale. Credeți că Poliția catadicsește să trimită un echipaj la fața locului? Nu și-ar urni fundul de pe scaun polițistul de serviciu nici dacă ar auzi în telefon cum horcăie victima sub briciul ucigașului. Ei bine, la telefonul țîfnoasei menajere a lui C.V. Tudor s-a deplasat urgent la fața locului nu un tablagiu, nu un sublocotenent începător, ci ditamai echipajul condus (să vezi și să nu crezi!) de însuși comandantul, maiorul Oprea Florescu. Sînt aproape sigur că, înainte de a alerga la fața locului pentru a o pune la punct pe vecina care i-a provocat supărări menajerei lui C.V. Tudor, domnul maior a ținut să-și calce artistic izmenele din dotare. Nu de alta, dar urma să se înfățișeze nu în fața oricui, ci în fața celei ce are imensul privilegiu patriotic de a vedea ce lasă pe cearșaf, din timpul nopții, marele bărbat de stat C.V. Tudor. Cum sînt aproape sigur că mai-marii domnului maior — generalul Nițu, comandantul Poliției pe Capitală, generalul Pitulescu, șeful IGP, ministrul de Interne, Doru Ioan Tărăcilă — își blestemă și acum zilele că nu au fost suficient de vigilenți pentru a afla

oi primii că menajera lui C.V. Tudor are un conflict cu vecina pe tema iederii de pe gard. Cum s-ar fi năpustit ei la fața locului imediat ce ar fi aflat știrea, înconjurați de mașini cu girofaruri și în costume de gală, dat fiindcă menajerelor le plac uniformele! Unii s-ar putea indigna citind despre o asemenea trăsnaie. Șefii Poliției autohtone se plîng peste tot că nu au oameni suficienți, că nu au mașini, că nu au bază materială pentru a face față violurilor, tîlhăriilor și crimelor în număr tot mai mare, de la o zi la alta, în București și în țară. Și, în aceste condiții Circa 17 de Poliție n-a ezitat să risipească benzina, energia și timpul unui echipaj condus de ditamai maiorul și comandantul pentru a rezolva o ciorovăială între două vecine! Un echipaj care ar fi trebuit să se ducă, în acel moment, să sară în ajutorul unei femei pe care o bandă de derbedei se pregăteau s-o violeze.

Eu însă, citind știrea, m-am îngrozit. Om normal, am făcut rapid următorul raționament. Dacă o neplăcere atît de măruntă de care s-a plîns menajera lui C.V. Tudor a provocat o tulburare la un asemenea nivel, ce s-ar fi întîmplat dacă ar fi avut o problemă însăși inestimabila consoartă a lui C.V. Tudor?! Ca, de exemplu, să nu-i fi venit ciclul. Păi, în acel moment, întreg Guvernul României ar fi intrat în vibrație. La fața locului s-ar fi deplasat, s-o pipăie științific și s-o rezolve, pe distinsa soție, însuși domnul ministru al Sănătății, Iulian Mincu. E drept, domnia sa e dietetician, nu ginecolog. Ce nu face însă un membru al Guvernului cînd e vorba de Corneliu Vadim Tudor, cel care s-ar putea supăra atît de rău pe el încît să nu se lase pînă nu-l demite?! Ca să nu mai spun c-ar fi alergat la vila lui Corneliu Vadim Tudor, dacă întîmplarea l-ar fi surprins lucid, însuși domnul prim–ministru. Domnia sa e specializat în finanțe. N-ar fi contat. Ar fi găsit el posibilitatea de a-i rezolva nevestei lui C.V. Tudor problema. Eventual, i-ar fi ținut un lung discurs asupra faptului că producția industrială sporește de la o zi la alta și că nivelul de trai se ridică și el.

15 septembrie 1995, „Evenimentul zilei"

TOCHITURA ÎN POLITICA ROMÂNEASCĂ

Veniți să se documenteze asupra vieții politice din România de azi, unii jurnaliști occidentali trec și pe la mine. De cele mai multe ori momentul se petrece la finele călătoriei lor în țara noastră. Deși documentarea e încheiată, ei mai au, totuși, numeroase semne de întrebare. Întîlnirile cu mine au, printre altele, și rostul de a-i ajuta, în calitatea mea de băștinaș, să înțeleagă ce se întîmplă în viața politică românească. Semnele de întrebare pornesc de la ceea ce lor li se pare aiureala de nedescris întîlnită în materie de alianțe dintre partide. Să luăm de exemplu — zic ei — coaliția de guvernămînt, căreia i se zice în România și **Patrulaterul roșu.** Unul dintre partidele alianței — PDSR — se pronunță în toate ocaziile pentru intrarea României în NATO. Întreaga politică a acestui partid, ca și a președintelui Ion Iliescu, liderul de fapt al respectivei formațiuni, e axată pe integrarea României în structurile euro–atlantice. În același timp, unul dintre membrii coaliției — Partidul România Mare — nu contenește a ataca NATO, a considera intrarea României în Europa drept o trădare națională. Cum pot fi, în aceste condiții, cele două partide aliate? Punctele lor de vedere într-o problemă fundamentală de politică internă și externă ating adversitatea. Mirarea jurnaliștilor occidentali e perfect explicabilă. Ei judecă politica românească după standardele occidentale. Standarde care se bazează pe ceea ce se numește logică politică. Logodna PDSR-ului cu PRM-ul și PUNR-ul sfidează pur și simplu această logică. Mi-ar trebui mult timp să vă explic acest paradox dîmbovițean — le răspund interlocutorilor. Pentru a-l înțelege, v-aș sugera să mergeți în oraș și să comandați, la primul restaurant întîlnit în cale, mîncarea tipic românească numită tochitură. Aceasta e un amestec bizar de diferite feluri de carne. Cu toate acestea, e foarte gustoasă. Tochitura e astfel formula care definește la ora actuală alianța dintre PDSR, PUNR, PRM și PSM. Ea e valabilă nu numai în ceea ce privește coaliția de guvernămînt, dar chiar și în ceea ce privește PDSR-ul. La o primă vedere această formațiune politică pare unitară. Dacă ne uităm însă mai bine, ea e alcătuită din mai multe feluri de politică. Există din acest punct de vedere, alături de o grupare modernă, europeană, pledînd pentru integrarea României în structurile euro–atlantice, și o grupare naționalist–comunistă, împărtășind din plin politica de extremă dreaptă care

definește tot mai clar, în ultimul timp, Partidul România Mare. Din acest punct de vedere, dacă PDSR-ul va rupe alianța cu PRM, așa cum lasă să se înțeleagă mersul lucrurilor, mai mult ca sigur va avea loc o limpezire a apelor și în interiorul partidului de guvernămînt. Peremiștii mai mult sau mai puțin declarați, cei care condamnă în presă și de la tribuna Parlamentului occidentalizarea României, vor merge să îngroașe rîndurile Partidului România Mare.

Zilele acestea, pe scena publică a României a apărut o nouă tochitură politică. În cadrul unei ceremonii solemne, Mișcarea Ecologistă Română s-a alăturat alianței dintre PDAR și PUNR, cunoscute sub denumirea Blocul Unității Naționale. A fost un bun prilej pentru ca alianța dintre PDAR și PUNR, alianță care părea să stea sub semnul îndoielii, să primească o spectaculoasă revigorare. Cercetînd cu atenție această coaliție, vom constata un amestec de politici tipic tochiturii. Partidul lui Victor Surdu a trecut de mai mult timp în opoziție. PUNR-ul participă însă efectiv la guvernare. Iată o situație dîmbovițeană. Un partid de opoziție se simte bine mersi într-o alianță cu un partid aflat la putere. Tochitura întrece toate așteptările. PDAR-ul și-a făcut un obiectiv fundamental din a denunța dezastrul politicii agrare duse de guvernul Văcăroiu. Ministrul cu agricultura, adică principalul responsabil de acest dezastru, e însă un reprezentant al PUNR-ului. Avem astfel, o alianță între două partide care, teoretic cel puțin, sînt ireconciliabile. Liderul Mișcării Ecologiste Române, Eduard Gugui, a dus și duce, prin publicațiile pe care le patronează, o campanie violentă împotriva Puterii. Asta nu l-a oprit însă să intre entuziast într-o alianță cu un partid — PUNR — care constituie unul din stîlpii Puterii actuale. Înainte ca interlocutorii mei să se ridice și să dea fuga la primul restaurant pentru a înțelege, după ce au comandat tochitura, bizareriile alianțelor politice din România, simt nevoia să-i avertizez: tochitura se servește numai cu mămăligă, o altă mîncare tipic românească! Posibilitatea unor alianțe politice de tip tochitură trimite, așadar, la celebra mămăligă națională. Mămăliga ca stare de spirit și nu ca fel de mîncare.

12 octombrie 1995, „Evenimentul zilei"

MIZERIE MORALĂ DÎMBOVIȚEANĂ

„Se mișcă prea mult", „gesticulează aberant", „este lipsit de elementara relaxare ce ar trebui să caracterizeze ținuta sa", „numai un propagandist de județ poate să afirme că la noi există o presă mai liberă decît în Franța și Marea Britanie", „nu ar trebui să uite că este un conducător de oameni, iar nu un biet administrator", „Ceaușescu era mai în acord cu aspirațiile poporului român decît actuala conducere din România". Aceste dezmierdări pamfletare îl au ca țintă pe președintele Ion Iliescu. Nu, ele nu sînt semnate de Petre Mihai Băcanu sau de Dinu Patriciu sau de Constantin Ticu Dumitrescu. Adică de oameni care, de șase ani încoace, sînt adversari ai lui Ion Iliescu și, drept urmare, au beneficiat din partea locatarului de la Cotroceni nu de favoruri, ci de critici violente, ba chiar uneori de ghionturi, date mai mult sau mai puțin pe față. Înjurăturile cu pricina aparțin unui cetățean, pe numele lui Aurel Dragoș Munteanu. Spre deosebire de cei enumerați mai sus, Aurel Dragoș Munteanu a fost unul dintre marii beneficiari ai favorurilor prezidențiale. La începutul lui 1990, a condus Televiziunea Română. Sub înțeleapta sa cîrmuire, instituția din Dorobanți a fost, la vremea respectivă, cel mai eficient instrument de diversiune folosit de echipa Iliescu împotriva amplelor demonstrații și mitinguri organizate de Opoziție. Acestea exprimau neliniștea Opoziției, a unei părți a populației în legătură cu instalarea la putere a unei echipe suspectate de încremenirea în perestroikism. Demonstrațiile din ianuarie și februarie 1990 n-au fost zadarnice. Ele au reușit totuși să împingă încetul cu încetul, într-un context internațional favorabil, pe oamenii lui Ion Iliescu spre acceptarea pluralismului și a economiei de piață. Rezultatele ar fi fost însă mult mai însemnate dacă Opoziția democratică n-ar fi avut în Televiziunea Română un adversar lipsit de scrupule în materie de manipulare.

Cel ce conducea Televiziunea la acea vreme nu era altul decît Aurel Dragoș Munteanu. Astfel de manipulări abjecte l-au făcut pe distinsul personaj atît de urît de către Opoziție, de către o parte a populației, încît Ion Iliescu n-a avut încotro: a trebuit să-l destituie. Cum însă era unul dintre apropiații săi, nu l-a trimis acolo unde îi era locul, adică la munca de jos, ci la ONU, ca reprezentant al României. De la ONU, Aurel Dragoș Munteanu

a trecut într-o funcție la fel de mănoasă: cea de ambasador la Washington. În această funcție, fostul conducător al TVR a stat pînă în 1994.Timp de patru ani, așadar, Aurel Dragoș Munteanu s-a înfruptat dintr-un privilegiu pe care mulți români cinstiți și l-ar fi dorit, poate. E de la sine înțeles că domnia sa a ajuns pe mîndrele meleaguri ale Statelor Unite ale Americii nu în calitate de emigrant ilegal, ci în cea de reprezentant al României, nu pentru genialitatea în materie de diplomație, nici măcar în materie de artă literară, ci pentru că se număra printre apropiații lui Ion Iliescu. În tot acest timp, oameni mult mai înzestrați la toate capitolele decît Aurel Dragoș Munteanu n-au ajuns nici măcar portari la ambasada noastră de la Washington. Mai mult, rămași în țară, ei s-au confruntat cu dificultăți incredibile. Și asta, pentru că au avut bărbăția să-l critice pe Ion Iliescu, să-i spună în față, deschis, că greșește. La vremea respectivă, Aurel Dragoș Munteanu nu pregeta să-l gîdile pe președinte cu fel de fel de elogii. Acum, cînd i s-a luat jucăria funcției de ambasador, Aurel Dragoș Munteanu nu șovăie să-l înjure în chip birjăresc pe Ion Iliescu. Unele dintre lucrurile pe care le spune domnia sa despre președinte au fost semnalate de către politicienii și jurnaliștii cinstiți pe vremea cînd Aurel Dragoș Munteanu, pentru a obține un oscior, nu mai contenea să-l ridice în slăvi pe președinte. Sub degetele fostului conducător al TVR și ale fostului diplomat, rîndurile de acum scrise împotriva lui Ion Iliescu n-au nici o valoare. În afară de aceea de document al mizeriei morale dîmbovițene. Pentru că îți trebuie o imensă cantitate de murdărie interioară ca să te apuci să-l înjuri pe Ion Iliescu în clipa în care nu mai beneficiezi de nici un privilegiu prezidențial, după ce l-ai cîntat din cap pînă în picioare în schimbul unui loc la îmbelșugatul ospăț al Puterii.

30 noiembrie 1995, „Evenimentul zilei"

CAZUL CERVENI

Deși subiectul a fost în atenția presei, puțină lume realizează proporțiile bătăliei duse de Poliția română și Parchetul General pentru arestarea lui Zaher Iskandarani, intrat în legendele postdecembriste sub sintagmele de **„Rege al importatorilor de țigări"** și **„Prinț al Banatului"**. Dosarele întocmite împotriva sirianului sînt atît de voluminoase încît numai greutatea lor în hîrtie ar fi suficientă să-l strivească. Cel ce și-a creat un adevărat imperiu din contrabanda cu țigări e acuzat de sustragerea de la plata taxelor vamale în valoare de peste 478 milioane lei, de complicitate la omor, de șantaj, de nerespectarea regimului armelor și munițiilor, de înșelăciune și fals intelectual cu un prejudiciu de 246.000 de dolari. De-a lungul ultimilor ani, sirianul Zaher Iskandarani a putut să opereze nestingherit grație unei rețele de complicități ale căror fire se întind, atît în lungime cît și în înălțime, pînă în puncte incredibile. În aceste condiții, pentru a pune mîna pe Zaher Iskandarani, Poliția română a declanșat, în colaborare cu alte instituții specializate în lupta împotriva crimei organizate, o operațiune de spectaculozitatea unei lovituri de stat. De fiecare dată cînd forțele de ordine se aflau la un pas de a-l aresta, sirianul le scăpa din mîini ca prin farmec. Pentru a ne face o idee despre bătălia dusă de Poliția română, dar și de puterea pe care i-a dat-o banul lui Zaher Iskandarani, e suficient să amintim că la un moment dat, aflînd unde se ascunde, forțe speciale s-au deplasat la fața locului. Secretul acțiunii era cunoscut doar de cîteva persoane din Republica România. Cînd au ajuns la apartamentul cu pricina, sirianul dispăruse. Una dintre persoanele înalte, care știa de operațiune, și-a încălcat flagrant îndatoririle profesionale și l-a prevenit. Lesne de înțeles, fie și din această întîmplare, ce a însemnat pentru Poliție arestarea lui Zaher Iskandarani. Dat fiind faptul că la Timișoara acuzatul se bucura de numeroase complicități, el a fost adus la București într-o mașină blindată și vîrît în arestul IGP. După plecarea sa, în celula în care a fost ținut s-au găsit un telefon celular, cu care Zaher își aranja afacerile din închisoare, și suma de un milion de lei, bani de cheltuială.

Am relatat pe scurt palpitanta istorie a capturării lui Zaher Iskandarani nu din dorința de a transforma spațiul acestui editorial într-unul de roman polițist, ci pentru a demonstra cît de importantă e, în cadrul luptei pe viață

ul pe moarte duse de către Poliție și Parchetul General împotriva rețelelor mafiote din România, ținerea lui Zaher Iskandarani în arest preventiv. Se înțelege din această scurtă istorisire că orice om cinstit din România nu poate decît aplauda încăpățînarea Poliției române pentru a-l preda Justiției pe **„Prințul importatorilor de țigări"**. În rămînerea lui Zaher Iskandarani în celulă pînă la proces, orice om cinstit de pe teritoriul întins de la Nistru pînă la Tisa vede un act necesar. Un act impus nu numai de periculozitatea pe care o reprezintă eliberarea lui Zaher Iskandarani, dar și de satisfacția de a vedea că România nu e totuși un sat fără cîini, un teritoriu în care îmbogățiții peste noapte își pot face de cap nestingheriți. S-a găsit totuși pe cuprinsul patriei un cetățean care să sară în apărarea lui Zaher Iskandarani. Se numește Niculae Cerveni. După arestarea sirianului, domnia sa s-a angajat, în calitate de avocat, să-l elibereze pe cel pentru a cărui capturare Poliția română a fost obligată la eforturi supraomenești.

Niculae Cerveni nu e însă numai avocat. Domnia sa e și o personalitate de frunte a Opoziției din România de azi. Lider al PNL–CD, partid care face parte din Convenția Democratică, deputat de București pe listele CDR. Convenția Democratică, alianța în fruntea căreia se află și Niculae Cerveni, a înroșit microfoanele țării și a tocit pixurile ziariștilor acuzînd partidele aflate la putere de favorizarea corupției în România de azi. Prin numeroase declarații, CDR a promis cetățenilor țării noastre dragi că, odată ajunsă în fruntea bucatelor, va lupta pînă la ultima picătură de sînge împotriva putreziciunii morale, împotriva afacerilor dubioase, împotriva crimei organizate. Luînd în serios aceste discursuri, alegătorul de rînd ar fi tentat să creadă că, prin victoria în alegeri a CDR, România va deveni un rai al cinstei și onoarei. Alegerile parlamentare și prezidențiale n-au avut încă loc. CDR n-a ajuns încă la putere. Pînă atunci, pînă la posibila victorie a alianței care susține că și-a făcut din lupta împotriva corupției un stindard, avem un fapt menit a ne descumpăni pe toți pînă la pierderea conștiinței. Unul dintre liderii CDR, președintele PNL–CD, Niculae Cerveni, se bate cu înverșunare nu pentru arestarea corupților din România, ci pentru eliberarea din închisoare a unuia din capii rețelelor mafiote. Cum se împacă această bătălie a unui fruntaș al CDR cu făgăduielile electorale ale alianței conduse de Emil Constantinescu? Atît președintele Convenției, cît și liderul PNL–CD însuși ar putea motiva că Niculae Cerveni a sărit în ajutorul lui Zaher Iskandarani nu în calitate de politician, ci în calitate de avocat. Știm însă că avocații care i-au apărat pe comuniști între cele două războaie mondiale n-au făcut-o în numele interesului profesional. Ei erau fie membri, fie simpatizanți ai Partidului Comunist. În lumina acestui adevăr, avem tot dreptul să susținem că Niculae Cerveni putea refuza să-l apere, ca avocat, pe Zaher Iskandarani. Nu numai pentru că, în condițiile României de azi, un avocat cinstit nu poate apăra orice cauză, ci și pentru

că Niculae Cerveni e deputat în Parlamentul României și fruntaș al CDR. Dacă acțiunea lui Niculae Cerveni s-ar fi limitat la simpla pledoarie în instanță pentru eliberarea lui Zaher Iskandarani, poate că l-am fi înțeles. În definitiv, pentru un avocat banii n-au miros. Liderul PNL–CD nu s-a mulțumit să rămînă însă în domeniul strict al bătăliei în calitate de avocat. Pentru a-și achita onorariul primit ca apărător al sirianului, domnia sa a declanșat o vastă campanie de bătălie politică împotriva Poliției, a Parchetului General. Conferințele de presă ale PNL–CD au fost folosite, în chip incalificabil, de către avocatul lui Zaher Iskandarani pentru a lansa infamante acuzații la adresa generalului Ion Pitulescu, șeful IGP, omul care și-a riscat viața pentru a-l prinde pe faimosul **„Prinț al Banatului"**. Niculae Cerveni l-a acuzat pe șeful IGP că ar fi avut un interes în arestarea lui Zaher Iskandarani, dat fiind că unul dintre fiii generalului ar fi și el implicat în contrabanda cu țigări. La ferma dezmințire dată de Ion Pitulescu, deputatul Niculae Cerveni, fruntaș al CDR, n-a găsit de cuviință nici măcar să roșească. **„Dacă informația este greșită, nu-i nici o nenorocire"** — a afirmat, cu o nonșalanță sfidătoare, șeful unui partid care face parte din CDR. Stimate domnule Emil Constantinescu, dacă alianța pe care o conduceți nu se disociază de incalificabila atitudine a lui Niculae Cerveni, vă avertizez că, în persoana mea, Convenția și dumneavoastră ați pierdut un alegător la viitorul scrutin! Nu de alta, dar dacă acum, cînd se află în opoziție, CDR își poate permite să numere printre conducătorii săi pe un asemenea apărător al corupției din România, mă gîndesc cu groază ce se va întîmpla cu țara asta cînd dumneavoastră veți ajunge la putere?

6 decembrie 1995, „Evenimentul zilei"

MULȚUMESC, DOMNULE ION ILIESCU!

Joi, 28 decembrie 1995, în finalul dezbaterii puse la cale de **Radio România Actualități,** Ruxandra Săraru ne-a întrebat pe cei prezenți — directori ai unor jurnale bucureștene — ce așteptăm de la întîlnirea cu Ion Iliescu. Urma imediat s-o zbughim la Cotroceni, pentru a nu da dovadă de nepolitețe ajungînd cu întîrziere la discuția dintre președinte și șefii publicațiilor poreclite și centrale. Discuție convocată de Ion Iliescu. Știind unde mergeam, agera jurnalistă a găsit de cuviință să exploateze momentul, punînd la dispoziția ascultătorilor săi răspunsurile noastre și, în același timp, găsind o isteață modalitate de a scuza micșorarea spațiului acordat emisiunii. Am zis că mă duc la întîlnire pentru a vedea dacă în felul de a fi al lui Ion Iliescu s-a schimbat ceva. Cu un an în urmă aproape, participasem la o întîlnire asemănătoare. Între timp, în viața președintelui s-au petrecut unele mutații definitorii: opțiunea fermă pentru America, ruptura de fratele–drac numit Corneliu Vadim Tudor, ivirea atacurilor violente dinspre stînga, o ușoară deplasare spre dreapta eșichierului politic. Țineam să-mi dau seama, din discursul prezidențial, din țesătura de gesturi și cuvinte ale dialogului, din întreaga atmosferă, dacă aceste mutații se regăseau în expresia publică a personalității prezidențiale. Pauza beată la care sărbătorile de iarnă au obligat presa românească nu mi-a dat posibilitatea de a oferi cititorilor, la momentul cuvenit, concluziile desprinse din iscodirea mea de la Cotroceni. O fac acum, sperînd că distanța de cîteva zile, așezată între întîlnire și apariția acestor rînduri, n-a micșorat interesul lectorilor.

Ce-aș putea spune despre această întîlnire? Că mi-a dat posibilitatea să trăiesc un sfert de ceas de fericire absolută. Autorul acestui generos dar, pentru că doar așa se poate numi un asemenea moment, rîvnit de toți muritorii, nu e altul decît președintele Ion Iliescu. Drept pentru care îi și mulțumesc. Domnul președinte a început prin a ne ține un discurs despre cum va intra România în Era informaticii. Ne-a descris în culori vii, atrăgătoare, cum va lucra la calculator fiecare cetățean al țării, cum vor ști două limbi de circulație internațională pînă și copiii străzii. Era cald, era plăcut, strălucitii pereți ascundeau vremea posacă de afară. Domnul președinte vorbea, vorbea întruna despre această Românie a viitorului. Ascultîndu-l, mă simțeam bine. Mă simțeam fericit. Prin pînza vrăjită a discursului său o

și vedeam pe maică-mea, țărancă din Găgești, conectată la INTERNET. După ultima călătorie la țară, o lăsasem chinuindu-se cu lampa cu gaz, pentru că se întrerupsese curentul electric din cauza unui transformator pe care nu catadicsea să-l repare nimeni. Acum, grație momentului de la Cotroceni, grație seducătoarei forțe de convingere a lui Ion Iliescu, viitorului pe care președintele îl prefigura României, o vedeam pe maică-mea dialogînd suav, prin calculator, cu Tokyo sau cu Parisul. Cînd s-a încheiat acest discurs, de-a lungul și de-a latul căruia președintele a străbătut epoci istorice, a dat citate din Toffler, și a binevoit să-și expună ideile sale originale privind cauzele prăbușirii sistemelor totalitare, am simțit nevoia să scutur din cap. Nu de alta, dar creierul mi se impregnase de o ceață dulceagă, ca de narcotic, sub puterea căruia riscam să mă ridic, să ies din Palatul Cotroceni și s-o iau pe străzile Bucureștiului, străbătîndu-le pînă dimineața cu o lumină supraomenească în priviri. Lumina celui care, sub puterea discursului prezidențial, întrezărise o clipă Raiul. Brusca scuturare m-a trezit la realitate. Mi-am amintit de vremea cîinoasă de afară. De frigul din casele românilor. De lipsa apei calde. De străzile pline de hîrtoape. De criza de hîrtie, care lovea din nou, în chip înfricoșător, presa românească. De capriciile celebrei mașini 11 de la Letea.

Trezirea la realitate a fost ca un duș rece. Sub puterea ei, am luat cuvîntul și i-am demonstrat președintelui, plecînd de la criza de hîrtie, că-n România a înflorit corupția, că tot ceea ce se întîmplă cu produsul pe care ne tipărim noi trăsnăile se poate întîlni în toate sectoarele economiei naționale: crearea dinadins a unui moment de subproducție pentru a da posibilitatea speculei desăvîrșite, putregai din care se înfruptă temeinic înșiși directorii întreprinderilor de stat. Adus cu picioarele pe pămînt, tras din secolul XXI în anul de grație 1995, președintele s-a posomorît. Și s-a apucat să polemizeze cu mine. I-am înțeles iritarea. Pusesem capăt în chip brutal imensei fericiri de a ne vorbi, cu patos de om în transă, cu talent speculativ despre România secolului XXI. Îmi dădeam seama că nu i-a plăcut deloc trezirea la realitate. La mizera realitate din jurul său. Realitate la întreținerea căreia contribuie din plin și domnia sa.

4 ianuarie 1996, „Evenimentul zilei"

UN MEGALOMAN SINISTRU

Grafologii declară sus și tare că se pot pronunța despre trăsăturile unei personalități pornind în exclusivitate de la scrisul acesteia. Din felul în care cineva îl face pe **a** și pe **o**, ei pot trage concluzii despre profunzimile sale sufletești. Textul emis de Alexandru Mironov, ministrul Tineretului și Sportului, către Federația Română de Tenis, reprodus de noi în acest număr, nu e olograf. El e tras la calculator, cum îi stă bine proprietarului, faimos iubitor de SF. Cu toate acestea, din el ne putem da seama despre personalitatea autorului la fel de bine, dacă nu chiar mai bine decît dacă l-ar fi scris, vorba cuiva, cu mînuța lui. Parcurgîndu-l, prima reacție e cea de uluire. Nu-ți vine să crezi că textul a izvorît dintr-un creier de om, despre care savanții pretind că e superior celui de libelulă. Alexandru Mironov ordonă Federației Române de Tenis s-o suspende pe viață pe marea noastră tenismenă Irina Spârlea. Crucirea noastră își are cauza mai întîi în această formulă, **ordin,** pe care noi eram obișnuiți s-o întîlnim în relațiile dintre bucătarul–șef și polonicele dedicate ciorbei. Din cîte știm, cel puțin oficial, Alexandru Mironov nu e ofițer, iar Federația Română de Tenis nu are față de Ministerul Tineretului și Sportului raporturile de **„Să trăiți, am înțeles!"**, care există între Statul Major al Armatei și un pluton de pifani de la Rădăuți.

Uluirea stîrnită de lectura adresei semnate de Alexandru Mironov își are cauza și în conținutul Ordinului. Minusculul Alexandru Mironov, cocoțat prin fel de fel de funcții după decembrie 1989, grație protecției din partea lui Ion Iliescu, vrea nici mai mult nici mai puțin decît s-o suspende pe viață pe marea noastră tenismenă Irina Spârlea. Din cîte se știe, cunoscuta noastră sportivă a greșit. Pentru asta, Federația Română de Tenis a suspendat-o pe doi ani. Instituția condusă de Viorel Cataramă s-a străduit astfel să îmbine fermitatea necesară cu o înțelegere de care marea noastră sportivă avea absolută nevoie. Personalități ca Irina Spârlea nu se nasc în sportul românesc în fiecare clipă. Astfel de talente apar destul de rar. Și în orice țară din lume, un talent excepțional într-un domeniu de activitate — de la cercetarea nucleară pînă la datul cu pensula — se bucură de o grijă deosebită din partea societății. Nu de alta, dar un talent ieșit din comun, în sport, în artă, în cultură, se constituie într-o adevărată avuție națională. Federația Română de Tenis a evitat o măsură prea severă împo-

triva Irinei Spârlea și dintr-o pricepere a complexității umane pe care o constituie, în general, talentul într-un domeniu. Personalitățile de excepție din artă, cultură, sport, nu sînt niște mașinării. Mai mult decît oamenii de rînd, cei blagosloviți de Dumnezeu cu un talent neobișnuit sînt pedepsiți, de același Dumnezeu, să greșească. Comportamentul marilor personalități ale culturii, artei, sportului, nu poate fi judecat cu șublerul. Lor trebuie să li se îngăduie hachițe în genul celei manifestate de Irina Spârlea. Această lege de fier a vieții a fost înțeleasă pînă și de cei mai crunți dictatori. Stalin, de-a cărui încruntare depindea soarta a milioane de ruși, a găsit de cuviință să-l sune direct pe scriitorul Mihail Bulgakov și să dea curs unei plîngeri a acestuia. Chiar dacă Mihail Bulgakov greșise grav față de regimul stalinist, zbirul de la Kremlin a înțeles însă că un talent e făcut dintr-un alt aluat decît cel din care ia naștere chifla. De aceea, i-a iertat greșeala, ba mai mult, a intervenit pentru a-l proteja de prigoana pornită împotriva marelui scriitor de către imbecilii activiști ai vremii. Ca funcție în România, ca personalitate, Alexandru Mironov nu e Stalin. Prin raportare la puterea deținută de faimosul părinte al popoarelor, el e ca un degetar față de un combinat siderurgic. Și cu toate acestea, Alexandru Mironov se declară nemulțumit de pedeapsa administrată Irinei Spârlea de către Federația Română de Tenis, cerînd suspendarea ei pe viață din activitatea sportivă. Adică nici mai mult, nici mai puțin decît asasinarea unuia dintre talentele care fac mîndria României în lume.

La o cercetare mai atentă, uluirea noastră față de Ordinul mironovist e nejustificată. Era de așteptat ca Alexandru Mironov să-l semneze. Ca purtător de cuvînt al Președinției mai întîi și ca ministru al Tineretului și Sportului mai apoi, el a dovedit o megalomanie de proporțiile unei epidemii. Din cauza acestei infinite bune păreri despre el însuși, Alexandru Mironov a reușit să-l certe pe Ion Iliescu cu întreaga presă. Sentimentalismul ieftin al președintelui a făcut ca Alexandru Mironov, în loc să fie dat de-a berbeleacul din înălțimile puterii, să beneficieze, după tot răul comis cît timp a fost la Cotroceni, de funcția de ministru al Tineretului și Sportului. Ajuns în fruntea ministerului, el a continuat cu brio dezastrul început de pe vremea cînd răspundea de relațiile Președinției cu presa. Grație consilierului Alexandru Mironov, Ion Iliescu a ajuns să piardă simpatia întregii prese. Grație ministrului Alexandru Mironov, PDSR-ul are toate șansele să piardă alegerile!

18 ianuarie 1996, „Evenimentul zilei"

PIPOTA LUI ION RĂDOI

La mahala, dacă îi spui unei țațe că i se vede, prin capotul desfăcut, buricul indecent, ea nu se încheie la nasturi, roșind c-ai surprins-o în delict de neglijență, ci, înfigîndu-și mîinile în șold, se oțărăște la tine. Dacă ești femeie, te face curvă. Dacă ești bărbat, bețiv ordinar. Am mai scris că politica românească nu e decît o simplă aducere a mahalalei de pe maidanul de la marginea urbei pe cel din centru. Ca și în mahalaua propriu–zisă, în mahalaua politică autohtonă, populată de frizeri cîntăreți la mandolina electorală și vînjoși care gîndesc cu bicepșii, dacă-i faci o observație de bun simț cuiva, acesta nu-și coboară iute ochii la prohab, să vadă dacă, într-adevăr, nu l-a uitat rînjit la ieșirea de la toaletă, ci se năpustește asupra ta să te spurce. Dacă e de la Putere, te taxează rapid că ești vîndut Opoziției. Dacă e din Opoziție, îți aruncă din vîrful limbii, înalt disprețuitor (de parcă a fi în opoziție îți dă de la sine temei să te crezi superior tuturora) c-ai trecut de partea Puterii. Ion Rădoi nu e din punctul de vedere al patalamalei politician. Nomenclatorul postdecembrist ni-l evidențiază la capitolul lider sindical. Domnia sa e șeful Uniunii Sindicatelor Libere Metrou. Unii susțin însă că Ion Rădoi n-are nici o legătură cu sindicaliștii. Cu lumea celor care trag la șaibă pentru o biată bucată de pîine. Ei spun că Ion Rădoi e un politician. Și aduc drept argumente multe dintre faptele sale care pot fi înscrise mai degrabă la capitolul **jocuri politice dubioase,** decît la cel intitulat **luptă sindicală cinstită.** N-am luat în serios aceste șoapte publicistice. Știam că interesații în a pune pe butuci mișcarea sindicală din România trag din buzunare, cu iuțeala cu care cartoforul scoate asul din mînecă, eticheta de **jocuri politice dubioase** pentru a o lipi, cu scuipatul de rigoare, pe fruntea unor lideri sindicali în clipa cînd aceștia inițiază și conduc mișcări revendicative. De aceea, i-am sprijinit din răsputeri pe sindicaliștii de la Metrou, conduși de Ion Rădoi, ori de cîte ori, ajunși cu cuțitul la os, au apelat la forma de luptă sindicală numită grevă. Mai zilele trecute, Ion Rădoi a anunțat însă cu mare huiet, la o conferință de presă, punerea la cale a unei greve a metroului bucureștean. Luînd în considerare lipsa de dramatism a motivului (Guvernul n-a respectat Protocolul), dar mai ales catastrofa pe care ar reprezenta-o, pentru zecile de mii de bucureșteni, oprirea metroului pe o asemenea urgie a iernii, m-am gîndit că

liderul Uniunii Sindicatelor Libere Metrou e pe cale să facă o mișcare greșită. Că impactul grevei în opinia publică s-ar răsfrînge negativ nu numai asupra rezultatului final al mișcării de protest, dar și asupra ideii de grevă, de protest sindical, de mișcare sindicală și, în cele din urmă, de democrație. Am fost și sînt convins, că alături de presa independentă și de Opoziție, mișcarea sindicală e una din piesele de bază ale mașinăriei care într-o democrație autentică are menirea de a ține Puterea în limitele vitezei legale. Fără această mașinărie a permanentei supravegheri, Puterea ar lua-o razna la vale și nu s-ar mai opri decît în momentul exploziei sociale. De aceea, m-am străduit, ca și în cazul Opoziției, ca și în cel al presei independente, să atrag atenția sindicatelor în clipa în care am considerat că greșesc. Zicîndu-mi că prin asta îmi aduc și eu modesta mea contribuție la afirmarea în România de azi a unei mișcări sindicale solide, eficiente, în stare să țină Puterea sub control. Sub acest semn, la aflarea veștii că Ion Rădoi pune de-o oprire a metroului pe o asemenea vreme cîinoasă, mi-am îngăduit, sub forma unei scrisori deschise, să-i atrag amical atenția că e o greșeală. Un altul, citind argumentele mele, care nu erau altele decît cele ale bunului simț, ar fi căzut pe gînduri întrebîndu-se o clipă dacă n-aveam cumva dreptate. Un altul, nu însă Ion Rădoi. Drept urmare, m-am trezit de la domnia sa cu o scrisoare insultătoare, respirînd de la un capăt la altul aroganță ciocoiască, împreună cu somația de a o publica în „Evenimentul zilei" în locul editorialului. Demn locuitor al mahalalei noastre politice, Ion Rădoi nu pregetă a răspunde la observațiile mele (blînde, dacă mă gîndesc la cît de veninos am putut fi cu alții!), cu acuzația că m-am dat cu Puterea. Mai mult, continuîndu-și cu brio deraierea, Ion Rădoi susține pur și simplu că scrisoarea mea și-a propus să-i instige pe călători împotriva lucrătorilor Metroului și a Președintelui (atenție, Ion Rădoi se consideră Președinte cu p mare) USL Metrou. O asemenea reacție ar trebui să mă oblige la a da crezare șoaptelor despre jocurile politice pe care le face Ion Rădoi **sub acoperire** (ca să mă exprim în termeni de specialitate) de lider sindical. Înțelegător însă cu rătăcirile firii umane, eu însă cred că altul e motivul incalificabilului răspuns al lui Ion Rădoi. Domnia sa a luat în serios un articol prin care un autor ratat de scheciuri, plătit cu ziua, îl îndemna să nu țină cont de avertismentul meu și să facă grevă. Consumînd din greșeală punctul de vedere al editorialistului înjghebat în pripă, lui Ion Rădoi i s-a umflat pipota. În aceste condiții, nefiind medic, mă abțin să-i dau vreun sfat.

7 februarie 1996, „Evenimentul zilei"

ȚARA LUI PAPURĂ-VODĂ

Adrian Turicu a fost demis din funcția de ministru al Comunicațiilor, pentru că l-a înfipt în fotoliul de manager general al ROMTELECOM pe Ioan Ovidiu Muntean. Guvernul a considerat decizia drept o crasă ilegalitate. E de la sine înțeles, în aceste condiții, că Ioan Ovidiu Muntean trebuia să plece din fruntea ROMTELECOM-ului a doua zi după semnarea Decretului prezidențial de revocare din funcție a lui Adrian Turicu. Pentru a trage această concluzie nu trebuie să fii Aristotel, adică părintele logicii elementare. Ajunge să fii și baci la o stînă din creierii munților. Într-una din zile, descoperi în turmă o oaie străină, pe care n-o ai trecută pe răboj. Pui fluierul mioritic deoparte și, urmat de cîine, care dă literar din coadă, faci o scurtă anchetă. Afli astfel că oaia a fost vîrîtă în turmă de unul din flăcăiandrii angajați la stînă pe post de cioban stagiar. Furios, îi arzi cîteva picioare în fund. Ce face respectivul după ce a scăpat de chelfăneală? Se duce și dă afară oaia din turmă. N-așteaptă, Doamne ferește! ca baciul să emită un decret în acest sens. Fundul, care poate fi uneori mai logic decît capul de pe umeri, îi spune flăcăiandrului că așa trebuie să procedeze. Acest raționament banal, de bun simț, care funcționează în orice loc din lume, de la izlaz pînă la palatele imperiale, nu-i valabil însă pentru Guvernul României de azi. Deși șeful lui a fost dat afară, pentru că, numindu-l manager general, a comis o ilegalitate, Ioan Ovidiu Muntean nu s-a gîndit o clipă că demisia sa de la ROMTELECOM e de la sine înțeleasă. Că nu e nevoie, pentru a-și lua catrafusele și a pleca, de nici o hotărîre scrisă. Drept urmare, după ce Adrian Turicu a fost demis, Ioan Ovidiu Muntean s-a făcut că plouă. Conducerii PDSR nu i-a venit să-și creadă ochilor. Nu a aflat, săracul, că șeful său a fost demis pentru această numire! E drept, tărăboiul Turicu a umplut pînă la refuz văzduhul scump al patriei. S-a făcut atîta scandal în jurul cazului Turicu încît de el a auzit pînă și ultimul macaz de pe o linie secundară. Nu putea fi exclusă, totuși, posibilitatea ca Ioan Ovidiu Muntean să nu fi luat cunoștință de scandalul la originea căruia a stat numirea lui ca manager general la ROMTELECOM. Poate, în timp ce întreaga tărășenie zguduia din țîțîni scena noastră politică, Ioan Ovidiu Muntean era plecat cu cercu'. Vrînd să-i dea omului o șansă, cea de a nu trece chiar confuz total, Delegația Permanentă a PDSR l-a convocat pe Ioan Ovidiu Muntean să-i

spună, mai mult sau mai puțin delicat, că trebuie să-și dea demisia. S-a văzut însă imediat că netulburarea protejatului lui Adrian Turicu nu-și avea cauza în faptul că Ioan Ovidiu Muntean era cu gîndurile în altă parte. Pur și simplu, respectivul demnitar a găsit de cuviință să nu plece. Și ca să nu existe cumva vreun dubiu asupra poziției sale absurde, el a expediat presei românești un fax prin care anunță că nu demisionează din fruntea ROMTELECOM nici dacă-i aruncat în aer cu o tonă de dinamită. Unde se petrece o asemenea aberație? În creația vreunui autor comic? Nu. În realitate. În realitatea României de azi. Și nu e singurul fapt din ultimul timp care te împinge să crezi că nu trăim o viață social–politică reală, ci una născocită de fantezia unui mare scriitor satiric. Liderul PRM, C.V. Tudor, n-a mai fost ales secretar al Senatului. I-a luat locul altcineva. Om logic, acesta s-a dus să-și ia în primire biroul aferent, ca să zic așa, postului. Ei bine, Corneliu Vadim Tudor a declarat ritos că nu i-l dă. Sigur, știe că nemaifiind secretar, trebuie să lase biroul celui ales în locul lui. Dar el nu vrea să-l părăsească. De ce? Uite-așa, ca să se mire proștii!

Curtea de Apel București a decis să-l pună în libertate pe Sorin Mahika, arestat preventiv de Poliția Capitalei. Ar fi fost normal ca Sorin Mahika să fie pus imediat în libertate. Nu s-a întîmplat așa. De ce? Pur și simplu pentru că n-a vrut colonelul Valerică Dabu. Distinsul cadru de Poliție știe că, potrivit legii, o hotărîre judecătorească nu se discută, ci se execută. Ei și ce! Domnia sa a găsit de cuviință să-l țină mai departe pe Sorin Mahika în arest preventiv. Și ce dacă e lege! Dom' colonel se p... pe lege. Și dacă legea asta îl mai bate mult la cap, el își dă jos pantalonii și-i arată instrumentul gîndirii sale profunde. Unde se petrec aceste aberații? În țara lui Ion Iliescu. În țara lui Papură–Vodă, unde fiecare face ce-i trece prin cap. În disprețul legii, al Constituției, al bunului simț. Privind aceste fapte absurde, mă gîndesc cu groază ce s-o întîmpla dacă Ion Iliescu pierde alegerile prezidențiale. Nu-i exclus ca domnia sa să nu vrea să-și strîngă lucrurile și să plece din Palatul Cotroceni. Chiar dacă va fi emisă o hotărîre judecătorească de evacuare forțată.

10–11 februarie 1996, „Evenimentul zilei"

PRĂBUȘIREA IMPERIILOR DE CARTON

Că americanilor nu le ies filme despre ruși m-a putut convinge încă o dată, urmărind în aceste zile la TVR, superproducția **„Ecaterina cea Mare".** Deși nemțoaică prin naștere, Ecaterina a II-a a devenit rapid, după instalarea pe tronul țarilor, un tipic despot rus. Asemenea tuturor stăpînilor de dincolo de Nistru, de la Ivan cel Groaznic pînă la Iosif Vissarionovici Stalin, ea s-a remarcat prin cruzimea cu care și-a transformat propriul popor într-o materie primă ieftină pentru realizarea ambițiilor dictatoriale înăuntru și a poftelor expansioniste în afară. Din acest personaj feroce, reunind strălucit perfidia machiavellică occidentală cu dezlănțuirile trupești tipic orientale (a avut zeci de amanți), filmul american a făcut din ea un soi de chelneriță din Ohio sfîșiată între amorul pentru un camionagiu din Arkansas și datoria de a duce la timp fripturile la masă.

Numai prin uluitoarea capacitate americană de a reduce lumea la un hamburger se explică ocolirea de către film a unuia dintre momentele prin care Ecaterina cea Mare a rămas nu numai în istoria Rusiei, dar și în cea a fantasmagoriilor născute în istoria omenirii de către regimurile despotice: **voiajul în Crimeea.** Invitată de Potemkin să viziteze provinciile din Sud, recent cucerite, țarina beneficiază de un alai halucinant, posibil doar în lumea care l-a dat pe Gogol și pe Dostoievski. Pînă la Kiev se merge cu un convoi de sănii. De fapt, nu sănii propriu–zise, ci un fel de saloane pe tălpici, garnisite cu jilțuri, divane, mese, saloane, în care se poate sta în picioare. Aceste vile care lunecă pe zăpadă sînt în număr de 14. Le urmează 164 de sănii mai modeste, ale suitei și servitorilor. 600 de cai de schimb așteaptă la fiecare popas. Fiind un ger de minus 17 grade, Potemkin, omul de încredere al țarinei, pune pe traseu butuci imenși care ard zi și noapte pînă la trecerea convoiului, să-i dea impresia distinsei călătoare că în jur nu-i iarnă, ci primăvară. Între timp, venind primăvara propriu–zisă, de la Kiev, alaiul continuă călătoria pe Nipru. Nici aici Potemkin nu se dezminte. Țarina și oaspeții săi străini beneficiază de șapte galere gigantice. Le urmează 73 de ambarcațiuni. Echipajul total numără 3 000 de oameni. Fostul amant al Ecaterinei — care, pentru a împăca formidabila nevoie sexuală a țarinei cu păstrarea propriilor privilegii, ajunsese să-i verifice personal pe tinerii candidați la patul monarhic — își manifestă din plin

geniul în organizarea a ceea ce va rămîne în fondul principal de năzbîtii ale omenirii sub numele de **potemkiniadă.** Supușii majestății sale trăiesc într-o mizerie cruntă, imposibil de imaginat în altă parte a lumii. Potemkin se îngrijește însă ca înalții ochi ai țarinei să nu întîlnească bojdeucile de pe mal, locuite de mujici zdrențăroși și zbîrliți. Drept urmare, între satele propriu–zise și apa Niprului, ei ridică niște clădiri din lemn vopsit, împodobite cu ghirlande și covoare, clădiri care se rezumă de cele mai multe ori la un singur perete, cel dinspre fluviu, o fațadă strălucitoare menită să ascundă realitatea mizeră, fațadă care e dărîmată după trecerea alaiului. Tot pe mal, din loc în loc, cetățeni travestiți în cazaci se dedau la cavalcade sălbatice. Pe lîngă nava țarinei forfotesc ambarcațiuni cu tineri și tinere care interpretează cîntece exprimînd bucuria de a trăi sub regimul Ecaterinei cea Mare. Totul e fals. Totul e un imperiu de carton. Dacă împungi cu deștu', întreagă această alcătuire fascinantă se năruie, dezvăluind fața hidoasă a adevăratei realități.

De ce-ar fi fost bine dacă filmul prezentat la TVR ar fi cuprins și acest voiaj? Pentru că românii ar fi înțeles ceva nu numai din Rusia Ecaterinei cea Mare, dar și din România lui Ion Iliescu. Evenimentele din ultimul timp au evidențiat că, de cîțiva ani încoace, România e spațiul unor imperii de carton. Gigi Kent, Sever Mureșan, șefii de la Credit Bank, de la Dacia Felix, Gheorghe Dragodan, Ion Sandu au oferit întregii țări imaginea unor miliardari americani. Firme cu pretenții de a întrece în putere financiară Coca–Cola, vile somptuoase, Mercedes-uri de ultimul tip, voiajuri în străinătate, amante de lux. Cu un anume timp în urmă, puțini ar fi crezut că toate aceste imperii nu sînt altceva decît niște falsuri inimaginabile, niște fațade care ascundeau mizeria unor bieți escroci. Așa cum clădirile cu ghirlande și cu covoare, așezate de Potemkin pe malul Niprului, ascundeau nenorocita realitate a satelor rusești de sub domnia Ecaterinei a II-a. Prosperitatea acestor așa–zișI oameni de afaceri s-a dovedit, în ultimă instanță, o biată potemkiniadă. Bazate pe creditele fabuloase, date de unele bănci într-o iresponsabilitate criminală, aceste imperii de carton s-au prăbușit la prima clătinare. Dezvăluind adevărul, cruntul adevăr despre proprietarii lor.

12 martie 1996, „Evenimentul zilei"

AL DOILEA ZÎMBĂREȚ AL ȚĂRII

Emisiunea realizată joi seara de Florica Rădulescu poate fi considerată un moment în istoria din ultimul timp a Televiziunii Române. Formulez o astfel de apreciere deșănțată laudativă, surprinzătoare, poate, pentru unii cititori, care mă știu destul de acru față de viața și activitatea postului nostru național, plecînd nu atît de la tema dezbaterii — situația muncitorilor români din Israel —, cît mai ales de la prestația redactorilor TVR în confruntarea cu trimișii în studio ai instituțiilor responsabile. La astfel de taifasuri, redactorii instituției din Dorobanți sînt, de regulă, de o amabilitate uleioasă. Ei se rătăcesc în politețuri nesfîrșite față de invitați, cînd nu sînt lingușitori pur și simplu. Joi seara am văzut însă pe micul ecran doi redactori TVR — Florica Rădulescu și Victor Ionescu — puși pe un arțag exemplar față de reprezentanții instituțiilor responsabile. Bieții delegați ai Puterii s-au trezit față în față cu niște interlocutori care, fără a abdica o clipă de la eleganța necesară, i-au făcut harcea-parcea. Victor Ionescu cel puțin m-a făcut să tresar speriat la gîndul că aș putea încăpea vreodată pe mîna lui. Întrebări precise, ca gloanțele unei puști cu lunetă, puneri severe la punct ale interlocutorilor ori de cîte ori aceștia, dedîndu-se tradiționalului obicei al guvernanților, căutau să scape de constrîngerea unui răspuns la obiect, luînd-o razna.

Din nefericire, timpul prea scurt rezervat emisiunii a dat posibilitatea abordării doar tangențiale a unei teme mult mai largi decît situația lucrătorilor noștri în Israel: cea a felului incalificabil în care sîntem abordați noi, românii, în alte țări. Ilegalitățile cărora le cad victimă muncitorii noștri din Israel alcătuiesc doar una din numeroasele înfățișări ale tratamentului mitocănesc la care sînt supuși de către oficialități românii ajunși peste hotare nu numai ca muncitori, dar și ca turiști, ca oameni de afaceri, ca jurnaliști. Din multe țări ne vin semnale alarmante privind considerarea noastră, a românilor, de către autoritățile statale ca niște cetățeni de mîna a șaptea. Joi după-amiază, înaintea emisiunii cu pricina, ascultam la radio plîngerea unei reporterițe, care a însoțit un grup de copii români în drum către Paris, față de bădărănia cu care au fost tratați micuții cetățeni ai României la vama austriacă. De la Sofia pînă la Londra, vameși, polițiști, grăniceri, jandarmi, funcționari de toate calibrele își permit să ne trateze ca pe niște maimuțe.

Ion Cristoiu

Cine-i de vină? Imaginea românilor în lume!, se vor grăbi să răspundă unii. Cîtă vreme unii posesori de pașaport românesc, de regulă țigani, fac prăpăd de-a lungul și de-a latul Europei, e normal ca oficialitățile altor țări să ne trateze pe noi toți, românii, ca pe niște borfași. Nimic mai fals în acest răspuns. Nu isprăvile pe meleaguri europene ale unor concetățeni tuciurii explică bădărănia autorităților din alte țări față de români. În definitiv hoți, criminali, prostituate ajung în Occident nu numai de pe meleagurile românești. Europa de Vest e plină de infractori sosiți nu numai din România, dar și din Est, din Africa și Asia.

Răspunsul la întrebarea **„Cine-i de vină?"** e altul. Și el a putut fi întrezărit în chiar emisiunea de joi seara. În chestiunea românilor din Israel, partea adversă, ca să-i zic așa, a fost întruchipată de doi reprezentanți ai Ministerului de Externe. Unul dintre ei se numea Teodor Meleșcanu. Nici șeful diplomației noastre, nici subordonatul său nu mi-au lăsat impresia că batjocura la care sînt supuși românii din Israel și românii ajunși în alte țări i-ar face să tresară într-un minim gest de revoltă. Despre funcționarul Ministerului de Externe n-are nici un rost să mai vorbesc. Prin capacitatea sa de a evita cu brio asumarea oricărei responsabilități, el s-a dovedit un reprezentant tipic al Ministerului nostru de Externe. Al unuia dintre ministerele în care birocrația de pe vremea lui Ceaușescu a rămas în floare. Nici o petală a acestei flori n-a căzut în urma unei adieri de împrospătare. Surpriza a constituit-o însuși ministrul nostru de Externe. Teodor Meleșcanu e unul dintre puținii membri ai cabinetului Văcăroiu care trece în ochii opiniei publice altfel decît mediocru. Prestația de joi seara a contrazis nițel această imagine publică. E drept, spre deosebire de alți reprezentați ai Puterii, Teodor Meleșcanu știe să fie și altfel decît o sinteză între îngălare și crispare. Domnia sa e un intelectual subțire. E amabil, vioi, elegant. Ca și Ion Iliescu, și-a făcut din zîmbet o a doua natură. Numai că, la fel ca și în cazul președintelui, marile probleme care stau în fața lui Teodor Meleșcanu nu se pot rezolva, din nefericire, numai prin zîmbet. E nevoie și de fapte. Or, răspunsurile date de domnia sa la întrebările privind poziția ambasadei noastre din Israel față de abuzurile la care sînt supuși românii ajunși în această țară, ca și la cele vizînd atitudinea ambasadelor noastre din străinătate față de bădărăniile cărora le cad victime românii, ne-au dovedit că Teodor Meleșcanu știe doar să zîmbească. I-am putea spune, din acest punct de vedere, al doilea zîmbăreț al țării.

8 aprilie 1996, „Evenimentul zilei"

LINGURARII DIN EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST

De la școala elementară știm aproape pe de rost întîmplarea cu pupăza din tei. Trimis de maică-sa cu mîncare **„în țarină, la niște lingurari“, „tocmiți prășitori, tocmai în Valea–Sacă, aproape de Toplița“,** Nic-a lui Ștefan a Petrii găsește de cuviință să se ocupe de pupăza lui moș Andrei. Drept urmare, lingurarii îl așteaptă pînă la prînzul cel mare cu urechile lungite de foame. Ca să le mai treacă, ei se apucă de cîntat. Potrivit *Amintirilor din copilărie* ale lui Creangă, întîmplarea s-a petrecut pe vremuri, în Humulești. După un secol, întîmplarea și-a găsit o repetare aproape identică. E vorba tot de o așteptare de dimineață pînă la prînzul mare. E vorba tot de o hămesească disperată. E vorba tot de cineva care trebuia să vină. Numai că locul și personajele acțiunii sînt altele. Ne aflăm nu în Humulești, ci în Europa Centrală și de Est. Pe postul celui așteptat nu e neastîmpăratul Nic-a lui Ștefan a Petrii, cel nemulțumit că pupăza îl trezea cu noaptea în cap, ci un bărbat serios, politician de renume al lumii de azi: Javier Solana, secretarul general al NATO. Cei ce așteaptă de dimineață cu ochii împăienjeniți de atîta uitat nu sînt lingurarii angajați ca prășitori în Valea–Sacă. Ei sînt șefii de stat și de guvern din Ucraina, Lituania, Estonia, Polonia, Cehia, Slovacia, Slovenia, Albania, Bulgaria și România.

Chiar și cititorii mai puțin dibaci în ale politicii au priceput că întîmplarea ce-a repetat-o recent pe cea de acum un secol cu lingurarii lui Creangă e turneul secretarului general al NATO prin țările Europei Centrale și de Est. În fiecare dintre capitalele acestor țări, secretarul general al NATO a fost așteptat cu mîna streașină la ochi. În unele locuri, ca și lingurarii din *Amintiri,* liderii țărilor respective s-au apucat chiar de cîntat. Nu lălăituri, precum prășitorii de pe lîngă Toplița, ci ode Tratatului Nord–Atlantic. Lingurarii îl așteptau pe Nic-a lui Ștefan a Petrii ca să le aducă mîncarea potolitoare de stomacuri. Noii lingurari ai lumii, șefii de stat și de guvern din Europa Centrală și de Est, l-au așteptat pe Javier Solana ca să le aducă un lucru mult mai subtil. Și anume răspunsul la întrebarea: intrăm sau nu în NATO? În *Amintirile* lui Creangă, Nic-a lui Ștefan a Petrii ajunge în cele din urmă la locul lingurarilor. Deși mîncarea e sleită, prășitorii se reped asupra ei **„tăcînd molcum“,** mulțumiți că stomacurile lor și-au primit răs-

plata. Și Javier Solana a ajuns în fiecare dintre capitalele unde era așteptat. Numai că, spre deosebire de Nic-a lui Ștefan a Petrii, el n-a adus cu sine nimic în stare să potolească hărneseala liderilor politici. Peste tot, după plecarea lui, șefii de stat și de guvern au rămas cu personalitatea ghiorăind, ca mațele nesatisfăcute, după un răspuns. Asta pentru că, peste tot, secretarul general al NATO a zîmbit, a strîns mîini, s-a pupat, s-a îmbrățișat, a făcut glume mai mult sau mai puțin bune. Cînd a fost la o adică, altfel spus, cînd a trebuit să dea un răspuns sigur așteptărilor încordate ale gazdelor a bătut cîmpii: **vom vedea, vom studia, sînteți pe drumul cel bun, nu s-a luat nici o hotărîre, vă urez succes!** În fiecare dintre țările vizitate, Javier Solana a dat același răspuns ambiguu, prin nimic angajant, la întrebarea: intrăm sau nu în NATO? A rămas în grija gazdelor ca, după îmbarcarea oaspetelui în avion, să-i întoarcă vorbele și gesturile pe toate fețele. Să descopere, printr-o disperată încordare a inteligenței, dacă secretarul general al NATO le-a spus ceva sigur. Distinsul oaspete s-a scobit în dinți doar cu o scobitoare. Ce-a vrut să însemne asta?, s-au întrebat gazdele. Că-n NATO va intra în primul val doar o singură țară? Cutărui prim–ministru Javier Solana i-a strîns mîna mai mult decît de obicei. Aha! și-a zis primul–ministru. Asta înseamnă că, sigur, țara mea va face parte din primul eșalon.

În contrast cu acest tărăboi, turneul secretarului general al NATO a fost aproape trecut sub tăcere de presa mondială. Lucizi, prin neimplicare, jurnaliștii din Vest și-au dat seama că periplul lui Javier Solana a fost o acțiune pur formală. Secretarul general al NATO n-a avut cu el, în turneul căruia mulți i-au zis de **consolare,** nici un răspuns la întrebarea ce țări vor intra în NATO. Și dintr-un motiv foarte simplu. NATO n-a luat nici o decizie în ceea ce privește extinderea spre Est. Nici nu cred că se va hotărî atît de repede, cum încearcă să ne convingă. Nu atît din temerea față de reacția Rusiei, cît mai ales din faptul că extinderea costă. Atît pe statele care ar urma să intre în NATO, cît și pe actualele membre ale Alianței. Ceea ce ar însemna ca guvernele occidentale să ceară contribuabilului bani în plus, bani pe care cetățeanul dătător de voturi nu e dispus să-i scoată din buzunar pentru a-i apăra pe ăia din Est. Lingurarilor care sînt, pentru Occidentul de azi, șefii de stat și de guvern din fostele țări comuniste, trebuie să li se întrețină însă o iluzie. Dacă li s-ar spune adevărul, spre deosebire de prășitorii din Creangă, ei și-ar lua sapele și ar șterge-o să muncească într-altă parte.

7 mai 1996, „Evenimentul zilei"

PDSR-UL ȘI-A DESCĂLȚAT PANTOFII DE BAL

Celebrul spectacol cu „D'ale carnavalului" de Caragiale, montat, pe vremuri, la „Bulandra", de Lucian Pintilie, cuprindea o scenă de un haz nebun. Mahalagioaicele se furișau afară din bal și, trîntite pe o laviță, își scoteau pantofii, care le strîngeau. Eleganța încălțărilor nu se potrivea cu lăboaiele lor noduroase.Totuși, ca să pară doamne din înalta societate, adică altfel decît ceea ce erau în realitate, ele își puseseră pantofi delicați. Supunîndu-se, de dragul imaginii, unor chinuri cumplite. Ca să le mai îndulcească, ele o ștergeau din bal și, departe de ochiul public, își lăsau degetele și călcîiele să mai răsufle nițel.

Nu știu dacă marele regizor intenționează să reia această legendară montare. Dacă va face așa ceva, i-aș ruga pe cititori să meargă să vadă spectacolul. Nu numai pentru că ar avea astfel posibilitatea unei întîlniri cu o capodoperă a artei teatrale, dar și pentru că ar înțelege violențele sub semnul cărora a debutat actuala campanie electorală. Făcătorii unor asemenea momente de derbedeism sînt lideri pe plan local ai PDSR. La Sascut, eroul principal al agresării echipei PD a fost Ion Răuță, viceprimar PDSR și vicepreședinte al organizației județene PDSR Bacău. Violenței din planul faptic i s-a adăugat, la scurt timp, una în plan verbal. Președintele organizației județene a PDSR Bacău, Neculai Lupu, în loc să-și ceară scuze pentru întîmplarea de la Sascut, a justificat-o într-o declarație publică, împingînd pînă acolo huliganismul PDSR-ist, încît să le facă pe jurnalistele care au însoțit echipa PD, nici mai mult, nici mai puțin decît **„curve"**. Neculai Lupu nu e un imberb bubos, care-și rezolvă cu mîna problemele sexuale. E gogeamite bărbatul însurat, președinte al Consiliului județean, președinte al organizației județene PDSR și candidat din partea formațiunii politice de guvernămînt. Asta nu l-a scutit să apeleze, fără a șovăi o clipă, la limbajul unui golan de mahala.

La Cluj, în timpul vizitei lui Ion Iliescu, un grup de cetățeni a strigat lozinci antiprezidențiale. Așa cum însuși Ion Iliescu a declarat, periplul său prin orașul lui Gheorghe Funar n-a avut un caracter electoral. Ion Iliescu s-a dus la fața locului în calitate de șef al statului, adică de politician curios să vadă cum se simt românii la șase ani de cînd el a preluat puterea. Gestionar al unui dezastru care mai are puțin și atinge un deceniu, e normal

ca Ion Iliescu să stîrnească nemulțumirea populară. Lozincile strigate la Cluj au fost expresia acestei stări de spirit. Președintele n-a fost înjurat. Mașinii prezidențiale nu i s-a atins nici măcar un fir din strălucirea inițială. Nemulțumiții au strigat lozinci. N-a fost nimic violent, nimic antidemocratic. Un politician precum Ion Iliescu, făcînd caz pe toate drumurile de convertirea sa de la comunist la democrat convins, ar fi trebuit să-și arate încîntarea că guvernează o țară în care oamenii nu se tem să strige lozinci împotriva președintelui. Din nefericire, președintele și echipa sa PDSR-istă nu raționează astfel. Drept urmare, o echipă de mardeiași a pătruns în mulțime și i-a pisat rău de tot pe cei ce îndrăzniseră să strige **„Jos Iliescu!"** și nu **„Iliescu — România / Stima noastră și mîndria!"**. Sub privirile îngăduitoare ale ministrului de Interne, Doru Ioan Tărăcilă, membru marcant al partidului de guvernămînt. Și sub zîmbetul de satisfacție al președintelui, convins că tuturor celor ce nu-i înalță cîntece de slavă trebuie să li se stîlcească mutrele. Întreaga desfășurare a acțiunii violente de la Cluj arată că mardeiașii au făcut asta, dacă nu îndrumați de cineva, atunci măcar siguri că nu li se va întîmpla nimic. Cum să le treacă lor prin cap că ar putea fi prinși și sancționați, pentru că au dat cu pumnii și picioarele în cei care strigau împotriva lui Ion Iliescu?

De cîtva timp încoace, PDSR-ul se străduiește să demonstreze întregii țări că nu mai e partidul care în 1992 s-a căsătorit cu formațiunile politice extremiste. Că, în acord cu evoluția societății românești spre democrație și economia de piață, a devenit un partid modern, european. Un partid incompatibil cu derbedeisme în genul celor de la Sascut și Cluj, cu declarații jegoase, precum cea a lui Neculai Lupu. Cele două incidente ne atrag însă atenția că a fost vorba doar de o comedie bine jucată. Pentru balul care se numește intrarea noastră în Europa, PDSR-ul și-a pus pantofi eleganți. A reușit să reziste puțin timp încercării. Ca și mahalagioaicele din „D'ale carnavalului", partidul de guvernămînt n-a mai suportat chinul. Ieșind din bal, și-a scos pantofii europeni, pentru a-și elibera lăboaiele din strînsoare. Rămîne de văzut dacă acum, după ce degetele și călcîiele i-au mai răsuflat puțin, PDSR-ul își va pune din nou pantofii de bal. Judecînd după reacția conducerii PDSR la incidentele de la Sascut și de la Cluj, la declarația huliganică a președintelui organizației județene de Bacău, tare mă tem că, umflate deja de atîta strînsoare, picioarele PDSR-ului nu mai încap în pantofii europeni.

16 mai 1996, „Evenimentul zilei"

FORȚA BÎTEI, MAI PUTERNICĂ DECÎT FORȚA DREPTULUI

La emisiunea **„Jocuri politice"** de la **Antena 1** arătam că principala problemă a României o reprezintă constituirea, după alegeri, a unui guvern puternic, care, sprijinit de o majoritate parlamentară solidă, să treacă, în sfîrșit, la administrarea țării. Oricît ar părea de bizar, slăbiciunea de fond a celor șase ani de regim Iliescu nu constă nici în neocomunismul de care l-au acuzat unii, nici măcar în alianța cu partidele poreclite drept extremiste. Cancerul societății românești de după 1989 l-a reprezentat lipsa de bărbăție politică. România acestor ani a fost martora a zeci, sute de situații cînd Puterea trebuia să ia taurul de coarne. N-a făcut-o însă, preferînd compromisul, șovăiala, tactica lui **să mai vedem, să nu cumva să.** Nu cred, de exemplu, că încetineala în aplicarea reformei își are cauza în nostalgia lui Ion Iliescu după economia centralizată. Reforma presupunea și presupune luarea unor măsuri și, mai ales, aplicarea lor cu o bărbăție exemplară. Adevărații oameni politici, intuind la un moment dat interesul național, își asumă orice risc pentru a-l promova. După decembrie 1989, politicienii aflați la putere, în frunte cu Ion Iliescu, n-au avut curajul de a-și pune în joc nici măcar funcția, d'apoi viața. Ei au ezitat să facă acele gesturi, imperios cerute de interesul național, care li s-a părut că ar putea pune o clipă la îndoială supraviețuirea lor în fruntea bucatelor. De aici nu numai amînarea la infinit a aplicării reformei, dar și incapacitatea de a întrona în România domnia legii.

Drama acestei țări constă în faptul că, mai ales după 1992, de dragul de a rămîne la guvernare, PDSR și Ion Iliescu au făcut sute de compromisuri pentru a nu pierde puterea. Un exemplu strălucit al acestei stări de lucruri îl reprezintă atitudinea față de Miron Cozma. Întreaga presă a scris despre incidentele de la complexul **Las Vegas** din Petroșani. Șocant în întreaga tărășenie nu e faptul că Miron Cozma a devastat complexul. În definitiv, din punct de vedere medical, un om are dreptul la orice trăsnaie. Unii își bat cuie în cap, alții sfărîmă între măsele pahare de sticlă. Îl putem înțelege pe Miron Cozma că a simțit nevoia să devasteze niște. Șocantă rămîne aroganța pe care o respiră întreg comportamentul lui Miron Cozma. Judecînd după declarațiile victimelor, după atitudinea Poliției și a Procuraturii, după ce spun oamenii, Valea Jiului e terorizată de un om. Practic,

Miron Cozma face ce vrea în această parte a țării. Nici capii mafiei din Sicilia nu-și permit așa ceva. Chiar dacă stăpîni ai unor localități sau ai unor regiuni întregi, ei fac scandaluri mai cu discreție. Miron Cozma dă cu pumnii în dreapta și în stînga, devastează un local, hăituiește un om, asediază o cofetărie în văzul lumii. Să știe toți că el e Stăpînul. Plecînd de la recentele întîmplări de la Petroșani, am făcut o trecere în revistă a vieții și activității lui Miron Cozma din 1990 pînă acum. Rezultatul e incredibil. Ne aflăm în fața unui personaj care a făcut ce a vrut în țara asta. A devastat de două ori Bucureștiul, a ținut sub teroare Petroșaniul, a dat peste cap orașul Tîrgu Jiu, a accidentat mortal o femeie, a provocat un scandal la o discotecă din Mamaia, a intervenit pentru traficantul Zaher Iskandarani, a bătut un polițist. Capii mafiei siciliene sînt bieți copii pe lîngă Miron Cozma. Și cînd spun asta mă refer nu la infracțiunile comise, ci la faptul că ei le comit cu anume teamă de a nu fi descoperiți. Infracțiunile lui Miron Cozma au fost făcute pe față, în chip sfidător, trădînd voința de a demonstra României că, orice ar pune la cale, lui nu i se poate întîmpla nimic. Și într-adevăr, pentru nici una dintre grozăviile provocate, Miron Cozma n-a fost atins nici măcar cu o floare. În orice alte țări din lume, inclusiv în cele abia ieșite din noaptea junglei, un asemenea om ar fi fost de mult arestat și condamnat. Miron Cozma nu numai că se plimbă liber de-a lungul și de-a latul României, dar, mai mult, e primit în toate palatele Puterii, e curtat de mai–marii partidului de guvernămînt. Poliție, Procuratură, Justiție stau ca paralizate în fața lui. Mi-ar fi destul de ușor să spun că această paralizie își are cauza într-o complicitate între Miron Cozma și cei de la putere. N-o fac însă. Aceasta, deoarece eu cred că în atitudinea față de ortacul huligan își spune din plin cuvîntul lipsa de bărbăție care definește regimul Ion Iliescu. Și Ion Iliescu, și Nicolae Văcăroiu, și ministrul de Interne, și procurorul general, și mai–marii PDSR-ului l-ar vrea pedepsit pe Miron Cozma pentru infracțiunile sale. N-au însă curaj să treacă la fapte. Stau și se întreabă: și dacă ortacii lui Miron Cozma se vor ridica în apărarea Stăpînului lor? Și dacă șeful mineriadei din septembrie 1991 dezvăluie culisele întîmplărilor care au dus la răsturnarea guvernului Roman? Ar exista riscul ca ei să cadă de la putere. Un risc pe care, ca și în cazul altor numeroase măsuri, nimeni nu îndrăznește să și-l asume. Făcînd astfel să sporească în întreaga țară impresia că în România de azi își spune cuvîntul nu forța dreptului, ci forța bîtei.

28 mai 1996, „Evenimentul zilei"

DEZASTRUL COZMÂNCĂ

La ora cînd scriu aceste rînduri, primul tur al alegerilor locale nu s-a încheiat. Ca în orice întrecere importantă, aţîţătoare rămîne întrebarea: care va fi rezultatul? Chiar dacă ritmul tipografic mi-ar fi dat răgaz să-mi compun editorialul după închiderea urnelor, n-aş fi putut oferi un răspuns. Îl voi şti, probabil, mîine dimineaţă. Dumneavoastră îl veţi avea cînd citiţi aceste rînduri. Dacă în ceea ce priveşte rezultatul plutim, în acest moment, în plină ceaţă, cîteva lucruri sînt deja sigure.

Primul se referă la lehamitea cu care au înfăţişat cele două instituţii publice de presă, TVR şi Radiodifuziunea Română, desfăşurarea evenimentului de ieri. În timp ce un post de televiziune particular precum PRO TV a transformat primul tur al alegerilor locale într-un moment de excepţie, mobilizînd un întreg arsenal pentru a-şi conecta telespectatorii din întreaga ţară, dar mai ales creînd acea atmosferă necesară de eveniment deosebit, TVR şi Radiodifuziunea Română s-au străduit din răsputeri să cufunde totul într-o mediocritate dezarmantă. Din raita pe care am dat-o pe la cîteva secţii de votare din Bucureşti, pentru a simţi în direct atmosfera, pentru a sta de vorbă cu oamenii, am aflat că aţîţarea creată de PRO TV a făcut pe mulţi bucureşteni să meargă la vot, deşi iniţial n-ar fi ieşit din casă. Acest amănunt ne face să ne întrebăm dacă nu cumva felul rutinier în care au tratat Radiodifuziunea Română şi TVR primul tur de scrutin al alegerilor îşi are explicaţia nu în lipsa de profesionalism a conducerilor lor, ci într-o tactică abilă a Puterii. Răspunsul îl vom afla, mai mult ca sigur, după ce se vor da publicităţii rezultatele primului tur de scrutin.

Al doilea se referă la felul catastrofal în care au fost organizate alegerile locale. Mii de buletine de vot prost tipărite sau decapsate, nume trecute stîlcit, calitatea proastă a tuşului. Unii politicieni şi jurnalişti vorbesc deja de fraude electorale. Aprecierea mi se pare exagerată. După opinia mea, aiurelile semnalate în organizarea alegerilor, atît de grave încît Biroul Electoral Central nici nu le mai poate corecta, mărturisesc o realitate mult mai tristă decît frauda electorală. Aş fi, într-un fel — deşi pare paradoxal — bucuros să cred că e vorba de fraudă. Frauda presupune o acţiune bine gîndită, organizare excelentă, controlarea realităţii. Aiurelile semnalate în perioada campaniei electorale şi a primului tur de scrutin exprimă altceva.

Și anume haosul absolut care domnește în administrarea țării de către guvernul Văcăroiu. Organizarea alegerilor locale a căzut în responsabilitatea Departamentului Administrației Publice Locale. Șeful acestui sector e, din noiembrie 1992, Octav Cozmâncă. Silviu Brucan remarca uriașa importanță jucată de acest personaj în cadrul PDSR. Într-un partid dominat de politicieni, Octav Cozmâncă e administratorul indispensabil. Fostul șef de cadre al lui Nicu Ceaușescu e o inteligență mărginită, obtuză ca o drezină. Orizontul gîndirii sale nu trece dincolo de hotarele fișelor, tabelelor și dosarelor. Șeful Departamentului Administrației Publice Locale e un geniu în materie de tras linii cu rigla. De dimineață pînă seara el întocmește fișe, adună și scade cifre, înfige steguleţe pe harta cu pedeserizarea României. Pentru PDSR, Octav Cozmâncă e o mină de aur. Pentru țară, e un dezastru. Arzînd la flacără mică, de proporțiile celei provocate de flacăra unui chibrit, inteligența lui Octav Cozmâncă se epuizează în rezolvarea intereselor meschine ale PDSR. Să ne amintim rolul său decisiv, criminal aș îndrăzni să-i spun, în demiterea a numeroși primari din Opoziție din întreaga țară, pentru a pune în loc primari PDSR. În aceste condiții, e limpede că nu-i mai rămîn nici timp, nici energie, pentru a se ocupa de lucrul pentru care primește un salariu substanțial: **buna funcționare a administrației locale.** Acest crunt adevăr s-a putut vedea din năuceala care stăpînește de patru ani încoace administrația publică din România. Aiureala din pregătirea alegerilor locale e picătura care umple paharul în ceea ce privește iresponsabilitatea ținerii într-un post de asemenea importanță a unui ins precum Octav Cozmâncă. Din acest punct de vedere, după alegerile locale s-ar impune o analiză severă a felului în care și-a îndeplinit îndatoririle cel ce a trecut cu nonșalanță de la funcția de șef cu cadrele sub Ceaușescu la cea de șef cu sforăriile sub Iliescu. Vin alegerile generale și prezidențiale. Dacă acestea vor fi organizate tot de Octav Cozmâncă, există riscul ca ele să atingă haosul absolut. Cu efecte ireparabile nu numai în ce privește corectitudinea scrutinului, dar și în ce privește democrația.

3 iunie 1996, „Evenimentul zilei"

MĂ OFER SĂ FIU ȘOFERUL LUI ION ILIESCU!

Am publicat ieri unul dintre cele mai amare documente ale ultimilor ani de guvernare pedeseristă. E vorba de Circulara expediată de ministrul de Interne, Doru Ioan Tărăcilă, Inspectoratului General al Poliției, Direcției Generale de Poliție a Municipiului București și Inspectoratelor de Poliție județene privind măsurile ce trebuie luate împotriva folosirii **„în exces a forțelor și mijloacelor aparținînd unităților de poliție și jandarmi, cu ocazia vizitelor unor demnitari români și străini în unele localități"**. Documentele de acest gen, mai ales cînd provin de la Interne, suferă de un enorm dezavantaj. Sînt obligate să folosească limbajul de lemn al specialității. De aceea, parcursă cu un ochi superficial, Circulara nu spune mare lucru. La o lectură mai atentă, ea evidențiază însă una dintre cele mai mizere realități românești de azi: plăcerea demnitarilor băștinași de a beneficia, pe parcursul deplasărilor lor automobilistice, de alaiurile de care se bucura, pe vremuri, răposatul Ceaușescu: antemergătoare, girofaruri, polițiști din metru în metru, jandarmi luînd poziție de drepți, țignale isterice ale agenților, oprirea circulației. După cum am mai scris, această realitate se constituie într-una din cele mai respingătoare expresii ale țopismului politic postdecembrist, ale prostiei tembele a noilor ciocoi cum îi numea, inspirat, un scriitor român, ale protipendadei încropite, în ultimii șase ani, pe ruinele fostei nomenclaturi. Un adevărat bărbat politic se supune legii adevăraților bărbați. Dacă ești viril, nu trebuie s-o dovedești atîrnîndu-ți pe piept o tinichea cu precizarea: **Atenție, bărbat potent!** Își vor da seama de asta iubitele și fără să le-o spui. Noii ciocoi nu sînt însă adevărați bărbați politici. Plăpînzi sufletește, rahitici intelectualicește, extrași din rîndurile celor ce-au fost țucălarii nomenclaturii ceaușiste, ei simt nevoia să-și arate puterea. Și cel mai bun mijloc pentru asta e considerat de acești handicapați politici afișarea însemnelor exterioare ale puterii: antemergătoare, girofaruri, bodyguarzi. Trecerea cu mare larmă prin București și prin țară e văzută de ei ca un mod de a arăta cît sînt de mari și de tari. Dați jos din mașinile îngîmfate, cu girofar, puși să umble, ca oameni normali, prin piețe și pe străzi, ne-ar dovedi că au genunchii de cocă. Nu pot face un pas fără a fi ținuți de subsuori. Ar fi fost normal ca puternicii zilei să-și dea seama ei înșiși cît de prostească e această expunere ostentativă a însemnelor

exterioare ale forței. Circulara Ministerului de Interne ne convinge de contrariu. A fost nevoie de un ordin al lui Doru Ioan Tărăcilă pentru a-i aduce pe respectivii cu picioarele pe pămîntul bunului simț.

Mulți justifică măsurile ieșite din comun la trecerea lor pe pavajul patriei prin faptul că, spre deosebire de oamenii de rînd, ei au treburi extrem de importante de rezolvat. Fiecare minut al vieții lor cere o exploatare la maximum. De aceea ei pretind antemergătoare, girofaruri, opriri ale circulației. În felul acesta — cred respectivii — nu pierd vremea în traficul de pe străzile și șoselele României. Ar fi o naivitate să le luăm în serios acest argument. În primul rînd, pentru că mulți dintre ei au timp berechet de irosit. Cum să ne explicăm altfel că ei rătăcesc ore întregi prin recepții inutile sau, mai rău, că-și permit vizite discrete, în timpul serviciului, la ibovnice mai mult sau mai puțin oficiale?! În al doilea rînd, pentru că, de-ar fi cu adevărat ocupați, și-ar da seama că un bun șofer i-ar putea duce dintr-un loc într-altul al țării sau al Bucureștiului într-un timp scurt și fără tiribombismul girofarurilor, antemergătoarelor și al paralizării circulației normale.

Sîmbătă noaptea, mă întorceam de la Predeal la București la volanul **Daciei** mele personale. Totul a fost normal pînă la Otopeni. Începînd de aici mi-am dat seama că în trafic se ivise ceva ieșit din comun. Echipaje ale Poliției pîndeau pe la intersecții. Agenți de circulație reflectorizanți erau plantați din metru în metru. Spre deosebire de mulți alți conducători auto, colegi de trafic, să le zic așa, aveam avantajul de a ști ce se întîmpla. Auzisem la radio că Ion Iliescu urma să se întoarcă din vizita în Italia. Tot tărăboiul de pe șosea era pus la cale pentru ca personalitatea prezidențială să străbată ca o nălucă drumul Otopeni — cartierul Primăverii. Primind un semn, agenții de circulație aveau să oprească toate mașinile, agitîndu-se frenetic, în timp ce convoiul iliescian urma să treacă în viteză pe lîngă muritorii de rînd, pe șoseaua pustiită, în sunetele sirenelor și luminile zvîrcolitoare ale girofarurilor. Desigur, președintele Ion Iliescu e un om extrem de ocupat. Domnia sa nu-și poate permite să piardă nici un minut pe drumurile noastre autohtone. Măsurile speciale urmau a-i facilita ajungerea cît mai rapidă de la aeroport pînă acasă. Deși era sîmbătă noaptea, moment în care dorm nu numai găinile, dar și evenimentele lumii, sînt convins că președintele ardea de nerăbdare să ajungă în **Primăverii,** pentru a mai rezolva un miligram din importantele probleme ale țării. Pentru aceasta se punea la cale întreg tărăboiul: oprirea circulației, antemergătoare, girofaruri.

Stimate domnule președinte, cei ce vă spun că pentru a ajunge mai repede dintr-un loc în altul e nevoie de atîta tărăboi vă trag pe sfoară! Vă spun eu, conducător auto amator, că puteți să nu întîrziați în trafic și printr-o formulă mult mai simplă. Găsiți-vă alt șofer! Un șofer bun v-ar duce

dintr-o parte într-alta a Bucureștiului la iuțeală și fără a mai fi nevoie de tot circul pe care-l faceți cu girofarurile și oprirea circulației. Eu, de exemplu, aș putea să vă duc, într-un timp record, nu cu **Volvo** al dumneavoastră din străinătate, ci cu **Dacia** mea autohtonă, și fără oprirea circulației. Dacă aveți nevoie de un șofer care să vă scutească de afișarea însemnelor exterioare ale puterii, eu mă ofer pe gratis. Tare mă tem însă, că dumneavoastră apelați la tot circul cu trecerea huruitoare nu pentru că țineți să ajungeți cît mai repede dintr-un loc într-altul!

27 iunie 1996, „Evenimentul zilei"

FRAUDELE BANCARE

România e zguduită de unul dintre cele mai mari scandaluri postdecembriste. Profitînd de complicități înalte, cîteva persoane au luat de la Dacia Felix și Credit Bank sume a căror simplă pronunțare îți dă amețeli. Nu de alta, dar cifrele au atît de multe zerouri că trebuie un efort al întregii ființe pentru a le putea rosti pînă la capăt fără a-ți pierde răsuflarea. Steriu Popescu și Marcel Ivan — 129 miliarde lei, Leonida Teohari — 212 miliarde lei, Sever Mureșan — 1.178 miliarde lei. Cîteva persoane dintr-o populație de aproape 23 de milioane de români au luat de la cele două bănci peste o mie cinci sute de miliarde de lei! Pe care nu vor, pentru că nu pot, de altfel, să le dea înapoi.

Mulți dintre oamenii cinstiți ai acestei țări, luînd în serios teza trecerii de la socialism la capitalism, s-au gîndit să încropească și ei o afacere. Unii, pricepuți la agricultură, ingineri agronomi sau țărani împroprietăriți prin Legea Fondului Funciar, și-au zis că ar putea încropi o fermă. Alții, meșteri cu foarfecele și acul, au socotit — văzînd că oamenii continuă să umble, după căderea lui Ceaușescu, îmbrăcați și nu în pielea goală — să facă o Croitorie. Și ferma, și Croitoria, ca să ne oprim doar la aceste două exemple, n-au cum să se ridice doar din aerul pur al patriei. Visătorii la asemenea investiții aveau nevoie de bani. Și cum Ceaușescu, plecînd cu elicopterul de pe acoperișul CC-ului, n-a lăsat în urmă o țară de milionari, ci de amărîți de salariați, hotărîții să-și facă o fermă, o Croitorie, sau măcar un atelier de potcovit caii, și-au îndreptat privirile către băncile apărute în ultimii ani. Mîndre instituții! Cu clădiri ca pe Wall Street, cu portari înfiretați, cu bodyguarzi lăboși, cu lifturi atît de luxoase că ți se pare o mojicie să te urci în ele cu tălpile tale proaste. Convinși că a venit vremea inițiativei particulare, a cîștigului după inteligență și hărnicie, mii de români au bătut la porțile băncilor pentru a obține un credit. Nu de un miliard, nici măcar de sute de milioane, ci, hai să-i zicem, de zece–douăzeci de milioane de lei, cu care să cumpere cărămidă pentru posibila fermă sau pînza pentru viitoarele produse ale acului și foarfecelui. Credeți că le-a deschis cineva? Aș! Cei mai mulți au fost alungați de portar. Puținii care au avut căpoșenia de a înfrunta toate umilințele au reușit, totuși, să pătrundă înăuntru. Cînd au văzut însă cum sînt luați la întrebări, cîte acte li se cer pentru amărîtul

de credit, s-au lăsat păgubași. Au rupt-o la fugă, mulțumiți că au scăpat doar cu răsteala. Puteau să fie luați la bătaie sau, Doamne ferește! dezbrăcați și obligați să-și lase băncii bulendrele drept plată, pentru că domnii funcționari au catadicsit să-și coboare privirile pînă la ei. În tot acest timp, șapte dintre locuitorii României au obținut, fără o altă osteneală decît cea de a ruga pe vreun sus–pus să dea un telefon băncii, sume de sute de miliarde de lei. Amărîtul venit să ia un credit de zece milioane a fost chinuit mai rău decît hoții de cai. Ce vrei să faci cu banii? Cu ce-i garantezi? Ce ne spune nouă că nu vrei să-i cheltuiești pe prostii? De unde știm noi că vrei să-i dai înapoi? Șmecherului care a dorit sute de miliarde nu i s-a pus nici o întrebare. Să trăiți! — au bătut din călcîie mai–marii băncii, poftiți o mie de miliarde de lei și, dacă mai aveți nevoie, nu ne ocoliți. Veniți, că vă mai dăm!

Banii unei bănci nu sînt, din cîte se știe, nici ai directorului, nici ai contabilului–șef, nici ai Consiliului de administrație măcar. Sînt banii depunătorilor. Cei ce au dat cu ochii închiși creditele de sute de miliarde au tratat acești bani ai altora ca și cum i-ar fi avut de la mămițica lor. Generozității cu care au pus în brațele unora sute de miliarde de lei i se adaugă o altă vină criminală. Nu s-au întrebat o clipă ce vor să facă respectivii cu incredibilele sume cerute. N-au urmărit o secundă măcar dacă respectivii folosesc banii pentru investițiile declarate prin contract. Drept urmare, domnii cu pricina au luat camioanele cu bani și, în loc să le investească în ceva util economiei naționale, i-au făcut praf și pulbere. Unii i-au tocat cu muierile. Alții, mai isteți, i-au transformat în dolari și i-au azvîrlit peste graniță. Așa s-a ajuns la incredibila situație că peste o mie cinci sute de miliarde de lei din avuția Țării Românești s-au risipit, vorba romanței, ca un fum de țigară. Față de o asemenea iresponsabilitate criminală a celor din fruntea băncilor s-ar indigna pînă și hoțul de buzunare aflat deja în spatele gratiilor. Președintele României, un domn pe numele lui Ion Iliescu, a reacționat altfel. A zis gestului prin care conducătorii unor bănci au aruncat pe Apa Sîmbetei peste o mie cinci sute de miliarde de lei **diletantism.** Apoi a zîmbit dulce și, numind incredibilele țepe trase băncilor românești **„probleme înregistrate în sectorul bancar"**, și-a exprimat speranța că **„se vor trage învățămintele de rigoare"**. Inconștiență? Șiretlic prin care se încearcă din nou tragerea pe sfoară a poporului român? Complicitate cu mafioții care au dat României o țeapă de peste o mie cinci sute de miliarde de lei? Riscînd un proces de insultă adusă autorității, îndrăznesc să spun că fiecare dintre aceste întrebări poate primi un răspuns pozitiv.

11 iulie 1996, „Evenimentul zilei"

CÎND ROMÂNIA E MOȘIA PDSR-ULUI

Ieri, după–amiază, pe la orele 18,00, tocmai cînd mă pregăteam să scriu despre întîlnirea dintre primul–ministru și directorii principalelor cotidiane din București, responsabilul de număr a dat buzna în birou cu o știre care făcea să-i tremure mîna: locotenent–colonelul Gheorghe Bica, șeful Serviciului judiciar din cadrul Poliției Municipiului Craiova, ofițerul care a îndrăznit să-i aresteze pe cei doi copii ai prefectului de Dolj pentru linșarea unei tinere, a fost retrogradat din funcție și mutat disciplinar la Filiași. Sincer să fiu, intenționam să scriu, vorba unui clișeu celebru, pozitiv despre Nicolae Văcăroiu, pe care l-am descoperit joi seara, în cadrul dialogului cu jurnaliștii, altul decît nesuferitul care apare pe micul ecran. În locul ținătorului de discursuri întortocheate, lipsite de orice logică, avînd drept țel acela de a ne convinge că trăim din ce în ce mai bine, am dat peste un om cu picioarele pe pămînt, conștient de imensele dificultăți ale momentului, știind România reală și nu cea din Constituție, capabil să fie convingător vorbind de calvarul tranziției din România de azi. Intenționam chiar să-i urechez puțin pe cîțiva dintre confrații mei care, dovedind o totală lipsă de politețe, dar și o surprinzătoare deficiență de interes profesional, au șters-o pe parcursul întîlnirii, deși aceasta, repet, a avut menirea să ne dezvăluie nouă, celor ce am rămas pînă tîrziu cu primul–ministru, multe elemente interesante nu numai din personalitatea lui Nicolae Văcăroiu, dar și din viața economică a țării. La parcurgerea știrii de la Craiova, m-a apucat însă o lehamite cumplită, acea lehamite ucigătoare, sub puterea căreia îți vine să lași totul dracului, să te duci să te culci și să te scoli peste cîteva decenii, cînd regimul Iliescu nu va fi decît o tristă amintire. Cum să mai scriu binevoitor despre Nicolae Văcăroiu? Despre primul–ministru al unei țări în care un ofițer de Poliție e aspru pedepsit, pentru că și-a făcut meseria? Cum să pun pe hîrtie fie și o virgulă amicală despre Nicolae Văcăroiu? Despre vicepreședintele PDSR, adică al unui partid care a ajuns pînă acolo cu sfidarea opiniei publice încît să-și permită a sancționa pe un polițist, deoarece a cutezat să se atingă de odraslele unuia dintre membrii săi marcanți? Cînd Oliviu Gherman, președintele partidului de guvernămînt și președintele Senatului, a sărit în apărarea noilor prințișori, prințișorii regimului Iliescu, pentru că ăștia sînt copiii prefectului de Dolj, niște răzgîiați de ale căror fapte li s-a dus buhul în Craiova,

declarînd că arestarea lor e o vendetă politică, am zis că-i o greșeală. Oliviu Gherman a devenit celebru prin capacitatea de a dormi de-a-npicioarele, precum caii. Mi-am zis că, în timp ce mergea astfel, cineva i-a strigat știrea despre arestarea celor două odrasle. Brusc trezit din somn, încă nesigur dacă nu cumva visează, președintele PDSR-ului a zis și el ce i-a venit la gură. Acum, cînd o brigadă de la IGP, trimisă rapid la Craiova, l-a sancționat pe locotenent–colonelul Gheorghe Bica în loc să-l decoreze, pentru că n-a ținut cont de tatăl celor doi năbădăioși, îmi dau seama că șiretul nostru bătrînel nu dormea. Se prefăcea doar. În realitate, știa despre ce-i vorba pînă la cel mai mic amănunt. Oliviu Gherman și-a dat seama de pericolul pe care-l reprezintă arestarea celor două odrasle ale prefectului de Dolj. Constantin Răducănoiu e unul din stîlpii Puterii nu numai în județ, dar și în România. Șiretul nostru bătrînel a făcut rapid următorul raționament. Dacă polițistul care a îndrăznit să se lege de un om de-al nostru nu va fi rapid pus la punct, există riscul ca și în alte locuri din țară polițiștii să-și ia nasul la purtare. Adică să-și facă meseria, fără a ține cont de faptul că infractorii sînt fie membri marcanți ai partidului de guvernămînt, fie neamuri ale acestora. Și-n acel moment — și-a zis președintele PDSR-ului — totul crapă. Ce folos mai avem noi, ăștia de ne-am cocoțat în fruntea bucatelor după decembrie 1989, avîndu-l în capul mesei pe Ion Iliescu, dacă orice amărît de polițist sau de judecător își poate permite să ne agațe cînd încălcăm legea? Că acesta a fost raționamentul o dovedește iuțeala cu care, de la vorba aparent aruncată la întîmplare de către Oliviu Gherman, s-a trecut la pedepsirea exemplară a ofițerului care și-a făcut meseria.

Firește că mai–marii de la București n-aveau de gînd să i-o ierte locotenent–colonelului Gheorghe Bica, pentru că a îndrăznit să se atingă de prețioasele odoare ale prefectului de Dolj. Pînă la urmă ofițerului urma să i se facă vînt din funcția pe care o deținea. De regulă, în astfel de cazuri, pe meleagurile noastre balcanice, se așteaptă un anume timp, pînă cînd opinia publică uită tărășenia și, deci, respectivul poate fi cotonogit fără riscul unui scandal. De ce nu s-a procedat așa și-n cazul locotenent–colonelului Gheorghe Bica? Din greșeală? Nu. S-a procedat așa dinadins. Pentru a da o lecție celor care vor îndrăzni să se lege de mai–marii zilei și de neamurile lor. Oamenii lui Ion Iliescu își dau seama cît de primejdioasă e tendința unor funcționari cinstiți de a se opune fărădelegilor comise de către cei de la putere. Pentru ei, singura soluție de contracarare a acestui proces în stare să-i dea de-a berbeleacul din palatele în care s-au cuibărit, ca păduchii, e demonstrarea spectaculoasă a faptului că li se rupe de ce zice opinia publică. Nu de alta, dar românii trebuie să înțeleagă că România e moșia PDSR-ului!

20–21 iulie 1996, „Evenimentul zilei"

COMEDIE CU PUNR

Luni seara, emisiunea **Actualități** a TVR i-a dat lui Traian Chebeleu, purtătorul de cuvînt al Președinției, posibilitatea de a se pronunța în numele lui Ion Iliescu asupra Tratatului româno–maghiar. Polemizînd cu toți cei ce, fiind de acord cu documentul, au propus semnarea lui de către guvernul viitor, cel format după alegerile din toamnă, Traian Chebeleu a reafirmat că din punct de vedere juridic actualul guvern **„este pe deplin îndreptățit să semneze Tratatul"**. Adăugînd această declarație intervențiilor PDSR-ului, precum și mișcărilor din ultimul timp ale Ministerului nostru de Externe, am tras o concluzie care, între noi fie vorba, nu mai avea nevoie de nici un raționament: **guvernul Văcăroiu s-a angajat să semneze Tratatul româno–maghiar!** O dată înfiptă în cap această concluzie, mai rău ca un piron, am parcurs ieri, cu nările fremătînd de ațîțare, știrile agențiilor de presă. După afirmația răspicată a purtătorului de cuvînt prezidențial, ne așteptam ca agențiile să ne aducă, scoasă în prim–plan, să nu cumva s-o rătăcim printre altele, știrea potrivit căreia, în dimineața zilei de marți, 20 august 1996, miniștrii PUNR și-au dat demisia din guvern. În acest sens, am luat toate măsurile pentru ca momentul istoric să nu ne prindă pe picior greșit. Am pus pînditori la poarta guvernului, am scos de la Documentare pozele reprezentanților PUNR în guvern: Valeriu Tabără, ministrul Agriculturii și Alimentației, Aurel Novac, ministrul Transporturilor, Iosif Gavril Chiuzbaian, ministrul Justiției, Ovidiu Ioan Muntean, ministrul Comunicațiilor. Pregătirile dădeau curs unui raționament pe care noi, oameni trăitori în Europa secolului XX, care nu e altceva decît continentul logicii aplicate cu strictețe la politică, îl făcusem la iuțeală.

De cîtva timp, președintele PUNR, Gheorghe Funar, a pornit un război pe viață și pe moarte împotriva semnării Tratatului româno–ungar. Nu e zi lăsată de la Dumnezeu în care domnia sa să nu avertizeze opinia publică din țară, prin intermediul unei epistole kilometrice, de faptul că, iscălind Tratatul, guvernul României săvîrșește un act de trădare națională. Cei patru demnitari sînt membri de frunte ai PUNR. Partidul lor, în numele căruia tună și fulgeră Gheorghe Funar, se străduiește din răsputeri să oprească mîna guvernului întinsă către tocul semnător. Iată însă că, neținînd seama de acest strigăt de alarmă, lansat de PUNR din toți bojocii săi

politici, guvernul României e hotărît să parafeze documentul. Și avînd în vedere că momentul pare iminent, putem spune că PUNR are toate îndreptățirile să considere că guvernul a comis deja actul de **„trădare națională"**. Dacă am fi fost în locul celor patru miniștri, noi n-am fi închis un ochi în noaptea de luni spre marți. Am fi stat de veghe pentru a ne putea prezenta cît mai de dimineață demisia din guvern. Și fiind vorba de un guvern trădător, noi, demni membri ai partidului lui Gheorghe Funar, nici n-am fi intrat pe poarta Palatului. Am fi înfășurat demisiile într-o piatră, am fi pus piatra în praștie și le-am fi zvîrlit din mijlocul Pieței, spărgînd fereastra, direct în biroul lui Nicolae Văcăroiu. Nu de alta, dar unor membri ai unui partid care consideră guvernul Văcăroiu ca fiind trădător de țară le-ar fi fost scîrbă și să-i atingă scările cu tălpile!

Așa am socotit noi, după logica bunului simț, după logica politicii din Europa, pe ușa căreia se înghesuie să intre, cu fustele sale crețe și bălțate de orientalism, România de azi. Nu ne-am dat seama însă că trăim în țara lui Papură–Vodă cel veșnic. Adică în țara în care logica n-are nici o legătură cu politica. Dacă ne-am fi reamintit acest adevăr, n-am mai fi așteptat, tremurînd de emoție, demisiile membrilor PUNR din guvernul pe care partidul lor îl consideră trădător al intereselor naționale. Ne-am fi văzut de alte treburi. Ni s-a întors în creier acest adevăr, care o pornise haihui, ieri după–amiază, cînd ne-am dat seama că putem aștepta mult și bine știrea senzațională privind demisiile demnitarilor PUNR din guvern. Nu numai că miniștrii lui Gheorghe Funar n-au de gînd să demisioneze, ba mai mult, doi dintre ei — Aurel Novac și Ovidiu Ioan Muntean — sînt de acord cu semnarea Tratatului. Adică cu ceea ce partidul din care ei fac parte consideră o trădare națională. Guvernul Văcăroiu e alcătuit din două formațiuni: PDSR și PUNR. Unul, PDSR, pledează pentru iscălirea documentului. Celălalt, PUNR, nu e de acord nici în ruptul capului. Față de Tratatul politic româno–ungar, guvernul Văcăroiu e un monstru cu două capete care se mușcă reciproc. Și cu toate acestea, el continuă să trăiască.

Lucru absolut explicabil. În țara lui Papură–Vodă totul e posibil!

21 august 1996, „Evenimentul zilei"

UN ORACOL DE IARMAROC: SILVIU BRUCAN

Cu mai mult timp în urmă, așteptînd pe culoarele Tribunalului Municipal din București să intru la un proces, un cetățean care șezuse pînă atunci mai încolo m-a extras din grupul jurnaliștilor în care mă aflam și m-a scos deoparte pe motiv că vrea să-mi spună ceva. Întîlnesc, deseori, în peregrinările mele prin București, oameni care mă opresc pentru a se plînge de nu știu ce. Ei cred că sînt mare și tare, că, punînd mîna pe telefon, le voi rezolva problema cît ai bate din palme. E o iluzie hrănită nu atît de supradimensionarea însemnătății mele în statul român, cît de nostalgiile după trecutele vremi, cînd un telefon dat unui ministru putea schimba viața unui om. E drept, încerc să rezolv problema cetățeanului jelbar. În limitele puterii mele de jurnalist, desigur. Adică, rugînd pe unul din redactori să se ocupe de situația respectivă. În nici un caz nu pun mîna pe telefon pentru a interveni, chiar și cînd cetățeanul are dreptate. Întîi, pentru că n-am pretenția idioată de a crede că un telefon de la mine îl va ridica pe respectivul demnitar în poziția de drepți. În al doilea rînd, pentru că nu obișnuiesc să telefonez nimănui pentru a-i cere ceva. În al treilea rînd, deoarece sînt conștient că și dacă ministrul respectiv, sensibilizat de nedreptatea semnalată de mine, ar da un ordin, nu va putea face mare lucru. Mașinăria birocratică de sub el e atît de cleioasă, încît reușește să înghită imediat, ca o mlaștină fără fund, orice dispoziție primită.

Crezînd că e vorba de un astfel de cetățean la ananghie, m-am rupt din discuția cu colegii de breaslă și m-am dus mai încolo, unde mă invita interlocutorul. Acesta n-avea nici o plîngere de făcut. Ținea să-mi spună că el aparține unei organizații teroriste internaționale care și-a propus să-i împuște pe toți trădătorii de țară în frunte cu Ion Iliescu. Printre cei trecuți pe lista morții — zicea respectivul — mă aflam și eu, Ion Cristoiu. Avînd însă în vedere că am făcut și unele lucruri bune, pe care organizația sa le salută, în cazul meu, declara interlocutorul, se aplică eticheta de trădător pe trei sferturi. Drept urmare, dacă Ion Iliescu va fi împușcat mortal, eu voi fi doar rănit grav. Toate aceste aiureli mi le-a spus cetățeanul respectiv pe un ton sigur, calm, fără nici o șovăială în glas, fără nici o tresărire a mușchilor feței. Cu greu mi-am dat seama că am în față un nebun. Cînd am realizat, am zîmbit politicos și i-am promis că mă voi îndrepta. Știam, din

lecturi, că pe nebuni nu e bine să-i contrazici. Dialogul s-a desfășurat astfel într-o atmosferă de maximă seninătate. Ce ți-a zis? — s-au interesat colegii, după ce m-am depărtat de viitorul meu atentator strîngîndu-i prietenește mîna. Vrea o butelie? Un apartament? — m-au întrebat confrații, care urmăriseră scena fără a auzi replicile schimbate. M-a anunțat că o să mă împuște! — le-am răspuns. Fără să mă omoare. Doar să mă rănească grav. Confrații au rămas cu gura căscată. Calmul cu care respectivul îmi vorbise le crease impresia că-i un om normal.

O situație asemănătoare se petrece și în cazul aparițiilor televizate ale lui Silviu Brucan. Departe de mine gîndul de a susține, riscînd să intru în raza de acțiune a articolului 205 Cod Penal, că Silviu Brucan e nebun. Am apelat la scena de la Tribunal pentru o altă trăsătură comună decît dereglarea mintală dintre autointitulatul politolog și autointitulatul membru al organizației teroriste mondiale. E vorba de siguranța cu care amîndoi emit propoziții menite a te lăsa cu gura căscată. Ca și interlocutorul meu din scena anterioară, punctele de vedere ale lui Silviu Brucan despre prezentul și viitorul politicii românești sînt formulate fără o minimă șovăială, fără acea tipică frămîntare a omului ce mai are îndoieli asupra celor afirmate, care în nici un caz nu se crede deținătorul adevărului absolut. Această puternică impresie de oracol, de om prin gura căruia vorbește o forță misterioasă, capabilă să nimerească direct în miezul prezentului și al viitorului, i-a făcut pe mulți politicieni din România să aștepte cu sufletul la gură profețiile lui Silviu Brucan. Deși, în marea majoritate a cazurilor, tezele categorice ale fostului locuitor al Dămăroaiei sînt banale aproximații. E suficient în acest sens să reamintesc tonul sigur, de profet în transă, cu care Silviu Brucan afirma, înaintea alegerilor locale, că Ilie Năstase va ajunge primar al Bucureștiului. Siguranța cu care nebunul de la Tribunal îmi vorbea era sinceră. În aiureala sa mintală, el era convins de adevărul absolut al celor afirmate. În cazul lui Silviu Brucan am însă impresia că-i vorba de o genială comedie. L-am urmărit în mai multe intervenții televizate. Domnia sa aruncă în joc, pentru a-și prezenta aproximațiile drept adevăruri absolute, o întreagă regie. Înainte de a deschide gura, Silviu Brucan tace profund cîteva minute. Telespectatorul sau interlocutorul neavizat are impresia că, în acele momente, în adîncurile personalității lui Silviu Brucan se petrec lucruri misterioase. Grație acestora, pe gura oracolului vor ieși, peste cîteva minute, adevăruri absolute. Nu știu dacă lectorii noștri au avut de-a face, în străinătate fiind, cu mașinăriile numite oracole mecanice. Acestea sînt niște înjghebări din metal care-ți promit, în schimbul unei monede, prezentarea în scris sau oral a unei profeții despre viitor. După ce ai vîrît moneda prin deschizătură, auzi căderea ei în burta mașinăriei, după care urmează o pauză. La sfîrșitul acesteia, cînd te-au trecut toate sudorile de atîta încordare, printr-o crăpătură din partea de jos sau de sus a maimu-

ţoiului mecanic, se iveşte o coală de hîrtie. O iei şi o citeşti cu înfrigurare. Conţine ceea ce aparatul numeşte profeţiile privind viitorul tău. De obicei lucruri vagi, valabile pentru orice băgător de monedă. Că te aşteaptă de acum încolo necazuri şi bucurii. Că vei traversa un moment greu, după care, depăşindu-l, vei avea o mare satisfacţie. Mă rog, banalităţi înfiorătoare, dat fiind că oricărui purtător de două picioare i se pot întîmpla în viaţă şi necazuri şi bucurii. Cu toate acestea, le iei în serios. Maşinăria cu pretenţii de profet a jucat din plin comedia unei intense activităţi interioare în pauza ce a urmat vîrîrii prin deschizătură a monedei. Deşi alcătuit din carne şi oase, şi nu din tablă şi şuruburi, Silviu Brucan mizează şi el pe acest truc al meditaţiei profunde. Şi ca şi în cazul oracolului mecanic, profeţiile scoase pe deschizătura numită în cazul lui, potrivit Tratatului de Anatomie, gură, lasă impresia unor propoziţii ce nu pot fi puse la îndoială. În realitate, ca şi la cutia de tablă, ele sînt nişte generalităţi debitate cu un aer sentenţios.

La început, prin 1990, românii, neduşi nu numai la curve, dar şi la şarlatanii cu diplomă, au fost puternic impresionaţi de stilul brucanian. Alţi analişti politici, întrebaţi asupra unor chestiuni arzătoare ale prezentului şi viitorului, răspundeau omeneşte. Şovăiau nitel. Se bîlbîiau, nuanţau. Se vedea limpede că nu împărtăşesc teribila convingere că ei sînt deţinătorii adevărului absolut. Lucru absolut firesc, dat fiindcă, în materie de politică, urmînd legile nescrise ale vieţii, nimeni nu poate pretinde că-i deţinătorul unor adevăruri absolute. În orice moment, şerpuirile politice îl pot contrazice. Prin contrast, întreaga comedie brucaniană — tăcerea pregătitoare, lapidaritatea propoziţiei, siguranţa răspunsului, refuzul de a demonstra, ocolirea variantelor posibile — a şocat. Omul lăsa impresia că-i deţinătorul adevărului absolut. Şi într-o lume confuză, cu desfăşurări surprinzătoare, siguranţa spuselor lui Silviu Brucan a dat aproximaţiilor sale ipostaza unor profeţii. De aici şi porecla, chiar dacă nu lipsită de răutate, de Oracolul din Dămăroaia.

Au trecut însă şase ani de democraţie. Românii s-au mai deşteptat. Asemenea analiştilor politici, ei şi-au dat seama că nici o inteligenţă din România şi de pe Planetă nu poate avea pretenţia că punctele sale de vedere nu vor fi contrazise de viaţă. Cum multe dintre profeţiile lui Silviu Brucan au fost infirmate de realitate, opinia publică a realizat comedia pe care o joacă Oracolul. Silviu Brucan n-a sesizat această evoluţie. Domnia sa continuă să interpreteze rolul de personalitate prin gura căreia vorbeşte o forţă misterioasă, care bate cu privirile pînă departe, în viitor. Drept urmare, Silviu Brucan nu numai că nu ezită înainte de a fi întrebat asupra unui fenomen politic în desfăşurare, sau asupra unor întîmplări viitoare, dar mai mult, se agită teribil pentru ca părerile sale cu aer axiomatic să fie aflate de întreaga ţară. Prudente, ziarele îl ocolesc. Pe Silviu Brucan nu-l descu-

rajează o asemenea situație. De altfel, nu atît ziarele îl interesează, cît mai ales Televiziunea națională. Micul ecran îi dă posibilitatea să debiteze în fața poporului, pe care l-a decretat cu ani în urmă ca fiind alcătuit din proști, aproximațiile sale. Iar Televiziunea română, fie din incapacitate profesională, fie din ordin de sus, continuă să-l cultive pe Silviu Brucan în ipostaza de Oracol. Deșteptați între timp, românii nutresc o profundă antipatie față de acest personaj care, spre deosebire de oamenii normali, lasă impresia că n-are îndoieli, că e deținătorul adevărului absolut. De aceea, aparițiile profetice ale lui Silviu Brucan provoacă un efect invers celui scontat. Instrument al Cotroceniului, TVR-ul îl aduce pe Silviu Brucan în peticul de sticlă al micului ecran ori de cîte ori se intenționează o manipulare a opiniei publice. Numai că opinia publică autohtonă, știind deja că-i vorba de un profet cu tendință, ia în sens invers așa–zisele adevăruri rostite de Oracolul din Dămăroaia.

29 august 1996, „Evenimentul zilei"

A DOUA VIAȚĂ A LUI AGAMIȚĂ DANDANACHE

Cea care ne îngenunche pe toți, viața, mă obligă să mă repet. Voi relua, așadar, o teză asupra căreia am mai scris. Cine vrea să priceapă în adîncime societatea românească de azi nu trebuie să se mai ostenească a ne parcurge zilnic, pe noi, iscălitorii de editoriale. E suficient să-l recitească pe Caragiale. Opera marelui satiric, deși dedicată României de acum un secol, e o seducătoare radiografie a României de azi. În desele mele referiri la actualitatea lui Caragiale, am evidențiat numeroase întîmplări politice de azi ce par a fi o copie fidelă a celor din literatura genialului scriitor. La acest lung șir de întîmplări i s-a adăugat în aceste zile una: conflictul dintre centru și filialele din provincie în materie de desemnare a candidaților unui partid pentru alegerile parlamentare. Ageră, presa n-a pregetat a numi ciorovăiala: cazul Agamiță Dandanache. Din cîte știu pînă și școlarii, în „O scrisoare pierdută", filiala locală a partidului de guvernămînt e somată să-l pună drept candidat pe un trimis de la București: celebrul gîngav Agamiță Dandanache. După un moment de răzvrătire, animat de Zoe Trahanache, filiala, care-și avea candidatul propriu, sfîrșește prin a se supune ordinului venit de la București. Deși datele diferă, acest conflict între centru și filiale a putut fi remarcat, în ultimul timp, în mai toate partidele din România. Cel mai spectaculos l-a reprezentat cazul Simirad. Ironie a sorții, partidul condus de un critic literar (e vorba de Partidul Alianței Civice al lui Nicolae Manolescu) a impus filialei Iași un candidat de la centru, pe Dan Trepcea, în defavoarea celui local, legendarul primar Constantin Simirad. Chiar dacă preferatul Bucureștiului nu e un Agamiță Dandanache, iar Constantin Simirad, în nici un caz un Cațavencu, totuși felul imperios în care filialei Iași a PAC i s-a trimis dispoziție să-l treacă pe liste pe Dan Trepcea amintește izbitor de depeșa pe care o aduce Pristanda zicînd: **„Coane Fănică! o depeșă fe–fe urgentă!".** Tipătescu o deschide și o citește: **„Cu orice preț, dar cu orice preț, colegiul d-voastră al II-lea trebuie să aleagă pe d. Agamemnon Dandanache".**

Și chiar dacă pînă la urmă, spre deosebire de situația din „O scrisoare pierdută" centrul a renunțat la candidatul său, asemănarea cu peripeția lui Caragiale rămîne. Avertizîndu-ne nu asupra unei caragializări a vieții noastre politice de azi, cum ar fi îndemnați să creadă unii, ci asupra fap-

tului că democrația postdecembristă pare a o repeta, în slăbiciunile sale, pe cea din anii anteriori comunismului. De la acțiunea piesei lui Caragiale s-a scurs peste un secol. Văzînd conflictul din PAC, dar și din alte partide de azi, ai puternica impresie că nimic nu s-a schimbat între timp în România. Țara a traversat democrații mai mult sau mai puțin solide, dictaturi de diferite feluri, două războaie mondiale, o revoluție. Toate au lunecat peste viața noastră politică fără a reuși s-o transforme substanțial. Sîntem aceiași ca acum un secol! Sîntem români!

Caragiale face din acest conflict subiect de haz. Noi, lipsiți de geniul satiric al grecului, nu ne putem permite așa ceva. Noi vom trata disputele centru — filiale în materie de liste pentru alegerile parlamentare la modul serios. În „O scrisoare pierdută", impunerea candidatului de la centru nu afectează victoria partidului în plan local. Grație mașinăriei prin care partidul de la putere cîștiga automat alegerile, Agamiță Dandanache e deputat înainte chiar de închiderea urnelor. În România de azi, lucrurile stau nițel mai complicat. Impunerea candidatului de la centru riscă să fie catastrofală pentru rezultatele în alegeri ale unui partid într-o anumită zonă a țării. Desigur, sînt situații în care o astfel de reînviere a lui Agamiță Dandanache nu afectează șansele partidului în plan local. Cînd e vorba, de exemplu, de o personalitate a cărei rezonanță națională e atît de mare încît ea ar putea fi votată în orice județ al țării sau cînd e un om născut și crescut prin partea locului. În astfel de cazuri, interesele centrului, chiar dacă nu coincid cu cele ale filialei, pot fi satisfăcute fără nici un risc. Sînt însă și cazuri în care comandarea unui candidat de la centru se poate lăsa cu un dezastru în alegeri pentru partidul respectiv. E vorba de cel în care candidatul centrului e impus în defavoarea unei personalități cu mare priză la electoratul local. În aceste cazuri, centrul intră în conflict nu numai cu filiala sa, dar și cu electoratul. Pe de o parte, pentru că reprezentantul din plan local dispune de o simpatie în stare să se răsfrîngă asupra întregii liste pe care se află, pe de alta, pentru că poruncirea unui nume de la centru poate intra în contradicție cu orgoliul provincial.

Dacă pentru iubitorii de literatură, această a doua viață a lui Dandanache poate fi un prilej de amuzament, pentru partide ar trebui să fie un motiv de temeinică îngrijorare.

6 septembrie 1996, „Evenimentul zilei"

SILVIU BRUCAN A DESCHIS DIN NOU GURA

Silviu Brucan, această babă Saftă a națiunii române, care între două prișnițe dă în bobi, a umplut din nou, marți seara, ecranul TVR, cu plescăiturile sale profetice. Dacă pînă acum aveam o îndoială asupra rolului de valet de serviciu pe care și l-a asumat politologul nostru, mutat din Dămăroaia în Primăverii prin lovitura de stat din decembrie 1989, emisiunea de marți seara mi-a spulberat-o pe deplin. Ori de cîte ori cineva de la putere e apucat de o constipație, se apelează la sanitarul Silviu Brucan. Știe să facă niște clisme propagandistice pe cinste! Sub acest semn, pălăvrăgeala nesfîrșită care a fost emisiunea de marți seara nu putea să nu se axeze pe ceea ce ambii șezători pe scaunele din Studio au catalogat drept **„ofensive de presă contra TVR"**. Întrebat ce părere are, prezicătorul nostru contra cost a căzut pe gînduri în chip artistic, după care a deschis gura și a clămpănit scurt, ca un dulău chitit să înghită musca bîzîitoare. El a considerat-o o diversiune menită a abate atenția de la campania electorală. Căzute înapoi, la locul stabilit de anatomie, maxilarele lui Silviu Brucan s-au încleștat în așteptarea unei noi întrebări. Pe față i se citea transfigurarea. Starea găinii care a emis un ou o dată cu cotcodăcitul de rigoare. Că Silviu Brucan e un biet comediant în farsa care e **gîndirea fudulă de ea însăși** am mai scris. Semnalam, la vremea respectivă, că românii și-au dat seama de faptul că acest teatru al propozițiilor axiomatice, neatinse de boarea nici unei îndoieli, ascunde o impostură categorică. Silviu Brucan ține neapărat să treacă drept proprietarul adevărurilor absolute asupra vieții noastre politice. Din nefericire pentru domnia sa, nu e decît proprietarul unei banalități înfiorătoare, vîndute opiniei publice ca adevăruri fundamentale. Dacă ar exista un Oficiu al Consumatorului de Emisiuni TVR, lui Silviu Brucan ar trebui să i se ardă o amendă strașnică pentru că pune pe tarabă, sub etichete veritabile, produse falsificate. Teza despre diversiunea care ar fi campania de presă împotriva fraudei electorale din TVR e un bun exemplu de această comercializare sub eticheta de lux a adevărurilor absolute a unei minciuni blege.

Nu de alta, dar chiar în seara zilei de marți, 18 septembrie 1996, dacă Silviu Brucan ar fi fost un analist cinstit și nu un bișnițar de vechituri lingușitoare, ar fi putut sesiza un exemplu de manipulare prin TVR a opiniei publice. Marți seara, la emisiunea de tristă faimă, **Actualități,** s-a difuzat

un reportaj din turul pe două picioare pe care-l face Ion Iliescu de-a lungul și de-a latul țării sub stindardul campaniei electorale. Pe fundalul deja arhicunoscutelor strîngeri de mînă, secvențe cultivate de TVR pînă la ameleală pentru a transpune în practică indicația de a crea o nouă imagine a lui Ion Iliescu, imaginea unui om care se vîră prin popor, comentatorul a zis la un moment dat: **„Șeful statului a apreciat că manifestările antiprezidențiale ale unui grup de cetățeni petrecute în timpul ceremoniei de semnare a Tratatului nu reprezintă spiritul Timișoarei".** Locuitorii cătunelor patriei, cei ce află despre întîmplările din alte locuri numai prin intermediul Televiziunii Române, vor fi rămas cu gura căscată la auzul acestui text. Care manifestări antiprezidențiale? Cu o seară înainte, după ce dăduseră de mîncare la vaci, ei se așezaseră la televizor și urmăriseră reportajul dedicat ceremoniei de la Timișoara. Pe parcursul acestui reportaj nu se suflase nici un cuvînt despre faptul că în timpul ceremoniei ar fi avut loc vreo manifestare antiprezidențială.

Dimpotrivă, din entuziasmul cu care TVR înfățișa momentul de la Timișoara ca pe unul istoric, întrecînd prin amploare Războiul de Independență și Marea Unire la un loc, rezulta că în Timișoara a domnit atîta fericire că Ion Iliescu a călcat pavajul municipiului, încît pînă și frunzele căzute din cauza toamnei au simțit nevoia să se înalțe din mîzgă și să se prindă, curate lună, în crengile din care se rupseseră peste noapte. Și acum, iată, pașnicii locuitori ai cătunelor aflau că la Timișoara au fost manifestări antiprezidențiale! De fapt, dacă ne gîndim bine, nu asta li se spunea, ci părerea lui Ion Iliescu despre demonstrațiile respective. Hazlia întîmplare, întinsă ca un film în două părți, luni și marți seara, se constituie într-un exemplu zdrobitor de manipulare a opiniei publice de către TVR. Corectă sau nu, demonstrația anti–Iliescu din timpul ceremoniei a reprezentat un eveniment pe care nici o televiziune din lume, inclusiv cea cu circuit închis pentru papuași, nu și-ar fi permis să-l ocolească. Brava instituție din Dorobanți, condusă de Dumitru Titus Popa, a găsit de cuviință să-l treacă sub tăcere. De ce? Răspunsul e foarte simplu. TVR practică față de Ion Iliescu un cult al personalității riscînd să atingă, prin deșănțare, pe cel dedicat, înainte de decembrie 1989, lui Nicolae Ceaușescu. În acest context, Televiziunea Română se străduiește din răsputeri să elimine orice știre, orice secvență în urma căreia locuitorii cătunelor ar putea afla că marele bărbat de stat, Ion Iliescu, **Omul pentru istorie,** cum îi zice cotidianul „Dimineața", șterpelind o sintagmă din „Scînteia" lui Ceaușescu, se bucură de stima și mîndria întregii națiuni. Cum să îndrăznească TVR, în aceste condiții, să informeze opinia publică despre faptul că la Timișoara, în timpul ceremoniei, a avut loc o manifestație anti–Iliescu?

19 septembrie 1996, „Evenimentul zilei"

PIȚIFELNICII AU IMPRESIA CĂ LE-A VENIT MOMENTUL!

La conferința de presă organizată ieri pentru a marca intrarea în campania vizînd turul al doilea de scrutin, Emil Constantinescu a declarat: **„...sîntem aici, în fața dumneavoastră, ca să vă spunem că nu va mai exista răzbunare. Nu vor exista epurări pe criterii politice. Nimeni nu va avea de suferit pentru apartenența la vreun partid".** Făcută tranșant, excluzînd orice posibilitate de interpretare, această afirmație, venită din partea celui ce e nu numai candidat la Președinție, dar și liderul alianței victorioase în alegerile din 3 noiembrie 1996, era mai mult decît necesară. În efortul de a fi reales cu orice preț, candidatul PDSR, Ion Iliescu, a lansat la conferința sa de presă teza potrivit căreia noua Putere va trece la o epurare masivă în toate sectoarele, fie din motive de răzbunare, fie pentru a-și răsplăti oamenii. Evident, pericolul vînturat de Ion Iliescu, sprijinit de ultimele focuri de armă ale PDSR-ului, are limpezi conotații electorale.

O cederizare a țării după modelul operațiunii de tristă faimă a pedeserizării ar fi un dezastru pentru România, dar și pentru coaliția CDR–USD. Ca să nu înșele așteptările supradimensionate ale electoratului, noua Putere trebuie să se țină cu strășnicie de principiul competenței. Au fost, în cei șapte ani de regim Iliescu, oameni credincioși pînă în pînzele albe Opoziției. Asta nu înseamnă însă, în chip automat, că toți sînt și buni profesioniști în domeniul lor de activitate. La fel, în structurile diferitelor instituții ale statului de drept sînt și oameni care au împărtășit alte convingeri politice decît cele ale CDR și USD. Asta nu înseamnă în chip automat că toți sînt și niște incompetenți. Pentru a rezolva marile probleme ce-i stau în față, noua Putere are nevoie de contribuția a tot ce e mai bun la ora actuală din punct de vedere profesional în toate domeniile de activitate. De aceea, ar fi o sinucidere curată pentru coaliția CDR–USD dacă ar repeta păcatul fostei Puteri: **promovarea sau schimbarea oamenilor după criterii politice.** Desigur, teza lui Ion Iliescu e, așa cum spuneam mai sus, o simplă demagogie electorală. Ea nu-și are temeiul în grija față de țară sau față de noua Putere. Ea a fost lansată în chip diversionist, pentru ca realegerea lui Ion Iliescu să apară în ochii populației drept garant al evitării primejdiei de epurare pe motive politice sau din răzbunare. Că e vorba de o biată manevră menită a-i aduce voturi prin crearea unui nou pericol artificial o demon-

strează uluitoarea rapiditate cu care PDSR și Ion Iliescu, artizani ai Tratatului româno–maghiar, au început să agite teza naționalist–extremistă a unui așa–zis pericol maghiar pe care l-ar constitui guvernarea CDR–USD și alegerea lui Emil Constantinescu drept președinte. Tot în favoarea adevărului că e vorba de o biată manevră trebuie adusă însăși Constituția României. Prin prerogativele sale, Ion Iliescu n-ar putea face nimic, dacă ar fi reales ca președinte, împotriva unei epurări politice. Știindu-l pe profesorul Emil Constantinescu, am toate motivele să cred că declarația sa solemnă e sinceră. Că domnia sa se va constitui, dacă va fi ales președinte, în garantul unei aprecieri a oamenilor după criteriul competenței. Are această posibilitate nu numai ca președinte al țării (dacă va fi ales), dar și ca lider al coaliției cîștigătoare la parlamentarele din 3 noiembrie. Atît în editorialele mele din ultimul timp, cît și în intervențiile televizate, m-am declarat fățiș un adept al alegerii lui Emil Constantinescu în funcția de președinte. **Dacă se va întîmpla ca domnia sa să nu-și țină cuvîntul dat, dacă în Instituțiile statului va începe o epurare pe motive politice, domnia sa va avea în mine un dușman de moarte.** Spunînd aceasta, țin să precizez că, prin respectarea cuvîntului dat din Declarația de ieri înțeleg nu numai că, ales președinte, liderul CDR nu va declanșa el însuși o epurare pe motive politice, dar și faptul că trebuie să se așeze în fruntea luptei împotriva schimbărilor din răzbunare, a luptei pentru rămînerea în posturile existente a celor competenți.

Se impune această precizare cu cît mai mult o serie de pițifelnici, inconștienți sau neisprăviți, au și început să agite, fără știrea lui Emil Constantinescu, vorbind în numele noii Puteri, tot felul de amenințări la adresa unor profesioniști. Am luat cunoștință astfel cu stupoare de declarația purtătorului de cuvînt al Sindicatului Liber din TVR, publicată în „Romania liberă" de ieri sub titlul: **„Domnilor Șoloc, Roșiianu, Fulea și Melinescu, pregătiți-vă bagajele!".** Sînt unul dintre oamenii care n-a încetat o clipă, de șapte ani încoace, să critice Televiziunea română. De fiecare dată însă am considerat că unele prestații tendențioase, în favoarea Puterii, ale acestei instituții, nu-și au cauza în oameni, ci în presiunile extraordinare la care au fost supuși profesioniștii din Televiziune din partea celor care au condus țara timp de șapte ani. Cei avertizați în chip irresponsabil de domnul purtător de cuvînt al Sindicatului Liber din TVR — Paul Șoloc, Cornelius Roșiianu, Adrian Fulea și Nicolae Melinescu — sînt în opinia mea niște excelenți profesioniști. Venirea CDR–USD la putere nu trebuie să însemne eliminarea acestor profesioniști, care au fost constrînși, în numeroase rînduri, să-și încalce normele profesionale, ci posibilitatea ca ei să-și desfășoare în deplină libertate competența. Televiziunea română are nevoie nu de epurare, nu de trecerea de pe o baricadă pe alta, ci de independență absolută în raport cu Puterea. Noua coaliție majoritară tre-

buie să asigure acestei instituții deplina independență față de politică, inclusiv față de politica Puterii. Sub același semn, al obsesiei mele pentru promovarea cu orice preț a competenței, nu pot să nu observ că la ziarele guvernamentale și prezidențiale, în posturile de purtători de cuvînt ai diferitelor instituții aparținînd fostei Puteri sînt și profesioniști remarcabili. În cazul în care pițifelnicii iresponsabili vor încerca să-i lase pe drumuri, lansez acestor profesioniști invitația de a veni să se angajeze la ziarul pe care-l conduc. Mă angajez solemn că mă voi strădui din răsputeri ca nici un profesionist al condeiului să nu fie persecutat pentru convingerile sale politice de pînă acum. În materie de gazetărie — cred că toată lumea își dă seama de acest lucru — contează, înainte de toate nu convingerile politice, cît mai ales talentul. Avem în presă prea puțini oameni înzestrați pentru a ne putea permite să-i pierdem, la această oră de schimbare a Puterii, sub presiunea unor pițifelnici.

9 noiembrie 1996, „Evenimentul zilei"

MI-A RĂSPUNS ABAJURUL LUI PETRE ROMAN!

Pornind de la o ciudată declarație a liderului PD — Radu Berceanu — privind noile pretenții ale USD la împărțirea ciolanului, îmi exprimam, în editorialul din 20 noiembrie 1996, teama că alianța de guvernare CDR–USD e pîndită de o grea încercare. Istoria ne învață că, în plan internațional, nici o alianță nu supraviețuiește victoriei. O dată îngenuncheat dușmanul comun, cei deveniți amici nu prin natura lor profundă, ci prin simplul efect al amenințării unui al treilea, încep să se uite chiorîș unul la altul în fața prăzii, aflate, în fine, la picioarele lor. Și de la privirea chiorîșă se poate ajunge în doi timpi și trei mișcări la o păruială în toată regula. Mai ales cînd mîinile unuia dintre biruitori sînt mult mai lacome decît ale celuilalt. Învățătura poate fi valabilă și în planul scenei politice a unei țări. O dată triumfătoare în alegeri, o coaliție se trezește față în față cu un examen mult mai dificil decît cel al bătăliei cu adversarul: bătălia pentru crîncena stăpînire a nevoii primitive, urcate în omul de azi, de-a lungul veacurilor, din strămoșul său pitecantropul, de a-și înfige colții într-o halcă de putere, de avuție, de glorie, cît mai mare. Prietenia de nezdruncinat dintre CDR și USD, afișată în preajma celui de-al doilea tur de scrutin al prezidențialelor, a fost primită de unii cu scepticism chiar înainte de a se fi anunțat rezultatul alegerilor. Neîncrederea în temeinicia coaliției se baza nu numai pe un trecut care despărțea violent pe Petre Roman de CDR, dar și pe setea de putere a echipei fostului lider al FSN, sete de tristă faimă pe vremea guvernării Roman. Semne că pesimiștii aveau de ce să surîdă ironic la imaginea mîinilor împreunate ale lui Emil Constantinescu și Petre Roman de după semnarea Acordului au apărut chiar din noaptea de 17 noiembrie 1996. Liderul PD, el însuși aspirant la jilțul de la Cotroceni, a evitat să vină la întîlnirea televizată de la PRO TV, mulțumindu-se să-și trimită substitutul numit Adrian Severin. Ar fi fost normal, dacă am judeca după legile loialității bărbătești, ca la marea sărbătoare din Piața Universității și de la PRO TV să fie prezent însuși Petre Roman. Nu de alta, dar în timp ce aliatul lui Emil Constantinescu a absentat, a fost prezent la sărbătorirea noului președinte adversarul Corneliu Vadim Tudor, el însuși candidat la Președinție, ca și Petre Roman.

Bănuielnic din fire, i-am presupus liderului PD o anume gelozie pe învingătorul Emil Constantinescu. Firesc, în aceste condiții, ca declarația de marți a lui Radu Berceanu privind noile pretenții ale USD să-mi întărească suspiciunea asupra faptului că, undeva, în adîncurile ființei sale, Petre Roman și-ar fi dorit să învingă mai degrabă Ion Iliescu. Nu de alta, dar realegerea unui președinte de uzura fizică, morală și politică a lui Ion Iliescu dădea lui Petre Roman mai multe speranțe de a ajunge la Cotroceni în anul 2000 sau mai devreme, decît alegerea unei personalități noi, proaspete, viguroase, precum Emil Constantinescu.

Am toate temeiurile să cred că relația mea de pînă acum cu Petre Roman e de un fel aparte dacă o comparăm cu cele stabilite între mine și alți politicieni postdecembriști. Am fost singurul jurnalist independent, care, într-o vreme cînd toată Opoziția democratică îl privea cu suspiciune, am dus o bătălie pe viață și pe moarte pentru a-mi convinge citadinii și confrații că liderul fracțiunii liberale din FSN e sincer în declarațiile sale de divorț de Ion Iliescu. La vremea respectivă, mi-am atras multe scatoalce din partea unor gazetari de Opoziție, care m-au etichetat drept un vîndut lui Petre Roman. Cînd perioada preelectorală din acest an contura o spectaculoasă ascensiune a USD, unii dintre acești critici înrăiți ai sprijinului pe care i l-am dat lui Petre Roman în momentul greu al ruperii de Ion Iliescu s-au bulucit pe listele de candidați ai USD. Unul dintre ei, Radu Mazăre de la Constanța, a ajuns chiar deputat. În clipa înscrierii sale pe listele formațiunii lui Petre Roman, Radu Mazăre purta în buzunar patalamaua unei amînări a intrării la închisoare pentru calomnia prin presă. Sînt tare curios să văd ce poziție va adopta noua Putere față de acest caz. Va încerca să-l mușamalizeze, deoarece Radu Mazăre e acum unul **„de-ai noștri"**, sau va lăsa legea să-și spună cuvîntul? Inutil să mai insist pe bătălia dusă de mine și de „Evenimentul zilei", cînd Petre Roman și ai lui erau supuși de fosta Putere șicanelor de tot felul, inclusiv amenințărilor cu pușcăria.

Am scris articolul **„Petre Roman sau «Lupu-și schimbă părul, dar năravul ba!»"** nu fără o strîngere de inimă. Și dacă mă înșel? — mă întrebam în timp ce penița se îndrepta spre punctul final al textului. Dacă mîine dimineață, după apariția articolului, mă va suna Petre Roman și-mi va arăta, fie și telefonic, obrazul? Și dacă mă voi trezi mîine cu o scrisoare de la liderul PD în care acesta să-mi reproșeze, sub semnătură proprie, c-am fost nedrept cu domnia sa? Împărtășeam această stare de motive firești. Mă gîndeam că așa ar fi procedat nu numai față de un jurnalist care l-a sprijinit la greu într-o vreme, dar și față de un jurnalist adversar, un politician care, înainte de a fi om politic, e om pur și simplu. Am atacat înainte de 17 noiembrie, mai mult sau mai puțin întemeiat, și oameni politici care-mi erau totalmente străini. Mulți dintre ei, inclusiv, Ion Iliescu, Adrian Năstase, Iosif Boda, Viorel Hrebenciuc, m-au sunat după apariția articolului cerînd

drept la replică sau mi-au scris personal. Nu pentru că aș fi eu cine știe ce mare sculă în materie de presă, ci pentru că așa reclamă legile comportamentului civilizat. Spre surprinderea mea, în locul unui gest normal, cerut de normele relațiilor între oameni, m-am pomenit ieri, pe la prînz, drept răspuns la editorialul meu, cu un virulent text semnat de Biroul de presă al Partidului Democrat. Să vezi și să nu crezi! Un om, Ion Cristoiu, își exprimă anumite suspiciuni în legătură cu convingerile altui om: Petre Roman. Și acel om, Ion Cristoiu, în locul unui gest prin care celălalt om, Petre Roman, să încerce a-l încredința că se înșală, se trezește cu o replică iscălită de Biroul de presă al lui Petre Roman. Păi bine, stimate domnule fost prim–ministru? M-am referit eu, în articolul meu, la Biroul dumneavoastră de presă? Eu mi-am exprimat neliniștea în legătură cu omul Petre Roman. Și în locul lui Petre Roman personal mi-a răspuns abajurul lui Petre Roman! Slavă Domnului că nu mi-a răspuns clanța ușii lui Petre Roman!

N-aș fi scris aceste rînduri, mulțumindu-mă cu publicarea Dreptului la replică al Biroului de presă al PD, dacă n-aș fi aflat, între timp, de la alți confrați de breaslă, că se înregistrează deja, la mai mulți dintre noii stăpîni ai clipei semnele unei îngrijorătoare schimbări de atitudine față de presă. Pînă mai ieri, cînd erau în opoziție, îmi spun unii confrați de la alte ziare și de la posturile private de televiziune, ne asaltau pentru a publica un interviu, pentru a-și vîrî personalitatea în dreptunghiul micului ecran al postului nostru de televiziune. Acum sînt tot mai greu de găsit. Ieri, răspundeau ei la telefon. Acum ridică receptorul secretarele. Invitați ieri în studioul unui post TV particular, domnii respectivi nici n-apucau să pună redactorul receptorul în furcă. Se urcau în mașină și veneau în trombă la redacție. Acum, vocile de o drăgălășenie oficială, ale secretarelor, îți răspund că **domnul e într-un protocol, că nu cred că va avea timp azi, mîine și poimîine,** ba chiar nici pînă la alegerile următoare pentru a da un interviu. Le-au crescut noilor stăpîni treburile de îndeplinit precum adrenalina la bărbații în trecere pe lîngă mini–jupiste? Nu cred. E vorba mai degrabă de un lucru mult mai grav. Nici n-au apucat să se așeze pe scaunele antecesorilor și au și fost loviți de boala foștilor stăpîni: **ciocoismul față de presă!** Cum să mai catadicsească ei să coboare pînă la nivelul unui amărît de ziar, sau al unui biet post TV particular cînd au la îndemînă, pentru a-i reflecta din profil și din față și cînd se încheie la prohab, postul național TV, trecut cu arme și bagaje, nu de partea publicului telespectator, așa cum ar trebui, ci de partea noilor arendași ai Puterii?

Sînt bolile foștilor stăpîni molipsitoare ca rîia? Se iau ele o dată cu scaunul predecesorului? Tare mă tem că da. Timp de patru ani, PDSR-ul și-a irosit energiile în șicanarea celor din opoziție. Timpul necesar faptelor, al făuririi unei economii prospere, al construcției unui stat de drept a fost sacrificat pe altarul luptei pentru lichidarea adversarului politic. O maladie

asemănătoare pare să amenințe și noua Putere. O filială a CDR din țară a difuzat o declarație prin care cere ca Ion Iliescu să nu fie validat ca senator. Conducerea centrală nu s-a pronunțat împotriva acestei aberații cu o fermitate exemplară. Ar fi fost imperios s-o facă. Pentru că, nu altfel decît aberație poate fi numită o asemenea inițiativă. Că vrem sau nu, Ion Iliescu a fost votat de peste cinci milioane de români din aproape 12 milioane de oameni prezenți la urne. Acești cinci milioane de cetățeni au vrut să fie reprezentați de Ion Iliescu la Președinția țării. Cei ce nu l-au vrut în această postură au fost mai mulți. Înseamnă însă asta că ceilalți cinci milioane de români n-au dreptul ca preferatul lor să-i reprezinte măcar în Senat?

Ca să nu mai spun că a te preocupa acum de hărțuirea lui Ion Iliescu înseamnă a pune carul înaintea boilor. De la noua Putere țara vrea un alt fel de a fi decît cel manifestat de răposata Putere. Adică o concentrare a atenției, a energiilor, pe rezolvarea de urgență a marilor probleme ale țării și nu pe șicanarea adversarului ajuns în opoziție. Chiar dacă acest adversar poartă numele Ion Iliescu.

21 noiembrie 1996, „Evenimentul zilei"

DE LA BĂLTIREA PUR ȘI SIMPLU LA BĂLTIREA CU SCLIPICI

După noiembrie 1996, s-a încins, pe maidanul comun al presei și politicii, o gîlceavă despre cauzele fundamentale ale spectaculoasei răsturnări produse prin alegerile parlamentare și prezidențiale. Ion Iliescu și ai săi pedeseriști au pretins că electoratul și-a dat votul fostei Opoziții amăgit de făgăduielile electorale populiste. Drept urmare, fostul președinte și fostul partid de guvernămînt și-au axat tactica bătăliei împotriva Puterii, din tranșeele Opoziției, pe monitorizarea, cum i se zice azi urmăririi, felului în care noua Putere își onorează promisiunile. Analiștii politici lucizi au găsit însă o altă cauză fundamentală a evenimentului crucial din noiembrie 1996. Ca și la alegerile locale din iunie, a fost vorba de **un vot negativ.** Românii au pus ștampila pe alte partide decît PDSR nu seduși de viitorul promis de ele, ci scîrbiți de trecutul trăit sub regimul Iliescu. Atît de tare s-au săturat băștinașii de cei șapte ani pedeseriști, că ar fi fost în stare să voteze și Clisura Dunării, dacă aceasta s-ar fi înfățișat, pe buletine, ca o alternativă la PDSR. Au optat, totuși, pentru fosta Opoziție, și nu pentru Clisura Dunării, nu numai pentru că respectiva n-a avut timp s-o pună de-un partid, ci pentru că fosta Opoziție a lăsat impresia, timp de șapte ani, prin criticile aduse lui Ion Iliescu și PDSR-ului, că, o dată ajunsă la putere, va fi altfel. Repet — și ar fi bine ca atît actuala minoritate, cît și actuala majoritate parlamentară să bage asta bine în cap — în 1996, românii au votat **Schimbarea.** Nu schimbarea unui partid cu altul, nu înlocuirea unor funduri proprietare de fotolii cu altele, mai arătoase. Ei au votat **schimbarea unui stil de a conduce țara.**

Ce a fost rău și mai rău sub regimul lui Iliescu? Nu rămășițele mentalităților comuniste. Nu disprețul ciocoiesc față de cei mulți și alegători. Nu datul în floare al corupției. Nu continua degradare a vieții cotidiene. Mai rău și mai rău sub defunctul regim a fost bălțirea. Am risipit, cred, un transatlantic de vorbe împotriva acestei bătute pe loc timp de șapte ani, împotriva acestui **„lasă că merge și așa!“,** transformat în politică de guvernămînt, împotriva acestui **„Să nu-mpingem poporul român la treabă, pentru că, asemenea Cetățeanului Turmentat, amețește!“.** Într-un cuvînt, împotriva stilului Iliescu de a face politică. Punîndu-și pecetea asupra tuturor guvernelor postdecembriste, Ion Iliescu a adus pe români la exasperare. Exaspe-

rarea de a vedea că nu se mișcă nimic și nici nu sînt șanse să se miște. Exasperarea născută din conștiința că în timp ce din casa țării cad bucăți mari de lut și acoperișul mai are un pic și lunecă pe sprînceana ferestrelor, astupîndu-le, guvernanții stau nepăsători sau, în cel mai bun caz, ne explică, nu fără o anume bucurie, cum se dărîmă pe ei și pe noi toți șandramaua.

Așa cum am mai scris, în noiembrie 1996 a avut loc o revoltă asemănătoare celei din decembrie 1989. În ultimii ani ai lui Ceaușescu — pot depune mărturie — ne scoteau pe toți din minți nu cultul deșănțat al personalității, nu sacrificiile inutile impuse poporului, nu centralizarea economică excesivă, ci bălțirea. Excepție făcînd sporirea de la o lună la alta, ca număr și proporții, a aniversărilor, plenarelor, congreselor și consfătuirilor, în România nu se întîmpla nimic. Un lucru asemănător l-au încercat românii și în 1996, cînd au aflat de ambiția lui Ion Iliescu de a candida și pentru al treilea mandat. Cu toții ne-am dat seama, înspăimîntați, că celor șapte ani de bălțire li se vor mai adăuga încă patru. Și atunci s-a petrecut miracolul! Dintr-o exasperare de mărimea celei din decembrie 1989, românii s-au ridicat împotriva neliniștitoarei perspective de a mai trăi încă patru ani de stat pe loc. Și, într-o mișcare năprasnică, măturătoare, pe care numai revolta o poate alimenta, au votat împotriva lui Ion Iliescu și a PDSR. Au făcut aceasta sperînd că fosta Opoziție va pune capăt eternei bălțiri de șapte ani. Că, ajunsă la putere, această Opoziție, atît de harnică la datul cu gura împotriva paraliziei generale a țării, va pune în mișcare sîngele lenevit al societății. Că imediat după alegeri noii stăpîni se vor comporta în așa fel încît să dea întregului popor român semnalul că a venit, în fine, vremea să se apuce de treabă. Nu de alta, dar cît s-au aflat în opoziție, actualii puternici i-au criticat pe foști pentru lipsa de voință politică. Or tocmai semnalul de voință politică l-au așteptat românii de la învingătorii în alegeri. Emil Constantinescu și forțele care-l susțin n-au primit votul, cum nu ostenesc a pălăvrăgi Ion Iliescu și PDSR, pentru că punătorii de buletine în urne au crezut că va curge lapte și miere în perioada următoare. E suficient să ne aruncăm o privire asupra structurii votului pe vîrste, profesii și zone ale țării, pentru a ne da seama că actuala Putere a fost preferată de partea activă, dinamică, harnică a societății românești, de acea parte care a vrut să punem capăt o dată tăndălelii și să ne apucăm de treabă. Să facem șosele și autostrăzi, să punem în mișcare mașinăriile împăienjenite, să terminăm blocurile rămase în paragină și să ridicăm, alături, altele, noi, să așezăm pe șine trenuri moderne și în aer, avioane de care să nu ne fie rușine. Pentru a munci, pentru a face ceva, au votat ardelenii, proletarii, intelectualii, tinerii. Pentru a ieși din bălțirea iliescistă a optat în favoarea fostei Opoziții partea activă a societății românești, cea care vrea ca țara să atingă standardele lumii civilizate, parte ce a crescut din 1990 și pînă acum de la un an la altul.

Singur împotriva tuturor

Ce putem constata însă? Ca într-un blestem, noii guvernanți repetă păcatul de căpătîi al foștilor: **teama de schimbare, de măsuri radicale, de tăiere în carne vie, de împungere a românilor pentru a-i trezi din toropeala ucigătoare și a-i face să le umble brațele și mintea.** De o lună de zile, de la alegeri adică, România stă pe loc. Dinspre palatele Puterii nu vine nici un semn că ar trebui să ne apucăm de treabă. E drept, acolo, prin săli și birouri, se întîmplă multe lucruri. Se împart șefiile, se taie, felii–felii, halca lăsată de fosta Putere. Se amenajează încăperile, se înlocuiesc fotoliile, se înnoiesc mapele. Se schimbă fostele secretare cu altele. Acolo unde ochii secretarelor sînt la fel de dulci cu actualul ca și cu fostul ele rămîn pe loc. E drept, din cînd în cînd, puternicii zilei ies din ascunzătoarea birourilor. Nu pentru a ne anunța măsurile așteptate de întreaga țară, nu pentru a ne zice: **„și-acum la muncă, domnilor!“,** ci pentru a face frumos în fața camerelor de luat vederi ale Televiziunii Române, dispuse să-i lingușească pe actualii cu aceeași disperare cu care au făcut-o cu foștii. Cînd nu acordă interviuri, cînd nu dau declarații, cînd nu se răsucesc pe-o parte și pe alta, să iasă cît mai bine la televizor, ca să-i vadă familia cît sînt de frumoși, noii stăpîni ai țării sărbătoresc. De o lună de zile o ducem tot într-o sărbătoare. Sărbătoarea victoriei din noiembrie 1996. Sărbătoarea victoriei din decembrie 1989. Sărbătoarea pregătirilor de sărbătorile de iarnă. Sătui de statul pe loc de șapte ani, de pălăvrăgeala electorală din 1996, de lanțul de sărbători din ultima lună, românii ar vrea să se apuce în sfîrșit de treabă. Nu de alta, dar la un moment dat ți se face lehamite de atîta lehamite. Crezînd că noii stăpîni s-au trezit din mahmureala victoriei în alegeri, ba chiar că au terminat cu împărțirea ciolanului, românii și-au pus salopetele, și-au suflecat mînecile, și au dat să învîrtă roata economiei. Totul s-a dovedit o iluzie. Confundîndu-ne cu un neam căruia îi place să zacă, în prostie, pe cuptor, guvernul a decis ca între Crăciun și Bobotează să fie o singură zi de lucru. Și aceea, între noi fie vorba, zi mai degrabă de salariu decît de lucru.

În noiembrie 1996 am votat Schimbarea. Ca să constatăm că am votat schimbarea **bâltirii pur și simplu** cu schimbarea **bâltirii cu sclipici!**

18 decembrie 1996, „Evenimentul zilei“

CIOROVĂIALA PE MORMINTELE EROILOR

Printre idealurile momentului noiembrie 1996, pe care l-am putea numi Revoluție prin vot liber exprimat, se numără și abolirea politicianismului din viața noastră politică. După decembrie 1989, românii au luat cunoștință de o slăbiciune a democrației încropite, slăbiciune știută de cei mai în vîrstă, care au apucat perioada interbelică, absolut nouă pentru generațiile mai tinere: punerea intereselor mărunte, de partid, mai presus de interesele generale ale societății, ale țării, într-un cuvînt **politicianismul.** Politicianismului îi aparține cramponarea de putere, sacrificarea a tot ce e nobil în plan moral și social pentru rămînerea în fruntea bucatelor. Politicianismul include, printre altele, și tragerea pe sfoară, din motive electorale, a poporului, prin făgăduieli deșarte sau prin comedii ieftine jucate de așa–zișii bărbați politici. Tot de politicianism ține și exploatarea sîngeroasă a unor lucruri sacre, ce trebuie să stea deasupra intereselor meschine de partid, deasupra ciondănelii politice. În anii Iliescu am asistat la spectacolul jalnic al folosirii fără scrupule a unor valori sacre — de la patriotismul necesar pînă la mărețele momente ale trecutului — pentru a servi intereselor trecătoare ale bișnițarilor politici ai prezentului.

Am crezut, după noiembrie 1996, că acest politicianism va fi curmat din rădăcină. Ne-am așteptat de la noii stăpîni ai României să țină deoparte de izlazul împungerilor între berbecii politici lucruri sfinte pentru noi, românii: Patria, Biserica, Istoria. Din nefericire, noua Putere, denunțată de unii jurnaliști ca o palidă copie la indigo a fostei, repetă în chip nefast această exploatare politicianistă a unor lucruri sacre. Un exemplu sugestiv, asupra căruia s-au aplecat deja mulți condeieri, îl reprezintă folosirea intensivă, pînă la sleirea deplină, a credinței strămoșești. Anterior, tot din motive politicianiste, Biserica era convocată, sau mai degrabă invitată, să fie prezentă prin reprezentanții săi, preoții aflați în exercițiul funcțiunii, în locuri și momente compromițătoare. Astfel ne-am trezit cu apariția televizată a celebrului sobor de preoți la unele manifestări cărora le-am putea spune, printr-un eufemism, **pămîntești:** inaugurări de sedii de bănci, de gări și aeroporturi, manifestări militare, serbări cu femei a căror ținută contrasta violent cu necesara cucernicie. După noiembrie 1996, în locul unei micșorări a acestei tendințe, compromițătoare pentru credința adevărată, ce

presupune rămînerea cu tine însuți, ne-am pomenit, dimpotrivă, cu o incredibilă sporire a prezenței bisericești la activități infinit depărtate de lumea sacrului. Am văzut cu toții, grație hărniciei cu care TVR-ul înregistrează pe peliculă și transmite întregii țări pînă și scărpinatul pe furiș al noilor guvernanți, o situație pe care nici răutatea celui mai mare scriitor satiric nu și-ar fi putut-o imagina: **sfințirea birourilor în care urmau să se instaleze noii miniștri!**

Sub același semn, al exploatării unor lucruri sfinte, poate fi pusă și ciorovăiala din aceste zile pe tema lui decembrie 1989. Ion Iliescu a fost acuzat c-a luat poporului Revoluția din decembrie 1989. Iată-i pe noii guvernanți înșfăcîndu-i-o din brațe și începînd s-o plimbe prin lume ca fiind doar a lor! Din revoltă anticeaușistă, momentul decembrie 1989 a devenit peste noapte Revoluție anticomunistă. Cei ce și-au riscat viața la Timișoara și la București au protestat, pe drept cuvînt, în clipa în care Ion Iliescu și-a asumat ipostaza de părinte al Revoluției. Împotriva acestei imposturi s-a ridicat, în chip îndreptățit, la vremea aflării în opoziție, și actualul președinte. În aceste zile consacrate împlinirii a șapte ani de la momentul decembrie 1989 am aflat cu surprindere, grație osîrdiei unor lingușitori de profesie, că adevăratul părinte al Revoluției nu e Ion Iliescu, ci Emil Constantinescu. Nu de alta, dar așa cum au susținut unii vorbitori ieri, la ședința solemnă a Parlamentului, Revoluția din decembrie a avut ca parte componentă Piața Universității. Și cum în Piața Universității s-a manifestat întîia oară ca om politic actualul președinte, iată-l pe Emil Constantinescu transformat în primul revoluționar al țării! Cum era și de așteptat, fostul proprietar, Ion Iliescu, a reacționat vehement. Discursul de ieri al domniei sale a dat glas profundei nemulțumiri a omului căruia i s-a luat ceva. Agresivității lui Ion Iliescu (politician care, de-ar fi avut un minim dram de minte, și-ar fi dat seama cît de nepotrivită e în context prezența sa la tribuna ședinței solemne) i s-a răspuns imediat cu agresivitatea adversarilor săi. Am asistat, astfel, la incredibilul spectacol al ciorovăielii pe tema lui decembrie 1989. Dacă acum șapte ani, ar fi fost doar un moment de istorie — lovitură de stat, revoltă, revoluție, n-are importanță — spectacolul jalnic de ieri nu ne-ar fi făcut să tresărim cutremurați. În decembrie 1989 au murit însă tineri nevinovați. Țărîna de pe mormintele lor e încă proaspătă. Pe această țărînă sfîntă s-au tras de păr, s-au lovit cu pumnii și cu copitele politicienii noștri. Am trăit să vedem și această culme a mizerabilului politicianism românesc: **moartea unor oameni transformată în pretext de ciorovăială politică!**

21–22 decembrie 1996, „Evenimentul zilei"

IAR MINȚIM POPORUL CU TELEVIZORUL?

Înainte de noiembrie 1996 **Actualitățile** de la 8 seara se numărau printre puținele emisiuni ale TVR urmărite de mine cu o sfințenie egalată, poate, doar de cea cu care jupîn Dumitrache și Nae Ipingescu din „O noapte furtunoasă" citesc, între două linguri de ciorbă, articolele nebuloase ale lui Rică Venturiano. Mă așezam, seară de seară, în fața micului ecran nu pentru a afla ce se întîmplă în țară și în lume, dat fiind că, în ipostaza de ziarist, le știam deja, nici dintr-o pasiune secretă, înflorită în sufletul meu, pentru vreuna din prezentatoare. Făceam asta pur și simplu, așa cum de altfel am recunoscut, din curiozitatea de a vedea cum încerca fosta Putere să ne ascundă adevărurile dramatice ale realității sub perdeaua de fum a vorbelor golite de conținut sau, mai rău, sub cortina imaginilor sulemenite. Nu de alta, dar ca martor al tuturor demonstrațiilor postdecembriste împotriva regimului Iliescu, mi se înfipsese în creier, după șapte ani de ascultat, celebrul slogan: **Ați mințit poporul cu televizorul!**

La 3 și 17 noiembrie 1996, alături de majoritatea românilor, am votat pentru noua Putere. Printre motivele care m-au împins nu numai să-mi pun ștampila în pătrățelele CDR și Emil Constantinescu de pe buletinele de vot, dar și să-mi îndemn cititorii să facă la fel a fost și făgăduiala fostei Opoziții că, o dată ajunsă la cîrma țării, va pune capăt nefastei practici de a minți poporul cu televizorul. Înainte și în timpul bătăliei electorale, coaliția CDR–USD–UDMR ne-a promis că va angaja cu populația României un altfel de dialog decît cel practicat timp de șapte ani. Sub regimul Iliescu, acest dialog nu fusese, în fapt, decît o strădanie de a ascunde dificultățile pe care urma să le traversăm cu toții. Nu mă număr printre cei ce au sperat că prăbușirea comunismului va aduce la iuțeală Raiul pe pămîntul autohton. Că, odată împușcat Ceaușescu, apa rîurilor se va transforma în șampanie, iar noroiul băltoacelor, în caviar. Eram conștient că pentru a ajunge la lumina prosperității trebuie să străbatem un tunel întunecos și jilav, un tunel în care ne aștepta, la fiecare pas, riscul de a aluneca și de a ne frînge gîtul. Credeam însă că, spre deosebire de regimul Ceaușescu, noul regim, ce se voia al democrației, va avea o altă atitudine față de realitate. Spre deosebire de regimul Ceaușescu, înverșunat nu în a rezolva problemele vieții, ci în a ni le ascunde, noul regim — speram — va angaja cu noi, cetă-

ţenii simpli, un dialog întemeiat pe recunoaşterea sinceră a dificultăţilor şi pe practica de a cere acordul populaţiei ori de cîte ori preconiza măsuri de austeritate. Noii guvernanţi — îmi spuneam — vor ieşi în faţa poporului şi vor spune deschis, bărbăteşte, că străbatem un tunel întunecos şi nu o pajişte înfloritâ, stăpînită de parfumul florilor şi de cîntecul păsărelelor. Spre dezamăgirea mea, oamenii regimului Iliescu au continuat, chiar dacă într-o formulă mai subtilă, înfrumuseţarea realităţii hîde, dusul de nas cu vorbe frumoase, ascunderea dificultăţilor viitoare. Un popor precum cel al României sfîrşitului de secol n-avea însă nevoie de această îmbătare cu apă rece. Matur, înţelegător, poporul român de după decembrie 1989 era capabil să înţeleagă necesitatea măsurilor de austeritate, ba chiar să le şi accepte. Cu o singură condiţie: să fie prevenit de aceste dificultăţi! Anterior lui noiembrie 1996, fosta Opoziţie a găsit numeroase prilejuri de a se indigna de această practică a ducerii de nas a cetăţenilor, de această minţire a poporului cu televizorul. Ne-a promis, cum era şi de aşteptat, că din respect pentru poporul român, ori de cîte ori vor veni momente grele, îl va preveni sincer, bărbăteşte, îi va cere acceptul pentru austeritatea necesară.

Luînd în serios această făgăduială, după noiembrie 1996, nu mi-am mai pierdut timpul pentru a urmări **Actualităţile** de la 8 seara. Le priveam înainte ca să-mi dau seama de incredibila prăpastie dintre ceea ce se înfăţişa la **Actualităţi** şi ceea ce ştiam, atît din redacţie şi din viaţă, cît şi de la posturile TV particulare, despre realitatea de fiecare zi. Eram sigur că, dînd curs făgăduielilor, noua Putere nu va mai încerca să mintă poporul cu televizorul. Sîmbătă seara m-am uitat la **Actualităţi** din întîmplare. Cunoşteam, din datele obţinute pe căile specifice jurnalismului, că Fondul Monetar Internaţional a condiţionat acordarea unui nou împrumut României de transpunerea în practică a unor măsuri economice radicale, determinate, printre altele, şi de lîncezeala din anii guvernării Văcăroiu. Mai mult, dînd expresie previzibilei cruzimi de bancher, FMI a condiţionat acest împrumut de o aliniere a preţurilor din România la nivel european, de restructurarea rapidă şi radicală. Pentru viaţa de fiecare zi, asta înseamnă o enormă creştere a preţurilor în perioada următoare, o accentuare a şomajului, într-un cuvînt, prefigurarea unor mari dificultăţi pentru cetăţeanul de rînd. Deşi ar fi trebuit să mă burzuluiesc, amintindu-mi că, în campania electorală, învingătorii din noiembrie 1996 n-au suflat o vorbuliţă despre aceste dificultăţi previzibile, n-am făcut-o. Sînt conştient, asemenea marii majorităţi a românilor, că pentru a ajunge la lumina de la capătul tunelului se impune, în perioada următoare, un efort naţional de proporţii, un efort pe care foştii guvernanţi, din crîncena dorinţă de a rămîne la putere, l-au amînat în chip nepermis. Deşi terapia de şoc era preferabilă politicii economice scăldate, lîncezelii ca mod de a guverna, deşi pentru a însănătoşi

economia noastră bolnavă se impunea o dureroasă operație chirurgicală, ei au evitat s-o facă. În acest fel, așa cum viața ne-o demonstrează, foștii guvernanți n-au făcut altceva decît să prelungească boala în loc s-o vindece. Nu de alta, dar ei au încercat să aplice tratamentul frecției cu spirt acolo unde salvarea întregului corp cerea amputarea mădularului iremediabil compromis.

Sub semnul promisiunii unui alt fel de dialog cu poporul, mă așteptam ca reportajul dedicat de **Actualitățile** de sîmbătă seara vizitei directorului FMI, Michel Camdessus, să spună întregii țări adevărul, oricît de dureros ar fi el. Și anume, că FMI nu s-a lăsat deloc impresionat de victoria democraților în alegerile din noiembrie 1996 și, nemilos de realist, le-a spus clar noilor conducători: dacă nu luați măsuri dure, unele extrem de nepopulare, cum ar fi, de exemplu, mărirea prețurilor, nu primiți banii! Iar noii guvernanți strînși cu ușa, au acceptat condițiile extrem de severe puse de FMI. Spre stupoarea mea, reportajul de la **Actualități** s-a străduit nu numai să ascundă acest adevăr, dar să și prezinte, în chip absurd, dialogul dintre guvern și FMI ca un uriaș succes al cabinetului Ciorbea. Evident, măsurile nepopulare pe care le va promova guvernul în perioada următoare sînt nu numai expresia unor exigențe ale FMI, dar și singura soluție pentru ca economia românească să nu fie pierdută pentru totdeauna. Sub semnul promisiunilor că vor guverna altfel, ar fi trebuit ca, în locul acestui reportaj, să apară la televizor premierul Victor Ciorbea, care printr-o declarație gravă, așa cum o cer împrejurările, să prezinte populației adevărul despre rezultatele dialogului cu FMI, despre ce-i așteaptă pe cetățenii de rînd în perioada următoare.

Bărbat, domnia sa ar fi trebuit să spună românilor cam așa ceva: lucrurile stînd astfel, nu există decît două soluții: **sau acceptați măsurile reformatoare extrem de dure în perioada următoare, măsuri absolut necesare pentru a ieși din criză, sau noi ne dăm demisia și provocăm alegeri anticipate.** Sînt aproape sigur că, maturi politicește, românii l-ar fi înțeles pe premier și ar fi preferat balamucului cu alegerile anticipate încă vreo cîteva luni de străbatere a tunelului întunecos al dificultăților, încrezători că la capătul lui se află lumina. În locul acestei apariții necesare, am fost martori, sîmbătă seara, la o incredibilă încercare de ascundere a adevăratei realități, de tragere pe sfoară a populației. Nu știu dacă inițiativa acestei aburiri aparține exclusiv TVR sau dacă e rezultatul unor sugestii sau indicații primite de la noii guvernanți. Sigur e că, de ar fi fost vorba de o simplă încercare a TVR de a interpreta o melodie ce plăcea fostei Puteri, gafa putea fi rapid corectată de către guvern. Premierul Victor Ciorbea avea posibilitatea ca duminică seara să apară la **Actualități** și, spulberînd reportajul idilic de la emisiunea anterioară, să prevină poporul român asupra dificultăților uriașe care-l așteaptă. Noul prim–ministru n-a făcut-o.

De unde trebuie să trag concluzia că, dacă încercarea de a minți poporul cu televizorul n-a fost rezultatul unei indicații venite de sus, totuși ea a fost acceptată de către proaspăta stăpînire. Lucru care mă constrînge să mă întorc la pasiunea mea din ultimii ani: aceea de a urmări **Actualitățile** TVR pentru a vedea pînă unde poate fi împinsă ascunderea dureroaselor adevăruri ale realității de dragul minciunilor propagandistice.

24 decembrie 1996, „Evenimentul zilei"

UNDE DAI (TVR) ȘI UNDE CRAPĂ (PREȘEDINȚIA ROMÂNIEI)!

Schimbările din TVR, tupilate sub fustele largi, pe cît de încăpătoare, pe atît de atrăgătoare, ale **Schimbării,** au stîrnit reacții diferite în presă. Unii le-au aplaudat. Alții le-au criticat vehement. Au fost și jurnaliști care au tratat evenimentul cu o anume lejeritate. Punînd cap la cap pozițiile adoptate de jurnaliștii români, se poate contura, totuși, la un prim bilanț, concluzia că atitudinea rămîne în ansamblu negativă. Au fost în aceste înlocuiri de personal de la TVR prea multe stridențe pentru ca ele să nu fie sesizate și sancționate de către presă, purtătoarea de cuvînt, în ultimă instanță, a opiniei publice din România: spectaculozitatea ieftină, de superproducție hollywoodiană, înlocuirea unor oameni acuzați de lipsă de profesionalism cu oameni avînd drept imagine publică lipsa de profesionalism, depășirea de către Stere Gulea a mandatului de director general interimar. S-ar putea ca tonul unor jurnale să fi fost prea violent în raport cu proporțiile întîmplării. S-ar putea ca, pe ici–colo, penița condeierilor, luată de val, să fi nimerit în zone delicate ale personalității celor criticați. Nu-i exclus ca acuzația de politizare a TVR, adusă de unii politicieni și unii jurnaliști, să fie exagerată.

Era de așteptat ca atacurile din presă să primească un răspuns. Nu ne-ar fi mirat să-l avem și dacă tot ce am scris noi, cei ce ne-am ridicat împotriva acestor schimbări de la TVR, ar fi fost corect pînă la ultima virgulă. Democrația oferă, printre alte avantaje, și posibilitatea ca un cetățean, indiferent de situarea sa pe scara ierarhiei sociale, să beneficieze de dreptul la replică. În cei șapte ani trecuți de la prăbușirea comunismului, românii au ajuns, cu toții, la conștiința acestui drept, pe care nu șovăie să-l folosească din plin. Drept urmare, puține au fost cazurile de personalități și instituții criticate în presă care să nu fi răspuns imediat, în virtutea dreptului la replică. Normal în aceste condiții să nu ne fi mirat dacă atacului din presă împotriva schimbărilor de la TVR i-ar fi urmat un contraatac la fel de vehement. Și cu toate acestea, răspunsul primit ieri la criticile îndreptate împotriva mutațiilor de la TVR nu numai că ne-a mirat, dar, mai mult, ne-a descumpănit pur și simplu. El n-a venit din partea unuia dintre cei nou numiți, nici din partea lui Stere Gulea, nici din partea Guvernului care, prin instalarea lui Stere Gulea ca director interimar, poartă o parte din povara scandalului de la TVR, nici măcar din partea majorității parlamentare, care

a consfințit hotărîrea de guvern privind numirea lui Stere Gulea. Răspunsul a venit de la Președinția României. De la o instituție, așadar, care, cel puțin teoretic, n-are nici în clin, nici în mînecă cu întîmplările răsunătoare de la TVR. În primul rînd, pentru că, în articolele critice din presă, Președinția nici măcar n-a fost pomenită. Au fost tocați mărunt–mărunt Stere Gulea, Alina Mungiu, Guvernul, Parlamentul. Printre instituțiile ajunse sub tăișul ghilotinei nu s-a numărat Președinția. În al doilea rînd, din punct de vedere legal, Președinția n-are nici o treabă cu Televiziunea Română. Potrivit Legii audiovizualului, patronul TVR e Parlamentul. În cazul Stere Gulea, date fiind împrejurările, responsabil e Guvernul. Și cu toate acestea, Președinția a găsit de cuviință să dea o replică polemică materialelor din presă care au criticat schimbările de la TVR. De ce-a făcut-o? Printre cei atacați s-a numărat și Alina Mungiu–Pippidi. Crede, oare, domnul președinte că jurnalista Alina Mungiu–Pippidi e atît de lipsită de talent încît nu poate să încropească singură nici măcar un răspuns polemic? Avea nevoie proaspăta cîrmuitoare de la TVR de brațul vînjos, de bărbat, al lui Emil Constantinescu, pentru a nu leșina sub tirul necruțător al unor jurnaliști? Nu cred. Din cîte o știu, Alina Mungiu–Pippidi n-are nevoie de ajutorul cavaleresc al nici unui proprietar de nădragi. E atît de bărbată, încît foarte mulți masculi, prin comparație cu domnia sa, ar putea fi considerați distinse domnișoare. Un alt om atacat a fost Stere Gulea. Distinsă personalitate a cinematografiei noastre. Om care știe, totuși, să pună cîteva cuvinte pe hîrtie, dacă ne gîndim la filmele făcute. În plus, dacă ar fi să credem manualului de Anatomie, Stere Gulea e ditamai bărbatul. Nu văd, în aceste condiții, de ce Emil Constantinescu a găsit de cuviință să-i sară în ajutor.

Sînt, mă văd obligat s-o recunosc, întrebări pur retorice. Nu din motivele presupuse mai sus a socotit Președinția că trebuie să răspundă campaniei de presă împotriva bramburelii de la TVR. Pur și simplu, Președinția s-a simțit cu musca pe căciulă. Apelînd la o celebră expresie postdecembristă, putem spune că Palatul din deal s-a demascat. În spatele schimbărilor de la TVR se află Președinția. O instituție care, din punct de vedere constituțional, n-are nici un drept să se amestece în viața și activitatea TVR. Că e așa ne-o dovedesc din plin așa–zisele precizări ale Președinției. Printre altele, în răspunsul dat criticilor din presă, se afirmă că **„noii numiți în funcție sînt personalități recunoscute ale mass–media din România“**. Ei drăcie! Îl știam pe Emil Constantinescu un distins specialist în Geologie. Iată-l transformat peste noapte și în specialist în gazetărie, în stare să aprecieze talentul și profesionalismul celor recent numiți la TVR! Parcă am mai întîlnit noi, în istoria recentă a țării, un politician care pretindea că se pricepea la toate!

8 ianuarie 1997, „Evenimentul zilei“

UN SPECTACOL DE SUNET ȘI LUMINI CU VICTOR CIORBEA ÎN ROLUL PRINCIPAL

În volumul *Lacrimile dimineții,* scris și tipărit la vremea cînd se afla în opoziție, Adrian Severin fixează, printre slăbiciunile de fond ale guvernului Roman, ceea ce domnia sa numește **proasta gestionare a imaginii în presă.** Fostul stîlp al executivului Roman și actualul stîlp al guvernului Ciorbea e convins că alta ar fi fost soarta cabinetului Roman dacă s-ar fi reușit realizarea unei bune imagini în presă. Tot pe seama imaginii în mass–media au pus eșecul electoral din 1996 și liderii PDSR, în frunte cu Ion Iliescu. Atît alocuțiunea președintelui PDSR, cît și Raportul lui Adrian Năstase la Conferința extraordinară a partidului, sînt bîntuite de nostalgia după o presă care să le fi fost amică. Luînd în serios aceste explicații, jurnaliștii au simțit, după noiembrie 1996, cum le crește cocoșește pieptul. Presa a început să nu-și mai încapă în piele de atîta trufie. Noi doborîm guverne, facem și desfacem partide, urcăm și coborîm oameni politici, îmbogățim sau sărăcim oameni de afaceri! Cam acestea par a fi lucrurile pe care și le șoptesc, privindu-se dimineața în oglindă, cît timp lama le rade obrazul, redactorii–șefi și directorii de ziare.

Deși aparțin breslei gazetarilor, îmi permit să am cîteva îndoieli față de această teză a rolului covîrșitor jucat, după decembrie 1989, în România, de imaginea politicienilor și partidelor în mass–media. După cum am mai spus și la unele emisiuni televizate, consider că jurnaliștii n-au puterea pe care le-o împrumută politicienii și că n-are rost ca noi, oameni lucizi, cum ne credem toți lucrătorii din presă, să toarcem pisicește la aceste mîngîieri pe burtă. Adevărata forță cu care se confruntă un partid, mai ales cînd ajunge la putere, o reprezintă realitatea. Desigur, sedusă de șoaptele dulci ale Puterii în unele cazuri, cumpărată pur și simplu, în altele, presa poate confecționa o imagine sulemenită a realității. O asemenea întreprindere seamănă însă cu o beție. După ce trec fantasmagoriile plăcute, te trezești la realitatea amară a mahmurelii. Oricît de frumos s-ar înfățișa un guvern în presă și la TVR, judecata esențială asupra prestației sale o dă viața. Or, dacă viața e dură, dacă oamenii ajung sub guvernarea respectivă la limita subzistenței, dacă bîlbîielile ministeriale se văd cu ochiul liber, dacă faptelor le sînt preferate discursurile, poate să aibă un guvern în mîinile sale

nu numai TVR-ul, dar și CNN-ul și BBC-ul la un loc: nu-i va folosi la nimic! Adevărata televiziune, cea care influențează decisiv părerea oamenilor despre cei aflați la putere, o reprezintă realitatea.

Tot ce am scris pînă aici poate fi considerat o introducere la comentariul despre conferința de presă ținută de premierul Victor Ciorbea, la Palatul Victoria. Am asistat nu atît la o conferință de presă, cît mai ales la un spectacol de sunet și lumini. O superproducție hollywoodiană, realizată de guvernul Ciorbea în colaborare cu Televiziunea Română. O superproducție difuzată nu pe marile ecrane ale cinematografelor, ci pe micul ecran al Televiziunii Române sub posibilul titlu: **Moștenirea guvernării Văcăroiu e mai dezastruoasă decît am crezut!** C-a fost vorba de o încîntătoare punere în scenă, nu cred că oamenii de bun simț, celor ce mă adresez din noiembrie 1996, zi de zi, riscînd înjurăturile talibanilor CDR din presă și din opinia publică, ar avea vreo îndoială. Conferința a fost transmisă în direct la Radio și la TVR, după ce în prealabil, a fost anunțată ca un eveniment istoric. Premierul a apărut în fața națiunii însoțit de șefa Misiunii Permanente a Comisiei Europene la București, Karen Fogg, și de șeful Misiunii Băncii Mondiale în România, François Ettori. În ansamblul spectacolului, prestația celor doi s-a limitat la un rol secundar, dacă nu chiar episodic. Făcînd o comparație cu lumea filmului, am putea trece în dreptul celor doi, pe genericul cu distribuția: **film realizat cu participarea excepțională a lui Karen Fogg și a lui François Ettori.** A lipsit, spre surprinderea presei și a telespectatorilor, o altă mare vedetă a străinătății politico–financiare: Poul Thomsen, negociator șef din partea FMI. Cei doi au fost aduși alături de Victor Ciorbea nu atît pentru ca spectacolul să capete o grandoare în plus, cît mai ales pentru a crea impresia că teza **dezastruoasei moșteniri,** dominînd discursul lui Victor Ciorbea, se bucură și de asentimentul celor două personalități de peste hotare. E drept că distinșii trimiși ai organismelor internaționale s-au mulțumit să surîdă și să răspundă diplomatic la unele întrebări. Totuși, efectul scontat a fost evident: convingerea celor aflați în fața televizoarelor că de astă dată nu e vorba de celebrul clișeu postdecembrist cu dezastruoasa moștenire, ci de un crud adevăr, confirmat, dacă nu chiar descoperit, de personalități imparțiale, în genul doamnei Karen Fogg și al domnului François Ettori. Adăugînd acestora și faptul că transmisia în direct la Televiziune s-a rezumat doar la întrebările extrem de amabile ale reprezentanților TVR (din clipa în care au început să curgă întrebările mai puțin comode ale jurnaliștilor independenți, conferința de presă dispărînd de pe micul ecran), n-avem nici o îndoială c-a fost vorba de un spectacol pus la punct pînă la cea mai mică nuanță. El, acest spectacol, se înscrie într-un proces început după alegerile din noiembrie 1996 și care continuă în forță: asigurarea unei imagini binevoitoare a noii Puteri în presă și la televiziune. Sub semnul acestui proces s-au făcut specta-

culoasele schimbări de la TVR. Sub puterea lui, jurnaliștii independenți, cei ce îndrăznesc să bombăne la unele gafe ale noii Puteri, sînt supuși unui tir concentrat din partea a tot felul de gazete și gazetuțe care speră că slugărnicia le va aduce un oscior de ros. Resorturile acestui proces? Iluzia de care vorbeam în debutul acestui editorial: aceea că, în ultimă instanță, n-are importanță ceea ce face Puterea, ci imaginea acesteia în presă și la televiziune. Că e o iluzie, noii guvernanți ai României se vor convinge în scurt timp. Desigur, spectacolul de joi seara a avut o anume eficiență psihologică. Urmărindu-l, mulți români se vor fi dus la culcare înjurînd guvernul Văcăroiu care ne-a lăsat o asemenea dezastruoasă moștenire. Tare mă tem însă, că a doua zi, cînd au ajuns la piață, văzînd prețurile incredibile, aceiași români au început să înjure guvernul Victor Ciorbea.

1 februarie 1997, „Evenimentul zilei"

PENTRU A STA DE VORBĂ CU POPORUL ROMÂN, ACTUALII GUVERNANȚI BAT ÎN LUNG ȘI-N LAT AMERICA

S-a făcut mare caz, în anii guvernării Văcăroiu, de ciocoismul foștilor stăpîni. Sub această etichetă s-au înghesuit, ca drumeții sub o tufă de pe o creastă bătută de ploaie, elemente ce deveniseră deja ticuri ale răposatei conduceri: tratarea cu nepăsare a mișcărilor de protest, străbaterea teritoriului național în viteza dată nu numai de caii nărăvași ai automobilelor din import, dar și de fulgerările poruncitoare ale girofarurilor, descinderea în mijlocul adunărilor cetățenești nu sub înfățișarea de oameni obișnuiți, ci de cea de Dumnezei protejați de căutăturile fără echivoc ale sepepiștilor. În campania electorală, actualii guvernanți, la vremea respectivă opozanți cîrtitori, au denunțat cu vehemență acest stil de a guverna. În aplauzele jurnaliștilor, care și-au pus condeiele la subsuori pentru a putea plescăi din palme cît mai convingător, actualii stăpîni ai României s-au angajat solemn, unii dintre ei luînd drept garanți pînă și moaștele Sfintei Paraschiva, că vor guverna altfel. Că vor întreține un permanent dialog cu oamenii simpli, dintre guvernanți și guvernați dispărînd zidurile trufașe ale palatelor, bastoanele de cauciuc ale polițiștilor și fumuriul geamurilor de limuzină. Că vor străbate întreaga țară de-a lungul și de-a latul, pe jos și nu în mașini, ascultînd opiniunile lui moș Grigore și văicărelile țaței Marghioala.

Iar pentru a ne convinge că așa va fi, cei ce se cățărau pe costișele puterii, pentru a-i scoate de acolo pe ăilalți, au prins, în campania electorală, a bate cu piciorul întreaga țară. Clipurile de publicitate politică ni-i înfățișau pe Emil Constantinescu, pe Petre Roman, pe Victor Ciorbea umblînd prin piețe, pupînd zgomotos lelițele pe obraji. Un clip l-a surprins la un moment dat pe viitorul președinte al României străbătînd centrul unei localități într-o căruță trasă de cai. Firește, nimeni n-a crezut că, odată ajuns președinte, domnia sa va da deoparte Opel-ul prezidențial, preferînd mașinăriilor ce se hrănesc cu benzină animalele ce mănîncă ovăz. Am văzut cu toții, în aburcatul domnului profesor de Geologie pe stinghia tradiționalului vehicul românesc, o metaforă cu tîlc.

De la alegerile din noiembrie 1996 au trecut deja șapte luni. Văzut-ați vreo schimbare în felul de a guverna al noilor puternici ai zilei față de felul de a conduce al foștilor? Nu cred. Mișcările de protest sînt tratate cu

aceeași nepăsare revoltătoare ca și pe vremea guvernului Văcăroiu. Ba chiar, dacă ne gîndim că, în multe cazuri, în ultimii patru ani frîiele tratativelor cu greviștii erau luate în mînă de secretarul general al guvernului, ba chiar de primul–ministru, am putea spune, văzînd cum azi totul e lăsat pe seama lui Vlad Roșca, responsabilul cu dialogul, că actualii stăpîni tratează protestele sociale cu o nepăsare mai mare decît cea din timpul regimului Iliescu. Cum izbucnea undeva o revoltă, guvernul Văcăroiu se și grăbea s-o declare drept rezultatul unei manipulări din partea Opoziției. Procedează altfel cabinetul Ciorbea? Firește că nu. Singura deosebire față de guvernul anterior stă în faptul că acum sînt acuzate a-i manipula pe salariați nu PD și CDR, ci PDSR, PRM și PSM. Tot pe vremea guvernului Văcăroiu, mișcările de protest erau de îndată demascate că pun la îndoială stabilitatea și liniștea țării, că pregătesc o iugoslavizare a României. Nici guvernul Ciorbea nu duce lipsă de astfel de etichetări. Numai că, spre deosebire de perioada anterioară, participanții la greve și mitinguri sînt etichetați drept dușmani ai reformei și ai integrării României în structurile euro–atlantice.

Foștilor guvernanți li s-a reproșat ani în șir că merg prin țară în mașini cu girofar, înconjurați de alaiuri pompoase. Actualii guvernanți, cei ce au denunțat cu mînie ciocoismul foștilor, nu pot fi acuzați de așa ceva. Și dintr-un motiv foarte simplu. Ei nu merg prin țară în mașini cu girofaruri. Ei nu merg deloc! În cele șapte luni de la alegeri, noii stăpîni ai țării au fost prin zeci de localități. Nu din România, Doamne ferește! ci din America, Franța, Germania, Japonia, Anglia, Olanda. În campania electorală ei au promis solemn că vor străbate țara în lung și în lat. Au uitat să precizeze însă despre ce țară e vorba. Nu de alta, dar judecînd după activitatea lor de pînă acum, în nici un caz țara respectivă nu era România.

S-a reproșat actualilor guvernanți că nu și-au îndeplinit făgăduielile electorale în ce privește spectaculoasa îmbunătățire a nivelului de trai al populației. Au răspuns că n-au avut încotro. Dezastrul moștenirii Văcăroiu, de care ei pretind a nu fi știut la vremea campaniei electorale, îi obligă la o politică de austeritate. Să-i credem pe cuvînt pe Emil Constantinescu, pe Petre Roman, pe Victor Ciorbea. Să acceptăm explicația cu deja celebra dezastruoasă moștenire. Permițîndu-ne totuși, să ridicăm două degete și, sculați în picioare respectuoși, să-i întrebăm pe noii stăpîni: vă împiedică dezastruoasa moștenire Văcăroiu să mai mergeți și prin România, nu numai prin America, Germania, Franța? Nu de alta, dar dacă tot e vorba de o politică de austeritate, ar fi fost mult mai ieftin pentru Victor Ciorbea să se fi dus în aceste zile la Petroșani și nu la Washington. Chiar dacă-și lua cu el, așa cum a făcut-o în călătoria de opt zile în America, și pe simpatica sa fiică, Oana.

20 iunie 1997, „Național"

TEODOR MELEȘCANU VREA SĂ SCHIMBE DOAR PATURILE

De cîteva zile, clapele bătrînești, reumatice ale linotipurilor și cele tinerești, agile, ale calculatoarelor n-au ostenit a bate întruna pentru a trimite spre rotativele cotidianelor știri privind îngroșarea noii formațiuni, **Alianța pentru România** cu persoane, personalități, grupuri și grupulețe rupte din PDSR. Procesul pare a fi luat amploare, o dată ce însuși liderul PDSR, Ion Iliescu, a găsit de cuviință să transmită joi, 26 iunie, un Mesaj tuturor membrilor și simpatizanților partidului cerîndu-le tăria de a rezista clipei de încercare prin care trece formațiunea sa politică. N-am știință de atmosfera suverană în acest moment printre membrii fondatori ai Alianței pentru România. Ar fi extrem de grav dacă această umflare a noului partid, corespunzînd parcă unei celebre metafore a literaturii proletcultiste — **Marele fluviu își adună apele** — le provoacă o amețeală de șampanie băută pe stomacul gol. Scriam în numărul anterior că Alianța pentru România s-a angajat, de-ar fi să dăm crezare Declarației–Apel, să propună României postdecembriste nu un nou partid, ci un alt fel de a face politică. Noua formațiune s-a ivit pe malurile noastre dîmbovițene într-un moment în care clasa politică băștinașă demonstrează strălucitor că repetă fatal bolile politicianismului românesc din perioada anterioară dictaturii comuniste. Or, cel puțin prin Declarația–Apel, Alianța pentru România și-a dezvăluit ambiția de a fi un partid care să pună capăt nefastei tradiții a politicianismului nostru mioritic.

O slăbiciune a clasei politice românești din anii anteriori comunismului a constituit-o caracterul său de lume închisă, de familie în care frații trăiau cu surorile, tații, cu fiicele și verii, cu verișoarele. De-a dreptul șocante sînt, din acest punct de vedere, *Amintirile* lui Raoul Bossy, publicate după decembrie 1989. Pe unde merge, diplomatul nostru dă peste veri, verișoare, unchi, mătuși sau, în cel mai bun caz, prieteni de familie. Din cînd în cînd, acest bordel politic era zguduit de cîte un eveniment: formarea unui nou partid. Numai că proaspăta formațiune nu se năștea și creștea prin efortul de a aduce în rîndurile sale pe cei rămași dincolo de hotarele clasei politice existente: personalități scîrbite de politică, tehnocrați din diferite domenii, tineri surprinși de crearea familionului numit clasa politică autohtonă în stadiul pantalonilor scurți și al mucilor șterși cu dosul palmei. Noul partid se ițea și se îngroșa prin desprinderea unei grupări dintr-un partid deja

existent. Imediat, nemulțumiții din partidul–mamă demisionau zgomotos și se îndreptau spre noua alcătuire în speranța de a prinde aici postul de șefuleț refuzat de formațiunea care-l descoperise și-l crescuse. În multe cazuri, noul partid, deși umflîndu-se cu o uimitoare rapiditate, sfîrșea prin a se sfîrteca la rîndu-i. O bucată făurea un alt partid, o altă bucată se întorcea la partidul din care plecase. Existau și așchii care se pierdeau în neant. Absența unui efort de a forma un partid prin strîngerea unor oameni vechi sub cîrpa unui drapel nou a dus în cele din urmă la dezastruosul fenomen de putrezire morală a clasei noastre politice. Pe acest fond, s-a putut naște și afirma Mișcarea legionară. Profitînd de această viermuială politicianistă, Carol al II-lea și-a instaurat propria dictatură. Și tot această maladie tipic românească, a creării de noi partide prin desprinderea unor hălci din cele vechi, a dat posibilitate PCR-ului să-și impună supremația în anii 1945–1947 prin aplicarea celebrei tactici bolșevice **a tăierii salamului.**

Dacă Alianța pentru România ține, într-adevăr, să promoveze în spațiul nostru leneș, bizantin, un alt fel de a face politică, să marcheze începutul unui proces istoric de lichidare a slinosului politicianism românesc, ea trebuie să găsească un alt mijloc de a-și spori rîndurile. E vorba de așezarea noii formațiuni în ipostaza unui magnet capabil să atragă în sfera activității politice personalități din diferite domenii care, scîrbite de politicianismul românesc postdecembrist, au stat pînă acum deoparte. De asemenea, grupul celor cinci trebuie să-și îndrepte atenția spre tinerii care, după decembrie 1989, deși s-au format într-un climat nou, de democrație și economie de piață, au rămas deoparte de viața politică. Aduși în Alianța pentru România, aceștia ar da un impuls capital procesului de care are absolută nevoie, la ora actuală, amărîta noastră țară: primenirea clasei politice prin înlocuirea oamenilor vechi, atinși mortal de bolile tranziției (imoralitatea, demagogia, țopismul, diletantismul) cu oameni noi, capabili, prin educația la școala postdecembristă, prin absența nostalgiilor după perioada comunistă, dar și a celor după perioada interbelică, prin prospețimea lor intelectuală și morală, să formeze mult așteptata nouă clasă politică.

Din nefericire, așa cum ne-o arată evenimentele din ultimul timp, Alianța pentru România și-a ales drept mijloc de sporire a rîndurilor atragerea unor oameni și grupări din PDSR. Un ziar se întreba dacă nu cumva Alianța pentru România va fi un PDSR mai mic? Judecînd după consecvența cu care noua formațiune aduce în rîndurile sale bucăți și bucățele din PDSR, răspunsul e pozitiv. Contrazicîndu-și flagrant principiile din Declarația–Apel, grupul celor cinci vrea să facă un partid nou cu oameni vechi. Teodor Meleșcanu și ai lui uită că, potrivit unei vorbe românești, nu paturile, ci locatarele acestora trebuie schimbate.

29 iunie 1997, „Național"

CONTINUĂ CĂSNICIA MURDARĂ DINTRE CDR ȘI PD

După conferința de presă de ieri a Partidului Democrat, jurnaliștii prezenți la fața locului ar fi trebuit să expedieze către redacții nu relatările mult așteptate, ci finalul celebrei schițe a lui Caragiale, „Telegrame": **„Costăchel Gudurău liberat az dimineață lipsă probe intenție asasinat. Impacat cu directoru. Pupat toți piața endependenți. Mîne seară logodna Raul madam Atenaisa Perjoiu".** N-ar mai fi fost nevoie să precizeze că **„directoru"** e CDR, iar Costăchel Gudurău, PD. Cum n-ar fi fost de prisos nici informația despre logodna lui Raul cu Atenaisa Perjoiu. Nu de alta, dar judecînd după internaționalismul PD-ului, în rîndurile fruntașilor acestui partid s-ar putea găsi oricînd un Raul, în timp ce, plecînd de la românismul PNȚCD, mai mult ca sigur va fi fiind prin această formațiune politică vreun unchi a cărui nepoțică să se numească Atenaisa Perjoiu. Dacă am fi luat în serios schimbul de palme din aceste zile dintre PD și CDR, ne-am fi așteptat ca Petre Roman să anunțe, cu o voce aburită de emoție, ieșirea partidului său din coaliția de guvernămînt. Întors de la Cotroceni, liderul PD abia a apucat să spună, **sîntem strîns uniți în jurul PNȚCD,** și s-a și prăbușit lat, stors de străbaterea maratonistă a distanței dintre palatul din Deal și palatul din Vale. Băloasa pupătură de ieri, urmînd unor zile de picioare în fund administrate reciproc de cele două formațiuni, lasă impresia că s-au pus temeliile solide pentru o lungă căsnicie. E însă numai o iluzie. Nu va trece mult timp și între PD și CDR va izbucni un nou scandal. Chiar dacă partidului condus de Petre Roman i s-a dat satisfacție prin mazilirea lui Valerian Stan, mai mult ca sigur, în perioada următoare, se va găsi un alt fruntaș cederist care să se zbîrlească din nou la Partidul Democrat. Asta în timp ce, pînă la momentul respectiv, sub surîsurile cu accente de rînjet, cotonogelile reciproce vor continua. Împăcarea de ieri poate da părților beția unei victorii. Căruța de guvernămînt a reușit să mai treacă un hop fără a se rupe în bucăți. Dacă socotesc așa, atît PD, cît și CDR se înșală amarnic. Păruiala din aceste zile i-a compromis definitiv. Țucăturile de ieri nu vor reuși să șteargă din ochii românilor imaginea unei coaliții pe care n-o mai unește altceva decît interesul de a rămîne la putere. De aceea, scandalul care a marcat în ultimul timp căsnicia dintre PD și CDR trebuie să pună pe gînduri pe politicienii români.

Din această îngîndurare se cer trase cîteva învățături nu numai pentru actuala majoritate parlamentară, dar și pentru întreaga clasă politică românească. N-ar fi atît de necesară o asemenea dezbatere dacă nu ne-am aminti că recentele întîmplări din coaliția postnoiembristă copiază, ca traso la indigo, întîmplările care au zguduit toate forțele aflate la putere după decembrie 1989. Excepție făcînd guvernul Stolojan (dat fiind caracterul declarat trecător al acestuia), toate guvernele alese în chip democratic după prăbușirea comunismului românesc au fost roase fatal de cancerul bătăliilor interne, la început ascunse, ulterior expuse opiniei publice. S-a întîmplat acest lucru nu numai cu o coaliție (fatală reunire sub același drapel a mai multor doctrine, dar îndeosebi a mai multor orgolii ieftine) cum a fost Patrulaterul roșu, dar și cu un partid, cum a fost Frontul Salvării Naționale. O asemenea situație — mă văd obligat să repet — n-ar afecta cu nimic interesele noastre naționale dacă România ar fi Italia sau Franța.

În țările cu o solidă economie de piață, ajunse la un înalt stadiu de democrație, politicienii își pot permite să se joace de dimineață pînă seara de-a guvernele, de-a polemicile prin presă, de-a zbîrlirile unii la alții. Durînd-o în cot de scandalurile din rîndurile celor aflați la putere, mașinăria economică merge de la sine. De la proprietarul de butic pînă la marele miliardar, oamenii de afaceri din Vest își văd de treburile lor. Nu același lucru se petrece într-o țară ca România, angajată în procesul trecerii de la socialism la capitalism. Instaurarea economiei de piață, recuperarea distanței ce ne separă de țările civilizate, constituirea societății civile, înfiriparea primelor instituții ale statului de drept — sînt tot atîtea procese care trebuie gestionate. În aceste condiții, conflictele care definesc guvernele postdecembriste — de la guvernul Roman pînă la guvernul Ciorbea — conflicte ivite din orgolii prostești, din interese meschine, din năuceli politicianiste sînt semnul unei grave iresponsabilități a clasei noastre politice. Orbi și surzi, mai rău decît cocoșii de munte la ora împerecherii, politicienii români postdecembriști nu înțeleg că, bătîndu-se cu o imensă plăcere, riscă la un moment dat să nu mai poată întinde mîinile pentru a se trage reciproc de păr. Cineva le-a prins și le-a legat brațele. Acolo unde politicienii confundă democrația cu mahalaua, pîndește după colț dictatura. Recentul conflict dintre PD și CDR își are rădăcina în ceea ce o sentință de divorț ar numi **nepotrivire de caracter.** Mult mai bine pentru interesele țării ar fi fost dacă polemica s-ar fi soldat cu o ruptură. Apele politicii românești s-ar fi limpezit. Balta mîloasă de acum ar fi devenit izvorul proaspăt, în stare să adape reforma. Rupturii radicale, cerute de adevărul relației dintre CDR și PD, i s-a preferat continuarea unei căsnicii murdare. O căsnicie care va costa în primul rînd însuși poporul român.

4 iulie 1997, „Național"

PARTIDUL DEMOCRAT S-A MAI SINUCIS UN PIC

Lăsată de Dumnezeu pentru tihna brațului și a minții, cea de a șaptea zi a săptămînii va fi găsit pe fruntașii PD moțăind pe plaja mării sau la umbra stejarilor noștri naționali. A luat sfîrșit pentru ei o săptămînă de cumplită trudă. Scandalul Gilda Lazăr, lovitura numită Raportul Valerian Stan, declarațiile disprețuitoare ale lui Ion Diaconescu le-au încercat din plin nervii. Urmăriți de o întreagă țară, ei și-au pus problema dacă n-ar fi momentul să divorțeze de PNȚCD. Ședința Comitetului Director de vineri a dus la încheierea frămîntărilor. Deși nemulțumit, ba chiar revoltat de comportamentul PNȚCD, Partidul Democrat rămîne mai departe în coaliția de guvernămînt. N-am priceperea paranormală de a ghici gîndurile semenilor mei. În consecință, nu mă pot pronunța dacă nu cumva sub surîsurile fruntașilor social–democrați se ascunde crîncena nemulțumire față de cum a luat sfîrșit conflictul. Judecînd după ce se vede cu ochiul liber — declarația guvernamentală privind Raportul lui Valerian Stan, trecerea Corpului de control în directa subordine a primului–ministru — scandalul a adus cîștig de cauză partidului condus de Petre Roman. În realitate însă, dincolo de suprafața înșelătoare a vieții, lucrurile stau altfel. Succesiunea de întîmplări din săptămîna trecută s-a constituit într-o nouă lovitură pentru formațiunea din Aleea Modrogan. Partidul Democrat s-a mai sinucis un pic. A recunoscut-o, fără să vrea, Petre Roman la Ediția specială a TVR de vineri seara. Domnia sa a criticat PNȚCD-ul și CDR-ul în general pentru că se preocupă mai mult de imagine și mai puțin de reformă. Ceea ce liderul social–democrat n-a spus-o (pentru că n-a vrut sau pentru că n-a sesizat procesul) e însă faptul că între CDR și PD s-a declanșat, imediat după formarea guvernului Victor Ciorbea, o bătălie pe viață și pe moarte în planul imaginii. O bătălie în care CDR-ul a cîștigat, în timp ce PD-ul a pierdut.

Unul dintre momentele majore ale acestei confruntări l-a constituit scandalul declanșat de Raportul Valerian Stan. E greu de presupus că șeful Corpului de control a crezut în posibilitatea inculpării fruntașilor PD. Mai ales că aceștia au mai fost de cîteva ori în atenția Parchetului General tot pe tema Afacerii „Apartamentul". Scopul încrîncenării lui Valerian Stan de a repune în discuție, la anumite intervale de timp, Raportul său, l-a constituit compromiterea imaginii publice a PD. Repetînd mișcarea de data trecută,

Valerian Stan a convocat o conferință de presă unde a expus pe larg datele anchetei sale. Reacția grupării Roman a fost dezastruoasă. În loc să tacă, așteptînd momentul potrivit pentru a răspunde printr-o lovitură abilă, cum ar fi fost, de exemplu, punerea piciorului în prag în cazul uneia din inițiativele legislative aiuristice ale PNȚCD, liderii PD au cerut sancționarea lui Valerian Stan. PNȚCD-ul i-a lucrat în foi de viță. I-a lăsat pe liderii PD să amenințe cu ieșirea din coaliția guvernamentală. În tot acest timp, partidul lui Ion Diaconescu a făcut mare tărăboi pe tema necesarului compromis pentru a păstra actuala coaliție. Fără a infirma o clipă acuzațiile din Raport, PNȚCD-ul l-a mustrat pe Valerian Stan pentru că a dat publicității documentul **„într-un moment inoportun".** Au acceptat, după ezitări bine jucate, ca guvernul să dea o declarație ambiguă în legătură cu Raportul și ca respectivul Corp de control să treacă în subordinea primului–ministru.

Impresia lăsată în ochii opiniei publice a fost devastatoare pentru PD. Cinstitul Valerian Stan a fost sacrificat în numele preocupării PNȚCD de a păstra stabilitatea țării. Iar fruntașii PD au apărut încă o dată drept niște escroci ordinari, care n-au ezitat să-i șantajeze pe „bravii țărăniști" pentru a fi lăsați să se scalde mai departe în mocirla corupției. Inconștienți sau interesați, liderii PD au înghițit momeala. Cînd s-a anunțat restructurarea Corpului de control au sărit în sus de bucurie și au anunțat că rămîn în coaliție. Mai mult, ei au acceptat demiterea Gildei Lazăr. Asta, după ce s-a scurs suficient timp pentru ca opinia publică să fie convinsă de o „nouă mîrșăvie" a PD. Deși subordonata sa l-a insultat grav pe primul–ministru Victor Ciorbea, Adrian Severin n-a luat atitudine imediată. A decis însă s-o demită doar în clipa în care PNȚCD-ul l-a sacrificat, ca într-un original schimb de ostatici, pe Valerian Stan.

Comportamentul PD din aceste zile a mai redus drastic zestrea electorală a partidului. Dacă ar fi ieșit din coaliție, social–democrații i-ar fi lăsat pe țărăniști față în față cu primejdia mortală a unui guvern minoritar. Din opoziție, PD-ul ar fi putut critica toate aberațiile talibanilor din CDR (restitutio in integrum, gravele încălcări ale Constituției, punerea Parlamentului între paranteze). Nu le-ar fi fost ușor fruntașilor acestui partid. Unii și-ar fi pierdut privilegiile. Alții ar fi fost tîrîți prin tribunale. Pe termen scurt, ar fi fost o pierdere. Pe termen lung, n-ar fi fost exclus un cîștig. Partidul Democrat a preferat gheșeftul imediat. A rămas mai departe în coaliție. Căzînd în capcana întinsă de țărăniști: demonstrarea faptului că PD-ul e un partid de oameni lipsiți de orice scrupul. De dragul afacerilor lor murdare, fruntașii PD nu ocolesc arma șantajului. Astfel, în aceste zile Partidul Democrat s-a mai sinucis un pic.

7 iulie 1997, „Național"

PESTE TOATĂ HĂRMĂLAIA / TRECE-N ZBOR UN FLUTURE

Privit din depărtare, cu mîna streașină la ochi, guvernul României s-ar înfățișa ca un uriaș nor de praf prin care se disting niște forme umane într-o continuă mișcare. Colbul nu provine de la o eventuală curățenie generală ordonată de primul–ministru. Siluetele în vînzoleală nu sînt femeile de serviciu, care bat covoarele, mătură podelele în draci și doboară, cu peria de la capătul prăjinii, păienjenișul cuibărit prin colțuri, ci ditamai miniștrii actualului cabinet. Miniștri care se chelfănesc de le merg fulgii.

O scurtă recapitulare a întîmplărilor găzduite în ultimul timp de echipa care conduce țara ne-ar trimite cu gîndul la o șatră de țigani în plină păruială după o beție zdravănă și înaintea prăbușirii într-un somn de moarte. Se bat, mai întîi, miniștrii între ei, indiferent că sînt sau nu din partide diferite. Țărănistul Ștefan Drăgulescu, ministrul Sănătății, răcnește la țărănistul Mircea Ciumara, ministrul Finanțelor, că vrea bani la rectificarea bugetului. Mircea Ciumara îi răspunde: Hai sictir! Și pentru că șeful de la Sănătate insistă, Mircea Ciumara se întoarce și-l scuipă. El le-a dat bani destui celor de la Sănătate. Numai că aceștia i-au prăpădit pe prostii. Țărănistul Gavril Dejeu, ministrul de Interne, îl acuză pe liberalul Valeriu Stoica, ministrul Justiției, că judecătorii i-ar favoriza pe cei corupți. Valeriu Stoica îi zice și el una de mamă lui Gavril Dejeu. Mircea Ciumara declară că în România reforma bate pasul pe loc. Simțindu-se atins, țărănistul Ulm Spineanu, ministrul Reformei, îi răspunde că, dimpotrivă, reforma galopează. Atît de tare că s-ar putea s-o vedem, nu peste mult timp, prăbușindu-se într-o rîpă. Cu cai cu tot. Alte și alte războaie merită doar amintite. Victor Ciorbea critică Externele. Responsabilul de sector, Adrian Severin, îi răspunde cu o înțepătură. Liberalul Călin Popescu–Tăriceanu, ministrul Industriei și Comerțului, se ciorovăiește cu Ștefan Drăgulescu, ministrul Sănătății, pe tema medicamentelor compensate.

Sămînța vrajbei a încolțit și în interiorul aceluiași minister. Șefi și subordonați apar împreună la conferințele de presă nu pentru a vorbi despre cum rezolvă departamentul problemele care-i revin, ci pentru a se porcăi zdravăn. Așezați la aceeași masă, în fața jurnaliștilor care notează de zor, și a camerelor de luat vederi, care înregistrează nemiloase, țărănistul Florin Diaconescu, secretar de stat, și șeful lui, țărănistul Virgil Petrescu,

ministrul Educației Naționale, se acuză reciproc. Unul îl vorbește de rău pe celălalt. Fiecare privind în lături, să nu-i întîlnească ochii tovarășului de partid. Secretarul de stat, pedistul Emanuel Albu, îl pîrăște presei pe Gavril Dejeu, ministrul de Interne, că i-a luat Poliția de frontieră. Gavril Dejeu îi arată cotu'. Pe toți, de la Victor Ciorbea pînă la portarul de la Palatul din Piața Victoriei îi mustruluiește Varujan Vosganian. Retras într-un colț, ca un dulău, liderul Alternativei României hămăie la toată lumea.

Această atmosferă din Guvern amintește izbitor de cea descrisă de George Topârceanu în cunoscuta sa poezie „Primăvară": **„Toată lumea din ogradă / Cîntă fără pauză. / Doi cocoși se iau la sfadă / Nu știu din ce cauză. (...). Doar Grivei, bătrînul, n-are / Cu ce roade oasele / Că de cînd cu Postul mare, / Toate-i merg de-a-ndoasele, / Pentru cîte-a tras, sărmanul, / Cui să ceară daune?... / Drept sub nasul lui, motanul / A venit să miaune. / Dar acum l-a prins potaia / Și-a-nceput să-l scuture... / Peste toată hărmălaia / Trece-n zbor un fluture"**. Ușor de identificat, prin raportare la situația din actuala Putere, personajele din versurile zglobii ale lui George Topârceanu. Mai greu ar fi cu fluturele, care trece în zbor peste toată hărmălaia. Acesta ar putea fi, păstrînd proporțiile, președintele Emil Constantinescu. N-a declarat domnia sa, la întoarcerea din turneul întreprins în Japonia și Indonezia, că nu va mai interveni pentru aplanarea conflictelor din coaliție? Precum fluturele lui Topârceanu, domnia sa zboară nestingherit peste toată hărmălaia guvernamentală. Numai că, spre deosebire de fluturele din poezie, domnia sa nu-și va putea permite să plutească la nesfîrșit peste ciorovăiala din ograda numită cabinetul Ciorbea. Nu de alta, dar dacă sfada asta fără cauză va mai continua, în timp ce țara se face praf și pulbere, s-ar putea să se pornească o vijelie care să dea de pămînt și cu fluturii!

30 iulie 1997, „Național"

LIDERII SINDICALI AU BÎRFIT CU VICTOR CIORBEA, LA O CAFELUȚĂ, DESPRE REFORMĂ

Marți, 29 iulie 1997, Comisia Națională de Statistică a pus la dispoziția presei situația economico–socială din luna iunie. Concluzia sus–numitei instituții a fost limpede: în iunie, nivelul de trai al românilor s-a îmbunătățit. Pentru a stoarce din portocala cifrelor un asemenea suc leșinat, comisia n-a avut nevoie de nici un efort. A luat pur și simplu concluziile de pe vremea regimului Iliescu și le-a lipit pe fruntea regimului Constantinescu. La regimuri noi, tot noi! Adică tot jonglerii de cifre care, sub cearșaful imaculat al cercetării științifice, pitesc o dubioasă activitate propagandistică în favoarea Puterii. Sfidînd concluziile Comisiei Naționale de Statistică, realitățile sînt necruțătoare: viața truditorilor se înrăutățește de la o zi la alta. Știind acest adevăr, pentru care ajunge doar să dai o fugă pînă-n piață, ne-am fi așteptat ca marți, deasupra Palatului Victoria, să vedem crescînd un stîlp de fum. Marți, 29 iulie 1997, faimosul Palat a adăpostit întîlnirea dintre Victor Ciorbea și liderii principalelor confederații sindicale. Un asemenea dialog între guvern și sindicate n-a mai avut loc de multă vreme. Între timp cocioaba vieții cotidiene românești s-a apropiat cu pași repezi de năruirea deplină. Oamenii muncii, ca să le zicem așa celor pe care liderii sindicali pretind că-i reprezintă, au mierlit-o: cu salariile dobîndite abia dacă-și pot procura bucata de pîine, grație căreia un cadavru viu nu devine cadavru pur și simplu.

Firesc, așadar, să ne fi așteptat la o întîlnire incendiară între guvern și sindicate, fumul pălăriilor ivite din ciocnirea de interese răzbind prin acoperiș și adunîndu-se într-un stîlp, vizibil, ca și Marele Zid Chinezesc, de pe Marte. Reportajele despre întîlnire, declarațiile date de mahării sindicali, discursul lui Victor Ciorbea — toate reproduse în presa de ieri, au avut menirea de a ne lăsa cu gura căscată. Nici vorbă de confruntare dură. Nici vorbă de polemică născătoare de scîntei. Judecînd după materialele din presă, n-a fost nici măcar un dialog. A fost pur și simplu o șuetă. În căutarea unor tovarăși cu care să se relaxeze, după discuțiile încordate cu delegația FMI, premierul Victor Ciorbea i-a invitat pe liderii principalelor confederații sindicale la o cafeluță. Amintind de cucoanele din tîrgurile sadoveniene de provincie, participanții la întîlnire au flecărit vrute și nevrute.

S-a bîrfit despre reformă, despre restructurare, despre prețuri. Victor Ciorbea s-a plîns că reforma nu prea merge. S-a plîns — e un fel de a spune. Dacă ar fi să dăm crezare reportajelor despre întîlnire, Victor Ciorbea a vorbit despre problemele pe care le are cu reforma ca o gospodină care le spune vecinelor, strînse în juru-i cu părul pe bigudiuri, despre cum i s-a tăiat maioneza. Liderii sindicali au oftat dulce–amar și au mai sorbit o gură din ceșcuța de cafea. Unii, care-și luaseră cu ei, prevăzători, lucrul de mînă, au continuat să împungă cu andrelele la ciorapul de lînă început. După încheierea reuniunii, liderii sindicali s-au declarat încîntați de întîlnire, dar mai ales de faptul că premierul le-a promis că vor mai fi și altele.

Cam acesta a fost dialogul dintre guvern și sindicate într-o vreme în care viața cotidiană a milioanelor de plătitori de cotizații sindicale, cotizații care se regăsesc și în benzina mașinilor luxoase ale boierilor de la București, a devenit dramatică. Ar trebui să fim, totuși, surprinși de o asemenea atmosferă? Dacă ne gîndim bine, răspunsul e negativ. De mai mult timp, încă de pe vremea guvernării Văcăroiu, mișcarea sindicală dă semnele unei boli iremediabile. Timp de patru ani, centralele sindicale au demonstrat împotriva regimului Iliescu, pentru că acesta nu accelera reforma. A venit în fruntea țării guvernul Ciorbea. Cabinetul condus de omul jumătate primar — jumătate premier a trecut de îndată la accelerarea reformei. Talpa primului–ministru s-a lipit atît de tare de accelerator că n-o va mai putea desprinde nici izbirea țării de primul stîlp întîlnit în cale. Sindicaliștii simt acum pe pielea lor ce înseamnă accelerarea reformei: prețuri astronomice, șomaj, sărăcie lucie, aplicarea cu brio a principiului fiecare moare cum poate. Altfel spus, sindicaliștii au ocazia de a trăi dezastrul transpunerii în practică a lozincilor strigate timp de patru ani sub ferestrele Palatului Victoria. Cum să mai aibă acum forța de a vorbi, altfel decît în șoaptă, cu executivul ieșit din alegerile de anul trecut? Cum să mai poată neliniști ele, sindicatele, pe fostul lor șef, Victor Ciorbea? E greu de crezut în puterea unei mîinii care se îndreaptă înainte de toate împotriva stindardului pentru care ai luptat timp de patru ani.

Se vorbește întruna, de cîtva timp, de o adaptare a noii Opoziții la realitatea postnoiembristă. Un proces asemănător ar trebui să traverseze și sindicatele. Un proces care trebuie să înceapă prin înlocuirea liderilor ce nu mai au azi forța de a face din dialogul guvern–sindicate altceva decît o bîrfă cu primul–ministru, la o cafeluță, despre reformă.

31 iulie 1997, „Național"

DE LA CERȘEALA VOTURILOR LA AROGANȚA CIOCOIASCĂ

Agitației de vineri, 8 august, i-a urmat liniștea. Izbucnite cu o violență neobișnuită, protestele miilor de salariați de la întreprinderile lichidate s-au potolit. În jurnalul său *Misiune dificilă,* dedicat șederii în România anilor 1945–1947, ca reprezentant al Americii în Comisia Aliată de Control, generalul C.V.R. Schuyler nota în dreptul zilei de 22 februarie 1945:

„Pe plan politic azi a fost liniște. Este caracteristic pentru România, unde lucrurile par adesea a atinge starea de criză, apoi se liniștesc timp de cîteva zile, înainte de a se ajunge la adevăratul punct culminant".

Pătrunzătoarea ipoteză a americanului s-a verificat pînă acum în două momente de răscruce de istorie românească. În februarie 1945, cînd tensiunile s-au soldat cu demisia guvernului Rădescu. În decembrie 1989, cînd, acalmiei de după sîngerosul 17 decembrie timișorean, i-au luat locul uriașele demonstrații bucureștene din 21–22 decembrie, care au dus la fuga lui Ceaușescu. Se va repeta scenariul și în cazul tensiunii provocate de anunțarea punerii sub ghilotină a 17 întreprinderi? Greu de dat un răspuns. Există, totuși, numeroase semne că protestele vor înceta. Bătuți de hăitașii lui Gavril Dejeu, amenințați cu plata pagubelor de către guralivul PD, Traian Băsescu, salariații s-au întors pe la casele lor. Un rol important în liniștirea nemulțumiților l-a luat, alături de tăcerea suspectă a boierilor sindicali, de reacția redusă la un scîncet jalnic a Opoziției, de complicitatea unei mari părți a presei, de manipularea grosolană a opiniei publice prin cele două posturi TV proprezidențiale — **TVR** și **PRO TV** — (un fel de TVR cu fustă scurtă, de i se văd chiloții trandafirii, de top–model disponibil), și vicleana politică a dusului cu zăhărelul. Protestatarii s-au lăsat trași pe sfoară de promisiunea că Guvernul va angaja, la începutul acestei săptămîni, discuții cu directorii întreprinderilor de pe listă. Împăcați cu soarta, ei se vor prezenta la CEC, de unde vor fi trimiși acasă, pe motiv că n-au venit încă listele, chemați a doua zi, și iar respinși politicos, pe motiv că n-au sosit încă banii, pentru ca, spre sfîrșitul săptămînii, funcționarii de la ghișee să le tragă obloanele peste degete. Mai–marii zilei de azi își pot vedea mai departe de treburi. Victor Ciorbea se poate scula, ca de obicei, pe la 11.00, ajungînd la Guvern pe la prînz, după ce a pierdut vreo oră cu

nimeritul picioarelor în cracii adecvați ai nădragilor. Petre Roman, al cărui partid a dovedit încă o dată, prin declarațiile agresive ale lui Traian Băsescu și Nicolae Alexandru — că adjectivul **Democrat** ascunde aroganța ciocoilor de lume nouă, se poate lăfăi mai departe în căsoiul pentru a cărui trecere din mîinile statului în cele ale sale a fost nevoie să moară, în decembrie 1989, peste 1 000 de oameni. Cît despre președintele Emil Constantinescu, plecat în concediu cînd Victor Ciorbea se pregătea să arunce în aer o parte a țării, își va continua plimbările pe malul mării, la ceas de amurg, într-o atmosferă poetică, minuțios aranjată de către sepopiști, ținînd-o de mînă pe doamna inimii sale, Nadia Constantinescu.

N-ar fi prea îngrijorătoare această beatitudine a guvernanților dacă potolirea protestelor muncitorești nu i-ar îmboldi să creadă că acțiunea lor de la sfîrșitul săptămînii trecute a fost un succes. Un succes atît de mare, dătător de paranoia, încît, așa cum declara Victor Ciorbea, sîmbătă, corespondentului BBC la București, Guvernul a decis să procedeze la fel, în perioada următoare și cu întreprinderi mult mai mari decît cele 17, cum ar fi, de exemplu, Combinatul din Galați. Definesc drept îngrijorătoare amețeala în care plutesc, precum bucățile de slănină într-o ciorbă, capetele guvernamentale, deoarece coborîrea tensiunii sociale provocate de lichidarea întreprinderilor îi împiedică să purceadă la un examen sever al felului în care au realizat primul pas către restructurarea întreprinderilor. Cunoscutul scriitor și jurnalist Mircea Iorgulescu a dedicat momentului două analize a căror ascuțime îmi stîrnește o stare de spirit contradictorie. Pe de o parte, bucuria că lumea condeierilor români nu se reduce la lingătorii gleznelor guvernamentale și prezidențiale, pe de alta, invidia față de luciditatea extraordinară a distinsului coleg.

Mircea Iorgulescu a sesizat, printre alte trăsături caracteristice ale atitudinii guvernamentale, un fapt de natură a ne îngrijora nu numai pe noi, românii, dar și pe occidentalii care, neînvățînd nimic din tragica lecție albaneză, continuă să le caute în coarne mai-marilor zilei de la București. E vorba de mentalitatea bolșevică pe care au dovedit-o guvernanții în cazul trecerii la restructurarea economiei românești. Puținii jurnaliști din România cărora nu le tremură urechile la auzul numelor lui Victor Ciorbea și Emil Constantinescu au remarcat felul aberant în care s-a acționat în chestiunea lichidării celor 17 întreprinderi. Măsura a fost luată peste noapte. Fără o minimă analiză prealabilă a efectelor sociale și economice ale detonării unor nuclee vitale pentru populația unor întregi zone ale țării. Pe parcursul campaniei electorale, în aceste întreprinderi nu mai aveai loc de Emil Constantinescu, Victor Ciorbea, Petre Roman și alți jinduitori de putere. Ca niște amorezi de mahala, aceștia nu osteneau a împărți în dreapta și în stînga vorbe dulci pentru a smulge cît mai multe voturi. I-a mai văzut cineva de atunci prin aceste întreprinderi? Firește că nu. Odată parveniți la

putere, acești corupători ai minorelor politice numite alegătorii români s-au retras să se desfete în palatele din București, de la Scroviștea și de la Neptun. Mai grav, înainte de luarea măsurii, întreprinderile vizate n-au făcut obiectul nici unei analize temeinice la fața locului. Amintindu-și de vremurile de procuror, cînd trimitea oamenii la pușcărie, fără să-i vadă la față, doar pe baza dosarului de pe birou, Victor Ciorbea a lăsat pe drumuri 30 000 de salariați doar în urma unei simple lecturi a unui tabel cu cifre. Așa cum s-a arătat și în unele jurnale, mulți dintre conducătorii întreprinderilor de pe listă au aflat de la televizor că trebuie să pună lacătul la poarta unității. Pentru a defini o asemenea formulă aberantă de lucru a unor politicieni care pînă mai ieri cerșeau voturile românilor, promițîndu-le că de acum înainte nu guvernații, ci guvernanții se vor sacrifica, Mircea Iorgulescu apelează la o metaforă: **„...în viziunea Guvernului reforma structurală începe ca și cum s-ar lansa o sondă spațială la un minut anume, cînd se comandă START".** Prin această formulă iresponsabilă de a concepe un proces atît de complicat cum e restructurarea economiei românești, Mircea Iorgulescu explică explozia de mînie a salariaților. Noi însă credem că această formulă va avea consecințe mult mai grave decît violențele înregistrate vineri. Economia, chiar și cea moștenită de la Ceaușescu, e un teritoriu complex, în care problemele nu se rezolvă prin anunțarea la televizor a lichidării unor întreprinderi cu pierderi. Vom vedea, peste cîteva luni, că închiderea acestor unități, făcută la plesneală, fără o analiză temeinică a cauzelor și consecințelor, nu va îmbunătăți, ci va înrăutăți starea economiei autohtone. Firmele cu care aceste întreprinderi aveau contracte în derulare vor da faliment, sporind numărul șomerilor. În multe locuri, de existența uneia din întreprinderile de pe listă depinde viața unei întregi zone. Închiderea ei va afecta nivelul de trai nu numai al celor trimiși în șomaj, dar și al altor categorii de cetățeni: de la salariații magazinelor care nu vor mai avea ce să vîndă pînă la angajații instituțiilor cu profil social sau cultural.

Mulți au pus felul aberant în care s-a procedat în acest prim moment al reformei structurale pe seama diletantismului care definește actuala Putere. Fără a exclude și această cauză, noi credem că e vorba de o altă explicație. Brutalitatea cu care s-a luat măsura, brutalitate denunțată de Mircea Iorgulescu într-una din analizele sale, își are rădăcinile în mentalitatea dictatorială a noii Puteri. Lui Emil Constantinescu, lui Victor Ciorbea, lui Petre Roman puțin le pasă de posibila reacție a românilor. Tălpile lor, vîrîte în pantofi scumpi, stau apăsat pe grumazul țării. România e condusă prin ordonanțe de urgență, Parlamentul fiind practic dizolvat. Adversarii regimului Constantinescu sînt arestați pentru acuzații minore, vîrîți cu mîinile în cătușe și arătați la televizor. Exact cum a procedat Sali Berisha, dictator albanez mult timp ținut în brațe de occidentali, cu adversarul său

politic, Fatos Nano, aruncat în închisoare sub pretextul luptei împotriva corupției. Cum excelent remarcă Mircea Iorgulescu, toți cei ce îndrăznesc a critica acțiunile Puterii sînt etichetați drept dușmani ai reformei, cu o ură amintind de **„mînia proletară"** a bolșevicilor împotriva celor ce nu credeau în viitorul luminos promis de Lenin. Nu întîmplător a fost adus la PRO TV, pentru a-i bește pe protestatari, Silviu Brucan, cel ce în 1947 cerea nici mai mult nici mai puțin decît condamnarea la moarte a lui Iuliu Maniu și a celorlalți fruntași PNȚ. Ieri, Silviu Brucan eticheta drept **„dușmani al poporului"** pe toți cei ce se împotriveau industrializării socialiste. Azi, îi acuză în aceiași termeni pe cei ce se împotrivesc aruncării în aer, fără nici o analiză prealabilă, a întreprinderilor la a căror ridicare el a contribuit doar cu gura. Singura diferență e că ieri, Silviu Brucan făcea asta în posomorîtul oficios al PCR, „Scînteia". Azi o face la veselul post PRO TV. Vorba aia: **Te uiți și cîștigi!** Chiar dacă, uitîndu-te, dai cu ochii de înrăitul bolșevic Silviu Brucan!

11 august 1997, „Național"

O DOAMNĂ CĂREIA I-AȘ PUTEA SPUNE: FĂ!

Dînd nas în nas cu mine, după emisiunea la care Zoe Petre a venit, trimisă de Emil Constantinescu, să-mi dea cu linia peste dește, pentru că acestea își permit să nu fie unsuroase cu președintele, un cunoscut m-a mustruluit zdravăn: — Nu te înțeleg de ce-ai lăsat-o să te ia mai ceva ca la Comitetul de partid? De ce nu i-ai zis, tăindu-i-o scurt: fă!? — Bine, bine, am îngăimat eu, lovit de năstrușnicia ipotezei, dar Zoe Petre e o doamnă. Cum să spui fă unei doamne, proprietară nu numai a titlului de consilier prezidențial, dar și de profesoară universitară? — Ce doamnă?! mi-a replicat interlocutorul. N-ai văzut ce ți-a reproșat Anton Uncu în „România liberă"? Doamna, de ale cărei sfaturi depinde, scurse în urechile prezidențiale, soarta României, s-a pretat la un fals grosolan. S-a răstit la tine pentru un articol iscălit de un altul. Și tu, în loc s-o oprești pentru a-i reaminti, ca unei distinse profesoare ce e, că nu poți acuza pe Nicolae Iorga de ceea ce a scris Mihail Roller, ai tăcut. Chiar dacă violent, distinsul meu cunoscut avea dreptate. Sfetnicul numărul unu al președintelui se pretase la o jonglerie de Alba-Neagra. Mă făcuse răspunzător de adevărul unui text pe care nu numai că nu-l semnasem, dar nici nu-l văzusem înainte de publicare, dat fiind că nu dețin, la cotidianul „Național", nici măcar funcția de corector. În plus, stimabila doamnă, ajunsă unul din oamenii importanți în stat, după noiembrie 1996, pentru că românii au dat crezare palavrelor electorale cu **adevărata democrație,** cu **adevărata libertate** a presei, îmi recomanda ca, înainte de a gîndi, să dau telefon la Cotroceni și să întreb dacă e voie. Cu toate acestea, nu-mi regret prestația de la emisiunea respectivă. Resping și acum, într-o încăpățînare de catîr, posibilitatea de a mă fi coborît la țățismul către care mă îmbia interlocutoarea. Cred că mi-ar fi fost rușine de mine însumi pînă la sfîrșitul vieții, dacă aș fi îndrăznit să-i spun unei doamne profesoare, în direct, sub privirile uluite ale telespectatorilor, fă!

Nu aceeași reținere aș avea-o însă față de o altă cetățeancă a Republicii România. E vorba de Gabriela Adameșteanu, minijurnalistă și midiscriitoare, șefa unei publicații care și-a asigurat pînă acum existența nu prin tiraj, ci culcîndu-se cu tot felul de Societăți și Fundații. Într-un articol din oficiosul guvernamental „România liberă", Gabriela Adameșteanu se

ocupă de o emisiune de la TVR, emisiune în care, sub bagheta lui Vartan Arachelian, am dezbătut împreună cu Florin Constantiniu, Cristian Troncotă și Mircea Suciu, dezvăluirile senzaționale, de după prăbușirea comunismului, despre viața personală a liderilor bolșevici. Las la o parte strîmbăturile de nas ale iscălitoarei la cele spuse în emisiune. Gabrielei Adamesteanu îi pute a nostalgie comunistă afirmațiile lui Florin Constantiniu despre severitatea pe care și-o impusese Stalin în viața sa personală. Ea, care, potrivit lui Paul Goma, din memoriile publicate sub titlul *Jurnal de noapte–lungă*, pe vremea comunismului, aflată la Paris, îi răspundea țeposului scriitor și soției sale la îndemnul de a face un gest anticomunist: **„Ce vreți, mi-e frică, na! Mi-e frică, de fac pe mine...“**. Directoare de revistă pe care o citește doar șunca în care o împachetează producătorii din piață, Gabriela Adamesteanu acuză emisiunea lui Vartan Arachelian de inadecvare la actualitate. În timp ce protestele muncitorilor lăsați pe drumuri de guvernanți luau amploare, TVR dezbătea — vezi Doamne! — viața privată a liderilor comuniști. I-aș putea răspunde că prin această acuzație n-atinge, în planul talentului publicistic, nici măcar nivelul unei nituitoare. Dezbaterea organizată de Vartan Arachelian a fost cum nu se poate mai actuală. În timp ce la Ploiești și la Valea Călugărească era cît p'aci să curgă sînge, în timp ce țara se afla în starea de șoc provocată de anunțul lichidării a 17 întreprinderi, Emil Constantinescu, un lider ales în chip democratic și nu ajuns șef de stat, ca bolșevicii, printr-o lovitură de palat, se plimba senin pe malul mării. Conducătorii comuniști îndemnau pe români să ducă o viață aspră, plină de sacrificii pentru țară. Emil Constantinescu a învins în alegeri făgăduind românilor că va urma o perioadă în care nu guvernații, ci guvernanții se vor sacrifica. La cîteva luni de la aceste făgăduieli, s-a văzut limpede ce înțelegea candidatul CDR prin această promisiune. Celor peste 30 000 de salariați din întreprinderile lichidate li se cerea să se sacrifice de dragul reformei. Emil Constantinescu se sacrifica și el. Plimbîndu-se pe malul mării!

Nu asta m-a șocat însă la tableta „Inadecvare“ semnată de Gabriela Adamesteanu în „România liberă“ din 14 august 1997, ci altceva, mult mai grav. Distinsa doamnă, ajunsă la o înfățișare cînd nu mai interesează, ca femeie, nici măcar pe marinarii stătuți cîteva luni departe de țărm și de o fustă, purcede la o mică găinărie. Pentru a demonstra inadecvarea TVR la realitatea României de azi, autoarea raportează emisiunea de luni la emisiunile puse la cale, în aceeași seară, de televiziunile particulare. Ea se referă astfel la dezbaterea de la TELE 7 abc despre lista celor 17 întreprinderi, la interviul luat de PRO TV lui Sorin Dimitriu, la ediția specială a emisiunii „Milionarii de la miezul nopții“, organizată cu directori de jurnale și comentatori politici. Pentru a-i ieși perfida acuzație la adresa emisiunii lui Vartan Arachelian, Gabriela Adamesteanu lasă să se înțeleagă că dezba-

terea de la Antena 1 ar fi avut loc în același timp cu discuția de la TVR. Ediția specială a „Milionarilor..." s-a petrecut însă vineri seara. Pentru ca cititorul să nu-și dea seama de falsul comis de Gabriela Adameșteanu, autoarea nu mă menționează printre participanții la dezbaterea de la **Antena 1**. Dacă ar fi făcut-o, firește că oamenii s-ar fi întrebat cum de-a fost posibil să fiu, în același timp, și la TVR și la Antena 1.

O mică găinărie a Gabrielei Adameșteanu care, fiind, prin raportare la Zoe Petre, o neica–nimeni în plan cultural, merită s-o tratez ca pe o doamnă căreia i-aș putea spune: fă!

18 august 1997, „Național"

GENIALA CĂDERE ÎN FUND A PREȘEDINTELUI CONSTANTINESCU

Potrivit ultimului sondaj de opinie, președintele continuă să conducă autoritar în toate topurile. La capitolul **Notorietate** e pe primul loc, cu 97%, în timp ce Ion Iliescu ocupă locul trei. Răspunsul la întrebarea: **„Cîtă încredere aveți în următoarele personalități?"** îl desemnează pe Emil Constantinescu drept singurul politician la care scorul dintre **Multă** și **Foarte multă** și **Puțină** și **Foarte puțină** e pozitiv: 57 la 40%. Pentru a ne face o imagine a uriașei simpatii de care se bucură președintele, să precizăm că Victor Ciorbea înregistrează un scor de 43 la 53%, Ion Iliescu, de 22 la 72%, Petre Roman, de 32 la 61%, iar Regele Mihai, de 16–70%. Capitolul: **„Dacă duminica viitoare ar avea loc alegeri prezidențiale și și-ar depune candidatura aceleași personalități ca în noiembrie 1996, dv. cu cine ați vota?"** îl desemnează drept învingător pe Emil Constantinescu, cu 56%, în timp ce Ion Iliescu, ocupantul locului doi, are doar 16%. Un alt capitol, desemnat de întrebarea: **„Necunoscînd, în prezent, candidații la viitoarele alegeri prezidențiale, dvs. pentru care din personalitățile politice ați opta să fie ales președinte al României?"** îi dă lui Emil Constantinescu tot locul întîi, cu 42%, urmat de Teodor Meleșcanu, cu 16% și Ion Iliescu, cu 15%. Cum se explică această situare a lui Emil Constantinescu în topul simpatiei populare, deasupra tuturor celorlalți politicieni ai momentului? Răspunsul, pe care l-am dat și în alte editoriale anterioare, e foarte simplu. Întregul efort al lui Emil Constantinescu s-a concentrat, după noiembrie 1996, permanentei îmbunătățiri a imaginii sale publice. În realizarea acestui țel, președintele a dovedit și dovedește un talent ieșit din comun.

Cu un an în urmă, cînd nu se declanșase oficial campania electorală, Emil Constantinescu a fost invitatul Seratei muzicale a lui Iosif Sava. După vizionarea casetei cu înregistrarea dialogului, am scris și publicat, sub titlul **„Un spectacol fascinant: Emil Constantinescu"**, trei editoriale succesive dedicate felului în care liderul CDR se desfășurase pe parcursul emisiunii. Era o vreme cînd puțină lume paria pe victoria în alegeri a lui Emil Constantinescu. Adversarii, în frunte cu Ion Iliescu, îl tratau cu dispreț. Prietenii, din presă și din politică, îl îngăduiau, miloși, în ipostaza de etern perdant

al bătăliilor electorale. Atenta scrutare a prestației lui Emil Constantinescu din cadrul emisiunii m-a făcut să tresar. Omul nu mai era slăbănogul politic din 1992, cel despre care mulți spuneau c-a fost desemnat dinadins drept adversar al lui Ion Iliescu, pentru ca liderul PDSR să aibă pe cine zdrobi și în noiembrie 1996. Măiestria cu care Emil Constantinescu a evitat toate capcanele întinse de Iosif Sava, transformarea unei emisiuni culturale într-un spațiu electoral cu o subtilitate ce făcea imposibilă orice acuzație de politizare a dialogului, sinceritatea jucată cu strălucire m-a convins că mă aflu în fața celui ce-l va învinge în alegeri pe Ion Iliescu prin excepționala valoare a spectacolului dat în cadrul campaniei electorale. De atunci, relația mea cu Emil Constantinescu a înregistrat suișuri și coborîșuri. La ora actuală, cînd mulți dintre cei ce-l beșteleau înainte de a ajunge președinte îl alintă de dimineața pînă seara, mă număr printre condeierii extrem de severi cu Emil Constantinescu. Asta nu înseamnă că mi-am schimbat punctul de vedere afirmat răspicat în serialul despre prestația lui Emil Constantinescu la emisiunea lui Iosif Sava. Rămîn convins că, și după ce a ajuns președinte, adică după ce s-a terminat campania electorală, Emil Constantinescu poate constitui subiectul unui studiu avînd drept titlu: **„Un spectacol fascinant: Emil Constantinescu"**. Pentru că, incontestabil, felul în care președintele lucrează și acum la continua îmbunătățire a imaginii sale publice reprezintă un spectacol fascinant.

Nu vreau să reiau aici radiografiile, făcute în alte editoriale, felului în care Emil Constantinescu acționează pentru a urca, de la o zi la alta, în topul simpatiei populare. Mă voi opri doar asupra ultimei întîmplări — cea cu vizita la Săftica — întîmplare relatată pe larg și comentată de întreaga presă. Au fost condeie dispuse să declare în scris că faptele marcante ale vizitei au știrbit imaginea președintelui. După opinia mea, de condeier care urmărește, cu un surîs amuzat, toate abilitățile lui Emil Constantinescu pentru a se contura ca singura personalitate adevărată într-o lume de rahitici politici, descinderea la antrenamentul lotului național de fotbal a fost o lovitură excepțională. Judecată la rece, din unghiul de vedere al efortului de îmbunătățire a imaginii publice, vizita a fost un nou spectacol pus la cale de Emil Constantinescu. În ultimul timp, domnia sa a fost ținta unei campanii de presă menite a-l înfățișa drept un președinte încercat de gusturi ciocoiești. Ce mișcare mai eficientă putea fi gîndită, pentru a contracara pericolul unei asemenea impresii, decît descinderea, fără protocol, în mijlocul fotbaliștilor din lotul național?! Întîi și întîi că, alegînd această deplasare, președintele și-a asigurat ceea ce se numește acoperirea mediatică. Bun cunoscător al faptelor de care se interesează presa obsedată de tiraj, președintele și-a dat seama că un popas în mijlocul muncitorilor de la o întreprindere n-ar fi avut șansa de a ocupa prima pagină a tuturor gazetelor și locul de frunte în buletinele de știri ale tuturor televiziunilor.

Fotbalul interesează pe toată lumea. Împinse de acest adevăr, gazetele și televiziunile s-au năpustit să prezinte pe larg vizita. O dată asigurat interesul presei, președintele și-a calculat abil și următorul moment: cel mai important pentru contracararea ipostazei de statuie în viață. Sub privirile uimite ale camerelor de luat vederi, ale jurnaliștilor prezenți, domnia sa s-a îmbrățișat cu fotbaliștii, a dat cu piciorul în minge, a povestit amintiri de chibiț. Mișcarea genială, mărturisind o abilitate de invidiat în materie de imagine publică, a constituit-o celebra căzătură în clipa cînd a lovit mingea cu piciorul. Televiziunile și jurnalele au propagat imaginea în întreaga țară. Punct ochit: președintele n-are ambiții de dictator posomorît, care se teme să fie surprins în altfel de atitudini decît cele de statuie ecvestră. Punct lovit: românii și-au zis: președintele e un om ca toți oamenii, nu se teme să fie prezentat întregii țări căzînd în fund în timp ce dă în minge. Cum de s-a putut scrie că se scaldă înconjurat de scafandri și că-și face veacul la Scroviștea?

În aceeași zi, Emil Constantinescu le primea pe soțiile marinarilor abandonați în porturi străine și, ascultîndu-le plîngerile, ca și cum abia atunci ar fi aflat de această situație, a convocat o ședință de urgență la Cotroceni cu miniștri, parlamentari și factori ai administrației locale, impunînd rapid, cu o spectaculoasă autoritate, măsuri pentru ca doleanțele bietelor neveste să fie îndeplinite. Impresia căutată cu lumînarea: om din popor, președintele poate trece rapid, de la copilăreala de-a da cu piciorul în mingea de fotbal la severitatea față de impasibilitatea cu care factorii responsabili tratează dureroasa dramă a marinarilor români!

Miercuri, 3 septembrie 1997, am asistat la un nou moment din spectacolul regizat și interpretat de Emil Constantinescu, din clipa cînd s-a angajat în campania electorală, spectacol ce-ar putea purta titlul: **„Un om între oameni"**. Ca modest specialist în imaginea publică a personalităților, nu pot decît să aplaud căzătura în fund a președintelui. Ca om care nu știu ce urmărește Emil Constantinescu prin acest efort extraordinar de a-și spori zilnic zestrea electorală, îmi permit să cad niței pe gînduri.

5 septembrie 1997, „Național"

CAZUL ADRIAN SEVERIN — STALINGRADUL REGIMULUI CONSTANTINESCU

Adrian Severin se poate mîndri c-a fost, preț de vreo săptămînă cel mai așteptat om din istoria noastră postdecembristă. După declarația potrivit căreia lideri de partide și directori de mari jurnale sînt agenți ai unor servicii străine de spionaj, șeful diplomației noastre s-a urcat în avion și a plecat la New York. În absența domniei sale, România a dat să se reverse de atîta clocot peste hotarele stabilite prin Conferința de pace de la Paris din 1947. În interviul din „Azi" domnia sa scrisese negru pe alb:

„Faptul că acum sînt la putere mi-a oferit accesul la o serie de date și documente secrete și, după ce-am văzut cu ochii mei probe indiscutabile atestînd că vreo doi–trei directori ai unor cotidiane de mare tiraj sînt agenți ai unor servicii străine, că vreo doi șefi de partid celebri, și chiar prețuiți, sînt și ei agenți străini bine finanțați din afară (...) m-am simțit — paradoxal — mai liniștit".

Cînd au avut în față această declarație, politicieni, jurnaliști, șefi ai serviciilor secrete românești, cetățeni simpli au simțit nevoia s-o citească de vreo cîteva ori. Textul nu apelează, sub semnul obiceiului pămîntesc, la formulările prudente, lesne de retractat, **am impresia că, s-ar putea bănui că, nu-i exclus.** El spunea limpede, fără echivocul tradițional, că un cetățean al României de azi văzuse cu ochii lui **„probe indiscutabile".** Acest cetățean nu era un fitecine. El se numea Adrian Severin. Om la locul lui, de 43 de ani, cu familie de întreținut. Politician cu o experiență redutabilă: membru CPUN în 1990, vicepreședinte al FSN, secretar de stat pentru Privatizare în Ministerul Economiei Naționale, ministru de stat, asistent al primului–ministru pentru relația cu Parlamentul în guvernul Roman, președintele Agenției Naționale pentru Privatizare și Dezvoltarea Întreprinderilor mici și mijlocii sub guvernarea Stolojan, fruntaș al Partidului Democrat. La ora declarației sale scrise, Adrian Severin era unul dintre cei mai importanți oameni din România: lider al unui partid de guvernămînt, ministrul Afacerilor Externe, viceprim–ministru, membru al Parlamentului. Raționamentul din capetele tuturor a luat viteza luminii. E imposibil ca un asemenea om să se lanseze în astfel de opinii grave atît pentru stabilitatea internă, cît și pentru imaginea României în lume, numai de dragul de a se

vorbi despre el. De așa ceva e în stare Claudia Schiffer, ale cărei picioare exemplare o scutesc să se mai gîndească o clipă înainte de a deschide gura. E suficient să-i vezi coapsele pentru a uita prostia debitată cu cîteva clipe mai înainte. Bazați pe acest raționament, jurnaliștii s-au năpustit asupra lui Adrian Severin, convinși că ziarul „Azi" i-a răstălmăcit spusele. Șeful diplomației românești n-a retractat o virgulă din cele afirmate. Atît la conferința de presă de la Ministerul de Externe, cît și la ședința Consiliului Suprem de Apărare a Țării, el a confirmat declarația tipărită.

Întreaga țară avea astfel toate motivele să-l aștepte pe Adrian Severin cu sufletul la gură. Deși unii s-au întrebat de ce fruntașul PD n-a dat publicității, dacă nu în cadrul interviului, atunci măcar în zilele următoare, înaintea plecării spre New York, **„probele indiscutabile"**, văzute cu ochii lui, cei mai mulți i-au acordat circumstanțe atenuante. Omul n-o fi avut răgazul necesar pentru a căuta, prin seifuri, unde le ține bine păzite, **„probele indiscutabile!"**. Avea de ales între a pleca la Reuniunea ONU, pentru a reprezenta România, și a rămîne acasă, pentru a găsi documentele. Interesele naționale cerînd neapărat prezența fizică a lui Adrian Severin la New York, șeful diplomației s-a văzut obligat, nu fără o strîngere de inimă, să amîne, pentru vreo săptămînă și ceva, dezvăluirea publică a documentelor. Lesne de explicat, în aceste condiții, încordarea cu care i-a fost așteptată întoarcerea de peste Ocean. Toată lumea era sigură că, la revenirea pe pămînt românesc, ministrul nostru de Externe va da publicității numele suspecților și **„probele indiscutabile"** pe care le văzuse cu înalții săi ochi. Exista, firește, riscul unui scandal uriaș. N-ar fi fost exclus ca documentele să se fi dovedit niște falsuri ordinare, Adrian Severin căzînd în capcana unei intoxicări. N-ar fi fost nimic grav. Dacă documentele ar fi fost adevărate, acuzații și-ar fi dat demisia din funcțiile ocupate. Oricît de dureroasă ar fi fost pentru ei și pentru întreaga țară această decizie. Dacă ar fi fost false, Adrian Severin și-ar fi cerut scuze. Presa, opinia publică ar fi reclamat, alături de domnia sa, o anchetă severă spre a vedea cine-și poate permite să se joace primejdios cu astfel de chestiuni care ating siguranța națională.

Cum nimeni nu se îndoia de un asemenea deznodămînt, acest colț din Balcani numit România a devenit, în așteptarea lui Adrian Severin, scena publicării sau șoptirii a tot felul de liste, de daturi cu presupusul, de ipoteze, de scenarii. Atmosferei de tulburare națională urma să i se pună capăt prin întoarcerea lui Adrian Severin. Miercuri, 1 octombrie 1997, Adrian Severin revine la București. Pe aeroportul Otopeni, buluc de jurnaliști. Aici însă, stupoare de proporții! Distinsul așteptat declară că nu poate oferi opiniei publice nici numele spionilor, nici documentele. Potrivit discursului său, probele au fost transmise serviciilor secrete românești pentru a fi verificate. Din această clipă, în sufletul jurnaliștilor, politicienilor, al milioanelor

de români, a încolțit o bănuială incredibilă, refuzată, totuși, de rațiune: **ADRIAN SEVERIN N-ARE NICI O DOVADĂ!** Pur și simplu domnia sa a lansat niște vorbe în vînt, fără nici o acoperire, sub imboldul, greu de stăpînit, de a deveni cu orice preț vedeta clipei. Pe măsura trecerii zilelor, bănuiala se confirmă. Nici la Ediția specială a TVR, nici la emisiunea Antenei 1, „Milionarii de la miezul nopții", Adrian Severin nu dezvăluie numele și probele. Același lucru se întîmplă și la Consiliul Politic al PD, și la ședința de guvern. Fruntașul social–democrat lasă impresia unui om ajuns la strîmtoare. A făcut o gafă de proporții, cu consecințe extrem de grave, și acum încearcă să scape. Prin subterfugii jalnice. Întoarcerea ca la Ploiești, ca să-i zic așa, e indiscutabilă. Adrian Severin susține acum că nu s-a referit la documente, ci la **„probe informative"**, c-ar putea fi vorba de o **„exploatare în orb"**, că **„numai serviciile specializate se pot pronunța"**, că, în ultimă instanță s-a referit la **„un fenomen"**. Un adevărat politician, un adevărat bărbat, conștient de efectele greșelii comise, și-ar fi dat demisia. Adrian Severin e, neîndoielnic, un adevărat politician. Dar un politician de la Porțile Orientului. Cînd s-a mai văzut aici, la Porțile Orientului, politician capabil să-și dea demisia în clipa cînd realizează c-a făcut o prostie și că trebuie să plătească pentru ea?! Ministrul Afacerilor Externe știe bine psihologia noastră de consumatori de ciorbă de burtă. Peste puțin timp, totul se va uita. Iar domnia sa, după ce și-a făcut numărul de vedetă, după ce-a stîrnit o tulburare de proporții în întreaga țară, își va vedea mai departe de treburi. Totul e să reziste cîtva timp.

Că Adrian Severin socotește astfel nu e de mirare. Șapte ani de democrație cu miros de mititei l-au convins că sîntem țara lui **merge și așa!** În orice alt loc din lume, după o asemenea gafă, un politician și-ar trage un glonț în tîmplă. La noi însă, el poate să doarmă liniștit, fără a fi tulburat o clipă că, ieșind pe stradă, va fi întîmpinat de hohotele de rîs ale unei țări întregi. De mirare e altceva. Deși gafa lui Adrian Severin e de o evidență zdrobitoare, nimeni nu-i cere plecarea din funcție. Mai mult, colegii săi de partid și colegii săi din guvern se străduiesc din răsputeri s-o acopere. Nu de altceva, dar Adrian Severin **e de-al nostru.** Și dacă **e de-al nostru,** el trebuie apărat. Chiar dacă a pus la îndoială, prin gafa sa, imaginea României în lume, percepută din nou, după scandalul Adrian Severin, drept cea a unei țări unde funcționează alte reguli decît cele din Europa civilizată. Chiar dacă a afectat grav siguranța națională, aruncînd suspiciuni de neiertat asupra întregii clase politice și jurnalistice din prezent. Chiar dacă nu ne mai poate oferi nici o încredere ca șef al diplomației. Cine ne garantează că, sub semnul acestei nevoi bolnăvicioase de a fi vedeta clipei domnia sa nu va declara, în plenul Adunării Generale a ONU, că România fabrică în secret bomba atomică sau că se pregătește să invadeze una din țările vecine?!

În noiembrie 1996 s-au făgăduit poporului român multe lucruri. S-au promis miliarde de dolari veniți pe gratis, ca valurile unui fluviu, din străinătate. S-au promis 15 000 de specialiști CDR, gata să pună țara pe roate. S-a promis, de asemenea, și un alt fel de a guverna. Regimul Iliescu a fost acuzat, pe drept cuvînt, pentru bălmăjeala ridicată la rangul de politică de stat. Timp de șapte ani s-a cerut, în stradă, în Parlament și în presă, spunerea adevărului despre evenimentele din decembrie 1989, despre întîmplările de la Tîrgu Mureș, despre mineriade. De fiecare dată regimul Iliescu a refuzat să risipească ceața de pe aceste momente, susținînd că astfel de mistere nu le vor dezlega decît istoricii. Noua Putere s-a angajat solemn că nu va mai avea odihnă pînă nu va dezlega așa-zisele enigme din ultimii șapte ani. Evident, ea a făgăduit că în perioada guvernării sale nu va mai admite apariția unor noi așa-zise enigme, enigme care nu sînt altceva decît adevăruri ascunse de complicități murdare la nivel înalt. Iată noua Putere, iată noul regim, confruntate cu un mister în genul blestematelor mistere din anii Iliescu! Și în loc să-l dezlege în chip tranșant — obligîndu-l pe Adrian Severin sau să dea publicității probele pe care le-a văzut cu ochii lui, sau, dacă nu le are, să demisioneze — regimul Constantinescu se străduiește din răsputeri să înăbușe scandalul. Așa cum prevedeam în editorialul **„Testul Severin"**, publicat în 24 septembrie 1997, deși conștientă că ministrul Afacerilor Externe a făcut afirmații fără nici o acoperire, deși realizează efectele catastrofale, pentru atmosfera morală din România, pentru imaginea țării în lume, ale afacerii de prost-gust cu spioni infiltrați în cercuri înalte, noua Putere a ales, asemenea celei anterioare, calea înăbușirii cu orice preț a scandalului. Cum să mai credem atunci în făgăduiala că va dezlega enigmele revoluției, ale mineriadelor, destul de complicate prin trecerea timpului, cînd o enigmă atît de simplu de rezolvat — are sau nu Adrian Severin probe în sprijinul acuzațiilor sale — e sporită printr-o complicitate dubioasă?! Conducerea PD a bălmăjit-o. Guvernul a evitat să tranșeze chestiunea. Mai mult ca sigur, comisiile parlamentare, care și-au anunțat hotărîrea de a-l chema pe Adrian Severin la ordin, vor accepta și ele, asemenea Partidului Democrat, asemenea Guvernului, subterfugiile ieftine ale ministrului nostru de Externe. Furată de alte evenimente senzaționale, presa va lăsa și ea baltă întreaga afacere.

A mai rămas să se pronunțe Emil Constantinescu. Dacă și președintele o va scălda, evitînd somarea lui Adrian Severin să dea publicității documentele sau, dacă nu le are, să demisioneze, atunci, așa cum arătam în editorialul din 24 septembrie 1997, cazul Adrian Severin va dovedi românilor că noiembrie 1996 n-a schimbat nimic în felul de a guverna. Asemenea fostei, noua Putere stă pînă-n gît în noroiul pe care-l invoca, cu

atîta patetism Adrian Severin cînd se referea, în interviul său, la viața politică din România de azi.

Scandalul Adrian Severin va deveni, în acest caz, Stalingradul regimului Constantinescu.

6 octombrie 1997, „Național"

O PREMIERĂ ÎN ISTORIA ROMÂNIEI: ELEVII DEMONSTREAZĂ ÎMPOTRIVA PROSTIEI

Pe 23 septembrie 1997, Ministerul Educației Naționale a difuzat un Comunicat de presă în care anunța noile reglementări privind organizarea bacalaureatului din sesiunea 1998. Printre altele, textul, iscălit de ministrul Virgil Petrescu, preciza că **„fiecare elev este obligat să-și susțină toate probele orale într-o singură zi"**. Potrivit aceluiași Comunicat, probele orale vor fi în număr de cinci. Așadar, în virtutea noilor reglementări privind organizarea bacalaureatului din sesiunea 1998, un elev ar trebui să susțină în aceeași zi cinci examene. Nu trebuie să fii ministru al Educației Naționale pentru a-ți da seama că o asemenea obligativitate reprezintă, din toate punctele de vedere, o aberație. Pînă și un handicapat mental ar realiza că nu numai un elev, dar și un academician ar paraliza la știrea că trebuie să dea în aceeași zi cinci examene. Un examen, fie el și de bacalaureat, presupune, pe lîngă cunoștințele necesare, și o rezistență psihică. Și dacă proba ar fi doar trecerea străzii la culoarea verde a semaforului, candidatul, indiferent de pregătire, vîrstă, personalitate în general, ar avea emoții. Iată-ne, așadar, grație prețioasei inteligențe a ministrului Educației Naționale, în fața unei situații imposibile din punct de vedere omenesc. Un elev ar fi obligat, potrivit reglementărilor privind organizarea bacalaureatului, să suporte într-o singură zi emoțiile a cinci examene. E lesne de bănuit că acest elev nu numai că nu va reuși să treacă infernul cultural și psihologic al celor cinci încercări, dar, mai mult, el ar risca, dacă ar accepta reglementarea, să fie dus seara, după faza orală a examenului de bacalaureat, direct la balamuc. Se va consuma atît de tare din punct de vedere psihologic, încît nu va mai ști nici măcar cum îl cheamă!

Cel ce a pus la cale această aberantă reglementare e ministrul Educației Naționale. Un cetățean care nu numai prin ipostaza sa de demnitar, dar și de intelectual, ba chiar și de simplu om, își putea da seama că textul iscălit e o prostie demnă de a intra în antologia năzbîtiilor la nivel înalt. Domnul cu numele de Virgil Petrescu, membru al cabinetului Ciorbea, și-a asumat totuși, în deplinătatea facultăților mentale fiind, această prostie.

Elevii nu sînt prea mari consumatori de știri. Explicabil, așadar, că ei n-au reacționat imediat la aiuritoarea obligativitate. Abia după ce, grație profesorilor, și-au dat seama ce li se pregătea, au realizat prostia meșterită la nivel înalt. Și această prostie li s-a părut atît de lătăreață, atît de sfidătoare a bunului simț, încît au ieșit cu miile în stradă. De cîteva zile, Bucureștiul și alte mari orașe din țară sînt scenele neîntreruptelor demonstrații ale elevilor împotriva obligativității de a susține cinci probe orale într-o singură zi. Prin ieșirea lor în stradă elevii vor ca Ministerul Educației Naționale să renunțe la această aberantă reglementare. În același timp, chiar dacă n-o recunosc direct, elevii demonstrează împotriva prostiei făcute de un membru al cabinetului Ciorbea. Ne aflăm astfel în fața unei premiere în istoria României: o mișcare de protest nu împotriva durității, a violenței mai–marilor zilei, ci împotriva prostiei la nivel înalt. Prin mitingurile spontane care au zguduit întreaga țară, elevii au reușit ceea ce n-au putut să facă jurnaliștii, politicienii, sindicaliștii, organizațiile non–guvernamentale, întreaga Opoziție cu Ion Iliescu la un loc. Să atragă atenția tuturor românilor asupra unei caracteristici definitorii a noii Puteri: promovarea prostiei la rang de politică de stat. Le-a ieșit acest lucru nu numai îndreptînd privirile spre o măsură care, neinteresînd marea majoritate a populației, a trecut neobservată, dar și obligîndu-l pe ministrul Educației Naționale să facă o nouă prostie triumfală. E vorba de declarația potrivit căreia Comunicatul privind susținerea celor cinci probe orale într-o singură zi a fost lansat de către minister, **„doar pentru a testa reacția elevilor, părinților și profesorilor“.**

Să ne așezăm pe scaun, pentru că altfel riscăm să cădem pe podele, leșinați de stupoare, la auzul unei asemenea declarații. Potrivit lui Virgil Petrescu, domnia sa era conștient că știrea despre susținerea celor cinci probe orale merită calificativul de prostie incomensurabilă. Cu toate acestea, ministrul a iscălit și difuzat Comunicatul. De ce? Pentru a vedea cum reacționează elevii, părinții și profesorii la o prostie! Explicația dată de Virgil Petrescu ne întărește în convingerea că anunțarea obligativității elevilor de a susține cinci examene într-o singură zi se înscrie perfect în logica domnului ministru. Distinsul membru al cabinetului Ciorbea și-a propus să demonstreze românilor că în materie de prostie la nivel înalt nu există hotare. Cum adică știrea a fost lansată doar pentru a testa reacția elevilor, părinților și profesorilor? Sub acest semn ne putem aștepta ca Guvernul României, din care Virgil Petrescu face parte, să dea un Comunicat potrivit căruia fiecărui cetățean al României i se va scoate un ochi. Și în clipa cînd oamenii vor ieși în stradă, pentru a protesta împotriva acestui anunț, înfricoșați de perspectiva de a rămîne chiori, premierul va răspunde c-a vrut doar să testeze cum vor reacționa românii la eventualitatea unei asemenea măsuri!

Ministrul Educației Naționale nu merita consumul de energie implicat de revolta elevilor. Domnia sa a făcut pînă acum atîtea gafe, încît Comunicatul despre cele cinci examene într-o singură zi n-ar trebui nici să ne mire, d'apoi să ne mai scoată în stradă. Și totuși demonstrațiile elevilor au fost necesare. Pentru că, dincolo de motivul lor strict, mișcările tinerilor au avut menirea de a atrage tuturor românilor atenția asupra unui lucru de care poate mulți nu erau conștienți. Stilul acesta de a conduce, exprimat prin formula **întîi tăiem și apoi măsurăm!** se regăsește în întreaga activitate de pînă acum a guvernului Ciorbea. Ceea ce s-a petrecut cu examenul de bacalaureat amintește în chip izbitor de alte și alte măsuri ale noii Puteri: de la lichidarea peste noapte a 17 întreprinderi, pînă la celebra Ordonanță 22. Aproape toate deciziile emise de guvernul Ciorbea stau sub semnul acestei incredibile lipse de preocupare pentru efectele lor grave, pe termen scurt și lung, în plan social și economic.

12 octombrie 1997, „Național"

UN OPORTUNIST EXEMPLAR: ION CARAMITRU

Întîmplările pe care analiștii le strîng deja într-un moment politic major — criza declanșată de proiectul privind modificarea Legii 42 — au readus în prim–plan un personaj rămas în ultimii ani în umbră, dar fără a fi uitat complet, dată fiindu-i statura personalității: Ion Caramitru. Ministrul Culturii s-a manifestat în ultimul timp drept cel mai înverșunat susținător al inițiativei guvernamentale. Domnia sa și-a asumat misiunea de a anunța presei, substituindu-se purtătorului de cuvînt al executivului, decizia de a se înainta Parlamentului, pentru dezbatere și votare în procedură de urgență, proiectul de modificare radicală a Legii 42. În clipa în care, confruntat cu tensiunea provocată de protestul violent al revoluționarilor, Guvernul s-a arătat dispus la un compromis, Ion Caramitru a amenințat că va demisiona. Tot ministrul Culturii a fost cel care, în noaptea de sîmbătă spre duminică, a impus Guvernului radicalizarea poziției față de greviștii foamei din Piața Revoluției.

Sub semnul acestei încrîncenări, Ion Caramitru a desfășurat în ultimul timp o intensă activitate de convingere a românilor asupra necesității ca proiectul de lege, în conceperea căruia el a avut un cuvînt hotărîtor, să fie trecut prin Parlament în procedură de urgență. Ultima sa intervenție — cea din seara zilei de 19 octombrie 1997, de la TVR — s-a constituit într-un discurs în favoarea proiectului de lege, înfățișat ca un prim pas al reformei morale de după noiembrie 1996. În concepția lui Ion Caramitru, modificarea Legii 42 se înscrie în mărețul proces de reabilitare a Revoluției române, falsificate sub regimul Ion Iliescu. Argumentele ministrului Culturii în favoarea proiectului de lege — adevărata Revoluție s-a încheiat pe 22 decembrie 1989, la ora 12 fix, cînd Ceaușescu a părăsit Comitetul Central, tot ceea ce a urmat fiind o confiscare a revoltei populare de către gruparea Iliescu, adevărații revoluționari n-au nevoie de recompensă materială, lor fiindu-le suficientă binecuvîntarea lui Dumnezeu — pot fi discutate. Chiar dacă nu pot fi impuse, cum încearcă Ion Caramitru, dat fiind că un moment atît de complex și de contradictoriu ca decembrie 1989 nu se lasă limpezit printr-o hotărîre de Guvern, fie acesta și unul condus de Victor Ciorbea, ele merită să se constituie în punctul de plecare al unei rediscutări a întîmplărilor din perioada 17–25 decembrie 1989. Nimic surprinzător, așadar, în

tezele despre Revoluție avansate de Ion Caramitru. Ministrul Culturii nu e nici primul nici ultimul autohton sau străin posesor al unei viziuni proprii asupra momentului decembrist. Nimic surprinzător nici în faptul că un membru al cabinetului Ciorbea și-a asumat dificila misiune de a concepe un proiect de lege controversat și de a se bate pentru el pînă în pînzele albe. Surpriza, care trece dincolo de hotarele uimirii, pentru a intra în zona stupefacției, apare în clipa cînd raportăm noua viziune despre decembrie 1989, întruchipată de proiectul de lege guvernamental, la personalitatea celui ce o susține cu o ferocitate evidentă. De-a lungul istoricului său demers de impunere a noii viziuni despre decembrie 1989, Ion Caramitru nu obosește a se proclama drept un anticomunist și, mai ales, un antiiliescist convins. Domnia sa cere modificarea proiectului de lege în numele unei necesități morale. Timp de șapte ani — susține domnul ministru — a fost impusă de regimul Iliescu teza potrivit căreia Revoluția s-a întins și dincolo de ora 12 a lui 22 decembrie 1989. Or, declară Ion Caramitru, nu fără un anume patetism de actor trecut în rezervă, după această oră astrală a României nu mai putem vorbi de Revoluție, ci de confiscarea acesteia de către grupul de comuniști condus de Ion Iliescu. Ascultîndu-l pe Ion Caramitru în pledoaria sa pentru modificarea Legii 42, ai în față o personalitate definită printr-o antipatie vecină cu ura față de cel ce a confiscat Revoluția română: Ion Iliescu. Stindardul sub care luptă din răsputeri Ion Caramitru împotriva a tot ce a făcut gruparea Iliescu după ora 12 a lui 22 decembrie 1989 se vrea cel al moralității exemplare. În numele acestuia, Ion Caramitru se bate ca un leu pentru modificarea Legii 42.

Seduși de înflăcărarea lui Ion Caramitru, mulți români, între care se numără membri ai guvernului Ciorbea, persoane din staff-ul prezidențial, mai–marii TVR, jurnaliști, sînt gata să-l aplaude pentru această intransigență. Din nefericire pentru ministrul Culturii, printre români se găsesc și oameni care nu și-au pierdut atît de tare memoria încît să nu-și amintească întîmplările care au marcat momentele majore ale perioadei de cîteva luni de după căderea lui Ceaușescu. Întăriți și de simpla răsfoire a cărților dedicate lui Decembrie 1989 și perioadei întinse pînă la alegerile din mai 1990, de revederea benzilor video, care păstrează imaginile acelor zile, acești români au tot dreptul să se întrebe, uluiți, dacă nu cumva Ion Caramitru consideră acest popor o simplă turmă de imbecili. Pentru că numai o asemenea credință l-ar putea împinge pe ministrul Culturii să demaște, azi, cu o mînie mai mare decît cea proletară, confiscarea Revoluției de către grupul lui Ion Iliescu. Ion Caramitru, ferocele anticomunist și antiiliescist de azi, a fost, din 22 decembrie 1989 și pînă în mai 1990, un membru marcant al grupului pe care domnia sa îl acuză de a fi deturnat sensurile inițiale, anticomuniste, ale mișcării din decembrie 1989. O simplă recapitulare a cîtorva din momentele petrecute în intervalul 22 decembrie

1989–mai 1990 ni-l arată pe Ion Caramitru într-o altă ipostază decît cea pe care se chinuiește din răsputeri să și-o compună azi.

Ion Caramitru se ridică, în numele moralității exemplare, împotriva celor ce au primit titlul de revoluționari pentru participarea la evenimentele de după ora 12 a zilei de 22 decembrie 1989. Ar trebui să-i reamintim lui Ion Caramitru că unul dintre aceste personaje, pe care domnia sa le acuză că au confiscat adevărata Revoluție, e chiar el, Ion Caramitru. Binecunoscutul actor apare pe scena Revoluției abia după ora 12 a lui 22 decembrie 1989. Nici o mărturie nu-i semnalează prezența în noaptea dramatică de 21 spre 22 decembrie 1989, noapte în care Dan Iosif și alți grevișți ai foamei de azi și-au riscat viața ridicîndu-se împotriva lui Ceaușescu, aflat încă la putere. Ion Caramitru se ivește și se manifestă ca personaj principal abia după plecarea lui Ceaușescu din sediul CC. El e cel ce regizează la Televiziunea Română faimoasa scenă cu **„Mircea, fă-te că lucrezi!"**. Volumul *Revoluția română în direct,* transcriere a secvențelor derulate pe micul ecran în după–amiaza zilei respective, volum pe care-l putem găsi în orice bibliotecă din țară, ni-l dezvăluie pe Ion Caramitru drept personajul–cheie al spectacolului televizat. Ion Caramitru e cel ce distribuie rolurile. Ion Caramitru e cel ce lasă pe unii să apară la televizor și-i respinge pe alții. Pornind de la această ipostază, avem toate temeiurile să ne întrebăm: dacă Ion Iliescu a confiscat Revoluția dînd buzna la Televiziune, de ce l-a lăsat Ion Caramitru să se lăfăie pe micul ecran? Potrivit mărturiilor sale din aceste zile, el consideră că discursurile lui Ion Iliescu de la Televiziune, din după–amiaza lui 22 decembrie 1989, au însemnat debutul confiscării de către comuniști a Revoluției anticomuniste române. Dacă e așa, de ce el, care tăia și spînzura la Televiziune în după–amiaza lui 22 decembrie 1989, văzîndu-l pe Ion Iliescu în studio, pregătit să intre în emisie, nu l-a luat de guler strigîndu-i: **„Du-te acasă, comunistule nenorocit, nu ne confisca Revoluția!?"**. Potrivit tuturor mărturiilor, Ion Caramitru nu numai că nu-l oprește pe Ion Iliescu, dar, mai mult, îi înlesnește apariția pe micul ecran.

Oameni fiind, să admitem că în după–amiaza lui 22 decembrie 1989, Ion Caramitru n-avea cum să cunoască adevăratele intenții ale lui Ion Iliescu. Potrivit declarațiilor sale de azi, în lunile următoare, Ion Iliescu a deturnat sensurile inițiale ale revoltei anticomuniste. Într-adevăr așa e. De acest lucru își dau seama, din decembrie 1989 pînă la alegerile din mai 1990, numeroase personalități care au fost alături de Ion Iliescu în după–amiaza prăbușirii lui Ceaușescu, partidele de opoziție democratică — PNȚCD și PNL — largi pături ale populației. Primul moment de limpezire a apelor îl constituie demonstrația din 12 ianuarie 1990. Sesizînd că Revoluția a fost confiscată de către foștii comuniști, bucureștenii se adună într-un uriaș miting în Piața Victoriei cerînd scoaterea Partidului Comunist în afara legii. Unul dintre cei ce încearcă să-l zvîrle pe Ion Iliescu de la

putere e Dumitru Mazilu. Ce-a făcut domnul Ion Caramitru în acest moment în care mulți români își dăduseră seama că Revoluția anticomunistă fusese deturnată de la sensurile sale? S-a aflat, potrivit tuturor mărturiilor, în calitatea sa de membru al Biroului Executiv al CFSN, ales în 27 decembrie 1989, printre cei ce s-au bătut să-l apere pe Ion Iliescu. Sub presiunea mulțimii, Consiliul FSN dă un decret privind scoaterea PCR în afara legii. Mișcarea a fost un simplu truc pentru a dezamorsa tensiunea. Pe 17 ianuarie 1990, Consiliul FSN hotărăște anularea decretului privind scoaterea PCR în afara legii. Ar fi fost de așteptat ca anticomunistul Ion Caramitru să demisioneze în semn de protest. N-o face. Rămîne mai departe alături de Ion Iliescu. În 23 ianuarie 1990, Consiliul FSN hotărăște participarea Frontului la alegeri. Mișcarea e atît de perfidă, încît Doina Cornea iese din Consiliu. În „România liberă", Octavian Paler trage semnalul de alarmă: **„Iluziile au durat numai o lună (...) acțiunea de delapidare a Revoluției a ieșit din culise intrînd în faza ei oficială".** Ion Caramitru nu se alătură celor două personalități. În 28 ianuarie 1990 are loc în București uriașa demonstrație anti–Iliescu organizată de către PNȚCD și PNL. Ion Caramitru nu se află alături de manifestanți, în Piața Victoriei, ci lîngă Ion Iliescu, în Palatul Victoriei. A doua zi, 29 ianuarie, FSN organizează o contrademonstrație, marcată de asedierea și devastarea sediilor PNȚCD și PNL. Nici acum, cînd intențiile grupării Iliescu erau clare, cînd conștiința deturnării sensului inițial al Revoluției devenise deja publică, Ion Caramitru nu părăsește Consiliul FSN. Ar fi putut s-o facă pe 30 ianuarie, cînd una dintre membrele marcante ale Consiliului, Ana Blandiana, demisionează. Pe 13 februarie 1990, e ales Biroul Executiv al noului organism de conducere a țării — CPUN. Printre cei cinci vicepreședinți ai Biroului, avîndu-l în frunte pe Ion Iliescu, se numără nimeni altul decît Ion Caramitru. În 11 aprilie 1990, Guvernul interzice Regelui venirea în țară. Monarhistul de mai tîrziu, Ion Caramitru, nu demisionează în semn de protest. El nu face acest gest nici în 16 aprilie, cînd Bucureștiul e zguduit de manifestații de protest împotriva Puterii iliesciste care refuzase Regelui Mihai viza de intrare în țară.

În 1997, ministrul Ion Caramitru se înscrie în PNȚCD. Cu cîțiva ani în urmă, în 22–23 aprilie 1990, în Piața Aviatorilor se desfășoară uriașul miting electoral al PNȚCD. Țărănistul de mai tîrziu, Ion Caramitru nu poate fi descoperit printre demonstranți. Lucru normal. El se afla în continuare alături de Ion Iliescu. Tot alături de Ion Iliescu a stat Ion Caramitru și de-a lungul mitingului–maraton din Piața Universității. Admițînd că, actor fiind, pe Ion Caramitru nu-l dădea afară din casă luciditatea, să nu-i pretindem disocierea de Ion Iliescu în perioada 22 decembrie 1989–23 aprilie 1990. Prin întinderea sa în timp, prin proporțiile sale, Piața Universității a scuturat pe mulți români, pe numeroase personalități, de iluziile în care se legănau

pînă atunci în ceea ce privește adevăratele intenții ale grupării Iliescu. Legendara manifestare anticomunistă n-a reușit să-l deștepte pe Ion Caramitru. Domnia sa a fost lîngă Ion Iliescu pe întreg parcursul mitingului–maraton din Piața Universității.

1997 ni-l înfățișează pe Ion Caramitru de un anticomunism și antiiliescism feroce. I-au trebuit actualului ministru al Culturii ani întregi pentru a se convinge că Ion Iliescu a deturnat Revoluția de la sensurile sale inițiale anticomuniste? Firește că nu. Incredibila diferență dintre Ion Caramitru din 1990 și Ion Caramitru din 1997 își are explicația într-un lucru mult mai simplu. E vorba de oportunismul exemplar.

21 octombrie 1997, „Național"

ORTACII DE LA TVR

În bătălia împotriva Puterii, Opoziția și-a ales drept lozincă sintagma **Schimbarea schimbării!** Golurile Opoziției la capitolul luciditate au fost surprinse deja de mulți analiști. Sintagma **Schimbarea schimbării** confirmă acest adevăr dureros. Dureros, deoarece o democrație veritabilă are drept condiție vitală existența unei Opoziții solide, de o extraordinară acuitate a inteligenței. Schimbarea schimbării lasă să se înțeleagă că în noiembrie 1996 s-ar fi petrecut vreo schimbare. Ca să fie exactă, lozinca ar avea nevoie de ghilimele pentru al doilea cuvînt. În noiembrie 1996 n-a avut loc nici o schimbare. Din acest punct de vedere, n-avem ce schimba. Putem susține, cu larghețea unei inimi de Sfînta Vineri, c-a avut loc o schimbare. De oameni doar. Felul de a guverna a rămas același ca în ultimii șase ani. Bazat pe diversiuni de cea mai joasă speță.

O strălucită confirmare a acestui adevăr ne-o oferă atitudinea Puterii față de Opoziție. Ea nu diferă nici măcar cu o virgulă de cea a fostei Puteri față de fosta Opoziție. Piesa e aceeași, jucată cu casa închisă, stagiune după stagiune, timp de șapte ani. S-au schimbat doar interpreții. În locul lui Ion Iliescu, Emil Constantinescu. În locul lui Petre Roman, Theodor Stolojan și Nicolae Văcăroiu, Victor Ciorbea. Locul faimoșilor directori ai TVR, Aurel Dragoș Munteanu, Răzvan Theodorescu, Paul Everac, Dumitru Titus Popa l-a luat Stere Gulea.

Prilejul de a ne convinge încă o dată de acest lucru ne-a fost dat de reacțiile la cele două manifestări împotriva actualei Puteri: greva foamei din Piața Senatului și mitingul organizat de partidele din opoziție. S-a spus — și pe drept cuvînt — că ele au încercat o copiere a acțiunilor împotriva regimului Iliescu. Nu s-a spus — și asta e păcat — că și răspunsul Puterii de acum nu-i altceva decît o copie trasă la indigo a răspunsului Puterii de atunci la astfel de acțiuni. 1990 a fost marcat de numeroase manifestații de stradă ale Opoziției împotriva regimului Iliescu. Reacția mai-marilor vremii? Mișcările de stradă, deși riguros încadrate în hotarele jocului democratic, au fost denunțate ca tentative de răsturnare prin forță a instituțiilor legale. Pentru miercuri, 22 octombrie 1997, actuala Opoziție a anunțat un miting în Piața Senatului. Ce declara marți seara, răgușit de emoție, premierul Victor Ciorbea? Că e vorba de: **„O tentativă de răsturnare**

prin forță a Guvernului și a instituțiilor legal desemnate de către popor și prin voința acestuia. Or, astfel de demersuri în nici un caz nu pot fi acceptate. Sînt totalmente anticonstituționale". A spus cu inimitabila lui guriță aceste lucruri Victor Ciorbea. Cel care, cînd era lider sindical, a organizat zeci de mitinguri împotriva Guvernului. Atunci, acțiunile sale de stradă erau perfect legale, depline întruchipări ale democrației. Acum, cînd domnia sa e de cealaltă parte a baricadei, astfel de acțiuni sînt destabilizatoare!

Pentru a pune capăt demonstrațiilor pașnice ale Opoziției, Primăria Municipiului București decidea, la 27 august 1990, ca manifestările de protest să se desfășoare numai în parcuri. Miercuri, 22 octombrie 1997, Primăria Capitalei a hotărît ca mitingul Opoziției să nu se mai desfășoare în Piața Senatului. Motivul? În piață au loc lucrări edilitare!!! Demonstranții erau trimiși în Piața Parlamentului. Prin situație și mărime, un fel de parc. În 1990, actuala Putere, la vremea respectivă biată Opoziție, a făcut mare caz de decizia ca demonstrațiile să aibă loc numai în parcuri. S-a apelat chiar și la o rimă, rămasă celebră în istoria postdecembristă: **parcuri–țarcuri.** Acum, fosta Opoziție, ajunsă la putere, folosește același truc ieftin cu o nonșalanță de invidiat. Fără a se gîndi o clipă că repetă o diversiune a fostei Puteri.

În aprilie 1990 s-a desfășurat în Piața Universității celebrul miting–maraton împotriva regimului Iliescu. Alături, pe peluza din fața Teatrului Național, zeci de cetățeni făceau greva foamei. Despre ei, Ion Iliescu va declara, în 27 aprilie 1990: **„E și un sistem de alimentare... și de adăpare".** De cîteva zile, Televiziunea Română se străduiește să convingă întreaga țară că greviștii foamei din Piața Senatului se hrănesc pe furiș. În aprilie 1990, presa guvernamentală gemea de relatări despre cum se hrăneau și se adăpau pe șest greviștii foamei din Piața Universității. Mai plini de fantezie, unii jurnaliști scriau despre niște orgii care ar avea loc noaptea în corturile din fața Teatrului Național. La vremea respectivă, partidele aflate acum la putere au denunțat cu vehemență această diversiune. Acum, apelează la ea fără pic de rușine.

Toate mitingurile și demonstrațiile de protest din timpul regimului Iliescu au fost prezentate de TVR ca niște adunături de cîteva sute de inși dubioși. Prin banale tehnici de filmare și de montare s-a urmărit a se făuri imaginea unor mișcări la care participau oameni fără căpătîi, hidoși fizic și moral. Miercuri seara, TVR a răsfățat națiunea cu un lung reportaj de la mitingul Opoziției, străduindu-se să demonstreze c-a fost vorba de o adunătură de derbedei. Pînă la victoria din noiembrie 1996, Opoziția a protestat virulent împotriva unor astfel de manipulări murdare prin TVR. Acum, nu se sfiește să folosească Televiziunea națională ca pe un instrument de compromitere a mitingurilor Opoziției.

S-a schimbat ceva după noiembrie 1996? În materie de tipuri de diversiune, nu. Se poate vorbi, totuși, de o anume primenire. Diversiunile sînt acum mult mai agresive, mult mai sfidătoare ale bunului simț. În 1990, împotriva adversarilor săi politici regimul Iliescu a folosit, ca pe o masă de manevră, pe muncitorii de la IMGB, pe minerii din Valea Jiului. Regimul Constantinescu e un pic mai subtil. Cum muncitorii nu mai pot fi scoși împotriva adversarilor, se apelează din plin la Televiziunea Română. Așa cum excelent remarca un confrate la emisiunea „Milionarii de la miezul nopții" difuzată vineri seară de Antena 1, TVR a devenit ghioaga mediatică a Puterii. În 14 iunie 1990, politicienii și jurnaliștii care criticau Puterea de atunci au fost loviți de bîtele minerești. Acum, în 1997, politicienii și jurnaliștii care îndrăznesc să nu creadă că Emil Constantinescu e o sinteză de Brădet a lui Decebal, Ștefan cel Mare și Alexandru Ioan Cuza au ocazia de a se trezi loviți peste gură de bastoanele ortacilor de la TVR. În ianuarie 1997, cînd la TVR a fost trimisă o echipă de pițifelnici, fără nici o vocație în domeniu, m-am numărat printre puținii jurnaliști care a tresărit surprins. S-a spus și s-a scris la vremea respectivă că prin protestul meu împotriva așa–zisei schimbări de la TVR am vrut să iau apărarea **„unor securiști precum Paul Șoloc"**. Așa cum am arătat în acele momente, cînd aproape întreaga presă era căzută pe spate de admirație față de noua Putere, trimiterea la Televiziunea națională a unor diletanți nu era deloc întîmplătoare. Un profesionist, oricît de slugarnic ar fi, își impune anumite granițe în transpunerea indicațiilor de a mesteri diversiuni. Diletanții n-au asemenea scrupule. Ei știu că prezența lor pe micul ecran depinde numai și numai de felul exemplar în care execută ordinele de a lovi pe adversarii politici ai Puterii. Tot ce s-a întîmplat la TVR din ianuarie 1997 și pînă acum n-a făcut altceva decît să-mi confirme suspiciunile cărora le dădusem expresie publică, spre uimirea multora, care știau cît de mult criticasem, în anii Iliescu, manipulările prin TVR. Am asistat la acțiuni a căror mîrșăvie n-a atins-o niciodată mult hulita instituție condusă de Dumitru Titus Popa. E suficient, în acest sens, să dăm un exemplu. La puțin timp de la parașutarea în Dorobanți a tandemului Stere Gulea — Alina Mungiu, Televiziunea Română a făcut mare caz de locuința în care, vezi Doamne! Ion Iliescu stă pe nedrept. În timpul campaniei electorale din 1996, Emil Constantinescu nu mai locuia de mult în celebrul bloc de oameni modești. Se lăfăia în ditamai vila. Dacă în locul lui Paul Șoloc ar fi fost Alina Mungiu, mai mult ca sigur Televiziunea de atunci ar fi insistat, seri la rînd, asupra faptului că Emil Constantinescu nu mai ședea acolo unde toată lumea credea.

Timp de șase ani, am criticat viguros regimul Ion Iliescu, am făcut harcea–parcea conducerile TVR. În nici un moment, postul național de televiziune nu și-a permis să difuzeze vreo afirmație falsă despre persoana mea, plecînd de la o murdărie pusă la cale de un ziar al Puterii. Și nu s-ar

putea spune că presa aservită regimului Ion Iliescu nu i-ar fi oferit TVR-ul ocazia de a mă terfeli. La apariția „Evenimentului zilei", ziarele puse slujba Cotroceniului au publicat pe spații largi articole prin care se str duiau să demonstreze că jurnalul a fost pus la cale în biroul ministrului Interne din 1992, fruntașul PD, Victor Babiuc. I-ar fi fost simplu Televiziu de la vremea respectivă ca, sub pretextul dezbaterii unui caz din presă, difuzeze, la **Actualități,** gogonata minciună despre mine și despre zia pe care-l conduceam. A trebuit să vină regimul **„democraților"** E Constantinescu, Ion Diaconescu, Victor Ciorbea, Petre Roman pentru în numele așa-zisei schimbări din noiembrie 1996, ortacii de la Tele ziune, luînd locul minerilor disponibilizați, să-mi ardă o ciomăgeală stra nică.

Am dreptul să mă indignez? Firește că nu. Nu m-am bătut eu, prin zi și pe la posturile de televiziune particulare, pentru ca Emil Constantines să ajungă președinte al României? Mi-am făcut-o cu mîna mea. Am îns mîngîiere: nu sînt singurul care regret! Mai sînt milioane de români c împărtășesc acest sentiment.

27 octombrie 1997, „Națională"

BORDELUL POLITIC FUNCȚIONEAZĂ NON-STOP

Mulțumesc lui Dumnezeu c-am apucat să trăiesc prăbușirea comunismului! Fac această afirmație referindu-mă nu atît la posibilitatea de a scrie ce-mi trece prin cap, oferită de garantarea libertății de expresie, cît mai ales la nesperatul prilej de a cunoaște pe viu haznaua politicianismului românesc interbelic. Despre acest politicianism de Podul Mogoșoaiei, unic în Europa, ca și sarmalele și țuica, aflasem din lectura marilor scriitori dintre cele două războaie mondiale. Remarcasem dezgustul lui Arghezi, Camil Petrescu, Sadoveanu față de democrația noastră originală, democrație de tîrguieli făcute la colț de stradă, pe întuneric, unde se oferă prostituatele. La vremea respectivă, înainte de 1989, îi suspectasem niței de comunism pe marii scriitori. De altfel, denunțarea scriitoricească a politicianismului nostru de mujdei fusese folosită de comuniști, sub eticheta de **realism critic,** în cadrul propagandei pe tema demascării trecutului burghez. De șapte ani însă, de cînd pe meleagurile noastre de deal-vale s-a instaurat democrația, am avut numeroase prilejuri să-mi dau seama că scîrba marilor scriitori nu-și avea temeiul în bolșevism, ci în bunul simț. Aceasta deoarece, repetîndu-le experiența, am beneficiat și eu de ocazia de a vedea cît de tare poate mirosi nespălatul pe picioare politicianism dîmbovițean.

Ultimul prilej mi-a fost dat de dezbaterea de joi din Senatul României a moțiunii simple introduse de Opoziție privind starea jalnică a agriculturii. Lamentabila prestație a țărănistului Dinu Gavrilescu, pierdut pe meleagurile canadiene în timp ce ogoarele românești se transformau în maidane de bălării, a făcut subiectul criticilor unanime ale jurnaliștilor. Prostia fudulă a acestui ministru a fost denunțată de către senatorii PD, în frunte cu Triță Făniță. Proasta gestionare a Departamentului său de către Dinu Gavrilescu a fost, săptămîni în șir, un adevăr de puterea unei axiome. Nu m-ar mira să mai fie români care să creadă că Pămîntul e plat ca o friptură la grătar. Aș fi surprins însă să întîlnesc români convinși că Dinu Gavrilescu nu-i altceva decît incompetența întruchipată. Pornind de la această realitate, recunoscută pînă și de unii colegi de partid ai ministrului, Opoziția a introdus în Senat o moțiune simplă în care atrăgea atenția asupra dezastrului din agricultură. Într-o țară cu politicieni adevărați și nu cu traficanți de promisiuni electorale, dezbaterea moțiunii s-ar fi transformat într-o trimitere la podele

a lui Dinu Gavrilescu. România ar fi avut deja un ministru a cărui remaniere nici n-ar mai fi fost pusă în discuție.

Spre stupoarea nației, dezbaterea din Senat s-a transformat într-un elogiu nețărmurit la adresa lui Dinu Gavrilescu. Proaspăt aterizat din Canada, cu gîndul la o nouă decolare spre alte meleaguri, de soare pline, ministrul Agriculturii, care cunoaște grîul doar după cum răsare el în SUA, și sfecla doar după cum crește ea în Canada, a ținut un discurs din care rezultă că agricultura românească a atins, sub domnia sa, culmi de care n-a beneficiat de la Decebal încoace:

„Cu ajutorul lui Dumnezeu și al vremii bune, al țăranilor care muncesc din greu și al noilor politici, am încheiat un an agricol bun. Am obținut cea mai mare recoltă din ultimii șapte ani. Avem uriașe surplusuri la producțiile de grîu și porumb și un surplus moderat la floarea–soarelui. Producția de carne a rămas aproximativ la același nivel, iar scăderile de efective de animale sînt mult mai mici decît prezicerile sumbre ale criticilor noștri".

Au sărit să-i întărească sforăielile toți camarazii de putere. Triță Făniță, în persoană, urcat la tribună, i-a tras ministrului Agriculturii o cîntare de au rămas cu ciocurile căscate pînă și rațele din Delta Dunării. Sînt și unele nerealizări? Ele își au cauza în **„moștenirea dezastruoasă"** a guvernului Văcăroiu. Faimosul cerealist s-a lăsat cu toată greutatea trupului său bine hrănit pe această precizare: guvernul Văcăroiu. Să nu se creadă, Doamne ferește! că se referă la toți cei șapte ani de regim Iliescu. Nu de alta, dar domnia sa e membru, cu carnet și mai ales cu cotizări, al Partidului Democrat, condus de Petre Roman, cel ce a cîștigat **„pariul cu agricultura"**. Din sală, colegii din PD dădeau din cap. Să-i vadă Dinu Gavrilescu, ministrul Agriculturii, cît de entuziaști sînt ei față de activitatea fruntașului țărănist! Cu doar o săptămînă în urmă alta era părerea lui Triță Făniță. Domnia sa făcuse reumatism de atîta urcat la tribună pentru a critica dezastrul din agricultura lui Dinu Gavrilescu, propunînd, drept soluție, un fel de Comitet Național de bocire a situației dramatice în care se zbat agricultorii români:

„...numeroase semnale de alarmă pe care le-am tras aici în Sala Omnia nu au avut nici un ecou la factorii responsabili din Guvern și Ministerul Agriculturii. Ei se fac că nu aud și nu văd, demonstrînd că nu le pasă de soarta sutelor de mii de producători agricoli care se zbat în nevoi de-a dreptul dramatice. Cred că veți fi de acord cu mine, stimați colegi, că situația este de o gravitate excepțională".

La vremea respectivă, colegii săi de partid îi împărtășeau poziția. Spațiul aerian al politicii vibra de avioanele de luptă ale PD năpustite asupra ministrului Agriculturii. Nu numai Dinu Gavrilescu, dar și alți miniștri țărăniști erau sfîșiați de colții lupilor tineri din PD: nostalgie după România lui 1946, diletantism absolut, proastă gestionare a reformei. Ce oameni deștepți maică, ăștia din PD! sus-

plnau babele, dimineața, în Piața Obor, socotind dacă sfrijiții lei din buzunar le ajung să ia măcar un morcov de pe taraba din față. Îi văzuseră aseară la televizor pe cîțiva de-ai lui Roman denunțînd harababura din agricultura păstorită de Dinu Gavrilescu. Iată-i acum pe lupii din PD deveniți mielușei blînzi! Colții le-au dispărut. Botul fioros s-a transformat în botișor umed, cu care îl alintă pe Dinu Gavrilescu. Să ne surprindă această schimbare? Firește că nu. Atacurile de acum o săptămînă împotriva lui Dinu Gavrilescu nu-și aveau baza în grija fruntașilor PD față de soarta agriculturii autohtone. Erau pur și simplu manevre pentru a le mai smulge țărăniștilor o bucată din avuția națională, întinsă spre înfulecare, ca un porc cu mărul în gură, pe masa la care au ajuns, împingîndu-i pe ceilalți cu cotu', noii guvernanți. Țărăniștii au cedat. Nu le-a fost prea greu s-o facă. Slavă Domnului! Ce le-a rămas după jaful PDSR e suficient de mare pentru a le mai putea da și altora, la fel de flămînzi ca și ei. Iar principialii, intransigenții din PD, s-au cuminți imediat. Au fost lăsate baltă toate criticile la adresa lui Dinu Gavrilescu și a altor miniștri țărăniști. Au fost puse deoparte, pentru a le putea scoate, cînd va fi din nou nevoie, pumnalele. Partidul Democrat nu mai cască pliscul pentru a avertiza asupra dezastrului din agricultură. Nici n-ar putea. Are gura plină de ciosvîrta pe care au primit-o. Între timp, situația din agricultură se înrăutățește. Criza economică devine tot mai acută. Are însă oare vreo importanță pentru fruntașii PD? Cît timp le e lor bine, țara e o holdă îmbelșugată grație iscusitului semănător țărănist. Cînd nu le e lor bine, altfel spus, cînd li se refuză un nou ciolan, țării îi merge imediat rău. Și fruntașii PD, luînd cu asalt presa, televiziunile și Parlamentul, vor critica din nou falimentara prostație a miniștrilor țărăniști.

N-am scris aceste rînduri din nemulțumirea de a nu vedea coaliția ruptă. Dacă ar fi după mine, ai lui Roman pot să se pupe mult și bine, în văzul întregii țări, cu ai lui Diaconescu. Le-am scris din scîrba care mi-o provoacă mizerul politicianism românesc. Politicianism sub semnul căruia fruntașii PD, pînă mai ieri lăsînd impresia că și-au dat seama de dezastrul țărănist, se întrec acum în a accepta toate fandoselile PNȚCD. Reeditare a celui interbelic, bordelul politic de azi funcționează non–stop. Dacă, printr-o minune, Arghezi, Camil Petrescu, Sadoveanu ar învia, ei ar cere să fie îngropați la loc. Politicianismul de azi, peste care au dat, i-ar obliga să se repete. Nimic din ceea ce le-a provocat, între cele două războaie mondiale, scîrba față de politică, nu s-a schimbat.

P.S. *După imnurile cu care a fost răzgîiat în ședința de Senat de joi, ar fi o aberație ca Dinu Gavrilescu să fie remaniat. Fălosul ministru țărănist are acum suficiente argumente nu numai să se indigneze dacă va fi pus pe lista disponibilizărilor, dar să și ceară o promovare. Eventual, în funcția de prim–ministru!*

9 noiembrie 1997, „Național"

MAIDANEZUL REMUS OPRIȘ DĂ SĂ MUȘTE ROMÂNIA

Situația românilor din județele Harghita și Covasna constituie de cîtva timp încoace motivul unei neliniști naționale. Veștile aduse în fața întregii țări de către jurnaliști de la mai toate publicațiile, chiar și de la cele favorabile Guvernului, de politicieni din diferite partide, inclusiv din unele aparținînd coaliției majoritare, au conturat imaginea alarmantă a unei vaste acțiuni de purificare etnică pusă la cale în județele respective de iredentismul maghiar. Firește, unele semnale pot fi exagerate. Nu încape discuție că, adăugate celor întemeiate pe adevăr, ele au reușit să inducă întregii țări impresia că românii, minoritari în această zonă, se simt străini în propria țară, abandonați de autoritățile de la București. Nu mai departe ieri dimineață, Radio România Actualități difuza un amplu reportaj din Harghita. Românii care au răspuns întrebărilor puse de reporter privind situația lor în acest fief al maghiarimii trădau o spaimă ieșită din comun. După ce evidențiau incredibilele dificultăți pe care le întîmpină, ca români, din partea instituțiilor statului nostru, căzute, în această zonă, sub puterea maghiarilor majoritari, ei refuzau să-și dea numele. Se temeau să n-aibă probleme! Așa cum se conturează la ora actuală, situația românilor din Harghita și Covasna sfidează nu numai legile statului român, dar și standardele europene în materie de minorități. Dacă o comisie a Consiliului Europei s-ar deplasa în aceste județe, mai mult ca sigur, ea ar rămîne șocată de tratamentul discriminatoriu la care e supusă o minoritate — cea românească — de către o majoritate — cea ungurească.

S-a ajuns astfel la o situație paradoxală. Pînă în noiembrie 1996, cînd un acord secret cu PNȚCD, PNL, PD și cu președintele Constantinescu a adus-o la guvernare, UDMR se plîngea pe la toate ușile Europei că minoritatea maghiară din țara noastră e oprimată de majoritatea românească. Acum rolurile s-au schimbat. De cînd UDMR se află la putere, în județele cu preponderență maghiară, acolo unde românii sînt, deci, minoritari, maghiarii se constituie într-o majoritate care calcă în picioare drepturile minorității românești. În aceste condiții, e normală disperarea românilor din Covasna și Harghita. Ungurii aveau cel puțin posibilitatea de a se plînge la Consiliul Europei, ba chiar și la Budapesta, care și-a asumat rolul de protector al maghiarimii de peste granițe. Ei, românii din România, unde să

moargă cu jalba? La Consiliul Europei? Nu-i ia nimeni în seamă. Domnilor de acolo le-ar fi imposibil să creadă că într-un stat cu majoritate românească, în zonele unde sînt minoritari, românii fac obiectul unei purificări etnice. La București? Aici ei vor da peste guvernul Ciorbea, capabil de orice compromis pentru a nu supăra UDMR, de a cărei prezență în coaliție depinde supraviețuirea la putere a biruitorilor din noiembrie 1996. Rămîne explicabilă, în aceste condiții, și revolta românilor de la Prut pînă la Tisa. În propria lor țară, românii sînt oprimați de către maghiari sub privirile complice ale unei Puteri alese de majoritatea românească tocmai pentru a proteja interesele naționale.

Dînd curs acestei stări de spirit, partidele din opoziție au introdus în Camera Deputaților o **Moțiune** simplă în care, după ce se trece în revistă situația dramatică a românilor din zona numită deja Har–Cov, propune un Program național special pentru salvarea și revigorarea comunității românești din județele respective. Documentul a fost dezbătut în Camera Deputaților, în cadrul unei ședințe, a cărei primă parte a fost difuzată în direct de Radio România Actualități. Preocupat de această problemă nu numai din lectura presei, dar și din parcurgerea scrisorilor primite din județele Harghita și Covasna, am ascultat cu atenție această transmisie. Moțiunea, citită de deputatul Petre Țurlea, m-a surprins plăcut. Mă așteptam la atacuri deplasate împotriva guvernului Ciorbea, la etichetări gen: trădător de patrie, vînzător al românilor în schimbul voturilor UDMR. Documentul n-a căzut însă în această capcană. După ce a prezentat principalele aspecte ale dramaticei situații a românilor din Har–Cov, moțiunea a propus un set de măsuri pe care ar trebui să le ia statul român pentru a salva pe românii din această zonă de la procesul de purificare etnică ticluit de către iredentismul maghiar. Privite cu atenție, aceste măsuri ne relevă o excepțională înțelepciune. Ele nu sînt îndreptate împotriva majorității maghiare din județele respective. Ele nu mărturisesc nici măcar o boare de extremism naționalist român. Pur și simplu aceste măsuri vizează o acțiune subtilă, dar fermă, a statului român de salvare și revigorare a comunității românești din Covasna și Harghita fără a afecta majoritatea maghiară de aici.

A urmat răspunsul Guvernului României, prezentat de la tribuna Parlamentului de Remus Opriș, Ministru delegat pe lîngă primul–ministru pentru coordonarea Secretariatului General al Guvernului și a DAPL. Pe măsură ce domnul respectiv avansa în lectură nu-mi venea să-mi cred urechilor. Reacția guvernului Ciorbea la situația dramatică pe care o configura Moțiunea și la măsurile înțelepte, lipsite de orice nuanță extremistă, ședea sub semnul unei agresivități antiromânești pe care n-am întîlnit-o nici măcar la cei mai înverșunați iredentiști maghiari din România și de peste hotare. Problemele ridicate de Moțiune au fost semnalate de numeroși jurnaliști, de numeroși politicieni, de numeroși români din județele Covasna și Har-

ghita. Ele au făcut obiectul multor intervenții publice ale unor politicieni, inclusiv ale celor din coaliția majoritară. Acestor probleme reprezentantul Guvernului nu le-a răspuns calm, echilibrat, disociind între semnalele reale și cele exagerate, căzînd de acord fie și cu unele măsuri avansate de Moțiune, ci printr-o agresivitate ieșită din comun. Autorii Moțiunii au fost făcuți în fel și chip de Remus Opriș. Am asistat astfel la o situație bizară. Unui document care a evitat cu brio extremismul naționalist–român i s-a răspuns cu un extremism maghiar revoltător. Iar purtătorul acestei SIDA iredentiste nu era un maghiar, ci ditamai românul Remus Opriș. Las la o parte faptul că, indiferent ce-ar fi abordat Moțiunea, un reprezentant al Guvernului nu putea trăda o asemenea agresivitate isterică. **Moțiunea Har–Cov,** cum i s-a mai spus, abordează una dintre cele mai sensibile probleme ale României de azi: oprimarea românilor în propria lor țară. O situație nu numai supărătoare pentru toți românii, dar și generatoare a unui posibil conflict etnic sîngeros. Ei bine, în Parlamentul României și nu în cel al Ungariei, un român, și nu un maghiar, și-a îngăduit să-i atace în chip murdar pe cei ce semnalau situația explozivă dintr-un punct de pe harta țării! Moțiunea n-a făcut altceva decît să dea glas neliniștii tuturor românilor. La această neliniște guvernul Ciorbea, în loc să-și încrețească fruntea a preocupare, a deschis botul și a început să hămăie. Da, Remus Opriș, acest nevolnic adus în fruntea bucatelor de votul românilor și nu al Pieilor Roșii, copie caricaturală a nevolnicului Victor Ciorbea, și-a permis să latre la poporul român. Printre colții de maidanez politic, maidanez pe care următoarele alegeri, mai mult ca sigur anticipate, îl vor trimite acolo unde îi e locul, pe maidanul anonimatului, se țeau balele turbării. Nu e prima oară cînd guvernul Ciorbea reacționează la semnalele alarmante venite din realitate cu o agresivitate ce nu poate naște, la rîndu-i, decît agresivitate. Acest executiv dominat de nevolnici, incapabil să administreze pînă și un petic de trotuar, beat de interminabile ședințe, obsedat de-a nu pierde ciolanul, tratează ca pe dușmani de moarte pe toți cei ce-i semnalează scînteile din care ar putea izbucni un incendiu național. Ceea ce s-a întîmplat însă ieri în Camera Deputaților întrece orice închipuire. Agresivitatea turbată a guvernului Ciorbea s-a îndreptat nu împotriva Opoziției, nu împotriva presei independente, ci împotriva tuturor românilor. În ura sa față de propriul popor, guvernul Ciorbea ar fi fost în stare, dacă ar fi putut, să-și înfigă colții în chiar trupul României. Cu ce-or fi păcătuit românii în fața lui Dumnezeu ca să le cadă pe cap asemenea conducători! În timp ce guvernul de la Budapesta se preocupă de maghiarii de peste graniță, guvernul de la București îi neglijează pînă și pe românii dinăuntrul țării.

19 noiembrie 1997, „Național"

RISCURILE HÎRJOANELOR PREZIDENȚIALE

Deodată, ușa se deschise și EL apăru în prag. Avea în brațe un imens buchet de flori roșii ca sîngele. Inima El prinse să bată cu putere, ca o păsărică speriată. Pășind încet, ca prin vis, EL veni spre EA și-i întinse buchetul zicîndu-i: **„Pentru prima reprezentantă a presei".** EA îl luă cu degetele tremurînde și-l duse la piept. Îl ținu așa tot timpul zborului. Ca într-o îmbrățișare.

Așa ar fi descris Sandra Brown, dacă ar fi fost la fața locului, scena care s-a petrecut pe parcursul călătoriei lui Emil Constantinescu de la Hanoi la New Delhi. EL ar fi președintele României. EA, Anca Toader, frumușica realizatoare de la Televiziunea Română. Ar fi, desigur, o transfigurare literară a unui fapt din viață. O transfigurare stînd sub puterea gustului ieftin al cunoscutei autoare de romane de amor. În realitate, gestul prezidențial n-a avut nici o conotație sentimentală. Emil Constantinescu nu-i un bărbat oarecare, ci președintele României. Nu-i putem presupune, așadar, nici în visurile noastre cele mai rele, gesturi de bărbat aflat la o vîrstă critică, vîrstă la care îți pierzi atît de tare capul că nu-ți mai poți stăpîni cu strășnicie, pentru a nu se trăda în public, sentimentele față de o persoană feminină mult mai tînără. Animat de ambiția de a contrazice imaginea preconceputâ despre un șef de stat într-o țară precum România, țară care a cunoscut doar conducători distanți, impersonali, Emil Constantinescu a ținut să facă un gest omenesc. Să-și exprime, într-un fel nu simpatia de bărbat față de juna Anca Toader, ci prețuirea de politician față de prestația profesională a ambițioasei lucrătoare de la TVR. Din nefericire însă, trăim într-o lume dîmbovițeană. O lume în care gesturile dintre un bărbat și o femeie sînt rapid coborîte din zona pură a spiritului în cea joasă, a relației cu cîntec. Din zona care ar trebui să provoace respect, în cea care stîrnește doar surîsuri cu subînțeles.

În aceste condiții, întîmplarea din timpul călătoriei Hanoi–New Delhi ridică din nou una dintre problemele cele mai importante ale anului care a trecut de la alegerile din noiembrie 1996: cea a imaginii publice pe care s-a străduit să și-o făurească Emil Constantinescu, din proprie inițiativă sau la sfaturile consilierilor săi. Așa cum ne-o dovedește și interpretarea primejdioasă ce poate fi dată gestului făcut în avionul care-l ducea la New Delhi

această imagine de „om între oameni" rămîne extrem de riscantă prin hotarul nesigur, greu de stabilit, între ipostaza unui politician care a rămas un ins normal și după ce a ajuns în fruntea României, și ipostaza unui om în toată firea care se ține de hîrjoane. Și cum românii nu prea sînt obișnuiți cu ipostazele omenești ale conducătorilor lor, efortul prezidențial de a trece drept un om ca toți ceilalți e perceput mai degrabă ca o vădită înclinație spre șotii. Ceea ce, în condițiile României de azi, nu poate fi decît dezastruos nu numai pentru Emil Constantinescu, dar și pentru împlinirea în bune condițiuni a obiectivelor cruciale asumate de noua Putere.

Să mă explic.

Sondajele de opinie realizate din noiembrie 1996 și pînă acum sînt unanime în a dezvălui acceptarea de către mulți români a sacrificiilor impuse de reformă. Astfel de pipăiri ale stării de spirit a populației aparțin sociologilor. Lipsiți de imaginația scriitorilor, sociologii, respectabili oameni de știință, de altfel, se mulțumesc să transcrie rezultatele cercetărilor lor într-un limbaj arid. O minimă imaginație ne-ar dezvălui însă, sub această concluzie seacă privind atitudinea românilor față de reformă, o realitate dramatică. A accepta sacrificiile cerute de reforma intens invocată de noua Putere înseamnă a accepta fără crîcnire spaima că mîine dimineață, cînd vei merge la lucru, s-ar putea să descoperi că întreprinderea ta a fost lichidată, odiseea cozilor de la oficiile de șomaj, căutarea umilitoare a unui nou loc de muncă, privirea cu jind, în vitrinele luxoase, a unor produse de care ai nevoie, dar pe care prețurile astronomice nu te lasă nici să te apropii de ele, socotirea pe ascuns, să nu te vadă cei din jur, a banilor din poșetă înainte de a deschide gura, la piață, pentru a cere o legătură de ceapă, coșmarul notei de plată la energia termică, la energia electrică, la gaze. E o viață de cîine. O viață pe care, iată, potrivit sondajelor de opinie, românii o acceptă, convinși că trebuie să facă toate sacrificiile. Și în timp ce se chinuie cu prețurile, cu șomajul, cu frigul din casele ale căror calorifere sînt debranșate, cu zloata de afară, ei au totuși o mîngîiere. În campania electorală, Emil Constantinescu, pretendent la voturile lor, le-a spus că, odată ajuns președinte, va începe o nouă eră, o eră în care nu guvernații, ci guvernanții se vor sacrifica. Alegerile au venit și au trecut, vorba poetului, ca umbra unui nor pe luciul unui lac. Devenit președinte, Emil Constantinescu le-a dezvăluit românilor, palid de descoperirea făcută, că vechiul regim i-a lăsat o moștenire dezastruoasă. Domnia sa nu și-a imaginat o clipă că lucrurile stau atît de rău. Dacă ar fi știut, ah, dacă i-ar fi spus cineva! mai mult ca sigur nici n-ar fi candidat la Președinție. Nu de alta, dar el își dă seama, răvășit de remușcări, că nu-și poate îndeplini făgăduiala potrivit căreia nu guvernații, ci guvernanții se vor sacrifica. Acum însă, cînd nu se mai poate face nimic — a zis domnul președinte — deoarece alegerile n-au cum să fie refăcute. Vouă, celor ce m-ați crezut și m-ați votat, vă

cer păsuire cîtva timp! Pînă dregem ce-au stricat ceilalți, pînă aducem țara pe linia de plutire, va trebui să vă mai sacrificați un pic! Îngăduitori, românii l-au înțeles pe domnul președinte. Convinși de chestia cu moștenirea dezastruoasă, s-au apucat să se sacrifice. În tot acest timp, de un an de zile, timp care a trecut de la alegerile din 1996, ei au fost încredințați însă că sacrificiile lor sînt apă de ploaie pe lîngă sacrificiile pe care și le-au impus guvernanții în condițiile situației dezastruoase a țării. E drept, și-au spus românii, noi, oameni de rînd, trăim zilnic un coșmar. Oricît de mare ni s-ar părea însă, el nu-l egalează pe cel împărtășit de domnul președinte. Conștient de vitregia vremurilor pe care țara le străbate, domnul Emil Constantinescu duce o viață de o asprime înfricoșătoare. Nu-și poate îngădui, ca noi, oamenii de rînd, un pahar de vin. Nu-și poate permite un pat obișnuit. Ros de grijile țării, doarme pe un pat de schivnic. Pat cu scîndură tare, nedată la rindea, fără așternut. Nu-și poate îngădui nici măcar să surîdă. Fruntea sa de crețuri e plină. Ochiul său e veșnic posomorît. Obrazul său nu e străbătut de nici o lumină. Pînă nu scoate țara din prăpastia în care a lăsat-o fostul regim, domnul președinte nu-și poate îngădui nimic din ceea ce-și pot permite oamenii simpli. În primul rînd, pentru că, așa cum spune Ștefan cel Mare din „Frații Jderi", **„bucuriile și dezmierdările voievozilor trebuie să fie puține și ascunse (...). Robului și sărmanului le sînt îngăduite greșalele și păcatele; dar stăpînitorii au altă rînduială, căci au datorii mai mari în fața lui Dumnezeu".** În al doilea rînd, pentru că, într-o vreme cînd guvernaților li se cer sacrificii uriașe în numele reformei, pare de la sine înțeles că guvernanții trebuie să se sacrifice mult mai tare. Asta cred românii despre domnul președinte și, întăriți de această imagine a bărbatului care refuză bucuriile și dezmierdările, acceptă fără să crîcnească sacrificiile cerute de reformă.

Aceasta e imaginea pe care așteaptă românii să le-o ofere domnul președinte. Din nefericire, incapabil a o sesiza, Emil Constantinescu pare a depune uriașe eforturi pentru a-i dezamăgi profund. Întîmplarea mondenă din timpul călătoriei Hanoi–New Delhi e doar una dintre dovezile acestei strădanii bizare. Dincolo de efectele sale grave în spațiul plin de bîrfe al TVR, efecte între care la loc de frunte se numără și convingerea că Anca Toader își face de cap pe micul ecran nu deoarece așa îi e firea, ci pentru că se știe simpatizată de președinte pînă dincolo de hotarele relației dintre un politician și o jurnalistă, momentul a lăsat impresia unui șef de stat care-și poate permite să se țină de șotii într-o vreme care refuză românilor răgazul glumițelor. Acestui moment i se adaugă altele, la fel de primejdioase, înșirate de-a lungul anului de mandat al lui Emil Constantinescu: desfătările de la Scroviștea, construirea unei vile prezidențiale, în timp ce spitalele n-au bani de medicamente, sau scăldatul sub supravegherea scafandrilor.

Un excelent clip electoral din timpul campaniei ni-l înfățișa pe Emil Constantinescu îndemnat de un bătrîn din satul natal să meargă la București pentru a-i da jos pe domnii de acolo și, luîndu-le locul, să pună capăt necazurilor cu care se confruntă țara românească. Bătrînul nu-și imagina o clipă că, odată ajuns la București, fiul satului se va apuca de hîrjoane în genul celei din călătoria Hanoi–New Delhi. Ar fi momentul acum, la un an de la preluarea puterii, ca Emil Constantinescu să-și amintească de îndemnul bătrînului. Și să înfățișeze românilor imaginea unui om mult mai serios. Cel puțin pînă cînd se va vedea candela de la capătul tunelului.

28 noiembrie 1997, „Național"

DUPĂ CE A FOST INSTRUMENTUL LICHIDĂRII FIZICE A LUI CEAUȘESCU, DAN VOINEA E FOLOSIT CA INSTRUMENT ÎN LICHIDAREA POLITICĂ A LUI ILIESCU

Nu cred să existe peste hotare articol sau carte despre Revoluția română care să nu-și exprime dezgustul față de procesul Ceaușescu. La prima sa difuzare pe TVR, în 26 decembrie 1989, filmul cu procesul, reluat și de alte televiziuni ale lumii, a stîrnit stupoarea întregii Planete. În faimosul său volum *O minciună mare cît secolul* apărut în 1990, la Albin Michel, Michel Castex, conducătorul echipei de jurnaliști de la Agenția France–Presse, venită la București pentru a reflecta Revoluția română, descrie astfel atmosfera din rîndurile gazetarilor străini, strînși în fața televizorului, după finalul filmului difuzat în noaptea de 26 decembrie 1989:

„Piesa se sfîrșise. Dar n-au izbucnit aplauze. Jean–Paul Mari — își amintește, probabil — își striga dezgustul. Nu era singurul. Proces! Cum ar îndrăzni cineva să folosească acest cuvînt pentru a califica o judecată expeditivă pentru care adevăratul cuvînt era cel de asasinat «legal»? (...). Și pentru noi toți, jurnaliști veniți din țările libertății, libertatea României începea rău, cu un tribunal sinistru, care amintea pe cele de la Moscova de sub Stalin (...). Nu pentru că Nicolae Ceaușescu ne-a apărut ca o victimă inocentă. Sigur nu, ci pentru că pînă și cel mai vinovat dintre vinovați are dreptul la altceva decît o parodie de justiție. Nürenberg-ul a demonstrat-o. Acolo a fost democrație. Ea nu era în acea seară la București. Nu."

Șocul a fost devastator nu numai pentru jurnaliștii străini de la București. Toți occidentalii care au văzut filmul, atît în prima sa variantă (fără fețele completului de judecată) cît și în a doua variantă (cu evidențierea întregului tribunal) și-au exprimat revolta că-n anul de grație 1989 o țară europeană își permitea o asemenea parodie de proces. Jean–Marie Le Breton, ambasadorul Franței la București la vremea respectivă, declară categoric în *Sfîrșitul lui Ceaușescu,* volum apărut la editura **L'Harmattan** în 1996:

„Acest proces cu ușile închise pretins a se fi conformat dispozițiilor în vigoare ale Codului Penal militar elaborat de Ceaușescu n-a fost decît o mizerabilă parodie de justiție".

Nestor Rateș în cartea *România: Revoluția încîlcită,* editura **Litera,** 1994, exprimă și el un punct de vedere asemănător:

„Adevărata problemă însă nu este ce fel de execuție a fost, ci graba și disprețul total pentru procedura legală de-a lungul întregii afaceri".

Ca să mai luăm un exemplu, dintre zecile care ne stau la dispoziție, iată ce scrie și Victor Loupan în *Revoluția n-a avut loc,* tipărită la editura **Robert Laffont** în 1990:

„Pe scurt, înmărmuriți — trebuie s-o spunem — am asistat la un simulacru de proces în cel mai pur stil stalinist".

Imaginea de asasinat **„legal",** de simulacru de proces, de parodie a justiției va deveni literă de lege în toate lucrările de referință ale lumii: enciclopedii, dicționare, istorii ale secolului XX, sinteze asupra căderii comunismului în Est. Volumul *Marile procese* din seria „Memoria umanității", editat de Larousse, consacră procesului Ceaușeștilor două pagini, înscriindu-l printre procesele celebre din istoria Planetei. Concluzia cade ca o ghilotină: **„Parodie de justiție".** Monumentala **„Istorie a lumii",** tipărită tot de Larousse, e la fel de severă: **„Pe 25 decembrie, conducătorul român Nicolae Ceaușescu e executat după o parodie de proces". Enciclopedia britanică,** lucrare de referință pînă și în cel mai îndepărtat colțișor al Planetei, caracterizează astfel moartea celor doi Ceaușescu: **„În 25 decembrie, cuplul a fost judecat în grabă și condamnat de un tribunal militar special...".** Chestiunea dacă Nicolae Ceaușescu trebuia sau nu lichidat rămîne controversată. Nu stîrnește însă nici o urmă de îndoială faptul că împușcarea pur și simplu era de preferat procesului stalinist din 25 decembrie 1989, care a terfelit toate normele statului de drept. A fost — toți autorii străini o recunosc — momentul în care imensul capital de simpatie față de România, stîrnit de Revoluție, s-a spulberat. În ochii întregii lumi, nu numai noul regim era compromis, dar și întreg poporul român. Pentru că un popor care a dat din rîndurile sale pe politicienii ce ordonaseră parodia de proces și pe juriștii ce se pretaseră la terfelirea celor mai elementare norme ale Dreptului, după ce dictatura fusese răsturnată, nu putea fi taxat decît drept barbar.

În toate referirile la acest proces oribil se exprimă stupefacția nu atît față de politicienii care l-au decis, cît mai ales față de oamenii Justiției care l-au înscenat. Completul de judecată a fost alcătuit din juriști. Aceștia s-au pretat, cu bună știință, la încălcarea celor mai elementare norme ale profesiei. Politicienii mai aveau o scuză. Juriștii n-aveau nici una. Fiecare dintre ei, de la procurorul care dă citire unui act de acuzare aberant (60.000 de morți, conturi în străinătate) pînă la avocatul Ceaușeștilor, care în loc să-l apere, îl condamnă, ar fi trebuit să se sinucidă. N-a avut tăria s-o facă decît judecătorul Gică Popa. Alții, conștienți că terfelirea profesiei de jurist i-a

compromis definitiv, au demisionat sau și-au făcut *mea culpa*. Unul singur a avut nerușinarea de a rămîne activ în Justiție: Dan Voinea, procurorul de la proces, arătat cu degetul de întreaga Planetă pentru aberantul său rechizitoriu, pentru că, de fapt, el a dat tonul asasinatului legal de la Tîrgoviște. Să ne reamintim ce-a putut citi, cu opt ani în urmă, în fața întregii Planete înmărmurite, un om care se pretinde magistrat. În rechizitoriul său, Dan Voinea l-a acuzat pe Nicolae Ceaușescu și pe Elena Ceaușescu de:

1) **„Genocid — peste 60 000 de victime";**

2) **„Subminarea puterii de stat prin organizarea de acțiuni armate împotriva poporului și a puterii de stat";**

3) **„Infracțiunea de distrugere a bunurilor obștești, prin distrugerea și avarierea unor clădiri, explozii în orașe etc.";**

4) **„Subminarea economiei naționale";**

5) **„Încercarea de a fugi din țară pe baza unor fonduri de peste 1 miliard de dolari depuse la bănci străine".**

Pentru aceste acuzații, care au apărut fanteziste imediat după ce filmul cu procesul a fost difuzat în întreaga lume, procurorul Dan Voinea a cerut, în final, în cadrul unei dezvoltări orale a rechizitoriului, condamnarea la moarte a lui Nicolae Ceaușescu și a Elenei Ceaușescu. De-a lungul timpului, acest om compromis n-a dat nici un semn c-ar regreta terfelirea ipostazei de magistrat. Mai mult, în loc să se retragă sau măcar să-și recunoască vinovăția, Dan Voinea a încercat să se apropie de cașcavalul Puterii. Deși făcuse servicii imense lui Ion Iliescu, regimul anterior l-a ținut totuși deoparte. Fostul președinte și-a dat seama că un lacheu trebuie lăsat acolo unde-i e locul: în camera slugilor. A trebuit să vină însă regimul Constantinescu, pentru ca Dan Voinea, în loc să fie scos din cadrele Justiției (dacă tot n-avusese bărbăția să-și tragă un glonț în tîmplă) să fie promovat. În vara lui 1997 e numit șeful Secției Parchetelor Militare. În 27 noiembrie 1997, prin decret prezidențial, Emil Constantinescu îl avansează pe Dan Voinea de la gradul de colonel la cel de general de brigadă.

Emil Constantinescu a ajuns la Cotroceni grație votului dat de un popor care se săturase de compromisurile lui Ion Iliescu. Reprezentantul CDR făgăduise, în campania electorală, că, odată devenit președinte, își va da și ultima picătură de sînge pentru ca în România să se instituie, în fine, statul de drept. La cîteva luni după ce s-a instalat la Cotroceni, Emil Constantinescu îl numește însă în postul–cheie de șef al Secției Parchetelor Militare pe omul devenit odios în întreaga lume pentru sfidarea normelor elementare ale Justiției în procesul Ceaușescu. Rolul decisiv jucat de Dan Voinea în asasinatul **„legal"** de la Tîrgoviște trădează un om în stare de orice pentru a fi pe placul stăpînilor. Și acest om, devenit în ochii întregii Planete întruchiparea magistratului compromis, e făcut general și numit, în timpul regimului Constantinescu, în funcția de șef al Secției

Parchetelor Militare. Victor Loupan, în cartea sa, *Revoluția n-a avut loc...*, îl bănuiește pe Dan Voinea ca fiind securist. S-ar putea să fie așa. Dacă ne gîndim că un securist notoriu precum Daniel Dăianu a fost numit în funcția de ministru al Finanțelor grație intervenției personale a lui Emil Constantinescu, nu-i exclus ca promovarea lui Dan Voinea să facă parte dintr-un proces mai larg și tot mai limpede: tendința lui Emil Constantinescu de a pune, în funcții cheie, membri ai fostei Securități ceaușiste.

Fără a exclude această ipoteză, noi credem altceva despre Dan Voinea. Și anume că omul s-a pretat la rolul infam din procesul Ceaușescu pentru a intra în grațiile echipei care l-a răsturnat pe fostul dictator. Speranța sa de a obține, pentru asta, un oscior, i-a fost înșelată. Drept urmare, magistratul compromis n-a scăpat prilejul de a se pune la dispoziția stăpînilor României de după noiembrie 1996. Răsplata a venit imediat. Dan Voinea a fost promovat în funcția de șef al Secției Parchetelor Militare și avansat de la gradul de colonel la cel de general de brigadă. Procurorul din procesul de la Tîrgoviște își dovedise lipsa de scrupule îndeplinind fără să crîcnească ordinul lui Iliescu de a-l lichida pe Ceaușescu. Avea în ochii lui Emil Constantinescu toate datele pentru a fi apreciat că, în urma osciorului primit, va îndeplini fără să crîcnească și ordinele noului stăpîn. Ordinul lui Emil Constantinescu de a-l lichida pe Ion Iliescu. Nu, nu e vorba de o lichidare fizică, așa cum i-a făcut-o Iliescu lui Ceaușescu. E vorba de o lichidare în planul imaginii publice. Din acest punct de vedere, de la Stalin pînă la Constantinescu se înregistrează o evoluție. Stalin își termina adversarii cu un glonte în ceafă. Iliescu nu l-a împușcat pur și simplu pe Ceaușescu. I-a pus la cale un simulacru de proces. A ținut să răspundă, fie și formal, exigențelor statului de drept. Constantinescu, mai democrat decît Iliescu, la rîndu-i, mai democrat decît Stalin, nu-și mai lichidează fizic adversarul. Îl pune la zid în planul imaginii. Evoluția e indiscutabilă. Iliescu a dovedit o oarecare bunăvoință față de Ceaușescu. Nu l-a ucis cu un glonte în ceafă, ca pe vremea lui Stalin. I-a dat posibilitatea să treacă prin examenul unui proces. Chiar dacă acest proces era o jalnică parodie de justiție. Emil Constantinescu manifestă și el o blîndețe față de Iliescu. Nu-l mai împușcă în urma unui simulacru de proces. Îl execută însă printr-o mașinărie de mass–media. Amîndoi s-au folosit de același instrument: Dan Voinea. Ion Iliescu pentru a da lichidării fizice a lui Ceaușescu fațada de respectare a statului de drept. Constantinescu pentru a da lichidării politice a lui Iliescu fațada de respectare a jocului democratic. Ticăloșia e comună. Chiar dacă de diferite grade.

Cum s-a petrecut mascarada procesului lui Ceaușescu știm. Toate condițiile unui proces au fost îndeplinite. Doar formal însă. A fost și procuror, a fost și judecător, au fost și avocați. Numai că nici unul dintre ei, în frunte cu Dan Voinea, n-a respectat minimele reguli ale unui proces.

Judecătorul s-a răstit la Ceaușescu. Avocatul apărării l-a acuzat. Procurorul a dat citire unui rechizitoriu de science–fiction. Acuzații fără nici o probă. Acuzații fără o minimă grijă de respectare fie și a bunului simț. Cum se petrece mascarada numită lichidarea politică a lui Iliescu ne dăm abia acum seama. Ca și în cazul procesului lui Ceaușescu, totul pare a respecta normele statului de drept. În realitate, ca și la Tîrgoviște, acum opt ani, întîlnim o nenorocită parodie de respectare a regulilor democratice. Miercuri seara, la **Ediția specială** a TVR și-au făcut apariția doi cetățeni: Dan Voinea, șeful Secției Parchetelor Militare, și Sorin Roșca Stănescu, directorul cotidianului „Ziua". Sub bagheta lui Nicolae Constantin Munteanu, cei doi s-au lansat în acuzații extrem de grave privind rolul lui Ion Iliescu în masacrul de la Televiziune din decembrie 1989. Pe Sorin Roșca Stănescu îl știm ca pe un cal breaz. E autorul cîtorva zeci de gogomănii lansate în presă cu o nonșalanță de om căruia îi lipsește minima prudență profesională. Grav e faptul că acuzația sa a fost susținută de către însuși șeful Secției Parchetelor Militare, generalul Dan Voinea. Ca magistrat, domnia sa știa că astfel de acuzații nu pot fi aduse public, în absența unor probe temeinice, nu numai celui ce a fost președintele României, dar nici măcar unui cetățean de rînd. În 25 decembrie 1989, Dan Voinea îl acuza pe Ceaușescu de asasinarea a 60 000 de persoane. Dacă atunci l-am mai înțeles, probabilitatea de a fi intoxicat jucînd un anume rol, acum, în vremuri normale, acuzarea lui Ion Iliescu fără nici o probă intră în zona iresponsabilității.

E Dan Voinea un om pe care-l ia gura pe dinainte? Firește că nu. Întreaga evoluție a afacerii ne arată că e vorba de o mascaradă pusă la cale de către Cotroceni prin utilizarea unui om compromis precum fostul procuror din procesul Ceaușeștilor. Că e așa o dovedește însăși **Ediția specială** de miercuri, 17 decembrie 1997. Ce i-a apucat pe cei de la Televiziune să-i convoace pe Dan Voinea și pe Sorin Roșca Stănescu pentru a le da posibilitatea lansării, fără nici o probă, a unei acuzații de o asemenea gravitate împotriva lui Ion Iliescu? Nicolae Constantin Munteanu, transferat, în chip suspect, din bănosul post de redactor al **Europei libere,** în cel de redactor la TVR, ar putea justifica, împreună cu mai–marii săi, tema acestei **Ediții speciale** prin preocuparea Televiziunii de a aborda și chestiuni controversate ale momentului. Dacă lucrurile stau așa, de ce n-au făcut pînă acum obiectul unei **Ediții speciale** și acuzațiile unor jurnaliști și politicieni la adresa unor personaje de la putere? Vineri, la conferința de presă a PRM, C.V. Tudor s-a întrebat dacă nu cumva desființarea taxelor vamale la importul de carne din import n-a vizat facilitarea unui import masiv din SUA care va fi efectuat sub acoperirea Fundației umanitare conduse de Dragoș Constantinescu, fiul lui Emil Constantinescu. E o acuzație împotriva lui Emil Constantinescu

la fel de senzațională ca și cea a lui Dan Voinea împotriva lui Ion Iliescu. Dacă TVR era atît de preocupată de dezvăluiri spectaculoase, de ce n-a consacrat o **Ediție specială** acestei acuzații? Întrebările sînt, firește, retorice. Nu e prima dată cînd Televiziunea Română, transformată în bîtă mediatică a Puterii, pune la cale emisiuni mascarade precum cea de miercuri, 17 decembrie 1997, pentru lichidarea morală și politică a adversarilor lui Emil Constantinescu. Afacerea nu se oprește însă aici. A doua zi, printr-o inversare a regulilor firești, Dan Voinea ține o conferință de presă. Domnia sa declară sus și tare că există un dosar în care este implicat și Ion Iliescu. Potrivit afirmației sale, nesusținute de nici o probă, firește, Ion Iliescu ar putea fi chemat în Justiție, pentru că ar fi pus la cale crimele comise de așa–zișii teroriști. Cu opt ani în urmă, același personaj odios îl acuza pe Ceaușescu de a fi comandat masacrul făcut de așa–zișii teroriști. La ordinele lui Ion Iliescu, firește. Iată-l acum, pe același Dan Voinea, îndreptînd aceeași acuzație împotriva lui Ion Iliescu. Vineri intră în joc și procurorul general Sorin Moisescu, omul de casă al lui Emil Constantinescu. Magistratul care trebuia să demisioneze după ce a încălcat grav legea retrăgînd recursul în anulare împotriva procesului miniștrilor antonescieni, înainte ca dosarul să ajungă în instanță, o scaldă. Potrivit declarațiilor făcute de domnia sa la o conferință de presă, nu există un dosar penal împotriva lui Ion Iliescu, deoarece **„ancheta n-a ajuns încă la București"** (sic!). Domnia sa afirmă că deocamdată se fac niște cercetări prealabile, se adună probe. Ei bine, deși recunoaște că Parchetul Militar se află doar în faza adunării de probe, procurorul general al Republicii, un om care știe că fiecare virgulă dintr-o intervenție publică de-a sa are o importanță covîrșitoare, declară, fără să clipească măcar, că sprijină fără rezerve afirmația iresponsabilă a lui Dan Voinea.

Mascarada de tip Tîrgoviște e limpede. Deși Parchetul Militar n-are încă probe, deși se spune doar că „e posibil", Dan Voinea și-a permis să-l acuze pe Ion Iliescu în public de masacrul de la Televiziune. Nu-i exclus ca, peste puțin timp, același Dan Voinea să susțină că n-are probe privind implicarea lui Ion Iliescu în fenomenul terorist. Acuzația a fost însă lansată. Pe seama ei, Ion Iliescu e pus la zid. Așa cum Ceaușescu a fost pus la zid tot pe seama unor acuzații pe care, ulterior, același Dan Voinea le-a retractat. Și uite așa, zdrențuitul personaj din decembrie 1989, cel ce a terfelit imaginea Justiției române și a României în lume, a apărut din nou la rampă. Pentru a servi de astă dată ca instrument în lichidarea politică a lui Ion Iliescu de către Emil Constantinescu. Eterna mizerie a stăpînilor care apelează, pentru a-și realiza scopurile murdare, la oameni fără Dumnezeu!

Că Dan Voinea n-are scrupule cînd e vorba să-și servească noii stăpîni, nu mai încape nici o îndoială. În decembrie 1989 a încălcat toate

normele profesiei de jurist pentru a-l lichida fizic pe Ceaușescu la ordinele lui Ion Iliescu. Acum încalcă din nou normele profesiei de jurist pentru a-l lichida politic pe Ion Iliescu la ordinele lui Emil Constantinescu. Sîntem tare curioși să știm la ordinele cui același Dan Voinea va păta onoarea profesiei sale pentru a-l lichida pe Emil Constantinescu!

22 decembrie 1997, „Național"

STEAUA LUI EMIL CONSTANTINESCU „ÎNCET PE CER SE SUIE"

Indiferent de cum se va rezolva criza politică actuală, există deja un mare cîștigător: Emil Constantinescu. Dacă președintele, inegalabil în lucrăturile de culise, va fi avut vreun rol în încăierarea dintre PNȚCD și PD vom descoperi mai tîrziu. Peste un an, peste doi, peste opt. Depinde de cît va rămîne domnia sa președinte. Cîtă vreme cheița de la arhivele secrete stă în buzunarul său, e greu de crezut că vom afla ce s-a petrecut, de la finele lui decembrie și pînă acum, în spatele ușilor închise de la Cotroceni. Consecvenți unei credințe scrise în mai multe rînduri de-a lungul lui 1997, noi bănuim că, la zbîrlire reciprocă, foștii aliați au fost îmboldiți și de mașinăria diversionistă din Deal. În absența datelor exacte, imposibil de aflat, ne mulțumim cu avansarea unei ipoteze, gata să dăm înapoi, precum coarnele unui melc, la prima dezmințire prezidențială. Ne putem permite, în schimb, să susținem că întreaga afacere a satisfăcut din plin ambiția lui Emil Constantinescu de a trece în ochii românilor drept singurul politician matur, responsabil, într-o lume de mucoși politici, jucîndu-se cu chibriturile fără să-și dea seama c-ar putea da foc la casa țării. Din această perspectivă, toate mișcările prezidențiale din ultimul timp nu pot decît să ne stîrnească admirația. Pentru a se mai sui un pic pe cerul vieții noastre politice, Emil Constantinescu a jucat magistral.

A fost mai întîi tăcerea în care domnul președinte s-a zidit cu strălucită abilitate. Cele două partide ridicau tonul de la o zi la alta. Trînta lor făcea să tremure întreaga coșmelie a scenei politice. Sub ploaia de praf și de aschii căzute din tavan, Emil Constantinescu ședea însă neclintit. Politicieni, jurnaliști, cetățeni îl implorau să intervină și să le dea una la fund scandalagiilor fără minte. Cu temperamentu-i tumultuos, Ion Iliescu n-ar fi rezistat. Ar fi intervenit chiar din clipa cînd cele două partide au prins a se scuipa. Genial în mica lucrătură, Emil Constantinescu a lăsat scandalul să crească pînă în faza în care întreaga țară mai avea un pic și, împreună cu munții și cîmpiile sale, pornea să urce în genunchi Dealul Cotrocenilor pentru a-l ruga pe președinte să se încrunte la certăreți. Firește, situația nu era chiar atît de dezastruoasă cum se înfățișa opiniei publice. După cum excelent observa Mircea Iorgulescu într-o tabletă de la

Europa liberă, astfel de crize sînt normale într-o democrație. Oricît de tare s-ar certa două partide dintr-o coaliție aflată la putere, temeliile statului nu se clatină pînă la dărîmarea întregii arhitecturi. Grație însă unei perfide manipulări a opiniei publice, scandalul a fost perceput ca o punere la îndoială a însești ființei noastre naționale: leul se prăbușea, investitorii străini, ajunși la hotare, o luau înapoi spre patriile de origine, țara însăși sta pe loc, grîul șovăia să mai încolțească, rădăcinile arborilor se uscau, imaginea României în lume se întuneca de la o clipă la alta. Pe acest fond de spaimă colectivă, a apărut **El: Omul providențial, Marele bărbat, Salvatorul** pe care-l așteptau, cu inima bătînd, pînă și iepurii de prin tufișuri de codri. Apariția pe scena națională, puternic luminată de reflectoare, a președintelui, a fost minuțios regizată. Pentru ca așteptarea să fie și mai mare — condiție necesară unui impact răvășitor — declarația de presă a fost amînată cu o zi. Întreaga suflare românească se întreba sîmbătă dimineața ce s-a întîmplat. Se făceau fel de fel de presupuneri alarmante. Nu se petrecuse însă nimic deosebit. Vedeta putea păși pe scenă, ca să-și țină monologul, încă de vineri seara. Actor, președintele a socotit însă că trebuie să mai aștepte un pic în culise. Pînă cînd aținarea sălii devenea isterie.

Discursul de sîmbătă seara a corespuns perfect ipostazei de Om providențial. Domnul președinte s-a adresat direct poporului român. Peste zvîrcoleala măruntă a politicienilor, a gazetarilor, a deputaților și senatorilor. Tonul și conținutul Declarației au fost ale unui om aflat mult deasupra șesurilor politicianiste românești. A fost ca și cum Crucea de pe Caraiman ar fi prins glas. Situată deasupra văilor și cîmpiilor, ea poate fi văzută și auzită din toate colțurile patriei. Fără riscul ca gălăgia politicienilor aflați în plină chelfăneală s-o poată perturba. Fără riscul ca pălăvrăgeala scrisă sau vorbită a jurnaliștilor s-o poată bruia. E drept, din cînd în cînd, domnul președinte a binevoit să-și coboare privirile și la mișeii de politicieni și de jurnaliști aflați la poale. A făcut-o însă pentru a arăta românilor infantilismul celor ce se pretind lideri de partide, miniștri, parlamentari, analiști politici. A făcut-o pentru ca Prutul, Tisa și Dunărea, sculate în picioare, să-l vadă și să-l asculte și să-și posomorască apele la gîndul că apără, cu brîiele lor lichide, un teritoriu pe care niște iresponsabili își pot permite să se țină de ciorovăieli acum, cînd se joacă destinul României.

Noul scandal politic a dat lui Emil Constantinescu un nou prilej de a se înălța coborîndu-i pe alții. Președinția a ieșit întărită. Celelalte instituții ale statului de drept — partide politice, Parlament, Guvern, presă — au mai primit o lovitură în plină figură. Problema care se pune însă nu e nouă. Ea e valabilă încă de prin ianuarie 1997, de cînd Emil Constantinescu, sesizînd că terenul e prielnic, a pornit să se urce pe bolta politicii autohtone. Și

dacă la un moment dat președintele se va înălța atît de tare deasupra noastră, a tuturor, încît ne vor veni în minte celebrele versuri eminesciene: **„Icoana stelei ce-a murit / Încet pe cer se suie; / Era pe cînd nu s-a zărit, / Azi o vedem, și nu e"?**

20 ianuarie 1998, „Național"

„SPUSU-V'AM EU, / DOMNILOR BOIERI, C'AȘA O SĂ FIE!"

ACTUL I. Sîmbătă, 31 ianuarie, pe la prînz, TVR și-a întrerupt programul obișnuit pentru a transmite în direct conferința de presă a PNȚCD avînd drept punct central **„învățăturile lui Win van Velzen către poporul român despre măreția lui Victor Ciorbea și nimicnicia PD".**

ACTUL II. Duminică, 1 februarie, mai pe seară, la emisiunea **„7 zile în România",** duduia Anca Toader, cu picioarele ascunse de un paravan, să le creadă cu adevărat frumoase vajnicii bărbați ai țării, a meșterit un soi de anchetă menită a demonstra cît de ticălos e Partidul Democrat.

ACTUL III. Luni, 2 februarie, la amiază, grupul parlamentar PD din Camera Deputaților a dat citire unui protest față de cele două manipulări grosolane ale opiniei publice de către TVR. S-a cerut Parlamentului să intervină pentru **„Soluționarea imediată a ilegalităților de la postul public de televiziune, prin demiterea actualei conduceri partizane".**

ACTUL IV. Luni, 2 februarie, seara, în replică, numitul Stere Gulea, cel ce a reușit, ca regizor de filme, să masacreze două capodopere ale literaturii române, *Morometii* lui Marin Preda și *Ochi de urs* de Mihail Sadoveanu, a dat citire unui comunicat prin care protestul PD a fost calificat drept **„fără obiect".** Autorul filmului **„Stare de fapt",** în care, cum înșiși telespectatorii au putut constata uluiți, domină cuvîntul rușinos care începe cu f și se termină cu t, a recunoscut că transmiterea în direct de sîmbătă s-a făcut la cererea expresă a primului–ministru.

Umili cronicari ai teatrului ieftin care e politica românească de azi, ne îngăduim să facem, pe marginea acestei piese în patru acte, următoarele considerațiuni:

a) În aprilie 1945, cînd Vîșinski îl instalase deja pe Groza în fruntea României, Mihai Beniuc publica poezia „Cucuvaie și ciocîrlie". Devenită celebră, ea debutează astfel: **„Cucuvaie, fost-am pînă ieri, / iar de astăzi, iată-s ciocîrlie / Spusu-v'am eu, domnilor boieri, / C'așa o să fie!".** Într-adevăr, Mihai Beniuc le spusese domnilor boieri că se vor trezi pînă la urmă cu un guvern comunist. Dînd deoparte primele versuri, dat fiindcă, spre deosebire de poet, eu am rămas totuși cucuvaie, îmi vine să mă

reped pînă la sediul Partidului Democrat și să le strig domnilor fruntași ai partidului: — **„Spusu-v'am eu, domnilor boieri / C'așa o să fie!"**. Nu de alta, dar cu un an în urmă, avertizam asupra pericolului reprezentat pentru democrația românească de parașutarea în fruntea TVR a comandoului de nevolnici: Stere Gulea, Alina Mungiu–Pippidi, Anca Toader. Scriam în ziarul, pe care aveam să-l abandonez în scurt timp, și spuneam pe la posturile TV particulare, că numirea la conducerea postului public de televiziune a unor pițifelnici n-a fost o rătăcire a cuplului Emil Constantinescu — Victor Ciorbea, ci o manevră dubioasă, menită a face din TVR o ghilotină a noii Puteri împotriva adversarilor din politică și din presă. Un profesionist veritabil refuză să devină gura de canal prin care urmează să se scurgă lăturile puternicilor zilei, după ce aceștia s-au ghiftuit cu mîncăruri grase. Un diletant însă, precum Stere Gulea sau Alina Mungiu, va face tot ce i se ordonă. Nu de alta, dar orice tresărire de conștiință profesională, orice ridicare a privirii mai sus de ciubotele stăpînilor, riscă să-l lase pe drumuri. Unde să se ducă, odată dat afară, un nevolnic ajuns într-un post la care nici nu visase?!

Cînd m-am apucat să scriu aceste lucruri, fruntașii Partidului Democrat nu numai că nu m-au luat în seamă, dar, mai mult, m-au hulit. La vremea respectivă se bucurau și ei, ca niște maidanezi costelivi, de ciolanul dobîndit prin alegerile din noiembrie 1996. Zadarnic le spuneam eu că istoria m-a învățat un lucru pe care nu-l voi uita pînă la moarte. Dacă-ți freci mîinile cînd dușmanul e victima unei abjecții s-ar putea să-ți vină și ție rîndul să intri sub tocatul satîrului pe care-l aplauzi. Dacă erau cu adevărat democrați, oamenii lui Petre Roman trebuiau să protesteze împotriva manierei brutale, dictatoriale, în care au fost numiți în fruntea TVR niște inși fără căpătîi. Fruntașii PD n-au schițat nici cel mai mic semn de protest. Mai mult, de-a lungul lui 1997 n-au luat atitudine cînd TVR s-a transformat într-o ghioagă împotriva opoziției din presă și din politică. Deși postul public de televiziune manipula opinia publică mai rău decît sub regimul Iliescu, democrații lui Roman n-au cerut demiterea conducerii. Era și normal. Nu în capetele lor se revărsau lăturile uneia precum Anca Toader, ci în cele ale adversarilor. Acum însă, cînd au început să simtă pe pielea lor de ce e în stare banda de la Televiziune, au descoperit brusc **„ilegalitățile", „încercarea vădită de manipulare a opiniei publice"**. Și, evident, au cerut, cu mare huiet, demiterea „actualei conduceri partizane". Prea tîrziu domnilor boieri din PD! O să vedeți voi, așa cum v-am spus în urmă cu un an, cum e să intri pe mîinile acestor inși care n-au mamă, n-au tată cînd e vorba să-și servească stăpînii!

b) Transmiterea în direct a răstelii lui Win van Velzen la poporul român n-a avut nici o justificare profesională. Olandezul zburător nu era nici **Rambo,** nici **Predator** pentru a stîrni, prin prestația sa, interesul milioanelor de

plătitori ai TVR, în așa fel încît conferința de presă a PNȚCD să fie transmisă în direct. Era limpede că postul public de televiziune a dat curs unei cereri aberante din partea unui stîlp al Puterii. Cu toate acestea, un creier dotat cu un neuron în plus față de cel al cocostîrcului ar fi găsit o formulă prin care să justifice profesional transmisia de sîmbătă, 31 ianuarie 1998. Nu e cazul celui adăpostit de dulapul cranian al lui Stere Gulea. Sincer pînă la prostia absolută, directorul TVR a recunoscut, în răspunsul dat Partidului Democrat, că n-a putut refuza o cerere a primului–ministru. Să-l lăsăm pe Stere Gulea în plata Domnului, că mai mult de atît nu merită în materie de comentariu, și să ne oprim asupra domnului prim–ministru. Din cîte știm, Televiziunea națională nu e proprietatea lui Victor Ciorbea. În nici un caz, TVR nu i-a fost lăsată drept moștenire primului moț al țării, alături de cei doi bouleni și de cioporul de capre, de către onorabilii săi părinți. Se cuvine, așadar, să ne întrebăm: în ce calitate a cerut Victor Ciorbea TVR să-și întrerupă programul obișnuit și să transmită în direct conferința de presă a unui partid politic? Păi dacă îndrăznea să facă așa ceva predecesorul său, Nicolae Văcăroiu, toți distinșii intelectuali civici i-ar fi sărit în cap. Din neocomunist, din bolșevic, din dictator, din satrap, bietul Nicolae Văcăroiu n-ar mai fi fost scos. Acum, în fața unui asemenea abuz al lui Victor Ciorbea, reprezentant de seamă al democrației de tip Constantinescu, iscălitorii de la „România liberă", de la „Cotidianul", de la revista „22" tac mîlc. E și firesc. Au făcut ei gălăgie cînd la Ministerul Finanțelor a fost numit securistul Daniel Dăianu? Firește că nu. Deși strigaseră pînă atunci pe toate drumurile împotriva securiștilor, cînd a fost vorba de Daniel Dăianu au aplaudat. Ce să-i faci?! Pentru distinșii intelectuali civici, securiștii se împart în două: ai lor și ai noștri. Și, evident, în timp ce ai lor sînt răi, ai noștri sînt buni. Vorba poetului: **O țară tristă, plină de umor!**

4 februarie 1998, „Național"

SORIN STĂNESCU — O NOUĂ EPIGRAMĂ A LUI MIRCEA IONESCU-QUINTUS

La ședința de ieri a Parlamentului, premierul Victor Ciorbea a anunțat retragerea de pe lista celor propuși spre votare a lui Sorin Stănescu, dorit de PNL în funcția de secretar de stat la Apărare. N-am avut onoarea de a-l cunoaște personal pe domnul Sorin Stănescu. În absența unei iscodiri directe, nu ne putem pronunța asupra personalității sale. Nu-i exclus ca din toate punctele de vedere domnia sa să fie unul dintre marii bărbați ai plaiurilor românești. Din nefericire, în nici o țară din lume nu s-a reușit performanța ca un politician să fie cunoscut de fiecare alegător prin pipăire cu degetele sau măcar cu privirile. Peste tot, un politician e știut de opinia publică în general din imaginea sa în presă. Or, din acest unghi de vedere, Sorin Stănescu întruchipează ageamiul absolut. Să ne reamintim, în acest sens, ce s-a scris despre domnia sa cîtă vreme a condus Ministerul Sportului și Tineretului. Să ne reamintim că nici nu se stîrnise briza remanierii, și PNL decisese deja să renunțe la Sorin Stănescu. Toți miniștrii schimbați la ultima remaniere au făcut obiectul unor bătălii aprige atît în interiorul partidelor care-i trimiseseră în Guvern, cît și în cadrul coaliției. Fiecare ministru a fost apărat cu ghearele și cu dinții de vîntul schimbării. Sorin Stănescu a fost singurul demnitar la care partidul său a renunțat înainte de a i se cere așa ceva. Atît de slab a fost apreciată prestația sa ca ministru încît Sorin Stănescu era remaniat deja cînd nici măcar nu începuse remanierea. Repet, s-ar putea ca Sorin Stănescu să nu fi meritat un asemenea tratament. S-ar putea ca abandonarea sa de către PNL să fi fost rodul unor lucrături de culise. E însă un lucru lipsit de importanță. Important e că, la trecuta remaniere, Sorin Stănescu a apărut în ochii românilor drept întruchiparea incompetenței absolute. A fost considerat atît de slab încît nici măcar șef la Sport n-a mai fost bun. Spre stupoarea întregii țări, cînd s-a pus problema înlocuirii miniștrilor democrați din Guvern, PNL l-a desemnat pe Sorin Stănescu pentru postul de secretar de stat la Apărare. Adică pe postul deținut pînă acum de Constantin Dudu Ionescu, absolvent al Colegiului Național de Apărare și al Institutului de Management al Resurselor de Apărare. Ce reprezintă o asemenea funcție n-are rost să mai insistăm. Dacă postul de ministru al Apărării Naționale e unul politic, disponibil,

adică, și unei persoane care nu știe despre domeniul Armatei decît că soldații trag cu pușca și nu cu gaura de la covrig, cel de secretar de stat presupune un specialist de performanță. Sorin Stănescu e de meserie avocat. N-avea nici o legătură cu Sportul. Liberalii l-au propus, totuși, în 1996, ministru al Sportului, gîndindu-se probabil că sportul e o chestiune mai mult de mușchi decît de creier. Or, fruntașul liberal dispunea, ca mamifer așezat, pe scara evoluției darwiniste, deasupra cimpanzeului, de o cantitate de mușchi suficientă să-l țină în două picioare. Lamentabila sa prestație în fruntea ministerului a dovedit însă că în cazul lui nu se aplică nici măcar zicala: orice român se pricepe la politică și la fotbal. De aceea, cînd s-au ivit la orizont zorii remanierii, PNL s-a grăbit să renunțe la el. Acum însă, același partid, care concluzionase că Sorin Stănescu nu e bun nici măcar să conducă pe cei ce dau din mîini și din picioare, l-a propus și l-a susținut, cu îndîrjire, pentru un post cheie în Armata Română. Un post care, dincolo de bunăvoință, presupune cunoștințe de specialitate. Auzind de această propunere, românii și-au făcut cruce cu amîndouă mîinile. Militarii s-au burzuluit. Numirea unui asemenea diletant într-un post de strictă specialitate era nu numai o catastrofă pentru siguranța națională, dar și o jignire profundă adusă Armatei. Ca să ajungi comandant de batalion trebuie să înveți meserie pe rupte. Acum, prin jocul meschin al politicianismului, un neisprăvit în materie de militărie ajungea șeful șefilor în minister. Sensibilizați de această reacție, țărăniștii au încercat să le atragă colegilor liberali atenția, în chip delicat, să renunțe la propunere. Te pui însă cu PNL-ul? Nu e condus acest partid, prin program, formațiune a oamenilor de afaceri, a specialiștilor în economie, de un epigramist?! Păi dacă un asemenea partid are în frunte nu pe fondatorul unei mari firme comerciale, nu pe un economist redutabil, ci pe autorul unor volume de epigrame, de ce n-ar fi fost bun, în viziunea PNL, Sorin Stănescu ca secretar de stat la MApN?! Drept urmare, PNL-ul lui Mircea Ionescu–Quintus nici n-a vrut să audă de sugestia PNȚCD. Nu și nu! Sorin Stănescu trebuie să fie secretar de stat la Apărare. A venit însă, ca un duș rece, audierea în Comisiile de Apărare ale Parlamentului. Membrii distinselor Comisii s-au trezit în fața unui om ale cărui cunoștințe în materie de Armată nu le depășeau pe cele ale bravului soldat Švejk. Politicieni responsabili, conștienți că Armata țării nu-i o grădiniță unde doamna educatoare te învață să te ștergi la nas și nu la fund cînd îți curg mucii, membrii Comisiei l-au respins cu brio pe Sorin Stănescu. Nici în acel moment PNL nu și-a dat seama că s-a făcut de rîs. A continuat să-l susțină pe Sorin Stănescu. A trebuit să intervină însă șeful statului pentru ca ședința de ieri a Parlamentului să nu se transforme într-un spectacol al Circului Mare din Moscova. Pentru că asta ar fi fost ședința dacă lista Guvernului l-ar fi conținut pe Sorin Stănescu. Și astfel onoarea Guvernului, ba chiar și onoarea țării au fost salvate.

În aceste condiții nu mai avem nici un motiv să ne amuzăm gîndindu-ne la noul Guvern al României. Avem însă în continuare motive să ne stricăm de rîs gîndindu-ne la Partidul Național Liberal. Acest partid are menirea de a întreține în România hazul fără de care necazul vieții cotidiene s-ar transforma în revoltă. Nu prin epigramele nesărate ale lui Mircea Ionescu–Quintus, ci prin gesturi politice năstrușnice. În genul propunerii lui Sorin Stănescu pentru postul de secretar de stat la Apărare.

11 februarie 1998, „Național"

TAXA DE SOLIDARITATE SAU CUM SE PREZINTĂ ȚĂRII O BALEGĂ ÎMPACHETATĂ ÎN ȚIPLĂ

Marți seara, la ședința Biroului Permanent al PNL, Daniel Dăianu, ministrul Finanțelor, a anunțat că e dispus să demisioneze. Primită de presă ca o lovitură de teatru, amenințarea a fost justificată de domnia sa prin dificultățile pe care le întîmpină în încropirea bugetului pe 1998:

„Este nevoie de un program solid și îndrăzneț, de voință politică și de sprijin politic în Parlament, ceea ce în momentul de față nu observ. Există o dinamică a evenimentelor care ne îndreaptă către alegeri anticipate.

Deci, în asemenea circumstanțe, reforma autentică este pusă sub semnul întrebării. În cazul în care situația se complică peste măsură, și nu pot într-adevăr să-mi fac treaba, eu sînt dispus să demisionez. Eu nu vreau să fiu părtaș la măsuri care complică situația economică a României".

Daniel Dăianu n-a demisionat. N-a anunțat nici măcar că va demisiona. A amenințat că-și va depune demisia! Nu e vorba, așadar, de un gest, ci doar de schița unui gest. Declarația a fost făcută într-un moment de năduf. Și cum la noi, în țara Mioriței, a ciobanului care, aflînd că partenerii săi de afaceri vor să-l omoare, în loc să ia măsuri pentru a-i contracara, se apucă de bocit în versuri, cuvîntul ține loc faptei, pălăvrăgeala, acțiunii, discursul lui Daniel Dăianu n-are nimic senzațional. Una e să demisionezi și alta e să afirmi că ești dispus să demisionezi. Avem serioase temeiuri să credem că, pînă cînd distinsul finanțist își va transpune în practică amenințarea, va mai trece multă apă pe Canalul Dunăre — Marea Neagră. Exprimîndu-ne astfel scepticismul față de un nou posibil moment politic răsunător — demisia ministrului Finanțelor — să ne întoarcem, vorba lui Nae Ionescu, la fapte. Și singurul fapt de care dispunem e că Daniel Dăianu e disperat. Adus în această stare, stupefiantă la un om faimos pentru trecutul său de ofițer, potrivit propriei declarații, de conștiința, tot mai acută, că partidele se pregătesc de alegeri anticipate. Or, domnia sa are alte preocupări. Cum ar fi, de exemplu, cea de a construi bugetul pe 1998.

Viața a făcut ca umbra mea pămîntească să se încrucișeze de cîteva ori cu cea a lui Daniel Dăianu. În același timp, nu pot susține că despre

ministrul Finanțelor aș fi auzit altceva decît lucruri bune. În atare circumstanțe, Daniel Dăianu e unul dintre puținii guvernanți în fața căruia ezit să scot spada de cerneală a pamfletului și să dau. O brumă de respect mă împiedică să-l atac pe ministrul Finanțelor. Sub semnul acestei atitudini, nu mă sfiesc însă a-i spune lui Daniel Dăianu: demisionați, domnule ministru! Și nu pentru că interesele politicianiste, tot mai puternice în ultimul timp, v-ar împiedica să vă faceți treaba de specialist, ci pentru că noua dumneavoastră ipostază, cea de membru al guvernului Ciorbea, v-a obligat să fiți penibil în ultimele zile. Or, dacă sînteți cu adevărat bărbatul pe care-l bănuim, specialistul eminent de care se vorbește, de această rușine nu vă poate spăla decît demisia.

Să mă explic.

Domnul ministru al Finanțelor s-a manifestat în ultimele zile ca un legendar luptător pentru introducerea taxei de solidaritate. E vorba de o taxă pe care ar trebui s-o plătească fiecare salariat pentru a acoperi cheltuielile presupuse de disponibilizarea forței de muncă din cadrul procesului de restructurare, de satisfacerea exigențelor tot mai violente de creștere a salariilor. Împotriva acestei inițiative s-au ridicat, cu mici excepții, toți jurnaliștii și politicienii. N-are rost să trec în revistă aici tot ce s-a spus și s-a scris despre această nouă măsură de spoliere a unei populații sărăcite pînă la os. Aș vrea însă să mă opresc asupra unui lucru peste care s-a trecut în grabă de mulți dintre cei ce-au comentat monstruoasa inițiativă. E vorba de realitatea pe care o exprimă intenția guvernului Ciorbea de a apela la o asemenea măsură. Taxa de solidaritate recunoaște un adevăr crunt, pe care premierul Victor Ciorbea refuză să-l afirme cinstit, sincer, în fața întregii țări. România a ajuns în faza colapsului economic. Introducerea taxei de solidaritate e o măsură năucă, disperată, pentru a face rost de bani meniți protecției sociale. În primele zile ale lui ianuarie, răspunzînd unei anchete jurnalistice despre perspectivele acestui an, prevesteam că 1998 va fi anul notei de plată pentru nebuniile comise cu sînge rece, în 1997, de guvernul Ciorbea. N-au trecut nici două luni de la această afirmație, și profețiile au început să mi se îndeplinească. A venit nota de plată a măsurilor haotice, luate pe orbecăite de guvernul Ciorbea de-a lungul lui 1997. Practic, nu mai sînt bani pentru protecția socială! Și cum protecția socială înseamnă asigurarea minimelor condiții pentru ca 1998 să nu fie în România anul unui genocid, putem spune că nu mai sînt bani pentru supraviețuirea a milioane de români. Confruntat cu această situație, guvernul Ciorbea a fost cuprins de panică. De cîtva timp, el caută, cu o disperare oarbă, tipică unei instituții care și-a pierdut capul, mijloace de a face rost de bani. Taxa de solidaritate e una dintre acestea. Ea constituie semnalul clar, fără echivoc, al falimentului. Presupunînd că va fi luată (deși politicieni, jurnaliști, simpli cetățeni o resping cu indignare), această măsură nu va rezolva nimic. Se

va face rost, la repezeală, de niște bani pentru disponibilizați, pentru a asigura o aducere cît de cît a salariilor la nivelul cerut de înfricoșătoarele creșteri de prețuri din debutul lui 1998. Această sumă nu va pune însă capăt crizei. Ea nu va face altceva decît să mai țină încă vreo cîteva luni în fruntea țării un guvern în agonie. Taxa de solidaritate e morfina de care are nevoie, pentru a-și mai duce zilele, un guvern lovit de un cancer generalizat.

Aceasta e semnificația taxei. Spre uluirea întregii țări, conștientă de dedesubturile inițiativei, în loc să-i recunoască adevăratele cauze, guvernul Ciorbea s-a lansat într-o vastă campanie propagandistică de prezentare a taxei într-o lumină patetică. Și, din nefericire pentru domnia sa, cel delegat a face poezie proastă pe marginea acestei taxe, a înfățișa românilor o balegă împachetată în țiplă de prăjitură scumpă, a fost Daniel Dăianu. Declarațiile sale din ultimele zile încearcă să dea mizeriei care e taxa de solidaritate poleiala unei acțiuni mărețe. Daniel Dăianu vorbește de dimensiunea etică a taxei, de faptul că ea s-ar adresa spiritului civic al românilor, ba, mai mult, că ea va verifica **„dorința noastră de a face reformă"**. Îl știam pe ministrul Finanțelor un specialist în domeniul său de activitate, un adept al datelor exacte. Iată-l însă, prin pledoariile pentru taxa de solidaritate, în ipostaza de cusătoreasă care face poezie proastă. N-ar fi fost mai bine dacă distinsul tehnocrat s-ar fi mulțumit să prezinte taxa de solidaritate în adevărata sa semnificație: cea de măsură disperată a unui guvern care mai are puțin și trebuie să închidă țara? Firește că da. Știindu-l, sîntem aproape siguri că Daniel Dăianu a fost împins de alții la postura jenantă de a spune asemenea vorbe dulci, de bărbier de mahala, despre o mizeră măsură economică. Dacă e conștient de situația penibilă în care a fost pus, ministrului Finanțelor nu-i rămîne decît o soluție pentru a-și mai salva cît de cît onoarea terfelită: **demisia.**

19 februarie 1998, „Național"

TEMĂ FĂRĂ VARIAȚIUNI

Prin celebra schiță „Temă și variațiuni", I.L. Caragiale a ironizat crunt partizanatul presei din vremea sa. Același fapt (relatat sec de „Universul") — un incendiu izbucnit în Dealul Spirii și stins fără nici o problemă de pompieri și soldați — e relatat de patru jurnale: **„Un ziar opozant, fără programă, nuanță liberal–conservatoare", „Un ziar opozant cu cîteva programe, nuanță trandafirie", „Un journal chic", „Un ziar oficios",** în articole dînd curs fiecare propriilor interese: unele ținînd de coloratura politică, altele, de cercul de cititori. Prin importanța sa, faptul din Dealul Spirii nu merita măcar cîteva rînduri într-o gazetă. Sau, dacă vreun jurnal și-ar fi propus să nu-i scape nimic din ograda numită București, el trebuia să se limiteze, precum „Universul", la o știre seacă, fără metafore nătînge și fără comentarii–peltele.

Parcurgerea jurnalelor de sîmbătă, 21 februarie 1998, mi-a evidențiat însă un fenomen contrar celui descris de Caragiale. E vorba de un fapt banal, lipsit de orice importanță jurnalistică, abordat însă de cîteva gazete în același stil: **O temă fără variațiuni.**

TEMA

Vineri, 20 februarie 1998, președintele Emil Constantinescu a făcut o plimbare pe jos prin centrul Capitalei.

VARIAȚIUNI

I.

„Surpriză ieri, la Universitate

Bucureștenii au dat nas în nas cu Emil Constantinescu

Ieri după–amiază, doar șansa ne-a oferit posibilitatea de a surprinde instantaneele de mai sus. Bucureștenii aflați în stația de la Universitate au dat nas în nas cu... președintele Emil Constantinescu, care se plimba agale pe trotuar, spre librăria «Eminescu», talonat doar de aghiotantul său. O doamnă în vîrstă, care l-a recunoscut prima, s-a frecat la ochi și, dezmeticindu-se, s-a îndreptat spre șeful statului, care s-a oprit să stea de vorbă cu dumneaei. Apoi. În cîteva momente, trecătorii s-au strîns roată în jurul celor doi, întrebîndu-l pe președintele Constantinescu de toate cele și îndemnîndu-l să rămînă vertical, ca pînă acum. Sigur că s-a vorbit despre greutățile reformei,

despre preţuri, despre viaţa grea, dar n-au lipsit nici buchetele de flori cumpărate la repezeală şi oferite cu suflet deschis, cum n-au lipsit nici cererile de autografe, date pe ziare, pe reviste, pe pachete de ţigări chiar. Şeful statului s-a oprit la o cerşetoare, dîndu-i nişte bani, apoi la frizer, după care, lîngă «Romarta copiilor», s-a urcat în maşină şi a plecat în aplauzele trecătorilor.

Text şi foto: Dan Vişan" („Cronica română")

II.

„Emil Constantinescu a constatat cu bucurie că românii au bani de dat pe cărţi

Profitînd de o pauză în program, preşedintele Emil Constantinescu s-a plimbat ieri dimineaţă prin centrul Bucureştiului. Însoţit de un prieten, şeful statului a vizitat librăriile din zona Universităţii (să fi căutat oare ultima carte, recent lansată, a lui Ion Iliescu?). Fiind recunoscut de cumpărătorii ocazionali, Emil Constantinescu a constatat cu surprindere, dar şi cu plăcere, că din nou «Cartea se vinde, este cerută şi vîndută bine». El a mai constatat că unii dintre foştii lui studenţi, după ce s-au ocupat de prospectarea petrolului, se îndeletnicesc la fel de bine «cu prospectarea şi valorificarea cărţilor», menţionînd aici că doi dintre cei mai cunoscuţi patroni de edituri sînt geologi. Preşedintele s-a mai arătat încîntat că «ziarele sau ofensiva uneori brutală a televiziunii nu diminuează rolul cărţilor».

Irina Bârlă" („Naţional")

III.

„Cetăţeanul Emil Constantinescu, la pas pe bulevard

Vremea frumoasă de ieri l-a determinat pe Emil Constantinescu, preşedintele României, să părăsească birourile şi să facă o plimbare pe jos în centrul Capitalei. Bucureştenii aflaţi în jurul orei 15,20 în preajma Cercului Militar Naţional au avut surpriza să-l vadă pe şeful statului oprindu-se la semafor şi acordînd prioritate maşinilor din trafic, fapt nemaiîntîlnit în România ultimelor cinci decenii.

Însoţit de doar doi ofiţeri SPP, unul civil şi altul în uniformă, preşedintele a făcut relaxat cîţiva paşi pe Calea Victoriei, culegînd aplauze de la trecători şi de la vînzătorii de ziare.

În continuare, Emil Constantinescu s-a îndreptat, înconjurat de bucureşteni, spre sediul Universităţii Bucureşti. Demn de remarcat este faptul că nimeni nu i-a pus întrebări legate de politică, plimbarea sa fiind întîmpinată cu simpatie. Chiar şi gărzile preşedintelui au părut conectate la atmosfera destinsă. Trecătorii i-au strîns mîna preşedintelui şi i-au oferit flori fără a fi împiedicaţi de nimeni.

C.D., B.O." („România liberă")

IV.

„Constantinescu cutreieră librăriile bucureștene

Președintele Emil Constantinescu a profitat ieri de contramandarea unei vizite și și-a permis să redevină pentru cîteva ore cetățean de rînd. Aducîndu-și aminte că, în urmă cu 15 luni, era profesor universitar și că își putea permite oricînd să se plimbe în voie prin oraș, Constantinescu a plecat cu mașina de serviciu spre Universitate. Dorința sa era de a intra în librării pentru a lua pulsul pieței. «Am fost surprins de faptul că în România cartea mai este căutată. Am avut impresia că presa a acaparat toată atenția oamenilor și că lectura cărților a fost înlocuită cu cea a ziarelor. Ei bine, în România cartea a rămas în atenția oamenilor și este cumpărată», a mărturisit ieri șeful statului. Emil Constantinescu a cutreierat cu greu centrul Bucureștiului pentru simplul motiv că sute de oameni l-au oprit din drum să stea de vorbă cu el. (...)

CECILIA VASILESCU" („Evenimentul zilei").

Despre întîmplarea de vineri n-au scris decît „Cronica română", „Național", „România liberă", „Evenimentul zilei". În București mai apar încă șase cotidiane: „Adevărul", „Ziua", „Curierul național", „Curentul", „Republica", „Jurnalul național". Aceste gazete nu sacrifică un rînd despre plimbarea lui Emil Constantinescu. Văduviți de cunoașterea vieții interne a redacțiilor respective, nu putem afirma nimic sigur în legătură cu tăcerea acestor șase gazete. Putem însă bănui ce s-a întîmplat din parcurgerea reportajului sădit pe pagina întîi, între două fotografii de la fața locului, de către „Cronica română". Autorul prozei susține că **„doar șansa"** i-a oferit posibilitatea de a fi martorul întîmplării. E de crezut astfel că Dan Vișan se afla cu totul și cu totul întîmplător, vineri, în Piața Universității, înarmat cu un aparat de făcut poze. Tot întîmplător se aflau în spațiul unde urma să se petreacă mărețul eveniment al contactului nemijlocit dintre istoricele pingele prezidențiale și banalul asfalt bucureștean alți patru reporteri: Irina Bârlă de la „Național", C.D. și B.O. de la „România liberă", Cecilia Vasilescu de la „Evenimentul zilei".

Cum s-a nimerit ca, dintre sutele de ziariști bucureșteni, tocmai ei să fie acolo unde destinul pregătea un moment crucial din istoria românilor, rămîne o enigmă pe care numai biografii lui Emil Constantinescu o vor dezlega. Pînă atunci îndrăznim să lansăm două ipoteze: a) respectivii sînt înzestrați cu presimțiri paranormale, drept pentru care ar trebui angajați ca prezicători de cutremure catastrofale, de războaie mondiale, de lovituri de stat; b) domniile lor hălăduiau pur și simplu fără rost prin Piața Universității, în loc să se afle la muncă, în redacții sau pe teren.

Ar mai fi și o a treia ipoteză: Dan Vișan, Irina Bârlă, Cecilia Vasilescu și cele două cupluri de inițiale C.D. și B.O. au ajuns la fața locului în urma

unui telefon primit de la Cotroceni. E o explicație plauzibilă, dacă luăm ... ma la stilul siropos în care sînt redactate articolele publicate de cele patru cotidiane. În *Temă cu variațiuni* Caragiale înfățișa uriașele diferențe de reflectare a aceluiași fapt de către jurnale deosebite prin interese și ... de cititori. În cazul de față, nu întîlnim nici o variațiune. Toate cele patru reportaje se strofoacă să înfățișeze un fapt banal, care nici nu merita consemnarea — președintele a mers ca tot omul, prin centrul Capitalei — în lumina de abajur a unui dormitor de văduvă neconsolată. Cititorul ar urma să se facă lichid de duioșie la gîndul că marele nostru om de stat a binevoit să binecuvînteze amărîtul centru al Capitalei noastre cu măreața sa statuie mișcătoare. Astfel, cu sau fără voia lor, cele patru cotidiane s-au înscris perfect într-un nou act din piesa care se joacă la Cotroceni după noiembrie 1996: **Președintele e un om între oameni.** Emil Constantinescu nu-i ca alți conducători din istoria României. Aceștia ieșeau în București doar pe cal sau în limuzine blindate. Protejatul lui Moș Vasile din negura ieșeanu, deși trimis al lui Dumnezeu pe plaiurile noastre dîmbovițene, nu șovăie a merge pe jos. De aici pînă la Slavă lui Emil Constantinescu! nu e decît un pas. Deși autorii nu-și încheie astfel plîngăcioasele lor reportaje, acest strigăt de entuziasm răzbește din toate relatările.

În „Temă cu variațiuni" a lui Caragiale, deși tendențioase, relatările despre banalul incendiu erau exacte. În cazul lui Emil Constantinescu, ele ne obligă să ne spargem neuronii pentru a desluși ce s-a întîmplat totuși în realitate. Potrivit „Cronicii române", președintele a coborît în stația de metrou Universitate. „România liberă" jură însă că a coborît în partea opusă: la Cercul Militar. O ceață deasă se abate asupra noastră și în ce privește relatările despre suită. „Cronica română" susține că Emil Constantinescu era însoțit doar de un aghiotant. „România liberă" vede însă dublu: doi ofițeri SPP, unul în civil și altul în uniformă. Cu „Național" revenim la cifra unu. Președintele era însoțit de un prieten. Deși au fost la fața locului, cei cinci nu se pot pune de acord în ce privește gesturile comise de președinte. „Cronica română" scrie că Emil Constantinescu a stat de vorbă cu o doamnă în vîrstă, că a primit flori, că a dat autografe, că s-a oprit lîngă o cerșetoare, că s-a dus la un frizer, după care s-a urcat în mașină. „România liberă" ne informează că șeful statului a intrat în sediul Universității București. Cînd a ieșit de acolo, ziarul nu ne spune. „Național" și „Evenimentul zilei" observă doar că Emil Constantinescu a vizitat librăriile din zonă. Despre chestia cu librăriile, „Cronica română" și „România liberă" nu suflă un cuvînt. O polemică aprigă se va isca, indiscutabil, între istoricii viitorului și în ce privește discuțiile purtate de președinte cu oamenii muncii. „România liberă" declară sus și tare că nimeni nu l-a întrebat de politică. Jurnalul „Cronica română" o contrazice, scriind că președintele a discutat politica momentului cu trecătorii care s-au strîns roată în jurul lui. „Național"

și „Evenimentul zilei" consemnează doar faptul că președintele a făcut unele aprecieri la adresa felului în care se vinde cartea în România.

Absolut enigmatic rămîne timpul de desfășurare a acțiunii. Pentru „Cronica română" mărețul eveniment s-a petrecut după-amiaza. „România liberă" spune că în jurul orei 15.30. „Național" l-a văzut pe președinte plimbîndu-se prin centru dimineața. „Evenimentul zilei" are însă fericita inspirație de a nu preciza timpul: întîmplarea s-a petrecut ieri. Altfel spus, din zori și pînă-n seară. Caragiale nu încheie schița „Temă cu variațiuni" cu vreo concluzie. Mai lipsiți de modestie decît marele satiric, noi ne permitem să exclamăm: Vai de presa independentă cînd își propune să folosească în loc de condei limba!

23 februarie 1998, „Național"

DE LA „ȚĂRIȘOARA MEA“ LA POUL THOMSEN

„Domnilor!... Onorabili concetățeni!... Fraților!... (plînsul îl înecă). **Iertați-mă fraților, dacă sînt mișcat, dacă emoțiunea mă apucă așa de tare... suindu-mă la această tribună... pentru a vă spune și eu...** (plînsul îl înecă mai tare)**... Ca orice român, ca orice fiu al țării sale... în aceste momente solemne...** (de-abia se mai stăpînește) **mă gîndesc... la țărișoarea mea...** (plînsul l-a biruit de tot) **la România...** (plînge. Aplauze în grup)**... la progresul ei!** (asemenea crescendo)**... la viitorul ei!** (plîns cu hohote. Aplauze zguduitoare).

IONESCU, POPESCU, TOȚI (foarte mișcați):

Bravo!“

Cititorii trecuți prin școală și altfel decît gîsca prin apă vor fi recunoscut, desigur, în textul de mai sus un fragment din „O scrisoare pierdută“ de I.L. Caragiale. Mai precis, un crîmpei din celebrul discurs ținut de Cațavencu la întîlnirea electorală care avea să se lase la sfîrșit, în buna tradiție a democrației românești îngălate, cu o strașnică păruială. Cei mai în vîrstă dintre cititori își vor aminti, desigur, că acest discurs al lui Cațavencu putea fi găsit, în manualele proletcultiste, la capitolul **Demascarea demagogiei burgheze de către marii noștri scriitori.** Se zicea, în acel capitol, că necruțătorul satiric a denunțat, prin respectivul discurs, un tic al politicienilor din vremea sa: invocarea **„țărișoarei“,** a **„României“,** în discursurile electorale. **„Țărișoara“** era folosită ca un argument suprem în bătălia politicianistă pentru ciolan. Eliminînd din comentariile proletcultiste accentele propagandistice, putem susține însă că ele conțineau un grăunte de adevăr. Pe vremea lui Caragiale **„țărișoara“, „România“,** apăreau în cuvîntările politicienilor cu o frecvență atingînd, prin desfrînare, activitatea erotică a unei dame de lux.

Sursa de inspirație a lui Caragiale au constituit-o cuvîntările politicienilor din vremea sa. Perfidul grecotei se distra de moarte citind, la cafenea, discursurile publicate în presă ale mai–marilor zilei. Dacă ar trăi, mai mult ca sigur marele satiric ar proceda la fel și cu intervențiile publice ale politicienilor noștri de azi. Le-ar citi în jurnale subliniindu-le cu bisturiul de satiric. Sîntem însă convinși că, făcînd acest lucru, Caragiale ar rămîne ușor descumpănit. În mai toate discursurile el n-ar întîlni, ca pe vremea sa,

invocarea **„țărișoarei"**, a **„României"**, ci a unui nume. Nu, nu e vorba de Dumnezeu, deși țara e condusă de un partid care se alintă cu eticheta de **Creștin–Democrat**. Nici măcar de Iuliu Maniu, trecînd, pentru același partid aflat la guvernare drept un fel de Ioan Botezătorul penetist. Numele cel mai des invocat e al unui cetățean străin: Poul Thomsen, reprezentantul FMI în România. Acest mărunt funcționar al unei instituții internaționale a devenit, pentru politicienii noștri, mai important decît **„țărișoara"**, decît **„România"** de pe vremea lui Caragiale. Drept urmare, dacă ar fi să rescrie discursul lui Cațavencu, marele nostru scriitor ar trebui să-i atribuie un text nițel schimbat față de cel din „Scrisoarea pierdută". Ceva în genul: Ca orice român, ca orice fiu al țării sale... în aceste momente solemne... (de-abia se mai stăpînește) mă gîndesc la Poul Thomsen... (plînsul l-a biruit de tot), la FMI... (plînge. Aplauze în grup).

Cine e Cațavencu din „O scrisoare pierdută" și-au bătut capul să afle, de-a lungul deceniilor, numeroși critici și istorici literari. Cine e Cațavencu din posibila piesă rescrisă de Caragiale trăitor al momentului e simplu de aflat. El nu e altul decît Petre Roman, președintele Partidului Democrat. Distinsul nostru om politic și-a făcut un stindard din a-l dărîma pe primul–ministru. În „O scrisoare pierdută", Cațavencu se confrunta cu Farfuridi. Pentru a-l înge-nunchea, Cațavencu invocă, în discursul său, **„țărișoara"**, **„România"**. Petre Roman se bate cu Victor Ciorbea. Pentru a-l birui, domnia sa a apelat în aceste zile, ca la un argument suprem, la părerea proastă a lui Poul Thomsen despre guvernarea Ciorbea. Am înțeles, din discursurile lui Petre Roman, reproduse în presa din ultimele zile, că domnia sa consideră drept motiv fundamental pentru schimbarea lui Victor Ciorbea criticile aduse de Poul Thomsen felului în care Guvernul a făcut reforma. În replică, Trahanache al zilelor noastre (l-am numit pe Ion Diaconescu, președintele PNȚCD și protectorul lui Victor Ciorbea) a declarat, tot în cadrul unui discurs, că mustrările lui Poul Thomsen nu sînt chiar atît de importante cum par unora. În urmă cu vreo cîteva luni situația era alta. La vremea respectivă, laudele aduse de Poul Thomsen Guvernului erau folosite de Victor Ciorbea, de Ion Diaconescu ca argument zdrobitor împotriva adversarilor politici.

Funcționarul FMI e un bărbat în puterea vîrstei. Putem presupune că el va mai trăi mulți ani de acum încolo. Și, dacă va răspunde de România, mai mult ca sigur va apuca și alte bătălii interne decît cea dintre Petre Roman și Victor Ciorbea. Judecînd după obiceiul politicienilor noștri post-decembriști de a invoca, în confruntările de tip electoral, părerile bune sau proaste ale străinilor, mai mult ca sigur Poul Thomsen va fi folosit, drept argument, mult timp de acum încolo pe plaiurile noastre dîmbovițene. Ținînd loc cu brio **„țărișoarei"** lui Cațavencu.

26 februarie 1998, „Național"

UN BUMBEȘTI–LIVEZENI AL ARESTĂRILOR PREVENTIVE

Afacerea „Țigareta 2" a intrat într-o etapă care trimite la lumea absurdă din opera lui Gogol sau Caragiale. Nu poate scăpa nici măcar ochiului adormit faptul că ocupația de bază a instituțiilor de specialitate e, la ora actuală, arestarea a tot ce se întîlnește în cale.

Despre afacerea de la Otopeni s-a declarat că-i vorba de infracțiunea numită **asociere în vederea săvîrșirii infracțiunii de contrabandă.** Asociere — o știe pînă și un aligator — presupune ca acuzații să se fi întîlnit de numeroase ori, să fi stat de vorbă, să fi pus la cale. E greu de crezut că doi sau mai mulți oameni se pot asocia ca să facă împreună ceva, fie că-i vorba de o orchestră de mandoline, fie că-i vorba de un jaf armat fără să se cunoască foarte bine. Or, așa cum s-a văzut și din emisiunea **„Milionarii de la miezul nopții"** difuzată luni, 11 mai 1998, pe postul TV **Antena 1,** emisiune la care am participat ca jurnalist, mulți dintre cei arestați sub acuzația de asociere în vederea săvîrșirii infracțiunii de contrabandă s-au văzut o singură dată în viață, aduși în această împrejurare de prezența la aceeași recepție sau la același meci de fotbal, ba chiar, în unele cazuri, fără a avea habar unul de celălalt. Și cu toate acestea, mulți inși aflați în această situație au fost arestați sub acuzația de asociere în vederea săvîrșirii respectivei infracțiuni. Adăugînd realității respective faptul că se arestează într-un ritm de sîrbă cu chiuituri, ba mai mult că, în contradicție flagrantă cu normele statului de drept, personaje cu funcții înalte în Parchet și în Poliție apar pe micile ecrane, la oră de maximă audiență, pentru a anunța, prăpădindu-se de rîs, că **„în noaptea asta se vor mai face vreo cîteva arestări",** ni se deșteaptă bănuiala că se înșfacă la întîmplare, după principiul: întîi băgăm la zdup și apoi vedem dacă trebuia! S-a ajuns astfel să fie arestate persoane care au legătură cu Afacerea „Țigareta" doar pentru faptul că locuiesc în același cartier cu unul dintre principalii acuzați, conturîndu-se astfel posibilitatea să primească mandat de arestare preventivă pînă și vrăbiile de pe casa lui Truțulescu, sau pînă și scuipătorile cu picior de la discoteca lui Marian Chiață. Nu de alta, dar dacă ne gîndim bine, vrăbiile pot fi acuzate că s-au asociat cu Truțulescu ținîndu-și pliscul în timp ce faimosul colonel punea la cale lovitura de la Otopeni.

Cum se explică acest hei-rupism unic în lume, un fel de Bumbești-Livezeni al arestărilor preventive? O posibilă cauză ar reprezenta-o extraordinara presiune exercitată de opinia publică asupra organelor de specialitate. Abia ieșiți din comunism, românii au în sînge, ca un soi de sifilis moral, disprețul față de regulile complicate ale democrației. E drept, ei văd la televizor, în filmele și serialele americane, cum Poliția e obsedată de a respecta, fie și în cazul unui terorist ce-a măcelărit un aeroport întreg cu mitraliera, pînă și virgulele din textele procedurilor legale. Văd asta și le place grozav. Cînd vine însă vorba de țara lor, ei se revoltă dacă instituțiile de specialitate se străduiesc să respecte riguros normele procedurale, întîrziind înșfăcarea de guler a celui bănuit, sînt gata să-i cotonogească pe avocații celor suspectați, catalogînd drept chichițe, cum făcea recent un jurnalist tălîmb, bătălia dusă de maeștrii Baroului pentru stricta respectare a statului de drept. Obișnuiți de 50 de ani cu luări de guler și aruncări la zdup în totalul dispreț al legii, cu procese încheiate în doi timpi și trei mișcări, avînd sentința stabilită înainte de începerea primei ședințe de judecată, ei suspectează de complicitate cu acuzații pe orice procuror sau polițist care respectă normele legale. În aceste condiții, instituțiile abilitate se văd puse de Afacerea Otopeni într-o situație dramatică. Ele trebuie să aleagă între respectarea statului de drept și satisfacerea opiniei publice însetate de cît mai multe arestări. Și din nefericire, cum se poate constata din derularea de pînă acum a anchetei, instituțiile abilitate au tranșat în favoarea opiniei publice. Arestările de-a valma sînt făcute pentru ca organele de drept să nu fie acuzate de tărăgănarea voită a cercetărilor. Din acest punct de vedere, Afacerea „Țigareta 2" a ajuns într-un moment mai primejdios pentru statul de drept din România postdecembristă decît însăși acțiunea mafiotă de pe aeroportul Otopeni. Dacă se merge pe această linie, a arestărilor doar pentru ca mulțimea să nu spună că Parchetul și Poliția nu fac nimic ca să descopere adevărul, există riscul să se creeze un precedent periculos. Mai devreme sau mai tîrziu, într-o situație de criză, de astă dată politică, s-ar putea ca oameni nevinovați să ajungă în spatele gratiilor doar pentru că opinia publică arde de nerăbdare să asiste la cît mai multe arestări.

Nu trebuie să excludem din calcul și o altă cauză. Arestările în Afacerea Otopeni se fac doar pe orizontală. Ele nu urcă spre nivelurile înalte, acolo unde unii presupun c-ar sta șefii ce-au comandat sau aprobat acțiunea mafiotă. Devălmășia din arestările preventive s-ar putea înscrie într-un efort de a nu se ajunge la mînuitorii din umbră ai afacerii. Cu cît cercul numărului persoanelor arestate crește, cu cît sînt vîrîți la beci oameni ce n-au nici o legătură unul cu altul, cu atît ancheta se complică atît de tare încît nimeni nu mai înțelege nimic. Ceea ce-ar putea urmări, dacă ne gîndim bine, interesații în înăbușirea scandalului!

13 mai 1998, „Cotidianul"

UN COMUNICAT SFIDĂTOR

Presa de luni și marți a reprodus în întregime virulenta scrisoare a lui Valerian Stan, președintele executiv al Alianței Civice, împotriva lui Emil Constantinescu. Deși autorul și-a asumat-o ca pe un act propriu, comparînd-o cu așternerea unor gînduri pe hîrtie în singurătatea nopții de mai, n-a scăpat nimănui adevărul că Valerian Stan nu poate fi despărțit de organizația pe care o conduce. Oricît ne-am stoarce inteligența, nu-l putem considera pe Valerian Stan ca umblînd prin parcurile bucureștene în dublu exemplar. Pe o alee merge, în pas vioi, de activist, Valerian Stan, liderul Alianței Civice. Pe o alta, despărțită de prima printr-un răzor de panseluțe, se plimbă melancolic autorul de epistole amare despre putreziciunea morală a regimului Constantinescu. De aceea, oameni normali, jurnaliștii au fixat scrisoarea lui Valerian Stan în hotarele sale adevărate. Ca aparținînd nu poetului amator Valerian Stan, ci politicianului care conduce una dintre cele mai active formațiuni din România de azi. Sub acest semn, condeierii s-au întrebat de ce tace Alianța Civică. Scrisoarea a fost publicată luni de mai multe gazete. Dată fiind gravitatea acuzațiilor aduse Cotroceniului, era de așteptat ca tovarășii de luptă ai lui Valerian Stan, distinșii lideri ai AC, să se întrunească luni, sau, hai, treacă de la noi! marți dimineața, pentru a formula o reacție publică la gestul președintelui executiv. Conducerea Alianței n-a făcut asta. Acești Feți–Frumoși ai luptei pentru curățirea morală a societății românești, avînd-o în frunte pe Ileana Cosînzeana cu sînge aprig, de haiduc (e vorba de Ana Blandiana), s-au dat la fund, ca să ne exprimăm în termeni mai puțin academici. Nici o reuniune a conducerii. Nici un comunicat oficial despre scrisoare. Nici măcar un răspuns la întrebările cu care întreaga presă i-a căutat pe liderii AC prin tot Bucureștiul.

Ieri însă, ne-am pomenit la redacție cu un comunicat al Alianței Civice, pe care-l reproducem în numărul nostru de azi. Din pașterea acestui text, aflăm că, marți seara, președintele României s-a întîlnit cu membrii Comitetului Național de Coordonare al Alianței Civice, la invitația Alianței Civice. Documentul ne anunță, în introducere, că **„a avut loc, cu acest prilej, un schimb de păreri și idei în legătură cu problematica**

ultimelor luni și cu posibila rezolvare a unor neîmpliniri ținînd în special de reforma morală a societății și a clasei politice". Citești această formulare și te crucești! Dacă ar fi s-o credem, Emil Constantinescu n-a discutat cu liderii Alianței despre scrisoarea lui Valerian Stan, scrisoare ce s-a constituit una dintre cele mai puternice lovituri date Cotroceniului după noiembrie 1996, ci a pierdut din prețiosu-i timp de lider zonal (al României, Ucrainei, Moldovei și Bulgariei la un loc), așa cum îi place să se prezinte, pentru a avea **„un schimb de păreri și idei"** cu liderii Alianței Civice. Una din două. Ori noi nu cunoaștem pasiunea răvășitoare a lui Emil Constantinescu pentru taifasuri la o cafeluță, ori autorii Comunicatului nu sînt distinșii condeieri Ana Blandiana și Petre Mihai Băcanu, ci butucănoșii activiști Gheorghiu–Dej și Chivu Stoica, străluciți mînuitori ai barosului, speriați de moarte însă de plăpînda peniță. Organizația ce și-a făcut un steag din sinceritatea față de opinia publică, din spunerea fără menajamente a lucrurilor, pitește adevărul despre întîlnirea cu Emil Constantinescu sub o stivă de cuvinte nu de lemn pur și simplu, ci de ditamai buștenii.

Uimirea provocată de această introducere, amintind izbitor de comunicatele întîlnirilor dintre Nicolae Ceaușescu și Mobutu Sese Seko Kuku N'bengu Wazabanga, devine stupoare în clipa cînd sărim pîrleazul dintre prefață și cuprins. Declarația propriu–zisă e o capodoperă a datului după piersic. Și dacă ai arunca asupra textului o bombă atomică, tot n-ai reuși să-l disloci din ambiguitatea sa de beton pentru a-ți da seama ce vrea să spună de fapt. Opinia publică aștepta o reacție limpede la scrisoarea lui Valerian Stan. Și-o asumă Alianța Civică? Se desolidarizează de ea? În locul acestei reacții, Comunicatul bate cîmpii despre **„neliniștea și tulburările Alianței Civice"**, despre **„continuarea unei stări de fapt dezvoltată sub regimurile anterioare"** și așa mai departe. Nu încape nici o îndoială că Alianța Civică o scaldă. Asta în timp ce liderii săi au limbile asudate de atîtea discursuri despre nevoia de transparență a instituțiilor statului, despre sinceritatea pe care trebuie s-o dovedească politicienii români față de opinia publică. Discrepanța dintre ceea ce pretinde altora și ce face ea, transformă Alianța Civică în autoarea unei sfidări incalificabile la adresa tuturor românilor. O sfidare atingînd culmile nerușinării prin acuzația adusă presei că preluarea declarației lui Valerian Stan a avut drept țel perfid dorința de a dezbina Alianța Civică. Cei din conducerea Alianței, distinse doamne și distinși domni, scot limba la noi, ca să nu spunem că-și ridică fustele sau își dau jos pantalonii. Presa a preluat scrisoarea lui Valerian Stan sub semnul datoriei de a-și informa cititorii despre cele mai importante evenimente ale momentului. Ea n-a inventat epistola și nici nu l-a strîns cu ușa pe Valerian Stan s-o compună și s-o arunce pe fluxul agențiilor de presă. Ca să-și poată duce mai

departe politica șireată, constînd în evitarea unei confruntări fățișe cu Emil Constantinescu și practicarea unor lovituri pe la spate, liderii Alianței Civice au găsit de cuviință să pună totul pe seama presei. Dovedindu-ne astfel că între ei și slinoșii politicianiști români nu e nici o diferență!

21 mai 1998, „Cotidianul"

UN BUN NEGUSTOR: SERGIU CUNESCU

Cu patru ani în urmă, în septembrie 1995, se crea în România alianța numită USD, realizată din Partidul Democrat al lui Petre Roman și Partidul Social–Democrat Român al lui Sergiu Cunescu. Deși înființat în 24 decembrie 1989, PSDR n-a reușit, de-a lungul anilor tranzitorii, să devină un partid de mare suprafață. Numărul mic de membri i-a adus porecla de partid de buzunar. Condus de un ambițios ascuns sub o înfățișare de bunic blajin, partidul a reușit nu numai să supraviețuiască în jungla politică autohtonă, dar să și aibă un cuvînt important de spus pe scena noastră publică. Aceasta a fost rodul nemijlocit al unei extraordinare abilități în combinarea cu alte partide. La alegerile din septembrie 1992, PSDR a obținut 10 locuri de deputați și unul de senator în Parlamentul țării grație participării pe listele comune ale CDR. Strălucitoarea pălărie a Convenției i-a dat PSDR-ului posibilitatea să obțină un succes electoral de care alte partide, mult mai solide (PDAR, de exemplu), n-au beneficiat. În 1995, cînd noile alegeri băteau la ușă, PSDR a făcut o manevră buimăcitoare. Luînd drept pretext dictatura țărănistă din CDR, social–democrații lui Cunescu au pus de-un tărăboi atît de grozav încît au fost suspendați din Convenție. Rămas pe dinafara Alianței care-i garanta accesul în Parlament, PSDR părea condamnat la moarte sigură. Contrar așteptărilor, Sergiu Cunescu nu s-a apucat să bocească pe la ușile CDR. Printr-o nouă mișcare, la fel de șocantă, el se aliază cu Partidul Democrat, pentru a forma USD. La vremea respectivă puțini au înțeles că noua combinație a PSDR era o lovitură bine gîndită. Partidul lui Sergiu Cunescu, lipsit de aderenți în teritoriu, fără o infrastructură minimă, se căsătorea cu un partid viguros, dinamic, bine organizat, creditat cu mari șanse electorale. Urmarea s-a văzut peste un an. La scrutinul din noiembrie 1996, PSDR a intrat în Parlament, sub basca USD, cu 10 deputați. În guvernul Ciorbea, a obținut un post de ministru și trei posturi de secretar de stat. Un succes uriesesc prin raportare la plăpînzenia partidului. El a fost posibil însă datorită căsătoriei cu PD. Formațiunea lui Petre Roman n-a acceptat mariajul PSDR din milă față de bătrînelul Sergiu Cunescu aruncat în stradă de către CDR. Dimpotrivă, după cum ne arată datele, PD a trebuit să accepte condiții extrem de dure puse de PSD pentru înjghebarea Uniunii Social–Democrate.

Ce avea acest partid cît o debara de și-a putut permite, după ieșirea din CDR, să negocieze la sînge cu PD? Ceva care îi lipsea vigurosului PD. Și anume, blazonul de partid social–democrat autentic. De acest blazon avea nevoie PD ca de aer pentru a putea intra în Internaționala Socialistă, unde PSDR deținea un scaun de membru consultant. Acest blazon îi era necesar PD pentru a scăpa definitiv de imaginea așchii abia desprinse din FSN. Genial comerciant, Sergiu Cunescu a intuit că PD era în stare să dea orice în schimbul acestui blazon. Și astfel PSDR a obținut în alianța numită USD o poziție cu mult peste forța sa numerică și organizatorică.

După ce a dobîndit locul cuvenit în Internaționala Socialistă, după ce a ajuns să fie onorabil în ochii opiniei publice, PD s-a străduit să mai taie din nasul prea lung al PSDR. Au urmat — după alegerile din noiembrie 1996 — numeroase frecușuri între cei doi parteneri, transformate, prin acumulare, într-o răcire evidentă a raporturilor conjugale. PSDR s-a văzut pus în fața situației de a alege: ori iese din USD, ori se lasă absorbit de către puternicul PD. Abilitatea negustorească a lui Sergiu Cunescu și-a spus din nou cuvîntul. Liderul PSDR a descoperit imediat, pe scena noastră politică, un alt partid dinamic, viril, dar lipsit de blazon: **Alianța pentru România.** În consecință, PSDR a început să facă ochi dulci formațiunii conduse de Teodor Meleșcanu. Și uite așa, mai cu o șoaptă echivocă, mai cu o strîngere de mînă furișă, PSDR a pus-o de-o legătură cu ApR. Ieri, cele două partide au semnat un Acord de coordonare parlamentară. Cum PSDR e încă însurat cu PD, actul de joi, 21 mai 1998, poate fi comparat doar cu o logodnă. Cînd căsnicia cu PD se va rupe, mai mult ca sigur, PSDR va realiza o veritabilă alianță cu ApR. Aducînd în noua căsnicie, ca și în cea anterioară, lucrul rîvnit de proaspătul partener: blazonul de partid social–democrat tradițional. Un blazon aristocratic, absolut necesar ApR pentru a scăpa de imaginea de bucătică ruptă din PDSR. Un blazon prin care ApR speră să intre, ca și PD, în Internaționala Socialistă.

Cam aceasta e istoria postdecembristă a PSDR. Nu-i așa că ea amintește de ceva extrem de cunoscut? Firește că da. De romanele proaste, în care conți scăpătați se însoară cu fete de îmbogățiți peste noapte. Și contele și fata cîștigă din această mezalianță. Contele se desfată fie și cu imaginea soțioarei robuste, sănătoase, în stare să-l poarte de subțiori pînă la toaletă. Iar fata de îmbogățit se poate mîndri în fața prietenelor și colegelor de școală cu titlul de contesă!

Bătrînelul Sergiu Cunescu va rămîne, indiscutabil, nu numai în istoria politicii, dar și a comerțului. El s-a dovedit și se dovedește un bun negustor.

22 mai 1998, „Cotidianul"

SINUCIGAȘII DIN PNȚCD

Cerul negru al tranziției postdecembriste e marcat de dîra luminoasă a unui slogan: **Să lăsăm guvernul să lucreze!** Formula era luată în dinți și plimbată de guvernanți de la o conferință de presă la alta ori de cîte ori izbucneau greve, demonstrații, ori de cîte ori mai–marii zilei erau mustruluiți de presă sau atacați de Opoziție. Prin acest îndemn se țintea, în realitate, manipularea opiniei publice împotriva contestatarilor. Ei, miniștrii, președinții de țară și de partide nu-și puteau vedea de treburile importante încredințate de popor din cauza hărmălaiei de dincolo de ferestre. Ei, sărmanii, ar fi vrut să lucreze, și-n acest sens erau gata să-și dea duhul la sînul patriei, și nu la cel al unei fetișcane nurlii. Numai că reproșurile, criticile, demonstrațiile făceau un atît de mare tărăboi încît mintea lor nu se mai putea concentra asupra trebilor naționale. Evident, prin asta se sugera și teza perfidă potrivit căreia lucrurile scîrțîie în economia și societatea autohtonă, pentru că guvernul nu-i lăsat să lucreze de către hîrîielile dușmane.

Deși am urît din răsputeri acest slogan și l-am atacat de zeci de ori în scris, de-a lungul ultimilor opt ani, văzînd ce se întîmplă cu guvernul Vasile mă simt obligat să spun: **Să lăsăm guvernul să lucreze!** Numai că acest îndemn nu se adresează nici Opoziției, atît de slabă că n-ar reuși să tulbure executivul nici dacă ar arunca zi de zi cu pietricele în ferestrele Palatului Victoria, nici sindicatelor, cufundate pînă la gît în mlaștina bătăliilor politice, nici jurnaliștilor, destul de binevoitori cu noul guvern. Îndemnul se adresează colegilor de partid ai lui Radu Vasile. Ne-am iluziona crezînd că gruparea talibană din PNȚCD, rănită prin căderea lui Victor Ciorbea, s-a resemnat cu înfrîngerea. Alcătuită din adversari ai lui Radu Vasile, din acei fruntași țărăniști care făcuseră din secretarul general al PNȚCD un soi de maimuță împăiată, gruparea talibană n-are în prezent decît un singur gînd. Acela de a demonstra românilor că formula guvernului Vasile e o catastrofă în raport cu formula guvernului Ciorbea. Cauzele acestei încrîncenări sînt numeroase. Intră în joc nu numai conștiința manierei dubioase în care a fost debarcat Victor Ciorbea, nu numai antipatia față de „șuetarul" Radu Vasile, dar și adînca, neclintita ură față de Partidul Democrat. Radu Vasile a ajuns premier numai după ce președintele Emil Constantinescu și alte forțe ale Puterii (o parte din PNȚCD, PNL, PAR) s-au convins că e singurul țărănist capabil să

ținã în sacul care e actuala coaliție de guvernãmînt cele două mîțe zburlite una la alta încă de pe cînd erau pisoi: PNȚCD și PD. Victor Ciorbea a căzut, pentru că n-a reușit minima coabitare dintre țărăniști și social–democrați la nivelul actului de guvernare. Devenit, cum am mai scris, taliban strașnic pentru a-i putea cîștiga pe țărăniștii ce-l considerau un venetic în partid, Victor Ciorbea a dus, din clipa cînd a fost numit și vicepreședinte al PNȚCD, o politică de vizibilă ostilitate față de PD. Conștient că nu numai guvernul, dar și cariera sa politică depind de seducerea social–democraților, Radu Vasile se străduiește din răsputeri ca actuala coaliție să n-ajungă la un nou divorț. În mare parte, această diplomație i-a reușit. Guvernul Radu Vasile a rezistat pînă acum numeroaselor încercări provocate de disensiunile fundamentale dintre PNȚCD și PD. Grație acestui efort, de bine de rău, guvernul Vasile a funcționat pînă acum, chiar dacă nu fără sincope, chiar dacă nu la intensitatea cerută de grava situație a țării. Pentru talibanii din PNȚCD, această situație e de neconceput. Minima armonie din cadrul guvernului Radu Vasile le contrazice teza vieții și activității lor. Cea potrivit căreia cu social–democrații lui Roman nu poate exista înțelegere. De aceea, gruparea talibană și-a făcut un drapel din a provoca o ruptură ireparabilă între cei doi parteneri de guvernare: PNȚCD și PD. Sub fîlfîirile acestui stindard, ei depun în ultimul timp strădanii uriașe pentru a învenina relațiile dintre PNȚCD și PD.

Cîteva dintre aceste mijloace sînt deja de notorietate. Unul l-ar reprezenta permanenta provocare publică a PD, în speranța că, exasperați, social–democrații vor rupe logodna cu PNȚCD. Un alt mijloc îl reprezintă șireata atacare a premierului pentru ceea ce talibanii numesc gravele concesii făcute Partidului Democrat de către țărănistul Radu Vasile. Dintre toate mijloacele, cel de-al doilea pare a avea sorți de izbîndă. Ura față de PD e încrustată în genele PNȚCD încă de pe vremea guvernării Roman. Bătînd monedă pe o așa–zisă sacrificare a intereselor țărăniste de către Radu Vasile numai și numai pentru a rămîne în fruntea bucatelor, talibanii din PNȚCD îi fac secretarului general al partidului situația tot mai grea în propria-i formațiune politică. Dacă se va merge pe această linie, va veni un moment cînd Radu Vasile va fi dezavuat de propriul partid. Rămas fără sprijinul PNȚCD, actualului premier nu-i va mai rămîne decît să demisioneze. Și cum nu se poate înscrie în PD, să se apuce de doinit a jale. Această crîncenă nevoie de revanșă e ceea ce împiedică la ora actuală buna funcționare a executivului. Sesizînd asta, noi le zicem talibanilor din PNȚCD: **Să lăsăm guvernul să lucreze!** Facem acest îndemn conștienți însă că el nu va găsi nici un ecou. Dînd curs măreței tradiții a politicianismului românesc, talibanii din PNȚCD nu se vor lăsa pînă nu vor arunca în aer coaliția majoritară. Chiar cu marele, sinucigașul risc, al alegerilor anticipate.

4 iunie 1998, „Cotidianul"

O CLOACĂ SUB ÎNALTUL PATRONAJ PREZIDENȚIAL

Discursul lui Victor Ciorbea la seminarul **„PNȚCD în pragul mileniului trei"** reproșează noii Puteri că nu și-a îndeplinit făgăduiala privind reforma morală a societății românești. O acuzație asemănătoare a fost lansată, în mai multe rînduri, și de Alianța Civică. Susținută și de jurnaliștii apropiați ai aripii Ciorbea din PNȚCD și ai Alianței Civice, reforma morală nu și-a găsit încă un contur bine precizat. Dacă ar fi să credem unor intervenții făcute de partizanii tezei, reforma morală ar echivala cu o radicalitate anticomunistă aberantă, menită a transforma România într-un soi de Afghanistan al Balcanilor. O asemenea înțelegere a reformei morale e ușor, desigur, de respins, ba chiar de condamnat pentru fanatismul care-i stă la bază. Aplicată în practică, ea ar provoca un adevărat dezastru, deoarece singurii care n-ar putea fi acuzați de legături cu fostul regim ar fi mucoșii sub opt ani. Aceștia au avut privilegiul de a scoate primul orăcăit abia după decembrie 1989. Nu cred însă că acestea au fost sensurile date de aripa Ciorbea și de Alianța Civică reformei morale.

Adevăratele contururi ale reformei morale, pentru care, de altfel, noua Putere a și primit voturile victorioase în noiembrie 1996, ar consta în păstrarea sau promovarea în funcții a unor oameni curați din punct de vedere moral. Nu e o exigență aberantă. Sînt în țara asta suficienți români care reușesc să îmbine competența profesională cu verticalitatea morală. Presupunînd că acestea sînt adevăratele semnificații ale reformei morale, nu pot fi decît de acord cu fostul premier. Într-adevăr, făgăduiala electorală cea mai puțin îndeplinită de noua Putere nu se referă la reforma economică, nici la coborîrea Raiului pe tărîmurile noastre natale, ci la refuzul reformei morale. Nu numai că marii corupți, descompușii morali, oportuniștii din anii Iliescu n-au fost înlăturați din funcții, dar, mai mult, s-a dus o politică de promovare pe scară largă a lichelelor. Victor Ciorbea face responsabil de această maladie a societății românești actuale Partidul Democrat. E punctul în care mă despart de analiza făcută de Victor Ciorbea eșecului a ceea ce domnia sa numește reforma morală după noiembrie 1996. Dacă ne gîndim mai bine, instituția care a scos din tomberoanele cu gunoaie morale persoanele cele mai dubioase a fost însăși Președinția României. Să nu fi auzit Victor Ciorbea de colonelul Trutulescu? Cine l-a

descoperit pe acest contrabandist de frunte și l-a promovat în staff-ul de la Cotroceni? Partidul Democrat?! Colonelul Trutulescu nu e singurul caz de binecuvîntare dată de Emil Constantinescu unor personaje atît de suspecte din punct de vedere moral încît nici hulitul regim Iliescu n-a avut curajul să le promoveze. Mai spectaculos decît cazul Trutulescu e cel al generalului Dan Voinea. Despre acest șobolan al istoriei noastre moderne am mai scris. Reamintesc aici faptul că Dan Voinea e celebrul procuror din celebrul proces Ceaușescu. Nu există jurnalist străin care să nu-l fi prezentat în articolele și cărțile dedicate procesului, drept întruchiparea hidoșeniei morale și profesionale absolute. Rechizitoriul, interogatoriul din timpul procesului au făcut din fostul procuror Dan Voinea, pentru întreaga Planetă, expresia gradului de josnicie pînă unde poate ajunge nu numai un magistrat, dar și un om. Lăsat deoparte de Iliescu, acest magistrat care, după felul în care a încălcat toate normele nu numai profesionale, dar și umane, ar fi trebuit, după proces, să-și tragă un glonte în tîmplă, a fost numit în vara lui 1997 șeful Secției Parchetelor Militare, iar în 27 noiembrie 1997, avansat, prin Decret iscălit de Emil Constantinescu, de la gradul de colonel la cel de general de brigadă. Pe mîna acestui slut moral a dat Emil Constantinescu dosarele Revoluției din decembrie 1989. Și plin de zel, ca toți cei de teapa lui, Dan Voinea s-a apucat să transpună în practică ordinul cotrocenist: cel de a compromite Armata. Cînd Dan Voinea și-a început lucrarea lui aberantă, presa a semnalat bizarul gest prin care Emil Constantinescu a promovat în funcție pe un magistrat compromis definitiv prin felul în care a scuipat normele profesionale ca procuror în procesul Ceaușescu. Zidurile Cotroceniului n-au ochi să citească presa și n-au urechi să audă ce spun românii. Dan Voinea a fost păstrat în funcție. Spre rușinea Justiției române și, aș îndrăzni să spun, a întregii țări. Încurajat de înalta complicitate prezidențială, Dan Voinea nu s-a mulțumit cu postul de șef al Parchetelor Militare. Și-a dorit un loc în Consiliul Superior al Magistraturii. Deși știa despre ce personaj e vorba, Sorin Moisescu s-a grăbit să-l pună pe lista de propuneri trimisă Parlamentului. Evident, avînd cunoștință că-i vorba de celebrul procuror din procesul lui Ceaușescu, de omul care a compromis nu numai pe juriștii români, dar și pe români în general, Parlamentul l-a respins pe Dan Voinea la vot secret. Prin aceasta, Parlamentul a dat curs scîrbei funciare a românilor față de șobolanii cu chip de om. Ce face Dan Voinea? În loc să fie mulțumit că Parlamentul nu s-a întrebat ce caută un asemenea om compromis în înalta funcție de șef al Parchetelor Militare, trece la contraatac, afirmînd într-un interviu c-a fost respins deoarece parlamentarii sînt niște infractori. Ca să vezi pînă unde poate merge tupeul unui om promovat de regimul Constantinescu! În loc să se întoarcă în canalele de unde a fost scos, spălat și parfumat de regimul Constantinescu, Dan Voinea și-a permis să insulte principala instituție democratică a țării,

pentru că nu i-a satisfăcut ambiția de a se cățăra mai sus pe treptele ierarhice din magistratura românească.

Pe drept cuvînt, Birourile celor două Camere au decis marți, în ședință comună, să ceară ministrului Justiției destituirea lui Dan Voinea din funcția de șef al Parchetelor Militare pentru ofensa adusă Parlamentului României. Cum au reacționat Sorin Moisescu, procurorul general, și Valeriu Stoica, ministrul Justiției la această decizie luată, la unison, de parlamentari ai Puterii și ai Opoziției? Acceptînd că Dan Voinea nu mai poate rămîne în funcție pentru iresponsabila obrăznicie afișată față de Parlamentul țării? Găsind, în fine, pretextul să scape Parchetul General de rușinea de a avea printre șefi un personaj devenit odios prin procesul Ceaușescu? Ei bine, Sorin Moisescu și Valeriu Stoica au sărit în apărarea lui Dan Voinea. Amîndoi au susținut — unul aflat la București și celălalt tocmai la Atena — că Parchetul General nu se poate lipsi de un profesionist precum Dan Voinea. Adică de **„profesionistul"** condamnat de întreaga Planetă pentru grava încălcare a minimelor reguli profesionale în timpul procesului Ceaușescu. Și Sorin Moisescu și Valeriu Stoica sînt oameni de casă ai președintelui.

Cine e de vină, domnule Victor Ciorbea, că în România postnoiembristă nu s-a făcut reforma morală? Nu cumva cei ce patronează, din înalta-i funcție, cloaca și nu curățenia morală?!

11 iunie 1998, „Cotidianul"

UN DOCUMENT SEMNAT LA BEȚIE

Blestemul coaliției majoritare, ajunse la cîrma țării într-un moment de rătăcire electorală, l-a reprezentat politica făcută la întîmplare sau, ca să apelăm la fondul de cuvinte din Ferentari, la plesneală. Cei aproape doi ani de guvernare CDR–PD–UDMR sînt marcați de zeci, sute de hotărîri luate la întîmplare, fără un minim calcul al efectelor, fără o minimă studiere a contextului, decizii dictate nu de o pătrundere lucidă a realității, ci de ultima trăsnaie cu care s-a trezit dis–de–dimineață, înfiptă în creier, unul din cei aflați la putere. Să ne reamintim în acest sens, cuprinși de hazul nebun pe care numai necazul îl poate da, cohorta de hei–rupisme postdecembriste: cruciadele anticorupție, antidroguri, anticomuniste lansate în ritm de bielă–manivelă de președintele Emil Constantinescu, lichidarea aiuristică a unor întreprinderi care erau, în realitate, rentabile, protocoalele semnate orbește de liderii coaliției, declarațiile hazardate în materie de politică internă (cele privind acțiunile agenturilor străine, de exemplu) și în materie de politică externă (cele privind conflictul din Golf, conflictul din Kosovo). Prima regulă pe care o învață un occidental la școala primară a politicii e cea potrivit căreia, înainte de a întreprinde ceva, (de a da o declarație publică, de a iscăli un document, de a lua o decizie) trebuie să stai puțin și să te gîndești. În acest răstimp, politicianul se sfătuiește cu consilierii, întreabă în dreapta și în stînga, iar dacă suferă de boala vanității, își duce degetul la tîmplă și se interoghează pe sine însuși dacă e bine sau nu ce vrea să facă. În România însă, mai ales după noiembrie 1996, politicienii noștri cu dinți de lapte, lipsiți de orice har, ba chiar și de orice inteligență, procedează invers. Adică întîi fac și apoi gîndesc. Această politică a improvizației absolute, a tiribombismului de circ ambulant, a hei–rupismului de Bumbești–Livezeni, a făcutului la plesneală, a adus țara în pragul dezastrului. Președinte, premier, lideri de partide de la putere și din opoziție, miniștri, parlamentari, au la dispoziție, înainte de a întreprinde ceva, un arsenal de date. Date oferite de consilieri. Date puse la dispoziție, pe gratis, de presă. Date făcute cadou de serviciile secrete. Date pe care ei le pot descoperi în realitate doar prin minim efort de a arunca o privire, afară, pe fereastră. Toate creează premisele favorabile pentru luarea unor decizii bine gîndite, care să se întemeieze pe exigențele realității, care să țină

cont de urmări, care să nu-i oblige ulterior la retractări rușinoase. Deși au la dispoziție acest arsenal, plătit din banii fiecărui cetățean, politicienii noștri se avîntă în declarații publice, iscălesc documente, iau decizii fundamentale de parcă organul gîndirii lor n-ar fi creierul, ci unul plasat mult mai jos, în regiunea rușinoasă a fiziculuí uman.

Un strălucit exemplu al acestui infantilism politic îl reprezintă Comunicatul adoptat miercuri, 10 iunie 1998, de către liderii coaliției majoritare, împreună cu primul–ministru, în legătură cu ultimatumul dat de UDMR. La vremea respectivă am semnalat că distinșii lideri ai PNȚCD, PNL, ai PD, precum și distinsul nostru prim–ministru, după ce și-au pus deștu' pe Comunicat, în loc să răspundă întrebărilor neliniștitoare ale presei, au șters-o pe ușa din dos. Am crezut c-au făcut-o, deoarece le era rușine de documentul pe care-l iscăliseră, expresie clară a cedării la șantajul UDMR. Și cum, vorba românului, fuga e rușinoasă, dar sănătoasă, au preferat rușinea de a o șterge englezește decît să fie obligați a da explicații românilor pentru ceea ce semnaseră. Acum însă realizez că distinșii domni evitaseră să dea ochii cu presa, deoarece se temeau că, aflați la cîțiva metri de nasurile jurnaliștilor, gazetarii își vor da seama că iscălitorii duhneau a băutură. Nu de alta, dar numai niște oameni cu inteligențele îmbibate de alcool puteau semna un document prin care se angajau să facă lucruri imposibile atît din punct de vedere legal, cît și din punct de vedere practic. Comunicatul stipula, printre altele, că **„Guvernul va adopta încă în această lună actele normative necesare înființării unei facultăți de limbă, literatură și etnografie maghiară în cadrul Universității «Babeș–Bolyai»"** din Cluj. Duminică, 14 iunie 1998, Biroul Consiliului Profesoral al Facultății de litere a Universității clujene a dat publicității un Comunicat care sesizează că angajamentul luat de liderii coaliției, de însuși primul–ministru, prin documentul din 10 iunie 1998 încalcă autonomia universitară, garantată de Constituție și de Legea învățămîntului. În fața acestei realități, stai și te întrebi: să nu fi știut nici unul dintre liderii partidelor din coaliția majoritară, beneficiari ai unor consilieri de specialitate, că nu se puteau angaja la înființarea unei facultăți de limbă, literatură și etnografie maghiară în cadrul Universității clujene, fără a cere acordul prealabil, al Senatului și Rectoratului prestigioasei instituții din Ardeal? Un asemenea analfabetism în materie de cunoaștere a legii, a Constituției, din partea unor oameni care cîrmuiesc țara ni se pare imposibil. De aceea, mult mai de crezut ne apare ipoteza potrivit căreia Comunicatul din 10 iunie 1998 a fost iscălit de liderii coaliției majoritare la beție.

16 iunie 1998, „Cotidianul"

MIȘ–MAȘUL DÎMBOVIȚEAN

Politicienii Puterii s-au văzut obligați, în ultimele zile, să treacă proba de foc a unui nou examen: reacția la descoperirea că-n rîndurile coaliției majoritare se află oameni cu trecut de informatori ai Securității. A fost, cum oricine își poate da seama, un examen al lucidității politice, mai precis al capacității de a sesiza starea de spirit a populației. În sine, faptul că un fruntaș al coaliției CDR–PD–UDMR a colaborat în trecut cu Securitatea n-ar trebui să însemne nimic. M-am numărat printre jurnaliștii care au susținut cu încăpățînare, încă din ianuarie 1990, că decisivă în judecarea unei personalități rămîne activitatea postdecembristă. O asemenea poziție cred c-au împărtășit-o și o împărtășesc toți oamenii de bun simț din România. Prin esența sa, comunismul a creat numeroase situații de viață complexe. A proceda la judecarea oamenilor după cum au făcut față acestora ar fi o enormă eroare. Complicată se dovedește și aprecierea unor instituții ale fostului regim, cum ar fi, de exemplu, Securitatea. Activitatea acesteia nu poate fi pusă sub semnul condamnării fără discernămînt. Se impun disocieri necesare între partea de Poliție politică din prestația acestei instituții și partea de serviciu secret apărător al interesului național. Același lucru se poate spune și despre cei ce au activat în fosta Securitate sau au colaborat cu structurile acesteia. Orice apreciere prezentă trebuie să plece de la studierea atentă a fiecărui caz în parte.

Îndîrjirea împotriva fostei Securități a fost stindardul sub care s-au strîns și au luptat mulți ani în șir partidele actualei coaliții de la putere. Prinși într-o sîrbă îndrăcită, liderii CDR–PD și UDMR au pledat pentru lichidarea politică, dacă nu chiar pentru lichidarea fizică, a tuturor celor ce-au acționat în structurile Securității sau au colaborat cu aceasta. Opinia publică a înțeles din radicalismul antisecurist că partidele actualei coaliții majoritare sînt alcătuite din oameni al căror trecut le-ar da dreptul la o statuie ecvestră de luptător împotriva Securității. Aceeași opinie publică a aflat însă, grație dezvăluirilor din presă și, ulterior, recunoașterii de către cei incriminați, că fruntași ai CDR, PD și UDMR au colaborat în trecut cu Securitatea. Explicabil în aceste condiții impactul dosariadei asupra opiniei publice. Românii au constatat, nu fără stupoare, că tocmai cei ce tunau și fulgerau împotriva fostei Securități, punînd la zid nu numai pe informatori,

dar și pe ofițerii instituției, păstrați ca profesioniști în serviciile secrete post-decembriste, au colaborat cu Securitatea. Stupoarea s-a transformat rapid și fatal în revoltă. Nu față de rătăcirile din trecut ale unor fruntași ai coaliției majoritare, ci față de ipocrizia lor șerpească. Cu cît fuseseră mai informatori ai Securității, cu atît se manifestaseră mai înrăiți împotriva celor ce colaboraseră cu faimoasa instituție. Sub acest semn, opinia publică a găsit de cuviință că singura reacție a CDR–PD și UDMR față de fruntașii surprinși cu musca pe căciulă nu poate fi decît condamnarea. Un politician care a spumegat cotidian împotriva foștilor ofițeri și informatori, odată descoperit ca fost colaborator al Securității, ridică serioase semne de întrebare la capitolul **caracter.** Astfel de oameni sînt un pericol nu numai în plan moral, dar și în cel politic. Cine ne garantează nouă că aceeași ipocrizie nu s-a manifestat și în alte situații?! Democrația are nevoie de caractere și nu de mortăciuni morale. Intuind această stare de spirit a românilor, unii politicieni ai Puterii s-au dovedit necruțători cu tovarășii lor de partid surprinși în flagrant delict de ipocrizie. Premierul Radu Vasile a cerut lui Francisc Baranyi să-și dea demisia. Dovedindu-și încă o dată ascuțimea, conducerea UDMR a sesizat greșeala pe care ar fi comis-o dacă ar fi adoptat o poziție de compromis în cazul ministrului Sănătății. De aceea, fruntașii partidului maghiar l-au somat pe Francisc Baranyi să lase postul liber. La rîndu-i, președintele Emil Constantinescu a manifestat fermitate față de cei ce au ascuns adevărul despre propria biografie. Domnia sa a considerat — și pe drept cuvînt — ca benefice pentru sănătatea morală a societății românești dezvăluirile din presă privind trecutul dubios al unor personalități.

Alți politicieni au avut însă o reacție catastrofală. Confruntați cu ipostaza compromițătoare a unor tovarăși de viață și de luptă, în loc să pună piciorul în prag și să le ceară demisia, ei s-au dedat la faimosul miș–maș dîmbovițean. Conducerea PNȚCD a trecut cu ușurință peste cazul Vasile Lupu. Uitînd că țărăniștii s-au manifestat timp de opt ani drept adversari neîmblînziți nu numai ai celor ce-au colaborat cu Securitatea, dar și ai celor ce au fost membri de partid pur și simplu. Președintele PNL, Mircea Ionescu–Quintus a venit cu o propunere suspectă. Domnia sa a cerut ca fruntașii PNL să facă o declarație în scris despre colaborarea cu organele Securității. Ar fi fost normal ca liderul PNL să propună ca această declarație să fie adusă la cunoștința națiunii. În chip surprinzător, Mircea Ionescu–Quintus a găsit de cuviință că declarația respectivă trebuie să fie vîrîtă într-un plic închis, ținut departe de opinia publică. Sporind, prin aceasta, bănuielile în legătură cu propriul trecut. Au fost și lideri ai coaliției majoritare care nu s-au mulțumit cu miș–mașul dîmbovițean. În buna tradiție a politicianismului românesc, ei au trecut la contraatac. Prim–vicepreședintele PAR, Adrian Iorgulescu, a afirmat că publicarea dosarelor de infor-

mator ale unor demnitari ar face parte dintr-o campanie în spatele căreia se află actuala Opoziție. O atitudine asemănătoare a adoptat-o și președintele PD, Petre Roman. Domnia sa a afirmat, de bună voie și nesilit de nimeni, că dosariada e **„un fel de revanșă a fostei Poliții politice, pentru că ea și-a pierdut puterea, și-a pierdut privilegiile și într-un fel victimizează din nou victime".** Atitudinea lui Adrian Iorgulescu e de înțeles. Domnia sa a ajuns, rătăcind poteca, din muzica ușoară, în politică. Petre Roman se pretinde însă un politician pur–sînge. Atitudinea sa față de cazul Vilău e, în aceste condiții, surprinzătoare. Cazul e simplu. Fruntașul PD a recunoscut că a colaborat cu fosta Securitate. În aceste condiții, n-are importanță felul în care s-a ajuns la dezvăluirea din presă. Important e faptul că fruntașul unui partid care și-a făcut un stindard din denunțarea securiștilor — informatori sau ofițeri — beneficiază de un trecut de fost informator. Singura poziție pe care o putea adopta Petre Roman și conducerea Partidului Democrat era somarea lui Adrian Vilău de a renunța la toate funcțiile pe linie de partid și de stat, pentru că a compromis, prin ipocrizia sa, imaginea social–democraților. Președintele PD a preferat acestei fermități, cerute de opinia publică, hazardarea într-o teorie a complotului pus la cale de forțe oculte împotriva actualei Puteri, a reformei, a națiunii etc. etc.

De unde se vede că, în materie de luciditate politică, Petre Roman mai are multe de învățat.

22 iunie 1998, „Cotidianul"

DEMOCRAȚIA A CĂZUT LA EXAMENUL INUNDAȚIILOR

Cu 26 de ani înainte de prăbușirea comunismului, cînd doar poeții își puteau îngădui luxul de a fantaza la o zi cînd România se va întoarce la pluralismul interbelic, Pamfil Șeicaru se ocupa pe larg, în prefața la *Istoria Partidelor Național, Țărănesc și Național Țărănist* (Madrid, 1963), de primejdiile care vor amenința fragila democrație românească după sfărîmarea statului totalitar. **„Trebuie să fim pregătiți a înțelege că destotalizarea unui Stat este o operă extrem de grea"** — scria celebrul jurnalist, avertizînd că greșelile politicienilor pot îmbrînci **„nația de la forma totalitară la o stare de anarhie fatală nu numai regimului democrat, dar și viabilității statului".** Nu cred că politicienii noștri vor fi luat cunoștință de aceste semnale lansate de un român în urmă cu peste un sfert de secol, cînd nici cei mai mari specialiști occidentali în comunism nu prevedeau dispariția socialismului real în Rusia și în țările din Est. Pentru a ști ceva despre aceste profeții, politicienii români ar trebui să găsească timp și pentru a mai citi. Ei însă nu găsesc răgazul nici pentru a-și îndeplini obligațiile de demnitari, de parlamentari, răsplătite gras în plan financiar de la buget. Cum să le ceri să mai aibă și cunoștință de o carte publicată în urmă cu 26 de ani la Madrid?!

Și totuși, chiar dacă n-au habar de lucidele avertismente ale marelui jurnalist, politicienii din ultimii opt ani ar fi trebuit să intuiască, fie și din instinct, cît de primejdioasă e pentru democrație bramboureala provocată de nerespectarea legilor, de neîndeplinirea obligațiilor de serviciu, de proasta administrare. Pe guvernanții anilor '90–'92, parcă i-am mai înțeles. Se aflau și ei, asemenea tuturor românilor, la prima experiență în materie de folosire a mijloacelor democratice. Pe cei care i-au urmat, dar mai ales pe cei aleși în noiembrie 1996, n-avem cum să-i înțelegem. Au trecut deja opt ani de democrație. Timp suficient pentru ca politicienii să priceapă covîrșitoarea importanță pe care o are, pentru supraviețuirea democrației, instaurarea deplină a domniei legii. Timp suficient pentru ca mașinăria administrativă să fie bine pusă la punct. Din nefericire, recentele inundații ne-au demonstrat că nu s-a învățat nimic. Potopul abătut peste o parte a țării a fost pentru democrația românească un test. Un test la care această democrație a căzut cu brio.

Trebuie precizat că situația din 1998 nu o repetă pe cea din 1970. În 1970, dezastrul a fost inevitabil. În primul rînd, pentru că România nu se mai confruntase cu fenomenul inundațiilor. În al doilea rînd, pentru că umflarea furibundă a rîurilor a fost provocată de brusca topire a zăpezilor, moment ce nu putea fi prevăzut de nimeni și care, evident, a prins instituțiile statului pe picior greșit. În 1998 nu ne-am confruntat cu această situație. Toate datele demonstrează că în unele zone dezastrul putea fi limitat, dacă nu chiar preîntîmpinat dacă România n-ar fi stat sub sfînta bramburească postdecembristă. În numeroase locuri, inundațiile n-au fost provocate de ploi, ci de harababura care-și face de cap de-a lungul și de-a latul țării în ultimii opt ani. Nu s-ar fi format torentele catastrofale dacă porțiuni întregi de dealuri n-ar fi fost despădurite în cea mai deplină iresponsabilitate. Apa unor rîulețe n-ar fi avut forța de fluviu dacă sistemul de canale, creat de Ceaușescu în ultimii ani, ar fi funcționat. Cum să funcționeze însă acest sistem cînd unele canale au fost furate piatră cu piatră, iar altele acoperite cu pămînt?! Marile rîuri n-ar fi inundat sute de hectare dacă digurile ar fi fost întreținute, dacă activitatea de construire și de consolidare a acestora ar fi continuat. Nu s-a întîmplat acest lucru. Și nu numai pentru că au lipsit banii, dar și pentru că licitațiile de construire și de consolidare a digurilor au fost cîștigate de firme dubioase, aparținînd clientelei celor de la putere.

Efectele ploilor abundente ar fi fost limitate și dacă mașinăria administrativă a țării ar fi funcționat cum trebuie din prima clipă a alarmei naționale. Există, de exemplu, o **Comisie Centrală pentru Apărarea Împotriva Inundațiilor, Fenomenelor Meteorologice Periculoase și Accidentelor la Construcțiile Hidrotehnice.** Distinsa Comisie, condusă de fruntașul PNȚCD, Romică Tomescu, s-a ocupat cu orice, numai cu apărarea împotriva inundațiilor, nu. Și de ce și-ar fi pierdut timpul Romică Tomescu, ministrul Mediului, cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu cînd funcția sa depinde nu de cît de harnic e, ci de respectarea riguroasă a algoritmului?! Să cuteze cineva din partidele coaliției majoritare să propună o anchetă asupra responsabilităților pe care le are Comisia în sporirea dezastrului provocat de ploi. Imediat liderii țărăniști ar sări ca arși și ar spune că partidul e lucrat de către PD. Pe parcursul catastrofei, toți cei responsabili de administrarea țării și-au văzut de treburile lor mărunte: afaceri, intrigi politice, bîrfe, chefuri, călătorii în străinătate. Presa a sesizat numeroase cazuri în care prefecții habar n-aveau de ce se întîmplă în județe, primarii jucau fotbal sau table la cîteva sute de metri de oamenii care-și vedeau avutul luat de ape, cei însărcinați cu prevenirea inundațiilor ședeau cu brațele încrucișate. În aceste condiții, era de așteptat ca efectele ploilor să fie mult mai mari decît cele provocate de mînia lui Dumnezeu. Oamenii simpli și-au dat seama că sînt singuri în fața dezastrului. Aleșii neamului

și-au amintit de ei abia cînd presa a început să se întrebe de ce dragii noștri conducători nu merg și ei la fața locului. Românii, care s-au bucurat de decembrie 1989 c-a sosit, în fine, Raiul democrației și al economiei de piață, vor rămîne singuri și de acum încolo. Demnitari, membri ai diferitelor comisii și comitete, lideri de partide și partidulețe au venit la fața locului, au promis că vor face și vor drege, apoi s-au urcat în elicoptere și în jeepuri, și duși au fost. Vor mai fi văzuți prin localitățile respective peste cîțiva ani, cînd alegerile îi vor îmboldi din nou s-o ia prin țară pentru a cerși voturi în schimbul făgăduielilor deșarte. Pînă atunci, oamenii simpli, sărăciți peste noapte, vor trebui să se descurce pe cont propriu. Cum să mai creadă ei atunci în democrație, în votul liber exprimat, în puterea guvernaților asupra guvernanților?

Indiscutabil, inundațiile au ros nu numai din avuția personală a oamenilor, dar și din avuția generală a țării care e democrația.

23 iunie 1998, „Cotidianul"

UN MINISTRU RĂTĂCIT PRIN DANEMARCA

BBC ne-a oferit, luni după–amiază, într-o emisiune dedicată inundațiilor din România, un dialog rupt parcă din schița lui Caragiale, „Căldură mare". Redactorul l-a întrebat pe Octavian Ciachir, director al Direcției de luptă împotriva inundațiilor, unde e Romică Tomescu, ministrul Mediului și președintele Comisiei Centrale pentru Apărarea Împotriva Inundațiilor, Fenomenelor Meteorologice Periculoase și Accidentelor la Construcțiile Hidrotehnice. Întrebarea jurnalistului era perfect justificată. În aceste zile, cînd România se confruntă cu urmările dezastrului provocat de inundații, ne-am aștepta ca Romică Tomescu să se afle, în ținută de luptă, fie la minister, conducînd direct oștirile salariaților săi, fie undeva, într-unul din locurile afectate de revărsarea apelor. Subalternul domnului Romică a avut următoarea reacție: **„— Unde este acum? După cîte știu eu, e în Danemarca".** Conștient că nu Danemarca se confruntă cu inundații catastrofale, ci România, țară în care Romică Tomescu e ministru cu mașină la scară și salariu încasat de la buget, adică din buzunarul fiecăruia dintre noi, redactorul și-a exprimat uimirea: **„Nu era normal să fie în țară?!"**. Domnul Octavian Ciachir a dat un răspuns năucitor: **„Nu vă pot răspunde la întrebarea asta".** În schița lui Caragiale, personajele vorbesc în dodii, pentru că le bate soarele în cap. Nu asta e explicația reacției absurde a lui Octavian Ciachir. Omul a fost pur și simplu pus în încurcătură de chestiunea de bun simț ridicată de redactorul BBC. Și ca să iasă din dificultate cu fața curată — nici să nu pară idiot, nici să nu-și critice șeful — a dat-o pe: **No comment!** Ieri, redactorii noștri au făcut un experiment. Mai întîi au încercat să afle cum poate fi contactat telefonic ministrul Mediului, Apelor și Pădurilor. Ei au presupus că, aflat în străinătate, un ministru ține, totuși, permanent legătura cu țara. În timp ce el hoinărește pe alte meleaguri, în domeniul de care răspunde în România se pot petrece evenimente care cer neapărat punctul său de vedere. Romică Tomescu e ministrul Mediului, Apelor și Pădurilor. Să presupunem că, în aceste zile, pădurile țării înnebunesc și o iau la vale, spre Marea Neagră. Nu trebuie oare ca ministrul Pădurilor să știe de acest lucru? Nu de alta, dar există riscul ca la, întoarcerea în țară, să descopere că i-a dispărut o parte din domeniul de activitate. Pădurile, de care răspunde prin algoritm, s-au sinucis, aruncîndu-se în Marea Neagră!

Aflați în posesia acestei știri stupefiante (Romică Tomescu e pe undeva, prin Danemarca, într-un loc de care nu știe nimeni și unde nu poate fi contactat), redactorii noștri i-au întrebat pe liderii coaliției majoritare ce părere au de dispariția misterioasă a demnitarului român. Reacția a depins de partidul al cărui membru e Romică Tomescu. Fruntașii PD l-au scărmănat rău de tot. Explicabil, dacă ne gîndim că Romică Tomescu aparține unui partid cu care formațiunea lui Petre Roman se află în dispută. În schimb, fruntașii PNȚCD s-au dat de ceasul morții să-l scuze. În stilu-i inimitabil, dezarmant prin sinceritatea-i abisală, stil pe care, probabil, cînd țărăniștii vor pierde puterea, noi, jurnaliștii îl vom regreta amarnic, Ion Diaconescu a replicat: **„— Tomescu trebuia să se ocupe de acest lucru? El nu putea oricum să oprească ploile. Dacă a plecat în Danemarca înseamnă că a avut lucruri importante de făcut".**

Din cîte se vede, solidaritatea de partid funcționează din plin. E de altfel singurul lucru care merge bine în țara asta!

24 iunie 1998, „Cotidianul"

NOMENKLATURIȘTII DEMOCRAȚIEI

Deputații coaliției majoritare și-au votat marți mărirea propriilor salarii și pe cea a salariilor încasate de tovarășii lor de luptă cu gura: președinte, prim–ministru, miniștri, prefecți, primari. Pe lîngă entuziasm, a surprins, la votul de marți, solidaritatea coaliției de la putere. Ori de cîte ori au prilejul, PNȚCD și PD își administrează cîte un ghiont. De astă dată, oamenii lui Ion Diaconescu și cei ai lui Petre Roman n-au mai dat unii în alții cu cotul, ci au stat umăr la umăr, într-o frățietate exemplară, pentru a vota noua grilă de salarizare a demnitarilor, dar mai ales pentru a înfrunta furtuna din presă și din opinia publică. Pentru că, indiscutabil, indecența aleșilor neamului de a-și umfla portofelele într-o țară marcată de continua golire a buzunarelor aparținînd milioanelor de oameni simpli, a stîrnit indignare. Încordîndu-și grumazul ca niște tauri pregătiți să împungă, politicienii coaliției majoritare au și început să se răstească la cei ce le-au arătat obrazul a semn că pielea li s-a făcut șorici. Acuzînd pe mustrători de populism, ei au contraatacat susținînd că unii dintre cei care-i critică pentru destrăbălarea pe banii de la buget cîștigă mai abitir decît mulți dintre parlamentari și demnitari. La o primă uitătură, argumentul lor pare logic. Într-adevăr, sînt în România de azi oameni de afaceri, manageri, jurnaliști chiar, cu un venit lunar mai mare decît salariul unui ministru, ba chiar mai mare decît cel al președintelui țării. S-ar părea că măcar acești oameni n-ar avea dreptul să le reproșeze deputaților votarea unei săltări a salariului într-o asemenea vreme de criză economică. O privire mai adîncă ne dezvăluie însă că argumentul mai–marilor zilei e strîmb. Deputații și demnitarii își motivează votul de marți prin necesitatea — de toți înțeleasă — ca un ales al neamului să nu vină la întîlnirile cu aleșii altor neamuri bărbieriți cu săpun de rufe. Ei pun în balanță salariul lor cu munca pe care o depun. Și privind cele două talgere, susțin că al doilea, în care stă munca, atîrnă mult mai greu decît primul, pe care e aruncat salariul. Pe drept cuvînt, jurnaliștii, oamenii de rînd au replicat la această acrobație intelectuală că mulți dintre deputați și demnitari nu se omoară cu travaliul. Că, de-ar fi s-o spunem pe aia dreaptă, unii deputați și demnitari nu merită nici salariul unei spălătorese de podele, dacă ne gîndim la cît de minuțios chiulesc de la ședințele Parlamentului sau la cît de zdravăn trag la aghioase în spatele ușilor capi-

tonate ale birourilor de demnitari. De asemenea, la fel de bine le-am putea reaminti mai-marilor zilei că au cîștigat în noiembrie 1996 tocmai prin fluturarea lozincii sacrificiului personal și prin clănțănirea foștilor că s-au îngrășat în timp ce poporul a slăbit de i se văd oasele. Ori de cîte ori se vorbește de răsplătirea efortului sudoripar al președintelui, al premierului, al miniștrilor și deputaților se ia în calcul doar salariul primit în calitate de bugetar. Se uită însă că, peste tot în lume, nimeni nu compară veniturile unui om de afaceri cu salariul unui om politic. Un om de afaceri poate cîștiga din punct de vedere financiar infinit mai mult decît însuși Bill Clinton. Da, dar șeful statului american dispune de ceea ce miliardarului îi lipsește: puterea politică. Această avere e imposibil de măsurat în bani. E atît de impresionantă, atît de atrăgătoare încît, în multe țări, un politician preferă s-o aibă chiar și cu asumarea condiției de a locui într-o mansardă. S-a făcut mare caz de viața austeră dusă de Lenin. Într-adevăr, conducătorul bolșevicilor trăia, din punct de vedere material, mai rău ca un proletar cu șapcă adevărată, nu de propagandă. Lenin beneficia însă de o avere pe care nici un multimiliardar al lumii n-o deținea: puterea politică absolută în statul bolșevic.

Se uită de asemenea, cînd se vorbește de situația materială a deputaților și demnitarilor din România de azi, că aceasta nu se rezumă doar la salariul primit pe statul de plată. Un parlamentar, un ministru, un om al Puterii dispune de privilegii pe care nici cel mai bogat om din țară nu le are. Unul dintre acestea îl constituie călătoriile în străinătate. Tuturor oamenilor Puterii — de la președinte pînă la miniștri — nu le-a scăpat nici un prilej de a hălădui peste hotare. N-a fost conferință, seminar, simpozion, atelier, serbare cîmpenească din străinătate pe care vreun demnitar s-o fi refuzat cu invitația în mînă. O simplă statistică ne arată că președintele, miniștrii, deputații României postnoiembriste au voiajat în lume pe rupte. Orice om știe însă că a merge peste hotare e un hatîr pe care puțini români de azi și-l pot îngădui. Nici cei mai bogați oameni din România actuală n-au călătorit în străinătate atît de mult cît au făcut-o politicienii români. Ministrul Sporturilor, ca să dăm un exemplu, e în Franța de la începutul Campionatului Mondial. Pare decis a rămîne acolo pe toată durata participării noastre la faimoasa întrecere. Las la o parte faptul că nu văd de ce ar avea nevoie Hagi și ai lui de prezența domnului ministru. Să le facă masaj? Nu știe. Să le ducă oala de noapte? Nu cred că e cazul. Dacă ar fi, la o adică, pot fi plătiți alții pentru așa ceva. Ce om de afaceri din România de azi și-ar îngădui un asemenea lux? Nici unul. În primul rînd pentru că o ședere atîta timp în Franța Campionatului Mondial costă de te usucă. Numai un dement și-ar putea îngădui să dea din propriul buzunar o asemenea uriașă sumă în valută. Apoi, chiar dacă ar avea bani de risipit, unui om de afaceri nu i-ar trece prin gînd să lipsească atîta timp din țară. Legile economiei de piață

sînt extrem de dure. Ca să le faci față trebuie să fii la birou de dimineață pînă seară. Ce om de afaceri și-ar putea permite să lase de izbeliște treburile propriei firme pentru a sta pe lîngă mușchii jucătorilor români, timp de o lună, în Franța? Domnul ministru al Sporturilor își îngăduie un asemenea lucru. Întîi și întîi, pentru că nu stă pe banii proprii. În al doilea rînd, pentru că — se pare — nu-l prea chinuie gîndul c-a lăsat ministerul fără conducător. Asemenea domnului ministru al Sporturilor au procedat și procedează numeroși miniștri și deputați din România postnoiembristă. Și, după ce că se bucură de un asemenea fabulos privilegiu cum e mersul în străinătate, adăugat altora (mașină, șofer, secretare personale, bani de protocol, mîncare și băutură pe la fel de fel de cocktailuri și recepții), omul Puterii de azi mai vrea și un salariu substanțial. Ca dovadă că democrația românească postdecembristă își are nomenklaturiștii ei. Beneficiind de privilegii mult mai mari decît nomenklaturiștii dictaturii comuniste.

25 iunie 1998, „Cotidianul"

UN NOU ARMAND CĂLINESCU?

Cercetătorii cad de acord că începutul sfîrșitului a fost pentru Carol al II-lea asasinarea de către legionari, la 20 septembrie 1939, a premierului Armand Călinescu. Majestatea Sa pierdea pe unul dintre cei mai buni prim–miniștri pe care-i avusese vreodată România. Devenit premier la 7 martie 1939, prin decesul primului–ministru în exercițiu, patriarhul Miron Cristea, Armand Călinescu s-a dovedit un excelent administrator. E suficient în acest sens să parcurgi *Însemnările politice* ale lui Armand Călinescu, jurnalul în care politicianul și-a notat zi de zi, pînă-n 19 septembrie 1939, cînd mai avea doar o noapte de trăit, cele făcute sau gîndite, pentru a ne creiona imaginea meticulozității legendare a premierului, a energiei uriașe cheltuite pentru a rezolva problemele dificile ale țării, pentru a menține stabilitatea internă. În același timp — lucru mai puțin sesizat de istorici — regele Carol al II-lea pierdea și pe cel mai bun executant al politicii sale dictatoriale. Nu numai ca prim–ministru, dar și ca ministru de Interne (între 1937 și 1939), Armand Călinescu fusese unul dintre cei mai credincioși oameni ai Tronului. Atît de credincios încît transpusese în practică, fără să ezite, ca ministru de Interne, toate legile prin care Carol al II-lea a abolit democrația și a instituit dictatura. Printre aceste legi se număra și cea din 30 martie 1938 privind dizolvarea partidelor politice.

Da, Armand Călinescu a fost un excepțional ministru de Interne și un excepțional prim–ministru! Numai că aceste calități nu ne pot face să uităm un lucru. Decretul–lege din 30 martie 1938 interzicea și activitatea Partidului Național Țărănesc. Altfel spus, a partidului din care făcuse parte, pînă în 1937, și Armand Călinescu. Excelentul ministru de Interne n-a șovăit în aplicarea unei legi care lovea mortal pe foștii săi tovarăși de partid, în frunte cu Iuliu Maniu, ca să nu mai amintim de toți politicienii care, credincioși democrației, refuzaseră să se lase cumpărați de către Carol al II-lea. Sub acest semn, personalitatea lui Armand Călinescu trebuie judecată prin raportare la cele două ipostaze ale sale: la cea de prim–ministru și la cea de țărănist. În istoria țării, Armand Călinescu va rămîne ca un excelent premier. În istoria PNȚ, va rămîne, indiscutabil, ca un trădător. Aceasta deoarece, acceptînd să-l slujească pe Carol al II-lea

cu un zel exemplar, Armand Călinescu și-a asumat rolul de gropar al PNȚ și al partidelor democratice din România interbelică.

Istoria vremurilor de azi nu s-a scris încă. Sînt sigur că, în viitor, cînd cercetătorii se vor întoarce asupra anului 1998, le va veni, în vîrful peniței, în chip automat, compararea lui Radu Vasile cu Armand Călinescu. Asemenea lui Armand Călinescu, Radu Vasile trebuie raportat la cele două ipostaze ale sale: de premier și de țărănist. Ca prim–ministru, Radu Vasile se comportă excelent. Gesturile și declarațiile sale ni-l arată ca o personalitate realistă, pragmatică, în stare să facă numeroase compromisuri pentru a păstra firava unitate a coaliției majoritare. Cum evitarea alegerilor anticipate e și obsesia lui Emil Constantinescu, am putea spune că Radu Vasile e și un om de care președintele nu se poate dispensa. Și dacă iscodim cu mai multă atenție realitatea, vom constata că Emil Constantinescu știe să răsplătească acest devotament. E drept, pînă mai ieri, lucrurile ședeau altfel. Fiul iubit al Cotrocenilor era Victor Ciorbea. Fiul cel rău, Radu Vasile. Acum Victor Ciorbea stîrnește grimase pentru obsesia sa cu alegerile anticipate, în timp ce Radu Vasile provoacă surîsuri dulci pentru strădania sa de a menține în picioare actuala coaliție. Ca și Armand Călinescu, în ipostaza sa de premier și de om al altcuiva, Radu Vasile merită toate aplauzele. Situația se schimbă cînd e vorba de a-l analiza în ipostaza sa de fruntaș țărănist. Prin întreaga sa politică, Radu Vasile nu face altceva decît să administreze lovitură după lovitură PNȚCD. Sigur, nu la proporțiile celor puse la cale, în numele lui Carol al II-lea, de către Armand Călinescu împotriva PNȚ. Radu Vasile n-a ajuns să transpună în practică vreo lege de dizolvare a PNȚCD. Nici să contribuie, prin fidelitatea sa față de președinte, la ruperea coloanei vertebrale a PNȚCD. Aceasta deoarece, în România de azi, domnește democrația și nu dictatura.

Dacă îi vom urmări cu atenție însă mișcările, vom constata că Radu Vasile contribuie din plin, fără să vrea, poate, la subminarea PNȚCD. Pentru a supraviețui pe scena politică, PNȚCD are nevoie de dobîndirea unei identități. O asemenea identitate o propune Victor Ciorbea. Tot pentru a supraviețui, PNȚCD are nevoie de coloana vertebrală a unui partid care se pretinde urmașul inflexibilului Iuliu Maniu. O asemenea inflexibilitate o propune Victor Ciorbea. Radu Vasile refuză atît identitatea, cît și coloana vertebrală pentru PNȚCD. El oferă, în schimb țărăniștilor, formula compromisului cu orice preț pentru a rămîne la putere. Discursul său de la Călimănești s-a vrut o replică la discursul lui Victor Ciorbea din Capitală. Dar în timp ce fostul premier a propus PNȚCD-ului o identitate — fie aceasta și fundamentalismul moral — Radu Vasile n-a oferit partidului nimic. El a vorbit de realism, de pragmatism, de adaptare la realitate. Lucruri valabile pentru orice partid de pe scena noastră politică. România se îndreaptă însă spre o individualizare pronunțată a partidelor. Că e așa,

o dovedesc succesele înregistrate de atitudinile radicale ale PDSR-ului condus de Ion Iliescu, ale PRM-ului strunit de Corneliu Vadim Tudor, și eșecurile pozițiilor ambigue, confuze ale unor partide precum PNL-ul lui Mircea Ionescu–Quintus. Victor Ciorbea a propus PNȚCD o asemenea atitudine riguros delimitată. Radu Vasile a oferit partidului doar lozinca: **Să rămînem la guvernare cu orice preț! Chiar și cu cel al gravelor compromisuri!**

S-a scris, în presa trecută cu arme și bagaje de partea actualului premier, că prin rezoluția de la Călimănești Radu Vasile a repurtat o victorie zdrobitoare asupra lui Victor Ciorbea. S-a adus drept argument în sprijinul acestei teze faptul că prin această rezoluție numărul țărăniștilor care-l susțin pe Radu Vasile a crescut uriește, în timp ce numărul adepților lui Victor Ciorbea s-a redus drastic. Nu s-a ținut cont, în avansarea acestei teze, de un adevăr. Radu Vasile e prim–ministru, în timp ce Victor Ciorbea nu e nimic. Cunoscînd oportunismul dîmbovițean, între cei mulți ai lui Radu Vasile și cei puțini ai lui Victor Ciorbea, noi îi preferăm pe ultimii. Cei rămași în jurul lui Victor Ciorbea nu pot fi suspectați că se îmbulzesc în jurul celui ce are în mînă pîinea și cuțitul. La o adică, prin calitatea lor morală, puținii rămași în jurul lui Victor Ciorbea sînt de preferat mulților care își declară acum nemărginita dragoste față de Radu Vasile. Să fi uitat oare actualul premier c-a fost o vreme cînd, lipsit de orice putere în partid și în stat, era ocolit ca o oaie rîioasă, în timp ce Victor Ciorbea, deținător al cîrmei în partid și în stat, era adulat de numeroși inși?!

Și încă ceva. Dacă n-ar fi fost asasinat de legionari, mai mult ca sigur credinciosul Armand Călinescu ar fi sfîrșit prin a fi dat în lături, ca o zdreanță, de către cinicul Carol al II-lea. Să nu cunoască istoria României Radu Vasile, cel care îl slujește acum credincios pe Emil Constantinescu? Atît de credincios încît riscă să facă jocurile prezidențiale îndreptate împotriva PNȚCD-ului, care-i stă în gît președintelui prin verticalitatea sa morală?!

30 iunie 1998, „Cotidianul"

„CUTIA NEAGRĂ“ DE LA PNL

Politica românească a ajuns într-un asemenea hal de bramburească că omul obișnuit se uită la unele întîmplări ca la șolticăriile de la panoramele instalate prin iarmaroace. Obișnuit cu mărul care face mere, și nu șurubelnițe, cu scroafa care guiță, și nu interpretează arii de operă, badea Ion își stupește în sîn la femeia cu sfîrc în loc de nas și la piticul care scoate iepuri prin gaura de la ciorap. Neamuri bune cu badea Ion, pe care pomii și păsările din grădină l-au obișnuit cu judecata de bun simț, mărturisim că rămînem și noi uneori trăsniți văzînd ce pehlivănii se pot petrece pe scena de circ a politicii autohtone.

Luni, de exemplu, era cît p'aci să ni se ardă circuitele aflînd ce s-a întîmplat la PNL. Pe la prînz, toate posturile de radio difuzau declarația lui Viorel Cataramă înainte de a deschide ușa sălii unde urma să se confrunte cu adversarii săi din conducerea partidului. Fruntașul liberal tuna și fulgera împotriva celorlalți lideri ai PNL. Domnia sa anunța că va cere convocarea unui congres extraordinar al partidului pentru ca bătălia dintre el și ceilalți să se tranșeze o dată pentru totdeauna. Declarația sa n-a surprins. De mai multe zile, Viorel Cataramă dusese o adevărată cruciadă împotriva conducerii PNL, care, de altfel, l-a și sancționat pentru declarațiile sale publice, luîndu-i atribuțiile de vicepreședinte. Era normal ca un asemenea bărbat să intre la confruntarea cu adversarii săi zbîrlit ca un tigru. Văzîndu-l în întreaga-i înălțare de Baiazid pornit, cu armiile de ieniceri, să-i treacă prin foc și pară pe mișeii de dușmani, partea feminină a presei s-a simțit străbătută de un fior fiziologic. Junele ziariste aveau în față un bărbat a cătrui simplă căutătură era suficientă pentru a le muia genunchii. Peste cîteva ore, aceleași posturi de radio aduceau urechilor naționale, pregătite să audă răcnetul unui victorios, miorlăitul unui pisoi căzut în butoiul cu varză murată. Cel ce înaintea reuniunii înfiera, ca un Ioan Botezătorul de Elvila, pe păgînii de stînga din conducerea PNL, scotea acum pe gură următorul text: **„Avînd în vedere necesitatea menținerii unității PNL, înțeleg să-mi retrag declarațiile făcute în ultima perioadă de timp, declarații pe care majoritatea membrilor partidului nostru le consideră că ar afecta imaginea partidului, precum și aprecierile făcute față de unii dintre membrii Biroului Permanent Central, care nu corespund realității“.**

Așezați temeinic pe scaun, pentru a face față unui eventual leșin provocat de scurtcircuitarea inteligenței, să recapitulăm faptele. Timp de cîteva zile, Viorel Cataramă a criticat violent, în presă și la posturile de televiziune, conducerea PNL. N-au fost sesizate, în comportamentul său, indiciile vreunui dezechilibru psihic. Omul a făcut declarațiile respective în deplinătatea facultăților sale intelectuale. După o întîlnire de cîteva ore cu toți cei atacați atît de vehement, Viorel Cataramă iese din sală și, senin, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat în ultima vreme, declară că tot ce-a spus împotriva colegilor din conducere nu corespunde realității. Ce s-a întîmplat la ședința cu ușile închise? Ce l-a făcut pe Viorel Cataramă să intre leu și să iasă pechinez? Sinceri să fim, transformarea liderului PNL e atît de șocantă, încît nici noi, gata să ne dăm viața pentru a oferi cititorilor un răspuns, ne declarăm neputincioși. Singurul lucru pe care-l putem face e o referire la un fenomen din cibernetică: **black box. Cutia neagră,** cum ar suna în românește, e un spațiu în care știm ce a intrat și ce-a ieșit. Habar n-avem însă ce s-a întîmplat în interiorul cutiei. Și pentru a nu trece drept tîmpiți, savanții au dat fenomenului numele de **cutie neagră.** Luni după–amiază, la PNL s-a petrecut fenomenul **black box.** Știm cum a intrat Viorel Cataramă și știm cum a ieșit. Nu știm însă ce s-a întîmplat înăuntru. Oamenii de știință susțin însă că fenomenul **black box** are o particularitate. Numim cutie neagră un spațiu în care nu cunoaștem **deocamdată** ce s-a întîmplat. Mai devreme sau mai tîrziu vom afla. Sînt aproape sigur că un lucru asemănător se va petrece și în cazul întîlnirii cu ușile închise de la PNL.

15 iulie 1998, „Cotidianul"

UN DISCURS CARE NU IEFTINEȘTE PÎINEA

Un pitic bătrînicios de la „România liberă", ziarul de Mică publicitate al CDR, se strîmbă la noi pentru c-am fi încercat să micșorăm însemnătatea vizitei lui Emil Constantinescu în SUA. Pe autor îl știm încă de pe vremea cînd da în pîrg la Secția Externe a „Scînteii tineretului". Scria la fel de bleg ca și acum. Excelentă dovadă că pe flăcăii tomnatici, refuzați pînă și de proasta satului, n-a reușit să-i deștepte nici măcar o revoluție. Nătîngi au fost, nătîngi au rămas! Fie-le țărîna gazetărească ușoară! Ce n-a înțeles respectivul e faptul că noi n-am căutat nici să întărim, nici să pleoștim turneul lui Emil Constantinescu în America. N-am făcut decît să-l trecem pe actualul chiriaș al Palatului din dîmb prin tăișul aceleiași săbii pe care am folosit-o și în cazul lui Ion Iliescu. Timp de șase ani, cît a durat regimul anterior, ne-am străduit să-l vindecăm pe fostul președinte de o boală străveche, transmisă din generație în generație de politicieni pînă-n ziua de azi încă de pe vremea Înaltei Porți. Mania fudulirii în plan intern cu atenția deosebită de care s-ar bucura, în ochii vremelnicilor stăpîni ai lumii — sultani ai Imperiului Otoman, țari ai Maicii Rusii, secretari generali ai PCUS, președinți ai SUA — un cetățean, ajuns, printr-un concurs de împrejurări, șef al statului român. Timp de șase ani, presa aservită lui Ion Iliescu, în frunte cu TVR, n-a contenit a face din elemente banale, de protocol, argumente pentru a sporovăi despre prestigiul fostului președinte în Europa și în lume. Înainte de a ajunge în vîrful dealului de la Cotroceni, încă de pe vremea cînd se tîra de-a bușilea pe la poale, Emil Constantinescu ne-a făgăduit că va pune capăt acestei penibile comedii, umilitoare pentru cetățenii României. Ca să constatăm, la nici o lună de la trîntirea în fotoliul prezidențial, că fostul candidat al CDR apelează din plin la aceeași scamatorie. Sprijinit, ca și Ion Iliescu, de presa aservită noului Stăpîn, chit că aceasta fusese pînă în noiembrie 1996 în slujba fostului, jurnale, posturi TV se întrec în a face din elemente normale, de protocol, argumente pentru a demonstra că Emil Constantinescu e mai cunoscut în America decît Michael Jordan, și mai important pentru Bill Clinton decît Boris Elțîn. Nu sînt adeptul înfoierii de curcan pentru c-aș fi român. Prin simplul fapt că sînt cetățean al României nu cred că sînt nici mai talentat, nici mai inteligent, nici mai

frumos dacă aș fi fost cetățean al Republicii Trinidad–Tobago. La scara destinului de muritori, criteriile de diferențiere între oameni nu numără și pe cel al țării căreia îi aparții. În aceeași măsură nu mă simt cu nimic inferior altor cetățeni ai Planetei. Nu cred că un american e superior unui român din simplul fapt că el, mîncătorul de hamburger, aparține unei țări rămasă singura superputere de pe Glob. Sub acest semn, mi se pare umilitor să văd cum se încearcă a se transforma, prin campanii de presă zgomotoase, vizita în SUA a președintelui Emil Constantinescu într-o așa–zisă dovadă a prestigiului de care se bucură fostul candidat CDR de-a lungul și de-a latul Planetei, din Antarctica focilor, pînă în Wall Street-ul bancherilor. Pentru Administrația americană vizita lui Emil Constantinescu e, așa cum s-a văzut și din conferința de presă a purtătorului de cuvînt al Casei Albe, o treabă de rutină. Bill Clinton îl va primi pe Emil Constantinescu, îl va bate pe umăr, îi va arăta dinții electorali (orice politician din SUA surîde automat la întîlnirea cu un biped, din credința că respectivul ar putea fi un alegător) și, după timpul rezervat prin Protocol, se va întoarce la ale lui: scandalul Monica Lewinsky, rezolvarea crizei dintre evrei și palestinieni, criticile congresmenilor despre vizita în China. Nu-i exclus ca discuția din Biroul Oval să dureze peste jumătatea de oră rezervată prin Protocol. Nu-i exclus ca Bill Clinton, bucuros că Hillary nu l-a mai cicălit azi–noapte, să-l îmbrățișeze și să-l tuce pe Emil Constantinescu. Trebuie să facem din aceste mărunțișuri de protocol pretext de sărbătoare națională? Să arborăm drapelele, pentru că Bill Clinton nu și-a suflat nasul în timpul convorbirii cu șeful statului român? Evident, nu. Dacă am avea un președinte cu adevărat istoric, dacă am beneficia de o presă cu adevărat profesionistă, aceste fapte nu s-ar constitui într-un pretext de a induce poporului român noua și deșarta iluzie că, grație lui Emil Constantinescu, țara noastră a devenit buricul pămîntului. Dincolo de nedreapta umilire a românilor prin astfel de ploconiri în fața noii Înalte Porți care e Casa Albă, exagerarea elementelor de protocol e lipsită de eficiență și în plan intern. Ca și Iliescu, Emil Constantinescu nutrește iluzia că supradimensionarea atenției de către presa slujnicărească și de către montajele literar–artistice de la TVR, a atenției acordate de americani, de Bill Clinton, îi va spori capitalul politic în țară. El își imaginează că amărîtul de pensionar care moare, pentru că îi lipsesc banii medicamentelor strict necesare supraviețuirii, își va da duhul cu pieptul umflat de mîndrie aflînd, din presă și de la Televiziune, că-n cinstea lui Emil Constantinescu Pentagonul a folosit artileria de protocol. Românilor de rînd nu le ține de foame atenția deosebită de care s-ar bucura, vezi Doamne! Emil Constantinescu în SUA. Ei ar fi mult mai fericiți, dacă, în loc de a-l vedea la televizor pe președintele lor vorbind Congresului american, l-ar auzi pe redactorul de la Jurnal că s-a ieftinit

pîinea. Din nefericire, oricît de frumoasă, oricît de tare ar aplauda-o cei din sală, cuvîntarea lui Emil Constantinescu nu ieftinește pîinea. Mai ales că ea ne-a costat dubioasa afacere numită contractul Bell Helicopters. Adică nu mai puțin de un miliard și jumătate de dolari.

16 iulie 1998, „Cotidianul"

CACEALMAUA DIN CONGRESUL AMERICAN

Într-unul din savuroasele sale scheciuri de la **„Chestiunea zilei“**, Florin Călinescu, pe cale de a egala, prin îndrăzneală și talent, pe legendarul Constantin Tănase, a făcut mare haz de stupida decizie a lui Emil Constantinescu de a lua cu domnia sa, în avionul prezidențial, 16 jurnaliști **„invitați personali“**, beneficiari ai unui statut aparte, în materie de mîncat pe gratis, față de ceilalți gazetari care-l însoțesc în călătoria în SUA. Pe parcursul scenetei, Elena și Nicolae Ceaușescu, transformați în fantome bîntuind prin avionul prezidențial, se întreabă, nu fără ciudă, cum de n-au avut și ei parte de astfel de scripcari cu condeiul, atît de buni cîntăreți c-ar fi putut deveni, înainte de 1989, **Artiști ai poporului.** Rîsul stîrnit de această remarcă a făcut ca telespectatorii să nu sesizeze amarul adevăr spus de Florin Călinescu sub o formă glumeață. Dacă Nicolae Ceaușescu ar fi beneficiat de unii jurnaliști „independenți“ de care se bucură Emil Constantinescu, mai mult ca sigur ar fi fost și azi președintele României. Aceasta deoarece, în nerozia sa politică, Nicolae Ceaușescu s-a gîndit să ordone jurnaliștilor să-l cînte. Mult mai eficient ar fi fost dacă, lăsînd presei libertatea constituțională, ar fi apelat la acadelele folosite de Emil Constantinescu pentru a-i îndulci pe unii jurnaliști. Imnurile adresate lui Ceaușescu n-aveau nici o credibilitate. Toată lumea știa că aparțin unor jurnaliști în lanțuri. Cîntările înălțate lui Emil Constantinescu au o mult mai mare forță de convingere. Pentru cititori, pentru telespectatori, ele trec drept expresia credințelor intime, de nimeni impuse, ale gazetarilor din presa independentă.

Strălucita eficiență a manipulării unui popor prin intermediul unor jurnaliști considerați independenți s-a dat de gol în cadrul celei mai mar diversiuni postdecembriste puse la cale de TVR, miercuri, 15 iulie 1998 Postul public de Televiziune, aflat în continuare la cheremul comandoulu cotrocenist, deși Parlamentul a votat un Consiliu de Administrație, a difuza de trei ori în aceeași zi discursul lui Emil Constantinescu în fața Congre sului american. Din cînd în cînd, manipulatorii de la DEI, aflați sub directă supraveghere a gardiencei Anca Toader, au înfățișat telespectatorilor o sală arhiplină ridicîndu-se în picioare de nenumărate ori și aplaudînd, ma ceva ca la Congresele PCR, discursul lui Emil Constantinescu. Ieri, **Radi**

România Actualități, o altă instituție trecută cu arme și bagaje în tabăra lingușitorilor prezidențiali, a difuzat întruna știrea potrivit căreia Congresul american a aplaudat de 17 ori pe președintele nostru. De-a lungul și de-a latul țării, românii au simțit scurtcircuitîndu-i un fior de mîndrie patriotică. Ditamai Congresul american, una dintre cele mai puternice instituții ale lumii, l-a ascultat și l-a aplaudat pe președintele României mai abitir decît pe președintele Bill Clinton. **„Mîndră corabie, meșter cîrmaciu'!“,** au murmurat unii, fără să vrea, versul rostit, cu glas tunător, la toate uriașele montaje literar–artistice de pe stadioane din timpul Răposatului. Mari mai sîntem noi românii! și-au zis țăranii, mergînd să dea la vaci sau să închidă găinile, dacă ditamai congresmenii americani au năvălit în sală, umplînd-o pînă la refuz, pentru a sorbi cuvintele șefului nostru. Ce n-au știut bieții telespectatori români e faptul că tot ceea ce au văzut pe micul ecran, în transmisie directă, nu era altceva decît o splendidă cacealma. Sala era umplută pînă la refuz nu cu membri ai Congresului, ci cu funcționari ai instituției, cu elevi și studenți de la colegiile din zonă, cu membri ai delegației noastre. Congresmeni adevărați au fost foarte puțini. Potrivit unora, 15. Potrivit altora, 20. Un cotidian mai îndrăzneț, deloc dispus să-și înșele cititorii în schimbul unei călătorii cu avionul prezidențial, și-a intitulat corespondența **„Congres și dezinteres“.** Autorul reportajului consideră, așadar, că numărul mic de congresmeni prezenți în sală ar exprima dezinteresul față de discursul lui Emil Constantinescu. Nu împărtășesc această ipoteză. Cauza numărului mic de congresmeni nu ține neapărat de dezinteresul față de Emil Constantinescu, față de România, ci de o trăsătură prin care aleșii poporului american sînt neamuri bune cu aleșii poporului român. Miercuri, 15 iulie, în clădirea de pe Dealul Capitoliului se aflau doar acei congresmeni care lucrau în cîteva comisii. Restul aleșilor se aflau răspîndiți de-a lungul Statelor Unite ale Americii, în circumscripțiile lor electorale. Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului! Ce parlamentar român, aflat la Iași sau la Suceava, s-ar obosi să se întoarcă la București ca să participe la o ședință comună a Senatului și Camerei Deputaților convocată pentru un discurs ținut de președintele Republicii Togo, aflat în vizită în România?! Cît despre congresmenii americani, aceștia nu s-ar fi ostenit să-și întrerupă sejurul în circumscripțiile electorale aflate la mii de kilometri distanță de Washington, nici dacă ar fi fost anunțați că va vorbi de la tribună însuși Ioan Botezătorul! Așa că numărul mic de congresmeni din sală nu spune mare lucru despre interesul sau dezinteresul manifestat de americani față de Emil Constantinescu, față de România în general. Însuși faptul că Emil Constantinescu a putut vorbi de la tribuna Congresului e în sine un succes. Însuși faptul că în sală au fost, totuși, 15–20 congresmeni, e o mare realizare, dacă ne gîndim că în America, parlamentarii sînt mult mai preocupați de problemele interne, decît de cele externe. În aceste

condiții, n-ar fi fost normal ca TVR să menționeze că sala e plină cu funcționari ai Congresului, cu elevi și studenți, explicînd telespectatorilor români că numărul mic de congresmeni adevărați ține de specificul vieții politice americane? Firește, că da. TVR n-a făcut această precizare. Și nu pentru că Anca Toader n-ar fi știut că în sală sînt doar 15 congresmeni în carne și oase, ci pentru că postul public a simțit nevoia să supraliciteze succesul lui Emil Constantinescu, prezentîndu-i pe banalii funcționari, elevi și studenți, care umpleau sala, drept grozavi congresmeni. În acest fel, TVR a comis nu numai un act de slugărnicie față de Cotroceni, dar și o infracțiune: cea de fals și uz de fals față de opinia publică din România. Prin această grosolană diversiune s-a indus românilor o nouă falsă iluzie în ceea ce privește locul și rolul României pe Planeta de azi. Zdrobitoare dovadă că lingușitorii mercenari, de care n-au dus lipsă nici Carol al II-lea, nici Gheorghiu–Dej, nici Nicolae Ceaușescu, nici Ion Iliescu, sînt o adevărată pacoste pentru poporul român.

17 iulie 1998, „Cotidianul"

DE CE RÎDE SORIN DIMITRIU?

Măreţul an 1998, penultimul din acest mileniu, va rămîne în istoria patriei şi printr-una din cele mai tulburătoare întrebări ale tuturor timpurilor: de ce rîde colonelul Truţulescu? Distinsul domn a fost pînă nu de mult adjunct al comandantului Secţiunii Asigurări Misiuni din SPP. Această funcţie îi punea în mîini soarta preşedintelui, a primului–ministru şi a altor capi ai ţării. Urmare a operaţiunii de contrabandă de pe Aeroportul Otopeni, colonelul Truţulescu s-a rostogolit pe scara ierarhiei sociale mai ceva ca un personaj de tragedie shakespeareană. Ditamai şeful, cu uniformă, galoane şi subordonaţi, a devenit un biet puşcăriaş, ameninţat de perspectiva unor ani grei de închisoare. Degradat, vîrît la beci, tîrît prin procese, fotografiat şi filmat ca un borfaş de rînd, colonelul devenit infractor nu-şi smulge părul din cap, nu se tăvăleşte pe podele blestemîndu-l pe Dumnezeu. Nici măcar nu e trist. Domnia sa rîde. Oameni obişnuiţi, ştiutori a ce înseamnă să te prăbuşeşti de la înălţimea de şef la SPP în adîncimea beciului din Rahovei, ne-am întrebat: de ce rîde colonelul Truţulescu? Şi pentru că n-am găsit încă răspunsul, am depus întrebarea la magazia cu enigme postdecembriste.

Eu însă voi propune cititorilor o altă întrebare, la fel de tulburătoare, la fel de enigmatică: de ce rîde Sorin Dimitriu? La ora actuală, ministrul Privatizării e omul cel mai contestat din România. Politicieni, jurnalişti nu cruţă o zi, o oră, o clipă din viaţa lor pentru a-l denunţa pe Sorin Dimitriu şi, mai ales, pentru a cere demiterea sa din funcţie, ba chiar trimiterea în boxa acuzaţilor. Cu toată această campanie, unică prin unanimitate şi intensitate în anii postdecembrişti, Sorin Dimitriu rîde. Dacă ar fi vorba doar de o simplă campanie de presă, parcă l-am mai înţelege pe mai–marele FPS. N-ar fi nici primul nici ultimul demnitar român care să nu se îngrijoreze nici pînă la proporţiile unei cute a frunţii la atacurile din gazete. Cîţi miniştri, cîţi funcţionari ai statului, cîţi politicieni n-au rămas netulburaţi, de opt ani încoace, la campaniile de presă, ştiind că nici măcar un ocean de articole nu te dă jos din funcţie dacă în spatele lor nu se ascunde decizia, deja luată, de a fi demis? Numai că Sorin Dimitriu e în ultimul timp ţinta criticilor şi din partea primului–ministru. Nu mai departe joi, 23 iulie 1998, la şedinţa de guvern, Radu Vasile a frecat podelele cu Sorin Dimitriu. Bete

de satisfacție, ziarele care-l antipatizează pe ministrul Privatizării, au titrat a doua zi: **„Premierul Radu Vasile i-a făcut zob pe miniștrii Daniel Dăianu și Sorin Dimitriu", „Radu Vasile, șah la Dăianu și Dimitriu!", „Radu Vasile l-a certat pe Sorin Dimitriu", „Radu Vasile a criticat dur activitatea miniștrilor Privatizării și Finanțelor", „Premierul îi critică în fața întregului Guvern pe domnii Dăianu și Dimitriu".** Asemenea titluri ne trimit cu gîndul la o ședință a Comitetului Central al PCR. Numai la o astfel de reuniune putea fi întîlnită situația în care șefu' (Ceaușescu) da de pămînt cu un ministru sau cu un prim–secretar de județ, sau cu un membru al CC. Și numai la o astfel de reuniune cei atît de dur bețeliți nu numai că nu cutezau să-i răspundă lui Ceaușescu, dar mai mult, acceptau bruftuluiala cu capetele plecate. Evident, tăbîrciți de Ceaușescu, amenințați cu demiterea, respectivii înghițeau cu greu gălușca momentului. La cît de vanitoși sînt românii, ar fi fost în stare să-l ia la palme pe Ceaușescu. N-o făceau. Și nu doar pentru că n-ar fi cutezat nici să ridice privirile la Dictator, ci și pentru că toată tărășenia se petrecea în spațiul închis al Comitetului Central. De tot ce se întîmpla aici opinia publică nu lua cunoștință. Noi însă trăim în democrație. Orgoliul lui Sorin Dimitriu a fost pus la grea încercare. Radu Vasile nu e pentru Sorin Dimitriu un Ceaușescu. E un tovarăș de partid ajuns, printr-un concurs de împrejurări, prim–ministru. La fel de bine, în locul lui Radu Vasile putea fi el, Sorin Dimitriu. În plus, spre deosebire de vremurile anterioare, întreaga opinie publică a aflat că el, Sorin Dimitriu, a fost bețelit de către un alt politician. Știutori ai vanității românești, ne-am fi așteptat ca, pus într-o asemenea situație umilitoare, care-l discreditează nu numai ca demnitar, dar și ca bărbat, Sorin Dimitriu să-i răspundă lui Radu Vasile cu aceeași monedă. Ei bine, ministrul Privatizării nu numai că nu l-a plesnit, la rîndu-i, pe Radu Vasile în ședința de guvern, sau, ulterior, în presă, dar, mai mult, a rîs! Ca și cum jurnalele n-ar fi scris c-a fost luat la palme de primul–ministru, ci, dimpotrivă, c-a fost îmbrățișat și felicitat. Atît înaintea ședinței, cît și după aceea, Radu Vasile a declarat ferm că-l va demite pe Sorin Dimitriu. O asemenea amenințare nu-i de ici de colea. Dat afară, Sorin Dimitriu ar rămîne fără unul dintre cele mai importante posturi din România de azi. Mai mult, el ar fi privit de întreaga națiune ca un mucos pe care doamna învățătoare l-a scos afară din clasă pentru că s-a scăpat pe el. Așadar, Sorin Dimitriu a fost făcut zob de către Radu Vasile. Așadar, Sorin Dimitriu e amenințat de primul–ministru că va fi demis pe motiv de incompetență. Și cu toate acestea, în zilele care au urmat ședinței de Guvern, Sorin Dimitriu n-a dat nici un semn de supărare, nici măcar de îngrijorare. Amenințat să ajungă într-una din cele mai penibile situații pentru un politician, ba chiar pentru un bărbat — demiterea pentru incompetență — Sorin Dimitriu rîde. De ce rîde Sorin Dimitriu? De ce rîde colonelul Trutulescu? Să ni se îngăduie o ipoteză. Nu

cumva și unul și celălalt știu că totul e o comedie? Nu cumva Truțulescu știe că nu i se va întîmpla nimic? Nu cumva Sorin Dimitriu știe că Radu Vasile nu-l va demite, întreg tărăboiul cu mușmuluiala și cu amenințarea fiind o pricăjită piesă de teatru în care Radu Vasile joacă rolul Zbirului, iar Sorin Dimitriu, pe cel al Supusului? O piesă de teatru atît de bine regizată încît pe Sorin Dimitriu îl bufnește rîsul. Văzînd cum jurnaliștii, opinia publică iau în serios amenințările lui Radu Vasile.

29 iulie 1998, „Cotidianul"

O SIMPLĂ TOANĂ A UDMR?

A greși e omenesc. Prevalîndu-ne de această învățătură, ce poate fi invocată, în apărarea sa, și de un politician trădător de țară, și de un căruțaș beat care a intrat pe contrasens, vom recunoaște c-am greșit dînd unui articol publicat în numărul nostru de marți, 28 iulie 1998, titlul: **„Ca să intre în grațiile celei care-i va fi șefă la Cotroceni, Emil Hurezeanu, viitor purtător de cuvînt la Cotroceni atacă dur presa independentă".** Totul a pornit de la un comentariu al lui Emil Hurezeanu la postul de radio **Deutsche Welle** despre reacțiile presei și ale clasei politice românești la declarația lui Zoe Petre despre înființarea unei universități de stat cu predare în limba maghiară. Plecat mai demult de pe meleagurile noastre strămoșești pentru a deveni lucrător la **Europa liberă** mai întîi și la **Deutsche Welle** mai apoi, Emil Hurezeanu s-a lansat, în emisiunea respectivă, într-o lustruire cu limba-i radiofonică a prestației avute de doamna consilier la seminarul de la Tușnad. Și cum la condeierii de pripas puparea mîinii e musai să fie însoțită de scuiparea celor care cîrtesc împotriva Stăpînului, Emil Hurezeanu s-a zborșit la presa independentă. Surprinși de această zbîrlire la confrații săi din România, am considerat intervenția lui Emil Hurezeanu ca un soi de exercițiu de lingușire pentru momentul cînd va deveni purtător de cuvînt al Președinției. Luînd însă cunoștință de comentariile dedicate aceluiași caz și de alte emisiuni în limba română ale unor posturi străine — **BBC, Europa liberă, Vocea Americii** — ne-am dat seama că ne-am înșelat. Vînturarea coarnelor împotriva întregii prese din țară nu-și are cauza în strădania lui Emil Hurezeanu de a dovedi că, la o adică, poate birui, în materie de șters papucii prezidențiali, pînă și pe cei mai iscusiți lustragii din presa de la București. Motivul intervenției lui Emil Hurezeanu e altul. Domnia sa a primit ordin să susure în microfonul de la **Deutsche Welle** oda închinată felului european în care nu numai gîndește, dar și sforăie doamna consilier prezidențial. Că e așa, ne-ar putea-o dovedi repetarea partiturii cîntate de Emil Hurezeanu și de către românașii noștri de la **Europa liberă, BBC** și **Vocea Americii.** Considerînd că intervenția lui Emil Hurezeanu nu e suficientă, **Deutsche Welle** a dat drumul din lanț unui alt angajat al postului. Marți seara, un anume Filip Florian s-a apucat și el să gîdile poziția adoptată de Zoe Petre ca fiind **„în deplină con-**

cordanță cu eforturile României de aliniere la standardele europene". Acest terchea–berchea fără operă și fără Dumnezeu, ca toți mercenarii de altfel, a găsit de cuviință, firește, să mîrîie la toți politicienii și jurnaliștii care au tras-o de mînecă pe doamna Zoe Petre pentru a-i reaminti că România nu-i bucătăria în care domnia sa îi gătește lui Dan Petre tocănița preferată. În aceeași seară, la un alt post de radio, **BBC,** o anume Adenalina Rădulescu a deschis și ea gurița pentru a lăuda intervenția doamnei consilier și a-și înfige dințișorii în articolele jurnaliștilor din România catalogați drept **„naționaliști".** I s-a alăturat, în aceeași seară, un alt scăpătat al gazetăriei postdecembriste: Radu Călin Cristea. Neisprăvitul cu trei nume (două nu erau de-ajuns pentru a putea iscăli) s-a apucat și el să se gudure pe lîngă **„europeana"** Zoe Petre și să-i cotonogească pe politicienii și jurnaliștii din țară care au criticat-o. Ne aflăm în fața unei situații bizare. Toți politicienii și jurnaliștii din România au luat atitudine față de poziția doamnei consilier în chestiunea înființării pe teritoriul României a unei universități de stat în limba maghiară. Toți jurnaliștii care lucrează la departamentele în limba română ale **BBC, Deutsche Welle** și **Europa liberă** au pornit o campanie de refacere a doamnei consilier, prin lipirea cu scuipat a cioburilor, și de demascare a politicienilor și jurnaliștilor români care au îndrăznit s-o mustre. Această uriașă diferență dintre reacțiile gazetarilor de la publicațiile din România și cele ale gazetarilor de la posturile de radio străine, pentru că **Europa liberă, Deutsche Welle, BBC** sînt posturi subvenționate de SUA, Germania și, respectiv, Anglia, nu poate fi pusă în exclusivitate pe seama seducției exercitate de femela teribilă ascunsă sub înfățișarea deloc primejdioasă pentru masculi a doamnei consilier. Nu putem găsi o explicație a diferenței de atitudine nici măcar în deosebirea de locuri în care trăiesc și muncesc românii de la **Europa liberă, Deutsche Welle** și **BBC,** și cei care lucrează la gazetele autohtone. Chiar dacă ei își iau salariul sau colaborarea în valută, în timp ce noi, jurnaliștii de la gazetele obligate să trăiască din tirajul propriu, îl încasăm în lei, nu cred că Emil Hurezeanu, Filip Florian, Adenalina Rădulescu și Radu Călin Cristea au devenit peste noapte americani, nemți sau englezi din tată în fiu și, în consecință, văd lucrurile mai europenește decît noi, cei de la jurnalele din România. În definitiv, respectivii, chiar dacă lucrează la posturi de radio cu sediul la Praga, München și Londra, tot românași de-ai noștri sînt. Eliminînd aceste explicații ale uriașei diferențe de opinii dintre noi și ei, rămîne în joc o singură ipoteză. Noi am criticat felul în care Zoe Petre i-a făcut ochi dulci premierului ungar Viktor Orban, deoarece am simțit că acesta e punctul de vedere al cititorilor noștri români. Ei însă, probabil, mai puțin interesați de opinia ascultătorilor, dat fiind că trăiesc din banii dați de guverne străine și nu de cetățenii României, au primit ordin s-o încurajeze pe Zoe Petre în concesiile făcute UDMR și

noului guvern de la Budapesta, îmbălșînd de furie pe toți politicienii și jurnaliștii care au criticat aceste concesii.

În cîteva interviuri acordate presei române după declarația de la Tușnad, Zoe Petre și-a justificat poziția într-un chip aberant. Domnia sa susține că trebuie să facem această concesie UDMR și guvernului Orban deoarece atît UDMR, cît și Budapesta și-au făcut o chestiune de viață și de moarte din înființarea universității de stat maghiare în România. Dacă nu le satisfacem această pretenție — glăsuiește doamna cu pricina — ungurii din România se vor radicaliza atît de tare încît ne-am putea trezi cu o situație ca-n Kosovo. Argumentul celei care-l reprezintă pe președintele românilor e năucitor. Care va să zică, trebuie să satisfacem această pretenție a UDMR și a guvernului Orban, pentru că, în caz contrar, ungurii din Ardeal vor pune mîna pe puști și înregimentați într-un soi de Armată de Eliberare a Covasnei — Harghitei —, vor provoca un nou Kosovo. Dacă le satisfacem pretenția cu universitatea, ei se vor potoli, ba mai mult, vor deveni cei mai buni fii ai poporului român. În concepția doamnei consilier, înființarea universității maghiare e un soi de toană a UDMR și a guvernului de la Budapesta. Ceva asemănător cu insistența unei amante de lux de a-i cumpăra inelul pe care l-a văzut ieri în vitrina unui magazin cu bijuterii. După ce-i satisfaci toana, domnișoara, care-i de mult doamnă din punct de vedere fiziologic, se cuminține, ba mai mult, se apucă să spele și vasele. Dacă așa ar sta lucrurile, eu aș fi primul care aș zice: dați-le domnilor guvernanți ungurilor universitatea aia în limba maghiară!

Tare mă tem însă că nu-i vorba de un simplu capriciu, ci de un obiectiv dintr-un proces mult mai grav și mai complicat. După universitate s-ar putea ca ungurii să vină cu altă pretenție. De altfel, la cîteva zile după ce a insistat pe lîngă Guvern și Președinție pentru înființarea unei universități de stat în limba maghiară, Viktor Orban a anunțat, întors la Budapesta, o altă exigență: aceea ca guvernul Ungariei să finanțeze instituția de învățămînt de pe teritoriul României. Mergînd pe acest drum s-ar putea, de exemplu, ca după ce vom îndeplini exigența cu universitatea, ungurii să ceară, de exemplu, transformarea Covasnei și Harghitei într-o republică autonomă. Ce facem atunci? Le îndeplinim și dorința asta de teamă ca nu cumva ei să provoace un nou Kosovo? Le cîntăm în strună de teamă ca nu cumva posturile de radio finanțate de SUA, Germania și Anglia să nu ne trateze drept naționaliști primitivi? Să dea Dumnezeu ca doamna Zoe Petre să aibă dreptate! Să dea Dumnezeu ca înființarea universității maghiare să fie ultima pretenție a UDMR și a Budapestei! Cred însă că nu-i vorba de așa ceva. Un fapt care mă îndeamnă să bănuiesc că înființarea universității maghiare e doar un moment dintr-un plan mai larg și mai abil al UDMR e însăși atitudinea luată, la ordin, de posturile de radio

finanțate de marile puteri occidentale în controversa iscată de declarația doamnei consilier Zoe Petre. Pentru a ceda Ardealul, în 1940, Germania ne-a amenințat cu invazia. Marile puteri occidentale de azi ne amenință cu porecla de „naționaliști".

30 iulie 1998, „Cotidianul"

CUM SE ERODEAZĂ ÎNCREDEREA ÎN STATUL DE DREPT

În interviul acordat „Cotidianului" și publicat în numărul nostru de ieri, ministrul de Interne, Gavril Dejeu, ni se dezvăluie supărat rău de tot pentru felul în care presa a tratat accidentul de la Ciolpani. Supărarea domniei sale e atît de mare încît, citind interviul, mi-am făcut cruce, mulțumind lui Dumnezeu că domnul ministru se află în concediu, la Sibiu, și nu în activitate, la București. Viața a făcut să mă număr printre amărîții ținători de condei. Știindu-l pe Gavril Dejeu un om hotărît cînd e vorba de a da curs în plan faptic unei stări sufletești, nu m-aș fi mirat dacă domnia sa, la post fiind, ar fi dat ordin ca redacțiile bucureștene să fie luate cu asalt de trupe înarmate cu mitraliere și cu dispoziția de a trage în toți cei surprinși în flagrant delict de scris. Cum însă domnia sa se află în concediu, putem respira ușurați. Măcelărirea noastră, a jurnaliștilor, se amînă pînă cînd fotoliul de la București, gol acum, va primi înaltul șezut al domnului ministru. Dacă Gavril Dejeu ar fi fost un simplu șef de post la Cucuruzu din Deal I-am fi înțeles. În definitiv ce s-a întîmplat la Ciolpani? — își va fi spus șeful de post respectiv, scoțîndu-și șapca pentru a-și șterge țeasta de sudoare și desfăcîndu-și cureaua pentru a da burții sale, de proporțiile unui imperiu, posibilitatea de a se revărsa în voie, absolvită de sugrumarea șireangului din piele. S-a comis un accident rutier. Firește, în urma lui au murit trei oameni. Ei și? Se petrec pe teritoriul național accidente mult mai groaznice. Și în definitiv — ar reacționa șeful de post —, căruia nevasta, singura din casă care trage cu urechea la radio în timp ce-i calcă bărbatului izmenele, îi mai spune, între două linguri de ciorbe, ce se mai întîmplă prin lume — în alte locuri mor sute de mii de oameni. Și nimeni nu se apucă să condamne în bloc — vorba domnului Gavril Dejeu — întreaga Poliție română.

Gavril Dejeu nu-i un simplu șef de post. Nici măcar un general de Poliție. Domnia sa e, înainte de toate, un politician de marcă al noii Puteri. Și în această ipostază, domnul ministru ar fi trebuit să înțeleagă că întîmplarea de la Ciolpani iese din sfera unui simplu accident de circulație. Autorul e un polițist. Și nu unul obișnuit, ci însuși șoferul personal al lui Nicolae Manoliu, șeful Direcției Cercetări Penale din IGP. În alte țări ale lumii, așezate un pic mai departe de spațiul în care au apărut celebrele cuvinte **bacșiș** și **hatîr,** opinia publică n-ar fi tresărit nici dacă autorul

accidentului ar fi fost însuși ministrul de Interne. Ea, opinia publică, trăitoare într-o țară cu mecanismele statului de drept în deplină funcțiune, ar fi fost sigură că nimeni nu va încerca să mușamalizeze cazul. Din nefericire, accidentul s-a petrecut în România. O țară în care circulă zicale precum: **Corb la corb nu-și scoate ochii, O mînă spală pe alta.** Obișnuiți de decenii întregi cu împărțirea legii în lege pentru căței și lege pentru dulăi, românii au devenit brusc suspicioși aflînd că autorul accidentului e șoferul personal al domnului șef al Direcției Cercetări Penale din IGP. Să admitem că Poliția a devenit peste noapte o instituție exemplară a statului de drept. Să admitem că, din clipa întîmplării tragice, întreaga Poliție n-a avut alt stindard decît rezolvarea corectă a cazului, că domnul Nicolae Manoliu a dat ordin ca nu cumva să se încerce salvarea șoferului său personal. Suspiciunea opiniei publice românești rămîne în picioare. Experiența de pînă acum le-a dovedit românilor că în astfel de cazuri primul gînd al șefilor, din Guvern, din Poliție, din Armată, e cum să mușamalizeze o ilegalitate comisă de unul de-al lor. Și chiar dacă, repet, ca o simplă ipoteză, nimeni n-a încercat și nu încearcă înăbușirea afacerii, mai–marii Poliției trebuiau să se dea peste cap pentru a contracara această suspiciune. Cel mai bun mijloc îl constituia transparența absolută: organizarea unei conferințe de presă în chiar ziua producerii accidentului, la care responsabilii cu ancheta să răspundă tuturor nedumeririlor, asigurarea unei informări pînă la ultimul amănunt a jurnaliștilor interesați de întîmplare. Astfel, s-ar fi demonstrat din start voința Poliției de a aborda cazul cu maximă fermitate. Or lucrurile s-au petrecut exact pe dos. Jurnaliștii s-au lovit ca de un buncăr în încercarea de a afla de la Poliție amănunte despre accident. Adăugată unor lucruri suspecte petrecute la fața locului, această atitudine a adîncit bănuiala că se caută mușamalizarea cazului. La rîndu-i, Gavril Dejeu, dacă ar fi luat în calcul starea de spirit a românilor în tranziție, ar fi trebuit să nu precupețească nici un efort pentru a dovedi opiniei publice hotărîrea domniei sale, a conducerii Ministerului de Interne de a merge pînă la capăt cu ancheta, de a sancționa exemplar orice tentativă de mușamalizare. Astfel, opinia publică s-ar fi convins că în fruntea Ministerului de Interne se află un om necruțător cu orice abatere din domeniul său de activitate, un om care vrea să curme din rădăcini obiceiul balcanic al mîinii care o spală pe alta. Se putea realiza acest lucru printr-o declarație publică făcută de domnul Gavril Dejeu în ziua petrecerii accidentului, chiar dacă domnia sa se afla în vacanță. Aceasta, și pentru că un demnitar de rangul lui Gavril Dejeu, chiar dacă din punct de vedere al hîrtiilor se află în vacanță, din punct de vedere practic răspunde în orice clipă, și în orice loc, chiar și de pe patul de moarte, de tot ceea ce se întîmplă în ministerul pe care-l administrează. Ministrul de Interne a procedat aiurea. Domnia sa n-a catadicsit să facă o asemenea declarație. Mai mult, provocat de ziarul

nostru, domnul Gavril Dejeu a dat un interviu în care, în loc să profite de ocazie pentru a-și demonstra fermitatea, a căutat să minimalizeze importanța întîmplării de la Ciolpani, lansîndu-se în atacuri la adresa presei. Ceea ce n-a făcut decît să sporească suspiciunea jurnaliștilor și a opiniei publice nu numai față de corectitudinea cu care se va rezolva scandalul, dar și față de o instituție a statului de drept: Poliția. Și uite așa, din lipsa de experiență a unor politicieni precum Gavril Dejeu, statul de drept se erodează fatal în ochii românilor!

1/2 august 1998, „Cotidianul"

UN EȘEC: TRATATUL CU UCRAINA

Prevăzînd evenimentele grave ce se vor isca mai tîrziu din faptele aparent neînsemnate ale prezentului, înțeleptul Kesarion Breb, eroul romanului sadovenian *Creanga de aur,* reamintește învățătura potrivit căreia **„viermii stau în fapte ca-n flori".** Deși nu sîntem pe vremea Bizanțului, cînd se petrece acțiunea celebrei cărți a lui Sadoveanu, putem spune și noi, referindu-ne la Tratatul româno–ucrainean, iscălit anul trecut, că relele ședeau în el precum viermii în flori. Acești viermi au crescut și au ieșit azi la suprafață. Prevederile documentului au fost riguros îndeplinite de către România. Ucraina, în schimb, le-a sfidat și le sfidează: școlile românești sînt închise, asimilarea românilor din Bucovina de Nord și din Ținutul Herței duduie din toate motoarele, pretențiile asupra Insulei Șerpilor sînt afirmate public, deși s-ar fi impus tăcerea pînă cînd negocierile de culise ar fi dus la un deznodămînt.

Cînd a început frenezia vizînd încheierea cu orice preț a Tratatului de bază româno–ucrainean, o mînă de politicieni și jurnaliști au atras atenția lui Emil Constantinescu, premierului Victor Ciorbea și lui Adrian Severin, șeful diplomației noastre din acel moment, că un asemenea document fundamental pentru interesele românești trebuie negociat cu maximă prudență. Avertismentele noastre (spun, **noastre,** pentru că, printre puținii jurnaliști care au tras semnalul de alarmă m-am numărat și eu) se bazau pe cunoașterea realităților din Ucraina și din lume. Știam, la acea oră, că naționalismul ucrainean e unul dintre cele mai crîncene din Europa postcomunistă.

Spre o asemenea ferocitate au fost împinși liderii de la Kiev nu numai de tradițiile ucrainene, dar și de situația economică și politică de după dobîndirea independenței. Țară lipsită de o experiență a statalității, Ucraina a întîmpinat, după desprinderea de Rusia, dificultăți enorme. Revenirea la statul de drept s-a dovedit grea și pentru țări din Est pe care comunismul le lipsise doar o jumătate de secol de experiența instituțiilor de drept. Cum să fie ușor Ucrainei să-și constituie instituțiile democratice în condițiile în care ea n-a existat ca stat independent din secolul al XVIII-lea, cînd Kievul devine parte integrantă a Rusiei?! Confruntați cu imense piedici politice și economice, liderii de la Kiev și-au concentrat eforturile pe cultivarea națio-

nalismului sălbatic, singurul lucru pe care-l pot face politicienii cînd sînt incapabili de lucrări mai subtile. Era de așteptat ca Ucraina să vadă în tratatul cu țara noastră nu un document aparținînd lumii moderne, ci un cec în alb pentru promovarea naționalismului împotriva românilor din Bucovina de Nord și Ținutul Herței.

Știau acest lucru Emil Constantinescu, Victor Ciorbea și Adrian Severin? Mai mult ca sigur da. A presupune contrariul înseamnă a crede că în fruntea țării se aflau la vremea respectivă niște orbi în materie de informații confidențiale. Și cu toate acestea, ei au iscălit, în mai 1997, Tratatul româno–ucrainean într-o formulă care nu garanta prin nimic respectarea drepturilor minorității românești din Ucraina, rezolvarea corectă a disputei privind Insula Șerpilor, recunoașterea adevărului istoric despre răpirea Bucovinei de Nord și a Ținutului Herței. Mai mult, în nebunia de a semna cu orice preț Tratatul, mașinăria propagandistică a Puterii s-a opintit pentru a transforma momentul într-o sărbătoare națională, pentru a eticheta pe cei deloc încîntați de forma lui finală drept oameni ai Moscovei, comuniști, securiști. De ce-au făcut asta? Pentru că Puterea instalată în noiembrie 1996 a fost și este bolnavă după aplauzele Occidentului. Or marile puteri s-au străduit să obțină din partea României toate concesiile în favoarea Ucrainei. Cancelariile occidentale și-au făcut din răzgîierea Kievului un element de bază al politicii lor externe.

Pentru America, pentru țările din Vest, așa cum arăta Natalie Nougayrede, în „Le Monde" din 19 iunie 1997, păstrarea unei Ucraine despărțite de Rusia e o chestiune de viață și de moarte. În cadrul politicii americane de stăvilire a unei eventuale refaceri a URSS, Ucraina e considerată, după cum demonstrează Zbigniew Brzezinski în cartea *Marea tablă de șah,* un element cheie. De dragul păstrării în viață a acestui stat artificial, a cărei independență a însemnat o lovitură mortală administrată Maicii Rusii, occidentalii sînt în stare să sacrifice nemilos interesele altor țări din zonă. Printre acestea se numără, desigur, și România. Era de așteptat, așadar, ca America, țările occidentale să încurajeze Puterea de la București pentru a semna un tratat net favorabil Kievului. Iar conducătorii României, luînd în serios surîsurile diplomatice amăgitoare ale Occidentului, s-au grăbit **să cedeze total în fața pretențiilor** Ucrainei. Au primit, drept răsplată, aplauze furtunoase dinspre Vest.

Din nefericire, în lumea de azi aplauzele nu ajută cu nimic unei țări precum România. Ca toate aplauzele, ele trec fără a lăsa nimic în urmă. Sedusă de viclenia marilor puteri, conducerea de la București a iscălit un tratat care se dovedește azi un eșec dezastruos pentru interesele noastre naționale. Românii din Bucovina de Nord și Ținutul Herței au fost sacrificați inutil. A fost jertfit inutil și adevărul istoric. N-am fost primiți în NATO. N-am

cordanță cu eforturile României de aliniere la standardele europene". Acest terchea–berchea fără operă și fără Dumnezeu, ca toți mercenarii de altfel, a găsit de cuviință, firește, să mîrîie la toți politicienii și jurnaliștii care au tras-o de mînecă pe doamna Zoe Petre pentru a-i reaminti că România nu-i bucătăria în care domnia sa îi gătește lui Dan Petre tocănița preferată. În aceeași seară, la un alt post de radio, **BBC,** o anume Adenalina Rădulescu a deschis și ea gurița pentru a lăuda intervenția doamnei consilier și a-și înfige dințișorii în articolele jurnaliștilor din România catalogați drept **„naționaliști".** I s-a alăturat, în aceeași seară, un alt scăpătat al gazetăriei postdecembriste: Radu Călin Cristea. Neisprăvitul cu trei nume (două nu erau de-ajuns pentru a putea iscăli) s-a apucat și el să se gudure pe lîngă **„europeana"** Zoe Petre și să-i cotonogească pe politicienii și jurnaliștii din țară care au criticat-o. Ne aflăm în fața unei situații bizare. Toți politicienii și jurnaliștii din România au luat atitudine față de poziția doamnei consilier în chestiunea înființării pe teritoriul României a unei universități de stat în limba maghiară. Toți jurnaliștii care lucrează la departamentele în limba română ale **BBC, Deutsche Welle** și **Europa liberă** au pornit o campanie de refacere a doamnei consilier, prin lipirea cu scuipat a cioburilor, și de demascare a politicienilor și jurnaliștilor români care au îndrăznit s-o mustre. Această uriașă diferență dintre reacțiile gazetarilor de la publicațiile din România și cele ale gazetarilor de la posturile de radio străine, pentru că **Europa liberă, Deutsche Welle, BBC** sînt posturi subvenționate de SUA, Germania și, respectiv, Anglia, nu poate fi pusă în exclusivitate pe seama seducției exercitate de femela teribilă ascunsă sub înfățișarea deloc primejdioasă pentru masculi a doamnei consilier. Nu putem găsi o explicație a diferenței de atitudine nici măcar în deosebirea de locuri în care trăiesc și muncesc românii de la **Europa liberă, Deutsche Welle** și **BBC,** și cei care lucrează la gazetele autohtone. Chiar dacă ei își iau salariul sau colaborarea în valută, în timp ce noi, jurnaliștii de la gazetele obligate să trăiască din tirajul propriu, îl încasăm în lei, nu cred că Emil Hurezeanu, Filip Florian, Adenalina Rădulescu și Radu Călin Cristea au devenit peste noapte americani, nemți sau englezi din tată în fiu și, în consecință, văd lucrurile mai europenește decît noi, cei de la jurnalele din România. În definitiv, respectivii, chiar dacă lucrează la posturi de radio cu sediul la Praga, München și Londra, tot românași de-ai noștri sînt. Eliminînd aceste explicații ale uriașei diferențe de opinii dintre noi și ei, rămîne în joc o singură ipoteză. Noi am criticat felul în care Zoe Petre i-a făcut ochi dulci premierului ungar Viktor Orban, deoarece am simțit că acesta e punctul de vedere al cititorilor noștri români. Ei însă, probabil, mai puțin interesați de opinia ascultătorilor, dat fiind că trăiesc din banii dați de guverne străine și nu de cetățenii României, au primit ordin s-o încurajeze pe Zoe Petre în concesiile făcute UDMR și

beneficiat de investițiile occidentale promise. Am rămas și săraci, și neputincioși în fața naționalismului ucrainean dezlănțuit.

Vor învăța ceva conducătorii postnoiembriști din lecția amară a iscălirii orbește a Tratatului româno–ucrainean? Îndoi-m-aș.

5 septembrie 1998, „Cotidianul"

UN STRĂLUCIT EXEMPLU DE DOGMATISM

La conferința de presă de miercuri, domnul Andrei Pleșu a simțit nevoia să-și dea cu părerea despre situația din Rusia. Complexa realitate din țara întinsă pe două continente, purtătoare, în pîntecele său deranjat, de bombe atomice și rachete termonucleare capabile să distrugă de cîteva ori Pămîntul, a făcut obiectul a sute de comentarii iscălite de cei mai mari analiști politici și economici ai lumii, mulți dintre ei doctori în materie de Rusia. Distinsul nostru eseist, adus în fruntea unuia dintre cele mai importante ministere din România de jocurile de culise ale Partidului Democrat, a expediat în cîteva fraze o realitate pe care încearcă s-o surprindă, cu modestia celui conștient de misterele Imperiului de la Răsărit, alți politicieni și jurnaliști ai Planetei în intervenții de suprafața unor întregi pagini de ziar. A zis domnul Andrei Pleșu printre altele:

„Dacă noua conducere politică de la Moscova va merge pe calea reformelor va fi un lucru pozitiv".

Multe dintre jurnalistele prezente la conferința de presă, posesoare doar de genunchi frumoși într-o meserie în care mai e nevoie și de un pic de creier, vor fi rămas însărcinate intelectual de aplombul cu care Andrei Pleșu s-a pronunțat asupra unei realități de care pînă și cei mai cunoscuți specialiști în Rusia nu îndrăznesc a se apropia decît cu maximă prudență. Noi însă, care n-avem obiceiuri nefirești și, deci, nu sîntem seduși de bărbatul Andrei Pleșu, ne vom permite a-i atrage atenția că domnia sa nu e ministru de Externe al SUA, ci al României. Drept urmare, deși nu suferim de vreun complex de inferioritate dat de locul și rolul României în lume, ne vom declara surprinderea că politicianul nostru s-a apucat să dea Rusiei indicații prețioase în legătură cu politica pe care trebuie s-o urmeze. Înainte de a-l sfătui pe Evgheni Primakov ce să facă și ce să dreagă, ar fi fost mult mai bine dacă ministrul nostru de Externe ne-ar fi răspuns la întrebarea: de cînd a venit domnia sa în fruntea Departamentului are România o politică externă exprimată nu în lungi și încîntătoare eseuri orale, ci în acțiuni concrete, eficiente?

Lăsînd la o parte faptul că nu o părere despre situația din Rusia așteptam de la conferința de presă a lui Andrei Pleșu, să remarcăm, totuși incredibila necunoaștere de către eseistul nostru a ceea ce se scrie în

presa lumii despre criza traversată de Rusia. Domnul Andrei Pleșu e ferm convins că noua conducere de la Moscova trebuie să meargă mai departe pe calea liberalismului sîngeros, impus, de altfel, în chip catastrofal economiei românești de actuala coaliție guvernamentală. Analiștii occidentali împărtășesc însă un alt punct de vedere. În „Le Figaro" din 10 septembrie 1998, Thierry de Montbrial, membru al Academiei Franceze de Științe Morale și Politice, scrie negru pe alb: **„Eltîn, prodigios animal politic, dar puțin cultivat, s-a lăsat influențat de consilieri care au comis două greșeli de neiertat: necunoașterea realității și încăpățînarea în greșeală din dogmatism.**

Exista o altă cale posibilă, pe care ar fi sugerat-o experiențele de construcții în Europa Occidentală și în Japonia după al doilea război mondial. Noi am liberalizat economiile noastre doar progresiv și în funcție de capacitățile și tradițiile fiecăreia dintre țări.

În Europa, am avut planul Marshall și Organizația Europeană de Cooperare Economică însărcinată să-l pună în practică. În Franța am avut planul Monnet, apoi Comunitățile Europene. Am raționat în termeni de planificare a structurilor, evitînd să facem tabula-rasa din trecutul nostru. Am făcut un salt decisiv în sensul liberalismului doar o dată cu Tratatul de la Roma din 1956, dar avînd grijă să nu renunțăm la controlul schimburilor de pe o zi pe alta.

De ce rușii nu s-ar fi inspirat din acest precedent? A fost rezonabil de a gîndi că terapia de șoc, care a reușit într-o țară precum Polonia, va produce aceleași rezultate într-un stat imens, puternic răvășit de comunism și lipsit de orice tradiție liberală?".

Acest punct de vedere, potrivit căruia Moscova trebuie să-și găsească propria formulă de trecere la economia de piață, o formulă net diferită de cea impusă de birocrații de la FMI, e un element comun al tuturor comentariilor dedicate de specialiștii occidentali situației din Rusia. Domnul Andrei Pleșu îi dă înainte cu liberalismul, cu terapia de șoc. Nu ne-ar îngrijora acest crîncen dogmatism, dacă domnia sa ar fi doar un simplu eseist. Din nefericire, Andrei Pleșu e unul din stîlpii Puterii de azi. Și felul aiuritor în care apreciază el situația din Rusia e în măsură să ne neliniștească. Nu de alta, dar el exprimă slăbiciunea de fond a guvernării postnoiembriste: incapacitatea de a găsi o cale specifică României, adaptată la realitatea autohtonă, de trecere de la socialism la capitalism.

18 septembrie 1998, „Cotidianul"

COMEDIE CU STAN (UDMR) ȘI BRAN (CDR + PD)

Consiliul Reprezentanților a decis sîmbătă, în reuniunea de la Tîrgu Mureș, rămînerea UDMR la guvernare. Potrivit relatărilor de la fața locului, hotărîrea a fost luată cu mare dificultate: 11 ore de dezbateri aprinse, confruntări între moderați și radicali, vot foarte strîns (59 la 37). A crede că așa au stat lucrurile în realitate ar însemna să confirmăm teza potrivit căreia sîntem un neam de proști. Luată la bani mărunți, palpitanta dezbatere de la Tîrgu Mureș, menită a ne ține cu sufletul la gură, se dezvăluie ca o măreață comedie. Delegații au jucat cu brio piesa în două acte (ședința a beneficiat și de o pauză): **Ni se rupe inima la gîndul că trebuie să acceptăm compromisul universității multiculturale!** Ca la toate taifasurile UDMR de pînă acum, spectacolul a avut drept temelie așa–zisa confruntare dintre radicali și moderați. Confruntare cîștigată, vezi Doamne! grație argumentelor aruncate în joc și luciditătii exemplare, de către moderați. Cum de altfel mulți analiști au remarcat, aceste două aripi nu există de-adevăratelea în UDMR. Partidul etniei maghiare e de o unitate atingînd-o pe cea a unui comando. Pentru a-și atinge scopurile, UDMR scoate din cînd în cînd la vedere bătălia dintre moderați și radicali. Radicalii au rolul, bine definit, de a ridica pretenții menite să îngrozească prin extremismul lor iresponsabil. Moderații îi contrazic, polemizează cu ei în public, ba chiar se și plîng românilor că UDMR ar avea o altă politică în chestiunea națională dacă n-ar exista blestemații ăia de radicali. Ei, moderații n-au încotro, trebuie să țină cont, în pretențiile lor, de programul radicalilor. Dacă devin rezonabili, se conturează riscul — nu atît pentru ei, cît mai ales pentru majoritatea românească — a unei victorii a fundamentaliștilor în UDMR. Și atunci — zic moderații — UDMR ar putea da mari bătăi de cap României, pe plan intern și extern. Astfel că — declară moderații — majoritatea românească trebuie să accepte politica moderaților. Iar noi, românii mulțumind lui Dumnezeu că pe plaiurile românești s-au născut un Markó Béla, un György Frunda, un Verestoy Attila, unguri cu scaun la cap, ținînd piept lui Laszló Tőkes și Csapó Iozsef, trebuie să ne grăbim să îndeplinim pretențiile moderaților. Pretenții, aparent, mult mai blînde decît cele ale radicalilor. Care se dovedesc însă, la o cercetare mai atentă, un moment din strategia pe termen lung concepută în culise de către moderați ș

radicali, care, după ce le iese pasiența (acceptarea pretențiilor ridicate de moderați) se felicită pentru noul succes. Pentru că, de fapt, exigențele așa–zișilor moderați sînt cele stabilite în comun de către întreg UDMR.

Sub acest drapel poate fi pusă deja legendara controversă despre ieșirea de la guvernare a UDMR. Consiliul Reprezentanților din 5 septembrie 1998 ridicase drept condiție a rămînerii trecerea prin Parlament a Ordonanței de urgență privind modificarea Legii Învățămîntului. În ultimă instanță, această condiție viza înființarea unei universități de stat în limba maghiară. Același Consiliu al Reprezentanților decide însă, sîmbătă, 3 octombrie 1998, ca UDMR să nu plece de la guvernare. Cum rămîne însă cu Ordonanța de urgență? — ne vom întreba noi, știindu-i pe unguri mai puțin dispuși la miș–mașuri dîmbovițene, mai puțin Mitici decît politicienii români. Chestiunea nu se mai pune — ne-ar răspunde ungurii, la o discuție între patru ochi, să nu ne audă majoritatea românească. Pentru înființarea universității de stat în limba maghiară exista și o altă cale: Hotărîrea de guvern privind înființarea așa–zisei universități multiculturale maghiaro–germană. Or, din cîte ne arată stenograma ședinței de guvern de miercuri, 30 septembrie 1998, publicată într-un cotidian central, miniștrii partidelor românești din coaliția majoritară au acceptat înființarea acestei universități. UDMR și-a atins astfel scopul. Și nu asumîndu-și riscul ieșirii din coaliție, cum s-au chinuit să ne tragă pe sfoară, atît fruntașii maghiari, cît și fruntașii români, ci printr-un jalnic tîrg de culise între CDR și PD pe de o parte și UDMR pe de alta. Potrivit acestui tîrg, partidele românești urmau să propună înființarea unei universități multiculturale (care nu e în realitate decît o universitate uniculturală, adică maghiară), iar UDMR, știind despre ce-i vorba, trebuia să joace teatrul respingerii cu îndîrjire a propunerii. CDR și PD urmau să promoveze o Hotărîre de guvern privind înființarea unei universități multiculturale care era uniculturală, sub formula mascată a biculturalismului, iar UDMR urma să interpreteze aria statului pe gînduri, a șovăielii hamletiene dacă să accepte sau nu acest compromis. În final, toată lumea avea să fie mulțumită. CDR și PD au acceptat înființarea universității de stat maghiare, fără a risca acuzația c-au cedat ultimatumului. Iar UDMR a decis să rămînă la guvernare, fără a risca pierderea electoratului, deoarece, în ultimă instanță, acesta era scopul pe care și-l propusese încă din clipa cînd dădea ultimatumul.

Că e vorba de o comedie ne-o demonstrează cele două documente ajunse la cunoștința opiniei publice: **Stenograma ședinței de Guvern din 30 septembrie 1998** și **Hotărîrea CRU adoptată în 3 octombrie 1998.** Stenograma ne dezvăluie limpede că miniștrii reprezentînd partidele românești au venit la ședință cu mandatul de a vota Hotărîrea. Deși Documentul nu fusese trecut pe ordinea de zi, deși despre el nu s-a vorbit deloc anterior, nici unul nu-și exprimă surprinderea că s-au trezit cu el în mapă.

Mai mult, nici unul nu protestează, nici unul nu ridică problema că Hotărîrea ocolește Parlamentul și sfidează voința românilor. Premierul Radu Vasile vorbește ca despre un lucru convenit mai demult cu liderii de partide, cu Președinția. Andrei Pleșu o spune de-a dreptul că-i vorba de o tragere pe sfoară a opiniei publice:

„S-a născut, pentru că se dorește înființarea unei universități maghiare, întrucît acest lucru este greu acceptat ca atare de opinia publică, întrucît acest lucru pare să exprime o tendință de segregare, de separare, care nu este asimilată de opinia publică și de lumea politică parlamentară, mai ales românească, atunci s-a căzut la o soluție de compromis, ca o universitate multiculturală".

Cît despre intervențiile miniștrilor PD, acestea sînt un fel de vorbire pentru a se afla în treabă. Radu Berceanu și Traian Băsescu nu sar în sus la o asemenea șmecherie, nu refuză iscălirea Hotărîrii. Ei se mulțumesc să bombăne c-ar fi fost bine dacă așa–zisa universitate multiculturală ar fi conținut și o linie de învățămînt în limba română. O fac însă cu atîta lipsă de convingere, încît e limpede că se tem ca nu cumva intervențiile lor să fie luate în serios și Guvernul să propună o universitate româno–maghiaro–germană, propunere pe care — așa cum ne-o arată Stenograma — reprezentantul UDMR o respinge categoric.

Hotărîrea CRU nu suflă un cuvînt despre Ordonanța de urgență, deși, cu o lună înainte, în 5 septembrie 1998, ultimatumul nu se referea la Hotărîrea de guvern, ci la trecerea Ordonanței prin Parlament. Lucru perfect explicabil. Decizia Guvernului îndeplinește adevărata pretenție a Uniunii, înființarea universității de stat maghiare, pretenție abil mascată de aberanta condiție din ultimatum.

Hotărîrea CRU cere ca universitatea să se înființeze la Cluj. Să vezi acum tărăboi din partea Guvernului! vor spune unii. Ei aș! Cum să facă Guvernul gălăgie cînd Hotărîrea e astfel formulată încît universitatea să se poată înființa la Cluj? Documentul nu precizează locul unde se va crea universitatea. Și dacă Hotărîrea executivului trece peste acest punct, fără ca vreunul dintre miniștrii români să ridice problema (așa cum ne-o arată Stenograma), înseamnă că în culise CDR și PD, sub înțeleapta conducere a lui Emil Constantinescu, nașul așa–zisei universități multiculturale, au căzut la înțelegere cu UDMR și asupra locului unde să se înființeze universitatea.

În toată această comedie de prost gust, o singură întrebare: ce va face ministrul Andrei Marga? Va renunța el la poziția de a nu ceda în două chestiuni: includerea liniei românești în noua universitate și plasarea locului într-alt oraș decît Cluj? Aparent, o întrebare fără răspuns, judecînd după declarațiile lui Andrei Marga de după ședința de Guvern. Avînd însă în vedere desfășurarea evenimentelor de pînă acum, între care trebuie

remarcată suspecta absență a lui Andrei Marga de la ședința de Guvern din 30 septembrie, suspectă pentru că se dezbătea o decizie vitală pentru domeniul pe care-l păstorește, răspunsul e deja cunoscut. Andrei Marga va sfîrși prin a ceda. După ce va interpreta și el superproducția împotrivirii pînă la ultima picătură de sînge!

În săptămîna care a trecut s-a jucat pe scena țării o comedie. Cu Stan (UDMR) și Bran (CDR + PD). Avînd drept spectatori întregul popor român, lăsat cu gura căscată de jocul strălucit al actorilor.

5 octombrie 1998, „Cotidianul"

UN BLESTEM POSTNOIEMBRIST: REFORMA CA SPECTACOL

Sîmbătă, toate posturile de Radio și Televiziune au anunțat, cu surle și trîmbițe, descinderea pe pămînt românesc a negociatorului–șef al FMI, Poul Thomsen. Pentru a ne da seama că funcționarul de la Washington, transformat prin infantilismul guvernanților într-un personaj de faima lui Napoleon, a pus tălpile sale prețioase pe asfaltul bucureștean nu era nevoie de nici o știre. Și fără osîrdia posturilor de Radio și Televiziune, ne-am fi dat seama că negociatorul FMI e printre noi. Și nu pentru că el ar avea puteri paranormale, grație cărora apariția sa în București s-a făcut simțită printr-o bruscă înviorare a frunzelor pleoștite de toamnă sau printr-o transformare într-o clipă, fără să fi cunoscut actul cu pricina, a fecioarelor în femei gravide, ci prin creșterea numărului de declarații ale premierului, ale miniștrilor despre necesitatea accelerării reformei, despre închiderea întreprinderilor nerentabile. O astfel de sporire a traficului demagogic pe tema reformei, a rentabilizării, a accelerării procesului de privatizare se înregistrează, în chip automat, din noiembrie 1996, ori de cîte ori aterizează la București negociatorul șef al FMI. În vara lui 1997, de exemplu, pe vremea guvernării Ciorbea, sosirea lui Poul Thomsen a fost precedată și urmată de aceeași trezire din somn a angajamentelor sau, mă rog, a amenințărilor privind trecerea de îndată la măsuri drastice de asanare a economiei. Acum, în fruntea executivului se află Radu Vasile, cel ce nu obosea, în vara lui 1997, să denunțe reducerea reformei de către premierul Victor Ciorbea la aplicarea mecanică, fără crîcnire, a exigențelor FMI. Atmosfera creată de răsărirea lui Poul Thomsen la sfîrșit de octombrie nu diferă însă cu nimic de cea care a marcat descinderea ilustrului personaj în spațiul nostru național cu un an în urmă. Nu numai că premierul, miniștrii din domeniul economiei, șeful FPS, ministrul Finanțelor, anunță măsuri draconice pentru astuparea găurilor negre din economie, dar, mai mult, se și prevestește deja o listă cu întreprinderi ce urmează a fi închise, listă ce va fi prezentată, spre aprobare, **Lichidatorului** Poul Thomsen.

Nu sîntem de meserie economiști. Recunoscînd-o, ne permitem, totuși, din postura de simpli cetățeni, să ne exprimăm nedumerirea față de această bizară înțelegere a economiei de către guvernanții noștri, unii dintre ei specialiști cu patalama în tranziția de la socialism la capitalism.

Umilele noastre cunoștințe ne îndreptățesc să atragem atenția că rezolvarea problemei dramatice a existenței unor întreprinderi, mici sau mari, pe care legile economiei de piață le-au făcut nerentabile, trebuie să constituie obiectul unui proces legic, obiectiv, și nu al unei campanii cu iz de propagandă bolșevică. Dacă ar fi să credem politicienilor, prin Legea nr. 58 din 1991, economia autohtonă a fost așezată pe principiile concurenței capitaliste. Această lege, punct crucial în tranziția de la socialism la capitalism, a dat fiecărei întreprinderi din România statutul unei firme aflate în economia de piață. Potrivit ei, o întreprindere, indiferent de proporții, are un acționar majoritar: FPS, un cetățean sau un grup de cetățeni. Ca în orice economie scoasă din strînsoarea centralismului comunist, întreprinderea respectivă, beneficiază de o Adunare Generală a Acționarilor, un Consiliu de Administrație și un președinte al acestui din urmă organism. Pentru că ne fălim cu ipostaza de europeni, distinsului președinte i s-a zis Manager.

Ce se întîmplă într-o economie supusă asprului joc al pieței? Acționarul majoritar, proprietarul adică, fie acesta și FPS, stă cu ochii pe ce se întîmplă în întreprinderea sa. La un moment dat, el, proprietarul, observă că întreprinderea nu mai e rentabilă. Și atunci are două soluții: sau găsește un alt manager, care se angajează că va face întreprinderea rentabilă (restructurînd-o, reducînd cheltuielile, făcînd rost de contracte sau de împrumuturi, disponibilizînd personalul supradimensionat) sau, dacă își dă seama că nici Sfîntul Petru n-ar reuși s-o redreseze, o închide. Toate acestea presupun — se înțelege — o analiză riguroasă a șanselor întreprinderii, pe care n-o pot face decît membrii Adunării Generale a Acționarilor și Consiliul de Administrație. Altfel spus, hotărîrea de lichidare a întreprinderii n-o pot lua decît cei ce fac parte din AGA. O cer nu numai Legea nr. 58 din 1991, dar și realitățile, care presupun competențe în stabilirea viitorului întreprinderii doar din partea Adunării Generale a Acționarilor.

În aceste condiții, apar stranii declarațiile premierului, ale șefului FPS, ale ministrului Finanțelor privind întocmirea unei liste cu întreprinderi ce vor fi lichidate sau privind blocarea de către Ministerul Finanțelor a conturilor întreprinderilor cu datorii și sistarea furnizării de energie, gaze și apă de către Ministerul Industriei și Comerțului. Procesul de dispariție și apariție a unor întreprinderi e dictat de legile pieței. Pentru ca o societate comercială să se declare în situația de a fi lichidată nu e nevoie de includerea sa pe o listă întocmită la nivel central și anunțată solemn pe posturile de Radio și Televiziune. Cu atît mai puțin, nu e necesar ca această listă să fie dată spre aprobare unui cetățean venit de la Washington, fie acesta și negociatorul FMI. Era suficient dacă, din decembrie 1996, de cînd s-a format noul guvern, fiecare întreprindere din România era lăsată să se autoexamineze și, văzînd că nu mai are nici un viitor, să se autolichideze. Am fi avut acum încheiat procesul de asanare a economiei românești. Noi

am procedat exact pe dos. După cîteva luni de orbecăială, sub plesnitura de bici a FMI, guvernul Ciorbea a dat citire, în direct la TVR, faimoasei liste cu cele 17 întreprinderi lichidate. Listă întocmită de la centru, fără respectarea Legii 58 din 1991, fără o radiografiere riguroasă a fiecărui caz. Urmările s-au văzut. Odată căzută cortina peste magnificul spectacol cu piesa **„Tragica listă a lichidării"**, numărul întreprinderilor supuse închiderii s-a redus la cîteva. Procesul normal, de dispariție și apariție a unor societăți comerciale, a fost apoi întrerupt mai mult de un an. A venit criza guvernamentală care a durat pînă în aprilie 1998. Deși la instalare echipa Vasile s-a prezentat cu un măreț program de reformă, timp de cîteva luni nu s-a făcut nimic în acest domeniu. A fost suficientă o vizită a premierului la Washington, pentru ca brusc, la întoarcerea de peste Ocean, domnia sa să fie apucat de epilepsia reformismului. De la întîlnirea cu mai-marii FMI, Radu Vasile o ține întruna cu declarații peste declarații despre necesitatea trecerii neîntîrziate la accelerarea reformei, la restructurare, la lichidarea întreprinderilor nerentabile. Premierul a revenit de la Washington pe la începutul lui octombrie. De atunci s-a scurs aproape o lună de zile. Dacă în tot acest timp, Radu Vasile lăsa deoparte declarațiile de cruciat al reformei și făcea într-adevăr reformă, economia noastră s-ar mai fi însănătoșit nițel. Premierul s-a rezumat doar la declarații pompoase, la avertismente dramatice, la amenințări cu nemilozitatea reformei. O excepțională interpretare a rolului de reformist de oțel într-o piesă pe care o știm deja pe de rost! Această piesă și-a sporit numărul reprezentațiilor o dată cu sosirea lui Poul Thomsen. Și, mai mult ca sigur, va continua să fie jucată și în perioada următoare. Superb spectacol de sunet și lumini! Din păcate, economia cere nu străluciți interpreți în spectacolul **„Hei-rupul reformei"**, ci făcători de reformă, nu spectacole de imagine, ci muncă tăcută, fără răsunet național și internațional, dar extrem de eficientă la capitolul rezultate concrete.

Din păcate, guvernul Vasile, ca și guvernul Ciorbea, ca și întreaga putere postnoiembristă e atinsă de acest blestem: reforma ca spectacol!

2 noiembrie 1998, „Cotidianul"

COMPROMITEREA JUSTIȚIEI DE CĂTRE POLITICIENI

Conferința de presă ținută luni, 2 noiembrie 1998, de Maria Coca Cozma și Viorica Costiniu, președinta, și, respectiv, secretarul general al Asociației Magistraților din România, a provocat valuri uriașe în balta stătută a Puterii. Din cîte se știe, cele două reprezentante ale unei organizații numărînd 2.500 de magistrați (judecători, judecători militari și procurori) au acuzat Parchetul General, Președinția și politicienii de la putere de intervenții anticonstituționale în treburile interne ale uneia dintre principalele puteri ale statului român democratic: Justiția. Într-o mișcare amintind izbitor de săritul în sus pînă în tavan, Procurorul general, persoane cu funcții de răspundere în ierarhia judecătorească, și președintele României au reacționat isteric la afirmațiile celor două distinse magistrate. Cum era de așteptat, atît Procurorul general, cît și unii șefi de tribunale au negat existența presiunilor politice asupra judecătorilor pentru soluționarea într-un anume fel a unor dosare. La rîndu-i, președintele Republicii, Emil Constantinescu, a remis presei un Comunicat prin care Asociația Magistraților e somată să facă publice situațiile concrete în care personalități politice, inclusiv domnia sa, și-au vîrît nasul în mersul firesc al actului de justiție.

S-a născut astfel o dispută între magistrați sau, mai precis, o mare parte a acestora (deoarece unii judecători se dezic de afirmațiile făcute la conferința de presă) și puterea politică, reprezentată de Emil Constantinescu, presupus a avea ca simplu instrument pe Procurorul general. Pusă în fața acestei controverse, opinia publică se vede obligată să dea dreptate uneia sau alteia dintre părți. Știind cîte ceva despre țara reală, ne încearcă bănuiala că imensa majoritate a românilor sînt înclinați să opteze în favoarea puterii politice. Și asta nu din cauză că românii n-ar crede că în multe cazuri puterea politică intervine brutal în desfășurarea normală a proceselor (fie prin amestec direct, sub forma unor telefoane, fie indirect, prin trecerea unor dosare de la judecători mai căpătînoși la judecători mai dispuși la compromisuri), ci pentru că, în România lui 1998, una dintre cele mai importante instituții ale democrației se află într-un primejdios deficit de credibilitate. Fenomenul, extrem de grav pentru soarta democrației autohtone, își are numeroase cauze, a căror temeinică analiză ar trebui să facă

obiectul unei ample dezbateri naționale. În spațiul strîmt al acestui editorial ne vom opri doar asupra cîtorva.

De la început trebuie precizat că aceste cauze pot fi împărțite în două: unele ținînd de realități specific românești, altele ținînd de politica de după noiembrie 1996. În prima categorie se înscrie, mai întîi, tradiționala neîncredere a românilor în actul de justiție. Încă din zorii epocii moderne, cînd s-a proclamat separarea puterilor în România, și trecînd prin anii de dictatură — carlistă, legionară, antonesciană și comunistă — românul a trăit experiența judecății strîmbe, fie că aceasta și-a avut temeiul în corupția magistratului, fie c-a fost provocată de conștiința că dreptatea e totdeauna de partea celor mari: boierul, arendașul, primarul, secretarul de partid. Întîmplarea face să ascult, aproape în fiecare dimineață, o emisiune pe teme juridice difuzată de canalul **Radio România Actualități.** De fiecare dată sînt surprins de credința nutrită de numeroși ascultători că sentința judecătorească i-a nedreptățit. Zadarnic încearcă distinsul avocat din studio să-l convingă pe interlocutorul de la capătul firului că legea a fost respectată pînă la ultima virgulă. I se răspunde de îndată că nu e așa, că el, ascultătorul, are cunoștință de mituirea judecătorului de către adversarul său, că a pierdut procesul deoarece n-a avut bani sau pile. Pe acest fond, au venit unele sentințe flagrant nedrepte date de magistrați după decembrie 1989, sentințe asupra cărora presa a făcut un tărăboi împins pînă la nivelul unei crîncene campanii împotriva corupției din Justiție.

Printre cauzele obiective trebuie căutate, în al doilea rînd, și mentalitatea moștenită de o parte a populației din perioada comunistă. Obișnuiți cu sentințele rapide, în care procurorul avea întotdeauna dreptate, mulți români, printre care se numără și unii jurnaliști, nu pricep lucruri elementare ale Justiției democratice: prezumția de nevinovăție, diferența dintre adevăr și adevărul juridic, rolul avocatului. Dacă ar fi să dăm urmare sentimentelor unei părți a populației, un criminal, de exemplu, ar trebui condamnat și executat pe loc, fără prea multe discuții. Mersul firesc al unui proces în democrație îi descumpănește pe mulți băștinași. Ei văd la televizor că X a jefuit și a masacrat o familie întreagă și se indignează aflînd că autoru beneficiază de un proces lung și complicat, cu avocați care-l apără, cu administrarea de probe.

În cea de a doua categorie, a cauzelor ivite după noiembrie 1996 trebuie să înscriem faimoasa cruciadă prezidențială împotriva corupției. Pentru a poza în ipostaza de luptător împotriva Caracatiței, Emil Constantinescu a transformat un proces normal, care trebuie desfășurat cu migală și te nacitate — procesul lichidării corupției prin anihilarea cauzelor social–eco nomice, prin întărirea instituțiilor statului de drept — într-o campanie hei–rupistă, dominată de obsesia imaginii: înființarea CNAICCO, demas carea, în direct la TVR, a unor persoane ca fiind corupte înainte chiar c

acestea să facă obiectul unui început de cercetare penală. Cum însă judecătorii adevărați n-au ținut cont de această politizare impusă actului de justiție de către Președinție, de către actuala Putere, încăpățînîndu-se să respecte procedurile legale, președintele a dat semne de nervozitate. Acuzat că nu și-a îndeplinit făgăduielile electorale de a stîrpi corupția, Emil Constantinescu, solid susținut de ministrul Justiției, s-a lansat într-o campanie de acuzații la adresa magistraților. Punctul culminant al acestei acțiuni necugetate l-a reprezentat incredibila declarație făcută de domnul președinte în Norvegia, potrivit căreia în România s-a făcut greșeala de a se acorda inamovibilitate judecătorilor, greșeală — a susținut Emil Constantinescu — pentru că marea majoritate a magistraților sînt foști comuniști. Lăsînd deoparte gafa diplomatică imensă, pentru că e o gafă să pui la îndoială, într-o țară precum Norvegia, profesionalismul unui judecător plecînd de la faptul c-a trăit în regimul comunist, dat fiind că în Occident educația democratică îl face pe orice cetățean să știe că un judecător nu poate fi apreciat nici după regimul prin care a trecut, nici după culoarea pielii, nici după culoarea ochilor, ci numai și numai după corectitudinea acțiunilor sale, declarația lui Emil Constantinescu s-a constituit într-o gravă lovitură dată necesarei credibilități a Justiției în România de azi. Aceasta deoarece, așa cum arătam mai sus, în contextul unei țări abia ieșite din comunism, Justiția are nevoie de un elogiu și nu de o critică din partea Președinției.

Evident, cînd au acuzat politicul de presiune asupra Justiției, cele două reprezentante ale Asociației Magistraților nu s-au referit atît la cazuri concrete, cît mai ales la atacurile președintelui și ale ministrului Justiției împotriva judecătorilor care, în loc să-i condamne cît ai clipi pe toți cei denunțați de Emil Constantinescu, în intervențiile sale publice, drept corupți, găsesc de cuviință să respecte cu minuțiozitate toate prevederile legale. Printr-o șiretenie tipic politicianistă, puternicii zilei, în frunte cu Emil Constantinescu, în loc să ia în serios acest semnal de alarmă, au desprins din declarațiile de la conferința de presă de luni numai acuzațiile privind intervențiile directe ale președintelui, ale Procurorului general, ale politicienilor în unele procese. Dacă șeful statului ar fi fost conștient de cît de fragilă e democrația la noi, în România, democrație de care depinde nu numai destinul său de politician, dar și destinul său de om, reacția la conferința de presă ar fi trebuit să fie alta. S-ar fi cuvenit ca domnul președinte să înțeleagă că Asociația Magistraților s-a plîns nu atît de intervențiile telefonice ale domniei sale, cît mai ales de presiunea la care sînt supuși judecătorii de transformarea luptei împotriva corupției într-o campanie politicianistă, de neîncrederea populației în mecanismele Justiției democratice. Și în aceste condiții, Comunicatul remis presei de către Președinție ar fi trebuit să conțină scuze în legătură cu declarația

hazardată din Norvegia, în legătură cu numeroasele bombăneli față de ceea ce Emil Constantinescu a numit lentoarea Justiției în rezolvarea cazurilor de corupție. Iar dacă textul ar fi fost și o recunoaștere publică de către șeful statului a adevărului că existența unor judecători corupți nu pune la îndoială onestitatea întregii Justiții, mai mult ca sigur democrația din România n-ar fi avut decît de cîștigat.

4 noiembrie 1998, „Cotidianul"

ȚARA MOARE ȘI POLITICIENII SE JOACĂ DE-A DIVERSIUNEA!

În numerele lor de ieri, cîteva jurnale „bine informate" au publicat, sub titluri explozive, știrea potrivit căreia la vama Constanța a fost descoperit un conteiner venit de peste Ocean cu documente confidențiale despre trecutul unor politicieni de frunte ai momentului. Citind această știre, scrisă și tipărită de fiecare dintre ziarele respective după talentul și gramatica autorilor, am pufnit în rîs. Bieții jurnaliști! mi-am zis. În goana lor după senzațional au înghițit pe nemestecate o nouă gogoașă, preparată și servită de maeștrii postdecembriști în intoxicarea presei. Fie și la o simplă privire, întîmplarea, prezentată de jurnalele cu pricina drept extrem de gravă, înscrisă de fantezia slobodă a redactorilor în planul unei operațiuni mondiale, implicînd pe americani și pe ruși, se dezvăluia ca un scenariu fabricat de un autor de filme de bordel. Un conteiner care zace în vamă, fără să-l ridice nimeni, timp de cinci luni, deși conține documente explozive! Un conteiner pe care vameșii îl deschid fără a ști peste ce vor da, constrînși, vezi Doamne! de legea potrivit căreia, după cinci luni, un colet nerevendicat de nimeni trece automat în proprietatea statului! Un conteiner care (din nou, vezi Doamne!) ar putea elucida, prin lecturarea de către SRI a documentelor din pîntecele său, o tenebroasă afacere de pe vremea guvernării Roman! Mîndră Corabia! Meșter Intoxicatorul!

Mai spre după–amiază, după ce am luat cunoștință de confesiunile directorului SRI, Costin Georgescu, la Comisia parlamentară de resort, și de declarațiile mai–marelui Vămii, Nini Săpunaru, la o conferință de presă ad–hoc, după ce-am aflat, pe căi oficiale, desigur, punctele de vedere ale celor implicați, rîsul, sleit pe parcurs în surîs, mi-a pierit. Nu, nu e vorba de o simplă intoxicare a presei căscăunde. E vorba de o diversiune pusă la punct de către actuala Putere împotriva unor adversari politici, diversiune în care jurnalele „bine informate" și-au avut locul dinainte știut. Că e vorba de o răfuială politică murdară, aparținînd, ca și alte surate ale sale postdecembriste, eternului război al dosarelor, țintind, de fiecare dată, compromiterea adversarilor sau concurenților primejdioși, nu cred că trebuie să mă mai străduiesc a-i convinge pe cititori. Dacă afacerea **„Conteinerul abandonat"** s-ar fi petrecut înainte de mai 1991, ar fi fost nevoie, probabil, de un efort pentru a ne lămuri. Cum însă acest caz are

loc acum, în 1998, lectorii noștri știu deja de faimosul scandal cu groapa de la Berevoiești.

În 20 mai 1991, jurnaliști „bine informați" de la „România liberă" țin o conferință de presă la care anunță c-au descoperit, aproape de comuna Berevoiești, o groapă cu documente ale fostei Securități și ale SRI, acoperite cu cîteva lopeți de pămînt, după ce lucrătorii SRI însărcinați cu distrugerea lor au constatat că nu mai au benzină ca să le ardă total! Spre surprinderea tuturor, SRI nu neagă autenticitatea acestor documente. Într-un Comunicat citit pe postul național de Televiziune în seara zilei de 21 mai 1991, conducerea instituției declară că e vorba de o crasă neglijență a unor lucrători, neglijență pentru care aceștia au fost sancționați. Urmarea? Mult timp de la descoperirea gropii, „România liberă" și alte jurnale au publicat, sub titluri senzaționaliste, documente compromițătoare despre unele persoane din presă și din politică, documente luate din legendara groapă. La început, opinia publică a dat crezare acestei povești de doi bani. Apoi, pe măsura apariției în presă a documentelor, ea și-a dat seama că totul fusese o abilă diversiune a SRI. Pentru că nu putea să-i cheme pe jurnaliști și să le pună în brațe anumite dosare, conducerea instituției a apelat la un străvechi vicleșug al serviciilor secrete: scurgerea intenționată de informații prin variate mijloace, de la pălăvrăgelile unui ofițer limbăreț la ordin pînă la rătăcirea dinadins a unor documente.

Vaccinați de afacerea „Berevoiești", cititorii noștri n-au nevoie de nici un argument pentru a fi convinși că afacerea **„Conteinerul abandonat"** e o făcătură menită a înlesni publicarea în presă a unor documente — adevărate sau false — din arhiva SRI despre unii lideri politici adversari sau concurenți ai Puterii de azi. Aceste documente nu puteau să fie publicate fără riscul ca actuala conducere a SRI să cadă sub acuzația de încălcare a Legii privind siguranța națională. Și atunci s-a apelat la diversiunea cu faimosul conteiner venit din SUA și descoperit întîmplător de către vameșii români. Dacă în zilele următoare vor fi reproduse, de presa „bine informată", documente compromițătoare despre trecutul unor personalități, conducerea SRI se poate spăla pe mîini: ziariști curioși au pus mîna pe aceste documente înainte ca ele să ajungă în mîinile SRI! Și astfel, adversari sau concurenți ai Puterii de azi vor face obiectul unor răsunătoare campanii de dezvăluiri senzaționale țintind a-i înfățișa drept spioni, afaceriști veroși ș.a.m.d.

Ar trebui să ne punem multe întrebări în legătură cu această nouă diversiune postdecembristă. N-o facem. Și dintr-un motiv simplu. Împărtășim cu tărie credința că România ceasului de față are probleme mult mai grave decît trecutul lui X sau al lui Y. Asupra acestor probleme trebuie să-și concentreze energia și talentul politicienii de la putere, politicienii în

general. Ei însă, iată, se țin de prostii! Pentru că e o prostie, o imensă prostie să te ocupi de compromiterea adversarilor sau a concurenților politici în timp ce România se prăbușește într-un triplu haos: economic, social și moral.

Țara moare și politicienii se joacă de-a diversiunea!

12 noiembrie 1998, „Cotidianul"

ASTA NE MAI LIPSEA: DECALOGUL PNL!

Patru cai se opintesc să oprească lunecarea înapoi, pe costișe, a carului supraîncărcat. Îngrozit că, la cea mai mică slăbire a efortului, totul s-ar putea duce de rîpă, țăranul îi biciuie din răsputeri. Să ne imaginăm ce s-ar întîmpla dacă unuia dintre cai i-ar trăsni prin cap să se oprească și, deschizînd botul, să-i prezinte țăranului propriul plan de ajungere în vîrful dealului. Asumîndu-ne riscul unei metafore ieftine, vom spune că scena exprimă, chiar dacă necioplit, situația actualei coaliții de guvernare. Cei patru cai (nu boi, pentru că vrem să evităm un proces de ofensă adusă autorității) sînt PNȚCD, PNL, PD și UDMR. Căruța e (ați ghicit!) economia națională. Cît despre țăran, ne e greu să-i fixăm un corespondent în realitate. Poate fi Fondul Monetar Internațional. Poate fi populația băștinașă. Poate fi chiar Viața. Toată lumea e de acord că economia României e pe cale să se rostogolească la vale. De aceea, cele patru partide aflate la putere nu trebuie să-și drămuiască nici un strop de energie, dacă nu pentru a trage carul în sus, măcar pentru a nu-l lăsa să cadă la vale. Ei bine, în această plină sforțare cerută de dramatismul situației tuturor formațiunilor de la putere, uneia dintre ele, PNL, i s-a năzărit să se oprească din tras și să prezinte opiniei publice interne și internaționale propriul program de ieșire din criză!

Vor urma, presupunem, și ceilalți parteneri de coaliție. Găsești în țara asta pe cineva care să n-aibă un plan, un program de „ieșire din criză" de „asanare", de „relansare" economică?! Mai greu e să dai de cineva care să tragă din răsputeri în ham sau la jug. Că de teoreticieni, de mestecători de vorbe spuse sau scrise nu ducem lipsă!

Potrivit Comunicatului care însoțește Programul de ieșire din criză, pompos botezat **„Decalogul asanării"** și **„Decalogul relansării"**, născut ieri prin cezariană în aplauzele furtunoase ale Consiliului Național al PNL, miniștrii formațiunii conduse de Mircea Ionescu–Quintus vor susține, la nivelul guvernului, măsurile gîndite și puse pe hîrtie de mărețul organism după ce, în prealabil le vor fi supus atenției celorlalți parteneri de coaliție. PNL propune asanarea prin... PNL propune relansarea prin... Aruncăm o privire spre calendar. Ne aflăm în noiembrie 1998. La doi ani de la alegerile cîștigate de coaliția în care se află și PNL. Și n-avem cum să nu ne între-

băm nedumeriți: De ce n-au prezentat liberalii acest program în campania electorală din 1996? De ce nu l-au anunțat cu surle și trîmbițe înainte de formarea guvernului Ciorbea? De ce nu l-au pus drept condiție pentru intrarea în cabinetul Vasile? De ce nu l-au plămădit, copt și oferit pe tavă, cu o lună în urmă, cînd primul–ministru s-a întors de peste Ocean cu revelația că e lată rău?

De ce? De ce? De ce? Întrebări perfect inutile. Pentru că la ele s-a răspuns deja demult. PNL s-a găsit să ne trîntească acum, cînd de la coaliție se așteaptă fapte și nu programe pe hîrtie, propriul plan privind reforma, deoarece, asemenea tuturor formațiunilor de la putere și din opoziție, asemenea întregii noastre clase politice, nu-i stă mintea la cum să mai salveze ceva din economia pe cale să se sfărîme, la cum să oprească dizolvarea autorității de stat, la cum să administreze cît de cît treburile curente, la cum să pună stavilă prăbușirii dramatice a nivelului de trai, ci la cum să mai cîștige ceva capital electoral în detrimentul celorlalți aliați, în detrimentul celorlalte partide. Dacă PNL ar fi în opoziție l-am mai înțelege. În definitiv, cam cu asta se ocupă un partid cînd e contra. Cu lansarea de programe, de platforme, de planuri, de idei privind guvernarea țării. Partidul lui Mircea Ionescu–Quintus se află însă la putere. Adică printre acele formațiuni de la care toți așteaptă o sforțare în plus pentru ca România să supraviețuiască. Și în loc să-și pună la treabă miniștrii deja în funcție, în loc să ia măsuri pentru ca atelajul coaliției să nu mai tragă în **Cea** și în **Hăis,** Consiliul Național al partidului ne oferă un program de viață și luptă al guvernului, al alianței. De parcă ne-am afla în plină campanie electorală! De parcă n-ar fi vorba de un partid răspunzător de cei doi ani de dezastru, ci de un institut de cercetare sau o revistă de specialitate. De parcă România n-ar fi o țară pe marginea prăpastiei, ci un club, unde, între două cafele și două păhărele, s-ar schimba frumoase, ascuțite idei între oameni pe care nu-i așteaptă dincolo de perdelele grele ploaia cîinoasă, drumurile desfundate, trecători înotînd pînă la genunchi în noroaie.

La o asemenea iresponsabilitate ar trebui să ne indignăm. Dacă ne gîndim la tot ce au făcut partidele de la putere în ultimul timp, cînd gravitatea crizei economice, politice și sociale e o evidență izbitoare, ne vine să surîdem. Amar.

14 noiembrie 1998, „Cotidianul"

O ȘUETĂ CU PREMIERUL RADU VASILE

Pe Radu Vasile îl știam de pe vremea cînd nici nu visa că va ajunge vreodată în fotoliul de prim–ministru. Marginalizat în PNȚCD, dușmănit de președintele Emil Constantinescu, domnia sa se îndeletnicea, asemenea tuturor celor fără noroc la șefii, cu participarea la talk–show-uri. Deși secretar general al PNȚCD, Radu Vasile era, pentru noi, puținii gazetari cîrcotași cu o Putere scărpinată pe burtă de toată lumea, un aliat de nădejde în bombănirea guvernului Ciorbea și a președintelui Emil Constantinescu. Înainte și după astfel de emisiuni, invitații stau la taclale, ca toți oamenii, chiar dacă nu de puține ori, sub ochii camerelor de luat vederi se zbîrlesc unii la alții de-ai crede că sînt gata, dintr-o clipă într-alta, să-și vîre reciproc șișul în burtă. Astfel de momente mi-au dat posibilitatea să-l cunosc pe Radu Vasile ca om. Deși vicepreședinte al Senatului și secretar general al principalului partid de guvernămînt, domnia sa m-a cucerit prin totala lipsă de morgă. Posesor al unei uriașe disponibilități de a intra în vorbă cu oricine, Radu Vasile mi s-a părut a fi printre puținii politicieni români care nu-și fac din ipostaza de om politic un piedestal cît Everestul. Sedus de acest firesc, mai rar întîlnit la membrii regnului nostru politic, de realismul în abordarea problemelor vitale ale României, l-am propus, în noiembrie 1997, pe vremea cînd se discuta despre remanierea guvernului Ciorbea, drept premier în locul lui Victor Ciorbea. Fotografia domniei sale, însoțită de un titlu țeapăn **„Ion Cristoiu îl propune prim–ministru pe Radu Vasile“**, a apărut pe pagina întîi a „Cotidianului“ din 14 noiembrie 1997, cînd jurnalul se afla sub conducerea altui director decît autorul acestor rînduri.

Din aprilie 1998, de cînd a fost numit premier, nu l-am mai întîlnit pe Radu Vasile. Au venit spre mine, ca spre toți jurnaliștii, de altfel, tot soiul de zvonuri: ba că nu-i mai ajungi la nas nici cu prăjina, ba că s-a îmburghezit, ba că și-a luat un aer de Napoleon fără Josefina. Stîrnit de aceste zvonuri, am acceptat invitația de a participa ieri la o întîlnire a premierului cu directori și redactori–șefi din presă și televiziune. Infirmînd zvonurile, Radu Vasile nu mi s-a părut deloc schimbat în ipostaza de prim–ministru. Omul a rămas același: de o naturalețe dezarmantă. N-a poposit în mijlocul nostru, asemenea multor stîlpi ai Puterii, închis într-un cerc de bodyguarzi cu priviri suspicioase și coturi de bădărani. N-a luat în timpul întîlnirii aerul țeapăn,

depărtat, de om care crede că face un gest istoric și cînd merge la toaletă. Nu ne-a ținut o cuvîntare învățată pe de rost în vorbe și gesturi, prin exerciții de actorie în fața oglinzii. Nu s-a supărat nici măcar cînd unii dintre noi, călcînd normele elementare ale politeții, au venit mai tîrziu sau au prins a se fîțîi de colo pînă colo ca la un ceai dansant. A fost un om normal, care a răspuns cum s-a priceput la întrebările noastre, fără teama c-ar putea fi pîndit la colț de frază, să i se dibuiască virgula dintre subiect și predicat.

Satisfacția că pe Radu Vasile nu l-a luat apa înaltei funcții n-a reușit să contracareze însă dezamăgirea produsă de felul în care domnul prim–ministru a abordat în fața noastră, a directorilor și redactorilor–șefi, problemele țării. Neîndoielnic, Radu Vasile nu e omul cuvintelor mari, și cu atît mai puțin al programelor istorice, emoționante cînd le asculți de la tribună, total ineficiente la aplicarea în practică. Domnia sa preferă stilul colocvial. Numai că un asemenea stil riscă, prin exagerare, să lase impresia unui om superficial, tratînd laolaltă probleme de stat și fleacuri omenești într-o manieră amintind de șueta la o bere. Întrebării, destul de serioase, puse la un moment dat de unul dintre directorii de jurnale, despre raporturile dintre Guvern și Parlament la ora actuală, domnul prim–ministru i-a dat un răspuns de trecător grăbit: **Ce facem cu Parlamentul? Îl mobilizăm!** Nimeni n-a așteptat de la premier, drept răspuns la întrebarea pusă cu gravitate, o lungă dizertație privind raporturile dintre executiv și Parlament în democrațiile fragile. Însă chestiunea relației dintre Guvern și Parlament e prea importantă la ora actuală pentru a-și găsi rezolvarea în formula ușor mistocărească a lui Radu Vasile. Răspunsuri descumpănitoare a dat primul–ministru și la alte probleme acute ale momentului. Întrebat, de exemplu, dacă au fost stabilite prioritățile privind dezvoltarea anumitor ramuri ale economiei, domnia sa a răspuns: **Mă tem că aceste priorități n-au fost stabilite!**

Am putea pune această lejeritate a lui Radu Vasile pe seama efortului de a evita o solemnitate păguboasă. Tonul general al întîlnirii, expunerea unor acțiuni ale Guvernului, răspunsurile la întrebările puse de unii dintre noi, veniți la întîlnire pentru a-și face o imagine de felul în care premierul și Guvernul văd ieșirea din criză, mă îndeamnă să cred că alta e cauza. Domnul prim–ministru a afișat un optimism surprinzător. Nu-i exclus ca acesta să fie o comedie abil jucată în fața noastră, a jurnaliștilor. Chiar de ar fi așa, o asemenea prestație e nelalocul ei. Noi, cei prezenți la întîlnire, nu eram nici fetișcane debutante în presă, nici amici strînși la o țuică împreună cu primul–ministru. Știam cu toții că țara trece printr-un moment greu. Și conștiința acestui moment, evidentă în articolele pe care le scriem zilnic, a intrat în conflict cu tratarea lejeră, glumeață chiar, a problemelor de către Radu Vasile. Dacă n-a fost vorba de o comedie, lucrurile stau și mai grav. Brav politician român ajuns în capul mesei, premierul plutește

într-o iluzionare primejdioasă. Așa cum s-a văzut și dintr-un răspuns, domnia sa e convins că nimeni nu amenință Puterea căreia îi aparține. Opoziția — consideră Radu Vasile — nu-i văzută pe plan intern și extern ca o alternativă. De aici strania concluzie că atît Guvernul cît și coaliția sînt condamnate să rămînă la putere în vecii vecilor amin! O credință pe care o împărtășeau înaintea scrutinului din noiembrie 1996 și foștii lideri ai partidului de guvernămînt. Nimeni nu ne va răsturna din șa — declarau zîmbitori fruntașii PDSR — vom rămîne la putere pînă dincolo de orizonturile anului 2 000. Peste puțin timp, viața i-a contrazis amar. Tare mă tem că un lucru asemănător s-ar putea petrece și cu domnul Radu Vasile și cu alți fruntași ai coaliției de la putere. Dacă nu cumva la un moment dat își vor da seama că stau pe un butoi cu pulbere. Atunci surîsul lejer le va pieri de pe buze. S-ar putea însă ca necesara îngrijorare, ivită pe fețele lor într-o cută adîncă, să fie prea tîrzie.

19 noiembrie 1998, „Cotidianul"

STALINISMUL AȘA-ZISEI TERAPII DE ȘOC

Zeci de mii de oameni lăsați pe drumuri prin lichidarea întreprinderilor cu pierderi. O continuă creștere a prețurilor. O asprire fără precedent a fiscalității. Darea aproape pe gratis unor firme străine, multe dubioase, a unor întreprinderi de prestigiu ale economiei românești. Întreagă această realitate dură pe care nu reușește s-o acopere ploaia de colinde de partid și de stat, de pomeni guvernamentale făcute căminelor de copii și bătrîni, e rezultatul măsurilor prezentate de către actuala Putere drept necesare pentru salvarea țării. De numeroase ori, toate aceste măsuri au fost puse sub semnul multor metafore. Printre acestea se numără și cea a bătăliei împotriva economiei de stat, a războiului pentru victoria reformei. Firește, dacă e război e musai să apară și victime. Deși, spre deosebire de cele din războiul adevărat, victimele nu înseamnă morți și mutilați, ci oameni care suferă la propriu de foame, familii aflate sub limita de subzistență, orașe și chiar zone întregi moarte, totuși, le putem considera sacrificate pe altarul victoriei, poreclite de unii luminița de la capătul tunelului.

În noaptea de 24 spre 25 februarie 1956, Nichita Sergheevici Hrușciov a prezentat delegaților la Congresul al XX-lea al PCUS faimosul Raport secret: **„Despre cultul personalității și despre consecințele sale".** Nemilos rechizitoriu al dictaturii staliniste, Documentul a șocat pe delegați și, ulterior, pe toți rușii, nu atît prin dezvăluirea arestărilor și condamnărilor nedrepte din anii staliniști, prin procesele strîmb intentate unor oameni nevinovați, prin trimiterea în Gulag sau în fața plutonului de execuție a milioane de ruși, ci printr-o teză care răsturna tot ceea ce fuseseră convingeri axiomatice nu numai în Rusia, dar și în întreaga lume. Teza potrivit căreia Stalin nu cîștigase războiul împotriva Germaniei. Nichita Hrușciov a pornit de la o dezvăluire simplă. Tactica ordonată de Stalin Armatei Roșii a fost: **nici o palmă de pămînt!** Altfel spus, cel considerat pînă și de experții militari occidentali un geniu într-ale milităriei a redus războiul împotriva nemților la un singur ordin: nu se cedează nici o palmă de pămînt! Au fost însă, cum e și normal, multe situații în care pînă și un locotenent își dădea seama că o retragere strategică putea lovi ulterior dușmanul cu un preț mai mic în plan uman și material. Stalin n-a îngăduit acest lucru elementar. El considera orice retragere o abandonare a luptei. Și, în numele patrio-

tismului, el a cerut rușilor să moară, dar să nu se retragă, să se arunce în atacuri nesăbuite. Urmarea? Rusia a învins Germania! Dar cu ce preț uman! Milioane de ruși au dispărut forțați de ordinul de a ataca întruna, de a nu ceda nici o palmă de pămînt, deși în numeroase situații o retragere sau o mișcare de învăluire ar fi avut același rezultat în plan militar, dar cu un cost mai mic în materie de morți. În aprecierea dacă un război a fost cîștigat sau nu, trebuie să ții cont și de numărul de victime, de cantitatea de pagube materiale. Geniile militare sînt cele care reușesc să învingă cu un preț cît mai mic din punct de vedere uman și material. Lui Stalin însă, pentru care, vorba lui, **moartea unui om e o dramă, moartea a milioane de oameni e deja statistică,** puțin îi păsa de propriul popor. Drept pentru care nu s-a preocupat o clipă ca numărul rușilor morți pe cîmpul de luptă să fie cît mai mic. Ordonînd, **Nici o palmă de pămînt!,** el l-a învins pe Hitler cu prețul sacrificării sălbatice, barbare a milioane de ruși. În aceste condiții, ne-am putea întreba dacă Stalin a cîștigat într-adevăr războiul. Da, el a reușit să-i arunce pe nemți peste graniță. Da, el a reușit să ajungă pînă la Berlin. Putea să-și îndeplinească acest obiectiv, dacă i-ar fi păsat de propriul popor, și cu un număr mai mic de morți și de prizonieri. Din acest punct de vedere, n-am greși afirmînd că, de fapt, Stalin n-a cîștigat în cel de-al doilea război mondial.

Cititorul inteligent și-a dat seama că nu întîmplător am așezat, după paragraful despre măsurile de reformă actuale, referirile la înțelegerea de către Stalin a războiului. Sînt mulți care susțin că aceste măsuri nu vor avea nici un rezultat în planul economiei reale. Că, făcută la întîmplare și zvîcnit, mai mult de dragul FMI, decît din voința de a gîndi o economie de piață autentică, așa-zisa terapie de șoc va adînci și nu va micșora criza. Noi însă, fie și de dragul jocului, vom pleca de la ipoteza că măsurile nepopulare din această lună, care întunecă sărbătorile de iarnă, vor scoate țara din criză. Altfel spus, că războiul va fi cîștigat de către actuala Putere. Problema problemelor e însă cea pe care a avut-o și Stalin în timpul celui de-al doilea război mondial: **costurile în plan uman.** Din cîte se vede, actualii guvernanți nu țin cont o clipă de nenorocirile pe care le provoacă milioanelor de români măsurile luate. Ei nu s-au gîndit că la același obiectiv — asanarea economiei românești — s-ar putea ajunge și printr-o altă politică, dominată de grija reducerii spectaculoase a costurilor sociale ale reformei. Ca și Stalin, ei nu știu altceva decît promovarea terapiei de șoc cu orice preț. Un soi de transpunere în planul societății românești de azi a barbarului ordin al lui Stalin: nici o palmă de pămînt!

Admițînd că economia se va însănătoși prin măsurile sălbatice din această perioadă, va fi aceasta o victorie? Indiscutabil nu. Pentru că în aprecierea dacă va fi sau nu victorie va intra și numărul de victime al

terapiei de șoc. Or, judecînd după uriașele costuri în plan uman ale lichidării întreprinderilor, ale fiscalității excesive, ale creșterii prețurilor, ale politicii de austeritate, costurile umane ale unei eventuale ieșiri din criză vor fi atît de mari încît în nici într-un caz nu se va putea vorbi de o victorie.

24 decembrie 1998, „Cotidianul"

CRĂCIUNUL DE PARTID ȘI DE STAT

De nouă ani, de cînd ne-am primit rația de libertate, Crăciunul a devenit sărbătoare legală. În decembrie 1989, am urmărit cu toții, emoționați, atît de puternic emoționați încît nu ne-am dat seama că eram părtași la una din crimele secolului — asasinarea a doi oameni, Elena și Nicolae Ceaușescu, de Nașterea Mîntuitorului, la colinde și slujbe transmise în direct la Radio și Televiziune. Numai oportuniștii de cea mai proastă speță mai susțin în scris și oral că-n timpul regimului Ceaușescu marea sărbătoare a Creștinătății risca să-ți aducă închisoarea dacă o cinsteai. Deși oficial Crăciunul nu era recunoscut, Moșul copilăriei planetare primind porecla de Gerilă, totuși nu cred că era casă, chiar și de activist, în care să nu se respecte datina colindatului și a pomului împodobit. Nici copiii porniți să cînte pe la ferestre nici preoții care veneau cu Ajunul, nu numai la sate, dar și la orașe, nu erau filați de Securitate, cum zic unii, și vîrîți la zdup. Între regim și popor se căzuse la o complicitate tipic românească. Totuși, calendarul oficial refuzînd roșul în dreptul zilelor de 25, 26 și 27 decembrie, mulți români ar fi dorit să audă la radio și să vadă la televizor, pe lîngă emisiunile premergătoare zilei Republicii, și ceea ce toate posturile de radio și TV din lume, prinse și ele fără teama de represalii, transmiteau din plin. De aceea, primele colinde primele slujbe religioase, primele texte despre Crăciun difuzate la Radio și Televiziune în decembrie 1989 au impresionat. Nu știam la vremea respectivă că va veni o vreme cînd ni se va apleca de atîta Crăciun. Și din nefericire, acest moment la care nici în visurile noastre cele mai rele nu ni-l închipuiam, a sosit mai repede decît ne temusem. Peste doar un an, sub puterea săritului peste cal, Radioul și Televiziunea au transformat Crăciunul într-un timp al deșănțării provocatoare de vomă. Timp de cîteva zile România a fost pur și simplu devastată de fluviile de colinde, de povești siropoase despre Ieslea sfîntă, de relatările despre datinile cinstite de politicieni. Au fost primele semne ale dezastrului care va fi pentru credință strămoșească transformarea unei sărbători a sufletului într-o manifestare propagandistică, prin nimic deosebită de cea dedicată, sub regimul comunist, lui 7 Noiembrie, lui 23 August sau lui 30 Decembrie.

În urmă cu cîteva decenii, cînd Radio București s-a apucat să transmită în direct slujba de Înviere, Tudor Arghezi atrăgea atenția asupra

pericolului mortal pentru credință reprezentat de transformarea unei sărbători sfinte într-un moment de manifestare oficială. Paștele, Crăciunul — spunea marele scriitor — sînt sărbători ale lăuntricului, pe care, asemenea tuturor momentelor sufletești, nu le poți împărtăși la nivel de stadioane. Tudor Arghezi n-a apucat anii de după decembrie 1989. Dacă ar mai fi trăit, probabil că tot ce încercăm noi, românii, de opt ani încoace, mai precis din 1990, l-ar fi revoltat pînă la pamfletul ucigător. Pentru că de ani în șir, după prăbușirea comunismului, asistăm în fiecare decembrie la manifestarea a ceea ce am putea numi Crăciunul de partid și de stat. Începînd de prin 21 decembrie, în paralel cu tot mai searbădă omagiere a Revoluției, Radioul și Televiziunea dezlănțuie, ca la apăsarea pe un buton, cicloane de colinde, descrieri de datini, discursuri demagogice ale politicienilor, reportaje de la acțiunile de caritate.

Pînă în acest an, Crăciunul de partid și de stat a mai fost cît de cît suportabil. Ne obișnuisem deja cu noul limbaj de lemn al Radioului și Televiziunii, prin nimic mai rece, mai lipsit de emoție decît cel al limbajului folosit cu ocazia sărbătorilor legale comuniste. Anul acesta însă, Crăciunul de partid și de stat a întrecut orice măsură a bunului simț. Aceasta deoarece programelor speciale de sărbători, organizate de toate posturile de radio și televiziune printr-o prostească tragere la șapirograf a aceluiași program stas — colinde, filme inspirate din Biblie, pelicule americane ieftine, cumpărate la kilogram din iarmaroacele Hollywood-ului — li s-au adăugat acțiunile prin care politicienii autohtoni au ținut să ne demonstreze că respectă cu sfințenie datinile strămoșești. Reportajele TV ni l-au înfățișat pe Emil Constantinescu stînd turcește în mijlocul copiilor colindători pentru a demonstra nației că domnia sa nu e numai cu picioarele, dar și cu fundul pe pămînt. O secvență TV ni l-a surprins pe Petre Roman, președintele Senatului, țopăind ca o capră și lăsîndu-se mînjit cu funingine, potrivit nu știu cărei datini regionale. N-a lipsit nici premierul Radu Vasile, care a ținut să lăcrimeze a duioșie la vederea orfanilor pe care i-a și uitat la cîteva secunde după ce echipa TV și-a strîns sculele și a plecat să monteze reportajul.

Cu prilejul Crăciunului, politicienii de la putere au vrut să dovedească țării că sînt nu numai buni români, dar și buni creștini. Drept urmare, amărîții de pe la căminele de bătrîni și de pe la casele de copii s-au trezit cu niște domni plesnind de osînză, în costume de mii de dolari, păziți de bodyguarzi, care le-au vîrît pe gît, după ce s-au asigurat că echipele TV sînt prezente și înregistrează momentul, cadouri de cîteva sute de mii de lei. Unii dintre ei, mai puțin cunoscători într-ale politicii, se vor fi emoționat la atîta dărnicie. De unde să știe ei, sărmanii, că domnii ăia ghiftuiți le dădeau cadouri care nu reprezentau decît a mia parte din comisioanele primite pentru vînzarea pe gratis a avuției naționale! Că numai ceasul de

la mîna unui dăruitor, primit pe sub masă de la un turc sau de la un grec pentru o rafinărie sau un combinat, valora, în dolari, de o sută de ori mai mult decît căminul în care-și duc viața, ba chiar decît localitatea în care vor muri de sărăcie. Niciodată ca în acest an n-a apărut mai clară demagogia politicianistă. Au făcut-o pe bunii români cei ce n-au precupețit o clipă, timp de doi ani, pentru a face din România cerșetoarea Europei. Au făcut-o pe bunii creștini cei ce au transformat privatizarea într-un jaf banditesc. Au făcut-o pe înduioșătorii la suferințele mulțimii cei ce au hotărît deja aruncarea pe drumuri a zeci de mii de oameni, jupuirea pînă la os, prin impozite aberante, a milioane de români, sărăcirea țării în numele unei așa–zise reforme care nu-i altceva decît un produs al minții lor bolnave.

Crăciunul de partid și de stat a trecut. Va veni, în zilele următoare, Anul Nou de partid și de stat. Cu întreg cortegiul despre fericirea care-i așteaptă pe cei mulți în 1999, cu angajamentele demagogice despre neprecupețirea nici unui strop de energie pentru ca în anul următor românii s-o ducă mai bine. Ca și de Crăciun, politicienii se vor înghesui cu toții să-i vadă națiunea cît de buni români și de buni creștini sînt. Fiecare dintre cei trași pe sfoară de acești politicieni are în buzunar votul la care rîvnesc pe ascuns, bișnițărește, guvernanții noștri de doi bani.

28 decembrie 1998, „Cotidianul"

TRECEREA DE LA SOCIALISM LA CAPITALISM ÎNTRE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU

Probabil că numai o criză de cerneală roșie a făcut ca ieri, 29 decembrie 1998, mai multe jurnale să nu apară sorcovite sărbătorește. Obligate să folosească doar cu precădere negrul, respectivele foi s-au străduit să petreacă prin titluri țipătoare. Nu, nu e vorba de o aniversare a zilei de 30 Decembrie 1947, patronii megafoanelor cu pricina, din specia comuniștilor îmbogățiți peste noapte, temîndu-se de moarte să nu treacă drept nostalgici. E vorba de întîmpinarea cu urale trase la rotativă a lichidării primelor întreprinderi dintre cele 30 aflate pe lista întocmită de Guvern. Entuziasmul față de aceste măsuri a fost atît de mare încît însuși Silviu Brucan a pornit pe un asemenea ghețuș, riscîndu-și gleznele rămase intacte de pe vremea Anei Pauker, pentru a felicita la PRO TV guvernul Vasile, deoarece **„a luat taurul de coarne"** Lustruitorii măsurilor luate de Guvern între Crăciun și Anul Nou vorbesc deja de **„primele semne bune"**, de **„o rază de speranță"**, de intrarea României pe autostrada care duce direct în Europa. Ei scot în evidență, umflînd titlurile cu gura, scoțînd de prin magazii clișee amintind de articolele consacrate colectivizării și industrializării forțate din anii stalinismului, bărbăția care i-a cuprins pe guvernanți, deveniți pe neașteptate, de o virilitate cezariană față de rezistența populară la aceste măsuri.

Păcatul de moarte al colindătorilor din presă constă în faptul că folosesc în loc de condei clopotul și buhaiul. Două instrumente care fac atîta gălăgie că îi tîmpesc de-a binelea nu numai pe ascultători, dar și pe mînuitori. Drept urmare, scriind cu litere de frișcă despre măreața opintire a Guvernului pentru a trece, în fine, la reformă radicală, urătorii din presă nu și-au pus o întrebare simplă: cum se întîmplă că un guvern care a picotit timp de nouă luni, întrerupîndu-se din somn doar pentru a se mai răți niței la Opoziție, a fost lovit de o dragoste fulgerătoare față de reformă încît ține neapărat să rezolve în doar cîteva zile ceea ce trebuia făcut în cîteva luni?

Dacă și-ar fi pus această întrebare, ungătorii cu miere din presă ar fi descoperit că furia lichidărilor, privatizărilor, restructurărilor își are cauza în apropierea zilei cînd delegația FMI se va întoarce la București. Înalții funcționari de peste Ocean au pus drept condiție pentru încheierea acordului **stand by** asanarea pierderilor din economia reală, restructurarea regiilor

autonome, reducerea deficitului bugetar. Aceste condiții corespund concepției FMI despre felul în care trebuie făcută reforma în țările din Est. Sînt voci tot mai numeroase care critică o asemenea viziune, aducînd drept argument faptul că ea nu-i altceva decît rezultatul unor socoteli abstracte, făcute din birou, care nu se potrivesc în multe cazuri cu situațiile complexe din anumite țări din Est. Aceleași voci susțin că, prin specificul ei, economiei românești nu i se pot aplica medicamentele de import propuse de FMI. Că pentru rezolvarea spinoasei chestiuni a trecerii de la socialism la capitalism trebuie folosite și soluții care corespund unor realități prin care România se deosebește de alte țări din Est.

Să admitem însă că soluțiile FMI sînt perfect valabile pentru economia noastră. Că, aplicate cu maximă rigoare, ele vor duce la mult dorita relansare economică. În aceste condiții, nu poți să nu te întrebi: de ce n-a luat aceste măsuri guvernul Vasile încă din aprilie 1998? Soluțiile FMI sînt știute de premierul Radu Vasile încă de pe vremea cînd se lupta să-l disloce din funcție pe Victor Ciorbea. De ce era nevoie să se aștepte luni întregi pentru ca, spre sfîrșitul lui 1998, să se pornească o adevărată nebunie a lichidărilor, privatizărilor, restructurărilor? Răspunsul e simplu. Tot ce se întîmplă în aceste zile nu sînt acțiuni gîndite ca soluții reale pentru asanarea economiei românești. E vorba de un efort supraomenesc al Guvernului de a se prezenta la întîlnirea cu delegația FMI cu argumente că-n România a pornit reforma. Și mulțumită de hărnicia cu care Guvernul și-a făcut o parte din temele date de FMI, delegația va accepta începerea negocierilor cu partea română.

Ne aflăm, așadar, nu în fața transpunerii în practică a unui program economic serios, gîndit pe termen lung, ci a unor gesturi spectaculoase de dragul imaginii. Guvernul Radu Vasile speră ca prin aceste lichidări la întîmplare, făcute peste noapte, prin aceste privatizări cu orice preț, indiferent de seriozitatea cumpărătorului, prin aceste restructurări de paparudă, să smulgă FMI zîmbetele binevoitoare.

Criticii măsurilor din aceste zile se referă cu precădere la costurile social–economice ale lichidării, restructurării, bugetului de austeritate. Noi însă credem că nocivitatea acestor măsuri luate de-a valma, amintind de faimosul salt înainte din China lui Mao, constă în caracterul lor eminamente propagandistic. Asanarea economică presupune închiderea unor întreprinderi cu pierderi. Această măsură trebuie înscrisă însă într-un program coerent, pe termen lung, fără nici o legătură cu mult așteptata revenire a delegației FMI. De asemenea, însănătoșirea economiei naționale presupune măsuri de privatizare și de restructurare. Toate făcute însă cu cap, desfășurate pe o perioadă mai lungă de timp. Și, mai ales, însoțite de alte măsuri menite a înlocui, în ansamblul economiei, locurile goale lăsate de întreprinderile lichidate. Nimic din acest adevăr nu se regăsește în

hei–rup-ismul guvernamental din ultimele zile, care lasă impresia că România va trece de la socialism la capitalism între Crăciun și Anul Nou. Luate la plesneală, sub presiunea timpului care curge necruțător pînă la sosirea delegației FMI, măsurile din aceste zile vor fi pentru România un dezastru mai mare decît colectivizarea și industrializarea forțate de pe vremurile staliniste. Rodul acestei lovituri de stat în plan economic, posibile și în condițiile în care românii sînt încă sub puterea sărbătorilor de iarnă, se va vedea în 1999. Cînd tare mă tem că, văzînd ce le-a făcut Guvernul între Crăciun și Anul Nou, românii, treziți din mahmureala sărbătorilor de iarnă, vor ajunge la concluzia că n-are nici un rost să mai meargă la vot, odată ce țara e condusă nu de cei aleși, de cetățenii dintre Prut și Tisa, ci de Fondul Monetar Internațional.

30 decembrie 1998, „Cotidianul"

BĂLTIREA CU BULBUCI

Întocmită de jurnale și agenții de presă, cronologia evenimentelor politice economice și sociale din 1998 lasă impresia unui an demn de a închiria cîteva pagini în manualele de istoria României. N-a fost zi lăsată de la Dumnezeu în care să nu încolțească și să înflorească un eveniment răsfățat minute întregi, seara, la toate emisiunile TV de știri, și desfășurat în zilele următoare pe numeroase pagini din presă. Controverse isterice iscate de legi și ordonanțe, spectaculoase excluderi din partidele importante ale țării, amenințări cu greva generală, greve mai mari sau mai mici, mitinguri în Piața Victoriei, cu o desfășurare de fantezie literară în locul necesarei desfășurări de forțe, afaceri de corupție, procese celebre în timp și spațiu, faceri și desfaceri de alianțe, demisii și demiteri, ședințe ale CSAT și CNAICO, arestări transmise în direct la televiziune, scrutinul de București, greva parlamentară, reuniuni ale organelor de partid și de stat, dezvăluiri senzaționale în presă, polemici în interiorul partidelor între partide și între grupuri de partide, apariția și dispariția unor stele politice, călătorii prezidențiale pompoase peste hotare.

Acum, cînd sărbătorile de iarnă ne-au decuplat de la sistemul politic național, cînd nu mai simțim imboldul de a citi ziarele și a urmări emisiunile de știri ale televiziunilor, cînd avem posibilitatea de a privi în urmă cu detașare, dacă nu chiar cu lene, vom descoperi că, în realitate, în 1998 nu s-a întîmplat nimic ieșit din comun. Excepție făcînd formarea guvernului Vasile, care a schimbat pe șest rezultatele scrutinului din 1996, prin înlocuirea PNȚCD ca partid de guvernămînt cu PD, formațiunea lui Petre Roman fiind cea care conduce cu adevărat Guvernul, nici un eveniment n-a modificat nimic în viața României. Regimul Iliescu a fost unul al bălțirii. Primul an de regim Constantinescu, 1997, a fost cel al bălțirii cu sclipici. 1998 a fost anul bălțirii cu bulbuci. Asemenea apei dintr-un cazan pus la foc domol, viața social–politică și economică n-a dat în clocot. Suprafața ei lină, de baltă, a fost însă presărată de bulbucii apei care nu reușește să treacă, încălzindu-se, dincolo de temperatura datului în clocot. Această discrepanță dintre vuietul public al evenimentelor și efectul în realitate a definit România anului 1998. Fenomenul își găsește explicația, printre altele, și în continuarea, de-a lungul acestui an, a epidemiei care a lovit clasa politică autohtonă

după 1996: obsesia imaginii. Imensa majoritate a gesturilor și declarațiilor politice n-au vizat, cum ar fi fost normal, transformarea realității. Ele au avut drept scop afirmarea ca vedete, fie și de o clipă, a tuturor politicienilor, în stare să facă orice pentru a obține audiență națională la Televiziune. Clasa politică românească a stat și în 1998 sub semnul iluziei create și întreținute de jurnaliști în 1997: credința că schimbarea de regim din 1996 a fost rodul exclusiv al presei. Amețiți de această iluzie, politicienii s-au străduit din răsputeri să trăiască și să muncească nu pentru a-și îndeplini mandatul conferit de alegători, ci pentru a umple micile ecrane și paginile jurnalelor cu vorbele și gesturile lor. Numeroase evenimente din 1998 n-ar fi avut loc dacă, să spunem, presa și televiziunile și-ar fi întrerupt activitatea un timp. Probabil că am fi avut mai puține declarații și scandaluri răsunătoare, dar mai multe fapte concrete, chiar dacă mărunte, pentru instaurarea democrației și economiei de piață, pentru îmbunătățirea vieții de fiecare zi a oamenilor.

Am comparat România lui 1998 cu un cazan plin cu apă care fierbe fără a fi dat în clocot. Bolovănoasă, metafora e valabilă și pentru a avertiza că totuși 1998 nu e un an în care societatea românească n-ar fi suferit unele schimbări. Dacă evenimentele care au ținut pagina întîi au avut efecte minime în realitate, ele fiind un soi de bulbuci pe o suprafață de heleșteu, în schimb, în adîncurile societății românești, s-au petrecut cîteva procese fundamentale. Deși n-au reușit să răzbată la suprafață, impunînd o schimbare de proporții a peisajului social, politic și economic, ele s-au desfășurat cu o intensitate crescîndă. Și dacă vor continua și în 1999, nu-i exclus ca, în acest an sau în 2000, ele să-și găsească expresia în evenimente cruciale în plan politic și social.

Indiscutabil, principalul proces petrecut în starea de spirit a românilor de-a lungul lui 1998 l-a reprezentat continua erodare a încrederii în democrație. Din entuziasmul cu care au fost primite, după căderea dictaturii, primele semne ale democrației, a mai rămas destul de puțin. Nu e vorba de o nostalgie după perioada comunistă. Comunismul de tip bolșevic e, ca și fascismul, o experiență pe care românii nu vor s-o mai repete. E vorba mai degrabă de o dezamăgire față de democrație. În 1998 atitudinea românilor față de democrație a rămas la acest nivel al dezamăgirii. N-a trecut încă în următoarea fază, cea a opțiunii pentru un regim autoritar. Dacă degringolada din 1998 va continua, există riscul ca acest lucru să se întîmple. Semnele continuei erodări a încrederii în democrație au fost deja evidențiate de analiști și politicieni în anul care s-a încheiat: dezastruoasa scădere în sondaje a politicienilor, lehamitea față de viața politică, absenteismul la scrutinul pe București, ascensiunea Partidului România Mare, tendința salariaților de a-și exprima revolta în afara cadrului legal.

Cauzele acestei scăderi a încrederii în democrație sînt atît de multe și de complexe încît ele ar trebui să facă obiectul unui volum. Cea mai importantă mi se pare însă compromiterea instituțiilor statului de drept prin transformarea lor de către noua Putere în biete slujnice ale politicii. Aceasta a făcut ca ele să nu mai apară în ochii românilor drept instituții independente, obligate prin statut să nu pună pe nimeni mai presus de lege, să trateze în mod egal pe toți indivizii. De aceea, instituții precum Justiția, sindicatele, Parlamentul, Președinția, presa, TVR, au apărut în ochii cetățenilor drept niște mijloace ale unei dictaturi mascate.

Contrar unor clișee, democrația nu e un regim dorit în sine de către oamenii de rînd. Democrația e voită și apărată doar în clipa cînd cetățeanul devine conștient de avantajele pe care i le oferă ea în raport cu regimurile autoritare. Pentru aceasta e nevoie ca democrația să fie reală și nu o simplă formă fără fond. Dacă legile și instituțiile statului de drept sînt simple maimuțăreli, sau, mai rău, abile formule de satisfacere a unor interese politicianiste, omul de rînd își pierde încrederea în democrație, mai ales cînd e vorba de o țară precum România, unde cetățenii n-au cunoscut, după nouă ani de la prăbușirea comunismului, decît efectele negative ale unei democrații dîmbovițene, fără nici o legătură cu autentica democrație din Vest. Din acest punct de vedere 1999 va fi un an de răscruce pentru soarta democrației de la noi. Dacă actualii stăpîni ai țării nu vor conștientiza necesitatea de a reda instituțiilor democratice independența necesară, dacă vor continua să folosească Justiția, Poliția, TVR, pentru a-și promova propriile interese și ranchiune, se conturează posibilitatea ca de la dezamăgirea față de democrație să se treacă la opțiunea pentru un regim autoritar. Și primele victime ale acestui salt vor fi tocmai stăpînii clipei. Care s-au străduit, în 1998, să compromită instituțiile statului de drept, să prezinte drept democrație ceea ce n-a fost decît un biet surogat al celui mai bun regim politic din istoria omenirii.

31 decembrie 1998, „Cotidianul"

IMBECILITATEA TREBUIA SĂ POARTE UN NUME: DECEBAL TRAIAN REMEȘ

Joi, 7 ianuarie 1999, la orele 17, Planeta a fost scena unui moment istoric: debutul procesului de destituire a lui Bill Clinton, singurul proces din acest secol în SUA și în lume. Putem vorbi de un moment istoric pentru întreaga Planetă, deoarece el coboară pe unul dintre cei mai puternici oameni din lume la ipostaza de inculpat. Cu trei luni în urmă, mai precis în 23 septembrie 1998, orele 13 și un sfert, România a fost și ea scena unui moment istoric: Decebal Traian Remeș a depus la Cotroceni, în fața președintelui Republicii, jurămîntul ca ministru al Finanțelor. Putem considera că-i vorba de un moment istoric pentru întreaga Românie, deoarece, pentru prima dată în acest secol, un imbecil cu acte în regulă a devenit ministru. Urmările momentului din Dealul Cotroceni le știm deja. Încă de la prima sa declarație de presă, Decebal Traian Remeș a pus întreaga opinie publică din România în fața clasicei întrebări: e prost sau se face? Urmașul sclipitorului Daniel Dăianu părea tocmai atunci scos de la o școală de recuperare psiho–motorie pentru a fi numit într-una din cele mai importante funcții dintr-o țară. Omul abia dacă reușea să pună un cuvînt lîngă altul pentru a formula o propoziție simplă gen: **Ana are mere.** Cînd întrebările jurnaliștilor îl obligau să apeleze la o frază, domnul ministru, proaspăt binecuvîntat de înalta poziție prezidențială, dădea semnele unei panici devastatoare. Dacă l-ai fi căutat, ți-ai fi dat seama că-i ud leoarcă. Ducerea pînă la capăt a unei fraze echivala cu o aventură în jungla amazoniană. Domnul ministru își dădea seama că o asemenea operațiune cerea să știe cam pe unde se află subiectele și predicatele, virgulele și acordurile. Or aceste lucruri, de care își amintea vag că învățase la școala elementară, nu erau de găsit în capul domniei sale. Jurnaliștii așteptau, așteptau, cuprinși de o tot mai mare nedumerire la ce se întîmpla cu omul din fața lor. Iar domnul ministru continua să caute febril, alergînd înnebunit dintr-un colț într-altul al creierului său.

La vremea respectivă, nu toată lumea s-a neliniștit la gîndul că locul lui Daniel Dăianu a fost luat de un asemenea îngălat intelectual. Unii și-au spus că, în definitiv, capacitatea de a vorbi corect gramatical nu-i un criteriu al inteligenței. Poți, de exemplu, să ții discursuri strălucitoare, capodo-

pere ale oratoriei, și să fii, în planul activității practice, un neisprăvit. Cum la fel de bine poți să te încurci în subiecte și predicate, să te poticnești în virgule, să asuzi în fața unui acord, și să fii, ca om practic, pus să rezolvi problemele concrete ale domeniului, un geniu. Din nefericire, pentru cei optimiști, pentru cei care refuzau să creadă că jocurile de culise din România de azi pot ridica imbecilitatea la rang de ministru, Decebal Traian Remeș n-a rămas la etapa declarațiilor de presă. Domnia sa a trecut de îndată de la vorbit la făcut. Și ceea ce a reușit să întreprindă în cele trei luni de cînd a fost numit ministru a stîrnit în întreaga țară o nedumerire vecină cu stupefacția. Măsurile luate de domnia sa au provocat un dezastru de proporțiile unei deflagrații nucleare.

S-au introdus taxele pe scaun, impozitele pe bicicletă, birurile pe țoiul de rachiu și pe pachetul de țigări. Unii au văzut în aceste măsuri expresia unei boli noi, necunoscute pînă acum, de care suferă Decebal Traian Remeș: **nevoia de a impozita.** Văzînd pînă unde poate merge nebunia ministrului, românii au lansat în glumă, propunerea de noi impozite: impozitul pe tronul de la veceu, impozitul pe rîgîit, impozitul pe tras aer în piept. Evident, cei ce propun astfel de impozite rîd în hohote, gîndindu-se că nici un om din lumea asta largă nu i-ar putea lua în serios. Sărmanii! Se vede că n-au habar de hotarele pînă unde poate ajunge absurdul. Ei nu-l cunosc pe Decebal Traian Remeș și, în consecință, nu-și dau seama că domnul ministru, ajuns în funcția de șef al Finanțelor, grație jocurilor dîmbovițene, e în stare să le transpună în practică. Aceasta deoarece, principala caracteristică a lui Decebal Traian Remeș nu e nevoia de a impozita, ci imbecilitatea. Domnia sa s-a confruntat, de îndată ce a ajuns ministru al Finanțelor, cu situația de a face rost de bani pentru buget într-o țară cu o economie în colaps. Rezolvarea acestei probleme, extrem de dificile, ar fi pus în grea încurcătură pînă și pe un om normal. Pentru un om de imbecilitatea lui Decebal Traian Remeș a fost o adevărată tragedie. A găsi resurse pentru buget, inclusiv pentru impozitare, presupune o gîndire coerentă, logică, a unor măsuri care să țină cont de realitatea românească. Nici vorbă de așa ceva în activitatea de pînă acum a domnului ministru.

Asemenea unui ins apucat de delirium tremens, care nu-și dă seama ce face și, în consecință, sparge tot ce întîlnește prin casă, crapă nevestei și copiilor capetele cu toporul, iese la fereastră și se urinează în văzul întregului cartier, fără a se gîndi o clipă la efectele gesturilor sale, Decebal Traian Remeș a început să ia măsuri de-a valma, fără a le socoti consecințele, fără a le pregăti aplicarea. Un strălucit exemplu îl reprezintă în acest sens deja celebra Ordonanță nr. 50/1998 privind regimul în care se produc și se comercializează alcoolul, băuturile alcoolice, tutunul și cafeaua. Din cîte se știe, printre altele, Ordonanța prevede că începînd cu 10 ianuarie 1999 aceste produse nu mai pot fi comercializate fără autorizație.

Pentru obținerea autorizației e nevoie ca agenții economici să întocmească dosare voluminoase, să folosească facturi speciale, să plătească noi taxe și mai ales să meargă cu aceste documente la Direcțiile Finanțelor Publice. Ordonanța a fost promulgată pe 18 decembrie 1998. Agenții economici au aflat de ea pe 24 decembrie 1998, iar cei din țară, abia pe la începutul lui 1999. Cînd să întocmească pîntecoasele dosare? De unde să facă rost de facturi o dată ce acestea nici n-au fost tipărite? Cum să obțină autorizație înainte de 10 ianuarie 1999, cînd personalul Direcțiilor Financiare e redus și, mai ales, cînd acești funcționari n-au primit încă normele de aplicare a Ordonanței? Era inevitabil ca Ordonanța să producă unul dintre cele mai mari haosuri din istoria României. Nu era, oare, normal ca Decebal Traian Remeș să vadă, înainte de a semna Ordonanța, dacă există condițiile practice pentru aplicarea ei? Firește că da. Numai că domnului ministru nici nu i-a trecut prin cap așa ceva. A dat Ordonanța și s-a pitit în biroul său de ministru, cu ferestrele oblonite. Pînă la domnia sa n-ajunge nici măcar vuietul străzii, d'apoi tămbălăul produs de zbaterea zecilor de mii de comercianți și producători pentru a reuși imposibilul: obținerea în cîteva zile a unei autorizații pentru care ar fi nevoie, ca timp fizic, de cel puțin o lună de alergare dintr-un loc într-altul.

Ieri, Guvernul, în care mai există oameni cu un centimetru mai sus de nivelul imbecilității, a decis modificarea Ordonanței pentru a da posibilitatea comercianților și producătorilor să obțină autorizația. Ar fi fost de așteptat ca, aflînd de dezastrul provocat de măsura sa, Decebal Traian Remeș să-și dea demisia. Sau măcar să se întristeze. Domnia sa n-a făcut nici una, nici alta. A continuat să surîdă fericit. Fericirea celor săraci cu duhul!

8 ianuarie 1999, „Cotidianul"

DOI MĂREȚI CTITORI: UN SECRETAR GENERAL AL PCR ȘI UN PREȘEDINTE DE REPUBLICĂ

Dacă ar fi să dăm crezare reportajelor din presa cotrocenistă, Catedrala Mîntuirii Neamului e un ideal românesc de aproape un secol. Acest vis măreț, declamă relatările dedicate măreței inițiative a lui Emil Constantinescu, prin nimic diferite de materialele trimise de AGERPRES, pe vremuri, tuturor ziarelor despre glorioasele ctitorii ale lui Nicolae Ceaușescu, n-a putut fi îndeplinit din cauza vitregiei vremurilor.

Să ne oprim puțin asupra acestei formulări de carte poștală ilustrată. Visul de a se construi o asemenea Catedrală a existat din 1878. El nu și-a putut găsi împlinirea decît în anul de grație 1999. De ce n-a fost ridicată Catedrala în timp de un secol și ceva care s-a scurs de la ivirea gîndului pînă azi? Din cauza **„vitregiilor vremurilor"**. Un banal manual de istorie ne arată însă că România n-a dus-o, timp de un secol și ceva, doar într-o vitregie. E drept, au fost în acest secol două războaie mondiale, o răscoală țărănească, o colonizare rusească, un regim comunist. Au fost însă și momente cînd vremurile n-au fost vitrege acestei țări, ba chiar, am putea spune, au fost favorabile. E suficient să ne amintim cel puțin de anul 1938, considerat punct de vîrf în dezvoltarea economică a României Mari. Și cu toate acestea, nici un regim nu s-a gîndit să se apuce de o asemenea construcție faraonică, sfidătoare nu numai prin costurile sale, dar și prin modestia proverbială a românilor, care au avut suficient bun simț să-și dea seama că te poți ruga și-ntr-o iesle și nu neapărat într-o hardughie cu mii de credincioși. Probabil că și alți conducători ai țării în acest secol — de la Regele Ferdinand pînă la Mareșalul Ion Antonescu — vor fi fost tentați să intre în istorie drept ctitori ai Catedralei. Pe fiecare îi va fi oprit conștiința că-n România sînt multe alte lucruri de făcut înainte ca țara să se poată făli cu asemenea construcție. Singurul conducător care nu s-a gîndit că, înainte de a pune piatra de temelie la o construcție megalomană, precum Casa Poporului, ar trebui să rezolve mizeria românului de rînd — de la absența bunurilor de primă necesitate pînă la criza din case — a fost Nicolae Ceaușescu.

În ziua de 5 februarie 1999, președintele Emil Constantinescu a devenit — vorba unui ziar — primul președinte de republică din istoria României

ctitor de catedrală. Dacă visul unei asemenea construcții n-a putut deveni realitate timp de un secol și ceva din cauza vitregiei vremurilor, înseamnă că în acest februarie al anului de grație 1999, România a pus capăt, în sfîrșit, unei lungi perioade de nenorociri. În fine, după un secol și ceva, țara a ajuns la o asemenea înflorire economică, la o asemenea bunăstare a cetățenilor, la o asemenea civilizație a satelor și orașelor, încît în istorie se va scrie despre aceste vremuri, ca fiind cele de măreție împliniri, după un secol și ceva de vitregii.

Odată încheiată lectura acestui raționament, mulți cititori se vor întreba probabil, dacă nu cumva mă aflu internat într-un spital de nebuni, la pavilionul: delir de optimism. Cum, adică, România lui 1999 e o țară în care, după un secol și ceva au luat sfîrșit dificultățile și au început fericirile? Bugetul, intrat în dezbaterea Parlamentului, a fost definit de însuși primul–ministru drept unul de maximă austeritate. Prețurile stau să dea în clocot la știrea unei iminente scumpiri a benzinei. Sute de mii de oameni au rămas fără locuri de muncă și alte cîteva sute de mii așteaptă cu frica-n sîn palosul lichidării. Producția industrială s-a prăbușit dramatic. Întreprinzătorii particulari dau faliment în lanț. Înainte de a muri de foame, pensionarii vor da ortul popii înghesuindu-se la ghișeele poștale, dat fiind că nu vor mai avea nici minimum avantaj de a primi amărîta lor de pensie acasă. Ministrul Finanțelor, Decebal Traian Remeș, nu face altceva decît să născocească, de dimineață pînă seara, noi și noi impozite, taxe, biruri. Dacă delegația FMI constată că n-am îndeplinit condiția de a lichida ce a mai rămas din industria națională, România riscă să intre în incapacitate de plăți. Dacă există vreo perioadă în care se poate vorbi de vitregia vremurilor, atunci nu cred c-ar putea fi alta decît cea de acum. E un adevăr pe care orice om cu mintea întreagă îl recunoaște.

În aceste condiții, se ridică întrebarea: de ce a găsit de cuviință președintele Emil Constantinescu să se apuce de ctitorirea unei asemenea construcții, ocolite pînă acum, timp de un secol și ceva, de regi, prim–miniștri și chiar dictatori, din considerentul că vremurile sînt prea vitrege pentru ca țara să-și poată permite o asemenea construcție? Recunosc sincer că e o întrebare ce mă pune într-o dificultate enormă, dat fiind că nu-l știu pe domnul președinte altfel decît din manifestările publice. Îndrăznesc, totuși, să lansez două ipoteze. Emil Constantinescu știe ce vremuri vitrege viscolesc România, dar în nevoia sa, sesizată și de alții, de a face gesturi măreție, în timp și spațiu, simțind cu durere că România e o țară prea mică pentru ambițiile sale nemăsurate, născute dintr-o autoexagerare a propriei personalități, s-a dedat bucuros gîndului de a rămîne în istorie drept ctitor de catedrală faraonică. Emil Constantinescu habar n-are ce se întîmplă în jurul său. Domnia sa nu mai trăiește de mult în România reală, România mizeriei zilnice, a dezastrului multilateral dezvoltat, ci într-o Românie

întruchipată de Palatul Cotroceni și Palatul Scroviștea, Palate în care, indiscutabil, cel ce stă în ele poate crede că, după un secol și ceva, vremurile nu mai sînt vitrege pentru milioanele de cetățeni ai acestei țări.

În ambele situații, ceva nu e în regulă cu președintele Emil Constantinescu și mă întreb, nu fără o anume grijă pentru domnul președinte, ce se va întîmpla dacă va continua să nu-și dea seama că personalitatea sa e grav bolnavă!

8 februarie 1999, „Cotidianul"

CUM A AJUNS EMIL CONSTANTINESCU LA CONCLUZIA C-AR TREBUI SĂ FIM FERICIȚI

Noaptea de vineri spre sîmbătă nu va fi fost ușoară pentru mulți români. Ei au avut multe ore de nesomn bătîndu-și capul să înțeleagă două filme difuzate pe două posturi care la un moment dat s-au suprapus pentru o jumătate de oră: **Ediția specială** a TVR, avîndu-l ca invitat pe Emil Constantinescu, și filmul **„Soldatul universal“,** difuzat de PRO TV. Din punctul de vedere al programului, dialogul cu președintele României trebuia să țină de la 20.30 pînă la 20.55. Cum însă întreaga echipă a TVR era udă din cap pînă-n picioare la gîndul că-n aceeași clădire se află însuși Emil Constantinescu în carne și oase, emisiunea a durat pînă la 22.00. La 21.30, potrivit programului, PRO TV a dat drumul palpitantei pelicule **„Soldatul universal“** cu Jean–Claude Van Damme în rolul principal. Cum pelicula e nițel complicată, se cerea s-o vezi de la început. Cei ce-au crezut că apariția lui Emil Constantinescu la TVR se va constitui într-un moment istoric, președintele urmînd a comunica adevăruri de răscruce pentru țară, au stat să-l asculte pînă la capăt. Ei au pierdut astfel o parte din film. Cînd s-a terminat emisiunea de la TVR, comutînd pe PRO TV, era prea tîrziu pentru a mai pricepe ceva din film. În același timp, deși au urmărit conștiincioși mult trîmbițata **Ediție specială,** ei n-au înțeles aproape nimic. Astfel că în noaptea de vineri spre sîmbătă, mulți români au stat nedormiți căutînd răspunsul la două întrebări: de ce a apărut Emil Constantinescu la TVR, și de ce-l urmărea pe Jean–Claude Van Damme unul ca să-l omoare? Dacă în ce privește a doua chestiune rezolvarea nu presupune prea mari complicații, fiind de ajuns să apelăm la cineva care a preferat să se uite la Jean–Claude Van Damme și nu la Emil Constantinescu, mai complicat stau lucrurile cu prima. Pentru a ne da seama care a fost rostul acestei **Ediții speciale,** ar trebui să ne adresăm unui colectiv multidisciplinar, alcătuit din sociologi, psihologi, politologi, economiști, ba chiar și specialiști CIA în decriptare.

Ediția specială a fost înființată cu tam–tam de cuplul Alina Mungiu–Anca Toader, pentru a demonstra telespectatorilor că după noiembrie 1996 s-a schimbat ceva nu numai la nivelul întregii țări, dar și la cel al TVR. Chiar dacă de-a lungul timpului emisiunea s-a dovedit un banal dialog între un

redactor și unul sau mai mulți invitați, dialog diferind în funcție de apartenența politică a invitaților (plin de miere pentru cei de la guvernare și plin de fiere pentru cei din opoziție), totuși, de regulă, ea a abordat fapte de maxim interes ale zilei respective sau măcar ale ultimelor zile. Din cîte știm, nici vineri și nici în zilele anterioare ale săptămînii, președintele n-a fost eroul vreunui fapt care să-i justifice prezența la **Ediția specială.**

E limpede, așadar, că emisiunea n-a fost dictată de normele profesiei de jurnalist, ci de nevoia lui Emil Constantinescu de a fi și el prezent pe micul ecran. Românii uitaseră că, potrivit Constituției, beneficiază de un președinte. Că e așa ne-a dovedit-o lunga introducere făcută de moderator. După ce ne-a citit un text din care rezulta că președintele nu răspunde de nimic în statul român, nici măcar de tăiatul frunzei la cîini, redactorul ne-a trîntit-o brusc: **„Mulți dintre dumneavoastră, probabil, vă întrebați ce face în acest moment șeful statului".** Firește, că ne puneam această întrebare, deoarece nu-l vedeam decît pe redactor. Presupuneam, din anunțurile anterioare făcute de TVR, că Emil Constantinescu se afla în studio, la vreo jumătate de metru de redactor. Și cum știam că Emil Constantinescu nu e fumător de trabuc ca Bill Clinton, presupuneam că așteaptă ca ochiul camerei de luat vederi să se îndrepte spre domnia sa. În plus, auzind o tuse seacă, ne-am dat seama cu și mai multă precizie **„ce face în acest moment"** șeful statului: tușește! Cum însă nu ne-am prostit atît de tare încît să nu sesizăm că-i vorba de o metaforă, am realizat că emisiunea își propunea să răspundă la întrebarea: ce preocupări are șeful statului în acest moment din istoria de peste 2000 de ani a României?

La finele emisiunii, am găsit răspunsul la întrebarea pe care și-a propus s-o răpună emisiunea: președintele României stă și se uită la țară! Și, evident, intelectual sadea, spectacolul pe care-l urmărește cu o detașare stupefiantă, dacă ne gîndim că domnia sa e președintele României și nu al Somaliei, i-a sugerat unele idei. Idei pe care a ținut să ni le depene timp de aproape o oră. În consecință, vineri seara am fost cu toții beneficiarii celor cîteva gînduri ale lui Emil Constantinescu despre tot ce se întîmplă la ora actuală în România. Am aflat astfel, că după opinia domnului președinte, țara stă cum nu se poate mai bine. E drept, sînt și unii nemulțumiți de sărăcia în care se zbat, de faptul că trebuie să lupte din greu pentru supraviețuire, de erodarea autorității principalelor instituții ale statului, de măsurile de austeritate. În opinia lui Emil Constantinescu, această nemulțumire nu e rezultatul situației în care se află România, ci al unui fel greșit al acestora de a vedea fața lucrurilor. Ei sînt nemulțumiți, pentru că raportează nivelul lor de trai la cel din Vest. Dacă l-ar raporta la nivelul de trai al celor din Sahara Orientală, ar trebui să fie mulțumiți. Și astfel, domnul președinte a găsit o soluție pentru ca românii să fie fericiți, chiar și în condițiile în care își pierd locul de muncă, fac tot mai greu rost

de bani pentru a-și întreține familia, văd cum alții se îmbogățesc pe zi ce trece în timp ce ei sărăcesc de la o clipă la alta: să se gîndească la faptul că pe Glob există țări unde oamenii o duc și mai rău. Se înțelege că în această explicare a nemulțumirii românilor s-a întrezărit și un reproș făcut de domnul președinte tuturor: **„refuzăm să credem că există și mai rău".** În acest sens, la semnalele din presă privind disoluția autorității statului, Emil Constantinescu a răspuns că e o exagerare: putem vorbi de o disoluție abia cînd vom ajunge în situația în care a fost pînă nu de mult Albania. Or, cîtă vreme la noi nu s-a ajuns la această situație **(„fiecare se bătea, intrau prin case și violau femei")** n-avem nici un motiv să fim nemulțumiți de ce se întîmplă în România.

Același lucru se poate spune — ne-a demonstrat domnul președinte — și în ce privește situația economică. Vom avea motive să ne plîngem abia cînd vom ajunge în situația pe care a traversat-o pînă nu de mult Bulgaria: **„Banii nu mai aveau nici o valoare, erau niște simple hîrtii care se aruncau, oamenii mureau de foame".** Cum la noi banii mai au valoare și oamenii nu mor de foame, n-avem nici un motiv de nemulțumire. Firește, șeful statului nu s-a referit la situația sa personală. Am tras însă concluzia, plecînd de la raționamentul domniei sale, că președintele e un om fericit. Dacă, de exemplu, s-ar raporta la Bill Clinton, care are la dispoziție ditamai Casa Albă, domnia sa, care stă într-o vilă din Pangratti, ar trebui să fie nemulțumit. Cum însă domnia sa se raportează la șeful unui trib din junglă, care locuiește într-un copac, președintele e fericit.

Nu trebuie să tragem de aici greșita concluzie că discursul lui Emil Constantinescu n-a avut și accente critice. Nu, domnul președinte n-a atins încă acel stadiu al bolii în care trebuie un tratament special pentru a nu rîde tot timpul cu gura pînă la urechi. Domnul președinte nu-i pierdut cu totul. Monologul său a conținut și unele bombăneli. Astfel, Emil Constantinescu și-a exprimat mirarea că românii n-au înțeles nici acum înalta indicație pe care le-a dat-o, timp de aproape două decenii, Nicolae Ceaușescu: **fiecare trebuie să-și îndeplinească exemplar sarcinile de la locul de muncă.** Și pentru că românii n-au vîrît la cap acest sfat — pe care Emil Constantinescu a ținut să ni-l reamintească răstit — mai sînt în România și lucruri care nu merg bine. Cînd **„fiecare va face și el ceva pentru propria lui realizare", „cînd ne vom adapta la o societate care cere foarte multă inițiativă"**, sau, ca să folosesc o sintagmă lansată de domnul președinte, cînd vom apela la **„așteptarea constructivă"**, vom ajunge la un nivel de trai ca-n America, vom avea o viață înfloritoare, vom beneficia de orașe curate și de șosele fără gropi. Așa se întîmplă în America — a susținut domnul președinte — **„unde nu se așteaptă de la guvern".**

Aceasta a fost în linii mari viziunea lui Emil Constantinescu despre problemele economice, politice și morale ale României de azi. Potrivit domniei

sale, la această filozofie Emil Constantinescu a ajuns meditînd îndelung și serios la tot ce se întîmplă în România. După opinia noastră umilă, românii l-au ales pe Emil Constantinescu președinte nu pentru că erau nemulțumiți de felul în care medita Ion Iliescu, ci de felul în care acționa fostul conducător al statului. Nu cred c-a fost nevoie de tărăboiul campaniei electorale și al mersului la urne pentru a beneficia de un Aristotel al României în tranziție. E un adevăr pe care domnul președinte pare să nu-l fi înțeles nici acum, după doi ani de cînd beneficiază de avantajele pe care le are un șef de stat față de noi, muritorii de rînd. Dacă ar fi priceput acest adevăr, Emil Constantinescu s-ar fi înfățișat vineri seara într-o altă ipostază decît cea de om care stă pe margine și, urmărind realitatea țării de azi, își notează pe hîrtie unele gînduri, pe care simte nevoia din cînd în cînd să ni le comunice. Norocul nostru că am mai putut prinde ceva din **„Soldatul universal"**. Și ne-am dat seama că l-am fi putut alege în noiembrie 1996, în funcția de președinte, pe Jean–Claude Van Damme! Ăsta măcar făcea ceva. Chiar dacă n-am priceput prea bine din ce cauză!

15 februarie 1999, „Cotidianul"

FEMEILE DE LA APACA — TRAVESTITE ÎN INTELECTUALI CU CIOC

Mulți cititori își amintesc, poate, că în timpul mineriadei din iunie 1990, Televiziunea română, aflată la acea oră în slujba fostei Puteri, a difuzat, cu o insistență neobișnuită, secvența în care cîteva feseniste, aflate pe trotuar, strigau minerilor, **Bravo băieți!,** în timp ce respectivii îi ciomăgeau zdravăn pe toți cei suspectați a fi adversari ai regimului Iliescu. Ani în șir, după evenimentele din iunie 1990, fosta Opoziție, ajunsă azi la putere, a făcut caz de această scenă, acuzînd pe Ion Iliescu și pe Petre Roman c-ar fi manipulat pe niște biete femei nevinovate, în așa hal, încît acestea, delicate pînă și cu cratițele din bucătărie, ajunseseră să aplaude acte de o barbarie valabilă, poate, doar în jungla amazoniană. Revăzînd secvența, le-am dat dreptate celor ce-au susținut, în presă sau de la tribuna Parlamentului, că spectatoarele cu pricina nu puteau fi decît niște biete femei manipulate de TVR și de jurnalele feseniste, care duseseră o amplă campanie de intoxicare a românilor pentru a-i convinge că protestatarii din Piața Universității erau dușmani ai națiunii, hrăniți cu droguri și dolari de către agenturile străine. În același timp, luînd aminte la figurile acelor femei, am fost convins că, desfăcute chirurgical, căpșoarele lor ar fi dezvăluit un creier de cloșcă. Aceasta deoarece, numai un om limitat mintal, abia ieșit din bezna totalitaristă, putea să aplaude un act de violență.

Citind, în aceste zile, articolele dedicate bătăliei de la Stoenești, mi-am dat seama că m-am înșelat. Nu, nu există nici o îndreptățire să credem că trebuie să fii o biată femeie de la cratiță pentru a-ți exprima entuziasmul față de stîlcirea în bătăi a unor oameni. Sînt și situații în care același lucru îl pot face și distinșii intelectuali cu cioc. E ceea ce s-a întîmplat după evenimentele de la Stoenești. Nu mai există nici o îndoială că forțele de ordine au acționat ca niște brute, chiar dacă, grație manevrei abile de a-i ține pe jurnaliști departe de locul confruntării, acest lucru n-a devenit un adevăr național. Secvențele filmate pe întuneric de unii operatori TV, care s-au prins de viclenia autorităților, ne-au convins însă că forțele de ordine au încălcat grav legea, transformînd misiunea de a instaura domnia legii într-un moment de răzbunare. E suficient să amintim imaginile cu autobuzele devastate sau cele cu minerii loviți sălbatic după ce fuseseră arestați.

De asemenea, relatări ale unor jurnaliști aflați la fața locului, cît și știri încă neconfirmate, circulînd deocamdată în Valea Jiului sub formă de zvonuri, ne semnalează lucruri și mai grave: mineri stîlciți în bătăi și jefuiți, persoane dispărute, despre a căror soartă nu se știe nimic, utilizarea gazelor de luptă, interzise de convențiile internaționale, folosirea ilegală a trupelor antitero ale SRI. Pentru a contracara aceste știri, tot mai neliniștitoare, Ministerul de Interne a difuzat ieri un Comunicat care întrece în fantasmagorie celebra declarație despre **„strategul misterios"**. Potrivit textului, iscălit de un ditamai colonelul, la Stoenești forțele de ordine au acționat cu pudoarea și candoarea unor călugărițe. E drept, zice textul, a fost și un mort, dar acesta n-avea vechime în munca de miner și, în plus, mai era și un infractor înrăit.

De unde noi, ăștia, pe care Constantin Dudu Ionescu ne crede proști, pentru că nu facem parte din PNȚCD, ca domnia sa, ar trebui să tragem concluzia că asasinarea respectivului de către forțele de ordine ar trebui aplaudată. Nu de alta, dar grație vitejiei cu care forțele de ordine au lovit tot ce aducea a cap, jandarmii avînd o ură explicabilă pentru orice recipient bănuit c-ar fi purtător de creier, România a scăpat de un infractor periculos. Să ne rugăm, așadar, să avem în perioada următoare cît mai multe momente în care forțele de ordine să-și poată manifesta sălbăticia. Dacă de fiecare dată se va întîmpla ca la Stoenești, atunci țara va scăpa de infractori. E de presupus, judecînd după filozofia domnului ministru, că și în viitoarele ciocniri vor muri nu oameni cinstiți, ci doar infractori înrăiți, aflați printre demonstranți. Ca și la Stoenești, bîtele jandarmilor vor avea inteligența de a selecta țestele, după cazier, înainte de a da.

Înțelegător al firii omenești, nu mă voi apuca acum să-i condamn pe cei din forțele de ordine. Găsesc explicabil psihologic că jandarmii și membrii trupelor speciale să fi sărit peste cal pe parcursul confruntării. Nu voi înțelege însă în veci pe distinșii intelectuali care n-au găsit altceva mai bun de făcut decît să cînte, în presă, la Radio și la Televiziune, stîlcirea în bătăi a minerilor. Firește, ortacii au încălcat legea. Firește, împotriva lor trebuia folosită forța. Firește, în astfel de împrejurări e dificil pentru comandanți să-și țină subordonații în hotarele stricte ale legii. Asta nu înseamnă însă că violența lor trebuie aplaudată de către jurnaliști și politicieni. Dimpotrivă ea trebuie să se constituie într-un semnal de alarmă pentru starea de spirit care riscă să se instaureze în rîndurile forțelor de ordine. Stare de spirit potrivit căreia de acum încolo se va putea face orice în numele statului de drept. Nu de alta, dar dacă ne apucăm să elogiem violențele forțelor de ordine împotriva minerilor, nu văd ce deosebire e între distinșii intelectuali subtili și amărîtele femei care, în iunie 1990, strigau **Bravo băieți!** minerilor care-i rupeau în bătăi pe bucureșteni.

Li s-a spus, la vremea respectivă, entuziaștelor feseniste, femei de la APACA. Tare mă tem că femeile de la APACA din iunie 1990 n-au dispărut din presă și din politică după nouă ani de democrație. Evenimentele de la Stoenești ne-au dat posibilitatea să le descoperim. Travestite în intelectuali cu cioc.

23 februarie 1999, „Cotidianul"

NINI SĂPUNARU — O ȘEHEREZADA DE FOCȘANI

Săptămîna trecută, un jurnal cu sediul în pîntecele Bucureștiului ne-a avertizat, cîteva numere la rînd, că la începutul acestei săptămîni un domn pe numele său Nini Săpunaru va oferi opiniei publice dezvăluiri senzaționale despre o uriașă contrabandă cu țigări și alcool care se desfășoară prin vămile României. Citind știrea, am căutat prin memorie vreun ziarist cu numele Nini Săpunaru. O aventură stînd, se înțelege, sub semnul invidiei față de un asemenea jurnalist care a putut da de capăt, grație unei investigații demne de FBI, unei acțiuni atît de complicate și de primejdioase cum e contrabanda cu alcool și țigări posibilă, cum anunța ziarul, grație complicității unor vameși. Strădaniile noastre s-au dovedit zadarnice. Nici o redacție bucureșteană sau provincială nu număra printre membrii sau colaboratorii săi vreun domn cu numele Nini Săpunaru. Ne-am gîndit imediat că e vorba de un pseudonim. Un jurnalist care a descoperit o asemenea afacere se expune unor mari riscuri. De la posibilitatea de a fi lichidat pînă la posibilitatea ca directorul general al Vămilor, alarmat de lumina proastă în care era pus domeniul său de activitate (se vorbea de o complicitate a vameșilor), să intervină la conducerea publicației pentru a opri tipărirea articolului. De aceea respectivul jurnalist a evitat să-și dea adevăratul nume.

Luni, 1 martie enigma s-a dezlegat. Cel anunțat că va dezvălui implicarea Vămii în contrabanda cu țigări și alcool nu era nici jurnalist, nici măcar detectiv particular. Era directorul general al Vămilor din România. Domnia sa a convocat gazetarii pentru a le dezvălui că prin vama Negru Vodă se desfășoară, de vreo jumătate de an, o amplă contrabandă cu țigări. Ea a fost evaluată la peste 10 milioane și jumătate de dolari. Această operațiune mafiotă — a continuat să ne povestească Nini Săpunaru — a fost posibilă, pentru că atît conducerea, cît și lucrătorii de la vama Negru Vodă sînt în complicitate cu contrabandiștii. Față de acest comportament infracțional al vameșilor de la Negru Vodă, Nini Săpunaru s-a arătat extrem de indignat. Domnia sa a prezentat pe larg cum intrau țigările în țară fără a fi vămuite, cum a fost păgubit statul român, într-un cuvînt, cum cei de la Negru Vodă au realizat cea mai mare contrabandă din ultimii nouă ani. Jurnaliștii au urmărit atenți discursul lui Nini Săpunaru. Unele lucruri spuse

de vorbitor i-au convins că au în față un fel de Șeherezada de Focșani. Ei s-au amuzat copios la dezvăluiri cum ar fi cea potrivit căreia a doua zi după cîștigarea alegerilor de către Emil Constantinescu în noiembrie 1996, contrabandiștii de la Giurgiu și-au încetat activitatea. Vor fi fost, probabil, atît de încîntați de victoria electorală a forțelor cu adevărat democratice încît s-au decis să se lase de contrabandă și să se călugărească! Tot Nini Săpunaru a povestit cum în timpul bătăliei de la Costești a intrat în țară pe la Negru Vodă o cantitate sporită de țigări. De unde rezultă că, în viziunea domnului cu pricina, perfizii de contrabandiști, sprijiniți de nu mai puțin perfizii vameși, au profitat de faptul că întreaga țară era ocupată cu urmărirea la televizor a confruntării. Și socotind că străzile erau pustii, au acționat fără nici o teamă c-ar putea fi văzuți de cineva. Slavă Domnului c-a venit victoria de la Stoenești! Dacă minerii nu erau spulberați la noul loc de mîndrie națională, ar fi fost posibile alte marșuri și, în consecință, întreaga țară ar fi trecut sub stăpînirea contrabandiștilor.

Deși seduși de talentul de povestitor al lui Nini Săpunaru, jurnaliștii au așteptat finele conferinței cu o anumită încordare. Erau siguri că după ce va termina de istorisit cum se desfășoară, de cîteva luni, prin vama Negru Vodă cea mai mare operație de contrabandă din ultimii nouă ani, Nini Săpunaru își va anunța demisia sau, mai știi, poate își va trage un glonț în tîmplă. Aceasta deoarece autorul senzaționalelor dezvăluiri despre corupția care domnește în rîndul vameșilor din România era chiar șeful Direcției Generale a Vămilor. Adică exact omul care fusese numit în înalta funcție la începutul lui 1997 pentru ca vameșii să-și facă datoria. Or Nini Săpunaru recunoștea sincer, deschis, chiar dacă însuflețit de o sfîntă indignare, că în domeniul pe care-l dirijează haosul și corupția își fac de cap. Mai mult, domnul director al Vămilor a recunoscut că știa, încă de anul trecut, faptul că la Negru Vodă vameșii sînt complici ai contrabandiștilor. Bine, bine — l-au întrebat jurnaliștii —, dar dacă aveați cunoștință că prin vama Negru Vodă se desfășura cea mai mare contrabandă cu țigări din ultimii nouă ani, de ce n-ați schimbat vameșii sau măcar conducerea vămii? Știți ce-a răspuns Nini Săpunaru? Că n-a făcut nici o schimbare pentru a-i putea prinde pe vameși în flagrant delict. Și cum acest lucru nu i-a reușit, domnia sa a lăsat să intre în țară ilegal tone de țigări, și a păgubit statul român cu milioane de dolari în speranța că pînă la urmă va realiza, vorba domnului președinte, **flagrantul minuțios organizat.** Nu de alta — a susținut domnia sa — dar nu voiam ca făptașii să scape doar cu o sancțiune administrativă. Voiam să-i vîr la pușcărie. Firește, cum domnia sa n-a reușit să organizeze flagrantul, pentru că oamenii trimiși de la București au fost descoperiți și alungați de prin boscheții unde se postaseră pentru a-i prinde pe infractori, contrabanda a continuat și continuă. Nu e prima oară cînd Nini Săpunaru ne oferă basme de adormit copii în locul

unor explicații credibile pentru unele bizarerii din activitatea domeniului său. Să ne reamintim că directorul general al Vămilor a justificat suspecta întîrziere cu care a acționat instituția sa în cazul „Țigareta II" prin faptul că vameșii au avut liber de Paști. Explicații confuze și contradictorii a dat Nini Săpunaru și în afacerea Megapower. De data asta, felul în care a justificat ciudățenia de a nu fi intervenit prompt în cazul Negru Vodă destituindu-i pe cei vinovați și lăsînd astfel contrabanda să meargă nestingherită luni întregi întrece în fantezie pînă și poveștile din „O mie și una de nopți".

Să vii în fața presei și să spui că, deși cunoșteai pagubele enorme provocate statului de jaful de la Negru Vodă, n-ai intervenit pentru a stopa afacerea, pentru că te-ai chinuit să organizezi un flagrant, e ca și cum șeful Poliției București ar declara că-i știe pe membrii unei bande care comite de vreun an omoruri, jafuri, care terorizează orașul, dar că nu intervine să-i oprească, deoarece vrea să-i prindă în flagrant delict. Și cum acest lucru se dovedește extrem de dificil, noi, bucureștenii, n-avem încotro: trebuie să ne mai lăsăm măcelăriți un timp, pentru ca respectivii să poată fi condamnați la cît mai mulți ani de închisoare.

Prestația lui Nini Săpunaru la conferința de presă nu poate avea decît două explicații. Sau domnia sa n-are capacitatea de a face ordine într-un domeniu pe care-l conduce, totuși, de doi ani. Sau e pur și simplu complice al contrabandiștilor de la Negru Vodă. În ambele situații, e de datoria primului–ministru, pe care-l știu mai puțin dispus să dea crezare basmelor de adormit copiii, să intervină pentru a-l trimite pe Nini Săpunaru dacă nu într-o anchetă a Corpului de Control, atunci măcar la o editură specializată în povești. Nu de alta, dar șeful Vămilor întrece în talentul de a spune povești pînă și pe legendara Șeherezada!

3 martie 1999, „Cotidianul"

VÎNZOLEALA CA POLITICĂ

Luînd în serios declarațiile unor lideri, dar și zvonurile care au împînzit tîrgul, pentru relatarea întîlnirii de ieri a conducerii PD cu președinții și vicepreședinții Consiliilor județene, cu prefecții și subprefecții, presa și-a pregătit literele de-o șchioapă rezervate pentru titlurile de senzație. Se aștepta ca în cuvîntarea sa Petre Roman, președintele partidului, să anunțe sau măcar să sugereze că, la Colegiul Director din 13 martie, formațiunea sa va ieși de la guvernare. Aștîtarea s-a dovedit zadarnică. Literele pîntecoase s-au întors în burțile computerelor. La conferința de presă care a urmat reuniunii, Petre Roman a declarat că PD nu va ieși de la guvernare, deși ar exista voci în partid care susțin că rămînerea în coaliția majoritară dăunează imaginii partidului. **„Nu vrem să lăsăm țara la greu"** — a justificat domnul lider social–democrat hotărîrea de a nu pune capăt concubinajului cu PNȚCD. Pentru a ajunge la această concluzie, PD a adus la București oameni din toată țara, a ținut ditamai ședința, ba chiar a și redactat un text ce se vrea Comunicat final. Dacă tot nu intenționa să iasă de la guvernare, adică să întreprindă ceva deosebit, nu văd de ce a mai făcut conducerea PD atîta tărăboi. Se putea discuta poziția PD față de felul cum decurge guvernarea și prin poștă. Domnul Petre Roman trimitea în plic tema, iar destinatarii îi răspundeau. Pe hîrtie cu sau fără antet. Și astfel ziua de ieri ar fi fost scutită de ședința la care nu s-a întîmplat nimic în plan concret, convocată parcă pentru a transpune în practică sintagma ședințelor de partid de pe vremea lui Ceaușescu: **ne-am adunat ca să ne strîngem.**

Ieri, de la 12 la 13 am participat la emisiunea **Ora fierbinte,** organizată de **Radio România Actualități.** La intrarea în studio nu cunoșteam faimoasa gaură de covrig care e declarația lui Petre Roman că s-a ajuns la concluzia unei rămîneri la guvernare. Și cu toate acestea, întrebat fiind de Doina Jelea ce se întîmplă pe scena noastră politică, am răspuns categoric: **nimic.** Aparent în toate partidele se petrec evenimente capitale: reuniuni ale conducerilor, declarații răsunătoare, formulări de poziții țepoase, demisii zguduitoare. Dacă luăm la bani mărunți rezultatele acestor acțiuni, vom constata că ele nu aduc nici o schimbare de fond în viața partidelor și pe scena politică. O vînzoleală continuă, pe care noi, jurnaliștii, din nevoia

de a trece drept cronicari ai unor fapte mărețe, o pudrăm cu sintagme precum: **ample mișcări pe scena politică, răsturnări de situații în partide, formarea polului X și polului Y.** În realitate, după alegerile din 1996 nu s-a întîmplat nici un fapt radical, capabil a ne îndreptăți să susținem că scena politică românească a suferit modificări substanțiale. Ce s-a petrecut ieri la Partidul Democrat nu-i altceva decît o repetare a mult așteptate ședințe a Comitetului de Conducere al PNȚCD. Și acolo s-au ținut discursuri înflăcărate, s-au încrucișat săbii polemice, s-au lansat păreri despre poziția PNȚCD față de guvernare. Cînd a venit însă momentul facerii, în cazul PNȚCD — **Rezoluția** — totul s-a pleoștit. Istoricul eveniment n-a fost altceva decît o vînzoleală inutilă, care n-a adus cu sine nici o schimbare în PNȚCD și pe scena politică. Lucruri asemănătoare putem spune și despre momente petrecute în PDSR, PNL, UDMR, ca să ne referim doar la cîteva partide parlamentare. Mult zgomot pentru nimic. O flecăreală de proporții cosmice, pe care liderii partidelor respective încearcă s-o prezinte drept viață politică intensă. Vorba lui Maiakovski: „Stau și tot stau prin ședințe".

Reuniunea de ieri a Partidului Democrat e semnificativă pentru toate partidele din România de azi. O izbitoare discrepanță dintre muntele de vorbe și șoricelul pe care-l screme acest munte în planul faptelor. O vînzoleală continuă pe care noi o numim politică.

5 martie 1999, „Cotidianul"

LĂPTĂREASA NEAGU COSMA

Biroul de presă al PD ne-a trimis un **Comunicat** tăios în legătură cu afirmațiile făcute la TELE 7 abc în seara zilei de 5 martie 1999, de către fostul general de Securitate Neagu Cosma despre anumite momente din biografia lui Petre Roman. Documentul a fost pus în mișcare de către PD, cum arată și textul propriu–zis, nu atît ca urmare a emisiunii de vineri seara, cît mai ales pentru că acuzațiile lui Neagu Cosma au fost relatate în două cotidiane centrale. În numărul nostru de față publicăm, alături de Comunicatul PD, și stenograma acelei părți din emisiune care se referă la Petre Roman. O facem din două motive. În primul rînd, pentru că aserțiunile lui Neagu Cosma au apărut în două versiuni diferite, după cît de atentă a fost urechea redactorilor care au ascultat înregistrarea emisiunii. Potrivit unuia dintre cotidiane, Neagu Cosma l-a acuzat pe Petre Roman de a fi fost „agent al Securității". Potrivit celuilalt cotidian, interlocutorul lui Dan Diaconescu a afirmat că Petre Roman „a fost informatorul Securității". În al doilea rînd, pentru că nici unul dintre cele două jurnale n-a catadicsit să redea întreaga discuție în legătură cu Petre Roman. Limitîndu-se doar la publicarea cu mare tam–tam a afirmației privind legătura lui Petre Roman cu fosta Securitate, cele două jurnale au comis o greșeală profesională. Cititorii care n-au urmărit emisiunea au putut crede că domnul fost general a prezentat și argumente pentru a-și susține grava acuzație. Și de aici pînă la convingerea că, vineri seara, cel de al doilea om în statul român, președintele Senatului, a fost demascat ca fost securist nu-i decît un pas. Or, așa cum se vede din reproducerea exactă a întregii discuții, vineri seara nu s-a petrecut acest eveniment în stare să clatine din temelii viața politică românească, Neagu Cosma s-a limitat la a declara doar atît: **„Ce știu eu, că Petre Roman a fost agentul Securității. Asta da. Că el, cînd a fost trimis afară, a fost trimis în misiune să... că pe urmă o fi întors-o, asta e altceva...".** E limpede, așadar, că nu ne confruntăm cu o dezvăluire senzațională, ci cu o simplă afirmație de țață de mahala. Evident, nu ne hazardăm să dăm un răspuns chestiunii dacă Petre Roman a fost sau nu agent al Securității. Ca jurnaliști, nu putem însă să nu remarcăm că, în absența unor argumente solide, sau măcar a unor amănunte supli-

mentare, acuzația fostului general de Securitate e iresponsabilă. Nu poți ieși pe un post de televiziune și să declari că al doilea om în stat a fost agent al Securității, trimis cu misiune în străinătate, susținîndu-ți dezvăluirea doar cu argumentul: **„Ce știu eu"**. Dacă Neagu Cosma a făcut o declarație de o asemenea gravitate, nu văd ce-l împiedica să ne ofere mai multe amănunte decît afirmația că Petre Roman a fost agent al Securității. Fostul general de Securitate a declarat că el știe de ipostaza de agent al Securității din trecutul lui Petre Roman. E normal să-i punem, la rîndu-ne, cîteva întrebări. De unde știe domnia sa că Petre Roman a fost agent al Securității? De la florăreasa din colț? Din cele auzite de la alții? Din documentele pe care le deține? Din arhivele fostei Securități? Dar chiar dacă domnia sa a fost, pînă prin anii '70 lucrător în contraspionajul românesc, e greu să-l credem pe cuvînt. Nu numai pentru că într-un asemenea caz nimeni nu poate fi crezut pe cuvînt, dar și pentru că fostul general de Securitate dovedește, cel puțin în declarația de vineri seara, că nu stăpînește nici noțiunile elementare ale serviciilor secrete.

Serviciile secrete, între care s-a înscris și Securitatea, au un limbaj de specialitate, diferit de cel pe care-l folosește țața Floarea cînd se ciondănește cu Badea Ion. Astfel, fostul lucrător al Securității, după ce afirmă că Petre Roman a fost **„agentul Securității"**, susține că actualul lider al PD **„a fost trimis și în misiunea să..."**. Potrivit dicționarelor agentul e termenul de specialitate corespunzător cuvîntului popular de **„spion"**. Același dicționar precizează însă că agentul poate fi salariat al unui serviciu secret sau colaborator ocazional și benevol. În primul caz agentul e numit **„agent simplu"**, iar în al doilea **„agent benevol"**, folosit de specialiști în varianta franceză de **„honorable correspondant"**. Dacă Neagu Cosma a fost, într-adevăr, șef în serviciile secrete românești dinainte de 1989, era normal să știe și măcar dacă Petre Roman a fost agent simplu sau agent benevol. Din aserțiune, **„cînd a fost trimis afară, a fost trimis și cu misiunea să..."**, s-ar înțelege că Petre Roman a fost angajat al Securității, trimis peste hotare (în Franța) probabil pentru îndeplinirea unei misiuni. Și iar vin dicționarele și-l întreabă pe Neagu Cosma: ce fel de misiune? Aceasta, deoarece, un agent nu e cum afirmă fostul lucrător al Securității, agent în general, ci **agent de influență, agent de penetrare** (cîrtiță), **agent adormit** (conservă) **agent dublu, agent provocator.**

La emisiunea respectivă, Neagu Cosma s-a mulțumit să vorbească despre serviciile secrete mai prost ca o lăptăreasă. Una din două. Sa Neagu Cosma a trecut ca gîsca prin apă prin serviciile secrete, că nu s-lipit de el nici măcar vocabularul de specialitate. Sau acuzația domnii sale e o simplă bîrfă de mahala. Tare mă tem că amîndouă ipotezele sîn

valabile. Și că ne vedem obligați să ne întrebăm în ce țară ne aflăm dacă un cetățean poate să apară pe un post de televiziune și să trîntească nitam-nisam o acuzație de o gravitate excepțională despre cel de al doilea om în stat, avînd drept argument doar formula: **„ce știu eu...".**

9 martie 1999, „Cotidianul"

SRI — ÎNTRE DIVERSIUNE ȘI FANTASMAGORIE

Un cotidian central a publicat ieri fragmente din **Notele informative ale secțiilor județene Hunedoara, Gorj și Vîlcea ale Serviciului Român de Informații privind mișcarea de protest a minerilor din ianuarie 1999.** Parcurgîndu-le, simți nevoia să te ciupești pentru a te convinge că nu visezi. Potrivit normelor SRI, aceste Note se întocmesc de către Birourile de analiză și sinteză ale Secțiilor județene ale principalului serviciu secret din România pe baza informațiilor transmise din teren de către ofițeri. În practica tuturor serviciilor secrete se face o diferență între informația brută și informația trecută prin filtrul analizei. Astfel, sursa (în cazul de față ofițerii aflați pe teren) poate transmite orice fantasmagorie. Biroul de analiză–sinteză la nivel județean are datoria de a o compara cu informațiile primite de la alți ofițeri, de a o supune minimei logici înainte de a o include într-un Raport oficial, care nu e altceva decît rezultatul unei operațiuni de analiză și sinteză a datelor. La rîndu-i, acest Raport, semnat de șeful Secției, e trimis la nivel central, mai precis la **Formațiunea de analiză–sinteză a informațiilor din cadrul SRI.** Pe baza acestor Rapoarte, FASI întocmește, la rîndu-i, un Raport pe care-l transmite conducerii SRI. Evident, la rîndu-i, FASI nu ia de bun tot ceea ce se scrie în Rapoartele de la nivel județean. Raportul final, pe care conducerea SRI îl trimite președintelui țării, primului–ministru, altor înalte personalități din statul român, e urmarea unei treceri a Rapoartelor județene prin operația de analiză–sinteză, operație presupunînd o inteligență specializată în materie. Dacă ar fi să credem comentariului redacțional, fragmentele publicate aparțin Rapoartelor trimise la București de către Birourile de analiză–sinteză de la cele trei secții județene ale SRI. Judecînd după conținutul materialului publicat de cotidianul respectiv, nu e vorba de Rapoartele de la nivel județean, ci de Raportul final întocmit de Formațiunea de analiză–sinteză a informațiilor, iscălit de conducerea SRI și trimis principalelor instituții ale statului. Evident, pentru a ascunde faptul că e vorba de un astfel de document oficial al SRI asupra evenimentelor din ianuarie 1999, ziarul a apelat la trucul de a prezenta fragmentele ca aparținînd Rapoartelor de pe plan local. Truc pe care-l confirmă într-un fel și Comunicatul SRI, care ține să ne avertizeze că altele sînt concluziile din Raportul final întocmit de FASI.

Să acceptăm jocul și să spunem că nu e vorba de un Document trecut prin filtrul specialiștilor din Biroul analiză–sinteză de la FASI, Document acceptat de conducerea SRI și trimis ca Raport oficial al SRI unor înalți demnitari din statul român. Chiar și în aceste condiții, simți nevoia să-ți dai palme pentru a te convinge că nu agonizezi. Cum spuneam, ofițerul din teritoriu își poate permite să trimită Biroului de analiză–sinteză al secției județene SRI orice tîmpenie. Misiunea sursei e de a reda fidel ce vede și aude în legătură cu un eveniment, fără a-l trece prin sita inteligenței sale. Biroul de analiză–sinteză nu-și poate asuma însă riscul de a vîrî în Raportul final orice gogomănie primită de la sursa din teren. Nu de alta, dar de aia există, atît la nivel județean, cît și la nivel central organisme de analiză–sinteză a informațiilor. Avînd drept misiune supunerea informației brute unei succesiuni de operațiuni (punerea cap la cap a datelor, disocierea între informație și zvon, între adevăr și plăsmuire) menite în ultimă instanță a da o imagine exactă asupra evenimentului supus investigației. Ce susțin însă fragmentele semnificative din Rapoartele întocmite la Secțiile județene ale SRI? Că marșul minerilor n-a fost o mișcare de protest, ci o tentativă de lovitură de stat pusă la cale de către Partidul România Mare pentru a înlătura Guvernul, Parlamentul și Președinția. Evenimentul urma să aibă loc pe 25 ianuarie 1999. Tentativa de lovitură de stat s-a bucurat de complicitatea unor factori externi: **Partidul Comunist Chinez, Rusia** și **gruparea trotkistă franceză „Force Ouvrière“.** Cum s-a implicat Partidul Comunist Chinez, Rapoartele nu ne spun. În schimb ele ne înfățișează acțiunile Rusiei. Acestea au constat în prezența la Costești, în ziua de 20 ianuarie 1999, a unui autoturism aparținînd Ambasadei Rusiei la București. Cît despre gruparea trotkistă din Franța, aceasta urma să picheteze, în ziua programată pentru lovitura de stat, ambasada României de la Paris. Avînd în vedere că singura acțiune mai acătării din partea forțelor externe se conturează cea a organizației trotkiste, Rapoartele SRI ne lasă să înțelegem că întregul edificiu al statului român — alcătuit din Guvern, Parlament, Președinție — urmau să se prăbușească pe loc din cauza pichetării de către un grupuscul de cetățeni francezi a Ambasadei noastre de la Paris! Ce regim urma să fie instalat în ziua de 25 ianuarie 1999, în locul celui democratic din România? La această întrebare, SRI nu ne răspunde. Presupunem însă, judecînd după forțele interne și externe implicate, că era vorba de **un regim minerescо–peremist, sprijinit de China, Rusia și o grupare trotkistă de la Paris!**

Toate aceste concluzii trase nu de către trei saloane de bolnavi psihic irecuperabili, ci de trei Secții județene ale SRI, ar trebui să ne provoace hohote de rîs. Din nefericire, ele trebuie să ne neliniștească. Aceasta deoarece nu există decît două posibile explicații ale acestor afirmații pe care Comunicatul SRI le dezminte într-un chip atît de neconvingător încît

în locul unei negări ne-am pomenit, concret, cu o confirmare a celor reproduse de ziar.

O posibilitate ar fi că aceste Rapoarte sînt rodul unor oameni cu mintea zdruncinată. O altă posibilitate ar fi că ele sînt produsul unei instituții a statului Român (SRI) în scopul de a lansa în presă, chiar în ziua cînd urma să se discute în Senat ridicarea imunității parlamentare a lui C.V. Tudor, argumente pentru ca distinșii aleși ai poporului să ia o decizie împotriva liderului PRM, adversar înverșunat al președintelui Emil Constantinescu și al actualei Puteri în general. Ambele ipoteze conduc spre aceeași concluzie practică: demisia directorului SRI, Costin Georgescu. Dacă fragmentele publicate de respectivul cotidian aparțin într-adevăr Rapoartelor trimise centrului de Secțiile județene ale SRI, atunci domnul Costin Georgescu a transformat instituția dintr-un serviciu al informațiilor exacte într-un serviciu al delirurilor de oameni beți sau grav marcați psihic. Dacă ele sînt o intoxicare a presei pentru a contribui la luarea unei decizii a Senatului (ridicarea imunității lui C.V. Tudor), atunci SRI nu mai e, sub conducerea lui Costin Georgescu, o instituție de apărare a siguranței naționale, ci un instrument politic diversionist. Să ne reamintim în acest sens rolul dubios al SRI și în alte afaceri prin care președintele Emil Constantinescu, actuala Putere, au căutat să-și lichideze adversarii politici. Afacerea Megapower, de exemplu.

10 martie 1999, „Cotidianul"

UN MESAJ CARE SE ADRESEAZĂ CÎINILOR ȘI NU ROMÂNILOR

Ieri după–amiază, Președinția României a trimis tuturor redacțiilor un text de patru file dactilo, purtînd antetul instituției cu sediul la Palatul Cotroceni. Potrivit introducerii, era vorba de Mesajul pe care președintele României urma să-l adreseze seara, pe toate posturile de Televiziune, cetățenilor României. Am luat documentul și l-am parcurs cu înfrigurare. Știam că era vorba de discursul pe care Emil Constantinescu urma să-l adreseze cetățenilor României despre evenimentele din Iugoslavia. Încordarea mea era explicabilă. De trei săptămîni, de cînd Serbia e sfărîmată de miile de tone de bombe aruncate asupra satelor și orașelor, podurilor și cartierelor de locuit, șeful statului român n-a apărut pe posturile de Televiziune pentru a-și exprima punctul de vedere în legătură cu genocidul la care e supus poporul sîrb.

E drept, înainte de declanșarea primelor raiduri, Emil Constantinescu a lansat faimoasa declarație prin care atacarea unui singur stat de către cea mai puternică alianță militară din lume era considerată **legitimă și necesară.** Deși această poziție intra în contradicție flagrantă cu opinia a milioane de români, care nu puteau concepe că la finele acestui mileniu, într-un moment creditat a fi drept cel al victoriei civilizației reprezentate de democrație asupra sălbăticiei întruchipate de totalitarismul comunist, al triumfului valorilor umaniste asupra valorilor cruzimii sălbatice, 19 state occidentale, cu pretenția de a fi un model pentru întreaga planetă, tăbărau asupra unui popor drept răzbunare că nu s-a supus unui diktat, la vremea afirmării sale, a avut circumstanțe atenuante. Am presupus cu toții că domnul președinte se hazardase într-o asemenea declarație iresponsabilă, deoarece n-avea cum ști în ce va consta, în ultimă instanță, intervenția NATO. Puteam presupune că membrii staff-ului său, în frunte cu soldatul neinstruit care e doamna profesor universitar Zoe Petre, îl convinseseră că intervenția se va reduce la incursiunea unor avioane în spațiul aerian al Serbiei pentru a flutura deasupra Belgradului și a altor orașe din țara vecină lozinci luminoase în genul: **Jos Miloșevici!** Iar sîrbii, **seduși** de acest spectacol hollywoodian, urmau să aplaude avioanele NATO și să se îndrepte cu milioanele către Belgrad pentru a-l da jos pe cel etichetat de occidentali drept Satana finelui de secol și de mileniu. Au

început însă raidurile aeriene. S-a văzut imediat că nu-i vorba de u simplu spectacol, ci de o acțiune militară represivă. Ar fi fost normal domnul Emil Constantinescu, ajuns președinte grație ajutorului nepr cupețit al călugărului Vasile, să-și exprime nedumerirea că, în nume păcii, se pornise un război în toată regula. Președintele a tăcut. A lăsat pe doamna Zoe Petre să-și exprime entuziasmul față de faptul că lovitur aeriene ale NATO erau atît de precise încît numărul civililor uciși dovedea mult mai mic decît s-ar fi așteptat domnia sa. Nu ne-am mirat d deși românii vedeau stupefiați cum e bombardată una dintre cele m cunoscute capitale ale Europei, creștinul Emil Constantinescu nu-și exp ma protestul. Am crezut că domnul președinte mai e convins că îna tehnologie a NATO va reduce această intervenție militară la scoaterea d joc a unor obiective militare: baterii antiaeriene, tancuri, depozite de mu ții. Chiar dacă aceste atacuri încălcau dreptul internațional, chiar dacă e contraziceau statutul defensiv al NATO, chiar dacă ele sfidau Consiliul Securitate, din punct de vedere omenesc domnul președinte n-avea de să tresară stupefiat. În definitiv — își putea șopti domnia sa — nu e nic nenorocire: niște înjghebări din oțel erau sfărîmate din aer de alte înjgh bări de oțel.

Au început însă, la vreo săptămînă după aceea, să apară prime semne ale unei acțiuni sălbatice. Nu se mai distrugeau buncăre, tancu arme în general, ci poduri, șosele, centrale de termoficare, rafinării, fabr de automobile, într-un cuvînt obiective economice, aparținînd rețelei vita care asigura unui popor minimum de existență. Intervenția NATO contura pe zi ce trecea drept o devastare barbară a mijloacelor subzistență ale unui întreg popor. În plus, spre surprinderea mai–mari NATO, bombardamentele nu numai că nu duceau la o sporire a ostilit populare față de președintele iugoslav, ci, dimpotrivă, îl transforma văzînd cu ochii, într-un erou național. Nici în acel moment, Emil Constantines n-a intervenit pentru a-și corecta ceea ce milioane de români consider drept gafă. I-am acordat și atunci unele circumstanțe atenuante. NA susținea în continuare că țelul acțiunii sale e aducerea lui Slobod Miloșevici la masa tratativelor. Și cum — glăsuiau liderii Alianței — înrăi dictator nu numai că nu ceda, dar, mai mult, trecuse la hăituirea etnici albanezi din Kosovo, nu strica să mai fie niței speriat cu avioane ultrasof ticate și rachete de croazieră. O intervenție prin care Emil Constantines să deplîngă raidurile NATO ar fi fost pripită din punct de vedere politic, condițiile în care România nu mai știe cum să intre în grația Occidentu pentru a obține ceva bănuți de la FMI.

Au venit însă zilele din urmă. Zilele cu bombardarea trenurilor de că tori, a coloanelor de refugiați, a cartierelor de locuințe. Zilele în care, refuz toate gesturile de bunăvoință ale lui Slobodan Miloșevici, toate inițiativ

de soluționare diplomatică, venite din partea Rusiei, Germaniei, ONU, americanii și-au intensificat înfricoșător numărul de raiduri. Satele și orașele Serbiei au început să fie spulberate de bombardamentele susținute zi și noapte, lovind de-a valma oameni, case, poduri, șosele, camioane, copaci. Sute de oameni nevinovați au fost sfîrtecați de bombe și rachete de croazieră. Sîrbii n-au fost scutiți de moarte nici în noaptea sfîntă de Înviere. A început să se contureze un adevăr: NATO nu mai vizează înlăturarea lui Miloșevici, nici rezolvarea problemei refugiaților, ci lichidarea unui întreg popor. Tragedia vecinilor sîrbi a zguduit milioane de români. Flacăra luminii creștine din sufletul fiecăruia dintre noi a prins a pîlpîi neliniștită. În acest moment s-a aflat că președintele va adresa cetățenilor României un Mesaj. Eram sigur că, înainte de a fi politician, Emil Constantinescu e om. Și nici un om de pe cuprinsul acestei țări nu poate asista nepăsător la masacrarea cu sînge rece a sute de oameni la cîțiva kilometri de locul în care trăiește. Convinși de aceasta, ne-am așteptat ca, în Mesajul adresat cetățenilor României, președintele Emil Constantinescu să aibă și o vorbă de compasiune pentru tragedia poporului sîrb. De aceea am parcurs textul cu înfrigurare.

Cînd l-am terminat de citit, am simțit nevoia să ne întoarcem la prima pagină, să ne convingem dacă, într-adevăr, ceea ce ne trecuse pe sub priviri fusese Mesajul adresat de președintele României, Emil Constantinescu, milioanelor de români. Aceasta deoarece acest Mesaj, așteptat de întreaga țară, nu numai că nu suflă o vorbă despre nenorocirea abătută asupra poporului vecin, dar, mai mult, respiră de la un capăt la altul satisfacția că România e scutită de masacrarea sălbatică, pentru că sub conducerea lui Emil Constantinescu țara noastră **„este văzută ca un exemplu de rezolvare matură și democratică a problemelor politice interconfesionale și interetnice".** Asta, în timp ce Serbia merită să fie căsăpită, pentru că e privită de occidentali altfel. Președintele Emil Constantinescu pretinde că textul citit de domnia sa pe monitor aseară, la toate posturile de Televiziune, se adresează cetățenilor României. Mă tem că președintele a greșit adresa. Textul său aiuritor, amestecînd Belarusul cu privatizarea, pe Bill Clinton, cu membrii AGA, situația din Balcani, inflația, e destinat cîinilor și nu românilor. Românii sînt oameni. Și-n această ipostază ei nu pot decît să fie cutremurați de Apocalipsa abătută pe capul nevinovat al altor oameni. De aceea, un mesaj adresat lor nu poate fi în nici un caz textul citit de Emil Constantinescu, text care mai că nu țipurește de bucuria că alții, și nu noi, sînt masacrați. Pentru că numai niște cîini pot hămăi fericiți auzind un mesaj care le spune să urmărească liniștiți cum mor mii de oameni la cîțiva zeci de kilometri, în timp ce lor, cîinilor, li se garantează că vor fi lăsați să-și roadă osul în pace!

Singur împotriva tuturor

Mesajul președintelui Emil Constantinescu a fost citit vineri seara pe toate posturile de Televiziune. Cotidianul „Le Monde" de vineri dimineața titra: **„Majoritatea românilor se solidarizează cu Serbia".** Situați la sute de kilometri distanță de București, jurnaliștii francezi percep mult mai exact starea de spirit a românilor decît președintele Emil Constantinescu, aflat în mijlocul lor!

17 aprilie 1999 „Cotidianul"

ACTUALA PUTERE A ALES: ROMÂNIA VA PARTICIPA LA AGRESIUNEA ÎMPOTRIVA SERBIEI

Ministrul Apărării Naționale, Victor Babiuc, s-a lansat, într-un interviu acordat BBC, într-un atac deșănțat împotriva presei românești. Ce l-a supărat atît de tare pe distinsul demnitar încît să-și pună mîinile în șold și să se rățoiască la noi? Faptul că întreaga presă română, fără excepție, și-a exprimat stupefacția față de agresiunea NATO împotriva Serbiei. Nu întîmplător am folosit cuvîntul „stupefacție". Aceasta deoarece, dînd curs stării de spirit a opiniei publice autohtone, jurnaliștii români au scris despre această intervenție cu o uriașă uimire. N-a fost vorba nici de indignare față de atacarea unui stat suveran, nici de solidaritate cu sîrbii. A fost vorba, înainte de toate, de uluirea că Occidentul, care a reprezentat pentru noi ani în șir civilizația exemplară, acea societate atît de sensibilă la vărsarea de sînge încît protestează pînă și împotriva zgîrierii rechinilor, s-a putut dezlănțui într-o sălbatică masacrare a unui popor aflat în inima Europei. A fost vorba de stupefacția de a vedea cum o țară precum America, dușmană declarată a dictaturilor din diferite țări ale lumii, se poartă, la nivel planetar, cu statele mici și mijlocii precum Serbia, ca un crîncen dictator, ca un stăpîn în stare să șteargă o națiune de pe fața pămîntului pentru că a îndrăznit să nu-i asculte poruncile. Nici vorbă de crearea unei stări de spirit antioccidentale și cu atît mai puțin a unei stări de spirit favorabile Rusiei și Belarus. Prefăcîndu-se că n-a înțeles această nuanță, Victor Babiuc își permite să eticheteze poziția presei independente în cel mai pur stil bolșevic. Domnia sa delirează despre **„reflexele educației comuniste"**, despre **„interesele unora care scriu într-un anumit sens"**. Ca jurnalist care am avertizat în zeci de editoriale asupra aventurii în care s-a lansat NATO prin încălcarea principiilor de drept internațional, prin transformarea Consiliului de Securitate ONU într-o formă fără fond, ar trebui să-i răspund lui Victor Babiuc, unul dintre cetățenii care n-a împărtășit o clipă, din decembrie 1989 și pînă acum condiția de om simplu, plimbîndu-și șezutul dintr-un fotoliu într-altul și dintr-o limuzină într-alta, cu aceeași monedă. N-o fac. A-l întreba asupra unor afaceri pe care le-a învîrtit în cei 10 ani de cînd și-a pus la bătaie toată șmecheria pentru a pica numai în picioare, a-i cere să ne spună cum a reușit să aducă la sapă de lemn Armata Română, cum și-a îndeplinit sarcina de cîrtiță, în PD, a lui

Emil Constantinescu, ar însemna să mă cobor la nivelul lui de gunoi adus la suprafață de apele tulburi ale tranziției.

Îmi propun să descopăr ce se ascunde dincolo de acest atac abject la adresa presei românești în chestiunea întîmplărilor din Serbia. Și sub acest semn, nu pot să nu constat că încercarea lui Victor Babiuc de a-și înfige cornul în burta gazetăriei autohtone vine în continuarea unui alt moment al cărui erou a fost ministrul Apărării Naționale. Proaspăt întors dintr-o vizită în străinătate (nu în România, pentru că Victor Babiuc aparține acelor politicieni care stau mai mult pe alte meleaguri decît pe cele natale), ministrul Apărării Naționale a dat publicității o Declarație oficială despre poziția societății românești față de evenimentele din Serbia. Bizar în toată această tărășenie e faptul că nu e vorba de o Declarație rostită pe aeroport, la întoarcere, cum fac de regulă demnitarii întorși dintr-o călătorie, nici de răspunsul la o întrebare pusă de vreun reporter iscoditor, ci de un Document scris, pe care Biroul de presă al MApN l-a expediat presei sub iscălitura domnului ministru, care a ținut să-și adauge și titulatura suplimentară de Ministru de Stat.

A fost vorba, așadar, de un gest care s-a dorit a avea o solemnitate cel puțin egală cu cea a Mesajului adresat națiunii de către președintele Emil Constantinescu. Așa cum au remarcat deja unii comentatori, Declarația lui Victor Babiuc spune de-a dreptul, cu brutalitate, ceea ce Mesajul prezidențial a ținut să ne transmită într-o formă mai învăluitoare: România trebuie să sprijine agresiunea NATO împotriva Serbiei! Cei ce îndrăznesc a ridica unele obiecții față de o astfel de opțiune categorică și totală în numele dreptului internațional, al tradițiilor noastre de relații prietenești cu vecinii, al prudenței pe care România a avut-o de-a lungul istoriei sale moderne în fața unor aventurări de o parte sau de alta, din înțelepciunea de a sta deoparte și de a aștepta să vadă ce jocuri ascunde o încăierare în Europa și în lume, sînt acuzați de Victor Babiuc drept **„trădătorii tiparelor mentale create de comunism", „iremediabil orientați către trecut".** Și domnului președinte care a spus cam același lucru, dar într-o formă mai diplomatică, și domnului Victor Babiuc, noi i-am putea răspunde că toți cei care, asemenea lor, s-au grăbit să înscrie România printre țările care au aplaudat tragedia poporului sîrb, sînt tributari **„tiparelor mentale create de tembelism".** Milioane de români sînt contra agresiunii NATO împotriva Serbiei nu pentru că ar fi adepții lui Miloșevici, nu pentru că n-ar fi sensibili la tragedia miilor de refugiați albanezi, nu pentru că ar vrea să ne integrăm în Uniunea Rusia–Belarus (o altă primejdie inventată de Cotroceni), ci pentru că tresar seară de seară, zguduiți pînă-n străfundurile sufletului văzînd cum sute de avioane devastează poduri, șosele, cămine și spitale din Serbia, pentru simplul motiv că acestea aparțin unui popor ce nu vrea să-și lase ciuntit teritoriul național.

Declarația lui Victor Babiuc nu e întîmplătoare. Ea se înscrie într-un proces de radicalizare a discursului actualei Puteri în chestiunea Kosovo. O radicalizare deloc întîmplătoare. Ea aparține unei ofensive a președintelui Emil Constantinescu și a celor din cercul cotrocenist, între care se numără și fruntașul PD Victor Babiuc, pentru a pregăti opinia publică în vederea noului pas pe care-l va face România. E vorba de trecerea de la sprijinirea verbală a agresiunii NATO la sprijinirea concretă, faptică. Știrile despre participarea României pe șest la războiul împotriva Serbiei sînt adevărate. Spațiul aerian al țării a fost survolat în numeroase rînduri de către aviația NATO cu știința ministrului Apărării Naționale și a președintelui. Și n-a fost vorba de survolările născute din situațiile excepționale, cum a aprobat Parlamentul, ci din punerea la dispoziția NATO, pe ascuns, a spațiului nostru aerian pentru atacarea Serbiei. Azi, CSAT și Guvernul urmează să se întrunească pentru a discuta cererea NATO de survolare fără restricții a spațiului nostru aerian de către avioanele NATO încărcate cu bombe, ce urmează a fi lansate asupra satelor și orașelor sîrbești. Mai mult ca sigur cele două instituții vor răspunde pozitiv acestei cereri. Oficializînd astfel ceea ce s-a făcut pînă acum pe din dos. S-ar putea să existe și o cerere de staționare a trupelor NATO pe teritoriul României, așa cum prevede planul dezvăluit de o publicație occidentală. Și acesteia i se va răspunde pozitiv.

Actuala Putere a optat: România va participa, alături de NATO, la agresiunea împotriva Serbiei! Rămîne de văzut dacă prin aceasta ea a ales siguranța, cum susține președintele Emil Constantinescu, sau aventura riscantă, primejdioasă pentru interesul național, cum simt milioane de români.

20 aprilie 1999, „Cotidianul"

UN MUTANT: GABRIEL LIICEANU

Lucrînd pe vremuri la o *Istorie a literaturii proletcultiste,* a trebuit să citesc tone de reportaje de călătorie ale scriitorilor români întorși din excursiile organizate pentru ceea ce se numea cunoașterea nemijlocită a locului de unde veghea neobosită asupra întregii planete Steaua Roșie a comunismului. M-a surprins în toate aceste producții așa–zis literare absența oricărei observații critice. Desigur, nu-mi imaginam că un scriitor își putea permite, la întoarcerea din măreața țară a sovietelor, să prezinte ziarelor și revistelor un manuscris care să facă referiri la teroarea bolșevică sau măcar la cenușiul vieții sub regimul stalinist. Totuși, ținînd cont că țara străbătută, URSS, se afla pe Pămînt și nu în Rai, populată de oameni, și nu de sfinții Apostoli, mă așteptam ca măcar un autor să noteze, fie și în treacăt, c-a văzut pe o stradă de la periferia Moscovei un muc de țigară aruncat pe jos, sau c-a tremurat niței din cauza frigului siberian. Nici vorbă de asemenea notații normale, care, între noi fie vorba, n-ar fi dat prilejul nici măcar rușilor de a se supăra. În reportajele despre URSS, toate cele văzute de autor conturau o lume ireală, întrecînd în perfecțiune pînă și palatul în care Ileana Cosînzeana îl așteaptă pe Făt–Frumos. Copacii rămîneau veșnic verzi, considerîndu-se că-n țara lui Stalin natura fusese de mult supusă învățături marxist–leniniste. Străzile erau mai curate decît sufletul unui pustnic. Iar femeile sovietice erau frumoase, harnice, inteligente și, mai ales, devotate din cap pînă în picioare Marelui Învățător al Popoarelor.

M-am întrebat, citind aceste fantasmagorii, ce fel de oameni erau cei care-i obligau pe ditamai scriitorii, mulți dintre ei faimoși pentru luciditatea cu care radiografiaseră în operele lor interbelice societatea românească să scoată din reportajele lor orice referire cît de cît pămîntească la URSS? Dat fiind că n-am trăit ca scriitor și jurnalist perioada stalinistă, la vremea respectivă n-am găsit un răspuns. Grație emisiunii de marți seara a lui Marius Tucă, am avut posibilitatea să-mi dau seama cum se petreceau în realitate lucrurile cu un jurnalist care prezenta unei redacții un reportaj în urma unei vizite la Moscova. La respectiva dezbatere, una dintre cele mai bine organizate în ultimul timp de Marius Tucă, s-au confruntat pe tema Kosovo Cristian Tudor Popescu și Gabriel Liiceanu. Urmărind pînă la capăt emisiunea, am avut strania impresie că de o parte și de alta a lui Marius

Tucă n-au fost doi oameni, ci **un om** și **un mutant.** Tema emisiunii a constituit-o intervenția NATO împotriva Serbiei. În prelungirea intervențiilor sale din ziar, Cristian Tudor Popescu și-a permis să observe că acțiunea Alianței e o greșeală. Că, în loc să rezolve obiectivul declarat înainte de începerea agresiunii — protejarea etnicilor albanezi din Kosovo — bombardarea oarbă, sălbatică a Serbiei, timp de o lună, zi și noapte, distrugînd poduri, case, șosele, rafinării, ucigînd civili nevinovați, atît sîrbi cît și albanezi, a provocat o tragedie umanitară în Balcani. Observațiile lui Cristian Tudor Popescu n-au reprezentat o noutate. Ele au fost făcute pînă acum și de alți jurnaliști, între care mă număr și eu. Fără a fi antioccidental, fără a fi măcar anti–NATO, mai tînărul meu confrate și-a permis să semnaleze că liderii de azi ai Alianței, ai țărilor europene, ai SUA, comit o greșeală pe care nu-i exclus ca succesorii lor de peste cîțiva ani s-o recunoască și chiar s-o critice. La aceste afirmații de bun simț, care n-au făcut altceva decît să dea curs stării de spirit a poporului român, Gabriel Liiceanu a fost cît pe aci să sufere un infarct de indignare. Domnia sa nu-și putea închipui că un om de pe acest pămînt își poate îngădui să afirme că NATO a făcut o eroare. NATO nu greșește! NATO e întruchiparea deplină a valorilor democratice! NATO e o instituție de care trebuie să ne apropiem bătînd mătănii și făcînd cruci! Pe Dumnezeu îl mai putem mustra. Pe liderii politici și militari ai NATO, nu! Toate aceste clișee Gabriel Liiceanu le repeta ca un robot. Sau, ca să fiu mai exact, ca un mutant. Cristian Tudor Popescu era un biet om. Și ca orice om, avea gînduri, emoții. Și ca orice om avea îndoieli. Gabriel Liiceanu era scutit de această blestemată trăsătură umană. El n-avea gînduri, emoții, îndoieli. El avea doar cîteva fraze pe care le repeta papagalicește. El avea certitudini: **NATO e întruchiparea perfecțiunii! NATO trebuie să fie pentru poporul român de azi ceea ce trebuia să fie pentru poporul român, în anii '50, Armata Roșie.** Și cine-și permite să atingă fie și cu o floare acest idol cu chip cioplit din bombardiere și rachete de croazieră trebuie pus la zid. Trăim, din fericire, în democrație. Mai există posibilitatea ca un jurnalist, ca un om, să spună cu voce tare ceea ce gîndește. Ce s-ar fi întîmplat dacă ne-am fi aflat pe vremea lui Stalin? Pentru c-a îndrăznit să critice noua Armată Roșie, căreia i se spune acum NATO, Cristian Tudor Popescu ar fi fost acuzat de Gabriel Liiceanu ca dușman al poporului, ce trebuie să-și sfîrșească zilele dacă nu în fața plutonului de execuție, atunci măcar în lagăr. Nu de alta, dar el, Gabriel Liiceanu, în calitatea sa de comisar al noului jandarm al lumii, n-ar putea asista indiferent la o asemenea blasfemie. Auzi, un nenorocit de jurnalist să-și permită a declara, fără teama c-ar putea să plătească pentru asta, că NATO a făcut o greșeală!

Privindu-l pe acest mutant pe numele lui din buletin Gabriel Liiceanu, am înțeles de ce scriitorii români din anii terorii staliniste acceptau să

iscălească reportaje despre URSS, în care o țară apărea ca un Rai, iar un popor, ca o comunitate de îngeri. Cînd aduceau notele lor de călătorie cinstite, în care-și permiteau să observe că la Moscova e frig, dădeau peste activiști în genul lui Gabriel Liiceanu. Vîrîți în cizme și scurte din piele, aceștia citeau manuscrisele cu pistolul pe masă. Și cînd nimereau peste vreo observație mai omenească despre măreața țară a socialismului, întindeau mîna spre pistol. Bietul scriitor, care avusese naivitatea de a crede că poate să relateze ceea ce a văzut cu ochii lui, începea să tremure de frică. Își dădea seama că-n fața lui nu e un om, ci un mutant. Fabricat în laboratoarele de la Kremlin. Așa cum Gabriel Liiceanu e un mutant puit în laboratoarele de la Casa Albă.

22 aprilie 1999, „Cotidianul"

ROMÂNIEI I S-A DAT VOIE SĂ SE ANTRENEZE PENTRU A INTRA ÎN NATO!

Cînd scriu aceste rînduri n-am cum ști comentariile dedicate de gazetele și posturile de televiziune rezultatelor obținute de România la summit-ul de la Washington în ce privește admiterea în NATO. Ca și în cazul Reuniunii de la Madrid, pentru a aprecia deciziile întîlnirii, avem la dispoziție un Document, mai precis un punct (nr. 7) din Documentul final. Să ne reamintim că după Madrid, cîtva timp, tot un punct (de astă dată nr. 8), cel referitor la țările lăsate deoparte, a fost pretext pentru analiștii politici din haremul prezidențial să buciume din stilourile devenite tulnice măreața lovitură dată de România la summit-ul NATO. Așa cum au scris imediat după difuzarea Documentului — și cum au recunoscut ulterior, pînă și entuziaștii de moment —, paragraful mult invocat nu era altceva decît o formulă abilă de a micșora șocul produs românilor de brutala excludere a țării noastre de pe lista celor admise în primul val. Formula **„recunoaștem cu mare interes și luăm act de dezvoltările pozitive către democrație și statul de drept într-un număr de țări sud–est europene, în special, România și Slovenia"**, nu însemna nimic din punct de vedere practic în materie de aderare. Era limpede acest lucru nu numai dacă se ținea cont de forma fără fond a formulării, dar și dacă se observa că același punct mîngîia consolator pe creștet și celelalte trei candidate rămase cu buzele umflate: **Letonia, Lituania, Estonia.** Alte țări din fostul lagăr comunist nu fuseseră menționate, deoarece nu-și manifestaseră dorința de admitere.

Încercarea unora de a îmbăta pe români cu apă rece a apelat și la o altă diversiune. La același punct 8, se preciza că procesul de lărgire a Alianței, care va continua după admiterea celor trei state, va fi trecut în revistă la summit-ul din 1999 de la Washington. O lectură lucidă a acestor precizări, în contextul întregului document, ajungea la concluzia că punctul 8 nu hotăra discutarea unor noi candidate la următoarea reuniune la vîrf a NATO, ci analizarea felului în care s-a desfășurat dialogul cu țările aspirante, urmînd ca la Washington să se dezbată ce se va face mai departe în materie de primire a unor noi membri. Summit-ul încheiat ieri a confirmat această interpretare. Așa cum se vede din Comunicatul final, mai–marii NATO n-au lansat o nouă invitație, ci au tăifăsuit despre cum se va desfă-

șura în continuare procesul de extindere. Parcurgînd Comunicatul, vom sesiza că decizia privind desfășurarea mai departe a procesului ascunde, sub formule abile, intenția de a amîna la calendele grecești aderarea de noi membri. Pentru cele nouă state care și-au anunțat oficial jinduirea după admiterea în Alianță s-a pus la cale un așa–numit **Plan de Acțiune pentru Aderare** (MAP). Potrivit celor două documente vizînd lărgirea NATO — **Comunicatul final** și **Planul de Acțiune pentru Aderare** — fiecărei țări aspirante i se va cere un program național pentru pregătire în vederea aderării. Anual, Alianța va analiza felul în care fiecare dintre țările candidate a făcut progrese în îndeplinirea obiectivelor și țintelor stabilite precis în MAP. Comunicatul final conține o listă a statelor care și-au exprimat dorința de a deveni membre NATO. Sînt sigur că lăutarii Puterii vor prezenta așezarea României și Sloveniei în fruntea listei drept argument că summit-ul de la Washington a adus o șansă în plus României în ce privește aderarea. Și, evident, așa cum ne arată declarațiile date deja de unii politicieni ai Puterii, locul acordat României pe listă va fi interpretat drept o răsplată pentru lamentabilele temenele făcute NATO de președinte și de liderii coaliției majoritare în chestiunea agresiunii împotriva Serbiei. Citind la rece Documentul, vom constata că așezarea României în capul tabelului nu înseamnă nici un progres în raport cu Documentul de la Madrid. În Comunicatul din iulie 1997, paragraful referitor la cei lăsați pe dinafară menționa că Alianța recunoaște cu mare interes și ia act de **„dezvoltările pozitive"** către democrație și statul de drept ale unui număr de țări sud–est europene, în special România și Slovenia. Comunicatul de la Washington precizează: **„La summit-ul de la Madrid am recunoscut progresul făcut de un număr de state care aspirau să intre în Alianță privind responsabilitățile și obligațiile de candidat.**

Azi, noi recunoaștem și salutăm continuarea eforturilor și progreselor atît în România cît și în Slovenia". Poate fi considerată această formulare drept un semn că România are acum mai multe șanse de aderare? Nici vorbă. În primul rînd, pentru că era normal ca România și Slovenia, numite în Documentul de la Madrid drept candidate care au făcut progrese pe calea democrației și economiei de piață, să fie puse primele pe listă în Documentul de la Washington. Dacă am ține cu orice preț să găsim o mîngîiere, atunci am putea semnala că, totuși, România a rămas pe același loc ocupat în lista de acum doi ani. Numai că un alt element ne îndreptățește să credem că la summit-ul din 1999 România se situează, în materie de apreciere, pe un loc inferior celui de la Madrid. În 1997, ne mai puteam consola că ne aflăm, alături de Slovenia, printre singurele țări nominalizate direct, în timp ce țările baltice erau binecuvîntate printr-o formulă indirectă. Acum, aceeași formulă de apreciere: **„recunoaștem și salutăm continuarea eforturilor și proceselor"** e folosită și în cazu

Estoniei, Letoniei și Lituaniei. Mai mult, spre deosebire de Madrid, sînt apreciate prin nominalizare directă, chiar dacă folosind nuanța, **„luăm notă și salutăm“,** și țări care în Documentul din 1997 nu erau amintite nici măcar indirect: **Bulgaria** și **Slovacia.** Și tot spre deosebire de Madrid, sînt nominalizate la capitolul **apreciere** țări precum **Macedonia** și **Albania.** De fapt, Documentul împacă toate țările candidate. Dacă Serbia și-ar fi anunțat dorința de a intra în NATO, mai mult ca sigur ar fi beneficiat și ea de o menționare!

În al doilea rînd, trecerea României în Document nu înseamnă nimic în ce privește șansele ca țara noastră să fie invitată, nici măcar peste un secol, să adere la NATO. După Madrid mai puteam spera că acest lucru se va petrece, dacă nu la summit-ul din 1999, atunci măcar la un anumit moment. Acum, după decizia privind felul cum va continua procesul de lărgire, putem spune, nu fără dezamăgire, că nu ne-a rămas nici măcar speranța. O simplă lectură a **Planului de Acțiune pentru Aderare** ne arată clar că acesta e o formulă vicleană de stopare a procesului extinderii ascuns sub răsuflata lozincă a **„porților deschise“.** Obiectivele pe care trebuie să le îndeplinească țările aspirante pentru a fi invitate să adere sînt atît de dure, încît nu numai România, dar nici o altă țară candidată, inclusiv Slovenia, nu le va putea îndeplini. Din acest punct de vedere e semnificativ că **MAP** avertizează dur, necruțător, că participarea la acest Plan nu trebuie considerată o garanție pentru nici o țară că va fi admisă în NATO. De altfel, așa cum se arată în Comunicatul final, la summit-ul din 2002, va fi trecut în revistă procesul de transpunere în practică a **Planului de acțiune pentru aderare.** Cu alte cuvinte, timp de patru ani, țările care și-au anunțat candidatura vor fi supuse unui soi de antrenament intens pentru a beneficia de ștampila, **„Bună de invitat la aderare“,** antrenament care prevede și un soi de verificare anuală a efectelor intensei pregătiri. La summit-ul din 2002, se va evalua acest antrenament și se va lua o decizie dacă el a fost suficient pentru a trece deja la admiterea de noi membri sau dacă nu cumva va fi nevoie de o altă perioadă de antrenamente sau, mai știi, de un alt program pentru candidate, cum ar fi, de exemplu, unul de strip–tease.

Lucrurile sînt clare. Summit-ul de la Madrid a înființat o nouă categorie de state între statele lumii: state care au voie să se antreneze pentru a putea fi invitate să adere la NATO! Dacă aceste state ar fi fost doar cîteva dintre cele ce rîvnesc la intrarea în Alianță, atunci România ar fi avut un prilej de mîndrie. În definitiv, înaintea oricărei competiții are loc un moment de preselecție a candidaților. Cei ce trec acest examen intră într-un program de antrenament. Firește, așa ceva se întîmplă în sportul de performanță. Din nefericire, beneficiare ale calității de state care au primit dreptul de a se antrena pentru intrarea în NATO sînt toate statele care și-au depus

candidatura. Inutil să ne mai facem vreo iluzie! Programul de acțiune ține mai degrabă de sportul de masă decît de cel de performanță.

Cei ce vor trebui să prezinte summit-ul de la Washington drept un succes al României se văd confruntați cu o situație extrem de grea. Creștini fiind, sîntem gata să le întindem o mînă de ajutor. Le sugerăm să facă mare caz de faptul că spre deosebire de Madrid, acum NATO nu numai că ne recunoaște, dar ne și salută. Chiar dacă din mers!

26 aprilie 1999, „Cotidianul"

NATO NU E SFÎNTA VINERI DIN BASME

Camera Deputaților nu și-a putut ține ieri ședința obișnuită. Deși pe ordinea de zi se afla o lege fundamentală pentru activitatea normală a aparatului administrativ — cea privind funcționarea Guvernului și a ministerelor — parlamentarii au lipsit în proporție de masă. Avînd în vedere că legea noastră de bază — Constituția — n-a prevăzut posibilitatea ca scaunele pe care își trag răsuflarea fundurile parlamentare să voteze în locul aleșilor poporului, ședința nu s-a mai ținut. O asemenea întîmplare nu e o noutate absolută pentru Parlamentul României. Au mai fost numeroase situații în care deputații și senatorii nu s-au prezentat la serviciu, fără temerea c-ar putea fi dați afară sau, în cel mai rău caz, puși pe lista de disponibilizări. De fiecare dată s-a găsit explicația în lehamitea deputaților și senatorilor de a-și îndeplini pînă și minima obligație de a fi prezenți măcar cu trupul în sală. De astă dată cred că motivația e alta. Parlamentarii Puterii au ținut-o toată noaptea de marți spre miercuri într-un chef monstruos pentru a sărbători măreața victorie reprezentată de trecerea meteorică a lui Tony Blair prin Bucureștiul nostru iubit. Preludiul acestei petreceri, lăsate cu o mahmureală rebelă pînă și la ciorba de burtă, îl găsim în declarațiile delirante ale unor lideri ai Puterii. Cel mai excitat dintre toți, social–democratul Petre Roman, a declarat discursul lui Blair din Parlament drept unul **„de o excepțională apropiere față de România".** Ion Diaconescu și-a exprimat, ca de obicei, **„convingerea".** Iar Emil Constantinescu, devenit brusc lucrător la SNCFR, pe post de acar, a proclamat vizita drept **„semnalul unei noi etape în relațiile româno–britanice".** După 10 ani de școală a demagogiei, politicienii noștri au învățat rapid cum să prezinte un succes numai al lor drept succes al întregii națiii. Parcurgînd discursul lui Tony Blair în Parlamentul României, vom întîlni un pasaj care dezvăluie adevăratele țeluri ale raitei sale de la București, și, mai ales, ale promisiunilor făcute cu atîta solemnitate:

„Cea mai puternică impresie pe care am avut-o la summit-ul NATO de la Washington mi-a fost prilejuită de suportul solid pe care l-am primit din partea președinților celor șapte țări vecine cu Iugoslavia. Miloșevici a crezut că la Washington statele vecine vor face presiuni asupra noastră pentru a ne schimba intențiile. A

calculat, însă, greșit, cei șapte ne-au dat de înțeles, într-un mod foarte categoric, că Miloșevici este un paria atît la noi, cît și în regiunea balcanică".

După cum se vede, NATO avea nevoie de a demonstra lumii că acțiunea sa împotriva Serbiei e atît de **„legitimă și necesară"**, vorba președintelui nostru, încît pînă și vecinii lugoslaviei, încălcînd brutal tratatele de prietenie cu această țară, au intrat în hora războiului. Această slugărnicie a conducătorilor României, necesară Alianței în efortul de a justifica agresiunea, a intrat în contradicție cu majoritatea populației. În sondajele de opinie, Emil Constantinescu s-a prăbușit atît de tare pentru temenelele sale față de acțiunea NATO, încît i se văd deja cucuiele din frunte, ivite parcă pentru a-i justifica porecla dată de întreaga națiune. Mai–marii de la București aveau nevoie ca de aer de un gest venit dinspre Occident menit a le opri picajul electoral. Mirosind această nevoie, Tony Blair s-a grăbit să dea o fugă pînă la București și să promită românilor marea cu sarea drept preț al coloanei verticale rupte de slugărnicia conducătorilor. Făgăduielile veșnic agitatului britanic, luate în gură de conducătorii noștri și trîmbițate românilor, sînt simple declarații de circumstanță, menite a reface un pic zestrea electorală pierdută după începerea războiului în Serbia.

Din acest punct de vedere, liderii vremelnici ai României de azi au avut temeiuri să se îmbete în noaptea de marți spre miercuri atît de tare încît să nu se mai poată ridica din pat pentru a se deplasa la lucrările Parlamentului. Românii însă și-au dat seama de această șiretenie a unuia dintre cei mai înverșunați adepți ai ștergerii Serbiei de pe harta Europei: englezul Tony Blair. Ei au realizat că, după încheierea afacerii, Anglia, SUA, celelalte țări membre NATO vor uita de jurămintele fierbinți făcute României, pentru că s-a lăsat dezvirginată în demnitatea sa națională. Dacă NATO își va atinge obiectivul intervenției — îngenuncherea poporului sîrb — și, prin aceasta, demonstrația că Alianța, mai precis SUA, calcă în picioare orice țară care îndrăznește să nu-i asculte ordinele de jandarm planetar, vor fi readuse în calcul pentru intrarea în NATO și în Uniunea Europeană, condițiile economice extrem de dure care ne-au ne-au fost puse și pînă acum. De altfel, un semn că așa va fi îl dă următorul fapt: chiar și acum, cînd România participă plenar la agresiunea unei țări vecine, FMI continuă să ne impună condiții draconice pentru încheierea Acordului. Marile puteri n-au sentimente, ci interese. Cînd Serbia va fi îngenuncheată, capitulînd fără condiții în fața diktatului NATO, toate făgăduielile lui Tony Blair vor fi niște frumoase amintiri. Va conta efortul nostru propriu de a instaura o democrație autentică, de a avea o economie sănătoasă. Va conta, în ultimă instanță, capacitatea noastră de a pune osul la treabă. De aceea, în timp ce parlamentarii Puterii au chiulit ieri de la serviciu, încredințați că pentru

plecăciunile noastre ne va da cineva pe gratis miliarde de dolari, poporul român și-a văzut ieri de treabă. Ca de obicei, instinctul unei întregi națiii s-a dovedit mai bun în aprecierea vizitei fulger a lui Tony Blair decît inteligența politicienilor noștri de trei lulele. Românii și-au dat seama că numai în basmele de adormit copii, Făt–Frumos poate să nu facă nimic, deoarece, la o adică vine Sfînta Vineri să-l scoată din încurcătură. Numai politicienii noștri mai văd în NATO un fel de Sfînta Vineri.

6 mai 1999, „Cotidianul"

UN JOC PLANETAR ÎN CARE NE-AM VÎRÎT CA PROȘTII

Mulți politicieni și jurnaliști s-au angajat într-o veritabilă întrecere socialistă pentru a proclama că zilele din urmă pot fi considerate drept un soi de oră astrală a României. Unii țin neapărat să ne convingă că, în sfîrșit, țării noastre i-a fost recunoscut statutul de lider regional. Alții ne arată cu deștu', dincolo de norii care acoperă azi România, cerul senin din care vor curge, în loc de apa chioară a ploii, torente de dolari pe gratis. În sfîrșit, marile puteri și-au dat seama de importanța decisivă a României în această parte a lumii — zic diplomații. România e în cărți — traduc șmecherașii această teză în limbajul de Ferentari. Pe ce se bazează acest entuziasm întreținut prin osîrdia actualei Puteri? Pe un raționament de negustori de puf de gîscă.

Dintre toate țările din zonă, România a făcut cele mai strașnice temenele NATO. În timp ce Ungaria și Bulgaria au dovedit o anume prudență în sprijinirea acțiunii împotriva Serbiei, România a considerat-o, prin declarația deja legendară a lui Emil Constantinescu, **„legitimă și necesară".** În justificarea agresiunii, politicieni ai Puterii s-au arătat mai înverșunați chiar decît unii lideri ai unor țări membre NATO. Victor Babiuc va rămîne, probabil, în istoria diareei verbale, prin numeroasele sale declarații belicoase împotriva Belgradului. Slavă Domnului că fruntașul PD n-are în cămara sa rachete de croazieră, ci mărături! Ar fi fost în stare, în zbîrlirea sa neîntreruptă față de sîrbi, să lanseze vreo cîteva împotriva principalelor clădiri din Belgrad. Alți lideri ai coaliției — de la venerabilul Ion Diaconescu pînă la mai puțin coptul Petre Roman — s-au lansat în lungi rechizitorii împotriva regimului Miloșevici. La emisiunea din noaptea de miercuri spre joi a lui Marius Tucă un fruntaș PD, Nicolae Alexandru, repeta, ca o păpușă stricată: **Miloșevici, Miloșevici.** Șeful său, Petre Roman, îl întorsese cu cheia și plecase în provincie. N-avea cine să-l oprească din măcăitul mecanic!

În timp ce Bulgaria a votat cu mare întîrziere survolarea spațiului său aerian, oferind zburdălniciei avioanelor NATO doar două culoare, România s-a grăbit să pună la dispoziția Alianței nu numai întreg văzduhul, dar și aeroporturile. Mai mult, ea a cerut NATO să aducă pe teritoriul nostru național tehnică militară și specialiști. Spre deosebire de Bulgaria, la noi, pînă și Opoziția a acceptat intervenția NATO, socotind, probabil, cum își dădea

cu părerea un macaragiu devenit director de gazetă și deținător de cont în valută, că astfel americanii îi vor da o mînă de ajutor pentru a ajunge din nou la putere.

O slugă nu poate gîndi altfel decît ca o slugă. Mai–marii României de azi au făcut următorul raționament. America și NATO vor vedea că, dintre toate țările zonei, România a fost cea mai harnică în a se oferi. Și impresionată de această slugărnicie, la care Bucureștiul s-a dedat cu o ostentație de rîndaș ce vrea să demonstreze stăpînului că-i cel mai ascultător din grajd, marile puteri ne vor blagoslovi peste noapte cu munți de mămăligă și rîuri de lapte, ca în „Țiganiada" lui Budai–Deleanu. De aici, palavrele despre descoperirea României de către Occident, despre dolarii pe care îi vom primi pe gratis. Am mai scris că un asemenea raționament e lovit de nulitate absolută. În primul rînd pentru că marile puteri n-au sentimente, ci interese. În al doilea rînd, pentru că ne iluzionăm prostește crezînd în teza potrivit căreia NATO avea nevoie ca de aer de ploconelile noastre în plan politic și de ofertele noastre în plan militar. Deși n-au lipsit în această perioadă unele gesturi și declarații ce demonstrează că slugărnicia noastră n-a trecut neobservată în cancelariile marilor puteri, ar fi o neghiobie să le considerăm mai mult decît niște simple manifestări de complezență. Și fără josnicia României, NATO tot și-ar fi putut îndeplini obiectivele. În marile jocuri planetare ce stau în spatele intervenției NATO, România e un biet figurant. Un rol pe care noi ni l-am asumat ca proștii. A vorbi de faptul că fără România aceste jocuri nu s-ar fi putut desfășura înseamnă a ne îmbăta cu apă rece. Ultimele evenimente ne demonstrează că în ecuația crizei din Kosovo România e un zero absolut. Ibrahim Rugova a fost primit la Roma cu mare pompă fără ca România să fie întrebată. Era și normal. Italia a ținut să-și afirme rolul de mediator. Dialogul de pace a fost avansat de Grupul G.8 fără a se ține cont că România și-a riscat relațiile cu Iugoslavia, așezîndu-se, fără să i se ceară așa ceva, în prima linie a statelor balcanice belicoase cu Belgradul, alături de amărîta Albanie.

Se conturează deja un proces, chiar dacă nu fără dificultăți, de încheiere a conflictului. Dacă se va ajunge la pace, România se va trezi într-o situație penibilă. Înțelese peste capul țării noastre, NATO, Rusia și Iugoslavia ne lasă pe noi, românii, cum nu se poate mai rău: și certați cu sîrbii, și fără nici o răsplată în plan politic și economic pentru slugărnicia dovedită. Din acest punct de vedere, tare mă tem că războiul din Iugoslavia nu e șansa, ci neșansa României. Neșansa unei țări ai cărei conducători n-au minimum de luciditate pentru a înțelege că în astfel de împrejurări o țară mică precum România trebuie să-și facă din prudență un stindard.

7 mai 1999, „Cotidianul"

GAFA ISTORICĂ DE LA BĂNEASA

Pentru a comenta vizita Papei în România, jurnaliștii și politicienii n-au făcut pic de economie în folosirea sintagmei de mult devenite clișeu, **„istorică".** În aproape toate articolele și declarațiile, blagoslovirea evenimentului cu atributul de „istorică" s-a referit la România. Dacă ar fi să credem întregii atmosfere din și dinaintea vizitei, după plecarea Suveranului Pontif România va fi alta din punct de vedere politic, economic și militar. Judecînd după isteria reporterilor TV de la fața locului, pe vecie analfabeți în materie de Religie, vizita a avut un asemenea impact emoțional asupra românilor încît, începînd din ziua istorică de vineri, 7 mai 1999, țara noastră va deveni un spațiu în care hoții vor vîrî mîna prin poșetele și buzunarele trecătorilor nu pentru a le goli, ci pentru a le umple, discret, să nu-i atingă la pudoare, cu sume de bani și bijuterii făcute cadou de sufletul lor transformat peste noapte. Evident, dînd curs indicațiilor venite de sus, această umplere pînă la refuz a materialelor din jurnale și de la Televiziune cu sintagma **„istorică pentru România"** e însoțită de concertul de rigoare. Vizita Papei e o nouă dovadă a genialei orientări a politicii noastre externe, o nouă recunoaștere a transformărilor revoluționare petrecute sub regimul Constantinescu. E vizita Papei istorică? Firește că da. Nu însă pentru România, ci pentru destinul Bisericii universale. Pentru prima dată de la schisma din 1504, liderul Bisericii Catolice vizitează o țară ortodoxă la invitația conducerii Bisericii Ortodoxe din țara respectivă. Sînt toate datele să considerăm istorică pentru destinul creștinismului, ba chiar și pentru destinul omenirii în secolul următor, acest moment care se petrece la București.

În primul rînd, el dă expresie practică unei disponibilități a celor două Biserici de a pune capăt unei istorii de răceală și, uneori, de ostilitate. Vizita n-ar fi putut avea loc dacă Suveranul Pontif n-o dorea. Și, indiscutabil, ea ar fi rămas doar o sublimă aspirație dacă Patriarhul Teoctist și Sfîntul Sinod al Bisericii noastre n-ar fi fost de acord. În al doilea rînd, vizita survine într-o perioadă cînd mulți politicieni și analiști se străduiesc să descopere o falie în Europa între țările catolice și cele ortodoxe. O falie pe care agresiunea NATO împotriva Serbiei pare a o confirma. Multe comentarii dedicate conflictului au fost înclinate să vadă în tragicele evenimente din țara vecină

ciocnirea nu numai culturală, dar și militară dintre civilizația catolică, întruchipată de NATO, și civilizația ortodoxă, reprezentată de Serbia și, de mai noul său protector, Rusia. Vizita Papei într-o țară ortodoxă în acest moment primește semnificația, voită sau nu, a unei contraziceri a tezei ciocnirii dintre civilizații. Chiar dacă programată cu mult înainte de izbucnirea conflictului din Balcani, vizita poate fi interpretată și ca o demonstrație a adevărului că nu e vorba de o năpustire a creștinismului catolic împotriva creștinismului ortodox, ci de un act nesăbuit al unor lideri politici și militari, fără nici un Dumnezeu dacă ne gîndim c-au refuzat apelul Papei de a înceta bombardamentele în timpul sfintelor sărbători ale Paștelui.

Prudența față de sintagma **„vizita istorică pentru România"** nu înseamnă însă, în nici un caz, încercarea de a minimaliza importanța momentului pentru țara noastră. Desigur, contrar comentariilor clocotinde, vizita nu va schimba radical imaginea României în lume. Însă o anume îmbunătățire a părerii despre țara noastră se va petrece, neîndoielnic. Aceasta deoarece, jurnaliștii care vor avea tăria de a pune acest eveniment înaintea celui care captează de o lună și ceva atenția întregii opinii publice europene și mondiale — războiul din Iugoslavia — nu vor avea cum să nu menționeze că o asemenea vizită s-a putut întîmpla și pentru că Biserica noastră Ortodoxă și, prin ea, românii, în marea lor majoritate ortodocși, n-au fanatismul religios al altor popoare. Deși catolic, Papa a fost primit la București cu deosebită simpatie de sute de mii de creștini ortodocși. Pentru toți cei ce și-au făcut din teza intoleranței românești un instrument de terfelire a imaginii noastre în lume, acceptul dat vizitei de Patriarhul Teoctist și Sfîntul Sinod, atmosfera călduroasă de care s-a bucurat Suveranul Pontif din chiar primele clipe ale păsirii pe un teritoriu dominat de creștini ortodocși, sînt o puternică lovitură. În campaniile ce s-ar putea declanșa în viitor, dacă sîrbii sînt învinși, pentru a face din România poligonul pașnic de testare a noului rol al NATO, de jandarm pus pe amendarea celor ce nu respectă drepturile minorităților, nu-i exclus ca vizita Papei să ne fie de mare folos.

P.S. *Și totuși, într-un fel, vizita Suveranului Pontif merită sintagma de „istorică" pentru România. Și cînd spun aceasta mă gîndesc că ea a dat ocazia președintelui Emil Constantinescu să îmbogățească istoria națională a gafelor cu una de o măreață strălucire. În alocuțiunea de bun venit la sosirea Sanctității Sale pe aeroportul Băneasa, autointitulatul lider regional s-a lansat într-un atac la adresa lui Slobodan Miloșevici. Faptul a fost rapid sesizat de presa internațională. Apărut ieri, după–amiază, „Le Monde" titrează:* „Președintele român denunță regimul Miloșevici". *Să lăsăm deoparte faptul că nu vedem nici o legătură între vizita Papei și situația din Kosovo. Din cîte se știe, Suveranul Pontif n-a venit în România pentru a*

discuta cu Emil Constantinescu despre conflictul din Iugoslavia. În plus, u asemenea atac aiuritor, picat ca nuca în perete în atmosfera de sărbătoa de la Băneasa, riscă să provoace unele îndoieli în legătură cu bunul sii din care românii și-au făcut o faimă. Denunțarea lui Miloșevici e pretex sub care o țară e distrusă nemilos, în cea mai cruntă barbarie păgînă, o o Alianță militară. Suveranul Pontif e moștenitorul lui Christos, cel ce transformat învățătura Cine scoate sabia, de sabie va pieri! *în teme respingerii de către Biserică a războiului, a vărsării de sînge. Să faci în fa Papei, liderul Bisericii Catolice, luptătorul faimos pentru pace, elogi războiului, să te apuci să justifici nitam–nisam, într-un moment de sean al creștinismului, uciderea sîrbilor de către avioanele NATO, spulberare trudei de o viață a unor oameni, te dezvăluie nu numai ca un politicia diletant într-ale politicii, dar și ca un păgîn irecuperabil!*

Tare mă tem că faimosul Vasile, invocat de candidatul CDR în campa nia electorală, nu era călugăr, ci altceva. După momentul de la Băneas ar fi cazul ca auzind de Emil Constantinescu să ne facem cruce și să n stuchim în sîn.

8 mai 1999, „Cotidianul"

CUM SE VA TRANSFORMA DEMOCRAȚIA ÎN PROSTOCRAȚIE

PNȚCD va înainta Parlamentului, spre dezbatere și votare, proiectul **Legii privind limitarea temporară a accesului la demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere ale regimului comunist.** Devenit țel al vieții și activității deputatului Mihai Grigoriu, proiectul se bucură de sprijinul întregii conduceri a PNȚCD, care vede în această inițiativă parlamentară un nou prilej de eroice bătălii în presă și-n politică. Au trecut zece ani de la prăbușirea comunismului. A propune acum o lege vizînd trecutul unor persoane e o aberație care nu merită osteneala s-o spinteci polemic. E suficient, de altfel, pentru a o spulbera să precizăm că ea se află în conflict cu Rezoluția 1096 a Consiliului Europei, care denunță categoric tentativele de a limita unor persoane dreptul de a ocupa funcții publice sau de a fi alese pentru apartenența lor la structurile partidului comunist. Adoptînd această **Rezoluție,** Consiliul Europei a plecat de la principiul că astfel de încercări încalcă grav statul de drept.

Dacă legea nu merită nici măcar osteneala unei polemici, în schimb ideea PNȚCD de a o promova trebuie comentată nițel. Aceasta deoarece noua inițiativă țărănistă ne oferă explicația dezastrului în care a ajuns România după doar doi ani și ceva de guvernare PNȚCD. Primul lucru izbitor în această inițiativă este discrepanța dintre realitatea economică a țării și preocupările principalului partid al coaliției majoritare. Mai mult ca niciodată, țara are nevoie, pentru a evita dezintegrarea economică și politică, de măsuri legislative în domeniul economic. Țărăniștii par a trăi într-o altă lume. Pe ei nu-i neliniștesc blocajul financiar, creșterile neîncetate ale prețurilor, prăbușirea băncilor, falimentarea COMTIM, corupția generalizată, pretențiile antinaționale ale minorității maghiare. Îi preocupă ca nu cumva un fost activist PCR la nivel local să candideze și să poată deveni primar într-un sat pierdut în creierii munților. Gîndul că la Cocîrlați sau la Stîna din Deal ar putea deveni primar, grație autorității de bun gospodar, recunoscute de săteni, un fost președinte de CAP sau un fost secretar de partid pe SMT, îi face să nu doarmă. Neliniștiți de această perspectivă, ei sînt gata să sacrifice timpul prețios al Parlamentului pentru discutarea și votarea unei legi care să-i interzică unui fost activist mărunt din sat dreptul

de a candida la funcția de primar. Această prăpastie dintre nevoile dram tice ale țării și obsesiile partidului de guvernămînt nu e nouă. Din noiembr 1996, de cînd au ajuns în fruntea țării, pentru că românii luaseră în seri fițuica numită **Contractul de două sute de zile,** care s-a dovedit a fi, pîr la urmă, **Contractul de două sute de ani,** pentru că vreo două seco le-ar trebui țăranilor pentru a îndeplini măcar una din făgăduielile re pectivului manifest electoral, PNȚCD s-a remarcat prin lansarea și sus nerea a tot felul de elucubrații legislative, multe dintre ele lăsînd impres că liderii partidului trăiesc nu în România vie, prezentă, ci într-o Român mucegăită, acoperită de colbul trecutului.

Noua inițiativă se referă la unul dintre cele mai importante domenii a României postdecembriste: promovarea oamenilor în funcții de răspu dere. Dezastrul pe care-l traversăm își are cauza în introducerea dre criteriu al numirii sau alegerii unor persoane în anumite funcții nu comp tența, ci elemente secundare cum ar fi: ce a făcut și ce a dres înainte c 1989, cît de neam e cu unul din fruntașii PNȚCD, cît de tare a strigat Piața Universității, cît de dibaci a dat din gură împotriva comunismului, c scuipat a pus pe afișele electorale ale CDR înainte de a le lipi pe stîlpi.

Regimul Iliescu a avut proasta inspirație de a promova în funcții t felul de neisprăviți numai pe criteriul că înainte de decembrie 1989 nu s-a afirmat prin nimic. Din faptul c-au tăiat frunză la cîini s-a tras concluzia c-a fost împotriva regimului Ceaușescu. Și deoarece atitudinea față de fost regim și nu competența a reprezentat criteriul după care au fost numi miniștrii, prefecții, directorii de întreprinderi, cîțiva ani buni după decembri 1989, numeroși specialiști au fost marginalizați, în timp ce tot felul d terchea–berchea s-au îndeletnicit cu ducerea țării de rîpă prin funcțiile c care s-au pricopsit. După alegerile din 1992, a intrat în funcțiune, dre criteriu al promovării, fidelitatea față de PDSR și Ion Iliescu. A fost un no moment în care criteriul de numire într-un post n-a avut nici o legătură c profesionalismul, cu talentul, cu priceperea, cu inteligența. Dezastru marele dezastru, a venit însă o dată cu alegerile din noiembrie 1996. De cei 15.000 de specialiști cu care ne tot amenința CDR s-au dovedit niș simple fantome, totuși noua Putere a trecut la o epurare masivă în aparat de stat, în toate domeniile, după criteriul trecutului, fie comunist, fie pede serist. În locurile eliberate au fost promovați diletanți absoluți, unii ana fabeți la propriu. Beneficiari însă de certificatul de a nu fi făcut nimic ni înainte de 1989, nici în anii regimului Iliescu. Această promovare cu oric preț a incompetenței crase, legendare, explică măreața catastrofă la car s-a ajuns în prezent. Nu există județ al țării, nu există instituție publică, n există domeniu de activitate în care oamenii să nu se plîngă de diletan tismul absolut al șefilor numiți de noua Putere după orice alt criteriu dec cel al competenței.

Se pare însă că PNȚCD a ajuns la concluzia că acest dezastru nu-i suficient de mare. De aceea, partidul a lansat proiectul de lege privind limitarea temporară a accesului la demnități și funcții publice, pentru cei care au făcut parte din structurile de putere ale regimului comunist. Dacă legea se adoptă, atunci, potrivit prevederilor sale, numeroși oameni competenți vor fi demiși din funcții sau lipsiți de posibilitatea de a fi aleși. Evident, vor fi atunci și mai multe locuri libere în diferite instituții, în Parlament, în fruntea primăriilor. Locuri pe care le vor ocupa, evident, proștii. În România se va trece astfel de la democrație la prostocrație. Să vezi atunci dezastru!

19 mai 1999, „Cotidianul"

PNȚCD ÎȘI PROPUNE SĂ CÎȘTIGE ALEGERILE CU PAMFLETE ANTICOMUNISTE!

Desfășurat sîmbătă și duminică la Mangalia, seminarul **„Dreptate socială în viziunea creștin democrată"** a dat prilejul liderilor țărăniști de a lansa PNȚCD în campania electorală. Pentru celelalte partide ale coaliției majoritare, bătălia a început cu mult mai înainte. Formațiunea lui Petre Roman s-a preocupat de acest obiectiv încă din primele zile de după alegerile din noiembrie 1996. Deși a rămas în alianța de guvernămînt pînă azi, deși a declarat, de cîte ori a fost nevoie, că e solidar cu tovarășii de putere, Partidul Democrat a dus o politică subtilă de păstrare și sporire a electoratului prin afirmarea în dese rînduri a pozițiilor proprii, diferite de ale celorlalte partide, în chestiuni definitorii ale reformei politice și economice. În presă și la Televiziune, în turneele prin țară, social–democrații n-au obosit a face cu ochiul electoratului propriu, pentru a-l lăsa să înțeleagă că dezastrul țării își are cauza în faptul că soluțiile PD nu sînt luate în seamă de aliați, de PNȚCD îndeosebi, considerat a fi principalul partid de guvernămînt. Astfel, PD a reușit rara performanță de a beneficia de avantajele puterii ducînd în același timp o campanie electorală tipică unui partid din opoziție.

După o lungă perioadă de frămîntări interne, PNL și-a găsit în fine identitatea pe scena politică. Ajuns sub conducerea necontestată a lui Valeriu Stoica, întărit prin fuziunea cu Partidul Liberal, PNL a trecut și el, în ultimul timp, la o amplă campanie de promovare a propriei imagini. Acțiune electorală mascată, această campanie a vizat nu numai evidențierea programului bine conturat al partidului, dar și atacarea principalului partener din CDR: PNȚCD. Despre UDMR, n-are rost să mai vorbim. Concentrată în exclusivitate pe satisfacerea unor pretenții vizînd drepturile minorității maghiare, UDMR s-a aflat în campanie electorală încă de la înființarea sa. În opoziție sau la putere, UDMR s-a definit și se definește ca un partid a cărui activitate se reduce la desfășurarea unei campanii electorale zgomotoase. În tot acest timp, PNȚCD și-a consumat energia în bătălii interne și, mai ales, în inițiative legislative fantasmagorice, fără nici un ecou la un electorat preocupat mai puțin de trecutul în care trăiesc liderii țărăniști și mai mult de prezentul dramatic pe care-l încearcă țara.

Prin momentul de la Mangalia, PNȚCD pare să-și fi dat seama c-a rămas singurul partid din coaliția majoritară ce nu s-a preocupat de propria-i imagine. Urmare a acestei treziri din dulcea siestă a unui partid ajuns la putere după decenii de opoziție, PNȚCD a dezbătut la Mangalia strategia electorală a partidului. Teoretic prin anunț, seminarul s-a transformat într-o reuniune la vîrf a PNȚCD dedicată felului în care partidul își va promova propria imagine și, mai ales, în care se va adresa românilor pentru a le smulge voturile în cadrul unei campanii în genul celei practicate de partenerii de coaliție. Evident, campania electorală în care s-a înscris și PNȚCD nu e deloc ușoară. În primul rînd, pentru că partidul trebuie să recupereze întîrzierea față de celelalte formațiuni de pe scena noastră politică, atît din opoziție, cît și de la putere. Ținînd cont de modalitățile folosite de ceilalți pînă acum, fruntașii țărăniști trebuie să întreprindă lungi turnee prin țară, să participe la confruntările televizate, să cucerească o presă pe care au tratat-o cu o indiferență arogantă. Evoluția celorlalte partide din România ne arată că lucrurile nu sînt atît de simple. PD și PNL au deja o experiență serioasă în materie de contacte directe cu electoratul. Organizarea unui turneu e o chestiune destul de complicată cîtă vreme nu te-ai preocupat pînă acum de logistica necesară. Dificile sînt și celelalte formule de promovare a propriei imagini. PD, PNL și UDMR au deja fruntași hîrșiți în confruntările televizate și, îndeosebi, o relație strînsă cu presa, pe care o folosesc atît pentru promovarea propriilor poziții, cît și pentru atacarea adversarilor. Dacă ne gîndim puțin, vom constata că la toate aceste capitole PNȚCD e total nepregătit. În ce privește turneele, fruntașii țărăniști se vor confrunta cu două mari probleme: angajarea unora în treburile departamentelor pe care le conduc și vîrsta înaintată a celor disponibili. Cît despre confruntările televizate, PNȚCD nu și-a făcut, ca PD, PNL și UDMR, o echipă de luptători în stare să facă față exigențelor impuse de meciurile urmărite de milioane de telespectatori. Relația cu presa e ca și inexistentă. Dacă PD, PNL, UDMR și-au făcut un țel din a întreține bune relații cu jurnaliștii, PNȚCD e un partid care n-a catadicsit pînă acum nici măcar să țină la curent gazetele cu propriile acțiuni. În al doilea rînd, campania electorală în care s-a lansat PNȚCD va trebui să treacă prin două confruntări extrem de riscante. Una e cea dusă împotriva PNL, care, deșteptat mai de mult, s-a lansat într-o ofensivă acerbă pentru șefia în CDR. Cealaltă e lupta surdă, dar nemiloasă, cu președintele, ale cărui ambiții de a deveni tătuc al națiunii l-au așezat într-un conflict greu de ascuns cu premierul Radu Vasile și, prin aceasta, cu PNȚCD. Dacă ținem cont că împotriva PNȚCD e îndreptată și artileria PD, partidul lui Ion Diaconescu va trebui să facă față nu numai unui electorat pierdut, ba chiar ostil, dar și unor adversari din interiorul Puterii ce au în mînă jurnalele și televiziunile particulare.

Singur împotriva tuturor

Nu în ultimul rînd, PNȚCD va trebui să aibă în campania electorală u mesaj în stare să cucerească un electorat cît mai larg. Esența aces mesaj a fost prezentată la seminar de Ion Diaconescu. Președinte PNȚCD a cerut colegilor săi de partid să desfășoare o vie activitate pent a convinge electoratul că dificultățile prin care trece țara își au cauza amarnica moștenire a celor 50 de ani de comunism și a celor șase ani regim Iliescu. Fie și la o simplă privire, o asemenea recomandare te fa să te întrebi dacă Ion Diaconescu e conștient de țara în care trăiește muncește. Românii se confruntă în prezent, după doi ani și ceva de guve nare a coaliției PNȚCD — PNL, PD, UDMR, cu dificultăți economice uriaș Pentru a-i seduce, așa cum își propune o campanie electorală, e nevoie un autoexamen sever din partea principalei formațiuni de guvernare și soluții pentru scoaterea țării din criză. În locul acestor lucruri de bun sim sesizate pînă și de partidele neparlamentare de buzunar, Ion Diacones propune ca fruntașii țărăniști să apară la televiziune și să le vorbeas românilor de vremurile dictaturii comuniste, de greșelile făcute de regim Iliescu. Același lucru trebuie să-l facă fruntașii țărăniști și în cazul turneel prin țară. Cine cunoaște cît de cît România reală, România anului 199 rămîne paralizat la o asemenea indicație. Să ne imaginăm cum vor rea ționa șomerii de la întreprinderile lichidate, țăranii obligați să apeleze plugul de lemn, pensionarii care mor de foame, cînd la întrebări în gen **de ce o ducem greu? cum vom ieși din acest dezastru?** un den reprezentant al PNȚCD le va vorbi despre viața din închisorile stalinis despre tragedia care a fost cooperativizarea agriculturii, despre nenor cirea de a nu fi beneficiat de libertatea de expresie. După zece ani denunțare a comunismului, și după doi ani și ceva de critică a regimu Iliescu, ei vor avea în față un cetățean ce le va ține un pamflet anticomun și o satiră antipedeseristă. S-ar putea ca autorul acestor discursuri să ai talent literar. Pamfletele și satirele sale ar putea fi chiar antologice. D nefericire, pamfletele și satirele nu țin de foame. Dacă vor neapărat cap dopere ale genurilor respective, românii n-au decît să-i recitească Arghezi și pe Caragiale. Nu credem însă că un om ajuns la limita suprav țuirii mai are chef de pamflete și satire. Drept urmare, transformați pamfletari și satirici, politicienii țărăniști riscă nu numai să piardă alegeri dar să și contribuie la dispariția definitivă a PNȚCD de pe scena istoriei

24 mai 1999, „Cotidianul"

CANDIDATUL UNEI ADEVERINȚE FĂRĂ ȘTAMPILĂ

M-am întors în țară, din călătoria de documentare de pe frontul NATO — Anglia–Macedonia–Albania–Macedonia–Anglia — duminică după–amiază. Deși am fost ținut la curent de redacție, prin telefon, cu întîmplările din România, totuși am pus între paranteze, timp de o săptămînă, realitatea autohtonă. Și-a spus cuvîntul legea nescrisă potrivit căreia nu trăim cu adevărat decît timpul și locul în care ne aflăm. Chiar și cînd e vorba de țara ta, aflat la sute de kilometri distanță, România e un teritoriu abstract, marcat de întîmplări de care iei cel mult notă, fără să te impresioneze, întreaga-ți personalitate fiind cotropită de ceea ce vezi și auzi nemijlocit. O altă explicație trebuie căutată în caracterul crucial al războiului din Iugoslavia. Ceea ce se întîmplă acum în Balcani reprezintă, după opinia mea, un moment de care va depinde, poate, și destinul nostru național. Era normal astfel ca, prin comparație cu hîrîielile din viața noastră politică, realitatea din Macedonia și Albania — de la provizoratul din taberele de refugiați pînă la tensiunea specifică spațiilor înțesate de tancuri, elicoptere, corturi, puști mitraliere, antiaeriene, avioane de luptă — să fie mult mai impresionantă.

În cursa TAROM cu care am călătorit pînă la București, am citit ziarele apărute sîmbătă dimineața. A fost primul pas către întoarcerea cu adevărat acasă, altfel spus, spre intrarea în atmosfera vieții noastre politice, economice și morale. Ca și altădată, am avut strania impresie că, de fapt, o săptămînă, cît am lipsit din țară, timpul nu s-a mișcat. Descopeream că lucrurile rămăseseră așa cum le lăsasem la plecare. Desigur, cei ce au stat, în tot acest timp, pe baricadele presei românești, m-ar putea contrazice. Mi-ar putea spune că-n absența mea s-au întîmplat numeroase evenimente demne de un titlu uriaș pe pagina întîi: țărăniștii au propus decalarea alegerilor prezidențiale de cele parlamentare; PNȚCD s-a mai certat încă o dată cu PD pe tema Legii fondului funciar; Senatul a consfințit limba maghiară drept a doua limbă oficială în România; Ion Iliescu a publicat în „Washington Post" un articol antirusesc; România și-a achitat una din tranșele datoriei externe; PDSR și PAUR au semnat un protocol de fuziune prin absorbție; partidul lui Niculae Cerveni a fuzionat cu PNR. Văzute de la distanță, dar mai ales din perspectiva confruntării pe viață și pe moarte dintre NATO și Serbia, aceste

evenimente sînt de o banalitate înfiorătoare. Dar nu numai atît. Ele îți apar
o agitație sterilă, asemănătoare vînzolelii unor mormoloci într-o groapă
apă putredă. Nici unul dintre ele nu influențează viața omului obișnu
singura ce ar trebui să conteze pentru politicieni în luarea unor decizii,
lansarea unor declarații.

Semnificativă din acest punct de vedere mi s-a părut hotărîrea luată
Consiliul Național al CDR de a-l desemna pe Emil Constantinescu dre
candidat unic al Alianței la Președinție pentru alegerile din anul 2000. N
știu care va fi fost reacția actualului președinte la aflarea acestei deciz
Din cele citite prin ziare, mi-am dat seama că, totuși, Emil Constantines
s-a zbătut să smulgă CDR această declarație publică. Jurnalele au acord
întîmplării spațiul consacrat, de regulă, unui eveniment deosebit. Pe mir
însă, toate faptele legate de această decizie m-au făcut să surîd. Gîndi
du-mă la ce se întîmplă în Serbia, ba chiar și la ce se întîmplă în econom
românească, tărăboiul mi s-a părut de un ridicol absolut. Pînă la alegeri
prezidențiale mai e un an și ceva. Între timp, în lume, în Balcani, în Român
se pot petrece evenimente care să dea peste cap destinele unor națiu
precum cea a noastră. Nu știm cum se va încheia războiul din Iugoslavi
Nu știm dacă nu cumva în acest vîrtej va fi tîrîtă și România. Nu știm
efecte va avea asupra țării noastre eventuala capitulare necondiționată
sîrbilor. Să nu uităm că pentru România Kosovo e un fel de Covasna–Ha
ghita. Dacă NATO va reuși să instaureze aici un protectorat, rupînd
bucată din teritoriul Serbiei, pentru a da satisfacție pretențiilor separatis
ale etnicilor albanezi, există riscul ca și alte minorități din Balcani, aflate
majoritate în anumite zone, să ceară **autonomie substanțială.** Indifere
însă de ce se va întîmpla, sigur e că nu departe de noi se consumă un
dintre marile evenimente ale finelui de mileniu: Serbia e rasă de pe fa
pămîntului, NATO aduce noi trupe în zonă, refugiații au perspectiva de
petrece iarna în corturi. Și-n timp ce alături are loc un eveniment crucia
capabil să ne antreneze într-un delir al istoriei, CDR decide că Em
Constantinescu va fi candidatul Alianței în alegerile ce vor avea loc pes
un an și ceva!

Caracterul ridicol al acestei decizii vine și din raportarea la ceea ce
de fapt, Convenția Democrată. Alianță eclectică, adunînd sub o siglă n
numai partide politice, dar și organizații mai puțin importante decît
asociație de bloc (la ultima ședință au intrat în CDR, PROPACT și Aso
ciația Medicilor Democrați), Convenția e o splendidă formă fără fond. A fo
bună înainte de 1996, cînd democrația românească mergea de-a bușile
Cu cîteva mici excepții, nu existau partide puternice, definite printr-o ider
titate fermă. Acum, însă, după ce legendara Convenție n-a avut nici u
cuvînt de spus în gestionarea țării, inutilitatea ei rămîne în afara oricăr
discuții. A venit vremea partidelor puternice, puține dar bune, care să-

asume misiunea de a guverna țara. Vîrîrea unor asemenea partide, precum PNȚCD și PNL, în zeama fără gust și fără culoare care e Convenția, nu stimulează necesara limpezire a scenei noastre politice. Această formă fără fond care e CDR, l-a desemnat pe Emil Constantinescu drept candidat la Președinție. E ca și cum actualul șef al statului ar fi fost ales drept candidat la Președinție de către o **Adeverință fără ștampilă.** Încă o dovadă că politica e la noi un spațiu rupt de adevărata realitate, o haltă pierdută în imensitatea Bărăganului, unde faptul că găina casieriței a căzut cloșcă trece drept un eveniment planetar.

1 iunie 1999, „Cotidianul"

PRĂPASTIA DINTRE ROMÂNIA POLITICIENILOR ȘI ROMÂNIA REALĂ

Ziua de marți, 1 iunie 1999, oferă unui film ce și-ar propune să sesi zeze esența celor 10 ani de buimăceală numită tranziție două secvențe memorabile: una înfățișîndu-i pe politicienii de la București maimuțărin du-se de Ziua Copilului și alta petrecîndu-se la Brașov, avîndu-i în prim–plan pe muncitorii porniți la asaltul Prefecturii. Puse alături, cele două secvențe dezvăluie răul profund, cancerigen, al societății românești de după decem brie 1989, ajuns, în ultimii doi ani de guvernare CDR — PD — UDMR în faza de metastază: politicianismul de doi bani. Marți, instituțiile și partidele Puterii au organizat tot felul de manifestări dedicate Zilei Copilului. Pre ședintele Emil Constantinescu a lăsat deoparte solemnitatea de mucava a liderului regional, conștient că are un popor prea mic pentru marile sale ambiții de a trece drept reprezentant la nivel planetar nu numai al României dar și al Poloniei, Ucrainei, Republicii Moldova și Bulgariei, pentru a da în mintea copiilor. S-a așezat pe iarbă în mijlocul năpîrstocilor, a acceptat să i se pună tichie de clovn și să fie dat cu ruj pe obraji. Drept răsplată, pentru această postură de educatoare cu fustiță, președintele le-a dat copiilor cîte un ursuleț de pluș. Seara, la un post privat de televiziune, cunoscut pentru tîrgurile sale cu vremelnicii chiriași de la Cotroceni — ieri a fost cu Ion Iliescu, azi e cu Emil Constantinescu, mîine, poate, cu Meleșcanu sau chiar cu Vadim Tudor —, fiul domnului președinte, Dragoș Constantinescu, a fost invitat să vorbească pe larg despre cum se ocupă el și tatăl său de copii țării. Se pare că electoratul cu muci e o țintă prioritară a familiei prezi dențiale. Distinsa consoartă a președintelui a vizitat, tot de Ziua Copilului o pușcărie pentru minori.

Bucureștiul n-are însă doar un palat, ci două, ambele ținînd să nu rămînă mai prejos cînd e vorba de ieșit în față. Drept pentru care o sin drofie dedicată Zilei Copilului a pus la cale și premierul Radu Vasile. Spre deosebire de președinte, premierul a evitat să participe în ipostaza de copil cu cioc la spectacolul prichindeilor. N-au lipsit, firește, tradiționalele cado uri, jucării, dulciuri, răcoritoare și alte asemenea chestii de care au bene ficiat copiii țării prin reprezentanții lor — cei de la Casa de copii „Lizuca“ — și din partea lui Ion Diaconescu, președintele Camerei Deputaților. La

giumbușlucării similare s-au pretat și reprezentanții a două partide de guvernămînt: PD și PNL.

În timp ce la București politicienii Puterii se dădeau în stambă pentru a fi televizați și fotografiați drept mari iubitori de copii, la Brașov, 15.000 de muncitori, amenințați cu șomajul, neliniștiți de posibilitatea că în curînd orașul o să fie o localitate moartă, au luat cu asalt Prefectura. Mișcarea lor violentă își are explicația în exasperare. Ieșiți în stradă luni, 31 mai, pentru a cere să vină la fața locului primul–ministru, ei au fost tratați cu indiferență. Drept răspuns, scutierii, deveniți la ora actuală, garda pretoriană a Puterii, haidamaci plătiți regește pentru a stîlci în bătaie pe cei ce nu sînt de acord că stăpînii lor, guvernanții, mor pentru fericirea poporului, au acționat din plin. La București, manifestările dedicate Zilei Copilului s-au bucurat de prezența principalilor stîlpi ai Puterii. La Brașov, la manifestările dedicate de muncitori **Epocii sărăcirii naționale,** n-a catadicsit să se deplaseze nici un lider. Sunat de prefectul de Brașov, premierul a refuzat să meargă la fața locului, preferînd să trimită a doua zi, miercuri, 2 iunie, o delegație de pițifelnici. Nu era oare normal ca președintele, premierul, alți mai–mari ai zilei să fi fost, marți, la Brașov, în mijlocul muncitorilor demonstranți? Firește că da. În primul rînd, deoarece Brașovul e, la ora actuală, un butoi cu pulbere. Spre deosebire de Valea Jiului, aici se află comasată floarea muncitorilor și specialiștilor din industria românească. În plus, spre deosebire de Valea Jiului, Brașovul e o adevărată fortăreață. De soarta întreprinderilor de la **Tractorul,** de la **Roman S.A., Rulmentul** e legată viața de zi cu zi nu numai a celor ce lucrează la aceste întreprinderi, nu numai a familiilor lor, dar și a tuturor locuitorilor. Închiderea marilor întreprinderi brașovene pune sub semnul întrebării destinul întregului oraș: al altor întreprinderi mici și mijlocii, al firmelor private, al magazinelor, al școlilor și spitalelor. În al doilea rînd, adevărații reprezentanți ai electoratului s-au aflat marți nu la București, în persoana copiilor mîngîiați pe creștet de guvernanți, ci la Brașov.

De ce au preferat mai–marii clipei să se maimuțărească în manifestări dedicate Zilei Copilului, în loc să meargă la Brașov, unde miroase a praf de pușcă? Din cauza răului de care vorbeam: politicianismul ieftin. Participarea știabilor la comedia mîngîierii pe creștet a copiilor a fost pe larg prezentată la televizor. Fiecare clipă de maimuțăreală la București a trecut în ochii guvernanților drept un prilej de campanie electorală. În căpățînile lor s-a cuibărit gîndul că dă mult mai bine imaginea de tătuci grijulii cu prichindeii, știută fiind sensibilitatea românilor la copii, decît cea de bărbați constrînși să facă față unei mulțimi ostile, strigînd lozinci antiguvernamentale și antiprezidențiale. Ca să nu mai spunem că e mult mai simplu să te așezi în fund pe iarba Palatului Cotroceni, și s-o faci pe educatoarea virgină, decît să dai explicații unor oameni exasperați de perspectiva șomajului, de

înrăutățirea traiului zilnic. Oricît de puși pe bătaie ar fi copiii în general prichindeii n-au constituit nici un risc pentru președinte și premier. La Brașov, pe mai–marii zilei i-ar fi așteptat lozinci ostile, bombardamente cu ouă. La București, singurul pericol l-ar fi putut constitui îndrăzneala vreunui copil de a-l trage de cioc pe președinte sau de a scoate limba la premier.

Decisivă în opțiunea de a sta la București cu copiii a fost însă socoteala electorală. S-a văzut limpede, marți, că guvernanții sînt mult mai preocupați de cîștigarea alegerilor decît de rezolvarea problemelor reale ale țării. Dacă ar fi mers la Brașov, președintele și premierul ar fi reușit, poate, să mai micșoreze sau poate chiar să stingă incendiul. Pe deasupra, cunoscînd realitatea la fața locului, ei s-ar fi întors la București preocupați de a găsi o soluție pentru salvarea industriei brașovene. N-au făcut-o însă. Aceasta deoarece mai important pentru ei a fost să apară la televizor în ipostaza de iubitori de copii, decît în cea de politicieni confruntați cu o revoltă. Dintre cele două momente, sindrofiile din Capitală și manifestațiile de la Brașov, cu adevărat important pentru stabilitatea țării a fost momentul de la Brașov. Acțiunile de la București au fost simple gesturi protocolare, fără nici o eficiență, nici măcar pentru copiii întregii țări. Jucăriile și dulciurile oferite celor cîteva sute de prichindei din Capitală n-au îmbunătățit cu nimic soarta copiilor din întreaga țară. Inclusiv pe cea a copiilor de la Brașov, care vor muri de foame dacă părinții lor vor rămîne pe drumuri. Guvernanților le plac însă astfel de acțiuni cu miros electoral: scălămbăieli cu copiii, participarea la tot felul de festivități, pierderea timpului prin reuniuni politice la nivel național. Sînt acțiuni ce au avantajul nu numai de a le da posibilitatea să apară la televizor în ipostaze simpatice, dar și de a nu le cere nici un efort. Ne întîlnim astfel cu prăpastia dintre lumile în care trăiesc cetățenii de rînd și cele în care locuiesc politicienii. Prăpastia dintre România de bal și România de zi cu zi. Prăpastia dintre România politicienilor și România reală.

3 iunie 1999, „Cotidianul"

ADEVĂRATUL RESPONSABIL PENTRU DEZASTRU: FONDUL PROPRIETĂȚII DE STAT

Executivul a aprobat ieri protocoalele semnate la Brașov de comisia guvernamentală și muncitorii de la **Roman S.A., Tractorul, Rulmentul, AR Ghimbav.** Deși unii protestatari au mai rămas în piață și după anunarea veștii, știind din experiența altora că astfel de documente sînt iscălite le guvernanți pentru a fi încălcate înainte de a se fi uscat cerneala, se oate spune că Brașovul s-a potolit. Ar fi o iluzie să credem că liniștea asta a dura. Măsurile convenite prin protocoale sînt capabile să rezolve grale probleme ale marilor întreprinderi brașovene doar pentru scurt timp. o dată terminați banii dați acum, respectivele întreprinderi vor intra din nou criza convulsivă. O iluzie ar fi să credem și că Brașovul va fi ultimul focar e revoltă socială din acest an. Ieri, cînd abia se potoliseră brașovenii, șenii luau cu asalt Prefectura. Bine ciomăgiți, protestatarii s-au risipit. eîndoielnic însă că vor reveni cu forțe proaspete. Și întîmplările de la rașov și Iași se vor repeta în alte locuri ale țării. Nu pentru că muncitorii nt manipulați de forțe oculte, cum susțin cei de la putere, ci pentru că în treaga Românie miroase a praf de pușcă. În orice clipă e suficientă o ințeie pentru ca o explozie socială să se declanșeze într-un loc sau tr-un domeniu pe care nimeni nu-l bănuia drept un butoi cu pulbere. De ceea, cred, măsurile luate sub presiunea revoltei iscate într-un loc sau tul al țării, în genul celor vizînd întreprinderile brașovene, nu fac decît să mîne deznodămîntul final: revolta națională provocată de continua degrare a nivelului de trai. Pentru a preîntîmpina un cataclism, s-ar cere luarea or măsuri mult mai profunde, țintind o mai lungă perioadă de timp, enite în ultimă instanță a curma principala cauză a scăderii nivelului de ii: proasta administrare a întreprinderilor cu capital majoritar de stat.

Pentru aceasta s-ar impune o regîndire a însăși viziunii asupra ecomiei românești în tranziție. De doi ani și ceva, de cînd a cîștigat alege, actuala coaliție reduce necesara redresare a economiei românești la singur proces: **privatizarea.** Plecîndu-se de la concepția că statul e prost administrator, s-a ajuns la concluzia că obiectivul numărul unu guvernării trebuie să fie **accelerarea privatizării.** În mai multe rînduri scris că această sintagmă — accelerarea privatizării — exprimă o

gîndire bolșevică a economiei. Comuniștii își făcuseră un stindard din forțarea realităților economice în stilul șarjelor de cavalerie: cincinalul înainte de termen, marele salt înainte etc. Privatizarea e un proces supus asprelor legi ale realității, independent de voința politică. Oricît de mare ar fi efortul de a privatiza întreprinderile de stat, el rămîne complet steril cîtă vreme nu se găsesc investitori străini sau autohtoni dispuși să cumpere. Din multe și complicate condiții, privatizarea n-a putut fi accelerată oricît de tare au apăsat guvernanții pe pedala de viteză. În aceste condiții, era de presupus că mult timp o serie de întreprinderi vor rămîne în proprietatea statului. O economie de piață nu înseamnă însă dispariția totală a sectorului de stat. O economie de piață înseamnă că toate societățile comerciale, indiferent de cine le e proprietarul — persoană particulară, trusturi transnaționale, statul —, se supun legilor cererii și ofertei. Din acest punct de vedere, era normal ca statul român să se preocupe, asemenea oricărui alt gen de proprietar, de întreprinderile la care deține capitalul majoritar. Ce s-a întîmplat însă? Așa cum sesiza Radu Berceanu la **Ediția specială a TVR** de miercuri seara, ediție realizată de Gabriela Vrânceanu–Firea, deși prin lege întreprinderile de stat au un proprietar — Fondul Proprietății de Stat — acesta n-a mișcat un deget pentru buna administrare a averii încredințate. Întreprinderi precum **Roman S.A., Tractorul, Rulmentul** sînt așezate pe aceleași temeiuri ca și firmele private. Există un proprietar — FPS — care decide în ceea ce privește gospodărirea întreprinderilor respective prin reprezentanții săi din Adunarea Generală a Acționarilor. La firmele private, AGA se întrunește pentru a alege Consiliul de Administrație, dar și pentru a vedea, din cînd în cînd, cum e condusă întreprinderea de către Consiliul de Administrație și de către manager. Evident, dacă-și dă seama că firma merge prost, înregistrînd pierderi, AGA ia la întrebări Consiliul de Administrație și pe manager. De cîte ori s-a întîmplat așa ceva cu o întreprindere avînd drept proprietar FPS? Niciodată. Aceasta deoarece membrii AGA nu sînt numiți de către FPS după criteriul competitivității și mai ales al responsabilității față de întreprindere, ci după criterii balcanice: clientelism politic, prietenii, înrudiri. Mai mult, indiferent de felul în care merge întreprinderea, proprietarul — FPS — plătește unui membru al AGA o indemnizație substanțială. E clară astfel cauza dezastrului din economia românească. FPS, deși proprietar a unei mari părți a avuției naționale, nu s-a preocupat și nu se preocupă de administrarea acesteia. E un proprietar unic în lume, deoarece, în loc să se neliniștească de corecta administrare a averii sale, FPS și-a concentrat atenția exclusiv pe cît de repede să le vîndă. Normal în aceste condiții ca întreprinderile aparținînd FPS, lipsite de cumpărători, să fi fost lăsate în paragină ani întregi.

Ieșirea din criză ar presupune o schimbare în mentalitatea de gîndire
statutului FPS. Conștientă că privatizarea nu poate fi făcută peste
oapte, coaliția de guvernămînt ar trebui să ceară socoteală FPS de felul
n care a gestionat avuția pe care a primit-o în proprietate. O asemenea
nișcare ar da Puterii șansa de a descoperi adevăratul responsabil pentru
lezastrul economiei românești: Fondul Proprietății de Stat!

4 iunie 1999, „Cotidianul"

SUSPECTA NEMULȚUMIRE A LUI CONSTANTIN TICU DUMITRESCU

Cu 244 de voturi pentru și doar 13 împotrivă, Camera Deputaților a votat ieri Legea privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității. Ținînd cont că proiectul a trecut deja de Senat, putem considera Legea ca și adoptată. E drept, mai rămîn Comisia de mediere, date fiind unele diferențe dintre variantele adoptate de cele două Camere, precum votul Camerei Deputaților și Senatului la acest Raport. Totuși, cum există deja o voință atît a Puterii, cît și a Opoziției de a scăpa de coșmarul pe care l-a constituit, timp de aproape doi ani, discuția despre dosarele Securității, nu cred că baterea Legii în cuie va mai avea nevoie de prea mult timp.

Din cîte se știe, inițiatorul și susținătorul acestei legi e senatorul Constantin Ticu Dumitrescu. Domnia sa și-a făcut un scop al vieții din adoptarea documentului. Dacă ne-am apuca să calculăm energia consumată de distinsul senator pentru a-și vedea visul împlinit, am constata că nici Lenin n-a depus atîta strădanie pentru a instaura puterea sovietelor cît de mult s-a luptat Constantin Ticu Dumitrescu pentru deconspirarea fostei Securități. Practic, n-a existat zi lăsată de la Dumnezeu în care senatorul să nu întreprindă ceva pentru adoptarea Legii, domnia sa atingînd la un moment dat stadiul unei paranoia. Orice nuanțare la textul avansat de domnia sa, orice încercare a parlamentarilor de a se ocupa și de alte legi mult mai importante pentru această țară decît cea menită a concretiza idealul crîncen urmărit de Ticu Dumitrescu, a fost rapid suspectată și denunțată de distinsul senator ca aparținînd unei conspirații puse la cale nu numai de către dușmanii săi declarați, securiștii, dar și de către amicii săi politici: liderii țărăniști, șefii SRI și SIE, ba chiar și președintele Emil Constantinescu. Mulți jurnaliști și politicieni de bun simț și-au dat seama că obsesiva concentrare a atenției celor de la putere pe chestiunea cine și pe cine a turnat la Securitate în urmă cu decenii e nu numai o imensă prostie, dar și o subtilă diversiune. România de azi are prea multe probleme politice și economice de a căror rezolvare depinde, poate, supraviețuirea ca națiune, ca să risipească atîta energie politică și jurnalistică pentru ca X să poată afla, grație accesului la propriul dosar, cine l-a turnat la Securitate. Totuși, puțini au îndrăznit să-l tragă de mînecă pe domnul senator, fost

deținător al Medaliei Muncii în întrecerea socialistă, că, deși necesară, adoptarea Legii nu trebuie transformată într-un moment crucial pentru România, dat fiind că deconspirarea fostei Securități nu va micșora cu un leu prețul pîinii, nici nu va opri continua prăbușire a economiei naționale și fatala destrămare a autorității statului de drept. Cei ce-au gîndit astfel n-au avut curajul să se exprime public de teama gurii cît o șură a lui Ticu Dumitrescu. Domnul senator, care nu și-a început sîngeroasa campanie cum era normal — adică prin a declara dacă domnia sa a fost sau nu informator al Securității — te și taxa imediat, în presă sau la Televiziune, că urmărești prin asta să-ți ascunzi propriul trecut de securist sau de turnător.

Deși n-am suferit de acest complex, dat fiind că, și de-aș fi fost securist sau informator al Securității, puțin mi-ar fi păsat de acuzațiile domnului senator, convins că acum, la zece ani de la prăbușirea comunismului, e total lipsit de importanță ce au făcut și ce-au dres unii în anii comunismului. Cunosc prea multe cazuri de tipi care se împopoțonează cu postura de disident de pe vremea lui Ceaușescu pentru a se putea manifesta azi, ca jurnaliști și scriitori, drept niște lichele desăvîrșite. Cum la fel știu mulți oameni care au aparținut fie aparatului de partid, fie Securității înainte de 1989, dar care s-au dovedit, după prăbușirea comunismului, mai cinstiți și chiar mai democrați decît mulți dintre cei ce și-au făcut din trecutul de luptător anticomunist un soi de imunitate în jefuirea avuției naționale, în comportamentul de tip bolșevic, în atitudinea de slugi ale puternicilor postdecembriști ai zilei. N-am luat atitudine față de bolnăvicioasa agitație a lui Ticu Dumitrescu, deoarece, înțelegător al firii unora, am pus-o pe seama unei idei fixe a ilustrului personaj. Într-o povestire de a lui Hașek apare un pacient al unui ospiciu, bîntuit de ideea fixă că nu e om, ci *Dicționar enciclopedic.* Comportamentul lui Constantin Ticu Dumitrescu de la inițierea pînă la adoptarea Legii mi-a amintit de acest personaj. În timp ce prețurile creșteau galopant, în timp ce întreprinderile românești erau vîndute pe nimic, în timp ce sute de mii de oameni rămîneau șomeri, în timp ce România se comporta ca o prostituată a NATO, ditamai senatorul, ales și plătit de cetățeni pentru a rezolva în primul rînd problemele vieții lor cotidiene, nu mai vedea altceva în fața ochilor decît dosarele larg deschise ale fostei Securități. E și asta o idee fixă, ca și a personajului ce se credea drept *Dicționar enciclopedic* și se comporta ca atare. Sub acest semn, am urmărit cu un anume surîs bătălia pe viață și pe moarte a lui Constantin Ticu Dumitrescu pentru Legea privind deconspirarea fostei Securități.

Acest surîs mi-a dispărut ieri cînd am aflat că domnul senator nu și-a găsit împăcarea sufletească nici după ce Legea a fost adoptată. Imediat după aceasta, domnia sa și-a anunțat hotărîrea de a lupta pînă la ultima picătură de sînge pentru ca, la mediere, forma votată de Camera Deputaților să fie modificată. Ce a făcut ca dommnul Constantin Ticu Dumitrescu

să nu fie fericit, deși legea vieții sale a trecut, în fine, și de Camera Deputaților? O întîmplare petrecută miercuri, 9 iunie, la ultima zi de dezbatere a Legii. Un domn udemerist, pe numele lui Marton Arpad a propus un amendament potrivit căruia pe lista persoanelor ale căror dosare pot fi făcute publice trebuie să fie incluși și lucrătorii SRI și diplomații. Las la o parte faptul că susținătorul acestui amendament e un deputat aparținînd UDMR, organizație numărînd unii membri a căror fidelitate față de unitatea statului român ridică serioase semne de întrebare. Și dacă ar fi fost vorba de un deputat român, propunerea mi s-ar fi părut la fel de primejdioasă. Adoptată, ea ar fi însemnat deconspirarea ofițerilor activi ai SRI și ai SIE. Conștient de lovitura mortală pe care ar fi primit-o serviciile noastre secrete, serviciile unui stat democratic, dar care sînt vitale pentru supraviețuirea noastră ca națiune, directorul SRI, Costin Georgescu, și-a călcat pe inimă și a venit în Parlament pentru a face un apel disperat ca această propunere să nu fie votată. Treziți la realitate de intervenția magistrală a directorului SRI, deputații și-au amintit că-și pot vedea liniștiți de treburi și pentru că România mai are încă servicii secrete, deși, din decembrie 1989, forțe interne, sprijinite din exterior, s-au străduit din răsputeri să le distrugă. Drept urmare, propunerea lui Marton Arpad a fost respinsă. Mai mult sau mai puțin întîmplător au votat pentru ea exact deputații udemeriști. Prin intervenția sa de la tribuna Parlamentului, Costin Georgescu s-a spălat de multe păcate, între care la loc de frunte se află cel de a se fi supus, după numirea ca director al SRI, unor presiuni din politică și din presă care urmăreau, în chip evident, slăbirea instituției însărcinate cu apărarea siguranței naționale. La fel, deputații, atît ai Puterii, cît și ai Opoziției merită felicitări fie și pentru că și-au dat seama, în ultimul ceas, de dezastrul pe care l-ar fi constituit deconspirarea ofițerilor din SRI și SIE.

Senatorul Constantin Ticu Dumitrescu a fost, chiar de la inițierea Legii, susținătorul prevederii ca lucrătorii SRI și diplomații să fie incluși pe lista persoanelor ale căror dosare vor putea fi puse la dispoziția publicului larg, ca o carte de la Biblioteca orășenească din Fălticeni. Am crezut că această atitudine își are cauza în naivitatea domnului ales al poporului. Drept urmare, mă așteptam ca, văzînd gestul patetic al directorului SRI și, mai ales, ascultîndu-i argumentele, Constantin Ticu Dumitrescu să realizeze ce aberație susținea și, în consecință, să renunțe la această prevedere. Ei bine, lucrurile nu s-au petrecut așa! Constantin Ticu Dumitrescu s-a declarat profund nemulțumit de votul Camerei Deputaților. Mai mult, răvășit de o sfîntă indignare, domnia sa a declarat că nu-și va găsi liniștea pînă cînd dosarele ofițerilor din SRI și din SIE nu vor deveni publice. A greși e omenesc. A persevera în greșeală e diabolic. Domnul senator n-a greșit, așadar, introducînd în lege prevederea despre deconspirarea ofițerilor SRI și SIE. El a fost conștient încă de la început că prin asta se dă o lovitură de moarte

siguranței naționale. Că e așa o dovedește critica furibundă la care l-a supus, imediat după intervenție, pe Costin Georgescu. O critică pe care o regăsim într-un jurnal al cărui director și-a făcut un stindard din a destabiliza serviciile noastre secrete în numele unei bizare (din partea sa, ca fost securist) lupte împotriva unei așa–zise rămîneri în structurile SRI și SIE a forțelor securiste.

Dacă punem cap la cap faptele, declarația lui Ticu Dumitrescu privind continuarea luptei pentru a deconspira pe ofițerii SRI și SIE, campania declanșată de anumiți jurnaliști împotriva lui Costin Georgescu și a votului din Camera Deputaților, însăși frenetica agitație a domnului senator pentru promovarea Legii apare într-o altă ipostază decît cea aparținînd unei personalități animate de înalte idealuri morale.

11 iunie 1999, „Cotidianul"

INDICE ONOMASTIC SELECTIV

A

Adam, Ioan: 114
Adameșteanu, Gabriela: 235–237
Albu, Emanuel: 228
Apostol, Gheorghe: 11
Arachelian, Vartan: 236

B

Babiuc, Victor: 119, 257, 404–406, 417
Baltazar, Bogdan: 49, 53
Baltazar, Radu: 138–139
Baranyi, Francisc: 309
Barbu, Eugen: 67
Băcanu, Petre Mihai: 156, 297
Băsescu, Traian:119, 231–232, 347
Bârlă, Irina: 288–289
Bârlădeanu, Alexandru: 50, 61–65, 71, 74
Becleanu, Rodica: 121, 132–133
Beniuc, Mihai: 278
Berceanu, Radu: 119, 201–202, 347, 435
Berisha, Sali: 233
Bica, Gheorghe: 186–187
Blandiana, Ana: 252, 296–297
Blair, Tony: 414–416
Boda, Iosif: 202
Bran, Vasile: 96
Brateș, Teodor: 92
Breban, Nicolae: 28, 30
Brown, Sandra: 264
Brucan, Silviu: 17, 23, 54, 71, 77, 121, 137, 180, 190–193, 196, 234, 370
Brzezinski, Zbigniew: 341
Bunea, Mircea: 114

C

Camdessus, Michel: 212
Cassian, Nina: 140–141
Caramitru, Ion: 249–253
Cataramă, Viorel: 163, 322–323
Călinescu, Armand: 319–321
Călinescu, Florin: 327
Câmpeanu, Radu: 19, 22, 35, 64
Căncescu, Aristotel: 96
Ceaușescu, Elena: 270, 327, 367
Ceaușescu, Nicolae: 11, 19, 31–39, 42, 49, 56, 60, 67, 73, 75, 78–80, 99, 121, 124–125, 128, 138, 140, 147, 156, 172, 180–181, 184, 197, 206, 210, 231, 233, 249–251, 268–274, 297, 312, 327, 329, 331, 367, 379, 384, 392, 438
Ceaușescu, Nicu: 33–34, 180
Cerveni, Niculae: 158–160, 428
Chebeleu, Traian: 86–87, 134, 188
Cheler, Paul: 58
Chiață, Marian: 294
Chivu, Stoica: 297
Ciachir, Octavian: 314
Ciorbea, Victor: 212, 216–220, 225–233, 238, 249, 254–255, 257, 263, 278–281, 285, 293, 301–303, 305, 320–321, 340–341, 349, 361, 371
Ciumara, Mircea: 227
Chiuzbaian, Iosif Gavril: 112–113, 130, 188
Clinton, Bill: 124–125, 317, 324–325, 328, 376, 383–384, 402
Clinton, Hillary: 325
Constantinescu, Dragoș: 272, 431
Constantinescu, Emil: 84, 159–160, 198–199, 201–202, 206, 209–210, 215, 219, 220, 228, 232–233, 235–236, 238–240, 244, 254–257, 261, 264–267, 270–276, 279, 287–290, 296–298, 301, 304, 306, 309, 320–321, 324–329, 340–341, 347, 352–355, 361, 368, 379–385, 390, 399–403,

Editura Evenimentul Românesc

Titluri apărute:

- **Mihai Pelin,** *Culisele spionajului românesc. DIE, 1955–1980* (1997, 423 p.)
- **Lavinia Betea,** *Alexandru Bârlădeanu despre Dej, Ceaușescu și Iliescu. Convorbiri* (1997, 255 p.)
- **Cristian Troncotă,** *Mihail Moruzov și Serviciul Secret de Informații al Armatei Române* (1998, 624 p.)
- *Moartea lui Grigore Preoteasa. Catastrofa de pe aeroportul Vnukovo (1957). Amintirile lui Mihai Novicov* (1998, 143 p.)
- **Petru Lucinschi,** *Ultimele zile ale URSS* (1998, 160 p.)
- **Ion Cristoiu,** *Un pesimist la sfîrșit de mileniu* (1999, 701 p.)
- **Iosif Boda,** *Cinci ani la Cotroceni* (1999, 448 p.)
- *Miracolul chinezesc* (1999, 232 p.)
- **Grigore Răduică,** *Crime în lupta pentru putere. 1966–1968: Ancheta cazului Pătrășcanu* (1999, 219 p.)

Lunar, Editura Evenimentul Românesc vă oferă revista

DOSARELE ISTORIEI

Au apărut pînă în prezent:

1996: ● 1956: Începutul sfîrșitului comunismului ● 1968: Ceaușescu și „arma" reabilitărilor politice ● 1944–1964: Sovieticii în România ● Comuniștii români: De la ilegaliști la nomenclaturiști ● De la Siguranță la Securitate

1997: ● Crize fierbinți ale Războiului Rece ● România și Pacea de la Paris, 1947 ● Gheorghiu–Dej, un stalinist în haine naționale ● Arhanghelii cu revolver: Mișcarea Legionară ● Hitler și Stalin în ajunul confruntării ● China comunistă, 1949–1997. De la Mao la Deng ● Viața ascunsă a elitei comuniste din România ● Mit și adevăr: Ana Pauker ● Iuliu Maniu: Ultimii 10 ani (1943–1953) ● Războaiele de după război (1945–1991) ● Ultimele zile ale monarhiei, primele zile ale republicii

1998: ● Spionaj–contraspionaj ● „Burghezul roșu": Dr. Petru Groza ● Tito contra Stalin: Prima rebeliune din „lagărul socialist" ● Boală și moarte la nivel înalt ● Praga '68: Primăvara marilor promisiuni ● Românii de lîngă România ● Mari afaceri, mari scandaluri ● „Invazia frățească": Cehoslovacia, 1968 ● Alcovul și puterea. Femei ale secolului XX ● De la Comintern la Cominform ● Dictaturi și dictatori. Secolul XX ● România Mare: De ce doar 22 de ani?

1999: ● Lovituri de stat ● Secolul XX: Războaie și războinici ● Conducătorii României: De la Cuza la Constantinescu ● Lumea bipolară: NATO și Tratatul de la Varșovia ● Un „Lucifer" al politicii românești: Nae Ionescu ● Crime politice în secolul XX ● România în război: Campania din Est (1941-1944) ● Au schimbat muzica, au schimbat lumea: The Beatles ● Războiul care nu ne dă pace: Al doilea război mondial

Redactor: **Mircea SUCIU**
Tehnoredactor: **Jacqueline ENACHE**
Corectura: **Ioana PATRICHE**
Coperta: **Ştefan CIOŞ**
Foto: **Dinu LAZĂR (S.C. MAGIGRAPH s.r.l.)**
Bun de tipar editură: 2 august 1999
Apărut 1999, Bucureşti

Tiparul executat sub comanda nr. 90 326

Compania Naţională a Imprimeriilor
„CORESI" S.A. Bucureşti
ROMÂNIA